

Айра Левин

МОМЧЕТАТА
ОТ БРАЗИЛИЯ

СТЕПФОРДСКИТЕ
СЪПРУГИ

ПРЕДСМЪРТНА
ЦЕЛУВКА

Народна
култура

АЙРА ЛЕВИН
МОМЧЕТАТА ОТ БРАЗИЛИЯ.
СТЕПФОРДСКИТЕ СЪПРУГИ.
ПРЕДСМЪРТНА ЦЕЛУВКА

Превод: Савина Манолова, Ралица Мишева

chitanka.info

В една ранна септемврийска привечер на 1974 година малък двумоторен самолет, боядисан в сребристо и черно, плавно се приземи на отдалечена писта на летище „Конгоняс“ в Сао Паоло и като намали скоростта си, зави и се отправи към хангар, пред който чакаше лимузина. Трима мъже — единият облечен в бяло — се прехвърлиха от самолета в лимузината и тя се понесе от „Конгоняс“ към белите небостъргачи в центъра на Сао Паоло. След двайсетина минути лимузината спря пред „Сакаи“ — подобен на храм японски ресторант на Авенида Ипиранга.

Тримата влязоха заедно в просторното червено фоайе на „Сакаи“. Двама от тях — единият рус, другият чернокос, облечени в тъмни костюми, бяха яки мъже с предизвикателен вид. Третият, който крачеше решително помежду им, бе по-слаб и по-възрастен, издокаран в бяло от главата до петите, с изключение на яркожълтата вратовръзка. Ръката му (в бяла ръкавица) размахваше издута жълто-кафява чанта. Той си подсвиркуваше някаква мелодия и се оглеждаше с нескрито удоволствие.

Японка в кимоно се поклони ниско с чаровна усмивка и след като пое шапката на мъжа в бяло, посегна и към чантата му, но той я отстрани и се обърна към слабичкия млад японец в смокинг, който бързаше усмихнат към него.

— Казвам се Аспиазу — обяви мъжът на португалски, някак отсечено, с лек немски акцент. — За мен е резервиран самостоятелен салон.

Изглеждаше шейсет и две-три годишен, ниско подстриган, с прошарена коса, живи кафяви очи и грижливо поддържани тънки сивкави мустачки.

— Аа, сеньор Аспиазу! — възкликна японецът също на португалски (собствен вариант). — Всичко е готово за вашите гости! Бихте ли минали насам, моля? Малко нагоре по тази стълба. Сигурен съм, че ще останете доволен.

— Аз и сега съм доволен — отвърна с усмивка мъжът в бяло. — Такова удоволствие е да си в големия град.

— В провинцията ли живеете?

Мъжът в бяло последва русия нагоре по стълбите и кимна с въздишка.

— Да — рече сухо той, — в провинцията.

Чернокосият тръгна след него, а японецът остана последен.

— Първата врата вдясно — подвикна японецът. — Бихте ли си събули обувките, преди да влезете?

Русият занаднича в салона през едно осмоъгълно прозорче в стената, подпря се на рамката на вратата и изу обувката си, като си помагаше с другия крак. Мъжът в бяло протегна обут в бяла обувка крак на килима в преддверието, а чернокосият се наведе и разкопча златната странична катарاما. Русият събу и втората си обувка, отвори украсената със сложна резба врата и влезе в бледозеления салон. Японецът ловко изхлузи черните си лачени обувки.

— Това е най-хубавият ни салон, сеньор Аспиазу — обяви той, — много е хубав.

— Не се и съмнявам.

Мъжът в бяло вдигна ръка в бяла ръкавица, подпря се с върховете на пръстите на рамката на вратата и взе да наблюдава как събуват другата му обувка.

— В седем часа ще поднесем нашия специалитет „империал“, с бира, без саке, а накрая бренди и пури.

Русият се приближи до вратата. Лицето му бе покрито с дребни белезникави резки, а от едното ухо липсваше меката част. Кимна и се дръпна назад. Мъжът в бяло, доста по-нисък без обувките, влезе в салона. Японецът го последва.

Салонът беше прохладен и изпълнен с благоухание. Тапицираните му с коприна стени описваха плавна елипса и отразяваха бледозеления цвят на рогозките на пода. В центъра, от трите страни на ниска черна елипсовидна маса, подредена с бели чинии и чаши, бяха разположени бамбукови седалки с облегалки за гърба, покрити с възглавнички на кафяви и бели райета. Покрай дългите страни на масата бяха поставени по три седалки и една в десния ѝ край. Под масата имаше плитък отвор — място за краката на седналите. В десния край на салона, до стената, стоеше черна масичка

с две вградени електрически плочи за подгряване. Срещуположната стена представляваше два паравана „шоджи“ от бяла хартия в тънки черни рамки.

— Мястото е достатъчно за седем души — заяви японецът, като посочи централната маса. — Ще ви обслужват най-добрите ни момичета. И най-хубавите. — Усмихна се и повдигна вежди.

— Какво има зад тях? — попита мъжът в бяло, като посочи параваните.

— Друг самостоятелен салон, сеньор.

— Ще се използва ли довечера?

— Не е резервиран, но може би някой ще го поръча.

— Резервирам го.

Мъжът в бяло направи знак на русия да отместе параваните.

Японецът погледна русия мъж, сетне мъжа в бяло.

— Салонът е за шест души — рече той колебливо, — става и за осем.

— Разбирам. — Мъжът в бяло се запъти към масичката в края на стаята. — Ще платя вечеря за още осем души. — Наведе се да разгледа нагревателните плочи и издутата чанта се опря в крачола на панталона му.

Русият сгъваше параваните. Японецът побърза да му помогне, вероятно за да не се повредят. Другият салон се оказа огледален образ на първия, само лампите на тавана не светеха и масата бе подредена за шест души — по две места от дългите ѝ страни и по едно в краищата. Мъжът в бяло се бе обърнал и разглеждаше помещението. Японецът се усмихна неловко.

— Ще го включа в сметката само ако се появи желаещ — рече той. — Ще платите разликата в цените ни долу и тук.

— Много мило! Благодаря! — възкликна мъжът в бяло, сякаш изненадан.

— Извинете, искам да ви попитам нещо — обърна се чернокосият към японца. Стоеше на прага на салона, в измачкан тъмен костюм, мургав, с лъснало от пот лице. — Има ли начин това да се затвори? — Посочи осмоъгълното прозорче в стената. Говореше португалски с бразилски акцент.

— Това е за момичетата — обясни японецът предпазливо. — Да следят кога сте готови за следващото ястие.

— Няма значение — обърна се мъжът в бяло към чернокосия. — Ти и без туй ще стоиш отвън.

— Помислих, че би могъл... — понечи да се оправдае чернокосият и сви извинително рамене.

— Дотук съм доволен — заяви мъжът в бяло на японеца. — Гостите ми ще пристигнат в осем часа и моля...

— Ще ги доведе.

— Няма нужда. Някой от хората ми ще ги чака долу. Като се нахраним, ще направим кратко съвещание.

— Ако желаете, можете да останете и до три часа.

— Надявам се, че няма да е необходимо. Един час ще ни е достатъчен. А сега бихте ли ми донесли чаша „Дюбоне“ с лед и лимонова кора.

— Да, сеньор. — Японецът се поклони.

— А възможно ли е салонът да се освети повече? Мисля да почета, докато чакам.

— Съжалявам, сеньор, това е всичко, с което разполагаме.

— Ще се справя и така. Благодаря.

— Аз благодаря, сеньор Аспиазу. — Японецът отново се поклони ниско, след това, не тъй ниско, на русия, почти никак на чернокосия и бързо се измъкна от салона.

Чернокосият затвори вратата и както бе с лице към нея, вдигна ръце, сви пръсти и постави върховете им върху ръба на рамката, сякаш се канеше да свири на пиано. Ръцете му бавно е раздалечиха.

Мъжът в бяло се приближи до прозорчето в стената и застана с гръб към него, а русият отиде до облегалката в края на масата и се наведе над нея. Натисна раираните възглавници, вдигна ги от бамбуковата седалка и ги остави настрана. Прегледа самата седалка, обърна я наопаки, за да види няма ли нещо отдолу, и я сложи до възглавниците. Опипа цялата рогозка около краката на масата и с широко разперени ръце внимателно разрови засадената отстригана трева. Сетне, застанал на колене, завря русата си глава под масата и надърна в отвора за краката. Наведе се още по-ниско, изви глава и синьото му око огледа от край до край долната повърхност на масата.

Отдръпна се, взе бамбуковата седалка, постави двете възглавници и нагласи облегалката под удобен ъгъл. Изправи се и застана чинно зад нея.

Мъжът в бяло се приближи, като разкопчаваше самото си. Остави чантата на пода, обърна се и седна внимателно, с ръце на страничните извивки на облегалката. Подви крака под масата и ги отпусна в отвора.

Русият се наведе и наклони облегалката към масата.

— Danke — рече мъжът в бяло.

— Bitte — отговори русият, приближи се до прозорчето в стената и го закри с гръб.

Мъжът в бяло издърпа бавно едната си ръкавица, като гледаше одобрително масата пред себе си. Чернокосият, вдигнал високо ръце, се движеше бавно покрай портала между двата салона и опипваше горния ръб на лъскавата черна рамка.

Чу се леко потропване. Русият отиде до вратата, а чернокосият свали ръце и се обърна. Русият се послуша и отвори. Влезе сервитьорка в розово кимоно — вървеше с наведена глава и носеше табличка, върху която подрънкваше чаша. Краката и в бели чорапи шумоляха по рогозката.

— Аха! — радостно възкликна мъжът в бяло и продължи да се занимава с ръкавиците си. Но когато сервитьорката, плосколика японка, коленичи до него и махна салфетката и клечиците от чинията му, ентусиазмът му сякаш се изпари.

— Как се казваш, мила? — попита я той с престорена веселост.

— Цуруко, сеньор. — Сервитьорката постави на масата подложка.

— Цуруко? — С разширени очи и събрани устни, мъжът погледна към русия и чернокосия, като че ли искаше да сподели учудването си от някакво забележително откритие.

Сервитьорката остави виното, изправи се и започна да се оттегля заднишком.

— Цуруко, докато дойдат гостите ми, не желая никой да ме безпокои.

— Да, сеньор. — Тя се обърна и забърза навън със събрани колене.

Русият затвори вратата и зае мястото си пред прозорчето. Чернокосият се обърна и отново вдигна ръце към ръба на рамката.

— Цу-ру-ко — каза мъжът в бяло и като притегли чантата към себе си, продължи на немски. — Щом тя минава за хубава, как ли изглеждат тия, дето не са?

Русият се изхили.

Мъжът в бяло щракна ключалките на чантата и я отвори широко, тъй че да не се затваря сама. Напъха сгънатите ръкавици в единия край, порови между документи и пликове и измъкна тънко списание. Остави го на масата до чинията — „Ланцет“, британско медицинско списание. Докато разглеждаше корицата, извади от горния вътрешен джоб на самото си изтърган калъф на ситни точки и измъкна от него очила с черни рамки. Отвори ги, надяна ги, прибра обратно калъфа в джоба и поглади с пръсти тънките си четинести мустачки. Ръцете му бяха малки, розови, чисти и нежни като на девойка. От долния вътрешен джоб извади златна табакера, на която с нечий почерк беше гравирано дълго послание.

Русият продължаваше да стои пред прозорчето. Чернокосият провери стените и пода, масичката за сервиране и седалките. Премести една от чиниите на масата, постла на нейно място носна кърпа, стъпи отгоре и развинти с отвертка хромираната рамка, на която се държеше стъклото, скриващо лампите на тавана.

Мъжът в бяло четеше съсредоточено „Ланцет“, отпиваше от чашата с „Дюбоне“, пушеше цигара и бавно, със съскащ звук пропускаше въздух между редките си зъби. От време на време изглеждаше учуден от прочетеното. Веднъж възкликна на английски:

— Имате много здраве, сър!

Между пристигането на първия и последния гостенин изминаха точно четири минути — първият остави на гардероба шапката си, като задържа дипломатическото си куфарче, в осем часа без три минути, а последният — в осем часа и една минута. Един по един си пробиха път през чакащите на групички или по двойки към японеца със смокинга, който любезно ги насочваше към русия, застанал до стълбите. Разменяха по няколко думи и гостът се отправяше нагоре към чернокосия, който сочеше редицата обувки пред отворената врата.

Шестима добре облечени мъже — бизнесмени, петдесет и няколко годишни, светлокожи, северен тип. Вече по чорапи, си кимаха вежливо и с поклон се представяха един по един на мъжа в бяло. Говореха португалски и испански.

— Игнасио Карерас, докторе. За мен е чест да се запозная с вас.

— Здравейте! Как сте? Не мога да се изправа, тук съм като в капан. Запознайте се, Хосе де Лима от Рио. Игнасио Карерас от Буенос Айрес.

— Докторе, аз съм Хорхе Рамос.

— Приятелю! Брат ви беше дясната ми ръка. Извинете, че съм седнал, като в капан съм. Игнасио Карерас от Буенос Айрес, Хосе де Лима от Рио, Хорхе Рамос от Паоло.

Двама се оказаха стари приятели и много се зарадваха на срещата.

— Бях в Сантяго! А ти къде се загуби?

— В Рио!

Друг се представи след неуспешен опит да тракне, токове:

— Антонио Пас, Порто Алегре.

Настаниха се по местата около масата, всеки с чанта или куфарче, поставено в непосредствена близост — шегуваха се с несръчността си, пъшкаха, разгъваха салфетки и поръчваха напитки на хубава млада сервитьорка, която се кланяше грациозно. Плосколиката Цуруко постави пред всеки навита кърпа, изпускаща пара. Мъжът в бяло и гостите му с ентузиазъм се заеха да бършат ръцете и устата си.

Затова пък ентузиазмът им да разговарят на португалски и испански очевидно поспадна и те започнаха да си разменят реплики на немски. Чуха се немски имена.

— Даа, познавам ви. Вие служихте при Щангел, нали? В Треблинка?

— Фарнбах ли казвате? Моминското име на жена ми е Фарнбах, родена е в Ланген, близо до Франкфурт.

Поднесоха им напитките и чинийки е апетитни ордьоври — дребни скариди и кафяви кюфтенца. Мъжът в бяло изяви уменията си да се храни с клечици. Тези, които можеха да си служат с тях, показваха на другите.

— Защо не дадат вилици, дявол да го вземе!

— Не, недейте! — Мъжът в бяло се усмихна на хубавата млада сервитьорка. — Ще го накараме да се научи! Трябва да се научи! Как се казвате?

Името ѝ беше Мори. Момичето с обикновено кимоно, което подаваше на Цуруко чинии и захлупени купички от масичката за сервиране, се изчерви и промълви:

— Йошико, сеньор.

Мъжете се хранеха и пиеха. Разговаряха за земетресението в Перу и за новия американски президент Форд.

Поднесоха им купички с бистър бульон и нови чинии с пържени деликатеси и салати. Сетне чай.

Разменяха мисли за състоянието на нефтените компании и вероятността те да повлияят на отношението на Запада към Израел.

На масата непрекъснато се появяваха нови чинии — тънко филе, сочни омари и японска бира.

Разговорът се прехвърли върху японките. Клайст-Карерас, слаб мъж със стъклено око, което невинаги се движеше в желаната посока, разказа невероятно смешна история за нещастните похождения на свой приятел в публичен дом в Токио.

Японецът със смокинга влезе и запита как върви вечерята.

— Чудесна вечеря! — увери го мъжът в бяло. — Отлична! — Мъжете изразиха съгласие с него на португало-испанско-немски.

Поднесоха пъпеш. Сетне пак чай.

Поговориха за риболов и различни начини за приготвяне на риба. Мъжът в бяло поиска ръката на Мори, а тя се усмихна и обясни, че има съпруг и две деца.

Надигнаха се от скърцащите седалки и взеха да се протягат на пръсти и да потупват стомасите си. Една групичка, заедно с мъжа в бяло, излезе да търси тоалетна. Останалите говореха за мъжа в бяло — колко е забавен, колко е жизнен и млад за годините си. На колко беше — шейсет и три! Шейсет и четири години!

Първата групичка се върна. Излязоха другите.

Масичката беше вече подредена с тумбести чаши за бренди, пепелници и кутия с увити в целофан пури. Мори обикаляше и се кланяше с бутилката, от която наливаше в чашите по малко от тъмнокехлибарената течност. Цуруко и Йошико се суетяха край масичката за сервиране и шепнешком се препираха как да разтребят.

— Излезте, момичета — каза мъжът в бяло, като се отправи към мястото си. — Искаме да поговорим насаме.

Цуруко избута Йошико пред себе си и вървешком се извини на мъжа:

— Ще разтребим по-късно.

Мори наля бренди в последната чаша, остави бутилката в свободния край на масичката, придвижи се до вратата и застана там с наведена глава, докато влязоха всички.

Мъжът в бяло се отпусна в седалката. Фарнбах-Пас му помогна да се намести.

Чернокосият надникна, преброи хората и затвори вратата. Всички се настаниха по местата си, този път със сериозни лица, без шеги. Кутията с пури обиколи масата.

Прозорчето в стената се закри отвън с тъмносива материя — гръб на сако.

Мъжът в бяло извади цигара от златната табакера, затвори табакерата, погледна я и я предложи вдясно на Фарнбах. Той поклати отрицателно избръснатата си до блясък глава, но изведнъж разбра, че го канят да прочете надписа, а не да пуши, взе табакерата и я отдалечи малко, за да вижда по-добре. Сините му очи се разшириха от неочакваното откритие.

— Охооо! — Докато четеше, поемаше дълбоко въздух през плътните си, издадени напред устни. — Прекрасно! Това е по-ценно от медал! — рече развълнувано той накрая и се усмихна на мъжа в бяло. — Може ли? — посочи с табакерата седналия до него Клайст.

Мъжът в бяло, сияещ, с розови страни, кимна и се извърна да запали цигарата си от запалката, поднесена му отляво. Примижа от дима, притегли чантата си и я отвори широко.

— Великолепно! — възкликна Клайст. — Погледнете, Швимер.

Мъжът в бяло извади от чантата купчина документи, сложи ги пред себе си и побутна брендито настрана. Остави цигарата в белия пепелник. Докато наблюдаваше как стройният младолик Швимер се протяга през масата, за да подаде табакерата на Мунд, извади от вътрешния си джоб калъфа с очилата. Подсмихна се на възхитените физиономии на Швимер и Клайст, прибра калъфа в джоба, измъкна очилата и си ги сложи. Мунд подсвири — дълго и приглушено. Мъжът в бяло взе цигарата, дръпна с наслада и отново я остави на пепелника. Подреди документите пред себе си, задълбочи се в най-горния и посегна към брендито.

— Виж ти! — чу се откъм Траунщайнер.

Мъжът в бяло отпи глътка бренди и прекара палец по долния ръб на купчината документи.

Табакерата му върна среброкосият Хесен. Сините му очи блестяха на инак строгото лице.

— Притежавате такава ценна вещ!

— Да — рече мъжът в бяло и кимна. — Аз много се гордея с нея. Сложи я до книжата.

— Че кой не би се гордял? — обади се Фарнбах.

Мъжът в бяло отпи и остави чашата си.

— А сега на работа, момчета — каза той. Прекара ръка по ниско подстриганата си прошарена коса, смъкна очилата на носа си и огледа мъжете през процепа над рамката. Те го наблюдаваха внимателно, с пури в ръка. В салона настъпи тишина, нарушавана единствено от тихото бръмчене на климатичната инсталация.

— Знаете какво ви предстои да извършите — започна мъжът в бяло — и знаете, че това е дългосрочна работа. Сега ще ви информирам за подробностите. — Наведе глава и се загледа надолу през очилата. — Деветдесет и четирима мъже трябва да умрат на или около определени дати през следващите две и половина години. — Зачете. — Шестнайсет от тях са в Западна Германия, четиринайсет в Швеция, тринайсет в Англия, дванайсет в САЩ, десет в Норвегия, девет в Австрия, осем в Холандия и по шест в Дания и Канада. Общо деветдесет и четири. Първият трябва да умре на или около шестнайсети октомври, последният на или около дваисет и трети април хиляда деветстотин седемдесет и седма година. — Облегна се и отново погледна мъжете. — Защо трябва да умрат тези хора? И защо на или около точно определени дати? — Поклати глава. — Това ще научите по-късно. Сега мога да ви кажа само, че тяхната смърт е последен етап от една операция, на която аз и ръководителите на Организацията сме посветили много години, огромни усилия и голяма част от средствата на Организацията. Това е най-важната операция, която Организацията някога е предприемала, дори „важна“ е твърде слаба дума. Надеждите и съдбата на арийската раса са поставени на карта. Не преувеличавам, приятели, това е самата истина. Арийският народ е предопределен да властвува над славяните и семитите, над черните и жълтите, и тази повеля на съдбата ще се осъществи, ако операцията успее, и няма да се осъществи, ако пропадне. Съгласни сте, че „важна“ не е достатъчно силна дума, нали? Може би „свещена“? Да, това е по-точно. Вие участвувате в *свещена* операция.

Взе цигарата и след като изтръска пепелта, внимателно я поднесе към устните си.

Мъжете се спогледаха, сериозни и умълчани. Сетиха се да дръпнат от пурите и да пийнат бренди. Отново впериха очи в него. Мъжът в бяло угаси цигарата в пепелника и ги изгледа.

— Ще напуснете Бразилия с нови документи за самоличност. — Докосна чантата до себе си. — Всичко е тук. Истински документи, не фалшификати. През тези две и половина години ще разполагате с достатъчно средства. В диаманти. — Усмихна се. — Боя се обаче, че ще се наложи да ги прекарвате през митниците по неудобния начин.

Усмихнаха се и свиха рамене.

— Всеки от вас ще поеме операцията в една или две страни. Имате от тринайсет до осемнайсет обекта, но вероятно някои от хората ще са умрели от естествена смърт. Шейсет и пет годишни са. Все пак не смятам, че ще има много умрели, тъй като на петдесет и две годишна възраст всички бяха в отлично здраве, без признаци за настъпващи смущения.

— Всички ли са шейсет и пет годишни? — запита Хесен с озадачен вид.

— Почти всички — отговори мъжът в бяло. — По-точно, ще бъдат на тази възраст на съответните дати. Няколко души са година-две по-млади или по-стари.

Остави настрана документа, от който бе прочел бройките в съответните страни, и взе други девет-десет листа.

— Адресите — вдигна поглед към мъжете — са от хиляда деветстотин шейсет и първа и хиляда деветстотин шейсет и втора година, но няма да ви бъде трудно да откриете хората и сега. Вероятно повечето живеят на същите места. Те са здравомислещи мъже, глави на семейства, предимно административни служители: данъчни чиновници, директори на училища и тъй нататък. С една дума, не са влиятелни хора.

— Това за всички ли се отнася? — запита Швимер.

Мъжът в бяло кимна.

— Много еднородна група — отбеляза Хесен. — Вероятно са членове на някоя враждебна организация?

— Изобщо не се познават и не са чували за нас — отговори мъжът в бяло. — Поне така се надявам.

— Вече са в пенсия, нали? — заинтересува се Клайст. — Щом са на шейсет и пет години? — Стъкленото му око гледаше настрана.

— Да, повечето вероятно са в пенсия — съгласи се мъжът в бяло, — но ако са се преместили, бъдете сигурни, че са оставили адреса си. Швимер, вие вземате Англия. Тринайсет души, най-малко от всички.

Подаде напечатан лист на Клайст, който го предаде на Швимер.

— Това не е подценяване на възможностите ви — усмихна се на Швимер, — а точно обратното, признание. Чух, че тъй умело се превъплъщавате в англичанин, че не би ви заподозряла самата кралица.

— Какъв изкусен ласкател сте, братко — каза Швимер на английски с напевно оксфордско произношение, като гладеше пясъчножълтите си мустаци и разглеждаше листа. — Всъщност тя, милата, далеч не е толкова умна.

Мъжът в бяло се засмя.

— Този талант може да се окаже много полезен — отбеляза той, — въпреки че според новите ви документи за самоличност, не само вашите, а и на останалите, вие сте немски граждани. Трябва да знаете, момчета, че сте търговски пътници и може би независимо от задълженията си, ще намерите време и за някоя фермерска дъщеря.

Погледна следващия лист.

— Фарнбах, вие ще отпътувате за Швеция. — Подаде листа надясно. — Имате четиринайсет клиенти за качествената си вносна стока.

Фарнбах пое листа и се наведе напред. Голото му чело беше намръщено.

— Всички са, казвате, възрастни чиновници — рече той — и тяхното убийство ще определи съдбата на арийската раса?

Мъжът в бяло го изглежда.

— Фарнбах, това въпрос ли беше или изявление? В края прозвуча малко като въпрос и ако е така, направо ме учудвате. Вие и всеки един от присъстващите тук бяхте избрани за тази операция заради безпрекословното ви подчинение наред с другите ви качества и дарби.

Фарнбах се облегна, стиснал пълните си устни, с разширени ноздри и зачервено лице.

Мъжът в бяло погледна съединените с кламер листа пред себе си.

— Не, Фарнбах, сигурен съм, че беше изявление — рече той — и в такъв случай трябва малко да ви поправа. С убийството на тези хора *вие проправяте пътя към осъществяването на съдбовната повеля...* нататък е ясно. Това не ще стане през април хиляда деветстотин седемдесет и седма година, когато ще умре деветдесет и четвъртият човек, а след време. Сега от вас се иска да изпълнявате заповедите. Траунщайнер, вие получавате Норвегия и Дания — рече той и му подаде листовете. — Десет в едната и шест в другата страна.

Траунщайнер пое листовете и на свъсеното му четвъртито червендалесто лице се изписа Безпрекословно Подчинение.

— Холандия и Северна Германия — каза мъжът в бяло — са за сержант Клайст. И тук са шестнайсет, по осем във всяка страна.

— Благодаря, хер доктор.

— Осем в Южна Германия и девет в Австрия, общо седемнайсет за сержант Мунд.

Мунд — кръглолик, ниско подстриган, с очила — се ухили, докато чакаше да получи листовете си.

— Тъй или иначе, като ще съм в Австрия — рече той, — мога да се погрижа и за Либерман.

Траунщайнер му подаде листовете и усмивката му разкри ред златни зъби.

— За Либерман добре се погрижи времето — каза мъжът в бяло. — Лошо здраве, фалит на банката, където държеше средствата на организацията. Сега грижата му е къде да изнася лекции. Тъй че можем да го забравим, не е опасен за нас.

— Разбира се — заяви Мунд. — Пошегувах се.

— А аз говоря сериозно. За полицията и печата той е одъртял досадник, който им предлага картотека с призраци. Убием ли го, тутакси ще го превърнем в пренебрегнат герой, чиито живи врагове трябва да бъдат заловени.

— Не съм и чувал за това гадно копеле.

— Да можех и аз да кажа същото!

Засмяха се. Мъжът в бяло даде последните два листа на Хесен.

— Вие имате осемнайсет — рече той с усмивка. — Дванайсет в САЩ и шест в Канада. Вярвам, че ще защитите достойно името на брат си.

— Ще се постарая — заяви Хесен и вдигна среброкосата си глава. Острите черти на лицето му добиха гордо изражение. — Ще видите, че ще го защитя достойно.

Мъжът в бяло ги обиколи с поглед.

— Казах ви — започна той, — че мъжете трябва да бъдат убивани на или около датата, отбелязана срещу всяко име. „На“, разбира се, е по-добре от „около“, но разликата е минимална. Седмица по-рано или по-късно не е от решаващо значение и дори месец ще се сметне за приемливо отклонение, ако имате основание да смятате, че това прави задачата ви по-малко рискована. По отношение на методите: каквито изберете, при условие, че са разнообразни и не будят съмнение за предумишлено убийство. Властите в нито една страна не трябва да заподозрат, че се провежда организирана операция. Това не би следвало да ви затрудни. Не забравяйте, че става дума за шейсет и пет годишни мъже, изнемощели, с отслабнало зрение и бавни рефлексии. Вероятно шофират лошо и пресичат невнимателно улиците, освен това могат да бъдат промушени с нож и ограбени от хулигани. Има десетки начини тези мъже да бъдат убити, без това да привлече кой знае какво внимание. — Усмихна се. — Вярвам, че ще откриете подходящия начин.

— Ще можем ли — запита Клайст — при особени случаи да наемем някого за изпълнението на задачата или просто за помощ? Ако няма по-добър начин.

Мъжът в бяло разпери ръце с подчертано учудване.

— Вие сте разумни хора и сами можете да прецените — обърна се той към Клайст. — Нали тъкмо затова сте избрани? Работата трябва да се извърши, а начина ще изберете сами. Единственото изискване към вас е мъжете да умрат навреме, без властите да заподозрат операцията. — Вдигна пръст. — Не, извинете, не е съвсем така. Има едно много важно условие. Не искаме семействата да бъдат замесени нито като жертви при евентуална злополука, нито като съучастници (има предвид някои по-млади съпруги, склонни да се впуснат в романтични преживявания). Повтарям, семействата трябва да останат настрана, а за съучастници да се използват странични хора.

— За какво са ни съучастници? — обади се Траунщайнер.

Клайст отговори:

— Човек никога не знае какво ще му сервира даден момент.

— Бил съм из цяла Австрия — рече Мунд, загледан в един от листовете си, — но тук има места, за които не съм и чувал.

— Да — избоботи Фарнбах, зачетен в листа си, — познавам Швеция, но никога не съм чувал за Расбу.

— Малък град на около петнайсет километра североизточно от Упсала — отвърна мъжът в бяло. — Става дума за Бертил Хедин, нали? Той там е началник на пощата.

Фарнбах го погледна с вдигнати вежди. Мъжът в бяло срещна погледа му и спокойно се усмихна.

— Убийството на пощенския началник Хедин — подчерта той — е точно толкова важна, по-право точно толкова свещена операция, колкото и останалите, за които говорим сега. Стегнете се, Фарнбах, бъдете онзи добър войник, когото всички познаваме.

Фарнбах вдигна рамене и погледна отново листа.

— Вие сте... докторът — рече той.

— Точно така — отвърна мъжът в бяло и посегна към чантата, като не преставаше да се усмихва.

— Ето още едно интересно място — обади се Хесен, който също преглеждаше листовете си. — Чували ли сте за Канкаки?

— Малко извън Чикаго — рече мъжът в бяло, извади купчина пликове и със замах ги разпиля върху масата. Шест големи издути плика с надписани в ъгъла имена: Кабрал, Карерас, де Лима... Те се плъзнаха и събориха една чаша с бренди.

— Съжалявам — каза мъжът в бяло и се облегна. Даде знак с ръка пликовете да се разпределят и си свали очилата.

— Не ги отваряйте тук — нареди той и взе да разтрива носа си. — Проверих ги лично тази сутрин. Немски паспорти с бразилски входни визи, разрешителни за работа, шофьорски книжки, визитни картички и книжа, всичко е вътре. Когато се приберете, упражнявайте новите си подписи и се подпишете където трябва. Там са самолетните ви билети и малко валута на стойност няколко хиляди крусейрос за страните, в които отивате.

— А диамантите? — запита Клайст, хванал с две ръце пред себе си плика, надписан „Карерас“.

— Пазят се в сейфа в главната квартира. — Мъжът в бяло прибра очилата в калъфа на точици. — Ще ги вземете на път за летището.

Тръгвате утре. Ще оставите на Острихер сегашните си паспорти и лични документи да ги съхранява, докато се върнете.

— Тъкмо свикнах да се казвам Гомес — рече Мунд и се ухили.

Другите се засмяха.

— Какво ще получим? — запита Швимер и затвори ципа на папката си. — Имам предвид в диаманти.

— По около четирийсет карата.

— Олеле! — възкликна Фарнбах.

— Не се тревожете, опаковките са съвсем малки. Дванайсетина камъка от по три карата, това е всичко. Всеки камък струва около седемдесет хиляди крусейрос по настоящия курс, а поради инфлацията в бъдеще ще са по-скъпи. Така че разполагате със средства в размер най-малко на деветстотин хиляди крусейрос за две и половина години. Ще живеете добре, както подобава на бизнесмени от крупни немски фирми, и ще имате предостатъчно пари за необходимото оръжие и вещи. Между другото не носете оръжие в самолета, сега претърсват буквално всекиго. Оставете каквото имате при Острихер. Диамантите ще продадете лесно. Дори ще се чудите как да се отървете от купувачи. Имате ли въпроси?

— А връзка? — запита Хесен и постави до себе си дипломатическото куфарче.

— Да, пропуснах да ви кажа. Всеки месец на първо число ще се обажда по телефона в бразилския клон на фирмите си — тоест, в главната квартира. Говорете делово. Особено вие, Хесен. Сигурен, съм, че девет от всеки десет телефона в Щатите се подслушват.

— Не съм говорил на норвежки от войната — отбеляза Траунщайнер.

— Учете — усмихна се мъжът в бяло. — Нещо друго? Не? Тогава да пийнем още малко бренди и ще помисля за подходящ тост, който да ви вдъхне сили. — Взе табакерата и извади цигара. Затвори я, вгледа се в нея, хвана белия си ръкав и нежно лъсна гравирания й повърхност.

Цуруко се поклони и благодари на сенъора. Мушна сгънатите банкноти в пояса на кимоното, промъкна се покрай него и забърза към

масичката за сервиране, където Йошико почистваше чиниите от остатъците засъхнала храна.

— Даде ми дващсет и пет! — прошепна Йошико на японски. — А на тебе?

— Не знам — отвърна шепнешком Цуруко. — Още не съм погледнала. — Наведе се и намести капака на купата за ориз под масата — широка и плитка червена купа.

— Обзалагам се, че са петдесет!

— Надявам се.

Цуруко се изправи, бързо мина с купата покрай сенъора и един от неговите гости, който се шегуваше с Мори, и излезе в преддверието. Провря се между другите гости, които си подаваха обувалки, навеждаха се и клякаха и бутна с рамо една летяща врата. Понесе купата надолу по тясното стълбище, осветено от висящи на жица голи крушки, след това по тесен коридор със стени от грапава мазилка.

Коридорът я отведе в изпълнена с пара и тракане на съдове кухня, където висящи от тавана допотопни вентилатори бавно въртяха перките си над тълпа сервитьорки, готвачи и помощници. Цуруко, облечена в розово кимоно, се провря между тях с широката плитка купа, мина покрай помощник-готвач, който бързо кълцаше зеленчуци, и покрай друг, който ѝ хвърли бегъл поглед, докато измъкваше табла с чинии от машината за миене.

Остави купата на маса, върху която бяха струпани кутии с гъби, обърна се, взе от коша за пране една употребявана салфетка, тръсна я и я разгърна върху металната повърхност на масата. Вдигна капака. В червената купа имаше лъскав черен касетофон „Панасоник“ с обозначени на английски бутони. През стъкленото прозорче се виждаше бавно въртяща се касета. Цуруко докосна с ръка бутоните, намръщи се нерешително, извади касетофона от купата, сложи го на салфетката и я загъна около него.

Притисна увития касетофон до гърдите си, доближи се до стъклената врата и хвана топката ѝ. Наблизо беше седнал мъж и кърпеше престилка. Той вдигна глава и я погледна.

— Остатъци от храна — рече тя и посочи увитото в салфетката. — Тук идва една старица...

От изпосталялото жълто лице я гледаха уморени очи. Сетне се сведоха към ръцете, които не спираха да шият.

Тя отвори вратата и излезе в задния двор. От кофите за боклук изскочи котка и се понесе по тесния коридор между къщите към светлините на уличните лампи и неона, в далечината.

Цуруко затвори вратата и се вгледа в тъмнината.

— Хей, тук ли сте? — подвижна тя тихичко на португалски. — Сеньор Хънтър?

Между къщите се появи фигурата на висок слаб мъж с чанта през рамо, който забърза към нея.

— Успяхте ли?

— Да — отговори тя и разви касетофона. — Още работи. Не знаех как да го спра.

— Добре, добре, няма значение.

Беше съвсем млад. В светлината, проникваща от вратата, се виждаше младо лице и къдрава кестенява коса.

— Къде е бил? — попита той.

— В купата за ориз под масичката за сервиране. — Подаде му касетофона. — Капакът беше опрян така, че да не се вижда.

Той наклони касетофона към вратата и натисна един след друг два бутона. Чу се тънък писклив звук. Цуруко го гледаше. Отмести се да не пречи на светлината.

— Близко ли сложи до тях? — попита той. Говореше лошо португалски.

— От тук до там. — Тя посочи от себе си до най-близката кофа за боклук.

— Добре, добре.

Младежът натисна бутон и писукането спря, натисна друг и заглушаван от ехо, сякаш отдалеч, прозвуча гласът на мъжа в бяло, който говореше на немски.

— Много добре! — възкликна младежът и прекъсна звука с друг бутон.

— Кога започва това? — Посочи касетофона.

— След като се нахраниха, точно преди да ни отпрати. Говориха почти един час.

— Тръгнаха ли си?

— Тръгнаха, когато слизах.

— Добре, добре.

Младежът дръпна ципа на чантата си — чанта на самолетна компания, в синьо и бяло. Носеше късо джинсово яке с подобни панталони и изглеждаше двајсет и три-четири годишен, типичен северноамериканец.

— Бяхте ми голяма помагач — обърна се той към Цуруко и мушна касетофона в чантата. — Моето списание много щастливо, когато занеса история за сенъор Аспиазу. Той най-известният филмов продуцент. — Посегна към джоба на панталоните извади портфейл и го отвори към светлината.

Цуруко го наблюдаваше, стиснала свитата на топка салфетка.

— Американско списание? — попита тя.

— Да — отговори младежът и отдели няколко банкноти. — Списание за филми. Много важно списание за киното. — Усмихна се щастливо на Цуруко и ѝ даде банкнотите. — Сто и петдесет крусейрос. Хиляди благодарности. Бяхте ми голяма помагач.

— Благодаря — тя погледна парите, усмихна му се и наведе глава.

— Хубаво мирише ваш ресторант — рече той и прибра портфейла в джоба си. — Много гладен, докато чакал.

— Да ви донеса ли нещо? — Тя пхна банкнотите в кимоното си. — Мога да...

— Не, не. — Той я докосна по ръката. — Ще се нахрани в хотела. Благодаря. Много благодаря.

Стисна ръката ѝ, обърна се и с широки крачки се отдалечи.

— Няма за какво, сенъор Хънтър! — подвижна тя след него. Погледа го още миг, извърна се, отвори вратата и влезе.

В бара изпиха по още едно питие, за сметка на заведението — не толкова заради настояването на японеца със смокинга, който се представи като Хироо Куваяма, един от тримата собственици на „Сакаи“, колкото заради новата електронна игра на пинг-понг, инсталирана там. Тя се оказа толкова увлекателна, че поръчаха още по едно и дори се поколебаха за трето, но решиха да тръгнат.

Към единајсет и половина отидоха заедно да вземат шапките си от гардероба. Момичето в кимоното подаде шапката на Хесен, усмихна се и рече:

— Търси, ви един приятел, но не пожела да се качи горе без покана.

Хесен я погледна, за миг замълча.

— Така ли?

Тя кимна.

— Един младеж. Мисля, че беше северноамериканец.

— Да, да — каза Хесен, — разбира се. Сещам се за кого говорите. Казвате, че е дошъл след мене.

— Да, сеньор. Докато бяхте горе.

— И разбира се, запита къде съм?

Тя кимна.

— А какво му казахте?

— Вечеря в тесен кръг. Смяташе, че знае кой я дава, но сбърка. Казах му, че е сеньор Аспиазу. Познава и него.

— Да, знам — отвърна Хесен. — Ние сме добри приятели. Трябваше да се качи.

— Каза, че вероятно имате делова вечеря, и не искаше да ви пречи. Освен това не беше облечен подходящо за случая. — Посочи краката си. — Джинси. — На лицето ѝ се изписа съжаление. Сетне махна с тънки пръсти към врата си. — Нямаше и връзка.

— Да, разбирам — каза Хесен, — но все пак е срамота, че не дойде горе поне да се видим. Отиде ли си?

Тя кимна.

— Е, нищо. — Хесен се усмихна и ѝ даде крусейро.

Приближи се до мъжа в бяло и взе да му обяснява. Другите, с шапки и чанти в ръце, се събраха около тях.

Русият и чернокосият бързо се устремиха към покритата с резба входна врата, Траунщайнер се втурна към бара и след минута се върна с Хироо Куваяма.

Мъжът в бяло постави ръката си в бяла ръкавица на черното рамо на Куваяма и му заговори строго. Куваяма слушаше, пое дълбоко дъх, прехапа устни, закима с глава.

Взе да обяснява, размаха ръце и с няколко успокоителни жеста се понесе към задната част на ресторанта.

Мъжът в бяло нервно даде знак на другите да се отстранят. Отиде в дъното на фойето и остави шапката си и изтънялата чанта на черна масичка с лампа. Не откъсваше очи от задната част на

ресторанта, мръщеше се и потъркваше ръце в бели ръкавици. За миг ги погледна и ги отпусна надолу.

От дъното на ресторанта се появиха Цуруко и Мори в ярки панталони и блузи и Йошико, още в кимоно. Куваяма ги побутваше пред себе си. Изглеждаха смутени и разтревожени. Гостите на ресторанта ги измерваха с очи. Мъжът в бяло изкриви уста в дружелюбна усмивка.

Куваяма доведе трите жени при мъжа в бяло, кимна му и застана настрани със скръстени ръце.

Мъжът в бяло се усмихна, поклати тъжно глава и прекара бялата ръкавица през късо подстриганата си прошарена коса.

— Момичета — рече той, — случи се нещо наистина лошо. — Искам да кажа лошо за мене, не за вас. За вас е хубаво. Ще ви обясня. — Пое си дъх. — Аз съм производител на селскостопански машини, един от най-големите производители в Южна Америка. Хората, които са с мен тази вечер — посочи назад през рамо, — са мои търговци. Събрахме се тук да поговорим за новите машини, които пускаме в производство, да им изясня някои подробности и да раздам спецификации и други документи. Всичко е строго поверително. Току-що открих, че шпионин от конкурентен североамерикански концерн е научил за нашето съвещание точно преди да започне, и като знам с какви методи действуват тези хора, мога да се обзаложа, че е дошъл в кухнята при една от вас, а може би и при трите и е поискал да подслушват нашия разговор от някакво... тайно място или да ни направите снимки. — Вдигна пръст и продължи да обяснява. — Разбирате ли, някои от моите търговци преди работеха за този конкурентен концерн и концернът, тоест нашите конкуренти, не знаят кой работи сега за мен, така че снимките също ги интересуват. — Кимна и се усмихна, сякаш да се оправдае. — В работата ни има голяма конкуренция. Всеки гледа да налага другия.

Цуруко, Мори и Йошико го гледаха безизразно, като леко и бавно клатеха глави. Куваяма, който се беше преместил зад мъжа в бяло, се обади със заканителен глас:

— Ако някоя от вас е направила каквото казва сеньорът...

— Оставете на мен! — Мъжът в бяло посегна назад с разперени пръсти, но не се обърна. — Моля ви! — Свали си ръката, усмихна се и пристъпи напред. — Този човек — заяви той добродушно, — младият

северноамериканец, ви е предложил, разбира се, пари и сигурно ви е разказал някаква история, че уж иска да си направи шега или нещо подобно, съчинил е някакъв уж безобиден номер, който смята да ни погоди. Аз напълно разбирам, че момичета, които, сигурен съм, не са високо платени... не сте, нали?... Не вярвам този приятел тук да плаща много щедро?... — Кафявите му очи ги изгледаха закачливо в очакване на отговор.

Йошико се изкиска и енергично поклати глава.

Мъжът в бяло се засмя с нея, посегна към рамото ѝ, но отдръпна ръката си, преди да я докосне.

— Така си и мислех! — рече той. — По дяволите, сигурен бях, че не ви плаща много. — Усмихна се на Мори и Цуруко, които му отвърнаха с несигурни усмивки. — Вече ми е съвсем ясно — продължи той със сериозен глас — как момичета във вашето положение, отрудени, със семейни задължения... ти, Мори, имаш две деца, нали?... Напълно разбирам как сте се изкушили и сте откликнали на това предложение. Всъщност не мога да си представя, че не бихте се съгласили, ще бъде глупаво, за една дребна, безобидна шега си струва да получиш малко допълнителни крусейрос. Животът напоследък е скъп, знам. Затова ви възнаградих добре горе. Тъй че ако предложението е било направено и вие сте го приели, повярвайте ми, момичета, не ви се сърдя, не съм изпълнен с лошо чувство. Напротив, разбирам ви, но за мен е много важно да знам какво е станало.

— Сеньор — запротестира Мори, — давам ви честна дума, че никой не ни е предлагал и не е искал нищо.

— Никой! — заяви Цуруко и поклати глава.

Йошико също поклати глава.

— Честно, сеньор.

— За доказателство, че проявявам разбиране — рече мъжът в бяло, като разгърна сакото и посегна към вътрешния си джоб, — ще ви дам два пъти повече от това, което онзи човек ви е дал или предложил. — Извади дебел черен портфейл от крокодилска кожа, разтвори го и показва краищата на две пачки банкноти. — Това имах предвид преди малко — каза той, — като ви споменах, че се е случило нещо лошо за мене, но хубаво за вас. — Изгледа поред жените. — Ще получите два пъти повече, отколкото ви е дал и още толкова за сеньор... — Извърна глава към Куваяма.

— Куваяма — подсказа му японецът.

— За да не ви се сърди и той. Е, момичета? Моля ви! — Мъжът в бяло протегна парите към Йошико. — Години е работено за тези нови машини. Милиони крусейрос... — Показа парите на Мори. — Ако съм сигурен какво точно знаят нашите конкуренти, ще мога да взема мерки да се защитя. — Обърна парите към Цуруко. — Ще мога да ускоря производството или може би ще открия младежа и... ще го привлека на моя страна, ще дам и на него пари, както на вас и на сеньор...

— Куваяма. Хайде, момичета, не се страхувайте. Кажете на сеньор Аспиазу. Няма да ви се сърдя.

— Виждате ли? — подкани ги мъжът в бяло. — Всичко ще свърши добре. За всички!

— Нямам какво да кажа — настоя Мори, а Йошико се загледа в отворения портфейл с пачките банкноти.

— Нищо. Честно — рече тъжно тя, сетне погледна нагоре. — Бих казала с удоволствие, сеньор. Но наистина няма нищо.

Цуруко бе вперила очи в портфейла. Мъжът в бяло я наблюдаваше. Тя вдигна глава и кимна смутено и колебливо. Той въздъхна и се взря напрегнато в нея.

— Беше точно както казахте — призна тя. — Когато се подготвях да ви сервирам, бях в кухнята, и едно от момчетата дойде да ми каже, че вън има човек, който иска да говори с някой от сервитьорите на вашите гости. Било много важно. Излязох и видях северноамериканеца. Даде ми двеста крусейрос, първо петдесет, а след това сто и петдесет. Каза, че е репортьор от някакво списание и че вие правите филми и никога не давате интервюта.

— Продължавай — рече мъжът в бяло, без да отмества очи от нея.

— Каза, че ще напише хубав репортаж, ако научи какви нови филми ще правите. Отговорих му, че ще разговаряте с гостите си по-късно. Сеньор Куваяма ни каза така, и той...

— Поиска да се скриеш и да слушаш?

— Не, сеньор, даде ми касетофон. Аз го внесох и след това го изнесох, докато вие разговаряхте.

— Касетофон!...

Цуруко кимна.

— Показа ми как да го пусна. Два бутона едновременно. — С двата показалеца натисна въздуха пред себе си.

Мъжът в бяло притвори очи и остана неподвижен, само леко се олюля настрани. Отвори очи, погледна Цуруко и едва се усмихна.

— Значи по време на нашето съвещание е работел касетофон?

— Да, сеньор — отвърна тя. — В купата за ориз под масичката за сервиране. Работеше много добре. Човекът го пробва, преди да ми плати, и остана много доволен.

Мъжът в бяло пое дълбоко въздух, облиза горната си устна, издиша, затвори уста и преглътна. Сложи ръка е бяла ръкавица на челото си и бавно го изтри.

— Всичко двеста крусейрос — промълви Цуруко.

Мъжът в бяло я погледна, приближи се и отново си пое дълбоко дъх. Усмихна й се отвисоко. — Тя беше с половин глава по-ниска от него.

— Мила — рече и той с тих любезен глас, — искам да ми кажеш всичко, каквото можеш, за човека. Бил млад... Колко млад? Как изглеждаше?

Цуруко усети неловкост от близостта му.

— Мисля, че беше двајсет и две-три годишен. Не можах да го видя много ясно. Доста висок, хубав, дружелюбен. Имаше гъста, къдрава, кестенява коса.

— Добре — отбеляза мъжът в бяло, — това е добро описание. Носеше джинси...

— Да. И същото яке — такова... късо, синьо. Имаше чанта на самолетната компания с дълга дръжка — посочи към рамото си. — В нея сложи касетофона.

— Много добре. Наблюдателна си, Цуруко. Коя самолетна компания?

Тя го погледна тревожно.

— Не забелязах... Беше в синьо и бяло.

— Значи синьо-бяла чанта на самолетна компания. Това е достатъчно. Друго?

Тя се намръщи и поклати глава, но изведнъж засия.

— Казва се Хънтър, сеньор!

— Хънтър ли?

— Да, сеньор! Хънтър. Каза го съвсем ясно.

Мъжът в бяло се подсмихна.

— Всичко е ясно. Продължавай. Друго?

— Говореше лошо португалски. Каза, че съм му била „голяма помагач“ и направи много други грешки. И произношението му беше неправилно.

— Значи не е живял тук много време, така ли? Ти си ми „голяма помагач“, Цуруко. Продължавай.

Тя се намръщи и сви безпомощно рамене.

— Това е всичко, сеньор.

— Моля те, постарай се да се сетиш нещо друго, Цуруко — настоя той. — Нямах представа колко важно е това за мене.

Тя захвапа кокалчетата на свитата си в юмрук ръка, погледна го и поклати глава.

— Не ти ли каза как да се свържеш с него в случай, че дам друга вечеря?

— Не, сеньор! Нищо подобно. Нищо. Бих ви казала.

— Помисли още.

Отчаяното ѝ лице внезапно просветна.

— Той е в хотел. Това помага ли ви?

Кафявите очи я гледаха въпросително.

— Каза, че ще се нахрани в хотела. Запитах го дали иска малко храна, беше изгладнял, докато чакаше, и ми каза, че ще вечеря в хотела си.

Мъжът в бяло погледна Цуруко.

— Виждаш ли? Имало е и друго — каза той. Отстъпи, погледна надолу и отвори портфейла. Извади четири банкноти по сто крусейрос и ѝ ги даде.

— Благодаря, сеньор!

Куваяма се приближи с усмивка. Мъжът в бяло му даде четири банкноти и по една на Мори и на Йошико. Прибра портфейла в самото си и се усмихна на Цуруко.

— Ти си добро момиче, но в бъдеще трябва да мислиш повече за интересите на господаря си — каза ѝ той с назидателен тон.

— Обещавам, сеньор!

Обърна се към Куваяма.

— Не я наказвайте. Наистина.

— О, не, сега не! — Куваяма се ухили и извади ръка от джоба си.

Мъжът в бяло взе шапката и чантата си от масичката, усмихна се на кланящите се жени и на Куваяма, обърна им гръб и се отправи към мъжете, които стояха и го наблюдаваха. Усмивката му се стопи, очите му се присвиха.

— Мръсна, продажна жълта кучка! — изсъска той тихо на немски, като стигна до мъжете. — Бих я нарязал на парчета!

Съобщи им за касетофона.

— Претърсихме улицата и колите — обади се русият. — Няма млад северноамериканец с джинси.

— Ще го открием — заяви мъжът в бяло. — Той действа сам. Организираните групи има вече само в Рио и Буенос Айрес. А той е аматьор не само поради възрастта си, (бил двайсет и две-три годишен), но и защото е казал името „Хънтър“, тоест „ловец“, „преследвач“, Никой опитен човек не би се занимавал с такива шегички. Освен това е глупав, иначе нямаше да каже на онази кучка, че е отседнал в хотел.

— А може и да не е — намеси се Швицер.

— В такъв случай е умен — отговори мъжът в бяло — и аз призори ще трябва да се обеса. Ще разберем. Хесен, нашият Paulista^[1], който допуска по петите си „преследвач“ — аматьор, сега ще се реабилитира, като на всеки от вас посочи по един хотел, с който да се заемете — погледна Хесен, който спря да изучава шапката си. — Добър хотел, в който се сервира храна и нощем, но не чак толкова добър, щом допуска гости по джинси. Поставете се на негово място: момче от Щатите, дошло в Паоло да проследи Хорст Хесен или може би самия Менгеле. В какъв хотел ще отседне? Има достатъчно пари да подкупва сервитьорки. Не мисля, че кучката ме излъга за сумата. Романтичен. Исква да е нов Йохан Либерман, а не обикновен турист. Хесен, ако обичаш, пет хотела, първо петте най-вероятни.

Изглежда другите.

— Щом Хесен ви посочи съответните хотели — продължи той, — взимате по една кибритена кутия от онази купа, излизате, хващате такси и право там. В хотела ще разберете имат ли сред гостите висок, млад северноамериканец с гъста, къдрава кестенява коса, пристигнал наскоро, с джинси, късо синьо яке и синьо-бяла чанта на самолетна компания през рамо. Веднага се обаждате на телефона, написан на кибритената кутия. Ще разговаряте с мен. Ако резултатът е положителен, Руди, Тинтин и аз ще пристигнем веднага, ако е

отрицателен, Хесен ще ви каже името на друг хотел. Ясно ли е всичко? Добре. Ще го открием до половин час, тъй че тоя проклетник дори няма да е успял да прослуша докрай касетата си. Хесен?

— „Насионал“ — каза Хесен на Мунд.

— „Насионал“ — повтори Мунд и отиде да вземе кибритена кутия.

— „Дел Рей“ — на Швимер.

— „Мараба“ — на Траунщайнер.

— „Комодора“ — на Фарнбах.

— „Савой“ — на Клайст.

Слуша около пет минути, спря касетата, превъртя я назад и започна отново на мястото, където спряха, да се възхищават от нещо, дявол знае какво, и „Аспиазу“ каза:

— Lasst uns jetzt Geschäft reden, meine Jungs!^[2] — И се заловиха за работа. Работа! Божичко!

Този път изслуша всички, като от време на време възкликваше: „Божичко!“, „Какъв ужас!“ и „Господи, какви мръсници!“, а след дръпването на капака и дългото мълчание, което настъпи, изглежда, докато сервитьорката носеше купата надолу, той спря касетата, върна я малко назад и отново изслуша някои части, за да е сигурен, че всичко е вярно, а не се е побъркал, да речем, от глад, или кой знае от какво.

Сетне се заразхожда из тясната стая, като клатеше глава, почесваше се по тила и се опитваше да реши какво, по дяволите, да направи сред това котило от долни типове. Знаеше ли кои наоколо са престъпници? Всеки срещнат можеше да се окаже един от тях или най-малкото подкупен от тях.

Накрая реши, че има само един изход и че трябва да действа незабавно независимо от часовата разлика. Постави касетофона на нощното шкафче до телефона, извади портфейла си и седна на леглото. Намери картичката с името и номера, мушна я под телефона, вдигна слушалката и прибра портфейла. Поиска международен разговор.

Прозвуча нежен, очарователен глас.

— Ще ви позвъня, когато се свържа.

— Ще чакам на телефона — отвърна той, защото му се струваше, че тя ще се запилее някъде да танцува. — Моля ви, побързайте.

— Ще стане след пет-десет минути, сеньор.

Чу как предава номера чрез друга телефонистка и си повтори наум какво трябва да каже. Разбира се, в случай че Либерман е там, а не изнася някъде лекции или не е по следите на някого. Моля ви, мистър Либерман, бъдете си вкъщи!

На вратата леко се почука.

— Крайно време беше — промърмори той на английски и без да изпуска слушалката, стана, протегна ръка и едва успя да завърти топката на вратата, за да я отключи. Вратата бутна ръката му и в стаята влезе келнерът с увисналите мустаци с поднос, върху който имаше покрита със салфетка чиния и бутилка „Брама“, без чаша.

— Извинете, че се забавих — рече той. — В единайсет всички се разотиват. Трябваше да го приготвя сам.

— Няма нищо — отговори младият мъж на португалски. — Моля ви, оставете подноса на леглото.

— Забравил съм чаша.

— Нищо. Няма нужда от чаша. Подайте ми, моля, сметката и молива.

Подписа сметката на стената, като я придържаше с ръката, в която стискаше телефонната слушалка. Добави още бакшиш към включения в сметката.

Келнерът излезе, без да му благодари, и докато затваряше вратата, се оригна.

Не трябваше да се мести от „Дел Рей“.

Седна на леглото, телефонът глухо бучеше в ухото му. Обърна се, нагласи по-добре подноса и се загледа с отвращение в жълтата салфетка, в чийто ъгъл имаше голям черен печат „Мирамар“, да не би някой да я открадне. Махна я и ядосано я захвърли. Сандвичът беше чудесен — дебел, само с пилешко месо, без марули и подобни дивотии. Прости на келнера, отчупи половината, наведе глава да го посрещне и отхапа голям вкусен къс от средата. Умираще от глад!

— Ich mochte Wien^[3] — прозвуча гласът на телефонистката. — Wien.

Помисли за касетата и за това, което ще каже на Либерман, и хапката в устата му се превърна сякаш в картон. Дъвчеше, дъвчеше и не можеше да преглътне. Остави сандвича и надигна бирата. Беше от най-хубавите, но и тя имаше гаден вкус.

— Още малко — обади се телефонистката с нежния, очарователен глас.

— Да се надяваме. Благодаря.

— Готово, сеньор.

Чу се телефонен звън.

Отпи още веднъж и остави бирата, изтри ръка в панталона и се обърна изцяло към телефона.

Другият телефон звънеше ли, звънеше, докато най-сетне го вдигнаха:

— Ја? — Чуваше се ясно, сякаш човекът говореше от зад ъгъла.

— Мистър Либерман?

— Ја. Wer'st da?^[4]

— Бари Кьолер. Помните ли ме, мистър Либерман? Идвах в началото на август и исках да работя за вас. Бари Кьолер от Ивънстън, щата Илинойс.

Мълчание.

— Мистър Либерман?

— Бари Кьолер, не знам колко е часът в Илинойс, но във Виена е толкова тъмно, че не виждам часовника.

— Не съм в Илинойс, в Сао Паоло съм, в Бразилия.

— От това във Виена не става по-светло.

— Съжалявам, мистър Либерман, но имам сериозна причина да ви се обадя. Почакайте, като чуете само...

— Не ми казвайте, ще отгатна. Видели сте Мартин Борман. На автобусната спирка.

— Не, не Борман. Менгеле. И не го видях, а имам касета с негов разговор. В ресторант.

Мълчание.

— Доктор Менгеле — повтори младежът, — човекът, който управляваше Аушвиц. Ангелът на смъртта.

— Благодаря за пояснението. За малко да си помисля, че говорите за някой друг Менгеле. Може би ангелът на живота!

— Извинете. Стори ми се... — рече Бари.

— Че нали аз го изпратих в джунглите, как да не познавам Йозеф Менгеле!

— Понеже замълчахте. Трябваше да кажа нещо. Вече не е в джунглите, мистър Либерман. Тази вечер беше в японски ресторант. Чували ли сте да се представя с името Аспиазу?

— Той използва много имена: Грегъри, Фишер, Брайтенбах, Риндън...

— И Аспиазу, нали?

Мълчание.

— Да... но трябва да знаете, че има хора, които наистина се казват така.

— Това е той! — настоя Бари. — Беше събрал половината СС. Изпраща ги да убият деветдесет и четирима мъже. Хесен беше там, и Клайст, и Траунщайнер, и Мунд...

— Слушайте, не знам дали не сънувам. А вие? Чувате ли се какво говорите?

— Да! Ще ви пусна касетата! Тя е до мен!

— Момент. Започнете отначало.

— Добре — надигна бутилката и отпи от бирата. Нека и той малко послуша как мълчи слушалката.

— Бари?

(Тъй де! Крайно време беше!)

— Тук съм. Просто си пийнах от бирата.

— Охоо!

— Глътчица, мистър Либерман, умирам от жажда. Още не съм вечерял и така ми се повдига от тази касета, че не мога да ям. Имам великолепен сандвич с пиле, а дори не мога да го преглътна.

— Какво правите в Сао Паоло?

— Не пожелахте да ме вземете за сътрудник и реших да действам самостоятелно. Имам по-силни мотиви, отколкото мислите.

— Ставаше дума, че аз нямам пари, а не че вие нямате мотиви.

— Казах ви, че ще работя безплатно. Ето, кой ми плаща сега? Вижте, по-добре да оставим този въпрос. Дойдох, поразпитах и накрая реших, че ще е най-добре да се завъртя около завода на Фолксваген, където работеше Щангел. Така и направих. Преди няколко дни видях Хорст Хесен, поне така ми се стори, не бях сигурен. Косата му сега е сребриста и сигурно си е направил пластична операция. Както и да е, реших, че е той, и започнах да го следя. Днес се прибра рано къщи — живее в прекрасна къщичка, направо шапката ще ви падне; и жена му

бомба, и си има две дъщери... Значи прибра се рано, а в седем и половина излезе отново и взе автобус към центъра. Проследих го до луксозния японски ресторант, а той се качи на „вечеря в тесен кръг“. На стълбите вардеше нацист, а вечерята се даваше от „сеньор Аспиазу“. Аспиазу от Аушвиц.

Мълчание.

— Продължавайте.

— Отидох отзад и се свързах с една от сервитьорките. Двеста крусейрос, фокус-мокус, и ми даде цяла касета документален запис: „Менгеле разполага войските“. Менгеле се чува идеално, а войските ту се чуват добре, ту нещо мънкат, та много не им се разбира. Мистър Либерман, утре тръгват — за Германия, Англия, Щатите, Скандинавия, ще плъзнат навсякъде! Операцията е на „Камараденверк“. Отвратителна, безумна операция, по-добре да не бях чувал за нея и, моля ви се, трябвало да...

— Бари.

— ... трябвало да се осъществи повелята на съдбата арийският народ да властвува!... Божичко!

— Бари!

— Какво?

— Успокойте се.

— Спокоен съм. Ами, как ще съм спокоен? Добре. Сега вече съм спокоен. Наистина. Ще върна касетата и ще ви я пусна. Натискам копчето. Ето на!

— Кои тръгват, Бари? Колко?

— Шест. Хесен, Траунщайнер, Клайст, Мунд и още двама — Швимер и Фарнбах. Чували ли сте тези имена?

— Швимер, Фарнбах и Мунд — не, не съм.

— Мунд? Не сте чували за Мунд? Та вие сте писали за него, мистър Либерман! Аз научих за него от книгата, ви.

— За Мунд? В моята книга? Не.

— Да! В онази глава за Треблинка. Книгата е в куфара ми, да ви кажа ли на коя страница?

— Никога не съм чувал за Мунд, Бари. Грешите.

— Добре де, да го оставим. Във всеки случай, те са шест. Ще действуват две и половина години и имат дати, на които трябва да убият определени хора и точно тук започва най-голямото безумие.

Вземете мерки да не припаднете. Представете ли си, ще убият деветдесет и четирима души и всичките са шейсет и пет годишни административни служители. Какво, хлъцнахте ли?

Мълчание.

— Не, не съм хлъцнал.

— Добре де, така му е думата.

— Бари, все пак да ви попитам нещо. Касетата е на немски, нали? Вие достатъчно добре ли...

— Разбирам прекрасно! Не мога да *sprechen*^[5] добре, но разбирам отлично. Баба ми говори само немски, а родителите ми го използват да си казват тайни, но от дете ги разбирам.

— „Камараденверк“ и Йозеф Менгеле изпращат хора...

— Да убиват шейсет и пет годишни административни служители. Някои са на шейсет и четири и шейсет и шест. Превъртях касетата и ще ви я пусна, а след това ще ми кажете на кого да я занеса, някой високопоставен и надежден човек. Ще му се обадите и ще му кажете, че отивам при него, за да ме приеме веднага. Трябва да ги спрем, преди да заминат. Първото убийство е определено за шестнайсети октомври. Почакайте да намеря мястото, в началото доста се суетят, докато седнат, после се възхищават от нещо.

— Бари, това е смешно. Касетофонът ви е повреден. Или пък не са хората, за които ги мислите.

Отвън някой почука три пъти.

— Оставете ме на спокойствие! — кресна той към вратата и покри с ръка слушалката. Сети се, че ще го разберат само на португалски. — Говоря с чужбина!

— Сигурно са други хора — продължи телефонът. — Шегуват се с вас.

— Мистър Либерман, ще изслушате ли касетата?

Чукането се засили и премина в ожесточено блъскане.

— По дяволите! Стойте така! — Постави телефона на леглото, изправи се, пристъпи към тресящата се врата и хвана топката. — Какво има?

Отговори мъжки глас — много бързо, на португалски.

— По-бавно! Не разбирам!

— Сеньор, дошла е една японка и търси човек, който прилича на вас. Казва, че трябва да ви предупреди за нещо, за някакъв мъж...

Той завъртя топката и вратата отскочи с трясък. Едър като бик мургав мъж го блъсна навътре, хвана го грубо; завъртя го, запуши устата му и тъй изви ръката му назад, че тя изпращя. Нацистът, когото бе видял на стълбите в онзи ресторант, замахна с лъскава остра кама. Главата му се отметна назад, таванът, покрит с бледакафяви влажни петна, се люшна. Усети силна болка в ръката и дълбоко в стомаха.

Мъжът в бяло влезе в стаята с шапка на глава и чанта в ръка. Затвори вратата и застанал до нея, взе да наблюдава как русият с ритмични движения забива камата в тялото на младия американец, завърта, изтегля я и отново я забива... След това в ребрата... окървавеното оръжие промушваше снежнобялата риза.

Русият спря задъхан и чернокосият внимателно положи младежа на пода, остави го да лежи с широко отворени изненадани очи на половина върху сивия килим, наполовина върху лакирания под. Русият задържа окървавената си ръка с камата над младежа и се обърна към тъмнокосия:

— Хавлия!

Мъжът в бяло погледна леглото, приближи се до него и остави чантата на пода.

— Бари? — чуваше се от слушалката на леглото.

Мъжът в бяло видя касетофона на нощната масичка и натисна с върха на белия си пръст крайния бутон. Прозорчето отскочи, касетата се освободи. Мъжът в бяло я взе, разгледа я и я пусна в джоба на самото си. Хвърли поглед на картичката, затисната с телефона, взе я и се загледа в черната слушалка на леглото.

— Бари, там ли сте? — викаше слушалката.

Мъжът в бяло се пресегна, вдигна я и я постави на ухото си. Слушаше с присвити кафяви очи и трептящи, изпъстрени с вени ноздри. Устните му се отвориха, но не проговори. Затвори ги и твърдо ги стисна под четинестите мустачки. Остави слушалката на място, без да откъсва очи от телефона, и се обърна.

— Почти разговарях с него. Така копнеех за това.

Русият, оцветил хавлията в червено с ножа си, го изглежда любопитно.

— Толкова отдавна се ненавиждаме — бавно изрече мъжът в бяло. — Сега беше тук, в ръката ми. Можех най-сетне да му поговоря!

Обърна се отново към телефона и със съжаление поклати глава.

— Либерман, копеле гадно! — изсъска тихо той. — Твойто агентче е мъртво. Какво успя да ти каже? Без значение, никой тук няма да те изслуша без доказателства. А доказателството е в джоба ми. Хората ми тръгват утре. Четвъртият райх приближава. Довиждане, Либерман. Дано те видя пред прага на газовата камера. — Поклати глава, засмя се, обърна се и пусна картичката в джоба си. — За малко да сглупя и да му се обадя — отбеляза той. — Той може би записваше на друга касета.

Чернокосият, застанал до отворен гардероб, посочи куфара в него и запита на португалски:

— Да събера ли нещата му, докторе?

— Руди ще се погрижи за това. Слез долу при Траунщайнер. Намерете някой заден вход, от който може да се излезе, и закарай колата пред него. Един да се качи тук да ни помогне. И не му казвай, че момчето е било на телефона. Кажи, че е слушало касетата.

Чернокосият кимна и излезе.

— Няма ли да ги заловят? — попита русият на немски. — Имам предвид нашите хора.

— Задачата трябва да се изпълни — отвърна мъжът в бяло и извади калъфа на очилата си. — Колкото може повече обекти, и то на всяка цена. Ако имат късмет, ще я изпълнят докрай. Кой ще обърне внимание на Либерман? Самият той не повярва, чу как момчето го убеждаваше. Бог ще ни помогне, повечето от деветдесет и четиримата ще умрат. — Сложи си очилата, извади кибритена кутия и се обърна към телефона. Вдигна слушалката и продиктува номера на телефонистката. — Здравей, приятелю — каза весело. — Искам да говоря със сенyor Рамос. — Погледна встрани и покри слушалката с пръсти в бяла ръкавица. — Изпразни джобовете му, Руди. И под бюрото има обувка. Хесен? Доктор Менгеле. Всичко е наред, няма за какво да се безпокоите. Аматаyor, както и очаквах. И мисля, че дори не е разбирал немски. Изпрати момчетата вкъщи да упражняват подписите си. Хубаво преживяване за завършек на вечерта ни. Не, боя се, че не мога преди хиляда деветстотин седемдесет и седма година. Ще отлетя обратно за селището веднага щом разчистим. И така, бог е с вас, Хорст. Кажи го и на другите от мое име: „Бог е с вас!“ — Затвори телефона и рече: — Хайл Хитлер!

- [1] Жител на Сао Паоло (порт.). — Б.пр. ↑
- [2] А сега на работа, момчета (нем.). — Б.пр. ↑
- [3] Дайте ми Виена (нем.). — Б.пр. ↑
- [4] Да. Кой е? (нем.) — Б.пр. ↑
- [5] Говоря (нем.). — Б.пр. ↑

2

Паркът „Бурггартен“ с езерото, паметника на Моцарт, ливадите, алеите и статуята на император Франц на кон беше близо до виенския център на информационната агенция „Ройтер“ и през топлите месеци на годината кореспондентите и секретарките често си носеха храна и обядваха там. Понеделник, 14 октомври, беше хладен и облачен ден, но въпреки това четирима служители на „Ройтер“ излязоха в парка. Настаниха се на пейка, развиха сандвичи и си наляха бяло вино в картонени чаши.

Човекът, който наливаше виното, беше Сидни Бийнън, главен кореспондент на „Ройтер“ във Виена. Четирийсет и четири годишният Бийнън, бивш жител на Ливърпул, с две бивши виенски съпруги, носеше очила с рогови рамки и приличаше на крал Едуард по време на абдикацията^[1]. Той сложи бутилката на пейката до себе си и с изражение на дегустатор сръбна от чашата. Тъкмо тогава забеляза Либерман и изведнъж го обхвана потискащо чувство за вина. С кафява шапка и разкопчана черна мушама, Либерман приближаваше към тях с бавна, несигурна походка.

Предната седмица бяха предали на Бийнън, че Либерман го е търсил няколко пъти и моли да му се обади. Не бе се обадил, въпреки че рядко правеше такива пропуски, и сега, като усети, че всъщност неволно е отбягвал тази среща, почувствува двойна вина — първо, защото, когато Либерман беше на върха на славата си, по време на залавянето на Айхман и Щангел, той благодарение на него написа едни от най-хубавите си материали, за което бе добре възнаграден, и второ, защото този човек, отдаден на издирването на нацисти, събуждаше у всекиго чувство за вина. Някой, май Стиви Дикенс, бе казал за него: „Сякаш целият проклет ужас на концлагерите е натъпкан в джобовете на сакото му, Щом Либерман влезе някъде, чуваме гласове от газовите камери.“ Много тъжно, но вярно.

Изглежда, Либерман усещаше това смущение и винаги се обръщаше към хората с известна сдържаност и малко притеснение —

ето и сега, застана с леко извинителен вид. „Като болен от грип мечок, който се бои да не ти предаде заразата“, помисли си Бийнън.

— Здравей, Сидни — каза Либерман и докосна периферията на шапката си. — Не ставай, моля те.

Чувството за вина разтревожи Бийнън повече от мисълта за сандвичите в коленете му и той направи опит да се изправи.

— Здравей, Йохан! Радвам се, че те виждам. — Протегна ръка и Либерман се наведе и без да я стиска, я обви в топлината на лапата си. — Извинявай, че не ти се обадох — рече Бийнън, — но бях непрекъснато в движение, до Линц и обратно. — Облегна се и представи колегите си, като ги сочеше с чаша в ръка. — Запознай се: Фрия Нойщад, Пол Хигби, Дърмът Броуди. А това е Йохан Либерман.

— Наистина ли? — Фрия изтри кокалестата си ръка в полата и я протегна с оживена усмивка. — Как сте? Много ми е приятно, — тя също се държеше като виновна.

Докато наблюдаваше как Либерман кима и се ръкува по ред с всички, Бийнън с тревога забеляза колко е остарял и западнал от последната им среща преди две години. Все още се държеше, но не беше така внушителен, нямаше я оная непоколебимост, съчетана с мечешка сила. Широките му рамене сякаш бяха превити под тежестта на тънката мушама, внушителното преди лице беше набръчкано и посивяло, очите гледаха уморено изпод натежалите клепачи. Носът му си беше същият, но мустациите се бяха прошарили и се нуждаеха от подстригване. Бедният човек междувременно бе загубил жена си, отрязали му бяха единия бъбрек, а и средствата на неговия Информационен център за разкриване на военнопръстъпници бяха отишли покрай онази фалирала банка. Загубите бяха изписани по него — смачкана и омазнена стара шапка, потъмнял възел на вратовръзката... Бийнън разтълкува всичко това и разбра защо несъзнателно е отбягвал телефонния разговор. Чувството за вина се засили, но той го потисна, като си каза, че да избягваш неудачника, е естествен и полезен инстинкт дори ако този човек някога е преуспявал. Разбира се, малко любезност не бе излишна.

— Седни, Йохан — покани го сърдечно той, посочи края на пейката до себе си и придърпа бутилката с вино.

— Не искам да ви преча на обета — рече Либерман на английски с подчертан акцент. — Може да поговорим и по-късно.

— Седни — настоя Бийнън, — с тези хора се виждам достатъчно в службата.

Обърна гръб на Фрия и малко я избута. Тя се отмести около педя и също се извърна. В края на пейката вече имаше достатъчно място. Бийнън го посочи и се усмихна на Либерман.

Либерман седна и въздъхна. Обгърна колене с големите си лапи, погледна сърдито надолу и раздвижи крака.

— Нови обувки — каза той. — Убиват ми.

— Иначе как си? — запита Бийнън. — Как е дъщеря ти?

— Добре съм. И тя е добре. Вече има три деца, две момичета и момче.

— Чудесно! — Бийнън докосна гърлото на бутилката. — Май нямаме друга чаша.

— Не, не. И без това не ми разрешават. Никакъв алкохол.

— Чух, че си бил в болница.

— Почти не излизам оттам — Либерман повдигна рамене и впери в Бийнън уморените си кафяви очи.

— Проведох един налудничав телефонен разговор — рече той; — Преди няколко седмици. През нощта. Едно момче от Щатите, от Илинойс, ми се обади от Сао Паоло. Има запис, касета с гласа на Менгеле. Нали знаеш кой е Менгеле?

— Не беше ли някой от твоите нацисти?

— Той не е само мой враг — отсече Либерман. — Той е враг на всички нас, на цялото човечество. Беше главен лекар в Аушвиц. Наричаха го Ангела на смъртта. Има две научни степени, доктор по медицина и доктор по философия и е направил хиляди опити с деца, главно близнаци, за да създаде добри арийци, да превърне кафявите очи в сини с помощта на химикали и чрез гените. Човек с две научни степени! Избиваше хиляди близнаци от цяла Европа. Има го в книгата ми.

Бийнън взе половината от сандвича с яйце и салата и решително го захапа.

— След войната се върна във ФРГ — продължи Либерман. — Семейството му е богато и до днес си живее в Гюнцбург, във Федерална република Германия, притежава процъфтяващо предприятие за селскостопански машини. Но името му започна да се появява на процесите и Организацията на бившите членове на СС го

измъкна оттам и тайно го прехвърли в Южна Америка. Открихме го и го преследвахме от град на град: Буенос Айрес, Барилоке, Асунсион. От хиляда деветстотин петдесет и девета година живее в джунглите, в едно селище на границата между Бразилия и Парагвай. Има армия телохранители и е парагвайски гражданин, така че не може да бъде екстрадиран. Но трябва да се спотайва, защото и там все още има доброволци, които се опитват да го заловят. Понякога намират тези доброволци с прерязани гърла, носени от течението на река Парана.

Либерман замълча. Фрия потупа Бийнън по ръката и поиска виното. Той и го подаде.

— Та това момче има касета — продължи Либерман, загледан пред себе си, с ръце на коленете. — Менгеле в ресторант, изпраща бивши есесовци в Германия, Англия, Скандинавия и Щатите. Да избият голям брой шейсет и пет годишни мъже. — Обърна се Към Бийнън и се засмя. — Да се чудиш, нали? А операцията била много важна. Замесена е и „Камараденверк“ — организацията, която ги закриля и им дава работа. Не хлъцна ли, както се казва?

Бийнън премигна и се усмихна.

— Май наистина хлъцнах — рече той. — А ти чу ли тази касета?

Либерман поклати глава.

— Не. Точно когато се канеше да ми я пусне, на вратата, на неговата врата се почука и той отиде да отвори. Чу се тропане и удряне и малко след това телефонът се затвори.

— Как пък точно тогава се почука? — попита Бийнън. — Не смяташ ли, че мирише на измама? Кой е той?

Либерман сви рамене.

— Някакво момче, което преди две години ме чуло да говоря в Принстънския университет. Дойде през август и заяви, че иска да работи за мен. Имал ли съм нужда от нови хора. А аз работя само с шепа стари сътрудници. Знаеш, че всичките ми пари, парите на Центъра, бяха вложени в банката „Алгемейне Виртшафтс“.

Бийнън кимна.

— Сега Центърът е вкъщи: картотеките, няколко бюра, аз и леглото ми. Таванът на долния етаж се е пропукал. Собственикът на къщата ме съди. Единствените нови хора, от които се нуждая, са богати дарители, а момчето не е от тази категория. След разговора ни заминало само за Сао Паоло, по своя собствена инициатива.

— Като си помисля, не бих се доверил на такъв човек.

— И аз си помислих същото, докато разговаряхме. Стори ми се, че и фактите му не са верни. Каза, че знае за Мунд, един от есесовците от моята книга. Викам си, в книгата ми няма Мунд, никога не съм чувал за Мунд. Това повиши недоверието ми. Но все пак... след тропането и ударите, докато го виках по телефона, чух звук, не висок, но ясен, който може да е само едно: звук от изригване на касета от касетофон.

— Отскачане — каза Бийнън.

— Не е ли изригване? Когато онова капаче се отваря и тя излиза?

— Това е отскачане, а изригване е, когато става дума за вулкан.

— А — кимна Либерман, — благодаря. Отскачане на касета от касетофон. И още нещо. След това за дълго настъпи тишина, мълчах и аз, като съобразих какво означават тропането, ударите и звукът от касетата. И в тази тишина — погледна пророчески Бийнън — от телефона ме заля омраза, Сидни. — Кимна. — Омраза, каквато не съм чувствувал досега дори когато Щангел ме гледаше в съда. Усетих я ясно, както чувах гласа на момчето, и може би поради неговия разказ бях абсолютно уверен, че омразата идва от Менгеле. А когато телефонът се затвори, бях сигурен, че го е затворил Менгеле.

Погледна встрани и се наклони напред, подпрял лакти на колене.

Бийнън го наблюдаваше, невярващ, но трогнат.

— И какво направи тогава? — запита той.

Либерман се облегна, потри ръце и сви рамене.

— Какво можех да направя във Виена, в четири часа сутринта? Записах думите на момчето, всичко, което си спомних, прочетох го и си помислих, че и двамата сме луди. Само че кой извади касетата и затвори телефона? Може и да не е бил Менгеле, но все някой беше. По-късно — според тамошното време по съмнало — се обадох на Мартин Маккарти от американското посолство в Бразилия, той се е свързал с полицията в Сао Паоло, те се обадили в телефонната компания и откриха откъде е поръчан разговорът с мен. От един хотел. Момчето изчезнало оттам през нощта. Позвъних тук на Пахер и го запитах може ли да се обади в Бразилия и да поиска изходните пунктове да се наблюдават за есесовци — момчето каза, че заминават същия ден. Пахер не ми се изсмя, но отказа под претекст, че не съм казвал нищо конкретно. Момчето изчезнало от стаята си в хотела, и то без да плати!

И това не било конкретно! Аз също не съм нещо конкретно, когато твърдя, че по думите на момчето есесовците напускат страната. Опитвах се да се свържа с прокурора, отговарящ за делото „Менгеле“, но го нямаше. Ако беше Франц Бауер, щеше да е там, но новият го нямаше. — Отново сви рамене и разтри ухото си. — Значи, ако момчето е било право, есесовците вече са напуснали Бразилия. Самото момче още не е намерено. Баща му е там и помага на полицията. Доколкото разбрах, е състоятелен. Но синът му е мъртъв.

— Не мога да пусна материал за... — понечи да се оправдае Бийнън.

— Не, не — прекъсна го Либерман. — Не искам да пускаш материал. От теб искам следното, Сидни, сигурен съм, че няма да те затрудни кой знае колко. Момчето каза, че първото убийство ще стане на шестнайсети октомври, вдругиден. Но не каза къде. Ще можеш ли да поискаш от централната ви служба в Лондон да изпраща изрезки от вестници или информации от другите ви бюра? За мъже на възраст между шейсет и четири и шейсет и шест години, убити или загинали при злополука? Всичко освен естествена смърт, от сряда нататък. Само за мъже между шейсет и четири и шейсет и шест години.

Бийнън се намръщи, намести очилата си и впери в Либерман изпълнен със съмнение поглед.

— Не е измама, Сидни. Той не беше такова момче. Изчезнал е от три седмици, а преди е пишел редовно вкъщи, обаждал се е дори, като сменял хотела.

— Предполагам, че е мъртъв — рече Бийнън. — Но не може ли да е бил убит просто защото си е пъхал носа където не му е работата? Поредният младеж по следите на Менгеле?... Или да е бил ограбен и убит от обикновен крадец? Смъртта му в никакъв случай не доказва, че... е в ход нацистки заговор за убийство на мъже на определена възраст.

— Чул го е на касетата. Защо ще лъже?

— Може би не е лъгал. С касетата може да са подмамили и него. Или пък не я е разбрал.

Либерман въздъхна и кимна.

— Знам — рече той. — Възможно е. Това си помислих в началото и аз. И още го мисля понякога. Но някой трябва да провери, а кой ще го направи, ако не аз. Ако е сбъркал, добре, сбъркал е. Ще

загубя малко време и ще досадя на Сидни Бийнън. Но ако е бил прав, значи Менгеле е имал причина да го убие. А за да си бъдат прокурорите в кабинета, когато ги търся, и за да спра Менгеле, преди да е станало късно, аз трябва да открия конкретни факти. Ще ти кажа още нещо, Сидни. Знаеш ли какво?

— Какво?

— В книгата ми има Мунд — мрачно кимна той. — Точно там, където ми каза момчето, в списъка на надзирателите в Треблинка, които са вършили зверства. Хауптшарфюрер Алфрид Мунд. Забравил съм го. Че мога ли да ги помня всички? Има съвсем тъничко досие: жена от Рига го видяла как троши врата на четиринайсетгодишно момиче. Мъж във Флорида бил кастриран от него и е готов да свидетелствува, ако го заловя. Алфрид Мунд. Щом момчето е било право веднъж, може да се окаже право и втори път. Ще ми доставиш ли изрезките? Моля те, ще ти бъде много задължен.

Бийнън пое дъх и се предаде.

— Ще видя какво мога да направя — закрепил чашата до себе си и извадил от самото тефтер и писалка. — Кои страни каза?

— Момчето спомена Германия, Англия, Норвегия, Швеция, Дания и Щатите. Но начинът, по който ги изреди, ме кара да мисля, че има и други места. Така че можеш да питаш, и за Франция и Холандия.

Бийнън погледна Либерман и стенографа.

— Благодаря, Сидни — каза Либерман. — Наистина съм ти задължен. Ако излезе нещо, ти ще научиш пръв. Не само за това — за всичко.

— Имаш ли представа колко шейсет и пет годишни мъже умират на ден? — запита го Бийнън.

— Убити? Или загинали при злополуки, които биха могли да бъдат убийства? — Либерман поклати глава. — Не, не са много. Надявам се поне. А някои ще отпаднат заради професиите си.

— Как така?

Либерман потърка с ръка мустаците си и се хвана за брадичката. След секунда свали ръката си и сви рамене.

— Е, имам нещо предвид — каза той, — момчето ми даде и някои подробности. — Посочи тефтера на Бийнън. — Слушай, трябва на всяка цена да уточниш — „между шейсет и четири и шейсет и шест години“.

— Записах го — рече Бийнън и го изгледа. — Други подробности?

— Нищо важно. — Либерман бръкна в мушамата си. — В четири и половина излитам за Хамбург. Ще изнасям лекции до трети ноември. — Извади дебел, изтъркан кафяв портфейл. — Тъй че изпрати каквото получиш в апартамента ми, за да го имам, като се върна. — Даде на Бийнън визитна картичка.

— Добре де, а смяташ ли, че ще излезе нещо?

— Ще видим. — Либерман прибра портфейла. — Ще се движа бавно. — Усмихна се. — Особено с тези обувки. — Подпря ръце на бедрата си, стана и поклати неодобрително глава. — Какъв мрачен ден! Защо се храните навън в такова лошо време?

— Ние сме понеделнишкият Моцартов клуб — каза Бийнън, усмихна се и посочи с палец назад към паметника на Моцарт.

Либерман протегна ръка, Бийнън я пое.

— Извинете, че ви отнех този очарователен млад човек — каза с усмивка Либерман.

— Е, чак толкова не ни е притрябвал — отвърна Дърмът Броуди.

Либерман се обърна към Бийнън:

— Благодаря, Сидни. Знаех, че мога да разчитам на теб. Слушай! — Той се наведе и заговори тихо, без да пуска ръката на Бийнън. — Моля те, искай данните от сряда нататък. Трябват ми сведения за продължителен период. Момчето каза, че тръгват шест души, а Менгеле не би ги изпратил заедно, ако някои ще бездействуват дълго време. Така че малко след първото убийство ще има още две, ако работят по двойки или, не дай си боже, още пет, ако работят сами. Разбира се, при положение, че момчето е право. Ще се погрижиш, нали?

Бийнън кимна.

— Колко убийства общо се предвиждат?

— Много — каза Либерман и го погледна в очите. Пусна ръката му, изправи се и кимна за довиждане на другите. Мушна ръце в джобовете на мушамата си, обърна се и забърза към блъсканицата и оживеното улично движение.

Четиримата на пейката гледаха след него.

— Божичко! — изпъшка Бийнън, а Фрия Нойщад поклати печално глава.

— Какво ти каза накрая, Сид? — попита Дърмът Броуди, като се наведе напред.

— Дали мога да ги накарам да продължат да ми изпращат сведенията. — Бийнън прибра тефтера и писалката в самото. — Първоначално ще има не едно, а три или шест убийства. След това още.

Пол Хигби извади лулата от устата си и промърмори:

— Колкото и да е невероятно, може би е прав.

— Хайде де! — обади се Фрия. — Нацисти му предават омразата си чрез мълчащата слушалка!

Бийнън взе чашата и започна да се бори с остатъка от сандвича.

— Последните две години бяха страшно тежки за него — каза той.

— На колко е години? — запита Фрия многозначително.

— Не знам точно — отвърна Бийнън. — А, да, май е на около шейсет и пет.

— Виждаш ли? — обърна се Фрия към Пол. — Нацистите убиват шейсет и четири годишни мъже. Добре скалъпена параноидна фантазмагория. Другия месец ще каже, че искат да убият него.

Дърмът Броуди отново се наведе и запита Бийнън:

— Ще му доставиш ли наистина информацията?

— Разбира се, че не — каза Фрия и се извъртя към Бийнън. — Нали няма?

— Обещах му, че ще опитам — рече Бийнън, като отпи вино, но не отхапа от сандвича. — Ако не го направя, ще продължи да ме преследва, щом се върне. Освен това ще създам впечатление в Лондон, че работя нещо. — Усмихна се на Фрия. — А това никога не е излишно.

За разлика от повечето мъже на тази възраст, шейсет и пет годишният Емил Дьоринг, бивш втори административен помощник на ръководителя на службата за обществен транспорт в град Есен, се стараеше да не води монотонен живот. Пенсионер, жител на Гладбек — малък град на север от Есен, — той полагаше особени грижи да разнообразява дневната си програма. Ходеше да купува сутрешните вестници в различно време, нямаше определен следобед за посещение

на сестра си в Оберхаузен, нито пък предпочитан бар в квартала, където да прекарва вечерите си, а в зависимост от настроението си в последния момент можеше да реши да остане вкъщи. Всъщност бе си харесал три бара и избираше в кой да отиде, след като излезеше от къщи. Понякога се връщаше след час-два, друг път — към полунощ.

Цял живот Дьоринг имаше чувството, че е заобиколен от дебнещи врагове и се пазеше не само с оръжието, което след навършване на съответната възраст винаги носеше със себе си, но и чрез непредсказуемите си действия. В детството врагове му бяха по-големите братя на съучениците му, които несправедливо се нахвърляха срещу него в детските свадни. След това войниците, с които служеше, до един тъпаци, презираха умението му да се докарва пред офицерите и да получава леки и безопасни задачи. После се появили съперници в службата по транспорта, някои от които биха могли да дават уроци по двуличие на Макиавели. Имаше какво да разкаже Дьоринг за това учреждение.

А сега, когато му предстояха най-приятните години от живота, когато си мислеше, че най-сетне няма да има нужда да е все нащрек и ще прибере стария маузер в чекмеджето на нощното шкафче, точно сега чувствуваше, че е застрашен от нападение повече от всякога.

Втората му жена Клара беше двацет и три години по-млада от него — факт, който тя непрекъснато подличко му напомняше — и въртеше любов с бившия учител по кларинет на сина им, отвратителен тип на име Вилхелм Шпрингер. Той отгоре на всичкото беше и по-млад от нея, на трийсет и осем години. Дьоринг не се съмняваше, че Клара и нейният Шпрингер ще бъдат щастливи, ако успеят да го премахнат от пътя си. Тя щеше да бъде не само вдовица, но и богата. Той притежаваше над триста хиляди марки, за които тя знаеше, плюс петстотин хиляди, за които никой не знаеше — заровени бяха в две железни кутии в задния двор на сестра му. Клара не се развеждаше, защото чакаше да му пипне парите, чакаше, кучката, още от деня на сватбата им.

Е, щеше още дълго да чака, тъй като той бе съвсем здрав и готов да се разправи с дузина Шпрингеровци, ненадейно изскочили насреща му от някоя алея. Два пъти седмично посещаваше гимнастически салон — не в едни и същи следобеди и напук на шейсет и петте си години все още беше много добър борец и владееше чудесни хватки, с

които да срази всеки мъж — нещо, с което не можеше да се похвали в отношенията си с жените. И той, и маузерът му си бяха още съвсем на място. Обичаше да си повтаря това и усмихнат потупваше приятната твърда издуптина под сакото.

Каза това и на Райхмайдер, търговеца на хирургически инструменти, с когото се запозна предната вечер в бар „Лорелай“. Какъв приятен човек беше този Райхмайдер! Прояви жив интерес към разказите на Дьоринг за службата по транспорта и щеше да падне от смях, когато му описа случката по време на одържавяването през петдесет и осма. В началото му беше малко неловко да разговаря с него поради странните движения на едното му око (очевидно изкуствено), но Дьоринг скоро свикна и му разказа не само тази случка, ами и за държавното разследване през шейсет и четвърта, и за скандала с Целерман. След това преминаха на лични теми — бяха изпили по пет-шест бири и Дьоринг му се довери за Клара и Шпрингер. Потупа маузера и му каза какво непрекъснато му се върти в главата. Райхмайдер не можеше да повярва, че е на шейсет и пет, „Бих се обзаложил, че нямате повече от петдесет и седем, честно!“, настояваше той. Приятно момче! Жалко, че щеше да остане в града само няколко дни, но все пак добре, че бе отседнал в Гладбек, а не в Есен.

Тази вечер той пак имаше среща с Райхмайдер и се канеше да му разкаже как се издигна и сетне се сгромоляса всезнайкото Оскар Фовинкел, та затова се запъти отново към бар „Лорелай“. Отдавна минаваше девет, но Райхмайдер го нямаше, въпреки че предната вечер се бяха разбрали съвсем точно. Беше пълно с шумни младежи и хубави момичета (гърдите на едното бяха полуразголени), а редовните посетители бяха съвсем малко — Фюрст, Апфел и още един. Знаеше, че не са добри слушатели. Ще речеш, че е петък или събота, а не сряда. По телевизията предаваха футболен мач. Дьоринг се зазяпваше от време на време в мача, пиеше бавно и току поглеждаше в огледалото към великолепните млади гърди. От време на време се облягаше на стола и се мъчеше да види кой влиза в бара — все още се надяваше Райхмайдер да изпълни обещанието си и да дойде.

Той наистина се появи, и то внезапно, и по много особен начин стисна рамото на Дьоринг и с разкривени от напрежение очи прошепна:

— Дьоринг, излезте бързо! Трябва да ви кажа нещо! — И отново изчезна.

Озадачен и объркан, Дьоринг махна на Франц, хвърли десетачка и се измъкна навън. Райхмайдер му махаше настойчиво. Тръгна към Кирхенгасе. Лявата му ръка беше превързана с носна кърпа, като че ли се беше наранил. Раменете и крачолите на скъпия сив костюм бяха покрити с бели прашни петна. Дьоринг забърза към него.

— Какво става? Какво се е случило?

— Има вероятност на вас да се случи нещо, не на мене! — отвърна възбудено Райхмайдер. — Залутах се из онази сграда, която разрушават, на следващата пресечка. Кажете ми как беше името на онзи, за когото ми казахте, че се занася с жена ви!

— Шпрингер — отговори Дьоринг, съвсем объркан, но заразен от възбудата на Райхмайдер. — Вилхелм Шпрингер!

— Знаех си, че е той! — възкликна Райхмайдер. — Знаех си, че не съм сбъркал! Какво щастие, че случайно бях... Чуйте, ще ви обясня всичко. Вървах надолу по улицата и ми се наложи да се облекча, просто не издържах вече. И когато се приближих до сградата, която разрушават, влязох в алеята до нея, но беше много светло, намерих пролука между тарабите, които ограждат мястото, и се промъкнах вътре. Свърших работата и точно когато щях да излизам, се приближиха двама мъже и спряха на мястото, откъдето бях влязъл. Единият наричаше другия Шпрингер — кимна бавно с глава, а Дьоринг спря да си поема дъх — ... и му казваше нещо от рода на: „Дъртакът точно сега е в «Лорелай»“, и „Ще му светим маслото на тоя дебелак“, Ами да, рекох си, Шпрингер е името, което споменахте. Това е пътят ви към къщи, нали?

Дьоринг се бе задъхал и със затворени очи преглътна част от яростта си.

— Понякога минавам оттук — прошепна той и отвори очи. — Невинаги.

— Е, довечера ще ви чакат да минете оттук. И двамата са там, с някакви тояги, с нахлупени шапки и вдигнати яки. Точно както казахте снощи, Шпрингер си е наумил да ви изненада в тъмнината. Минах през сградата и намерих изхода от тази страна.

Дьоринг още веднъж пое дълбоко дъх и в знак на признателност потупа прашното рамо на Райхмайдер.

— Благодаря — рече той. — Много ви благодаря.

— Сигурен съм, че ще ги пометете с една ръка — заяви Райхмайдер с усмивка. — Другият е дребно, хилаво човече, но, разбира се, най-добре ще направите, ако се приберете по друг път. Ако искате, ще ви изпратя. Освен ако не решите да се справите веднъж завинаги с този Шпрингер.

Дьоринг го погледна въпросително.

— Това е чудесна възможност — подчерта Райхмайдер — и ако не я използвате, ще ви причакат и друг път. Съвсем просто е, тръгвате, нападат ви... — погледна надолу към палтото на Дьоринг, смигна му и се усмихна — ... и вие им давате добър урок. Ще бъда на няколко крачки зад вас, за да съм свидетел. А в случай, че наистина ви затруднят, което е малко вероятно — наведе се към него и разтвори реверите на палтото, под което показва дръжката на пистолет в кобур, — ще се погрижа за тях, а пък вие ще ми бъдете свидетел. Във всеки случай, ще се отървете от него, а най-лошото, което може да ви се случи, е да ви ударят един-два пъти с тояга.

Дьоринг не откъсваше поглед от Райхмайдер. Вдигна ръка и опипа издутината под палтото.

— Боже мой — каза той с почуда, — най-сетне ще мога да го използвам!

Райхмайдер махна носната кърпа от ръката си и подуха кървавата драскотина върху нея.

— И на жена ви ще й дойде умът в главата — отбеляза той.

— Господи! — тържествуващо възкликна Дьоринг. — Дори не бях се сетил за това. Тя ще падне в краката ми! „Клара, помниш ли Вилхелм Шпрингер, учителят на Ерих по кларинет? Не знам защо ме нападна на улицата тази вечер и аз го убих.“ Боже мой, това ще убие и нея!

— Хайде да тръгваме — подкани го Райхмайдер, — да не вземат да се уплашат и да хукнат да бягат!

Забързаха по тъмната Кирхенгасе. Покрай тях изникваха и профучаваха ярки фарове.

— Кой казва, че нямамо справедливост?

— „Дебелак“, значи? Ах, дрисливо педерастче, тъпкано ще ти го върна!

Пресякоха пустата Линденщрасе — вървяха бавно и безшумно близо до закритите с кепенци витрини. Стигнаха до четириетажна каменна сграда, тъмна, с нащърбен покрив на фона на лунното небе. Сградата бе опасана с паянтов тунел, направен от греди и боядисани врати. Райхмайдер дръпна Дьоринг в тъмнината на тунела.

— Стойте тук — прошепна той, — ще отида да проверя междувременно да не са станали десетина.

— Да, така е най-добре! — Дьоринг извади пистолета.

— Вече знам пътя и имам джобно фенерче. Няма да се бавя. Стойте тук!

— Не се безпокойте — прошепна Райхмайдер, докато се отдалечаваше.

В подскачащата светлина на фенера се виждаше плоският покрив на тунела и наредените отстрани врати. Тънкият висок силует на Райхмайдер се понесе по него, зави зад вътрешната стена и се стопи в мрака.

Възбуден и нащрек, като потискаше нуждата да се облекчи, Дьоринг с вълнение държеше в ръка тежкия маузер, който бе носил толкова години и който най-сетне щеше да му влезе в работа. Поднесе го към пролуката в тунела и го разгледа на слабата светлина, проникваща от Линденщрасе, погали гладката му повърхност и внимателно освободи предпазителя. Върна се до стената, където го бе оставил Райхмайдер. Какъв приятел! Истински мъж! Утре ще го заведе на вечеря в „Кайзерхоф“. И ще му купи нещо, нещо златно! Може би копчета за ръкавели.

Стоеше в не толкова тъмния вече тунел и усещаше тежестта на пистолета в ръката си. Мислеше как ще изстреля смъртоносните куршуми във Вилхелм Шпрингер, А като свърши с полицията, ще се върне вкъщи и ще разкаже на Клара. Да пукнеш, кучка такава!

Вероятно и вестниците щяха да пишат! „Пенсиониран чиновник от службата по транспорта избива нападателите си.“ Със снимка. А може би и интервюта по телевизията?

Наложи се да се облекчи. Бирата. Върна предпазителя и сложи пистолета в кобура. Обърна се към стената и разтвори ципа на панталоните си. Виж, това е друго нещо!

— Там ли сте, Дьоринг? — обади се тихо Райхмайдер отгоре.

— Да — отговори той и погледна към покрива. — Какво правите там?

— Оттук е по-лесно. Долу има много боклук. Ще бъда при вас след минута. Стойте там. Фенерчето ми угасна и няма да мога да ви намеря, ако се преместите.

— Видяхте ли ги?

Не получи отговор. Продължи да уринира, загледан в една пукнатина между белите врати. Щеше ли да съумее Райхмайдер да слезе без фенерчето? И беше ли видял Шпрингер и другия, или още не? Побързайте, Райхмайдер!

Отгоре се чу трополене и той погледна нататък. По покрива се търкаляха камъни или нещо подобно. Миг, и покривът се срути с трясък върху него. Умря бързо, изумен, стенещ от болка.

Последния път, когато говори в Хайделберг, като че ли през 1970 година, му предоставиха великолепна старинна катедрала, вътре цялата от потъмнял от времето дъб, с хиляди места, които не стигнаха за тълпящата се публика. Този път залата бе нова — неправилна елипса с пясъчножълт цвят, много модерна и добре проектирана за петстотин души, но последните два реда бяха празни. Естествено, така му беше по-лесно да говори, чувствуваше се като в голяма гостна и можеше да среща погледите на тези умни младежи. И все пак...

Всичко вървеше добре, както и досега. Немската младеж беше винаги най-добрата публика — истински заинтересована, внимателна, загрижена от миналото. Тя го стимулираше и той говореше най-добре пред нея, докато по-безучастната американска и английска аудитория го караше да повтаря механично добре запомнени фрази, освен това, разбира се, предпочиташе да говори на немски, тъй като можеше свободно да използва естествени думи, вместо да се боричка с английските „бях“ и „беше“ (и „изригвам“ и „отскачам“ — събираше ли Сидни изрезките?...)

Лекцията продължаваше.

— В началото исках само отмъщение — каза той на млада жена от втория ред, която настойчиво го гледаше, — отмъщение за смъртта на родителите ми и сестрите ми, отмъщение за годините ми в концентрационните лагери — обърна се към задните редове, —

отмъщение за смъртта и тежките години за всички. Защо останах жив, мислех си, ако не за да отмъщавам? — Изчака. — Смятах, че в този момент Виена не се нуждае от нови композитори. — Понесе се обичайното кратко избухване на разведрителен смях. Усмихна се и той и се загледа в кестеняв младеж, седнал далеч вдясно (приличаше малко на Бари Кьолер). — Но лошото на отмъщението е — стараяше се да не мисли за Бари, — първо, че човек всъщност не може да изпита удовлетворение от него — отмести погледа си от напomniaщия му за Бари младеж и се обърна към всички, — и второ, дори да изпита удовлетворение, от него няма полза — поклати глава. — Няма полза. И тогава потърсих нещо по-добро от отмъщението, нещо почти толкова непостижимо. — Каза го на младата жена от втория ред. — Да накарам хората да помнят. — Повтори на всички: — Да помнят. Трудно е да се постигне, защото животът тече, вейка година ставаме свидетели на нови ужаси. Войната във Виетнам, тероризмът, Северна Ирландия, всевъзможните убийства (ето сега — деветдесет и четири шейсет и пет годишни мъже?), и с всяка година онзи неописуем ужас се отдалечава от нас и ни се струва все по-малко ужасен. Но философите ни предупреждават: забравим ли миналото, осъдени сме то да се повтори. Затова именно е важно да се залови един Айхман, един Менгеле, за да... — Чу какво каза и загуби мисълта си. — Един Щангел, исках да кажа — промърмори той. — Извинете, май се увлякох, взех да си мечтая на глас.

Позасмяха се, но това не допринесе нищо, за да се възстанови нарушеният баланс на лекцията му.

— Важно е да се заловят един Айхман и един Щангел — рече той. — За да ги изправят пред съда, не обезателно да ги осъдят, не, а за да се явят свидетели, които да напomniaт на света, да напomniaт най-вече на вас, които още не сте били родени, когато се е случило всичко това, че хора със същата външност като вас и мене при известни обстоятелства могат да извършат най-варварски и безчовечни престъпления. И затова вие, и вие, и вие, и вие трябва да се погрижите да не допуснем отново възникването на подобни обстоятелства.

Край. Наведе глава, заляха го аплодисменти, отдръпна се на крачка от катедрата и само ръката му остана да лежи върху заобления ѝ край. Дишаше тежко. Пристъпи отново напред, хвана катедрата с две ръце и изчака аплодисментите да стихнат.

— Благодаря — каза той. — А сега, ако имате въпроси, ще се постарая да ви отговоря.

Траунщайнер се приведе над волана, хвана го здраво, натисна газта и насочи колата към гърба на мъж с прошарена коса, който вървеше отстрани на пътя. Привлечен от ослепителния блясък на фаровете, мъжът се обърна, вдигна сгънато списание към очите си и отстъпи назад. Калникът на колата го вдигна и го хвърли встрани. Траунщайнер сдържа усмивката си, върна колата на паважа и едва не блъсна бяло-синия знак за кръстопът. Натисна няколко пъти спирачките и със свирещи гуми колата зави наляво в по-широк път с надпис „Есбиерг — 14 км“.

— Главно от дарения — каза Либерман — на загрижени хора от цял свят. Също и от доходите ми от книгите, които пиша, и от ангажименти като този.

Посочи вдигнатата ръка на последния ред. Изправи се пълничка млада жена с розово лице и още щом започна, му стана ясно, че ще повдигне въпроса за Фрида Малоуни.

— Разбирам — рече младата жена, — че е от значение да се изправят пред съда хората, които са заемали високи постове. Но не се ли стремят към отмъщение в случай като този с Фрида Малоуни, която е била в редовата охрана и която насилствено е върната тук, след като толкова години е била американска поданица? Каквото и да е направила през войната, не е ли заличено то от живота и след това? В САЩ тя е била полезна гражданка. Преподавала е и така нататък.

Младата жена седна. Той кимна, замълча за миг и замислено поглади мустаците си, като че ли чуваше въпроса за първи път.

— От въпроса ви разбирам — рече той, — че вие си давате сметка: същата тази жена, която е била учителка в детски градини и училища, основала е приют за бездомни деца, била е добра домакиня, състрадателна към скитащите кучета, е била и в „редовата“ охрана на концентрационен лагер и може би е отговорна за масови убийства, за което ще научим на процеса, когато той най-сетне започне. Питам ви сега, бихте ли научили за тази доста изненадваща вероятност, ако

Фрида Алтшул Малоуни не беше открита и екстрадирана? Не съм убеден в това. Смятам, че тази възможност не е толкова незначителна и си струва да я научите. Същото смята и вашето правителство.

Огледа вдигнатите ръце, включително и на приличащия на Бари младеж (не сега, Бари, зает съм) и посочи умен на вид рус млад човек в самия център. („Те са деветдесет и четирима — измъчваше го настоятелно гласът на Бари по телефона — и всички са шейсет и пет годишни административни служители. Не хлъцнахте ли?“).

— Но Фрида Малоуни още не е привлечена под отговорност — говореше русият младеж. — Наистина ли нашето правителство е толкова заинтересовано от преследването на нацистките престъпници? Не е ли спаднал интересът и не е ли това една от причините за невъзможността да откриете отново вашия Информационен център?

Кой го караше да избира умните на вид?

— Първо — отговори той, — Центърът е временно преместен в по-малко помещение, а не е бил закриван. В него работят хора, получават се писма, изпращат се консултанти. Както вече казах, финансират ни частни лица и сме напълно независими от всички правителства. Второ, вярно е, че германските и австрийските прокурори не са вече толкова отзивчиви, колкото бяха преди, но справедливото дело не е изоставено. Уверяват ме най-авторитетно, че Фрида Малоуни ще бъде привлечена под отговорност през януари или февруари и скоро след това ще бъде съдена. Намерени са свидетели, трудна и бавна работа, в която взе участие и Центърът.

Огледа отново вдигнатите ръце, умните млади лица и внезапно разбра какво вижда насреща си. Златна мина! Пред очите му!

Тук, в тази светла зала с форма на мидена черупка, бяха събрани близо петстотин умни млади хора, цветът на младото поколение, а той се мъчеше сам да си обясни мотивите на онези! Стар глупак с вече изчерпан мозък! Боже мили! Да ги попита? Лудост!

Изглежда, беше посочил някого, защото му зададоха въпроса за неонацизма.

— За възраждането на нацизма са необходими два фактора — каза той бързо, — влошаване на социалните условия приблизително до нивото на началото на трийсетте години и появата на водач от типа на Хитлер. Ако тези два фактора са налице, неонацистките групи в света ще представляват реална опасност.

Отскочиха нови ръце, но той вдигна своите срещу тях.

— Момент, моля. Бих искал да прекъсна за малко въпросите ви и вместо това аз да ви задам един.

Ръцете паднаха. Умните млади лица го гледаха с очакване.

Лудост! Но как да не опита да използва такива умствени възможности? Хвана здраво катедрата с ръце, пое дъх, замисли се.

— Бих искал — обърна се той към мидената черупка, пълна с толкова прекрасни бисери — да използвам вашия ум и да реша един проблем. Хипотетичен проблем, представен ми от мой млад приятел. За мен е много важно да го реша, толкова важно, че се изхитрих да потърся помощ, — малко смях. — А кой може да ми помогне по-добре от студентите в този голям университет и техните приятели?

Пусна катедрата, изправи се и ги погледна небрежно като човек, който предлага за разглеждане хипотетичен, а не истински проблем.

— Разказах ви за фашистката организация в Южна Америка — рече той — и за доктор Менгеле. Ето какъв е проблемът на моя приятел. Организацията и доктор Менгеле са решили да убият голям брой мъже в различни страни на Европа и Северна Америка. По-точно, деветдесет и четирима души и всички са шейсет и пет годишни административни служители. Убийствата ще се извършват в течение на две и половина години и имат политически мотив, нацистки мотив. Какъв е той? Защо фашистката организация и доктор Менгеле искат тяхната смърт?

Младата аудитория се спотайваше несигурно. Премина шепот. Прозвуча кашлица, която веднага се повтори. Той нехайно се подпря на катедрата.

— Не се шегувам. Трябва да разреши тази логическа задача. Можете ли да ми помогнете?

Доближиха глави и шепотът се усили. Залата се превърна в кошер. Започнаха да си разменят идеи.

— Деветдесет и четирима мъже — повтори бавно той, за да ги насочи. — Шейсет и пет годишни. Административни служители. В различни страни. Две и половина години.

Вдигна се ръка, после друга. С надежда посочи първата, в началните редове, наляво от центъра.

— Да?

Стана младеж със син пуловер.

— Мъжете заемат отговорни постове — започна той с неочаквано тънък глас. — Смъртта им пряко или косвено ще доведе до влошаване на социалните условия, които споменахте, и ще създаде подходящ климат за възраждането на нацизма.

Поклати глава.

— Не, смятам, че грешите. Биха ли могли убийствата на високопоставени мъже да продължават месеци, да не говорим за две години и половина, без да привлекат внимание и да причинят разследвания? Не, мъжете трябва да бъдат административни служители с нисък ранг. А на шейсет и пет години е много вероятно да са в пенсия и отстраняването им от длъжност не може да бъде цел на убийствата.

— Защо въобще трябва да ги убиват? — прозвуча глас от задните редове вдясно. — Те скоро ще умрат сами.

Кимна.

— Вярно е, скоро ще умрат сами. Защо тогава трябва да ги избиват? Точно това ви питам.

Посочи втората вдигната ръка. Вече се вдигаха и други ръце.

Изправи се висок младеж.

— Те са симпатизанти на нацистите, нямат семейства и са завещали спестяванията си на нацистки групи. Убийствата са за пари. Това е причината, поради която се нуждаят от тях сега, а не след пет или десет години.

— Възможно е — рече той, — но не е много вероятно. Както вече споменах, организацията разполага с огромно състояние, измъкнато тайно от Европа преди края на войната. — Извади от вътрешния си джоб писалка и я щракна. — Все пак не е изключено.

Обърна едно от листчетата с бележките си на катедрата и на гърба му написа: „Пари?“ Вдигна писалката и посочи надясно.

Стана млада жена с очила и дълга кестенява коса.

— Изглежда ми по-вероятно — заяви тя — мъжете да са антинацисти, а не пронацисти, и очевидно между тях има някаква връзка. Не могат ли да бъдат членове на международна антифашистка група, която по някакъв начин застрашава фашистката организация?

— Смятам, че щях да знам за нея — рече той, — а никога не съм чувал за група, чиито членове са до един шейсет и пет годишни.

Младата жена не седнаше.

— Може би това, че сега са на шейсет и пет години, не е толкова важно — каза тя. — Връзката може да е била установена, когато са били по-млади, на трийсет или дваайсет години. Може да са участвували в някакви операции през войната и избиването им да е акт на отмъщение.

— Някои са германци — отбеляза той, — други са англичани и американци, има и шведи, които бяха неутрални. Но...

— Патрул на ООН! — извика някой.

— Много са възрастни за това — отговори той и отново погледна дългокосата млада жена, която седна. — Вие подхвърлихте интересна мисъл. Може да не е важна възрастта шейсет и пет години, защото, разбира се, те цял живот са били връстници. А това, че са връстници, разкрива други възможности. Благодаря.

Написа: „Връзка на млади години?“ Някой се провикна:

— От съответната националност ли са, или само живеят в тези страни?

Той вдигна поглед.

— Още една хубава идея. Не знам. Може и да са имали една и съща националност.

Записа: „Къде са родени?“

— Добре, продължавайте.

Младеж, кръстосал крака, на първия ред каза:

— Може би са хора, които ви помагат, вашите главни дарители.

— Ласкаете ме. Не съм толкова важен и освен това нямам деветдесет и четирима дарители. Дори и да взема предвид всички възрастови групи.

Посочи на друго място — приличащият на Бари младеж.

— Кога започва периодът от две и половина години?

— Започна преди два дни.

— Значи ще свърши през пролетта на хиляда деветстотин седемдесет и седма година. Има ли някакво важно политическо събитие, предвидено за тогава? Може би убийствата ще бъдат обявени за израз на силата на организацията или за предупреждение.

— Но защо точно тези хора? Все пак, интересно предположение. Знае ли някой за важно събитие, политическо или не, предвидено за пролетта на хиляда деветстотин седемдесет и седма година?

Огледа се. Мълчание и поклащане на глави.

— Дипломирането ми — провикна се някой. Смях и ръкопляскания.

„Пролетта на 77-а?“ — записа той и с усмивка посочи отново младежа с тънкия глас и синия пуловер.

— Самите мъже не заемат високи постове, но синовете им, които са над четирийсет години, може и да заемат. Мъжете ще бъдат избити, за да се отстранят синовете им от някаква важна работа, докато присъствуват на погребенията.

Насмешливи гласове. Неодобрително дюдюкане и подсвиркване.

— Това звучи малко нереално — каза Либерман, — но има за какво да се помисли. Роднини ли са тези мъже на важни хора, или имат някаква връзка с тях?

Написа: „Роднини? Приятели?“ И посочи друг. Изправи се младежът с умното изражение.

— Хер Либерман — каза той с усмивка, — това наистина ли е хипотетичен проблем?

Не бива да му давам вече думата, рече си той. Аудиторията потъна в мълчание.

— Разбира се, хипотетичен.

— Тогава трябва да поискате от приятеля си повече информация — рече умният младеж. — Дори великите умове на Хайделберг не могат да решат този проблем без поне още един факт за деветдесет и четиримата. С информацията, която ни дадохте сега, можем само сляпо да разсъждаваме.

— Прав сте — каза той, — необходима е повече информация. Но разсъжденията помагат, предлагат възможности. — Огледа се. — Има ли още някой? — Назад в ляво се вдигна ръка. Той я посочи.

Изправи се възрастен мъж, с побелели коси и болнав вид — член на факултета или дядо на някой студент. Подпря се на гърба на стола пред себе си.

— Нито едно от направените предположения не отрази участието на доктор Менгеле в проблема — каза той с твърд, изразяващ недоволство глас. — Защо е замесен в убийствата, ако това са обикновени политически убийства, които организацията може да осъществи и без него? Замесен е очевидно в качеството си на медик и затова предлагам да се погледне на убийствата в медицински аспект. Например могат да бъдат прикрито изпробване на нови средства за

убиване и поради това да са избрани именно тези мъже, защото са стари, незначителни и не представляват заплаха за нацизма. Една изследователска програма ще обясни и дългия период от време. Истинските убийства ще започнат през пролетта на хиляда деветстотин седемдесет и седма година. — Той седна.

Либерман постоя загледан в него.

— Благодаря — каза. Обърна се към публиката и продължи. — Искрено се надявам, че този господин е ваш преподавател.

— Да — увериха го няколко гласа. Някой спомена името Гайраш. Написа: „Защо М???“ И отново погледна към мъжа.

— Не смятам, че ако става дума за изследователска програма, тя ще се ограничи само с административни служители — каза той — и ще се проведе в тази част на света вместо в Южна Америка, но положително сте прав — има специална причина за участието на доктор Менгеле. Може ли някой да се сети за причината? — Огледа се.

Младите хора седяха мълчаливо.

— Медицински аспект на деветдесет и четирите убийства?

Погледна дългокосата млада жена, но тя поклати глава. Поклатиха глави и младежът, който му приличаше на Бари, и онзи със синия пуловер. Поколеба се и погледна умното русо момче, което му се усмихна и също поклати глава.

Погледна листчето на катедрата:

Пари?

Връзка на млади години?

Къде са родени?

Пролетта на 77-а?

Роднини? Приятели?

ЗАЩО М???

Вдигна поглед към публиката.

— Благодаря ви. Не решихте проблема, но направихте — предложения, които могат да помогнат при решаването му. А сега да се върнем към вашите въпроси.

Изникнаха ръце. Посочи.

Среброкосият Хорст Хесен, потънал в пот под яркото слънце, вдигна голям бинокъл към сините си очи и проследи как гол до кръста

мъж с бяла шапка за слънце бавно управлява мощна косачка за трева по свежата зелена морава. На тънък пилон се развяваше американското знаме. Къщата до него беше спретната едноетажна кутийка от стъкло и секвоя. В миг на мястото на мъжа с косачката се появи черен облак, под него оранжево кълбо и отдалеч долетя глух тътен от експлозия.

---

[1] Има се предвид английският крал Едуард VIII (1894–1972), абдикирал в 1936 г. малко след като се качва на трона, за да се избегне скандалът заради връзката му с разведена американка. — Б.пр. ↑

3

Менгеле беше преместил портрета на фюрера и всички снимки и спомени от него на западната стена над дивана, поради което се наложи научните му степени и отличия и семейните снимки да заемат всички свободни места между двата външни прозореца на южната стена, около прозореца към лабораторията и вратата на източната стена. След това накара да облицоват голата северна стена със седем-осем сантиметрова дървена ламперия на височина до кръста и да свалят бледосивите тапети над нея. Боядисаха на два пъти стената с бяла боя — първия път обикновена, а втория — с бляскав оттенък. Ламперията беше оцветена в бледосиво. Когато боята изсъхна напълно, поръча да му пратят художник-плакатист, който веднага долетя от Рио.

Художникът с умение изтегли прави тънки черни линии и написа красиво думите, но още при първото им леко нанасяне с молив започна да греши при преписването и неправилно да поставя непознатите му знаци за произношение, обърквайки се от бразилския правопис. Поради това Менгеле седя на бюрото си четири дни и го наблюдава, инструктира и предупреждава. Художникът му стана противен и още на втория ден взе да се радва, че ще изхвърлят този тъпак от самолета.

Когато работата беше завършена и дългата маса с подредени на купчини списания бе върната на мястото ѝ до стената, Менгеле се облегна на стола от метал и кожа и се полюбува на схемата — точно както си я беше представял. Деветдесет и четири имена, до всяко отбелязана страната и датата с по едно празно квадратче като в списък при избори. Бяха подредени в три колони — средната се наложи да е с едно име по-дълга от двете крайни (малко дразнещо, но вече твърде късно да се поправи). Всички бяха там — от 1. *Дьоринг — Федерална Германия — 16/10/74 □ до 94. Ахърн — Канада — 23/4/77 □*. Как очакваше попълването на квадратчетата! Щеше да ги попълва, разбира се, сам, ала не беше решил с червено или с черно. Може би най-напред щеше да опита с кръстчета, но ако първите няколко не станат еднакви,

щеше да ги запълни. Завъртя се на стола и се усмихна на фюрера. „Не се сърдите, че ви преместих заради това, нали? Разбира се, че не! Как ще се сърдите?“

След това, уви, нямаше какво да прави, освен да чака до 1 ноември, когато щяха да се обадят в щаба.

Намери си работа в лабораторията, където се захвана без особен ентузиазъм да трансплантира хромозоми в ядрото на клетка от жаба.

Прелетя до Асунсион и обратно за един ден — посети бръснаря си и една проститутка, купи си електронен часовник и с Франц Шиф хапнаха хубав бифтек в „Ла Каландрия“.

Най-после дългоочакваният ден дойде — хубав и толкова ослепително светъл, че трябваше да спусне завесите в кабинета си. Радиостанцията беше включена и нагласена на честотата на щаба, слушалките лежаха готови до бележник и писалка. В ъгъла на покритото със стъкло бюро беше постлана малка ленена кърпа. На нея, подредени като хирургически инструменти, лежаха малка неразпечатана кутия с червен емайл, отвертка, нова тънка четчица за боя, с къса четина, непокрита купичка и кутия терпентин с капак. Левият край на масата беше изтеглен от стената и пред първата колона с имена и страни чакаше стълба. Беше решил да опита първо с кръстчета.

Малко преди пладне, когато вече го обзе нетърпение, дочу през завесите усиливащото се бръмчене на самолет. Самолетът на щаба. Значи, много добри или много лоши новини. Прекоси с бърза крачка кабинета, мина през вестибюла и излезе вън на терасата, където децата на прислугата разчупваха някакъв плосък кейк. Прескочи ги, заобиколи къщата, мина отзад и слезе по няколко стъпала. Самолетът тъкмо се приземяваше зад върховете на дърветата. Засенчи очи с ръка и забърза през двора — градинарят, който явно се мотаете, се хвана бързо за мотиката, — заобиколи дома на прислугата, бараките и навеса над генератора. Навлезе, подтичвайки, в зеления тунел — алеята, врязана в гъстия листак на джунглата. Чуваше как се приземява самолетът. Забави ход, напъха гърба на ризата си в панталона, извади носна кърпа и изтри челото и бузите си. Защо пристигаше самолетът, защо не съобщиха по радиото? Сигурен беше, че се е случило нещо лошо. Либерман? Нима тази гадина бе успяла да сложи край на

всичко? В такъв случай щеше да отиде лично във Виена, да го намери и да го убие. За какво ли друго му оставаше да живее?

Излезе на затревената писта точно когато малкият двумоторен самолет, боядисан в червено и бяло, бавно се насочи към неговата собствена сребристочерна машина. Там се въртяха двама от охраната и пилотът, който му махна с ръка. Той кимна. От другата страна на пистата втори човек от охраната беше застанал до мрежестата ограда и провираше нещо през нея за примамка на някакво животно. Това беше забранено, но той не му се скара. Наблюдаваше вратата на спрелия самолет с все по-бавно въртящи се витла. Каза си молитвата наум.

Вратата се отвори и един от охраната се затича да помогне на висок мъж със светлосин костюм да слезе по стъпалата — полковник Зайберт! Значи лоши новини!

Тръгна бавно напред.

Полковникът го видя, весело му помахна и се запъти към него. Носеше червена пазарска чанта.

— Новини ли? — попита Менгеле и ускори крачка.

Полковникът му кимна с усмивка.

— Да, добри новини!

Слава богу! Забърза.

— Бях се разтревожил!

Ръкуваха се. Полковникът, стегнат мъж, с лице, което излъчваше твърдост, и руса, тук-там побеляла коса, се усмихна.

— Всички „бизнесмени“ се обадиха. Октомврийските „клиенти“ са уредени: четирима на точните дати, двама с по един ден по-рано и един с ден закъснение.

Менгеле се хвана за гърдите и пое дъх.

— Слава богу! Разтревожих се, като видях самолета.

— Реших да се поразходя — рече полковникът. — Такъв прекрасен ден.

Тръгнаха заедно по пътеката.

— И седемте ли?

— И седемте. Без проблеми. — Полковникът му подаде пазарската чанта. — Това е за вас. Тайнствен пакет от Острайхер.

— Много мило — възкликна Менгеле и я взе. — Благодаря. Вътре няма нищо тайно. Помолих го да ми намери малко коприна, една от прислужниците ще ми ушие ризи. Ще останете ли за обед?

— Не мога — отвърна полковникът. — В три часа се събираме на „репетиция“ за сватбата на внучката ми. Знаете ли, тя се жени за внука на Ернст Рьоблинг. Самата сватба е утре. Но ще изпия едно кафе и ще си поговорим.

— Тъкмо да ви покажа схемата си.

— Каква схема?

— Ще видите.

Полковникът я видя и изпадна във възторг.

— Красота! Истинско произведение на изкуството! Не сте го правили сам, нали?

Менгеле остави чантата до бюрото и се усмихна щастливо.

— Моля ви, не, разбира се. Че аз не съм сигурен дали ще мога да направя кръстчетата! Изпратиха ми човек от Рио.

Полковникът се обърна и го изглежда учудено.

— Не се тревожете — изрече Менгеле и направи успокоителен жест с ръка. — На връщане стана злополука.

— Надявам се, тежка злополука — отбеляза полковникът.

— Много тежка.

Сервираха кафето. Полковникът разгледа снимките на фюрера, сетне седна на дивана и отпиха от горещата тъмна течност в малки бели чашки със златен орнамент.

— Всички са се настанили в апартаменти — обясни полковникът, — само Хесен си е купил фургон. Казах му да се обаждат всяка седмица, за всеки случай. Ще го използва, докато настъпи лошото време.

Менгеле рече:

— Трябват ми точните дати, на които са убити хората — за картотеката.

— Разбира се. — Полковникът остави чашката и чинийката на малката масичка пред тях. — Всички данни са записани. — Посегна към вътрешния джоб на самото си.

Менгеле пое от полковника прегънатия тънък лист, разгъна го, отдалечи го и прочете текста. Поклати глава и се усмихна.

— Четири от седемте на точните дати! Чудесно!

— Това е то, хора на място — отбеляза полковникът. — Швиммер и Мунд вече са подготвили следващите операции. С Фарнбах имаме някои затруднения. Обича да пита.

— Знам — рече Менгеле. — Затрудни и мен, когато ги инструктирах.

— Смятам, че оттук нататък няма да ни създава главоболия — заяви полковникът. — Здравата го насолих.

— Чудесно.

Менгеле сгъна приятно шумолящата хартия и я постави в ъгъла на масичката, успоредно на ръбовете. Погледна схемата и си представи седемте червени кръстчета, които щеше да направи, щом си отиде полковникът. Взе чашката с надеждата, че ще го подсети да побърза.

— Вчера сутринта ми се обади полковник Рудел — рече гостенинът. — В момента е на Коста Брава^[1].

— Така ли? — Менгеле веднага разбра, че причината за посещението на полковника не е желанието му да се поразходи. Какво ли го е накарало да дойде? — Как е той? — запита и отпи от кафето.

— Добре е — отвърна полковникът. — Малко е загрижен. Получил писмо от Гюнтер Венцлер. Предупреждава го, че Либерман може би е надушил нашата операция. Преди две седмици Либерман говорил в Хайделберг и задал на публиката доста необичаен „хипотетичен“ въпрос. Приятел на Венцлер, чиято дъщеря била там, му казал да съобщи за всеки случай.

— Какво точно попитал Либерман?

Полковникът се загледа за миг в Менгеле.

— Попитал защо ние, вие и ние, искаме да убием деветдесет и четирима шейсет и пет годишни административни служители. „Хипотетичен“ въпрос.

Менгеле сви рамене.

— Очевидно не знае. Сигурен съм, че никой не е дал правилен отговор.

— И Рудел е сигурен — отсече полковникът. — Все пак, иска да знае защо Либерман е задал точно този въпрос. Впрочем вие не изглеждате изненадан.

Менгеле отпи от кафето.

— Американецът не слушаше касетата, когато го намерихме — каза той небрежно. — Говореше с Либерман. — Остави чинийката и се усмихна на полковника. — Както положително сами сте разбрали вчера следобед от телефонната служба.

Полковникът въздъхна и се наведе към Менгеле.

— Защо не ни съобщихте?

— Честно казано — заяви Менгеле, — опасявах се, че ще поискате да отложим операцията, ако Либерман започне разследване.

— Прав сте, точно това щях да направя — отвърна полковникът. — Три-четири месеца щяха ли да бъдат фатални?

— Биха могли изцяло да променят резултатите. Повярвайте ми, полковник, това е истината. Който и психолог да попитате, ще ви го каже.

— Тогава щяхме да прескочим тези мъже и да продължим с другите по графика!

— И да намалим резултата с двайсет процента? През първите четири месеца имаме осемнайсет души.

— А не смятате ли, че по този начин ще намалите още повече резултата? — запита полковникът. — Нима Либерман говори само пред студенти? Хората, нашите хора, могат да бъдат арестувани утре! И резултатът ще се намали с деветдесет и пет процента!

— Моля ви, полковник — каза Менгеле миролюбиво.

— Ако въобще допуснем, че ще има резултат. Знаете ли, че засега имаме само вашите уверения за това?

Менгеле поседя мълчаливо и пое дълбоко въздух. Полковникът взе чашата, погледна я свиреп и я остави.

Менгеле издиша.

— Ще имаме резултата, който обещах — рече той. — Полковник, успокойте се и помислете. Щеше ли Либерман да си прави труда да пита студенти, ако някой друг обръщаше внимание на въпросите му? Нашите хора са там, където трябва, нали? И си вършат работата. Естествено, Либерман е говорил и с други, може би с всички прокурори и полицаи в Европа! Но те очевидно не са му обърнали внимание. Какво друго биха направили? Стар нацифоб, който ги преследва с някаква история, която сигурно звучи безумно, щом не може да им каже причината. Ето на това разчитах, когато взех решението.

— Нямали сте право да вземате такова решение — заяви полковникът. — Поставили сте живота на шестима от нашите хора в по-голяма опасност, отколкото сме се договорили.

— И с това запазих вашите доста солидни капиталовложения, да не говорим за съдбата на расата. — Менгеле стана, отиде до бюрото,

взе цигара от медна чаша. — И въобще вече е късно да говорим по този въпрос — каза той.

Полковникът отпи кафе, загледан в гърба на Менгеле. Отдели чашката от устните си и рече:

— Рудел иска още днес да върна хората.

Менгеле се обърна и извади от устата си запалената цигара.

— Как така? Не мога да повярвам!

Полковникът кимна.

— Той приема много сериозно отговорностите си като офицер.

— Но има и отговорности като ариец!

— Така е, но той никога не е бил убеден като нас, че замисълът ще успее. Знаете това, Йозеф. Господи, колко трябваше да го убеждаваме!

Менгеле стоеше мълчаливо, във враждебно очакване.

— Казах му горе-долу това, което и вие казахте сега — рече полковникът. — Ако хората ни се обаждат и всичко е наред, значи Либерман не е успял да направи нищо и можем да продължим. Накрая се съгласи. Но отсега нататък Либерман ще бъде под наблюдение. Мунд ще се погрижи за това и ако забележи, че се готви нещо, ще трябва да вземем решение: или да го убием, което още повече може да обърка нещата, или да върнем хората.

— Направим ли това, всичко отива на вятъра. Всичко, което съм постигнал досега. А парите, които изхарчихте за персонал, оборудване и настаняване? Как въобще можете да си помислите за такъв провал? Ако заловят тези, бих изпратил други шест души. И още шест! И още шест!

— Съгласен съм, Йозеф, съгласен съм — успокои го полковникът. — Бих искал да имате право на глас при вземането на решение, ако действително се наложи. И то решаващ глас. Но ако Рудел научи, че сте пуснали хората да заминат, макар да сте знаели, че Либерман е предупреден, ще ви отстрани напълно от операцията. Няма да получавате дори месечните отчети. Тъй че предпочитам да не му казвам. Но преди всичко трябва да получа уверение от вас, че няма да вземате повече самостоятелни решения.

— За какво? Вече няма какво да се решава, освен хората да останат и да работят.

Полковникът се засмя.

— Не бих се учудил, ако скочите в самолета и тръгнете сам подир Либерман.

— Не ставайте смешен — рече Менгеле и смукна от цигарата. — Знаете, че не смея да стъпя в Европа.

Обърна се към бюрото и изтръска пепелта в пепелника.

— Ще получа ли вашето уверение — запита полковникът, — че няма да предприемате нищо, свързано с операцията, без да го съгласувате с Организацията?

— Разбира се — каза Менгеле. — Бъдете напълно спокоен.

— Тогава ще кажа на Рудел, че за нас е тайна как е разбрал Либерман.

Менгеле поклати скептично глава.

— Не мога да повярвам — рече той, — че старият глупак, имам предвид Рудел, а не Либерман, е способен да захвърли толкова пари и заедно с тях съдбата на арийците от загриженост за безопасността на шестима обикновени мъже.

— Парите са малка част от онова, с което разполагаме — отвърна полковникът. — Ние преувеличихме значението им, за да харчите внимателно. Що се отнася до съдбата на арийците, както вече ви казах, той никога не е вярвал в успеха на проекта. Струва ми се, че за него това е все едно да вярва в магьосничество, в свръхестествени сили. Той едва ли разбира нещо от наука.

— Ще бъде лудост, ако го оставите да каже последната дума.

— Ще мислим за това, когато дойде моментът — отговори полковникът, — ако изобщо стигнем дотам. Да се надяваме, че Либерман ще спре да дрънка дори пред студентите, а вие ще направите деветдесет и четири кръстчета на тази красива схема. — Той се изправи. — Изпратете ме до самолета. — Протегна вдървен като на робот крак и бавно закуцука, като си припяваше сватбения марш; „Там-там, тара-та-тата... (стъпка)... там-тата, рам-тата...“ (стъпка). — Каква глупост! Аз съм за по-скромните сватби, а вие? Но опитайте се да го кажете на някоя жена.

Менгеле го изпрати до самолета, помахаше му, докато излиташе, и се върна в къщата. Обедът го чакаше в трапезарията и той го изяде, изми си ръцете на умивалника в лабораторията и влезе в кабинета си. Разклати добре кутията с емайла и я отвори с помощта на отвертка. Сложи си очилата и се покачи на стълбата с кутията и новата тънка

четчица в ръка. Потопи я, отцеди я в ръба на кутията, пое си дъх, за да се успокои, и я поднесе към квадратчето след *Дьоринг — Федерална Германия*. — 16/10/74. Кръстчето стана хубаво — яркочервено на бял фон, с прави краища. Освежаваше схемата. Пооправи го на едно местенце и нарисува подобни кръстчета в квадратчетата на *Хорве — Дания* — 18/10/74 и *Гътри — САЩ* — 19/10/74. Слезе от стълбата, отстъпи назад и загледа трите кръстчета над рамките на очилата си. Да, добре беше.

Качи се пак и нарисува кръстчета в квадратчетата на *Руницен — Швеция* — 22/10/74, *Раузенберг — Федерална Германия* — 22/10/74, *Лиман — Англия* — 24/10/74 и *Ост — Холандия* — 27/10/74. Слезе и отново погледна. Много добре. Седем червени кръстчета. Но някак не му доставяха истинско удоволствие. По дяволите Рудел! По дяволите Зайберт! По дяволите Либерман! По дяволите всички!

Когато се върна, завари истинско свърталище на демони. Собственикът на къщата Гланцер сипеше обвинения върху дребничката Естер, а Макс и срамежлива млада жена, която Либерман не бе виждал преди, бутаха бюрото на Лили към ъгъла до вратата на спалнята. Тенджерите и легените, които събираха водата, процеждаща се през тъмните мокри петна по тавана, озвучаваха сцената с музикално капчукане. В кухнята нещо се счупи.

— Ох, стига! — Беше гласът на Лили. Иззвъня телефонът.

— Аха! — извика Гланцер, обърна се и посочи с пръст. — Ето че пристига и великият общественик, който пет пари не дава за собствеността на средния гражданин. Не оставяйте куфара, подът няма да издържи.

— Добре дошъл — каза Макс и продължи да влачи бюрото.

Либерман остави куфара и чантата. Беше неделя сутрин и си представяше, че ще завари апартамента пуст и тих.

— Какво е станало?

— Какво е станало! — Гланцер се извърна към него, притиснат между две бюра. Подобното му на луковица лице беше огненочервено. — Ще ви кажа какво е станало! Горѐ имаше наводнение, ето какво е станало! Претоварватѐ пода и трѐбите се напѐгат. Пукат се! Мислите ли, че могат да понесат това претоварване?

— Значи на горния етаж се е пукнала тръба и за това, видите ли, съм виновен аз?

— Крушката си има опашка! — изкрещя Гланцер. — Конструкцията се напруга и това не остава безнаказано! Къщата ще се срути от претоварване!

— Йохан, за теб. — Естер му подаде телефона, закрила с ръка слушалката. — Някой си фон Палмен от Манхайм, Обажда се и миналата седмица.

Кичур посивяла коса се беше измъкнал изпод червено-кафявата й перука.

— Запиши телефона. Ще му се обадя.

— Счупих розовата купа — обяви Лили, застанала съкрушена на кухненската врата. — Любимата купа на Хана.

— Вън! — изкрещя Гланцер към Либерман и го задуши с лошия си дъх. — Всички бюра вън! Това е жилищен блок, а не ведомствена сграда! И картотеките вън!

— Вие напуснете! — изкрещя на свой ред Либерман, Беше открил, че това е най-добрият начин да се справи с Гланцер. — Идете да поправите изгнилите си водопроводи! Това са мои мебели, бюра и картотеки! Да не би в правилника за наемателите да пише, че мога да имам само маси и столове?

— В съда ще видите какво пише в правилника!

— Вие ще видите колко ще платите за щетите от наводнението! Вън! — Либерман посочи с пръст вратата.

Гланцер примижа. Погледна пода до себе си, сякаш се вслушваше в нещо, вдигна разтревожен поглед към Либерман и кимна.

— Отивам си — каза кротко той, — преди всичко да се срути.

Понесе на пръсти тежкото си тяло към вратата и внимателно я затвори.

Либерман тропна на пода.

— Тропам по пода, Гланцер!

— Дано пропаднеш! — дочу се вече отдалеч гласът на собственика.

— Недей — каза Макс и докосна ръката на Либерман, — ами ако е прав?

Либерман се обърна. Огледа се, вдигна очи към тавана, затюхка се тъжно; „Ай, ай, ай!“ И прехапа долната си устна.

Естер се протягаше да избърше горната част на една картотека.

— Открихме го навреме, не е толкова страшно. Слава богу, че приготвих нещичко тази сутрин. Донесох кейк с орехи. Като видях какво става, извиках Макс и Лили. Тече само тук и в кухнята, в другите стаи няма нищо.

Макс представи срамежливата млада жена, която имаше големи и хубави сиви очи. Аликс, племенница на Макс и Лили от Брайтън. Дошла от Англия да прекара почивката си при тях. Либерман се ръкува с нея, благодари ѝ за помощта, съблече си палтото и се залови за работа.

Избърсаха бюрата и мебелите, смениха пълните тенджери и легени с празни, попиха с дръжки на метли, увити в кърпи, мокрите петна по тавана.

Разположиха се на бюрото и на сухия край на дивана и пиха кафе с кейк. Водата намаля, вече капеше по-нарядко, само от пет-шест места. Либерман им разказа за пътуването си, за старите приятели, които беше посетил, за промените, които бе забелязал. Аликс, която явно се бореше с немския, отговори на въпросите на Естер за работата си като дизайнер на тъкани.

— Имаме сериозни парични постъпления в касата — докладва Макс, като кимаше важно с прошарената си глава.

— Винаги е така след празниците — отбеляза Лили.

— Но тази година са повече от миналата, мила — заяви Макс и се обърна към Либерман. — Хората знаят за банката.

Либерман кимна и погледна Естер.

— Има ли нещо за мен от „Ройтер“? Доклади? Изрезки?

— Има плик от „Ройтер“ — отговори Естер. — Голям плик. Но пише „лично“.

— Доклади? — запита Макс.

— Говорих със Сидни Бийнън, преди да замина. За истерията на младия Кьолер. За него няма нищо, така ли?

Поклатиха глави. Естер се изправи с чаша и чинийка в ръка.

— Не може да е вярно, звучи твърде налудничаво — рече тя. Отиде до бюрото на Макс, а Лили стана и събра чиниите.

— Остави на мен — обади се Естер. — Аз ще измия. Вие разведете Аликс из града.

Либерман благодари на Макс, Лили и Аликс, докато обличаха палтата си. Целуна Лили, ръкува се с Аликс и ѝ пожела приятна ваканция, потупа Макс по гърба. Затвори вратата след тях, взе куфара и го внесе в спалнята. Отиде в банята, глътна хапчетата си, закачи другия костюм в гардероба и смени самото с пуловер, а обувките с чехли. Върна се в хола и с очила в ръка, взе чантата, заобиколи бюрата и се отправи към трапезарията.

— Ще се навъртам и ще следя водата — обади се Естер от кухнята. — Да те свържа ли с човека от Манхайм?

— По-късно — отвърна Либерман и влезе в трапезарията, която бе превърнал в работна стая.

Бюрото беше отрупано със списания и купища отворени писма. Остави чантата, светна лампата и си сложи очилата. Отстрани купчината писма от няколко големи плика. Намери сивия плик на „Ройтер“ — издут, надписан на ръка. Толкова много? Седна, махна всичко пред себе си, избута настрани струпаната поща. Снимката на Хана се преобърна, списанията се стовариха на пода. Развърза канапа и скъса горния край на плика. Обърна го над зеленото сукно, разтърси го и изсипа куп изрезки от вестници и отрязъци от телекси. Двайсет, трийсет, дори повече, някои фотокопия, повечето набързо изрязани късчета новини на различни езици. „Възрастен мъж, блъснат от автомобил“, „Свещеник, заклан от крадци“, „Шейсет и шест годишен мъж, намерен убит“. На някои изрезки бяха залепени сини и жълти етикети с датите и названията на вестниците. Общо около четиридесет. Погледна в плика и видя още две малки изрезки и лист бяла хартия, в който са били увити. На листа бе написано с малки четливи букви: *„Дръж ме в течение. С. Б. 30 октомври“*.

Остави го встрани до плика, разпръсна с две ръце по бюрото изрезките и откъснатите страници и ги разгърна — всичко да му е пред очите. Получи се нещо като мозайка от разнородни късчета, изписани на френски, немски, английски, а също и на шведски, холандски и други езици, някои неразбираеми, с изключение на отделни думи: „död“ и „tot“ положително означаваха „мъртъв“.

— Естер — извика той.

— Да?

— Дай ми речниците. Трябва да преведа нещо от шведски и холандски. Също и от датски и норвежки.

Взе немска изрезка: експлозия в химическия завод в Солинген убива нощния пазач Аугуст Мор, шейсет и пет годишен. Не. Остави я настрана. Взе я пак. Не би ли могъл дребен административен служител да работи допълнително през нощта? Не е много вероятно за шейсет и пет годишен мъж, но все пак е възможно. Експлозията станала в един часа през нощта в деня, преди да излезе съобщението във вестника, значи на 20 октомври.

Полилеят светна, Естер прекоси стаята.

— Трябва да са тук — каза тя. Продължи към масата до стената и прочете надписите на кашоните върху нея. — Сигурна съм, че нямаме датски. Макс използва норвежкия.

Либерман извади от чекмеджето тефтер.

— Дай ми и френския.

— Първо да го открия.

Той посегна за писалката. Хвърли отново поглед на изрезката, взе големия жълт тефтер и след като драсна няколко пъти и писалката му прописа, отбеляза: „20. Аугуст Мор. Солинген“. И постави въпросителен знак.

— Ето тук са речниците — обяви Естер и отвори един кашон. — Норвежки, шведски и френски ли каза?

— И холандски, моля те.

Постави изрезката отляво, където щеше да отдели вероятните, потърси английската за свещеника, намери я, хвърли и още един поглед, цъкна с език и я остави отдясно.

Естер пристъпи към него, като едва крепеше четири дебели тома, подвързани в синьо.

— Всичко беше толкова подредено — оплака се тя, докато ги оставяше.

— Ще преподредя. Благодаря.

Тя напъха косата си под перуката.

— Трябваше да задържиш Макс, щом ти се налага да превеждаш.

— Не се сетих.

— Да опитам да го намеря.

Той поклати глава и взе друга изрезка на английски: „Едно спречкване завърши фатално с употреба на оръжие.“

Естер погледна тревожно разпръснатите изрезки.

— Толкова много убити?

— Не всички — отвърна той и сложи изрезката отдясно. — Някои са злополуки.

— Как ще разбереш кои са убити от нацистите?

— Няма да разбере — каза той. — Ще трябва да отида лично и да проверя.

Взе изрезка на немски.

— Да провериш?

— И да открия дали има причина.

— Всичко това само защото някакво си момче се обажда и после изчезва? — рече му тя с упрек.

— Естер, мила, довиждане.

Тя се отдалечи от бюрото.

— На твое място щях да пиша статии и да изкарам малко пари.

— Напиши ги, аз ще ги подпиша.

— Искаш ли нещо за ядене?

Той поклати глава.

Някои от изрезките се отнасяха за едни и същи случаи, няколко от мъжете не бяха на подходяща възраст. Имаше много търговци, фермери, пенсионирани работници от промишлеността, скитници. Много от тях бяха убити от съседи, роднини, банди млади хулигани. Прегледа с лупата си двуезичните речници: „*makelaar in onroerende goederen*“ беше „търговец на недвижими имоти“, „*tulltjänsteman*“ — „митничар“. Оставяше онези, които не го интересуваха, отдясно, „възможните“ — отляво. Намери голяма част от датските думи в норвежко-немския речник. Късно следобед сложи последната изрезка отдясно.

Имаше единайсет „възможни“.

Откъсна от тефтера листа със списъка им и започна на нова страница, като ги подреждаше по датите на смъртта.

На 16 октомври бяха умрели трима: Илер Шамбон в Бордо, Емил Дьоринг в Гладбек — град близо до Есен, и Ларш Першон във Фагерща, Швеция.

Звънна телефонът, остави Естер да се обади.

Двама на осемнайсети: Малкъм Гътри от Тъксън...

— Йохан? Пак от Манхайм.

Вдигна телефона.

— Тук е Либерман.

— Здравейте, хер Либерман — обади се мъжки глас. — Как мина пътуването? Открихте ли причината за деветдесет и четирите убийства?

Остана неподвижен, загледан в писалката в ръката си. Беше чувал гласа, но не можеше да се сети къде и кога.

— Кой се обажда, моля? — запита.

— Казвам се Клаус фон Палмен. Бях на лекцията ви в Хайделберг. Може би ме помните. Запитах ви дали проблемът е наистина хипотетичен.

Разбира се. Русият младеж с умен вид.

— Да, помня ви.

— Постигнаха ли другите ви слушатели по-добри резултати от нас?

— Не съм задавал повече въпроса.

— Но той не е „хипотетичен“, нали?

Искаше да каже, че е, или да затвори телефона, но надделя желанието да поговори открито с някой, който иска да му повярва, дори с този самоуверен млад немец.

— Не знам — призна той. — Човекът, който ми каза за него... изчезна. Може да е бил прав, може да е сгрешил.

— И аз така си помислих. Ще представлява ли интерес за вас, че на дваисет и четвърти октомври в Пфорцхайм един мъж паднал от моста и се удавил? Бил е на шейсет и пет години, на служба в пощата и се канел да се пенсионира.

— Адолф Мюлер — каза Либерман, загледан в списъка на „възможните“. — Освен това знам и за десет други случая: в Солинген, Гладбек, Бирмингам, Таксън, Бордо, Фагерща...

— Охоо!

Либерман се усмихна на писалката.

— Имам източник в „Ройтер“.

— Това е чудесно! А предприели ли сте нещо, за да откриете дали е статистически нормално единайсет административни служители на шейсет и пет годишна възраст да умрат насилствено в период от три седмици?

— Има и други — отбеляза Либерман, — които са били убити от роднини. И трети, които сигурно са пропуснати от „Ройтер“. А от всички тях, мисля, че не повече от шест могат да бъдат... онези, за

които се страхувам. Нима шест души повече от нормалното могат да докажат нещо? А и кой води такава статистика? Насилствена смърт на два континента, класифицирана по възраст и занятие? Бог знае какво е „статистически нормално“. Или да се обърна към най-малко десетина застрахователни компании, чиито интереси са засегнати от тази работа? Не бих си губил времето да им пиша.

— Говорили ли сте с властите?

— Вие сам изтъкнахте, че в наше време вече няма такъв интерес към издирването на нацисти. Говорих, но не ме изслушаха. И можете ли да ги упрекнете, когато единственото, което можах да им кажа, беше: „Може би ще убиват хора, но не знам защо.“

— Тогава трябва да разберам защо, а начинът е, като проверим някои от тези случаи. Нека проучим обстоятелствата, при които е настъпила смъртта, и което е по-важно — характерите и живота на тези хора.

— Благодаря — отвърна Либерман, — но аз и сам стигнах до това заключение.

Докато бях „аз“, а не „ние“, додаде наум.

— Пфорцхайм е на по-малко от час с кола оттук, хер Либерман. А аз съм студент по право, трети по успех в курса и мога да задавам въпроси по същество.

— За въпросите по същество вече знам, но това не е ваша работа, млади човече.

— А можете ли да ми обясните защо? Нима вие сте си осигурили изключителни права върху борбата с нацизма? В моята страна?

— Хер фон Палмен...

— Вие изложихте проблема пред всички. Трябваше да ни информирате, че е ваша собственост.

— Изслушайте ме — Либерман поклати глава. — Хер фон Палмен, човекът, който изложи проблема пред мене, беше младеж като вас. По-учтив и почтителен, но инак си приличате. Почти съм сигурен, че е убит. Тъй че не е ваша работа да се заплитате в тези неща, това е работа за професионалисти, не за аматьори. А може и такава каша да забъркате, че когато отида в Пфорцхайм, да ми бъде много по-трудно.

— Няма да забъркам никаква каша и ще се постарая да не ме убиват. Искате ли да ви се обадя и да ви кажа какво съм научил, или да пазя информацията за себе си?

Либерман гледаше яростно пред себе си и се мъчеше да измисли начин да го спре, но, естествено, не можа.

— Знаете ли поне каква информация да търсите? — попита той.

— Знам, разбира се. На кого е оставил парите си Мюлер, кои са роднините му, каква е била политическата или военната му дейност...

— Къде е роден...

— Знам. Всички въпроси, зададени онази вечер.

— И дали би могъл да има някакви контакти... с Менгеле по време на войната или веднага след това. Къде е служил? Бил ли е някога в Гюнцбург?

— Гюнцбург?

— Там е живял Менгеле. И се постарайте да не действувате като прокурор. Мухите се лепят на мед, по-трудно е да ги примамите с оцет.

— Когато поискам, мога да бъда и очарователен, хер Либерман.

— Очаквам с интерес да го забележа. Моля ви, дайте ми адреса си, ще ви изпратя снимки на трима от хората, за които се предполага, че вършат убийствата. Снимките са стари, отпреди трийсет години и поне един от тях си е направил пластична операция, но могат да се окажат полезни в случай, че някой е забелязал наоколо непознати. Ще ви изпратя и писмо, че работите за мен. Или предпочитате вие да ми изпратите, че работя за вас?

— Хер Либерман, аз искрено се възхищавам от вас и много ви уважавам. Повярвайте ми, горд съм, че ще мога да ви помогна.

— Добре, добре.

— Видяхте ли? Не съм ли очарователен?

Либерман записа адреса и телефона на фон Палмен, даде му още някои указания и затвори телефона. „Ние“! Може би момчето щеше да успее, беше доста умно.

Довърши втория списък, разглежда го няколко минути, отвори най-долното ляво чекмедже на бюрото и извади албум със снимки, взети от досиетата. Извади по една на Хесен, Клайст и Траунщайнер — млади мъже в есесовски униформи. Усмивнати или сериозни. На зърнестите, силно увеличени любителски снимки физиономииите на хората трудно се различаваха, но все пак добре, че имаше и това.

— Естер! — извика той и ги остави на бюрото.

Хесен му се усмихваше — тъмнокож, приличен на вълк, прегърнал нежно сияещите си родители. Либерман обърна снимката и

под дребно напечатаните данни, залепени на гърба ѝ, написа: „*Сега с посребрена коса. Правил си е пластична операция.*“

— Естер!

Взе снимките, стана от стола и отиде до вратата. Естер беше заспала на бюрото с глава върху скръстените си ръце. До лакътя ѝ имаше тенджерата с вода. Приблужи на пръсти, остави снимките в ъгъла на бюрото и все тъй на пръсти продължи през хола към спалнята.

— Къде отиваш? — подвикна Естер.

— В банята — отвърна той, изненадан, че е будна.

— Питам къде заминаваш. Къде ще търсиш?

— А, това ли? В едно градче близо до Есен. Гладбек. И в Солинген. Имаш ли нещо против?

Фарнбах спря пред хотела. Загледа с възхищение лъчистия синьовиолетов здрач, който по думите на администратора щеше да продължи часове, сложи си ръкавиците, вдигна кожената яка и нахлупи шапката, за да му топли ушите и тила. В Стурлиен не беше толкова студено, колкото се опасяваше, но все пак си беше студено. Слава богу, че това бе най-северната точка, която трябваше да посети. Бразилия го беше изнежила.

— Господине? — потупаха го по рамото.

Обърна се и видя човек с черна шапка, по-висок от него, който му показва личната си карта.

— Полицейски инспектор Льофквист. Мога ли да поговоря с вас?

Фарнбах взе картата в калъфка от пластмаса и кожа. Престори се, че четенето в здрача го затруднява повече, отколкото беше в действителност, за да спечели поне минута за мислене. Върна я на инспектор Ларш Ленарт Льофквист, измайстори една приятна усмивка (поне така се надяваше), за да прикрие смущението и тревогата си, и рече:

— Разбира се, инспекторе. Тук съм от обед и се надявам, че все още не съм успял да наруша някой закон.

Льофквист отвърна на усмивката му.

— Убеден съм, че не сте — каза и сложи картата във вътрешния джоб на черното си кожено палто. — Ако желаете, можем да поговорим, докато се разхождате.

— Добре — отвърна Фарнбах, — тръгнал съм да видя водопада. Това май е единственото интересно нещо тук.

— Да, по това време на годината. — Прекосиха павирания двор на хотела. — През юни и юли е малко по-оживено. Цяла нощ грее слънце и идват по-малко туристи. В края на август към седем-осем часа дори центърът на града опустява, а насам е като в гробище. Немец сте, нали?

— Да — отвърна Фарнбах. — Казвам се Буш. Вилхелм Буш. Търговец съм. Не се е случило нищо, нали, инспекторе?

— Не, нищо. — Минаха през сводеста градинска порта. — Можете да бъдете спокоен. Не се обърнах към вас като длъжностно лице.

Завиха надясно и тръгнаха един до друг по банкета на каменист път. Фарнбах се усмихна.

— Дори съвсем невинен човек ще се почувствува гузен, когато полицейски инспектор го потупа по рамото.

— Предполагам — каза Льофквист. — Съжалявам, ако съм ви разтревожил. Просто обичам да се вглеждам в чужденците. Особено в немците. Смятам ги за... интелигентни събеседници. Какво продавате, хер Буш?

— Минни съоръжения.

— А, това е много интересно.

— Аз съм представител в Швеция на „Оренщайн и Копел“ от Любек.

— Не съм ги чувал.

— Доста влиятелна фирма са в тази област — отбеляза Фарнбах. — Работя при тях от четиринайсет години.

Погледна наляво към полицаия. Вирнатият нос и заострената брадичка му напомниха за капитана, при който служеше в СС и който винаги започваше разпитите си с тъпи любезности от рода на „няма защо да се тревожите, приемерте, че не се обръщам към вас като длъжностно лице“. След това идваха обвиненията, въпросите, изтезанията.

— Значи сте от Любек? — запита Льофквист.

— Не, роден съм в Дортмунд, а сега живея в Райнфелд, близо до Любек. Когато не съм в Швеция. Имам апартамент в Стокхолм.

„Какво ли знае, кучият му син, чудеше се Фарнбах, и как, по дяволите, го е научил? Нима цялата операция е разкрита? Това негов личен провал ли беше или Хесен, Клайст и другите се намираха в същото положение?“

— Насам — каза Льофквист и посочи надясно към пътека в гората. — Оттук се стига до едно място, откъдето гледката е по-красива.

Поеха нагоре по тясната пътека, потънала, кажи-речи, в пълен мрак. Фарнбах разкопча горното копче на палтото си, за да може по-бързо да извади пистолета, в случай, че се стигне до най-лошото.

— Живял съм известно време в Германия — рече Льофквист — и веднъж съм пътувал с кораб от Любек.

Заговори на доста добър немски. Фарнбах, малко объркан, се чудеше дали наистина няма за какво да се тревожи. Възможно ли беше Ларш Ленарт Льофквист просто да си търси компания да говори немски? Не биваше да разчита на това.

— Говорите немски много добре — подметка той също на немски. — Вероятно обичате да разговаряте с такива като мен, за да се упражнявате?

— Не разговарям с всички германци. — В гласа на Льофквист прозвуча сподавена веселост. — Само с бивши ефрейтори, които са надебелели и предпочитат да се казват „Буш“, вместо Фарнщайн!

Фарнбах спря и го загледа.

Льофквист леко се подсмихна, свали шапка, вдигна глава, премести се на по-светло и вече явно захилен, обърна лице към Фарнбах, като сложи пръсти на мястото на мустаците.

Фарнбах беше изумен.

— Божичко! — възкликна той задъхан. — Преди секунда си мислех за вас! Предполагам, че... Господи! Капитан Хартунг!

Ръкуваха се енергично и капитанът с възторжен смях прегърна Фарнбах, потупа го по гърба, нахлупи си шапката, хвана с две ръце раменете му и се усмихна широко.

— Какво щастие да видя отново човек от онова време! — възкликна той. — По дяволите, ще се разплача!

— Как... как е възможно? — заекна Фарнбах, съвсем объркан. — Аз съм... поразен!

Капитанът се засмя.

— Щом вие сте Буш — рече той, — защо аз да не съм Льофквист? Боже мой, значи говоря немски с акцент! Изглежда, вече съм станал истински гаден швед!

— При това и полицай?

— Точно така.

— Ама наистина ме уплашихте, дявол да ви вземе!

Капитанът кимна със съжаление и потупа Фарнбах по рамото.

— Да, все още се тревожим, че някой може да замахне със секирата, нали, Фарнщайн? След толкова години! Затова се заглеждам в чужденците. От време на време продължавам да сънувам, че съм изправен на процес.

— Не мога да повярвам, че сте вие! — каза Фарнбах, който още не беше се съвзел. — Никога не съм бил толкова изненадан!

Продължиха нагоре.

— Не съм забравил нито едно лице, нито едно име. — Капитанът прегърна Фарнбах през рамо. — Забелязах ви, като стояхте до колата си на бензиностанцията на Крондикесвеген. „Този с елегантното палто е ефрейтор Фарнщайн — си казах. — Готов съм да се обзаложа на сто крони.“

— Фарнбах, господине, не Фарнщайн.

— Така ли? Е, „щайн“ е все пак добре след трийсет години, нали? Разбира се, трябваше да се уверя, че сте наистина вие, преди да ви разкрия кой съм аз. Гласът ви обаче ме убеди, че съм прав, никак не сте се променили. И не ме наричайте „господине“, моля ви. Въпреки че трябва да призная, приятно ми е отново да го чувам.

— Как, по дяволите, се озовахте тук? — запита Фарнбах. — И при това като полицай.

— Не е кой знае колко интересна история — започна капитанът, като свали ръка от рамото на Фарнбах. — Имах сестра, женена за швед, в една ферма в Сконе. Когато ме заловиха, избягах от лагера за интернирани, прехвърлих се с кораба от Любек до Трелеборг (това е пътуването, за което споменах) и се скрих при тях. На него това не му се хареса, на Ларш Льофквист, искам да кажа. Голямо копеле излезе, взе да малтретира бедната Ери. Едва изтраях една година, и така страшно се сджафкахме, че без да искам го убих. Зарових го хубавичко, надълбоко, и просто заех мястото му! Приличахме си малко, така че можех да използвам документите му, а Ери се радваше,

че се е отървала от него. Когато идваха хора, които го познават, бинтовах главата си, а тя им казваше, че е избухнала газовата лампа и не мога да говоря. След няколко месеца продадохме фермата и дойдохме на север. Най-напред бяхме в Сундсвал, където работихме в консервна фабрика, ужасно беше! След три години се преместихме в Стурлиен, където имаше вакантни места в полицията и работа за Ери в магазините. Това е всичко. Полицейската работа ми хареса, при това ми дава възможност да разбере дали някой ме търси. Бученето, което чувате, е от водопада, ей там, зад завоя е. А вие, Фарнщайн? Тоест, Фарнбах! Как станяхте търговецът хер Буш? Това палто сигурно струва повече от заплатата ми за цяла година.

— Не съм хер Буш — кисело промърмори Фарнбах. — Аз съм сеньор Пас от Порто Alegre, Бразилия. Буш е прикритие. Тук съм във връзка със задача на „Камараденверк“, и то направо безумна задача.

Този път капитанът спря и го погледна изумен.

— Искате да кажете... че е истина? Значи Организацията съществува? Не са само... вестникарски истории?

— Разбира се, че съществува — потвърди Фарнбах. — Помогнаха ми да се уредя там, намериха ми добра работа...

— И сега са тук? В Швеция?

— Тук съм само аз, те са си там и работят с доктор Менгеле „да осъществят повелята на съдбата арийците да властвуват“. Поне така ми казаха.

— Но... това е чудесно, Фарнщайн! Боже мой, това е най-възхитителната новина, която съм... Значи не сме загинали! Няма да ни победят! Каква е задачата ви? Можете ли да ми кажете? Ще нарушите ли заповедите си, ако кажете на офицер от СС?

— Да им пикая на заповедите, до гуша ми дойдоха! — рече Фарнбах. Погледна за момент смаяния капитан и продължи: — Дойдох в Стурлиен да убия един учител. Възрастен човек, който не ни е враг и който не може да промени дори на косъм хода на историята. Но неговото убийство, заедно с много други, е „свещена операция“, която по някакъв начин ще ни възвърне могъществото. Така каза доктор Менгеле.

Обърна се и пое отново по пътеката.

Направо слисан, капитанът се загледа след него и сърдито забърза да го догони.

— По дяволите, какво искате да кажете? — попита той. — Ако е толкова тайна операцията, няма да настоявам! Само не ме... Лъжа ли беше всичко? Да не е някакъв номер, Фарнбах?

Фарнбах дишаше тежко през носа си. Пътеката го изведе на малка издадена скала — той улови с две ръце железния парапет и впери тъжен поглед в широката блестяща лента на бушуващата вода, която се носеше надолу. Проследи я как се излива с тътен в пенливия басейн и се изплю.

Капитанът го дръпна за рамото и го обърна към себе си.

— Това е мръсен номер! — изкрещя високо в ухото му, за да надвие тътена на водопада. — А аз ви повярвах!

— Не беше номер — настоя Фарнбах. — Всяка дума е вярна. Убих човек в Гьотеборг преди две седмици, Андерш Рунстен, също учител. Чували ли сте за него? Аз никога не бях чувал. И никой нищо не беше чувал. Кръгла нула, пенсионер, на шейсет и пет години. Колекционер на бирени бутилки. Хвалеше се със своите осемстотин и трийсет бирени бутилки! Застрелях го в главата и му изпразних портфейла.

— Гьотеборг — промърмори капитанът. — Да, спомням си, имаше го в бюлетина!

Фарнбах се обърна към парапета, хвана се за него и се вгледа в каменната стена над тътнещата, озарена от здрача бездна.

— А в събота трябва да убия още един — рече той. — Не виждам логика! Направо безумие! Това може ли да... послужи на великата цел?

— Значи има определена дата?

— Всичко е извънредно точно.

Капитанът се приближи до Фарнбах.

— И заповедите ви бяха дадени от висшестоящ офицер?

— От Менгеле, с благословията на Организацията. Полковник Зайберт ни стисна ръцете сутринта, когато напуснахме Бразилия.

— И не сте само вие?

— Има и други, в други страни.

Капитанът сграбчи лакътя на Фарнбах.

— Тогава да не сте посмели да кажете пак: „Да им пикая на заповедите!“ — рече той сърдито. — Вие сте ефрейтор, на който е поставена задача и ако началниците ви са решили да не ви съобщат

причината, значи имат основания. Божичко, та вие сте есесовец, дръжте се достойно! „Моята чест е верността.“ Тези думи трябва да са издълбани в душата ви!

Фарнбах се обърна с лице към капитана и рече: Войната свърши.

— Не! — извика капитанът. — Не е, щом Организацията съществува и действа. Не смятате ли, че полковникът знае какво прави? За бога, човече, ако съществува дори едно на сто вероятност райхът да се възроди, как може да не направите всичко, което е по силите ви, за да помогнете? Помислете, Фарнбах! Райхът — възроден! Ще можем да се върнем у дома! Като герои! В една уредена и дисциплинирана Германия, презряла този мръсен, недисциплиниран свят!

— Но как може избиването на безобидни старци...

— Кой е този учител? Обзалагам се, че не е толкова безобиден, колкото смятате! Кой е? Лундберг? Улафсон? Кой?

— Лундберг.

Капитанът замълча за момент.

— Е, трябва да призная, че изглежда безобиден, но откъде да знаем какъв е в действителност, а? И откъде да знаем какво знае вашият полковник? И докторът? Хайде, човече, стегнете се и изпълнете дълга си! „Заповедта си е заповед!“

— Дори когато е безсмислена?

Капитанът притвори очи и задиша дълбоко; отвори ги и се втренчи злобно във Фарнбах.

— Да — рече натъртено той. — Дори когато е безсмислена. За началниците ви е смислена, иначе не биха я издали. Боже мой, отново има надежда, Фарнбах, нима ще рухне, заради вашата слабост?

Фарнбах се намръщи смутено и се приближи към капитана. Капитанът се извърна с лице към него.

— Няма да имате никакви затруднения — рече той. — Ще ви покажа Лундберг. Мога дори да ви кажа за навиците му. Две години беше учител на сина ми, познавам го добре.

Фарнбах намести шапката си и хитро се усмихна.

— Нима семейство Льофквист... има син?

— Да, защо? — Капитанът го загледа и лицето му пламна. — Всъщност — продължи той хладно — сестра ми умря през петдесет и седма, тогава се ожених. Какви порочни мисли ви минават в главата!

— Простете ми — отвърна Фарнбах. — Съжалявам.

Капитанът мушна ръце в джобовете.

— Добре — каза той, все още с пламнало лице. — Надявам се, че успях да ви вдъхна малко твърдост.

Фарнбах кимна.

— Трябва да мисля за възстановяването на райха — рече той.

— И за вашите офицери и другари войници — продължи капитанът. — Те зависят от изпълнението на вашата задача. Няма да ги оставите без подкрепа, нали? Ще ви помогна за Лундберг. В събота съм дежурен, но ще се сменя с някого, не е проблем.

Фарнбах поклати глава.

— Само че не ми трябва Лундберг.

Той се хвърли напред. Ръцете му в кожени ръкавици блъснаха човека в черно кожено палто.

Капитанът полетя назад през парапета — изпод шапката му блесна оцъклено от изумление око, — извади ръце от джобовете и ги разпери във въздуха. Тялото му взе да се премята надолу към пенливия басейн.

Фарнбах се облегна на парапета и погледна мрачно в бездната.

— Освен това не трябваше да е в събота — рече той.

Когато слезе от самолета на летище Есен Мюлхайм, Либерман с изненада откри, че се чувства добре. Не, не прекрасно, но не и отвратително, както се бе чувствувал при предишните си две посещения в Рур. Там навремето се произвеждаха оръжията, танковете, самолетите и подводниците на Хитлер — целият негов арсенал. Тъй че стелещата се пелена от смог, онзи саван, закриващ слънцето, сякаш хвърлен отгоре, а не издигащ се отдолу, който посрещна Либерман през петдесет и девета, и сетне в шейсет и шеста, му подеждва не като признак на мирна промишленост, а като проклятие заради военната вина. Бе потиснат, обезсърчен, всичко това го връщаше в миналото. Отвратителен спомен.

И този път се беше подготвил за неприятното усещане, но не, чувствуваше се добре. Смогът си беше смог, като този в Манчестър или Питсбърг, и не го връщаше към отвратителния спомен. Дори напротив, седнал в плавно носещо се такси, сега той сам посягаше към

миналото. И не биваше да се бави. Изминали бяха почти два месеца, откак чу покъртителния разказ на Бари Кьолер от Сао Паоло и почувствува омразата на Менгеле. Ето че най-сетне предприемаше нещо, отиваше в Гладбек да разпитва за Емил Дьоринг, шейсет и пет годишен, „доскоро на работа в есенската служба за обществен транспорт“. Наистина ли е бил убит? Бил ли е свързан по някакъв начин с чужденци? Имало ли е причина, поради която Менгеле и Организацията биха желали смъртта му? Ако наистина трябваше да умрат деветдесет и четирима души, вероятността Дьоринг да е бил първият, беше едно към три. Може би щеше да научи довечера.

Ами ако „Ройтер“ беше пропуснала някоя от възможностите за 16 октомври? Вероятността може би беше едно към четири или пет. Или шест. Или десет. Не биваше да мисли толкова песимистично. Доброто настроение щеше да му свърши повече работа.

— Отишъл зад тарабите да се облекчи — обясни с гърлен северногермански акцент главният инспектор Хаас. — Лош късмет. Избрал лошо място, в лош момент.

Имаше вид на суров човек. Наближаваше петдесетте, с червендалесто сипаничаво лице, сближени сини очи и почти окапала руса коса. Дрехите, бюрото и кабинетът му бяха спретнати. Държеше се вежливо с Либерман.

— Върху него се срутила част от стената на третия етаж. По-късно надзирателят каза, че някой я е бутнал с железен прът, но какво друго би могъл да каже? Нямаше доказателства, защото, естествено, веднага след като измъкнаха Дьоринг от развалините, ние ръчкахме там с железни пръти и съборихме всичко, което можеше да падне. Сигурни бяхме, че става дума за злополука, и така заявихме за случая. Застрахователното Дружество вече се договори с вдовицата. Ако се съмнявах, че е убийство, нямаше да бърза толкова.

— Все пак — отбеляза Либерман — би могло да е убийство. Съвсем не е изключено.

— Зависи какво имате предвид — отвърна Хаас. — Е, възможно е някакви мошеници или хулигани да са върлували из сградата. Появява се там някакъв човек и решават да се погаврят с него. Да, не е изключено. Все пак е малко вероятно. Но убийство с някакъв сериозен мотив, замислено специално срещу хер Дьоринг? Не, не е възможно. Как би могъл някой, който го преследва, да се качи на третия етаж и да

откърти цяла част от стената за краткото време, през което той е бил в тунела? Умрял е, докато е уринирал, а не е, да речем, пил много, изпил само две бири.

Хаас се усмихна.

— Разкъртването може да е било направено предварително — отбеляза Либерман. — Един човек чака, готов да блъсне разклатения покрив, а друг, който е с Дъоринг, успява да го накара да... застане на определеното място.

— Добре де, как ще стане тая работа? „Защо не спреш да се изпикаеш, приятелче? Ей там, точно където съм отбелязал с кръстче.“ Освен това е излязъл сам от бара. Не, хер Либерман — отсече Хаас категорично, — чух вече някой подобни предположения. Може да сте сигурен, че е злополука. Убийците не действуват по този начин. Избират по-прости начини: стрелба, нож, удар. Вие сам знаете.

— Освен ако не им предстоят много убийства и искат всички да са... различни — отбеляза Либерман замислено.

Хаас впери сближените си очи в него.

— Много убийства?

— Какво искахте да кажете — попита Либерман, — когато споменахте, че сте чули подобни предположения?

— На следващия ден дойде сестрата на Дъоринг и се разкрещя, че трябвало да арестувам фрау Дъоринг и някой си Шпрингер. Той ли... От него ли се интересувате? Вилхелм Шпрингер?

— Възможно е — отвърна Либерман. — Кой е той?

— Музикант. Любовник на фрау Дъоринг според сестрата. Господжата е много по-млада от Дъоринг. И е хубавичка.

— На колко години е Шпрингер?

— Трийсет и осем, трийсет и девет. Вечерта на злополуката е свирил с оркестъра в есенската опера. Мисля, че това го оневинява, нали?

— Какво можете да ми кажете за Дъоринг? — запита Либерман.

— Кой бяха приятелите му? Членуваше ли в някаква организация?

Хаас поклати глава.

— Имам само физическите му данни. — Обърна страница в папката, отворена пред него. — Виждал съм го няколко пъти, но не го познавам. Тук са от една година. Ето: „шейсет и пет годишен; ръст: сто и седемдесет сантиметра; тегло: осемдесет и шест килограма“. —

Погледна Либерман. — Ето нещо, което ще ви заинтригува. Носеше пистолет.

— Така ли?

Хаас се усмихна.

— Музеен експонат, маузер „Боло“. С него не е стреляно, не е чистен и смазан от много години.

— Зареден ли беше?

— Да, но вероятно щеше да отнесе ръката му, ако беше гръмнал.

— Бихте ли ми дали адреса и телефона на фрау Дьоринг? — попита Либерман. — И на сестрата. Също и адреса на бара. След това си тръгвам.

Наведе се и протегна ръка към чантата.

Хаас започна да пише в тефтера си, като гледаше от печатен формуляр в папката.

— Редно е да ви попитам — рече той, — защо се интересувате от този случай? Дьоринг не беше военен престъпник, нали?

Либерман изгледа Хаас, който пишеше с делови вид.

— Не — отговори той след кратко мълчание, — доколкото знам, не е бил военен престъпник. Може би е имал връзки с военни престъпници. Имам някакви подозрения. Може да е просто слух.

На бармана в „Лорелай“ Либерман каза:

— Проверявам случая от името на негов приятел, който смята, че срутването може да не е било случайно.

— Не думайте! — Очите на бармана се разшириха. — Искате да кажете, че някой нарочно... Майчице!

Беше дребен плешив мъж със засукани мустачки. На червения си ревер бе закачил жълта значка — усмихнато човече. Не поиска името на Либерман и той не му се представи.

— Дьоринг редовен посетител ли беше?

Барманът се намръщи и поглади мустаците си.

— Ами горе-долу. Не идваше всяка вечер, а да речем един-два пъти седмично. Понякога и следобед.

— Разбрах, че си е тръгнал сам онази вечер.

— Точно така.

— Беше ли с някого, преди да си тръгне?

— Сам беше, точно на вашето място. Не, може би на съседното. Спомням си, че бързаше.

— Така ли?

— Трябваше да получи ресто. Даде десет марки за сметка от една и петдесет и не дочака да му върна останалите. Винаги даваше по нещичко отгоре, но не чак толкова много. Смятах да му върна парите при следващото посещение.

— Каза ли ви нещо, докато пиеше?

Барманът поклати глава.

— Точно тази вечер не можех да разговарям с клиентите. Търговското училище имаше бал — посочи зад рамото на Либерман — и след осем часа беше претъпкано.

— Май чакаше някого — обади се някакъв човек от края на бара, кръглолик старец с бомбе и извехтяло, закопчано до брадата палто. — Непрекъснато поглеждаше към вратата и наблюдаваше кой влиза.

— А вие познавахте ли хер Дьоринг? — запита Либерман.

— Много добре — отговори старецът. — Бях на погребението му. Да се учудиш защо дойдоха толкова малко хора — обърна се той към бармана. — Знаете ли кой не беше? Охзенвалдер. Това ме изненада. Каква ли толкова важна работа е имал?

Вдигна халбата с две ръце и отпи.

— Извинете — подхвърли барманът на Либерман и се отдалечи към другия край на бара, където седеше група мъже.

Либерман стана и заедно с доматения сок и чантата се премести по-близо до стареца, седнал в ъгъла на бара.

— Обикновено сядаше тук при нас — започна старецът и избърса уста с опакото на ръката си, — но онази вечер беше седнал сам, там по средата, и не спираше да гледа към входа. Чакаше някого и наблюдаваше през всичкото време вратата. Апфел каза, че вероятно чака търговеца от предната вечер. Голям приказливец беше Дьоринг. Честно казано, не съжалявахме, че не е седнал при нас. Но би могъл да каже едно здрасти, нали? Не ме разбирайте погрешно, ние го харесвахме, и то не само защото понякога ни плащаше сметката. Е, обичаше да си повтаря все едни и същи истории. Интересни бяха, но човек не може да ги слуша вечно. Все едно и също, все как успял да надхитри някого.

— И ги е разказвал предната вечер на някакъв търговец? — попита Либерман.

Старецът кимна.

— Търговец на медицински артикули. Най-напред разговаряше с всички, разпитваше за града, а след това само с Дьоринг. Всъщност Дьоринг говореше, а той се смееше. Историйките му си ги биваше, само че да ги слушаш за първи път.

— Точно така, бях забравил — каза барманът, като се върна при тях. — Дьоринг беше тук и предната вечер, преди злополуката. Две вечери подред бяха нещо необичайно за него.

— Ами знаете ли колко годишна е жена му? — попита старецът. — Отначало си помислих, че му е дъщеря, но се оказа вдовицата.

Либерман се обърна към бармана.

— Помните ли търговеца, с когото говореше?

— Не знам дали беше търговец — отговори барманът, — но го помня. Имаше стъклено око и ми щракаше с пръсти, тъй че адски ме ядоса. Като че ли е очаквал да го обслужа още преди десет минути.

— На каква възраст беше?

Барманът пак поглади и засука мустака си.

— Бих казал, над петдесет — рече той. — Може би петдесет и пет. — Обърна се към стареца. — Какво ще кажете?

Старецът кимна.

— Горе-долу.

Либерман отвори чантата на коленете си.

— Имам тук някои снимки — каза той. — Правени са преди много време, но бих искал да ги погледнете и да ми кажете дали някои от мъжете на тях ви напомнят на търговеца.

— С удоволствие — рече барманът и се приближи.

Старецът също се примъкна.

— Каза ли си името? — попита Либерман, като извади снимките.

— Струва ми се, че не. Дори и да го е казал, не го помня. Виж, лица помня много добре.

Либерман премести доматения си сок, обърна снимките, сложи ги на бара и отдели три. Побутна ги по-близо до стареца и бармана.

Двамата се наведоха над гланцираните снимки. Старецът придържаше с ръка бомбето си.

— Сега трябва да е трийсет-трийсет и пет години по-възрастен — рече Либерман, като ги наблюдаваше.

Вдигнаха глави и го погледнаха намръщено и разочаровано.

— Не знам — каза старецът, обърна се и вдигна халбата.

— Не можете да ни показвате снимки на... млади войници и да очаквате да познаем петдесет и пет годишен мъж, когото сме видели преди повече от месец — заяви барманът, без да сваля очи от Либерман.

— Три седмици — обади се Либерман.

— И три да са, все тая.

Старецът пиеше.

Либерман се обърна към тях.

— Тези хора са престъпници — каза той. — Вашето правителство ги търси.

— Нашето правителство — промърмори старецът и остави халбата върху мокрото кръгче на бара, — не вашето.

— Точно тъй — потвърди Либерман. — Аз съм австриец.

Барманът се отдалечи. Кръглоликият старец го гледаше. Либерман закри с длани снимките и се наклони напред.

— Този търговец може би е убил вашия приятел Дьоринг.

Старецът се втренчи в халбата със стиснати устни. Обърна дръжката към себе си.

Либерман го изгледа с горчивина, събра снимките и ги сложи в чантата си. Затвори я, закопча каишките и стана.

Барманът се върна и рече:

— Две марки.

Либерман остави на бара банкнота от пет марки.

— Моля ви, дайте ми дребни за телефон — рече той.

Влезе в кабината и набра номера на фрау Дьоринг. Даваше заето. Опита номера на сестрата на Дьоринг в Оберхаузен. Не се обади никой.

Стоеше заклещен в кабината, стиснал чантата с крака, мачкаше ухото си и мислеше какво да каже на фрау Дьоринг. Тя би могла да се отнесе враждебно към преследвача на нацисти Либерман, а дори и да не го стореше, след обвиненията на зълва си вероятно нямаше да иска да говори с чужденец за Дьоринг и смъртта му. Но какво би могъл да й каже освен истината? Как иначе да си уговори среща с нея? Внезапно помисли, че може би Клаус фон Палмен в Пфорцхайм вече е получил по-добри резултати от него. Само това липсваше, да се остави на фон Палмен.

Отново опита номера на фрау Дьоринг, като четеше изписаните от главния инспектор Хаас цифри. Чу сигнала от другия край на жицата.

— Да? — нервен, тревожен женски глас.

— Фрау Клара Дьоринг?

— Да, кой е?

— Казвам се Йохан Либерман. От Виена.

Мълчание.

— Либерман? Човекът, който... издирва нацистите? — В гласа звучеше изненада, неразбиране, но не и враждебност.

— Опитва се да ги издири — рече Либерман, — но само понякога успява да ги открие. Намирам се в Гладбек, фрау Дьоринг, и ме интересува ще бъдете ли така любезна да ми отделите малко време, не повече от половин час. Бих желал да поговоря с вас за покойния ви съпруг. Струва ми се, че може да е бил въвлечен, съвсем невинно и без да подозира, в работите на някои лица, от които се интересувам. Мога ли да дойда да поговоря с вас? Кога ще ви бъде удобно?

Дочу по телефона звуци на кларинет. Моцарт?

— Емил е бил въвлечен?...

— Може би. Без да знае. Намирам се близо до вас. Мога ли да дойда? Или предпочитате да се срещнем навън?

— Не. Не мога да се срещна с вас.

— Моля ви, фрау Дьоринг, много е важно.

— Нямам възможност. Сега не. Днес е най-неудобният ден.

— Тогава утре? Дошъл съм в Гладбек само за да разговарям с вас.

Кларинетът спря, сетне се чу отново, повтори последната фраза. Да, някой свиреше Моцарт. Дали това не бе любовникът Шпрингер? Затова ли й беше неудобно да го приеме?

— Фрау Дьоринг!

— Добре. Работя до три часа. Елате утре в четири.

— На Франкенщрасе дванайсет?

— Да. Апартамент трийсет и три.

— Благодаря. Утре в четири. Благодаря, фрау Дьоринг.

Измъкна се от телефонната кабина и попита бармана как да намери сградата, където беше умрял Дьоринг.

— Няма я вече.

— Все пак в коя посока беше?

Наведен над чашите, които миеше, барманът посочи с мокър пръст.

— Нататък.

Либерман тръгна по тясна уличка, сетне пресече друга — по-оживена и по-широка. Гладбек или поне тази негова част беше типичен индустриален град — сив и неприветлив. Смогът несъмнено допринасяше за това.

Спря и се загледа в купчината развалини, заобиколени с грубо измазани стени на стари фабрични сгради. Три деца се ровеха в разтрошените камъни и строяха стена. Едното носеше войнишка раница.

Продължи. Следващата пресечка беше Франкенщрасе. Тръгна по нея и стигна до номер 12 — тъмножълта, изпоцапана със сажди жилищна сграда. Обикновена съвременна постройка. Отпред имаше тясна ивица добре поддържана тревна площ. От покрива се издигаше струя черен дим и се вливаше в пелената от смог. Една жена с детска количка се пребори със стъклената входна врата. Той тръгна към хотела „Шултенхоф“, където бе отседнал.

Щом влезе в чистата хотелска стая, отново опита да се свърже със сестрата на Дьоринг.

— Бог да ви благослови, макар че съвсем не знам кой сте! — поздрави го женски глас. — Току-що се нанесохме! Вие сте първият човек, който се обажда.

Добро начало. Може би щеше да му провърви.

— Там ли е фрау Топат?

— О, не! Съжалявам, тя замина. В Калифорния е или на път за там. Онзи Ден купихме от нея къщата. *Търсят фрау Топат!* Отиде да живее при дъщеря си. Искате ли адреса? Записах го някъде.

— Не, благодаря — отвърна Либерман. — Не си правете труда.

— Купихме всичко, заедно с мебелите и златните рибки. Имаме дори зеленчукова градина. Знаете ли къщата?

— Не.

— Ужасна е, но напълно ни устройва. Е, благословията си е в сила. Сигурен ли сте, че не искате адреса ѝ? Веднага ще го намеря.

— Не, не ми трябва. Благодаря. Желая ви щастие.

— Сега ние и тъй сме щастливи, но все пак благодаря, такова пожелание никога не е излишно.

Затвори телефона, въздъхна, кимна. И на мен благословията няма да ми е излишна, рече си той.

Изми се, глътна следобедното си хапче, седна на съвсем малкото писалище, отвори чантата и извади ръкописа на статията, която пишеше във връзка с екстрадирането на Фрида Малоуни.

Вратата се отвори, доколкото позволяваше късият стегнат синджир, през процепа надникна момче и отметна от челото си тъмен перчем. Изглеждаше на около тринайсет години, източено, с остър нос.

Либерман се запита дали не е сбъркал номера.

— Тук ли живее фрау Дьоринг?

— Вие ли сте хер Либерман?

— Да.

Вратата почти се затвори и се чу метално поскърцване.

Момчето сигурно им е внук, предположи Либерман. Или пък, след като фрау Дьоринг е много по-млада от Дьоринг, можеше и да е техен син. Или, да речем, просто съседско дете, което вдовицата е поканила, за да не приема сама непознати посетители. Всъщност това сега не беше важно.

Момчето отвори широко вратата и Либерман влезе в антре, облицовано с огледала, от които го гледаха две-три негови отражения — човек с изненадващо запуснат вид. („Подстрижи се!“ Той се сети за думите на Хана: „Подравни мустаците! Стой изправен!“) Огледалата отразяваха и няколко момчета с бели ризи и тъмни панталони, които затвориха вратата и окачиха синджира. Изправи рамене и погледна истинското момче.

— Тук ли е фрау Дьоринг?

— Говори по телефона.

Момчето протегна ръка за шапката на Либерман. Докато му я подаваше, Либерман се усмихна и попита:

— Ти неин внук ли си?

— Син.

Гласът на момчето беше изпълнен с упрек към глупавия въпрос. Отвори гардероб с огледало на вратата.

Либерман остави чантата, съблече палтото си и надникна в хола. Всичко бе в тон — оранжево, хром и стъкло. Приличаше по-скоро на лъскав магазин, а не на жилище, в което живеят хора.

Подаде палтото на момчето, усмихна му се, а то с отегчен вид педантично напъха закачалката в ръкава. Стигаше до гърдите на Либерман. В гардероба висяха няколко палта, едното от леопардова кожа. Някаква птица — препариран гарван или нещо подобно, надничаше иззад шапките и кутиите на рафта.

— Това там птица ли е? — запита Либерман.

— Да — отвърна момчето. — Беше на баща ми.

Затвори вратата и загледа Либерман с яносини очи.

Либерман взе чантата.

— Убивате ли нацистите, като ги заловите? — попита момчето.

— Не — отговори Либерман.

— Защо не?

— Противозаконно е. Освен това по-добре е да ги изправят пред съда. Така за тях научават повече хора.

— Какво научават?

Момчето изглеждаше скептично.

— Кой са били, какво са направили.

Момчето се обърна към хола. Там стоеше дребна руса жена в черна пола с жакет и бежово поло. Хубава жена, малко над четирийсетте. Отметна глава и се усмихна, стиснала здраво ръце пред себе си.

— Фрау Дьоринг? — Либерман се отправи към нея. Тя протегна ръка и той пое малките, студени пръсти. — Благодаря, че ме приехте.

Имаше поддържана гладка кожа, с няколко дребни бръчици в ъглите на синьо-зелените очи. Ухаеше на приятен парфюм.

— Бих ви помолила — рече тя смутено — да се легитимирате.

— Разбира се — отвърна Либерман, — съвсем правилно.

Премести чантата в другата си ръка и посегна към джоба на самото.

— Сигурна съм, че сте... този, който твърдите — заяви фрау Дьоринг, — но...

— Има инициали на шапката — обади се момчето зад Либерман.
— Й. Л.

Либерман се усмихна на фрау Дьоринг и й подаде паспорта си.

— Синът ви е роден детектив — отбеляза той и се обърна към момчето. — Много добре. Дори не забелязах, че я разглеждаш.

Момчето отметна тъмния си перчем и се усмихна самодоволно.

Фрау Дьоринг му върна паспорта.

— Да, умен е — отправи тя усмивка към момчето, — само че е малко мързелив. В момента например трябваше да се упражнява.

— Не мога едновременно да отварям вратата и да бъда в стаята си — промърмори момчето и надменно тръгна през хола. Като мина покрай фрау Дьоринг, тя поглади непослушния му перчем.

— Знам, миличък, пошегувах се.

Момчето излезе важно в коридора.

Лицето на фрау Дьоринг цъфна в сияйна усмивка. Тя разтърка ръце, сякаш искаше да ги стопли.

— Заповядайте, седнете, хер Либерман — рече и се оттегли към прозореца в дъното на хола. Затръшна се врата. — Ще пиете ли кафе?

— Не, благодаря! Току-що пих чай отсреща.

— При „Битнер“? Аз работя там като управителка, от осем до три.

— Това е хубаво. Удобно е за вас.

— Да, и съм си вкъщи, когато Ерих се прибира. Постъпих в понеделник и засега смятам, че е прекрасно. Доставя ми удоволствие.

Либерман седна на твърд диван, а фрау Дьоринг — на стола до него. Седеше изправена, с ръце скръстени върху черната пола, наклонила глава в очакване той да заговори.

— Най-напред — започна Либерман — бих желал да ви изкажа съболезнованията си. Знам, че в момента изживявате тежък период.

— Благодаря — отвърна фрау Дьоринг, свела поглед към скръстените си ръце.

Чуха се няколко бързи арпежи на кларинет, момчето се разсвирваше, Либерман погледна към коридора, откъдето долитаха звуците, после към фрау Дьоринг. Тя му се усмихна.

— Много е талантлив.

— Знам — отвърна той. — Чух го вчера по телефона. Помислих, че свири възрастен човек. Единствено дете ли ви е?

— Да — рече тя и продължи гордо. — Ориентира се към музикална кариера.

— Надявам се, че баща му го е осигурил материално — усмихна се Либерман. — Вашият съпруг, доколкото разбрах, остави парите си на вас и на Ерих.

Фрау Дьоринг кимна учудено.

— И на сестра си. По една трета. Парите на Ерих са под попечителство. Защо питате?

— Търся причина — отговори Либерман, — поради която нацистите в Южна Америка биха искали да го убият.

— Да убият Емил?

Кимна, като наблюдаваше фрау Дьоринг.

— Също и другите.

Тя се намръщи.

— Кои други?

— От групата, в която е участвувал. Те са пръснати в много страни.

Тя го погледна с недоумение.

— Емил не е участвувал в никаква група. Да не искате да кажете, че е бил комунист? В голяма грешка сте, хер Либерман.

— Не е ли контактувал с писма или чрез телефонни разговори с чужбина?

— Никога. Поне вкъщи не. Попитайте в службата му, може би там знаят за някаква група. Аз със сигурност не знам.

— Питам тази сутрин. И те не знаят.

— Веднъж — продължи фрау Дьоринг, — преди три-четири години или повече, сестра му се обади от Америка, където беше на гости. Това е единственият телефонен разговор с чужбина, който помня. А, и друг път, още по-отдавна, братът на първата му жена се обади някъде от Италия и се помъчи да го убеди да вложи парите си в... не помня, нещо свързано май със сребро. Или платина.

— И той направи ли го?

— Не. Беше много предпазлив с парите си.

Кларинетът отново свиреше Моцарт, пиесата от предния ден. Менуетът от „Пет пиеси за кларинет“. Изпълняваше го много добре. Сети се как самият той, на възрастта на момчето, свиреше по два-три часа на ден на стария „Плайел“. Майка му, мир на праха ѝ, също казваше гордо: „Ориентира се към музикална кариера.“ Кой тогава предполагаше какво им предстои? И откога не бе докосвал пиано?

— Не разбирам защо е всичко това — говореше фрау Дьоринг, — Емил не е бил убит.

— Но не е изключено да е бил убит — рече Либерман. — Предната вечер с него се сприятелил един търговец. Може би са се уговорили да се срещнат в сградата, ако търговецът до десет часа не отиде в бара. Такава уговорка би го изпратила точно там в съответния момент.

Фрау Дьоринг поклати глава.

— Не би се срещал с никого в такава сграда — каза тя. — Дори с някого, когото познава добре. Беше много подозрителен към хората. И защо, по дяволите, нацистите ще се интересуват от него?

— Защо е носил пистолет онази вечер?

— Носеше го винаги.

— Винаги ли?

— Винаги, откакто го познавам. Показа ми го на първата ни среща. Представяте ли си, дойде на среща с пистолет? И ми го показва! А аз, глупачката, взех, че се прехласнах!

Поклати глава в недоумение и въздъхна.

— От кого се е страхувал? — попита Либерман.

— От всички. От колегите си, от хората, които просто го поглеждаха... — Фрау Дьоринг се наклони, сякаш му доверяваше тайна. — Беше малко... е, да не кажа луд, но не беше и нормален. Веднъж се опитах да го накарам да се консултира с лекар. По телевизията имаше предаване за хора като него, които мислят, че... срещу тях вечно има някакъв заговор, и когато свърши, го посъветвах по заобиколен начин. И какво? Излезе, че аз кроя нещо. Искала съм да го обявят за луд! Едва не ме застреля тогава! — Отдръпна се и като пое дъх, потрепери и се смръщи. — Какво е направил? Да не ви е писал, че го преследват нацисти?

— Не, не.

— Тогава защо мислите така?

— Подочух нещо.

— Грешно са ви информирали. Повярвайте ми, Емил би се харесал на нацистите. Той беше против евреите, против католиците, против свободата, против всичко и всички, освен самия Емил Дьоринг.

— Бил ли е нацист?

— Може би. Твърдеше, че не е бил, но го познавам едва от 1952 година, тъй че не мога да се закълна. Вероятно не е бил. Той никога не предприемаше нещо, ако можеше да го избегне.

— Какво е правил през войната?

— Бил е в армията, май ефрейтор. Хвалеше се как все успявал да се подреди на лека служба. Разправяше за някакъв продоволствен склад или нещо подобно. Нещо по-безопасно.

— Никога ли не е участвувал в сражение?

— Обясняваше, че бил „твърде умен“. „Тъпите“ да се сражават.

— Къде е роден?

— В Лаупендал, отгатак Есен.

— И цял живот е прекарал в този район?

— Да.

— Знаете ли да е бил някога в Гюнцбург?

— Къде?

— В Гюнцбург. Близо до Улм.

— Не съм чувала да споменава такова нещо.

— А името Менгеле? Споменава ли го е някога?

Тя го погледна с вдигнати вежди и поклати глава.

— Позволете ми да ви задам още няколко въпроса — каза той. — Много сте любезна. Боя се, че ще излезе празна работа.

— Сигурна съм, че е така — отбеляза тя с усмивка.

— Има ли влиятелни роднини? Например в правителството?

Тя помисли секунда.

— Не.

— А да е служил с влиятелни хора?

Сви рамене.

— С няколко служители от Есен, ако това имате предвид под влиятелни хора. Веднъж се ръкувал е Круп, това беше най-великият миг в живота му.

— Откога сте омъжена за него?

— От двацет и две години. По-точно, от четвърти август хиляда деветстотин петдесет и втора година.

— И през това време никога не сте чули за международна група, в която той евентуално членува, или за негови връстници, които имат нещо общо с някаква организация?

Тя разтърси глава.

— Никога, нито дума.

— Някаква антинацистка дейност?

— Абсолютно никаква. По-скоро би симпатизирал на нацистите. Изключено да е бил антинацист. Гласуваше за националдемократите, но не се присъедини и към тях. Не обичаше да се занимава с тези работи.

Либерман се облегна на твърдия диван и потри врата си.

— Да ви кажа ли кой го е убил? — обади се фрау Дьоринг.

Погледна я. Тя се наклони към него.

— Господ! За да освободи едно глупаво селско момиче след двайсет и две нещастни години. И да даде на Ерих баща, който ще му помага и ще го обича, вместо да го нарича с лоши думи. Точно така, наричаше го педераст и идиот, защото искал да стане музикант, а не дебел и самодоволен чиновник. Смятате ли, че нацистите са чули моите молитви, хер Либерман? — Поклати глава. — Не, това е пръст божий и аз благодаря на бога всяка вечер, откак събори стената върху Емил. Можеше да го направи и по-рано, но въпреки това съм му благодарна. По-добре късно, отколкото никога. — Облегна се, кръстоса крака (хубави крака) и се усмихна мило. — Не намирате ли, че свири добре? Запомнете това име: Ерих Дьоринг. Един ден ще четете по афишите пред концертните зали.

Когато Либерман напусна Франкенщрасе 12, вече се свечеряваше. Улицата беше пълна с коли и тролеи, забързани пешеходци се движеха на тълпи по тротоарите. Тръгна бавно между тях, с чанта в ръка.

Дьоринг явно беше нищожен човек — суетен, затворен, важен единствено за себе си. Нямаше допустима причина да бъде обект на нацистки заговор, организиран на другия край на света, дори и в собственото си подозрително въображение. Търговецът от бара? Просто самотен търговец. Бързото излизане вечерта на злополуката? Имаше немалко причини, поради които човек можеше да излезе набързо от бар. Това означаваше, че жертвата на 16 октомври бе или Шамбон във Франция или Першон в Швеция. Или някой друг, пропуснат от „Ройтер“. А много вероятно, абсолютно никой.

Ай, Бари, Бари! Защо ти трябваше да се обаждаш?

Забърза по южния тротоар на претъпканата Франкенщрасе.

По другия тротоар, с незапалена цигара в уста и сгънат вестник под мишница, забърза и Мунд.

Въпреки че нощта беше ясна, предаването беше лошо и Менгеле успя да чуе: „Либерман е бил... пук-пук-пук-пиуу... където живееше Дьоринг, нашият първи човек. Либерман... пук... за него и е показвал снимки на войници от... пук-пук-пиуу-пук... Солинген, където е правил същото във връзка с... пук-пук... умрял при експлозия преди няколко седмици. Край.“

Менгеле преглътна, защото киселият вкус изгаряше гърлото му, натисна копчето на микрофона и каза:

— Моля ви, полковник, повторете. Не разбрах всичко. Край.

Накрая всичко му стана ясно.

— Няма да се преструвам, че не съм разтревожен — рече той и попи с носна кърпа леденото си чело, — но ако е ходил да проверява човек, с когото нямаме нищо общо, очевидно не е наясно. Край.

— Пиуу... в апартамента на Дьоринг и това не значи, че не е бил наясно. Било е четири часът следобед и е стоял близо час. Край.

— По дяволите! — възкликна Менгеле и натисна копчето — Тогава най-добре е веднага да се погрижим за него, за да сме спокойни. Съгласен сте, нали? Край.

— Ние... пиуу... възможността много внимателно. Ще ви уведомя, щом вземем решение. Имам и добри новини. Мунд... пук-пук клиент на точната дата. Също и Хесен. Обади се и Фарнбах, този път не с въпроси, а с доста изненадваща инфор... пиуу... изглежда, че вторият му клиент е негов бивш командир, капитан, осигурил си шведски документи след войната. Смешка ситуация, нали? Фарнбах не беше сигурен знаем ли. Край.

— Това, надявам се, не му е попречило да се погрижи за него? Край.

— О, не... пук-пук... дни предварително. Така че можете да сложите още три кръстчета на схемата си. Край.

— Смятам, че най-важното е да се справим незабавно с Либерман — настоя Менгеле. — Ами ако след човека в Солинген продължи да обикаля? Ако Мунд го направи както трябва, сигурен съм, че няма да имаме неприятности, поне не повече отсега. Край.

— Не съм съгласен да го направи, докато е във Федерална Германия. Там ще... пук-пиуу-пук... страната, за да докажат загрижеността си. Това за тях е въпрос на политически престиж. Край.

— Тогава, щом напусне Германия. Край.

— Положително ще вземем под внимание мнението ви, Йозеф. Без вас... нищо. Знаем как... пук-пук-пиуу-пук... сега. Край. Прекъсвам връзката.

Менгеле погледна микрофона и го отстрани. Свали слушалките, остави ги и изключи радиостанцията.

Отиде от кабинета в банята, повърна цялата си полусмляна вечеря, изми се, пръсна в устата си малко дезинфекцираща мента и излезе на верандата.

— Извинете — рече той с усмивка и седна да играе бридж с генерал Фариня и семейство Франц и Марго Шиф.

Когато си отидоха, взе джобно фенерче и се запъти към реката да помисли на спокойствие. Каза няколко думи на дежурния и продължи надолу. Седна на ръждясал варел от нафта — по дяволите панталоните — и запали цигара. Мислеше за Либерман, който посещаваше домовете на хората, за Зайберт и другите от Организацията, изправени пред явна необходимост, която небрежно наричаха възможност. Мислеше за благородните идеали, на които бе посветил десетилетия от живота си — бе трупал знания, за да издигне човешката раса, чиито плодове можеха да бъдат унищожени от един никаквец и шепа наплашени арийци. Те бяха по-лоши от този никаквец, защото, обективно погледнато, Либерман изпълняваше дълга си както го разбираше, а те бяха готови да пренебрегнат своя. Явно се канеха да го пренебрегнат, да се предадат.

Хвърли втората цигара в проблясващата чернота на реката и като подвижна на часовия: „Да не заспиш“ — се върна към къщата.

Нещо го накара да свърне в запустялата пътека към „фабриката“, пътеката по която той и другите — младият Райтер, фон Шверинген, Тина Цигорни, уви, вече мъртви — вървяха весело в онези отминали утрини. Наведе се над лъча на фенерчето и започна да отстранява препречващите пътя му клони, като се препъваше в разни корени.

Ето я дългата ниска сграда, скрита зад пояс от дървета. Боята се беше олющила от гредите, всички прозорци бяха счупени (това естествено бе работа на ония проклети деца на прислугата) и липсваше

цяло парче от ламаринения покрив — вероятно бе съборено над спалните помещения.

Предната врата зееше увиснала на долната панта. В ушите му прозвуча мъжкият смях на Тина Цигорни, след това боботещият глас на фон Шверинген: „Е, най-сетне се събуди! Голямо спане му удари!“

Тишина. Подсвиркваха и шумоляха насекоми.

Като си светеше с фенерчето, Менгеле се изкачи по стъпалата през входа и влезе. Бяха минали най-малко пет години, откак за последен път...

„Прелестна Бавария“. Плакатът висеше на стената, прашен и изпомачкан: небе, планина, на преден план цветя. Усмихна му се и премести лъча. Освети вдлъбнатина в стената, откъдето бяха изкъртени рафтове и шкафчета с чекмеджета. Стърчаха водопроводни тръби. Стената с кафявите петна, които Райтер беше прогорил в желанието си да начертае свастика с микроскопа. Щеше да подпали всичко идиотът.

Внимателно заобиколи счупените стъкла. На пода се търкаляше гниеща кора от пъпеш — пируваха мравки.

Огледа голите стаи и си спомни времето, когато тук кипеше живот, работеше лъскава апаратура. Свистеше стерилизатор, дрънчаха пипети. Оттогава бяха минали повече от десет години.

Всичко бе изнесено — вероятно го бяха изпотрошили или може би бяха дали апаратурата на някоя клиника, тъй че да не остане и най-малката следа.

Тръгна по главния коридор. В ушите му звучаха гласовете на жените от местната прислуга, които говореха бавно на примитивни диалекти в старанието си да бъдат разбрани. Влезе в спалното помещение, където бе прохладно и въздухът свеж поради липсващия покрив. Рогозките още лежаха там, раздърпани и в безпорядък.

Разхождаше се с усмивка, потънал в приятни спомени.

До стената проблесна нещо бяло. Приблужи се и го освети с лъча на фенерчето. Вдигна го, издуха го и го заразглежда в ръката си. Наниз от животински нокти — гривна на някоя от жените. Вероятно носеше късмет? Силата на животното се предаваше на човешката ръка.

Странно, че децата не бяха открили това съкровище. Положително бяха играли тук, търкаляли се бяха по рогозките и ги бяха разхвърляли.

Това беше късмет! Гривната бе лежала тук толкова години, за да може да я намери точно в тази нощ и да прогони страха и несигурността от евентуалното предателство. Мушна пръстите си, разтърси я и я побутна с китката на ръката, в която държеше фенерчето. Нанизът се плъзна над златната верижка на часовника. Разтърси юмрук и ноктите затанцуваха.

Огледа спалното помещение, вдигна очи нагоре — през разрушения покрив се виждаха върховете на дърветата и звездите, които трепкаха между тях. Кой знае, може би и самият фюрер сега го наблюдаваше.

„На мен можете да разчитате“ — обеща му той, Менгеле.

Огледа се наоколо — това бе мястото, където вече бе постигнал толкова много, забележително много — и с яростен поглед повтори на глас:

— На мен можете да разчитате!

---

[1] Морски курорт в Испания. — Б.пр. ↑

— Елиминирали сме само четирима от единайсетте — обясняваше Клаус фон Палмен, докато режеше дебелата наденица в чинията си. — Не смятате ли, че е твърде рано да се отказваме?

— Кой казва, че ще се откажем? — Либерман натрупа картофеното пюре върху вилцата си с помощта на нож. — Казах само, че не смятам да ходя чак във Фагерща. Това не значи, че няма да отида на други места или че няма да помоля някого да отиде във Фагерща, някой, който няма да се нуждае от преводач. — Поднесе вилцата с наденицата и пюрето към устата си.

Седяха в луксозен ресторант на летище Франкфурт. Беше събота вечер, 9 ноември. За да се срещнат, Либерман си бе уредил двучасов престой на път за Виена, а Клаус бе дошъл с кола от Манхайм. Ресторантът беше скъп и Либерман усещаше упрека на невидимите дарители, но момчето заслужаваше прилична вечеря. Не само че бе проверило човека в Пфорцхайм, чийто скок, а не падане от моста, бил видян от петима души, но след като Либерман говори с него от Гладбек във вторник вечерта, беше отишло и във Фрайбург, докато Либерман посети Солинген. Дребните му черти и блестящите очи отблизо издаваха не само интелигентност, но и системно недояждане. Тия деца като че ли не се хранеха — мода ли бе това, що ли? А той го води на луксозен ресторант! Съвсем спокойно можеха да разговарят и в снейкбар.

Аугуст Мор, нощният пазач в химическия завод в Солинген, се оказа, както и предполагаше Либерман, простичък служител — през деня работел като уредник в болницата, където беше починал. Пожарната охрана бе разследвала щателно фаталната експлозия в завода и беше разкрила ред аварии, които със сигурност не можеха да се организират предварително. А самият Мор беше точно толкова невероятна жертва на нацистки заговор, колкото и Емил Дьоринг. Беден и полуграмотен, вдовец от шест години, той се грижеше за прикованата си на легло майка и обитаваше две стаички в мизерен

пансион. През по-голямата част от живота си, включително и през военните години, беше работил в стоманолепарната в Солинген. Писма или телефонни разговори с чужбина? Съдържателната на пансиона се беше изсмяла; „Не, никой не го търсеше дори и от страната, господине!“

Във Фрайбург Клаус отначало беше сметнал, че е попаднал на следа. Тамошният човек, служител в отдела по водоснабдяване, на име Йозеф Раузенбергер, бил убит с нож и ограбен близо до дома си, а предната вечер една съседка беше забелязала как някой наблюдавал къщата.

— Човек със стъклено око?

— Не би могла да забележи, била на голямо разстояние. Едър мъж, в малка кола, пушач. Това съобщила на полицията. Не могла да каже дори марката на колата. Имало ли е човек със стъклено око в Солинген?

— В Гладбек. Продължавайте.

Но Раузенбергер не беше членувал в никакви международни организации. Като момче загубил крака си до коляното при железопътна катастрофа, поради това не е бил войник и кракът му, поточно изкуственият му крак не е стъпвал извън Германия („Моля ви, не говорете толкова натуралистично“ — възмути се Либерман,) Бил добър и съвестен работник, предан съпруг и баща. Спестяванията му е наследила вдовицата. Не одобрявал нацистите и гласувал против тях, но нищо повече. Роден в Шверинген. Не е бил в Гюнцбург. Има един влиятелен родственик, братовчед, главен редактор на „Берлинер Моргенпост“.

Дьоринг, Мюлер, Мор, Раузенбергер — за нито един не можеше да се допусне, че ще стане жертва на нацистки заговор. Четирима от единайсет.

— Познавам един човек в Стокхолм — рече Либерман. — Гравьор, много е умен. Ще се радва да отиде до Фагерща. Першон и онзи от Франция трябва да се проверят. Шестнайсети октомври беше единствената дата, която Бари спомена. Ако никой от тях не би могъл да е убит от нацисти, значи сме сгрешили.

— Освен ако в списъка не фигурира истинската жертва. Или е бил убит на друга дата.

— Освен ако... — повтори Либерман, като режеше наденицата.
— Цялата работа е такава: „освен“ това, „ако“ онова, „може би“ друго. По дяволите, по-добре да не беше се обаждал.

— Какво точно ви предаде той? Как стана всичко?

Либерман му разказа.

Келнерът взе чиниите им и поръчката за десерт.

— Не мислите ли, че вашето име може да е добавено към списъка? — попита го Клаус, когато келнерът се отдалечи. — Дори ако на телефона не е бил Менгеле, който, твърдите, ви е познал по телепатия... Нещо, което не мога дори за миг да повярвам, хер Либерман, и ми е чудно, че вие го вярвате... а разговорът е бил прекъснат от друг нацист, този нацист положително се е заинтересувал с кого е разговарял Бари. Телефонистката в хотела е знаела.

Либерман се усмихна.

— Аз съм само на шейсет и две — рече той — и не съм административен служител.

— Не се шегувайте. Ако наистина са изпратени убийци, защо да не им се възложи още една задача. И то задача с приоритет!

— Тогава фактът, че още съм жив, доказва, че такава задача не им е възложена.

— Може би Менгеле и Организацията са решили да изчакат малко с операцията, защото вие знаете за нея. Или дори да я отменят.

— Виждате ли какво имам предвид, като говоря за „ако“ и „може би“?

— Наистина ли не разбирате, че може да сте в опасност?

Келнерът постави кейк с череши пред Клаус и торта пред Либерман. Наля кафе на Клаус и чай на Либерман.

Когато си отиде, Либерман разкъса пакетчето захар и се усмихна.

— Отдавна се намирам в опасност, Клаус — рече той. — Спрял съм да мисля за това, иначе би трябвало да закрия Центъра и да се посветя на нещо друго. Вие сте прав, че „ако“ има убийци, вероятно фигурирам в техния списък. Тъй че единственото, което ни остава, е да ги открием. Ще отида в Бордо и ще накарам Пивар, приятелят ми от Стокхолм, да отскочи до Фагерща. Ако и тези хора не биха могли да са нацистки жертви, ще проверя още няколко, просто за сигурност.

— Бих могъл аз да отида във Фагерща, говоря малко шведски — рече Клаус, като си разбъркваше кафето.

— Но за вас би трябвало да купя билет, нали? А за Пивар — не. За съжаление и парите са фактор. Освен това не бива така лекомислено да пропускаш лекциите си.

— Мога да не ходя на лекции цял месец и пак да завърша с отличие.

— Ах, какъв ум! Разкажете ми за себе си, как станалте толкова умен?

— Мога да ви кажа нещо за себе си, което ще ви изненада, хер Либерман.

Либерман го изслуша сериозно и съчувствено. Родителите на Клаус бяха бивши нацисти. Майка му била близка с Химлер, а баща му — полковник от „Луфтвафе“.

Почти всички млади немци, които предлагали помощта си на Либерман, бяха деца на бивши нацисти. Това бе едно от малкото неща, които го караха да вярва, че има справедливост на този свят.

— Ужасни сме.

— Не, страхотни сме. Би трябвало да ни снимат на филм.

— Знаеш какво искам да кажа. Раз-два, и в кревата. Обзалагам се на два пенса, че и името ми не си спомняш.

— Мег, съкратено от Маргарет.

— А фамилията ми?

— Рейнолдс. Моля, дължите ми два пенса, сестра Рейнолдс.

— Не мога да намеря портмонето си, много е тъмно. Това ще ме извини, предполагам.

— Ммм, наистина си чудесна!

— Представяш ли си, тя се изчервява свенливо и казва: „Това няма да е единствената ни нощ, нали?“

— За това ли си мислиш?

— Не, за цената на туршията. Разбира се, че за това! Да не смяташ, че е такъв моят *Modus vivendi*?

— Виж ти? *Modus vivendi*!

— Ами казвам ти го направо.

— Не искам да се измъкна, Мег. Страхувам се, че може да се окаже единствената, но не по мое желание. В случая нямам избор. Бях изпратен по... по работа при един човек, а той лежи във вашата

идиотска болница, на кислород. Не разрешават посещения освен за най-близките.

— Харингтън?

— Точно той. Когато се обадя и докладвам, че не мога да го видя, вероятно ще ме извикат обратно в Лондон. В момента е сложно, нямаме хора.

— Ще се върнеш ли, когато оздравее?

— Вероятно не. Дотогава ще са ме изпратили другаде, а с неговия случай сигурно ще се заеме някой от колегите. При положение, че наистина оздравее. Разбрах, че работата е сериозна.

— Знаеш ли, той е на шейсет и шест години и изкара тежък пристъп. Все пак има здрава физика. Тичаше на открито всяка сутрин точно в осем, можеше да си сверяваш часовника по него. Казват, че е полезно за сърцето, но мисля, че на тази възраст вече пречи.

— Жалко, че не мога да се видя с него, щях да остана поне две седмици. Мислиш ли, че ще можем да прекараме заедно Коледа? Тогава не работим. Ще бъдеш ли свободна?

— Бих могла...

— Прекрасно! Ще дойдеш, нали? Имам апартамент в Кенсингтън. Леглото е малко по-меко от това.

— Алън, с какъв бизнес се занимаваш?

— Казах ти.

— Не ми звучи като търговия. Търговците не се заемат със „случаи“. Какво продаваш, а? Май не си никакъв търговец.

— Умница си ти, Мег. Можеш ли да пазиш тайна?

— Разбира се.

— Наистина ли?

— Да. Можеш да ми вярваш, Алън.

— Е, работя към отдела за приходите в държавната хазна. Дочухме, че Харингтън през последните десет-дванайсет години ни е завлякъл с около трийсет хилядарки.

— Не вярвам! Той е мирови съдия!

— Точно такива го правят по-често, отколкото мислиш.

— Божичко, та той е олицетворение на гражданската доблест. Да го сложиш на пиедестал!

— Възможно е. Изпратиха ме да проверя. Трябваше да монтирам у тях предавателче, да го следя от стаята си и да видя какво ще излезе.

— Така ли действувате, негодници такива?

— Това е стандартната процедура за подобни случаи. Имам разрешително в чантата си. Болничната стая е още по-подходяща от дома му. Човек е нервен в болницата, казва на жена си къде е скрита плячката, прошепва една-две думи на адвоката си... Но не мога да вляза и да сложа онова проклета нещо. Бих могъл да покажа разрешителното на директора ви, но вероятно е близък с Харингтън, ще вземе да изпусне някоя думичка и птичето ще отлети.

— Мръсник! Проклет мръсник!

— Мег! Какво...

— Мислиш, че не разбирам игрите ти? Искаш аз да монтирам онази гадост. Затова се срещнахме там „случайно“. И през цялото време ми разправяш... По дяволите, трябваше да се досетя, че искаш нещо. Красавецът Хари изведнъж си пада по дебела стара крава като мене.

— Мег, не говори така, скъпа!

— Махай си ръцете. И не ме наричай „скъпа“, ако обичаш. Божичко, каква съм идиотка!

— Мег, моля те, мила, легни и...

— Махай се! Радвам се, че е успял да ви завлече. И без това гадняри като тебе ни ограбват предостатъчно. Ха-ха! Гледай ти, каква шега! Подсети ме да се засмея.

— Мег, права си! Вярно е, надявах се, че ще ми помогнеш и затова се срещнахме. Но не за това сме тук сега. Смяташ ли, че съм толкова предан на ония там от отдела, че да легна с жена, която не харесвам, само за да притисна до стената някакъв си нещастен дребен мошеник като Харингтън? И да искам да се занимавам с него цели две седмици? Той е дребна риба за нас. Всичко, което ти казах, е точно така, Мег, за това, че предпочитам едри жени, и то в зряла възраст, и искам да дойдеш за Коледа при мен.

— Не ти вярвам.

— О, Мег, ще... Ще си отрежа езика, ако не е тъй! Това с теб е най-хубавото нещо, което ми се е случвало от петнайсет години насам, а сега развалих всичко с глупостта си! Ще дойдеш ли при мен, скъпа? Вече няма да споменавам за Харингтън. Няма да ти позволя да ми помагаш дори и да ме молиш на колене.

— Бъди спокоен, няма!

— Ела, мила, ммм, какво добро момиче, позволи ми да те целуна
— ммм! Мег, ти наистина си божествена!

— Мръсник...

— Знаеш ли какво ще направя? Ще се обадя утре и ще кажа на шефа, че Харингтън се оправя и мисля, че след ден-два ще мога да сложа предавателчето. Така ще го залъжа до четвъртък-петък, за да не ме извика. Ммм! Знаеш ли, луд съм по медицинските сестри. Майка ми беше сестра, също и Мери, жена ми. Ммм!

— Моля ти се...

— Ти може да не ме искаш, но тялото ти ме иска.

— Сериозен ли беше за Коледа, мръсник такъв?

— Кълна ти се, скъпа, ще се срещаме и друг път, когато можем. Дали пък няма начин да се преместиш в Лондон, мислила ли си за това? Винаги има места за сестри, нали? Така поне твърдеше Мери.

— Не, не мога. Не мога просто да си вдигна чукалата и да тръгна. Алън? Наистина ли можеш да... останеш две седмици?

— Бих могъл и повече, ако бях сложил предавателчето. Щях да изчакам да му махнат кислородната маска и да започне да говори с хората... Но няма да ти позволя да го направиш! Мег, наистина...

— Вече знам, че...

— Не, не искам да рискувам отношенията ни.

— Глупости! Вече знам, че си мръсник, така че каква е разликата? Може да искам да помогна на правителството, не на тебе.

— Е, при това положение... няма да тръгна да преча на някой, който иска да ми свърши работата.

— И аз си помислих, че ще се съгласиш. Какво трябва да направя? Не мога да се занимавам с жици.

— Няма нужда. Просто внасяш пакетче в стаята му. С размер на кутия за бонбони. Всъщност то си е кутия за бонбони, красиво увита в хартия на цветя. От тебе се иска да я развиеш, да я сложиш близо до леглото му, на някой рафт, нощно шкафче или нещо подобно. Колкото по-близо, толкова по-добре. Трябва и да я отвориш.

— И това е всичко? Само да я отворя?

— Включва се автоматично.

— Мислех, че тези неща са малки.

— За телефоните са малки. Този тип не са.

— Да не вземе да даде искра? Кислородът е там.

— Не, в никакъв случай! Само микрофон и предавателче под бонбоните. Не бива да я отваряш, докато не я оставиш на мястото ѝ. Също не бива да я друсаш, като започне да предава.

— Готова ли е? Ще я оставя утре. По-точно днес.

— Чудесно момиче!

— Представи си, старият Харингтън правил мошеничества с данъците!

— Нито дума за това, докато не съберем доказателства.

— Знам, разбира се! Щом няма доказателство, трябва да го смятаме за невинен. Все пак е интересно! Знаеш ли какво ще направя, като отворя кутията, Алън?

— Не мога да си представя.

— Ще пошепна нещо в нея, нещо, което искам от теб утре вечер. В замяна на помощта. Ще ме чуеш, нали?

— В момента, когато я отвориш, ще слушам със затаен дъх. Какво ли си си наумила, пакостнице? Ама ти си наистина чудесна, скъпа Мег.

Либерман ходи до Бордо и Орлеан, а приятелят му Габриел Пивар — до Фагерща и Гьотеборг. Нито един от четиримата шейсет и пет годишни административни служители, умрели в тези градове, не даваха повод да, се мисли, че са жертва на нацистите. Беше същото като с проверените вече четирима.

Пристигна нов куп изрезки и съобщения, този път двайсет и шест, от които шест възможни. Така ставаха седемнайсет, от които осем, включително тримата от 16-и октомври, бяха елиминирани. Либерман беше сигурен, че Бари е сгрешил, но като си припомни сериозността на положението, реши да провери още пет, най-лесните. Двамата в Дания възложи на един от тамошните си дарители, инкасатор на име Голдсмит, а човека от Тритау — на Клаус. Двамата в Англия провери сам, като свърза полезното с приятното — посети дъщеря си Дина, която живееше със семейството си в Рединг.

И петимата се оказаха като другите осем. Различни и еднакви. Клаус докладва, че вдовицата Шрайбер е поискала нещо повече от разговор с него.

Пристигнаха още няколко изрезки с бележка от Бийнън: „Опасявам се, че от Лондон няма да са толкова отзивчиви. Искат обяснение. Излезе ли нещо?“

Либерман му позвъни. Нямаше го. Обади се пак след един час.

— Сидни — рече Либерман, — излезе празна работа. От седемнайсет възможни проверих тринайсет. Нито един не се оказа човек, когото нацистите логично биха искали да убият. Добре е все пак, че проверих, съжалявам единствено, че ти създадох толкова неприятности.

— Нищо подобно. Момчето още ли не се е появило?

— Не. Получих писмо от баща му. Ходил е два пъти в Бразилия и два, пъти във Вашингтон и ще продължава да го търси.

— Уведоми ме, ако научиш нещо.

— Добре. И още веднъж благодаря, Сидни.

Нито една от последните изрезки не съобщаваше за възможна жертва. Толкова по-добре. Либерман насочи вниманието си към кампанията за писане на писма до правителството на ФРГ във връзка с екстрадирането на Валтер Рауф, отговорен за умъртвяването с газ на деветдесет и седем хиляди жени и деца и все още жител на Пубта Арена, Чили, под собственото си име.

През януари 1975 година Либерман замина на двумесечна обиколка в САЩ да изнася лекции. Обиколката започваше от Ню Йорк, през източната част на страната и трябваше да завърши пак в Ню Йорк. Бюрото, към което се обърна, му уреди над седемдесет ангажимента, някои в колежи и университети и голяма част на обедни сбирки. Преди да започне обиколката, го закараха във Филаделфия и го включиха в телевизионно предаване (заедно с експерт по здравословно хранене, известен актьор и една авторка на еротичен роман, но мистър Голдмън от бюрото го увери, че това е неоценима и трудно постижима реклама).

Вечерта на 16 януари, четвъртък, Либерман изнесе лекция в Питсфийлд, щата Масачузетс. Една жена, донесла за автограф джобно издание на книгата му, отбеляза, докато той я надписваше, че е от Ленъкс, а не от Питсфийлд.

— Ленъкс? — запита той. — Близо ли е?

— На десетина километра оттук — отговори тя с усмивка. — Бих дошла и от сто километра, за да ви видя.

Той се усмихна и благодари.

16 ноември, Джек Къри, град Ленъкс, щата Масачузетс. Не носеше списъка, но го беше запечатал в паметта си.

През нощта лежа буден и слуша как снежинките се удрят в прозореца. Къри. Доколкото си спомняше, човекът се бе занимавал с данъци — инспектор или нещо такова. Убит случайно по време на лов от нечий изстрел. Умишлен изстрел? Проверил беше тринайсет от общо седемнайсет. Включително тримата на 16 октомври. Все пак само десет километра! Пътуването с автобус до Уърчестър нямаше да трае повече от два часа, а трябваше да бъде там чак за вечеря. Дори малко след вечеря...

Рано сутринта взе под наем кола и тръгна за Ленъкс. Беше паднал около две педи сняг и продължаваше да вали, но пътищата бяха само леко напудрени. Булдозери избутваха снега настрана, други машини го вдигаха на високи купчини. Невероятно — у дома при такъв сняг всичко щеше да е замряло.

В Ленъкс разбра, че не е станало ясно кой е застрелял Джек Къри. Все пак, макар и неофициално, началникът на полицията Де Григорио призна, че не е сигурен дали е било злополука. Изстрелът бил подозрително точен — в задната част на червената ловджийска шапка. Приличаше по-скоро на добре улучена цел, отколкото на лош късмет. Но Къри бе лежал пет-шест часа, преди да го открият, и наоколо бяха минали петнайсетина души, тъй че какво би могла да направи полицията? Дори гилзата не открили. Поинтересували се бяха за хора, които не обичат Къри, но се оказало, че няма такива. Събирал данъците справедливо и навреме, бил почитан и обичан гражданин. Членувал ли е в някаква международна група или организация? Бил член на местния Ротариански клуб^[1], за друга дейност Либерман би трябвало да пита мисис Къри. Но Де Григорио не смяташе, че тя ще поиска да разговаря, чул беше, че още е много разстроена.

Към единайсет часа Либерман седеше в малка, разхвърляна кухня, пиеше слаб чай от нацърбено канче и се чувствуваше потиснат, защото мисис Къри щеше да заплаче всеки момент. И тя като вдовицата на Емил Дъоринг беше малко над четирийсетте, но с това приликата свършваше. Мисис Къри беше висока, слаба и грозновата, с късо подстригана кестенява коса, кокалести рамене и плоски гърди. Носеше избелял пенъоар на цветя. И скърбеше.

— Никой не може да е искал да го убие — твърдеше тя и триеше мокрите си очи с почервенели пръсти със захабени нокти. — Той беше... най-добрият човек на този свят. Силен, добър, търпелив, благ... той беше... скала. А сега... господи! Аз... аз... съм...

Заплака горчиво, взе смачкана книжна салфетка и я запритиска ту към едното, ту към другото си око, подпряла чело на дланта си. Хлипаше и се разтърсваше, забила в покривката острия си лакът.

Либерман остави чая и се наклони безпомощно напред. Тя му се извини през сълзи.

— Няма за какво — рече ѝ той, — няма за какво.

Голяма утеха, няма що! Да биеш десет километра път в снега само за да разплачеш тази жена. Тринайсет от седемнайсет не бяха ли достатъчно? Облегна се, въздъхна и зачака. Огледа умърлушено малката жълта кухня на петна, с мръсни чинии, стар хладилник и кашон празни бутилки до задната врата. И със случай номер четиринайсет явно бе тръгнал за зелен хайвер. На перваза на прозореца зад умивалника се виждаше стръкче папрат, потопено в червена чаша, до него кутия от прах за пране „Аякс“. Рисунка на самолет „Боинг-747“, залепена на вратата на долапа — изглеждаше хубава, откъдето бе седнал. На масата за готвене — кутия овесени ядки.

— Извинете — каза мисис Къри, като си избърса носа със салфетката. Мокрите ѝ кафяви очи се вгледаха в Либерман.

— Ще ви задам само няколко въпроса, мисис Къри — рече той. — Участвувал ли е в някаква международна група или организация с мъже на неговата възраст?

Тя поклати глава и свали салфетката.

— Само в американски. В Легиона, в Американските ветерани, в Ротарианския... да, той е международен. В Ротарианския клуб. Само това.

— Бил е ветеран от Втората световна война?

Тя кимна.

— Във военновъздушните сили. Отличен беше с Кръста за заслужили летци.

— В Европа ли се е сражавал?

— Не, в Далечния изток.

— А сега един личен въпрос, надявам се ще ме извините. На вас ли остави парите си?

Тя кимна плахо.

— Не са много...

— Къде е роден?

— В Бирия, щата Охайо. — Надникна зад него, опита се да се усмихне и каза: — Защо не си в леглото?

Той се озърна. На вратата стоеше малкият Дъоринг! Емил... не, Ерих Дъоринг — източено момче с остър нос и непослушен кичур тъмна коса, бос, с пижама на бели и сини райета. Почесваше се по гърдите и гледаше с любопитство Либерман.

Либерман се изправи учуден, каза „Guten Morgen“ — момчето кимна и влезе — и в същия момент му стана ясно, че *Емил Дъоринг и Джек Къри са се познавали*. Непременно са се познавали, иначе как момчето би дошло на гости? С нарастваща възбуда се обърна към мисис Къри.

— Защо е тук това момче?

— Има грип — отговори тя, — а и без това нямат училище заради снега. Това е Джек младши. Не, не се приближавай, мили. Това е мистър Либерман от Виена, от Европа. Той е известен човек. Ох, защо не си обуеш чехлите, Джек? Какво искаш?

— Чаша сок от грейпфрут — отвърна момчето на чист английски език. С произношение като на Кенеди.

Мисис Къри стана.

— Докато се наканиш да си обуеш чехлите, те ще ти омалаят! А имаш грип! — Отиде до хладилника.

Момчето погледна Либерман с яносините си очи на Ерих Дъоринг.

— С какво сте известен? — попита то.

— Издирва нацисти. Миналата седмица Майк Дъглас го интервюира по телевизията.

— Es ist doch ganz phantastisch!^[2] — каза Либерман. — Знаеш ли, че имаш близък? Абсолютно същото момче живее в Германия, в град Гладбек.

— Същото като мене? — момчето изглеждаше скептично.

— Същото! Никога досега не съм виждал такава прилика. Само близнаци могат да си приличат толкова.

— Джек, лягай си веднага — рече мисис Къри, застанала усмихната до хладилника с кутия сок в ръка. — Ще ти го донеса.

— Почакай малко — каза момчето.

— Хайде! — повтори тя вече строго. — Вместо да оздравееш, ще ти стане по-зле, както се разхождаш без горна дреха и бос. — Усмихна се отново. — Хайде, кажи „довиждане“ и тръгвай.

— Ама до гуша ми дойде! — извика момчето, промърмори „довиждане“ и се запъти важно към вратата.

— Мери си думите! — Мисис Къри погледна сърдито след него и към Либерман, обърна се към долапа и дръпна вратата. — Бих искала той да плаща на доктора, тогава ще е по-разсъдлив.

Извади чаша.

— Това е изумително — каза Либерман. — Помислих, че момчето от Германия ви е на гости! Дори гласът му е същият, изразът на очите, походката...

— Всеки си има двойник — рече мисис Къри, докато наливаше внимателно сока от кутията в зелена чаша. — Моят е в Охайо — едно момиче, което Джек, мъжът ми, познавал, преди да ме срещне. — Остави кутията, обърна се с пълната чаша в ръка и се усмихна. — Не обичам да съм негостоприемна, но виждате, че имам много работа. Освен това и детето си е вкъщи. Сигурна съм, че никой не е застрелял Джек нарочно. Било е злополука. Той нямаше врагове.

Либерман премигна, кимна и посегна към палтото си, метнато на облегалката на стола.

Изумително, такава прилика! Като две капки вода.

Още по-изумително беше, че освен еднаквите издължени лица и двете момчета се държаха троснато, имаха шейсет и пет годишни бащи, бивши административни служители, умрели насилствено в разстояние на месец. А и майките им бяха на една и съща възраст — четиридесет и една-две годишни. Как да се обяснят толкова съвпадения?

Воланът се отклони надясно — изправи го и се взря през бързо движещите се чистачки. Трябваше да внимава...

Невъзможно бе да е просто съвпадение, твърде много ставаше. Каква, по дяволите, бе тази работа? Възможно ли беше мисис Къри от

Ленъкс (която тъй хвалеше благородството на мъжа си) и фрау Дьоринг от Гладбек (която не изглеждаше образец на съпругеска вяръност) да са имали връзка с един и същ слаб, остронос мъж девет месеца преди да се родят синовете им? Дори при такова невероятно положение (пилот на „Луфтханза“, пътуващ, представете си, от Есен до Бостън!) момчетата нямаше да са близнаци. А те бяха съвършено еднакви.

Близнаци... Менгеле се интересувахе от близнаци. Те бяха главният обект на опитите му в Аушвиц. Значи, какво? Сети се за беловласия професор от Хайделберг: „Нито едно от направените предположения не отрази участието на доктор Менгеле в проблема.“ Да, но момчетата не бяха близнаци, само изглеждаха така. В автобуса до Уърчестър той продължаваше да преобръща тази мисъл в главата си.

Не, не би могло да е друго, явно е само съвпадение. Всеки си има двойник, както безгрижно бе заявила мисис Къри, и въпреки че се съмняваше в истинността на твърдението, трябваше да признае, че в живота си бе установявал много прилики: един му бе заприличал на Борман, двама бе взел за Айхман, в пет-шестима други също се бе припознал. (Но в тези случаи ставаше дума за прилика, а не за еднаквост. И защо тя наливаше сока така внимателно? Нима беше разтревожена и се опасяваше, че треперенето на ръката ще я издаде? И защо тъй бързо го изрони, внезапно заета? По дяволите, възможно ли бе да са замесени и съпругите? Но как? Защо?)

Вече не валеше сняг, грееше слънце. Край прозореца се изнизваха ослепително бели възвишения и къщи — зимният пейзаж на Масачузетс.

Особеният интерес на Менгеле към близнаците бе добре известен факт. Всички документи за дейността на безчовечния мерзавец го потвърждаваха: аутопсии на убити близнаци за откриване на генетичните причини за дребните им различия, опити да се променят живи близнаци...

Дали пък не прекаляваше с прибързани заключения? Бе видял Ерих Дьоринг преди повече от два месеца, и то за по-малко от пет минути. А сега зърна момче от същия тип — безспорно поразителна прилика, — започна да смесва и съпоставя и изведнъж отсече: близнаци, Менгеле, Аушвиц. Ами ако просто се бе случило тъй, че

двама от седемнайсетте мъже имат синове, които си приличат? Какво толкова?

А ако са повече от двама? Ако са трима?

Ето на! Отново прекалява. По тази логика можеше да си въобрази, че е нормално да срещне четирима еднакви близнаци. Човек веднъж като започне... Може би пък вдовицата в Тритау да е хвърлила око на Клаус и той да е успял да измъкне нещо повече. Шейсетгодишна жена? Вероятно бе по-млада. Четирийсет и една? Четирийсет и две?

Пристигна в Уърчестър в пет и петнайсет — единайсет и петнайсет в Европа. Веднага поръча телефонен разговор с Клаус.

Телефонистката му каза, че номерът не отговаря. Либерман я помоли да го набере пак след половин час и затвори. Помисли секунда и се свърза отново. Порови в телефонното си тефтерче и даде номера на Габриел Пивар в Стокхолм и на Ейб Голдсмит в Оденсе.

Свързаха го. Голдсмит. Говориха на немски.

— Какво има? Нови хора за проверка?

— Не, същите двама. Имаха ли синове на около тринайсет години?

— Онзи от Браминге имаше. Хорве. А Окинг от Копенхаген имаше две дъщери, над трийсетгодишни.

— Колко годишна е вдовицата на Хорве?

— Млада е. Бях изненадан. Чакай да си припомня. Малко по-млада от Натали. Към четирийсет и две годишна.

— Видя ли момчето?

— Беше на училище. Трябваше ли да говоря и с него?

— Не, просто ме интересува как изглежда.

— Слабичко момче. Снимката му с цигулка беше на пианото. Казах нещо за снимката и жената ми обясни, че е направена отдавна, когато бил деветгодишен. Сега наближавал четиринайсет.

— Тъмна коса, сини очи, остър нос?

— Не си спомням. Тъмна коса, да. За очите не знам, не беше цветна. Слабичко момче с тъмна коса, свири на цигулка. Мислех, че си се успокоил.

— Аз също. Благодаря, Ейб. Довиждане.

Тъкмо постави слушалката и телефонът иззвъня. Пивар.

— Двамата мъже, които провери, имаха ли синове на около четиринайсет години?

— Андерш Рунстен — да. Першон — не.

— Видя ли го?

— Синът на Рунстен? Нарисува ми портрет, докато чаках майка му. Пошегувах се, че ще го взема в работилницата.

— Как изглеждаше?

— Блед, слаб, с тъмна коса и остър нос.

— Сини очи?

— Яносини.

— А майката е малко над четирийсетте?

— Аз ли ти казах?

— Не.

— Откъде, знаеш тогава?

— Не мога да говоря сега. Довиждане, Габриел. Всичко хубаво.

Телефонът иззвъня отново. Телефонистката му съобщи, че номерът на Клаус още не отговаря. Либерман й каза, че ще се обади по-късно.

Главата му се замая. Обзе го чувство за празнота, като че ли функциониращите му части бяха другаде (в Аушвиц?), а само обвивката — дрехите, кожата и косата, бяха в Уърчестър.

Изнесе лекцията си, отговоря на въпросите, надписа книгите.

Щом се върна, отново поръча номера на Клаус.

— Там е пет часът сутринта — напомни му телефонистката.

— Знам — отговори той.

Клаус се обади сънен и объркан.

— Какво? Да? Добър вечер! Къде сте?

— В Америка, в Масачузетс. Колко годишна беше вдовицата в Тритау?

— Какво?

— Колко годишна беше вдовицата в Тритау? Фрау Шрайбер.

— Боже мой! Не знам, трудно е да се каже, беше силно гримирана. Във всеки случай, много по-млада от него. Малко под или малко над четирийсет години.

— С близо четиринайсетгодишен син?

— Приблизително. Момчето се държа нелюбезно, но не мога да го упрегна. Тя го изпрати при сестра си, за да „си поговорим насаме“.

— Опишете го.

Кратка пауза.

— Слаб, висок до брадата ми, сини очи, тъмнокестенява коса, остър нос. Блед. Какво става?

Либерман очертаваше с пръст квадратните клавиши на телефона. Кръглите са по-хубави, мислеше си той. Защо са взели да ги правят квадратни?

— Хер Либерман?

— Не търсим зелен хайвер — рече той. — Открих връзката.

— Боже мой! Каква е?

Пое дъх и издиша.

— Имат едни и същи синове.

— Едни и същи какво?

— Синове! Едни и същи синове! Абсолютно еднакви момчета. Видях момчето тук и в Гладбек. Вие сте видели съвсем същото момче там. Има го и в Гьотеборг в Швеция, и в Браминге в Дания. Едно и също момче! Свири на музикални инструменти или рисува. Майката е винаги на четирийсет и една, четирийсет и две години. Пет различни майки, с пет различни синове, само че всички синове са еднакви.

— Не... не разбирам.

— И аз! Смятахме, че като открием общото, ще разберем и причината, нали? Вместо това сега всичко е още по-безумно, отколкото в началото! Пет абсолютно еднакви момчета!

— Хер Либерман, може да са шест. Фрау Раузенбергер във Фрайбург е на четирийсет и една-две години. С малък син. Не съм го виждал и не съм питал за възрастта му, не предполагах, че това ще се окаже важно, но тя ми съобщи, че и той може да постъпи в Хайделберг, само че не да учи право, а литература.

— Шест — каза Либерман.

Настъпи дълго мълчание.

— Ами деветдесет и четири? Това е ненормално.

— Шест е достатъчно ненормално — отговори Либерман. — Тогава защо да не са деветдесет и четири? Но дори и да беше нормално, а то не е, защо трябва да се избиват бащите? Да си призная, ще ми се сега да заспя и да се събудя във Виена, в онази нощ, когато започна всичко. Знаете ли какъв беше главният интерес на Менгеле в

Аушвиц? Близнаците. Избиваше ги с хиляди, „с научна цел“, за да развъжда съвършени арийци. Ще ми направите ли една услуга?

— Разбира се!

— Идете отново във Фрайбург и вижте момчето, проверете дали е същото като в Тритау. Тогава ще ми кажете дали съм луд, или не.

— Ще отида още днес. Къде да ви се обадя?

— Аз ще ви се обадя. Лека нощ, Клаус.

— За мен е добро утро. Но все пак, лека нощ.

Либерман затвори телефона.

Млякото на Хана беше спряло и тя, естествено, бе разстроена. Това беше разбираемо. Но имаше ли някаква причина да се променя името на Дина? Хана настояваше.

— Не спори с мен — каза тя. — Отсега нататък ще я наричаме Фрида. Това е най-хубавото име за бебе и отново ще имам мляко.

— Безсмислено е, Хана — убеждаваше я той търпеливо и капнал от умора се тътреше по снега до нея. — Едното няма нищо общо с другото.

— Името ѝ ще е Фрида — настояваше Хана. — Ще го променим по законен ред.

Изведнъж в снега под краката ѝ се отвори дълбока пропаст и тя падна в нея. Дина пицеше в ръцете ѝ. Господи! Не вярваше на очите си — вече нямаше и следа от пропаст, само девствен сняг. В следващия миг разбра, че лежи по гръб в тъмнината, че се намира в леглото си в чуждата стая. Уърчестър. Шест момчета. А Дина вече е голяма. Хана е мъртва.

Какъв отвратителен сън! Защо сънуваше такива ужасни неща? И точно това име — Фрида! Защо Хана и Дина паднаха в пропастта?...

Полежа минута неподвижно, като се опитваше да пропъди страшната гледка, после стана. Бледа светлина се процеждаше неравномерно през щорите на прозорците. Отиде в банята. Не беше ставал през нощта. Бе спал наистина добре. Само този сън!...

Върна се в стаята, занесе часовника си до един от прозорците и се взря отблизо в него. Седем без двајсет. Легна пак в топлото, легло, уви се с одеялата — лежеше и мислеше на свежа глава.

Шест еднакви момчета — не, шест момчета, които много си приличаха — съвсем еднакви — живееха на шест различни места, с шест различни майки на една и съща възраст и шест различни, умрели от насилствена смърт бащи, също връстници, с почти еднакво служебно положение. Как тъй невъзможно, след като беше реалност, факт? Така че трябваше да се занимае с този факт, да се опита да разгадае смисъла му.

Лежеше неподвижен в удобното легло и мислите му правеха свободни комбинации. Момчета, Майки. Гърдите на Хана. Мляко. *Най-хубавото име за едно бебе...*

Божичко, разбира се! Сигурно беше прав! Всичко си идваше на мястото... Е, не съвсем всичко, но все пак...

Това обясняваше защо онази жена така внимателно наливаше сока от грейпфрут и защо го изгони. Защо изгони и момчето. Набързо скалпи измислиците, че уж се тревожи, дето е бос и без горна дреха.

Лежеше и се надяваше, че ще се сети за останалото. За главното — каква точно е ролята на Менгеле. Не можа.

Все пак, капка по капка...

Стана, изкъпа се, избърсна се, подряза мустаците си, среса се, глътна хапчетата, изми си зъбите, сложи си протезата в устата. Облече се и приготви нещата си за път.

Закуси и в осем без петнайсет се обади на мисис Къри в Ленъкс.

— Ало?

— Добро утро. Безпокои ви Йохан Либерман. Надявам се, че не съм ви събудил.

Мълчание.

— Станала съм.

— Как е синът ви днес?

— Не знам, още спи.

— Това е хубаво. Добре е да спи повечко. Той не знае, че е осиновен, нали? Затова станяхте неспокойна, когато му казах, че има близък. — Мълчание. — Не се тревожете, мисис Къри. Няма да му кажа. Разбирам, че искате да го запазите в тайна, и можете да разчитате на мен. Моля ви, кажете ми само едно нещо. Много е важно. От жена на име Фрида Малоуни ли го взехте? — Мълчание. — Така е, нали?

— Не. Един момент. — Звук от оставяне на слушалката, отдалечаващи се стъпки. Мълчание. Приближаващи се стъпки. Тихичко: — Ало?

— Да?

— Взехме го чрез агенция в Ню Йорк. Осиновяването беше напълно законно.

— Агенцията „Ръш-Гедис“?

— Да.

— Тя е работила там от хиляда деветстотин и шейсета до хиляда деветстотин и шейсет и трета година. Казва се Фрида Малоуни.

— Не съм чувала това име. Защо се месите? Има ли значение дали е близък?

— Не съм сигурен.

— Тогава не ме безпокойте повече! И моля ви, не се появявайте пред Джек!

Телефонът тракна. Мълчание.

Либерман успя да хване самолета за Ню Йорк в девет часа. В десет и четирийсет беше в кабинета на заместник-административния директор на агенцията за осиновяване „Ръш-Гедис“ — стройна, хубава жена с прошарени коси. Мисис Тийг.

— На нито едно — каза му тя.

— На нито едно?

— Не. Тя не работеше по осиновяванията, нямаше нужната квалификация. Поддържаше картотеката. Разбира се, когато се бореше да не я екстрадират, адвокатът ѝ искаше да я представи в най-добра светлина и се опитваше да докаже, че тук е играла важна роля, но тя си беше на картотеката. Ние уведомихме правителствените адвокати — естествено, държахме отношенията ни с нея да се отразяват точно — и предложихме завеждащата сектор „Кадри“ да бъде призована за свидетел. Въпреки това не я разпитаха. След това смятахме да публикуваме някакво обяснение или съобщение в печата, но решихме, че в момента ще е по-добре просто да оставим нещата да заглъхнат.

— Значи не е осигурявала домове за децата? — Либерман взе да мачка ухото си.

— На нито едно — потвърди мисис Тийг и се усмихна. — Освен това въпросът при нас стои другояче: ние трудно намираме деца, а не желаещи да ги осиновят. Търсенето далеч надхвърля предлагането.

Особено след изменението на закона за аборта. Имаме възможност да помогнем на съвсем малка част от хората, които се обръщат към нас.

— И тогава ли? От хиляда деветстотин и шейсета до хиляда деветстотин шейсет и трета година?

— И тогава. Винаги е било така, но сега е най-тежко.

— Имате ли много желаещи?

— Само миналата година над трийсет хиляди. От всички краища на страната. Всъщност на континента.

— Искам да ви попитам следното — рече Либерман. — През периода 1961 — 1962 година при вас идва ли семейна двойка? Добри хора, сравнително заможни. Той е административен служител с постоянна работа. Тя е, момент да помисля малко, тя е... била тогава около двацет и седем, двацет и осем годишна, а той на петдесет и две. Каква възможност има да са получили дете от вас?

— Абсолютно никаква — отвърна мисис Тийг. — Не даваме на семейства, в които съпругът е толкова възрастен. Четирийсет и пет години е горната ни граница, а и тогава разрешаваме само ако са налице специални фактори. Даваме най-вече на семейства, чиито членове са малко над трийсетгодишни: достатъчно възрастни за стабилен брак и достатъчно млади, за да осигурят на детето продължително родителско присъствие. По възможност, разбира се.

— А къде би могло подобно семейство да получи дете?

— Във всеки случай не от „Ръш-Гедис“. Има други агенции, които са по-гъвкави. Съществува, разбира се, и черният пазар. Натоварват, да речем, адвокатата си или някой лекар да издири непълнолетна бременна жена, която не иска аборт, или на която ще се плати, за да не прави аборт.

— Но ако първо са дошли при вас, вие сте ги отхвърлили.

— Да. Никога не сме давали на кандидати над четирийсет и пет години. Има хиляди по-подходящи семейства които чакат и се молят.

— А отхвърлените молби — запита Либерман — от Фрида Малоуни ли бяха картотекирани?

— От нея или от някоя друга служителка — отговори мисис Тийг. — Пазим молбите и преписките три години. Тогава ги пазехме пет, но сега съкратихме срока, не ни стига мястото.

— Благодаря. — Либерман се изправи с чантата. — Много ми помогнахте. Признателен съм ви.

От малка телефонна будка срещу музея за модерно изкуство „Гугенхайм“ се обади на мистър Голдмън в бюрото, организирано лекциите му. Куфарът и чантата бяха с него.

— Трябва да ви съобща нещо много неприятно. Налага ми се да замина за Германия.

— По дяволите! Кога?

— Веднага.

— Не може! Довечера сте в Бостънския университет! Къде се намирате сега?

— В Ню Йорк. Довечера трябва да летя.

— Ама как така! Вие потвърдихте ангажимента! Билетите са продадени! А утре...

— Знам, разбирам! Мислите ли, че отменям ангажиментите си за удоволствие? Мислите, че не ми е ясно какво главоболие ви създавам и колко е неприятно това за хората? Да не говорим, че можете да ме дадете под съд! Това е...

— Никой не говори за...

— Въпросът е на живот и смърт, мистър Голдмън. На живот и смърт. Бих казал и нещо по-страшно.

— По дяволите! Кога ще се върнете?

— Не знам. Може би ще се наложи да поостана там. А след това да отида и на други места.

— Искате да кажете, че отменяте цялата обиколка?

— Повярвайте ми, ако не се налагаше...

— Това ми се е случвало само веднъж за осемнайсет години, и то с певец, а не със сериозен човек, какъвто сте вие. Разберете, възхищавам се от вас и ви желая доброто, моля ви да си помислите много сериозно. Ако отмените обиколката си по този начин, без предупреждение, как ще продължаваме договорите си с вас? Никое бюро няма да организира лекции за вас! Унищожавате възможността си да говорите в САЩ. Умолявам ви, наистина помислете.

— Мислех, докато говорихте — рече той. — Трябва да замина. Бих искал да не е така.

Взе такси до летище „Кенеди“ и смени билета си до Виена с билет до Дюселдорф през Франкфурт за първия самолет, излитащ в шест часа.

Купи си книгата на Фараго за Борман и прекара следобеда до един прозорец, потънал в четене.

---

[1] Дружество за обществена дейност с по един член от различна професия. — Б.пр. ↑

[2] Това е фантастично (нем.). — Б.пр. ↑

Обвинителният акт срещу Фрида Алтшул Малоуни и още осем души, извършвали масови убийства в Равенсбрук, се очакваше всеки момент. Поради това, когато в петък, 17 януари, Либерман се представи в кантората на адвокатите на фрау Малоуни — Цвайбел и Фаслер от Дюселдорф, — приемът, който срещна, не само не беше топъл, но нямаше дори и стайна температура. Все пак Йоахим Фаслер беше опитен адвокат и знаеше, че Либерман не ще да е дошъл да злорадствува или да си убива времето — той искаше нещо и следователно щеше да предложи нещо или можеше да му се поиска нещо в замяна. Така че, след като включи магнетофона, Фаслер прие Либерман в кабинета си.

Оказа се прав. Либерман искаше да се срещне с Фрида и да я разпита за неща, нямащи никакво отношение към дейността ѝ през войната, а също и към предстоящия процес — въпроси, свързани с престоя ѝ в Америка през периода 1960–1963 година. И какви точно въпроси? Осиновявания, които тя или някой друг са организирали на базата на информацията, получавана от картотеките на агенция „Ръш-Гедис“.

— Не знам за никакви осиновявания — заяви Фаслер.

— Фрау Малоуни знае — отвърна Либерман.

При положение, че се срещнат и тя отговори на въпросите му подробно и откровено, Либерман щеше да уведоми Фаслер за някои показания срещу нея от свидетели, които той е издирил.

— Кои свидетели?

— Имена не мога да ви кажа, само част от показанията им — заяви Либерман.

— Вижте какво, хер Либерман, добре знаете, че няма да купя котка в защит чувал.

— Но и цената не е висока, нали? Ще ѝ отнема около час. Не може да е толкова заета, по цял ден стои в килията си.

— Може да не желае да разговаря за тези евентуални осиновявания.

— Защо да не попитаме самата нея? Има трима свидетели, с чиито показания съм запознат. Вие можете или да ги чуете направо в съда, или утре да имате предварителна информация.

— Честно казано, за мен тази информация не представлява особен интерес.

— Тогава вероятно няма да се разберем.

Преговаряха четири дни и накрая се уточниха. Фрау Малоуни щеше да разговаря половин час с Либерман по въпросите, които го интересуват, при условие че: а) Фаслер присъствува; б) не присъствува четвърто лице; в) нищо не се записва и г) Либерман позволи на Фаслер да го претърси за записващо устройство точно преди разговора. В замяна Либерман щеше да каже на Фаслер всичко, което знае за вероятните показания на тримата свидетели, и да му даде информация за техните възраст, пол, занятие и настоящо физическо и психическо състояние, свързано с белези, обезобразявания или осакатявания, получени в Равенсбрук. Показанията и описанието на единия свидетел щяха да бъдат дадени преди разговора, а на другите двама — след това. Договориха се.

В сряда сутринта, 22 януари, Либерман и Фаслер тръгнаха заедно в сребристосивата спортна кола на Фаслер към федералния затвор в Дюселдорф, където се намираше Фрида Малоуни след екстрадирането ѝ от САЩ през 1973 година, Фаслер, едър, спретнат мъж на около петдесет и пет години, бе както винаги бодър, с розови страни, но сега — след като се легитимираха и разписаха — Либерман забеляза, че му липсва обичайната надута самоувереност. Беше му казал първо за свидетеля с най-тежки обвинения, като се надяваше, че страхът от другите показания ще накара и него, и Фрида Малоуни да се отнесат сериозно към разговора.

Един служител ги качи в асансьора и ги поведе по застлан с пътека коридор. Няколко тъмничари и надзирателки седяха мълчаливо на пейки между ореховите врати, обозначени с метални букви. Служителят отвори една врата и въведе Фаслер и Либерман в квадратна стая с бежови стени, в която имаше кръгла заседателна маса и няколко стола. Два прозореца с мрежести пердета я осветяваха от две

съседни стени — единият с решетки, а другият — не, което се стори нелогично на Либерман.

Служителят запали лампата на тавана, макар че стаята бе достатъчно добре осветена. Излезе и затвори вратата.

Оставиха шапките и чантите си на рафта над закачалката в ъгъла, свалиха палтата си и ги закачиха. Либерман застана с протегнати ръце, а Фаслер го претърси със заядлива решителност. Опипа джобовете на окаченото палто на Либерман и го накара да отвори чантата. Либерман въздъхна, но откопча каишите и я отвори — показва документи и книгата на Фараго. Затвори я и я закопча.

Това с решетките и прозорците си имаше обяснение — прозорецът без решетка гледаше към ограден с висока стена двор, намиращ се далеч долу, а под другия наблизо имаше черен покрив. Седна на масата с гръб към прозореца с решетката, но веднага стана, за да избегне дилемата да стане, или не, когато влезе Фрида Малоуни.

Фаслер открихна прозореца с решетката и се загледа навън, повдигнал мрежестото бежово перде.

Либерман скръсти ръце и впери очи в гарафата и обвитите с хартия чаши, поставени на поднос върху масата.

Беше докладвал досието на Фрида Алтшул и местонахождението ѝ пред германските и американските власти в 1967 година. Досието беше в картотеките на Центъра, съставено от разговори и кореспонденция с десетина оцелели от Равенсбрук (включително тримата бъдещи свидетели). Местонахождението ѝ му беше посочено от две оцелели сестри, които бяха разпознали бившата си надзирателка на едно надбягване в Ню Йорк и я бяха проследили до дома ѝ. Самият той не беше я виждал. Не го радваше мисълта, че ще седне на една маса с нея. Освен всичко друго, средната му сестра Ида бе загинала в Равенсбрук — напълно възможно бе Фрида Алтшул Малоуни да е била причина за смъртта ѝ.

Пропъди мисълта за Ида от ума си, изтласка всичко, освен агенция „Ръш-Гедис“ и шест или повече момчета, които си приличаха. Предстоеше му да се срещне с бивша служителка от картотеките на „Ръш-Гедис“. Щеше да седне на тази маса срещу нея, да си поговори и може би щеше да открие какво, по дяволите, става.

Фаслер се извърна от прозореца, намести маншета си и погледна намръщено часовника. Вратата се отвори и влезе Фрида Малоуни в

светлосиня униформена рокля, с ръце в джобовете. Надзирателката се усмихна през рамото ѝ.

— Добро утро, хер Фаслер.

— Добро утро — отвърна Фаслер и пристъпи към тях. — Как сте?

— Благодаря, добре — рече надзирателката. Вратата скри отпращаната към Либерман усмивка.

Фаслер сложи ръка на рамото на Фрида Малоуни, целуна я по бузата и я заведе в ъгъла, като ѝ говореше тихо. Едрата му фигура я скри от погледа на Либерман.

Либерман се изкашля, притегли стола към масата и седна.

Видът ѝ не бе по-различен от този на снимката: обикновена жена на средна възраст. Дребен ръст, прошарена коса, прибрана отстрани, нагоре с букли. Болезнен сивкавобял цвят на кожата, широка челюст, уста, издаваща огорчение. Уморени, но решителни очи. В затворническата си рокля Фрида Малоуни би могла да мине аз отрудена камериерка или келнерка. Някой ден, помисли си той, бих искал да видя чудовище, което да прилича на чудовище. Хвана се за края на дебелата дървена маса и се постара да чуе какво говори Фаслер.

Те тръгнаха към масата.

Либерман погледна Фрида Малоуни, погледна го и тя — измери го с поглед. Сини очи, тънки, извити надолу устни. В това време Фаслер издърпа назад стола срещу него. Тя кимна и седна.

Либерман ѝ кимна в отговор.

Фрида отправи благодарна усмивка към Фаслер, подпря лакти на стола и забарабани с пръсти по ръба на масата ту с едната, ту с другата ръка, като доста бързо ги редуваше. Сетне спря, отпусна ръце и се загледа в тях.

Очите на Либерман също наблюдаваха ръцете ѝ.

— Вече можем да започнем — каза Фаслер, седнал вдясно от Либерман, вперил поглед в часовника на извитата си китка. — Единайсет и двайсет и пет. — Погледна Либерман.

Либерман гледаше Фрида Малоуни. Гледаше го и тя. Тънките ѝ вежди се повдигнаха.

Той сякаш не можеше да проговори. Задушаваше го мисълта за Ида. Сърцето му биеше лудо.

Фрида Малоуни прехапа долната си устна, погледна Фаслер, след това отново Либерман.

— Нямам нищо против да говоря за децата — рече тя. — Ощастливих много хора. Не се срамувам от това. — Говореше с меко южногерманско произношение, по-лесно за възприемане от дюселдорфското скрибуцане на Фаслер. — Що се отнася до „Камараденверк“ — в гласа ѝ зазвуча презрение, — с тях вече нямам нищо общо. Ако бяхме в дружески отношения, нямаше да се намирам тук, нали? Щях да съм в Sowze Amaprica^[1]. — Очите ѝ се разшириха. — Щях да си живея живот!

Вдигна ръка над главата си и щракна с пръсти, като полюляваше тялото си в пародия на латиноамерикански ритъм.

— Мисля, че ще е най-добре — обади се Фаслер, — ако му кажете всичко, както го казахте на мен. — Погледна към Либерман. — След това можете да ѝ задавате въпроси. Доколкото ви позволява времето. Съгласен ли сте?

— Да — рече Либерман, Най-сетне успя да си поеме дъх. — Ако остане време за въпроси.

— Наистина ли смятате да броите минутите? — обърна се Фрида Малоуни към Фаслер.

— Разбира се — отвърна той. — Уговорката си е уговорка. — Обърна се към Либерман: — Не се тревожете, ще имате достатъчно време.

Погледна Фрида Малоуни и кимна.

Тя скръсти ръце върху масата и впери очи в Либерман.

— През пролетта на хиляда деветстотин и шейсета година с мен се свързва представител на Организацията — започна тя. Мой чичо в Аржентина им беше разказал за мен. Той почина. Поръчаха ми да си намеря работа в агенция за осиновяване. Алоис, човекът, който дойде, имаше списък на три-четири агенции. Каза, че всяка от тях ще е подходяща, стига да имам достъп до картотеката. Алоис беше единственото име, с което ми се представи, без фамилия. Над седемдесетгодишен, с побелели коси, типичен „ветеран“, с много изправена стойка. — Погледна въпросително Либерман. Той не отговори, а тя се облегна на стола и заразглежда ноктите си. — Отидох — продължи. — Нямаше свободни места. Но в края на лятото ми се обадиха от „Ръш-Гедис“ и ме назначиха за завеждаща картотека. —

Усмихна се замислено. — Мъжът ми помисли, че съм луда да отида на работа в Манхатън. Тогава работех в една гимназия, намираше се на петнайсетина минути от къщи. Казах му, че в „Ръш-Гедис“ са ми обещали след година-две да ме...

— Само същественото — обади се Фаслер.

Фрида Малоуни се намръщи и кимна.

— И тъй, постъпих в „Ръш-Гедис“. — Погледна Либерман. — Задачата ми беше да преглеждам пощата и да търся молби, в които съпругът е роден между хиляда деветстотин и осма и хиляда деветстотин и дванайсета година, а съпругата — между 1931 и 1935 година. Мъжът трябваше да е административен служител, и двамата да са бели, християни. Така ми нареди Алоис. Когато откривах такива семейства, а това се случваше един-два пъти месечно, правех копия на машината, включително на цялата преписка между „Ръш-Гедис“ и семействата. Правех по две копия, по едно за Алоис и едно за мене. Неговите изпращах на номера на пощенската кутия, който ми беше дал.

— Къде? — запита Либерман.

— Там, в Манхатън: Станция „Планетариум“ в Уест Сайд, Търсех подходящи молби и му ги изпращах през цялото време, докато работих там. След около година стана по-трудно да ги издирвам, защото бях прегледала цялата картотека и трябваше да търся само сред новите. Тогава промениха условието мъжът да е административен служител. Работата му можеше да е и подобна на административната. Възможно беше мъжът да работи в голяма организация и да има известна власт, например да отговаря за исконите за застраховки. Така че трябваше отново да прегледам картотеката. За три години трябва да съм изпратила четирийсет-четирийсет и пет молби. Копия на молби. — Присегна се, взе от подноса увита в хартия чаша и започна да я върти в ръце. — Между... Коледа на хиляда деветстотин и шейсета година и края на лятото на хиляда деветстотин шейсет и трета година, когато задачата ми свърши и аз напуснах, правех следното: Алоис, или един друг човек, Вили, ми се обаждаша. Обикновено Вили. Казваше; „Провери дали... семейство Смит в Калифорния иска едно през март.“ Или посочваше друг месец, но обикновено два месеца след разговора. „Питай и семейство Браун в Ню Джърси.“ Понякога ми даваше три имена. — Погледна Либерман и обясни; — Хора, чийто молби им бях

изпратила. — Той кимна. — Така. Обаждах се у Смит и у Браун... — Разгъна обвинката в горната част на чашата. — Казвах, че бивши техни съседни са ни съобщили, че искат дете. Интересуват ли се още? Почти винаги, да. — Погледна предизвикателно Либерман. — Не само се интересуваха. Те полудяваха от радост. Особено жените. — Хвана обвинката в ръка и започна бавно да избутва чашата надолу. — Казвах им, че мога да им намеря здраво бебе на няколко седмици, да речем, през март или в съответния месец. С документи за осиновяване от щата Ню Йорк. Но първо трябваше веднага да ми изпратят пълни медицински изследвания. Давах им номера на пощенската кутия на Алоис. Трябваше да се съгласят никога да не казват на детето, че е осиновено. Твърдях, че майката настоява. И, разбира се, трябваше да ми платят нещичко, когато идваха да вземат детето, ако го взимаха. Обикновено хиляда долара или повече, в зависимост от възможностите им. Разбрах това от молбите. Достатъчно, за да изглежда обикновена сделка на черния пазар. — Остави смачканата хартия на подноса и отпуси гарафата. — Няколко седмици по-късно ми се обаждат. „Смит не е подходящ. Браун може да го получи на петнайсети март.“ Или може би... — Наведе гарафата над чашата, наведе я още, но беше празна. — Колко типично! — рече тя и обърна черната гарафа надолу. — Типично за начина, по който е организирано това мръсно място. Чашите са грижливо увити, но в бутилката няма вода! По дяволите! — Тръшна гарафата на подноса и увитите чаши подскочиха.

Фаслер стана.

— Ще наля малко — рече той и взе гарафата. — Вие продължавайте. — Запъти се към вратата.

Фрида Малоуни се обърна към Либерман.

— Бих могла да ви говоря много за безкрайната некадърност на управата тук... Отвратително! Докъде бях стигнала? Да, казваха ми кой ще вземе бебето и кога. Ако и двете семейства бяха подходящи, нареждаха ми да се обадя и на второто семейство и да кажа, че вече е късно за това дете, но знам за едно бебе, което ще се роди през юни, — стиснала устни, тя взе да върти чашата между дланите си. — Вечерите, когато се предаваха бебетата, предварително се подготвяха много добре. Подготвихме ги от една страна Алоис или Вили и аз, и от друга, аз и семейството. Аз трябваше да бъда в стаята на мотел „Хауърд Джонсън“ на летище „Кенеди“, тогава „Айдълуайлд“, под името

Елизабет Грегъри. Младо семейство или сама жена, понякога стюардеса, ми носеха бебето. Някои от жените се появиха неколкратно, но обикновено биваха различни. Носеха и документите. Точно като истинските, с всички данни за осиновителите. Час или два по-късно идваше семейството да вземе бебето. Всички бяха радостни и благодарни. — Погледна Либерман. — Добри хора, които щяха да станат добри родители. Плащаха ми и обещаваха, карах ги да се закълнат в Библията, която имах в стаята, че никога няма да кажат на момчето, че е осиновено. Бяха само момчета. Много сладки. Те си прибираха детето и заминаваха.

— Не знаехте ли откъде ги пращат? — попита Либерман. — Откъде идваха децата?

— Момчетата ли? От Бразилия. — Фрида Малоуни отмести поглед. — Хората, които ги носеха, бяха бразилци — каза тя и протегна ръка. — И стюардесите бяха от бразилската авиокомпания „Вариг“.

Взе гарафата от Фаслер, поднесе я към чашата и наля вода. Фаслер заобиколи масата и седна.

— От Бразилия... — повтори Либерман.

Фрида Малоуни отпи и с другата ръка премести гарафата на подноса. Отпи още, остави чашата и облиза устни.

— Почти всичко вървеше като по часовник — продължи тя. — Веднъж обаче семейството не дойде. Обади се и ми казаха, че са променили решението си. Взех бебето вкъщи и уредих да дойде следващото семейство. Също и нови документи. Казах на мъжа ми, че в „Ръш-Гедис“ е станала бъркотия и няма място за детето. Той не знаеше нищо. Не знае и до ден-днешен. Това е всичко. Бяха общо около дваисет бебета, няколко едно след друго в началото, а след това по едно на всеки два-три месеца.

Отново вдигна чашата и пи.

— Без дванайсет минути — обади се Фаслер, като си гледаше часовника. Усмихна се на Либерман. — Видяхте ли? Остават ви още седем минути.

Либерман погледна Фрида Малоуни.

— Как изглеждаха бебетата?

— Красиви — отговори тя. — Сини очи, тъмна коса. Всички си приличаха, повече от обикновено. Имаха европейски, а не бразилски

вид. Светла кожа и сини очи.

— Казвали ли са ви, че са от Бразилия, или вие сама решихте въз основа на...

— Не са ми казвали нищо за тях. Знаех само коя вечер ще ги донесат в мотела и в колко часа.

— Как смятате, чии деца са били?

— Нейното мнение — намеси се Фаслер — няма да промени нищо.

Фрида Малоуни махна с ръка.

— Какво значение има? — рече тя и се обърна към Либерман. — Мислех, че са деца на немци в Южна Америка. Може би незаконни деца на немски момичета и южноамерикански момчета. А защо Организацията ги внася в Северна Америка и избира така внимателно семейства, не можах да разбера.

— Не питайте ли?

— В самото начало, когато Алоис за първи път ми обясни какви молби да търся, попитах за какво става дума. Каза ми да не задавам въпроси, а да правя каквото ми се нарежда. За отечеството.

— Сигурен съм, че сте съзнавали — напомни ѝ Фаслер, — че ако бяхте отказали, той щеше да ви изложи на неприятностите, които ви се случиха години по-късно.

— Да, разбира се — потвърди Фрида Малоуни. — Естествено, че осъзнавах това.

— Двайсетте семейства, на които дадохте децата... — започна Либерман.

— Около двайсет — отбеляза Фрида Малоуни, — може да бяха по-малко, но не повече.

— Всички ли бяха американци?

— Искате да кажете от САЩ? Не, някои бяха от Канада. Пет-шест семейства от Канада. Другите бяха от САЩ.

— А европейци?

— Не.

Либерман поседя мълчаливо и потърка ухото си. Фаслер отново погледна часовника.

— Помните ли имената им? — попита Либерман.

Фрида Малоуни се усмихна.

— Беше преди тринайсет-четиринайсет години — каза тя. — Помня едно, казват се Уийлок, защото взех от тях куче и понякога им се обаждах за съвет. Отглеждаха добермани. Семейство Хенри Уийлок от Ню Провидънс, щата Пенсилвания. Споменах им, че искаме да вземем куче, и ми доведоха Сали. Беше точно на десет седмици, когато дойдоха за бебето. Красиво куче. Още е при нас. При мъжа ми.

— А семейство Гътри?

Фрида Малоуни го погледна и кимна.

— Да — рече тя. — Вярно, че първият беше Гътри.

— От Тюсън.

— Не. От Охайо. Не, не, от Айова. Точно така, от Еймс, щата Айова.

— Преместили са се в Тъксън — каза Либерман. — Той умря при злополука миналия октомври.

— Така ли?

— Кое семейство беше след Гътри?

Фрида Малоуни поклати глава.

— Точно тогава бяха много начесто, само през две седмици.

— Къри? — попита той.

Погледна към Либерман.

— Да, имаше семейство Къри. От Масачузетс. Но не веднага след Гътри. Почакайте малко. Гътри беше в края на февруари, след това имаше още едно семейство, някъде от Южните щати, мисля от Мейкън, и чак тогава беше Къри. След него семейство Уийлок.

— Две седмици след Къри?

— Не, два или три месеца. След първите три станаха по-нарядко. Либерман се обърна към Фаслер.

— Ще възразите ли, ако запиша това? Няма да й причини вреда. Било е в Америка, при това отдавна.

— Добре — каза Фаслер, като се намръщи и въздъхна.

— Толкова ли е важно? — запита Фрида Малоуни.

Либерман извади писалка и намери в джобовете си къс хартия.

— Как се пише Уийлок?

Тя му продиктува.

— Ню Провидънс, щата Пенсилвания?

— Да.

— Постарайте се да се сетите колко време след Къри получи бебето?

— Не помня точно. Два или три месеца. Периодите не бяха еднакви.

— По-близо до два или до три месеца?

— Не си спомня — обади се Фаслер.

— Добре — каза Либерман. — Кой беше след Уийлок?

Фрида Малоуни въздъхна.

— Не се сещам подред. Бяха дваисет — в течение на повече от две и половина години. Имаше някакви Труман, но не бяха роднини на президента. Мисля, че беше едно от канадските семейства. Имаше и... Коруин или Корбин, нещо подобно. Всъщност Корбет.

Припомни си още три имена и шест града. Либерман ги записа.

— Времето — напомни Фаслер. — Имате ли нещо против да ме почакате навън?

Либерман прибра писалката и хартиятата. Погледна Фрида Малоуни и кимна. Тя кимна в отговор.

Стана и отиде до закачалката, праметна палтото си през ръка, взе шапката и чантата. Стигна до вратата и спря. Постоя секунда-две и се обърна.

— Бих искал да задам още един въпрос — рече той.

Те го погледнаха. Фаслер кимна.

— Кога е рожденият ден на кучето ви? — попита той, вперил очи във Фрида Малоуни.

Тя го изгледа с недоумение.

— Знаете ли? — настоя Либерман.

— Да — отвърна тя. — Дваисет и шести април.

— Благодаря — каза Либерман и се обърна към Фаслер. — Моля ви, не се бавете, искам да приключа с тази работа.

Извърна се, отвори вратата и излезе в коридора.

Седна на една пейка и започна да пресмята с помощта на писалката и джобно календарче. Надзирателката, седнала от другата страна на сгънатото му палто, попита:

— Мислите ли, че ще можете да я измъкнете?

— Не съм адвокат — отвърна той.

Фаслер въртеше нервно волана в задръстеното движение.

— Нищо не разбирам — говореше той. — Бихте ли ми обяснили какво общо има Организацията с тези деца?

— Съжалявам — отговори Либерман, — но това не влиза в уговорката ни.

А всъщност и той самият не знаеше.

Върна се във Виена, където по силата на съдебно решение бюрата и картотеките се местеха в кантора, която Макс беше намерил — две стаички в занемарена сграда в Петнайсети район. Следователно и той трябваше да се премести веднага — Лили вече търсеше по-малък и по-евтин апартамент (сбогом, Гланцер, мръсник такъв). След направените разходи — двумесечна предплата за кантората, съдебни такси, разноски по пренасянето, сметката за телефона — в банката остана сума, недостатъчна за билет до Залцбург, а трябваше да пътува и до Вашингтон. Налагаше се да бъде там по-следващата седмица, на четвърти или пети февруари.

Докато Макс и Естер се опитваха да преобразят новата кантора, тъй че от рекламно бюро „Х. Хаупт и син“ тя да се превърне в Информационен център за военнопръстѣпници, Либерман се постара да им обясни какво е положението.

— Семействата Гътри и Къри — говореше той, докато изстъргваше второто „Х“ от вратата с острието на увит в хартия бръснач — са получили децата си в интервал от около четири седмици, в края на февруари и края на март 1961 година. А Гътри и Къри бяха убити един след друг, в същия интервал — четири седмици и един ден — и в същия ред. Знам също така, че семейство Уийлок са получили детето си около пети юли, знам го, защото са дали на Фрида Малоуни кученце на десет седмици, родено на 26 април...

— Какво? — Естер се обърна и го погледна. Крепеше на стената карта, която Макс закачаше с кабари.

— ... а от края на март до пети юли — продължаваше да говори и да стърже Либерман — са близо четиринайсет седмици. Тъй че вероятността Уийлок да бъде убит около два̀йсет и втори февруари, четиринайсет седмици след Къри, е голяма. Затова искам да бъда във Вашингтон две-три седмици предварително.

— Мисля, че разбирам — каза Естер.

— Какво толкова има за разбиране? — обади се Макс. — Убиват ги в същия ред, в който са получили децата и през същия интервал. Въпросът е — защо?

Либерман чувствуваше, че въпросът ще трябва да почака. Най-важното сега беше да се спрат убийствата, независимо от причината им, и най-добре бе да се действа чрез Федералното бюро за разследване на САЩ. Оттам можеха лесно да удостоверят, че двамата мъже, загинали при „злополука“, са бащи на незаконно осиновени момчета, които си приличат, и че Хенри Уийлок е третият по ред (или четвъртият, ако се открие човекът от Мейкън). Три-четири дни преди или след двайсет и втори февруари можеха да заловят определения за Уийлок убиец и да научат от него имената, а може би и програмата на останалите пет. (Либерман бе убеден, че шестимата убийци работят самостоятелно, а не по двойки, заради близките по време убийства на Дьоринг, Гътри, Хорве и Рунцен в различни страни).

Всъщност най-лесно бе да отиде във Федералния отдел за криминални разследвания в Бон, тъй като знаеше със сигурност, че някоя немска агенция за осиновяване (също и една английска и три скандинавски) са имали своята Фрида Малоуни, която е претърсвала картотеките и е разпределяла децата. Клаус бе установил, че момчето от Фрайбург прилича досущ на това от Тритау, а самият Либерман, докато беше в Дюселдорф, се обади по телефона на госпожите Дьоринг, Раузенбергер и Щрайбер и в отговор на въпроса: „Кажете ми, моля, вашият син осиновен ли е?“ — получи две учудени и уморени потвърждения, едно яростно отрицание и три препоръки да си гледа работата.

Но в Бон не можеше да посочи следващата жертва, а обясненията му как е накарал Фрида Малоуни да проговори нямаше да се посрещнат добре. Самият той нямаше да бъде посрещнат добре, а се надяваше, че във Вашингтон ще му окажат по-любезен прием.

Седна на телефона в новата кантора и започна да се обажда на някои от хората, които преди финансираха Центъра.

— Не ми е приятно да ви оказвам натиск, но повярвайте ми, много е важно. Сега сме по следите на една фашистка акция. Участвуват шестима есесовци и Менгеле.

Инфлация, обясняваха му. Икономическа криза. Бизнесът вървеше зле. Започна да говори за мъртвите им родители и за милионите убити, което мразеше да прави, мразеше да събужда чувство за вина и по този начин да събира пари. Получи няколко обещания.

— И моля ви, веднага — настоя той. — Важно е.

— Как е възможно — рече Лили, като сипа в чинията му втора порция картофени крокети — толкова момчета да си приличат?

— Мила — обади се Макс през масата, — не казвай, че е невъзможно. Йохан ги е видял. Приятелят му в Хайделберг също.

— И Фрида Малоуни ги е видяла — добави Либерман. — Бебетата били еднакви. Каза, че приликата била по-голяма от обикновено.

Лили издаде звук, като че ли плюеше на пода до себе си.

— Трябва да я осъдят на смърт.

— Използувала е името Елизабет Грегъри — каза Либерман. Искях да я питам дали някой ѝ го е дал, или сама го е избрала, но забравих.

— Какво значение има? — запита Макс, без да спира да дъвче.

— Грегъри е името, което Менгеле е използвал в Аржентина — обади се Лили.

— Аа, сега разбирам.

— Трябва да е негова идея — отбеляза Либерман. — Всичко идва от него, цялата операция. Оставил е почерка си навсякъде дори да не е искал.

Пристигнаха малко пари от Швеция и САЩ и той си резервира място в самолета за Вашингтон през Франкфурт и Ню Йорк за вторник, 4 февруари.

В петък вечерта, 31 януари, Менгеле използваше името Менгеле. Долетя с охраната си във Флорианополис на остров Санта Катарина, разположен някъде по средата между Сао Паоло и Порто Алегре, където в балната зала на хотел „Нуово Хамбург“, украсена за случая със свастики и червено-черни знамена. Синовете на националсоциализма организираха бал с куверт по сто крусейрос на глава. Какво оживление настъпи, когато се появи Менгеле! Известните

в цял свят нацисти, играли ръководни роли в третия райх, проявяваха снобизъм и отклоняваха подобни покани под предлог, че са болни. Освен това правеха заядливи забележки по адрес на водача на организацията Ханс Щрооп (за когото и самите синове понякога признаваха, че прекалява в стремежа си да подражава на Хитлер). Но ето че беше дошъл самият хер доктор Менгеле, от плът, кръв, и облечен в бял фрак се ръкуваше, целуваше бузи, сияеше, смееше се и повтаряше новите имена. Колко мило, че е дошъл! И колко здрав и щастлив изглеждаше!

И наистина беше щастлив. Защо не? Днес беше трийсет и първи, нали? Утре щеше да постави още четири кръстчета на схемата си и да преполови първата колона. Осемнайсет. Посещаваше всички балове и приеми, организирани напоследък — естествена реакция след болката и депресията, които бе изживял през ноември и в началото на декември, когато за известно време изглеждаше, че оня мръсен гадник Либерман ще развали всичко. Докато отпиваше от шампанското в празнично украсената бална зала, пълна с възхитени арийци — някои мъже бяха в нацистки униформи (обстановката му напомняше Берлин през трийсетте години), — с изумление се сещаше за състоянието, в което бе изпаднал само преди два месеца. Беше заприличал на герой от роман на Достоевски! Кроеше планове как ще започне да действа сам, ако Организацията го предаде (тогава тя несъмнено бе на косъм от предателството). Всъщност това бе дело на Либерман, заради когото Мунд бе принуден да се разкарва из цяла Франция, а Швиммер се щуреше из разни градове в Англия, но накрая старецът, слава богу, се бе отказал и се прибра вкъщи, като очевидно смяташе, че оня млад американец, агентчето му, е сгрешил. (Слава богу, че го заловиха, преди да пусне касетата на Либерман.) Тъй че сега можеше да пийне шампанско и да хапне от тези изискани деликатеси („Радвам се, че сте тук! Благодаря!“), докато бедният Либерман гони вятъра из Америка според „Ню Йорк Таймс“ — сега бе там да изнася лекции. При това през зимата! Господи, изпрати му сняг! Много сняг!

Седеше на подиума вдясно от Щрооп, който вдигна красноречивост в негова чест (не беше чак такъв идиот, за какъвто го имаше) и съсредоточи вниманието си върху главозамайващата блондинка отдясно. Оказа се, че е миналогодишната „Мис Наци“, и нищо чудно. Но сега носеше халка и не можеше да излъже набитото му око — беше

бременна в петия месец. Съпругът беше в Рио по работа. Толкова бе възхитена, че седи редом до такъв изтъкнат... Защо пък да не се уреди? Спокойно можеше да остане да нощува и да отлети рано сутринта.

Докато танцуваше с бременната „Мис Наци“ и опипваше наистина забележителния ѝ задник, зърна Фарнбах, който танцуваше до него.

— Добър вечер! — чу той гласа му. — Как сте? Разбрахме, че сте тук, и щяхме да разбием вратата, за да влезем. Разрешете да ви представя жена си Илзе. Любима, хер доктор Менгеле.

Продължи да танцува на място, усмихваше се и мислеше, че е препил, но Фарнбах не изчезна и не се превърна в някой друг. Остана си Фарнбах, дори ставаше все повече Фарнбах — с обръсната глава и дебели устни, похотливо се представяше на „Мис Наци“, а грозноватата дребна женица в ръцете му чуруликаше за „чест“, „удоволствие“ и „въпреки че ми отнехте Бруно!“

Спря да танцува и освободи ръцете си.

— Отседнали сме в „Екселсиор“ — весело му обясняваше Фарнбах. — Втори мъничък меден месец.

— Точно сега трябваше да сте в Кристианстад — изсъска Менгеле и го стрелна с поглед. — Трябваше да се готвите да убиете Оскаршон.

Грозната женица ахна. Фарнбах пребледня и го загледа.

— Предател! — изкрещя Менгеле. — Свинско...

Думите не бяха достатъчно силни, нахвърли се върху Фарнбах и впи нокти в дебелия му врат, заблъска го назад през танцуващите, взе да го души. Фарнбах го хвана за ръцете. Лицето му почервения, сините му очи изхвъркнаха, така му се падаше... Писък на жена, обърнати лица: „Божичко!“ Една маса спря полетелия назад Фарнбах, другият ѝ край се вдигна. Хората се отдръпнаха. Менгеле натискаше Фарнбах и го душеше — масата се обърна и на пода се изсипаха чинии, чаши и прибори, а върху бръснатата глава на Фарнбах се изля смесица от супа и вино и потече по моравото му лице.

Нечии ръце задърпаха Менгеле, пицяха жени, музиката изтъня и замря. Руди се впи в китките му и го загледа умолително.

Менгеле пусна Фарнбах, остави се да го отдръпнат, изопна тяло.

— Този човек е предател — извика той към всички. — Предаде мен, предаде и вас! Предаде расата! Предаде цялата арийска раса!

Грозната женица запищя, коленичила до Фарнбах. Той лежеше на пода червен, целият оплескан и разтриваше шията си, като с труд поемаше въздух.

— В главата му има стъкла — изплака тя. — Божичко! Доведете лекар! Бруно, Бруно!

— Този човек трябва да умре — обясняваше задъхано Менгеле на хората край себе си. — Предаде арийската раса. Беше му възложена задача, войнишки дълг. А предпочете да не го изпълни.

Хората изглеждаха смутени и разтревожени. Руди разтриваше покритите с петна китки на Менгеле.

Фарнбах захриптя, мъчейки се да каже нещо. Отблъсна ръката на жена си, притиснала салфетка към лицето му, подпря се на лакът и погледна нагоре към Менгеле. Закашля се и заразтрива шията си. Жена му прегърна мокрите му рамене.

— Не се движи! — каза тя. — Божичко! Къде е лекарят?

— Те ме... — излая Фарнбах. — Те ме... Извикаха...

Капка кръв се плъзна по дясното му ухо и се превърна в малка рубинена обица, която постепенно набъбваше и увисваше.

Менгеле се втренчи в него и преглътна.

— Понеделник! — хриптеше Фарнбах. — Бях в Кристианстад! Уреждах... — погледна хората и Менгеле — това, което трябваше да свърша!

Кървавата обица капна, на нейно място започна да расте нова.

— Извикаха ме в Стокхолм... казали са... — погледна първо жена си, сетне Менгеле — ... на човека, когото познавам, че трябва да се върна. В управлението на компанията. Веднага.

— Лъжеш! — просъска Менгеле.

— Не! — извика Фарнбах, обичата му капна. — Всички са върнати! Един беше в... службата, когато отидох там. Двама вече бяха ходили. Другите двама бяха на път.

Менгеле се втренчи в него и преглътна.

— Защо?

— Не знам — отговори Фарнбах с упрек. — Вече не задавам въпроси. Правя каквото ми кажат.

— Къде е лекарят? — изпищя жена му.

— Съобщено е, ще дойде! — подвижна някой от вратата.

— Аз... съм лекар — каза Менгеле.

— Да не сте посмели да се доближите до него!

Менгеле погледна жената на Фарнбах.

— Млъкни! — извика той и се огледа. — Има ли някой пинсети?

Преместиха Фарнбах в кабинета и Менгеле, въоръжен с пинсети, започна да вади стъкълца от темето му, като гледаше през лупа, а Руди държеше наблизно силна лампа.

— Още няколко — рече той и изхвърли стъкълце в пепелника.

Фарнбах седеше наведен и мълчеше. Менгеле проми раните с дезинфекциращ разтвор и ги покри с квадратна марля.

— Много съжалявам — каза той.

Фарнбах се изправи и опъна мокрия си фрак.

— А кога ще разберем защо ни изпратиха?

Менгеле го изглежда.

— Мислех, че сте спрели да задавате въпроси.

Фарнбах се обърна на токове и излезе. Менгеле подаде на Руди пинсетите.

— Намери Тинтин — нареди му той, преди да го отпрати. — Скоро тръгваме. Нека предупреди Ерико. А ти затвори вратата.

Прибра нещата в санитарната чанта, седна на разхвърляното бюро, свали очилата и избърса с ръка челото си. Извади табакерата, запали цигара и дръпна. Хвърли клечката върху стъкълцата. Сложи пак очилата и извади тефтерчето с адреси.

Набра домашния телефон на Зайберт. Прислужницата бразилка с кикотене му обясни, че сеньорът и сеньората са излезли неизвестно къде.

Опита в щаба, без особена надежда да му отговорят. Нямаше никой.

Зигфрид, синът на Острихер, му даде друг номер, откъдето се обади самият Острихер.

— Менгеле на телефона. Обаждам се от Флорианополис. Току-що видях Фарнбах.

Тишина.

— По дяволите! — чу се в слушалката след малко. — Полковникът смяташе да ви каже утре сутрин. Все отлагаше. Много е отчаян. Бори се до последна възможност.

— А, значи, борим се — каза натъртено Менгеле. — Какво е станало?

— Пак онзи кучи син Либерман. Миналата седмица се е срещнал с Фрида Малоуни.

— Но той е в Америка! — извика Менгеле.

— Не, освен ако са преместили Америка в Дюселдорф. Тя сигурно му е казала всичко, което знае. Адвокатът ѝ е разпитвал някои наши приятели по какъв повод сме се занимавали с черна борса на деца през шейсетте години. Убедил ги е, че е така, и те запитаха нас. Рудел долетя миналата неделя и проведехме тричасово заседание. Зайберт настояваше да присъствувате, но Рудел и още няколко души се противопоставиха. Това е. Хората се върнаха във вторник и сряда.

Менгеле вдигна очилата на челото си, притисна с пръсти очите си и простена:

— Защо просто не убиха Либерман! За какви ги мислите тия хора? Та те са арийци! Мунд щеше да подскочи от радост. Искаше да го направи още в началото. Той е по-умен от всички ваши полковници, взети заедно.

— Искате ли да чуете техните доводи?

— Говорете. Ако повърна, докато ви слушам, моля да ме извините.

— Седемнайсет души са убити. Според вашите изчисления това значи, че можем да разчитаме на един-два успешни резултата. Може би още един-двама от останалите, тъй като някои от мъжете ще умрат на тази възраст от естествена смърт, Либерман още не знае всичко, защото и Малоуни не знае. Но може да си е спомнила имена и ако е така, следващият му логичен ход е да постави капан на Хесен.

— Върнете тогава само него! Защо и шестимата?

— Това каза и Зайберт.

— Тогава какво?

— Сега наистина ще повърнете. Цялата работа е вече твърде рискована. Цитирам ви думите на Рудел. Ще свърши с това, че Организацията ще привлече много погледи. Също и ако убием Либерман. По-добре да се задоволим с един-два или дори повече успешни резултата, които са напълно достатъчни, нали? И да прекратим всичко. Нека Либерман прекара остатъка от живота си в търсене на Хесен.

— Но той няма да го направи. Вероятно ще се ориентира и ще съсредоточи вниманието си върху момчетата.

— Може би да, може би не.

— Истината е — заговори Менгеле, като си свали очилата, — че те са група изморени старци, загубили твърдостта си. Единственото, което искат, е да доживеят до дълбока старост в крайморските си вили. Изобщо не ги интересува дали внуците им няма да са последните арийци в един смрадлив свят. Бих ги изправил пред взвода за разстрел.

— Недейте така, те ни помогнаха да стигнем дотук.

— А ако изчисленията ми са грешни? Ако вероятността не е едно към десет, а едно към двацет? Или трийсет? Или деветдесет и четири? Какво ще стане тогава?

— Разберете, ако зависеше от мен, щях да убия Либерман независимо от последствията и да продължа! На ваша страна съм. Зайберт също. Знам, че не вярвате, но той се бори много. Ако не беше той, въпросът щеше да се реши за пет минути.

— Мислите ли, че това ме утешава? — рече Менгеле. — Трябва да тръгвам. Лека нощ. — Затвори телефона.

Седеше, подпрял лакти на бюрото, с брадичка върху палците на стиснатите си в юмрук ръце. Устните му докосваха кокалчетата на свитите пръсти. Винаги е така, мислеше той, когато човек зависи от другите. Имало ли е на този свят прозорлив човек, гений (да, по дяволите, гений), комуто да са помагали Руделовци или Зайбертовци!

Отвън пред затворената врата чакаха Руди, Ханс Щрооп и адютантите му, организаторът на банката и генералният директор на хотела, а на дискретно разстояние — Мис Наци, която явно не слушаше какво ѝ говори млад униформен мъж.

Когато Менгеле излезе, Щрооп се отправи към него с разтворени ръце и мазна усмивка.

— Онзи нещастник се изпари — каза той. — Елате, чакаме ви за основното ястие.

— Не беше нужно — рече троснато Менгеле. — Трябва да тръгвам. — Кимна на Руди и забърза към изхода.

Обади се Клаус и каза, че е разучил всичко. Вече знаел защо деветдесет и четирите момчета си приличат като близнаци и защо Менгеле иска бащите, които са ги осиновили, да умират на определени дати.

Либерман не беше мигнал през нощта от ревматизъм и стомашно разстройство и през деня остана в леглото. Първото, което си помисли, беше как симетрично се разполагат фактите: един младеж му постави въпрос по телефона, докато беше в леглото, а на въпроса ще отговори друг младеж по телефона и той пак беше в леглото. Сигурен бе, че Клаус ще излезе прав.

— Продължавайте — каза Либерман и нагласи възглавниците под гърба си.

— Хер Либерман — прозвуча неловко гласът на Клаус, — не е нещо, за което мога да дрънкам по телефона. Сложно е, а и не всичко ми е ясно. Сведенията получих чрез Лина, момичето, с което живея. Идеята беше нейна и тя говори с един неин професор. Всъщност той знае, а не аз. Можете ли да дойдете, а аз ще уредя срещата? Обещавам ви, ще научите решението на загадката.

— Във вторник сутринта заминавам за Вашингтон.

— Тогава елате утре. Или по-добре в понеделник, ще пренощувате и ще продължите във вторник. И без това трябва да минете през Франкфурт, нали? Ще ви взема от летището и ще ви върна пак там на другия ден. Ще се срещнете с професора в понеделник вечерта. Ще пренощувате тук, при мен. Вие на леглото, а ние с Лина в спални чували.

— Кажете ми поне накратко — настоя Либерман.

— Не. Наистина трябва да се обясни от човека, който разбира нещата. Затова ли отивате във Вашингтон?

— Да.

— Тогава положително ще ви е нужна повече информация. Обещавам ви, че няма да си загубите времето.

— Добре, вярвам ви. Ще ви съобщя кога пристигам. А вие проверете дали професорът е свободен.

— Добре, но съм сигурен, че ще ни приеме. Лина твърди, че той иска да ви види и да помогне. Също и тя. Шведка е и много се вълнува от въпроса. Заради човека от Гьотеборг.

— Какво преподава той? Политически науки?

— Биология.

— Биология?

— Точно така. Сега трябва да изляза, но утре ще си бъда цял ден вкъщи.

— Ще се обадя. Благодаря, Клаус. Довиждане. — Затвори телефона. Ето ти на симетрия! Сега пък професор по биология.

Зайберт почувствува облекчение, когато разбра, че новината е съобщена на Менгеле, но усети, че може би се е отървал твърде леко. Дългото му познанство с Менгеле и възхищението му от неговия действително забележителен талант предполагаха да му изкаже известно съчувствие и да се опита да го ободри. А ако трябваше да е справедлив към себе си, искаше му се да даде по-пълно описание от Острихер на разгорещената битка, която беше водил с Рудел, Шварцкопф и сие. Постара се да се свърже с Менгеле по радиото в събота и неделя и като не можа, в понеделник рано следобед отлетя за селището, като реши да поразходи със самолета и шестгодишния си внук Ферди. Освен това взе със себе си нови плочи на „Валкюра“ и „Залезът на боговете“.

Пистата беше празна. Зайберт се съмняваше, че Менгеле е останал във Флорианополис, но беше възможно да прекарва деня в Асунсион или Куритиба. Или беше изпратил само пилота в Асунсион за продоволствия.

Зайберт и подскачащият Ферди, заедно с втория пилот, който имаше нужда да използва тоалетната, вървяха по пътеката към къщата. Наоколо нямаше никой — нито охрана, нито прислуга. Вторият пилот натисна вратата на бараката, но беше заключена, а къщата на прислугата беше затворена, със спуснати кепенци. Зайберт се разтревожи. Задната врата на къщата беше заключена, предната също. Зайберт потропа и зачака. На дъсчения под се търкаляше малко танкче. Ферди се наведе да го вземе, но Зайберт го възпря.

— Не пипай! — каза рязко той, сякаш играчката беше заразна.

Вторият пилот изби с крак един прозорец, изкърти с лакът стъклата и внимателно се провря вътре. След минута отключи и отвори вратата.

Къщата беше пуста, но подредена, без следи от прибързано заминаване. В кабинета покритото със стъкло бюро беше в същия вид, в който го беше видял Зайберт последния път боята, четката и разредителят, подредени върху кърпа в ъгъла. Обърна се към схемата. Беше обезобразена, цялата в черно. Кървавите черти сякаш разкъсваха

третата и втората колона. До средата на първата колона имаше спретнати червени кръстчета, а нататък следваха големи и яростни драсканици, които раздираха страните на квадратчета.

— Ама той е излязъл от рамките — каза Ферди с разтревожен глас.

— Да — рече Зайберт, като се взираше в унищожената схема. — Прав си, мойто момче. Излязъл е от рамките.

— Какво е това? — попита Ферди.

— Списък с имена.

Зайберт се обърна и сложи плочите на бюрото. Отгоре лежеше гривна от животински нокти.

— Хехт! — извика той, сетне повтори по-високо: — Хехт!

— Да? — долетя неясно отговорът на втория пилот.

— Свършете си работата и се върнете в самолета. — Зайберт взе гривната. — Донесете ми туба с бензин.

— Да, господине!

— Доведете и Шуман!

— Да, господине!

Зайберт разгледа гривната и я захвърли на бюрото. Въздъхна.

— Какво ще правиш? — попита Ферди.

Зайберт кимна към схемата.

— Ще запаля това.

— Защо?

— За да не го види никой.

— Няма ли да се запали и къщата?

— Да, но човекът, който живее тук, няма да се върне.

— Откъде знаеш? Ще се разсърди, ако се върне.

— Излез и си поиграй с онази играчка.

— Искам да гледам.

— Прави каквото ти казвам!

— Добре.

Ферди излезе бързо.

— Стой на верандата! — извика Зайберт след него.

Бутна дългата маса с купчините списания близо до стената. Отиде до картотеката под прозореца, който гледаше към лабораторията, наведе се, отвори едно чекмедже и извади два големи купа с папки. Занесе ги на масата и ги сложи между купчините

списания. Погледна със съжаление оплесканата с червено схема и поклати глава. Пренесе още няколко купа с папки и когато върху масата не остана място, издърпа навън останалите пълни чекмеджета. Сетне освободи райберите на прозорците зад бюрото и ги отвори.

Постоя загледан в снимките на Хитлер над дивана, взе тричетири от тях и замислено се втренчи в големия портрет в центъра.

Влезе вторият пилот с червена туба бензин в ръка. Първият пилот стоеше на вратата. Зайберт остави взетите неща върху пакета с плочите.

— Свалете портрета — нареди той на втория пилот. Сетне изпрати първия пилот да се увери, че в къщата няма никой, и да отвори всички прозорци.

— Мога ли да стъпя на дивана? — запита вторият пилот.

— По дяволите, смешно е да питате — рече Зайберт.

Разля бензин върху папките и списанията, като се държеше на разстояние, плисна няколко пъти върху самата схема. Проблеснаха имената: Хескет, Айзенбуд, Арлен, Лоофт.

Вторият пилот изнесе портрета.

Зайберт остави тубата пред вратата и отиде да отвори картотеката. Извади няколко листа и ги уви на стегнат фитил, докато се връщаше към бюрото. Взе черната цилиндрична запалка и я щракна няколко пъти.

Пилотът докладва, че в къщата няма никой и прозорците са отворени. Зайберт го накара да изнесе нещата, които бе отделил, заедно с плочите и тубата с бензин.

— Внимавайте внукът ми да не тръгне нанякъде — рече той.

Изчака за миг със запалка в едната ръка и белия книжен фитил в другата и извика:

— Детето при вас ли е, Шуман?

— Да, господине!

Запали фитила, размаха го да засили пламъка, пристъпи напред и го хвърли върху папките и списанията, които мигом пламнаха. Пламъците плъзнаха по стената.

Зайберт отстъпи и впери поглед в червената средна колона на схемата, която се покриваше с мехурчета и ставаше кафява. Имена, дати и линии, обвити в пламъци, изчезваха — потъваха в непрестанно растящата чернота. Той бързо излезе.

Спряха зад къщата, настрани от горещината и прашенето, и известно време наблюдаваха пламъците. Зайберт държеше Ферди за ръка, вторият пилот беше опрял ръка на рамката на портрета на Хитлер, а пилотът стоеше с пълни ръце, оставил червената туба до краката си.

Естер бе с палто и шапка и буквално прекрачваше прага, когато телефонът позвъня. Днес не ѝ вървеше. Щеше ли изобщо да успее да се прибере? С въздишка се върна, затвори вратата и без да пали лампата, вдигна слушалката. През стъклото на вратата се процеждаше бледа светлина.

Телефонистката съобщи, че търсят хер Либерман от Сао Паоло. Естер ѝ каза, че хер Либерман е във от града. Обади се мъжки глас, който заяви на добър немски, че ще говори с дамата.

— Да? — каза Естер.

— Казвам се Курт Кьолер. Синът ми Бари беше...

— Да, знам, хер Кьолер! Аз съм секретарката на хер Либерман, Естер Цимер. Има ли нещо ново?

— Имам лоши новини. Откриха трупа на Бари миналата седмица. — Естер простена. — Очаквахме това, след като не ни се обади толкова време. Сега тръгвам към къщи. С... него.

— Ооо! Моите съболезнования, хер Кьолер!

— Благодаря. Бил е промушен с нож и хвърлен в джунглите. Очевидно от самолет.

— Господи!...

— Мислех, че хер Либерман ще иска да знае...

— Разбира се, разбира се! Ще му кажа.

— ... а имам и известна информация за него. Взели са, разбира се, портфейла и паспорта на Бари. Мръсни нацистки свине! Но в джоба на джинсите му имаше листче, което са пропуснали. Изглежда, си е водил бележки, докато е слушал онзи запис, и има много неща, които хер Либерман със сигурност ще може да използва. Бихте ли ми казали как мога да го намеря?

— Да, тази вечер е в Хайделберг. — Естер запали лампата и взе телефонното си тефтерче. — По-точно в Манхайм. Имам телефона.

— А утре ще се върне ли във Виена?

— Не, направо заминава за Вашингтон.

— Така ли? Може би ще го потърся там. Сега съм малко... разстроен, разбирате, нали? Но там ще съм си вкъщи и ще ми е полесно да разговарям. Къде ще отседне?

— В хотел „Бенджамин Франклин“ — прелисти тефтерчето, — имам телефона на хотела. — Намери го и го продиктува бавно и ясно.

— Благодаря. И кога ще е там?

— Самолетът му ще кацне, живот и здраве, в шест и половина. Ще бъде в хотела към седем-седем и половина. Утре вечер.

— Надявам се, че отива във връзка с работата, която разследваше Бари.

— Да — рече Естер, — Бари беше прав, хер Кьолер. Много хора бяха убити, но хер Либерман ще сложи край на тази работа. Ще имате поне това утешение. Животът на сина ви не е отишъл напразно.

— Благодаря, фройлайн Цимер. Много сте внимателна.

— Няма за какво да ми благодарите. Довиждане.

Затвори телефона, въздъхна и поклати тъжно глава.

Менгеле също затвори телефона. Взе кафявия платнен куфар и се нареди на по-късата опашка пред едно от гишетата за билети на „Пан Ам“. Кестенявата му коса беше сресана настрани, имаше гъсти кафяви мустаци и носеше плътна инвалидна шина около врата си. Засега тя изпълняваше предназначението си — караше хората да не задържат поглед върху него.

Според парагвайския паспорт той се казваше Рамон Ашхайм-и-Негрин — „comerciante en antigüedades“ — търговец-антиквар, и поради това в куфара си носеше голям деветмилиметров броунинг — имаше разрешително за него. Носеше и шофьорска книжка, пълен комплект обществени и делови пълномощия, а страниците на паспорта му бяха покрити с визи. Сеньор Ашхайм-и-Негрин пътуваше в чужбина да купува старинни предмети: САЩ, Канада, Англия, Холандия, Норвегия, Швеция, Дания, ФРГ и Австрия. Имаше достатъчно пари (и диаманти). Визите и паспортът му бяха издадени през декември, но още бяха валидни.

Купи си билет до Ню Йорк за следващия самолет, излитащ в седем часа и четиридесет и пет минути, който след смяна със самолет на Американските вътрешни линии щеше да го отведе във Вашингтон в десет часа и тридесет и пет минути на следващата сутрин.

Имаше достатъчно време да се настани в „Бенджамин Франклин“.

[\[1\]](#) Южна Америка (порт.). — Б.пр. [↑](#)

Професорът по биология се казваше Нюрнбергер и с късо подстриганата кафява брада и очилата в златни рамки изглеждаше на не повече от трийсет и две-три години. Той огъна назад малкия си пръст, като че ли се канеше да го откъсне и подари някому.

— Еднакъв външен вид — рече професорът и опъна назад следващия пръст, — еднакви интереси и поведение, може би в по-голяма степен еднакви, отколкото предполагате в момента. — Огъна следващия пръст. — Настанени в приличащи си семейства, това е най-важното. Съпоставете всички тези неща и ще получите единственото възможно обяснение. — Сложи ръце върху кръстосаните си крака и се наклони напред със съзаклятнически вид. — Моноядрено размножаване — каза той, като се обърна към Либерман. — Очевидно доктор Менгеле е поне с десет години напред в тази област.

— Нищо чудно — отбеляза Лина, която разклащаше някакво шишенце до вратата на кухнята, — щом е правил изследвания в Аушвиц още през четирийсетте години.

— Да — каза Нюрнбергер. (В това време Либерман се стараеше да се съвземе от шока, който винаги получаваше при думите „изследвания“ и „Аушвиц“, а сега бе ги чул в едно изречение. Прости й, разбира се, тя бе млада, при това шведка, какво би могла да знае?) — Другите — говореше Нюрнбергер, — най-вече англичаните и американците, започнаха през петдесетте години и все още не са работили с човешки яйцеклетки. Поне така твърдят. Обзалагам се, че са стигнали по-далеч, отколкото признават. Затова казах, че Менгеле е само с десет години пред тях, а не с петнайсет или дваисет.

Либерман хвърли поглед към Клаус, който седеше от лявата му страна, да види разбира ли той за какво говори Нюрнбергер. Клаус дъвчеше и разглеждаше остатъка от суров, изчистен морков. Срещна въпросителния му поглед: „Видяхте ли?“ Либерман поклати глава.

— Извинете — намеси се Либерман, — не разбирам за какво говорите.

Нюрнбергер изглеждаше учуден.

— Моноядрено размножаване — повтори той търпеливо. — Създаване на генетично идентични копия на индивидуален организъм. Учили ли сте някога биология?

— Малко — отвърна Либерман, — преди около четирийсет и пет години.

На лицето на Нюрнбергер се появи младежка усмивка.

— Точно тогава тази възможност е била призната за първи път. От английския биолог Халдейн. Той я нарича клониране, от „клонинг“, от гръцката дума, означаваща „калем“, както при растенията. Но „моноядреното размножаване“ е много по-изчерпателен термин. Защо да фабрикуваме нова дума, когато старите са по-съдържателни?

— Клонинг е по-кратко — отбеляза Клаус.

— Да — призна Нюрнбергер, — но не е ли по-добре да използваме няколко срички повече, за да кажем точно каквото искаме.

— Разкажете ми за моноядреното размножаване — обади се Либерман. — Но, моля ви, имайте предвид, че съм учил биология по задължение, а тогава интересът ми беше насочен към музиката.

— Опитайте се да го изпеете — предложи Клаус.

— Дори да можех, нямаше да излезе кой знае каква песен — каза Нюрнбергер. — Няма да звучи като хубава любовна песен, както е при обикновеното размножаване. Имаме едно яйце, или яйцеклетка, или една клетка от сперма, всяка от които си има ядро, съдържащо дваайсет и три хромозома, на чиито влакънца са нанизани като мъниста стотици хиляди гени. Двете ядра се съединяват и имаме оплодена яйцеклетка с четирийсет и шест хромозома. Говоря за човешки клетки. Броят на хромозомите е различен при различните видове. Хромозомите се удвояват, като удвояват и всеки един от гените си. Истинско чудо, нали? А клетката се разделя на две, като във всяка новополучена клетка остава по един комплект идентични хромозоми. Това удвояване и разделяне продължава многократно...

— Митоза — обади се Либерман.

— Да.

— Какво ли не си спомня човек!

— А след девет месеца — продължи Нюрнбергер — имаме милиарди клетки на целия организъм. Те са се развивали така, че да изпълняват различни функции: изграждат костите, плътта, кръвта или

косите, реагират на светлина, топлина, или, да речем, на сладко и тън натакъ. Но всяка от тези клетки, всяка от милиардите клетки, които изграждат тялото, съдържа в ядрото си точни дубликати на първоначалния компонент от четирийсет и шест хромозома, половината от които са от майката, а другата половина от бащата. Това е уникално съчетание, което прави неповторим всеки отделен индивид, освен в случая с еднотайчните близнаци. Единствените клетки, които са изключение от правилото за четирийсет и шестте хромозома, са половите — спермата и яйцеклетките, които имат по двайсет и три, така че да могат да се слоят, допълнят и дадат начало на нов организъм.

— Дотук ми е ясно — заяви Либерман.

Нюрнбергер се наклони напред.

— Това — каза той — е обикновеното размножаване, както протича в природата. Сега навлизаме в лабораторията. При моноядреното размножаване ядрото на една яйцеклетка се разрушава, без да се засяга самото тяло на клетката. Това се прави чрез облъчване и, разбира се, представлява микро-хирургия от висш порядък. В обезядрената яйцеклетка се поставя ядрото на телесна клетка от организма, който ще се възпроизвежда, ядрото на телесна, не на полова клетка. На този етап получаваме точно това, което имаме при естественото размножаване: яйцеклетка с четирийсет и шест хромозома в ядрото си. Оплодената яйцеклетка, поставена в хранителен разтвор, продължава да се удвоява и разделя. Когато достигне етапа шестнайсет или трийсет и две клетки (това става за четири-пет дни), може да се внесе в матката на „майка“, която от биологична гледна точка не е никаква майка. Дала е яйцеклетката, а след това осигурява подходяща среда за растежа на зародиша, но не му е дала нищо от собственото си генетично наследство. Когато детето се роди, няма нито баща, нито майка, само донор (дарителят на ядрото) и е негов точен генетичен дубликат. Хромозомите и гените му са идентични с тези на донора. Вместо да се появи нов уникален индивид, имаме повторение на вече съществуващ.

— И това... може да се направи? — запита Либерман.

Нюрнбергер кимна.

— Направено е вече — отбеляза Клаус.

— С жаби — обади се Нюрнбергер. — Процедурата е много проста. През шейсетте години учените обявиха постижението си, но то предизвика такова негодувание в Оксфорд, че оттогава всичко се прави тихомълком. Като биолог, съм слушал за опити със зайци, кучета и маймуни, направени в Англия, в Америка, тук във ФРГ, навсякъде. Но съм сигурен, че се правят такива опити и с хора. Изкушението е голямо.

— Би ли могъл Менгеле да направи това с хора в началото на шейсетте години? — попита Либерман.

Нюрнбергер сви рамене.

— Теорията беше известна тогава — рече той. — Нуждаел се е само от добра апаратура, няколко здрави и съгласни да се подложат на експеримента млади жени и високо майсторство в микрохирургията. Някои учени са имали всичко това: Гордън, Шетълс, Стептоу, Чанг... И разбира се, трябвало му е място, където би могъл да работи, без да се страхува от общественото мнение.

— Тогава беше вече в джунглата — рече Либерман. — Отиде там през петдесет и девета. Причината бях аз, защото...

— Може би причината не сте били вие... Може би сам е предпочел да отиде — отбеляза Клаус.

Либерман го погледна с тревога.

— Безсмислено е да говорим дали е могъл, или не е могъл да го направи — намеси се Нюрнбергер. — Ако това, което ми каза Лина, е вярно, очевидно го е направил. Фактът, че момчетата са били настанени в приличащи си семейства, го доказва. — Усмихна се. — Разбирате ли, гените не са единственият фактор в нашето цялостно развитие. Сигурен съм, че знаете това. Детето, получено чрез моноядрено размножаване, ще прилича на донора си и ще носи някои негови характерни черти и склонности, но ако се възпитава в различна среда, ако е подложено на различно семейно и културно влияние, което непременно ще стане, дори само защото е родено години по-късно, може да се развие съвсем различно от донора си, въпреки генетичната еднаквост. Менгеле очевидно е бил заинтересован не от създаването на специфична биологична порода, а от възпроизвеждането на самия себе си, на специфичен индивид. Приличащите си семейства са опит да се увеличат до максимум възможностите момчетата да израснат в съответната среда.

Лина се запъти към вратата на кухнята зад гърба на Нюрнбергер.

— Момчетата — рече Либерман — са... дубликати на Менгеле?

— Генетично точни дубликати — отвърна Нюрнбергер. — Дали ще станат дубликати „in toto“^[1], е, както вече казах, друг въпрос.

— Извинете — обади се Лина, — вече можем да ядем. — Усмихна се извинително и грозничкото ѝ лице в миг се разхубави. — Трябва да побързаме, инак всичко ще се съсипе. Ако вече не съм го съсипала.

Станаха и минаха от малката, оскъдно мебелирана стая, облепена с плакати — снимки на животни, и отрупана с джобни издания на книги, в почти същата по големина кухня, с още такива плакати по стените, прозорец с метална рамка и покрита с червена покривка маса. На масата имаше хляб, салатата и червено вино в различни чаши.

Либерман, почувствувал се неудобно на малкия стол с плетена облегалка, погледна през масата към Нюрнбергер, който мажеше с масло филия хляб.

— Какво искате да кажете с това, че момчетата трябва „да израснат в съответна среда“?

— Колкото може по-близка до тази на Менгеле — отвърна Нюрнбергер и го погледна. — Усмихна се над кафявата си брада. — Вижте, ако искам да създам друг Едуард Нюрнбергер и, да речем, имам тази възможност, оборудването и всичко останало, не е достатъчно просто да откъсна кожичка от пръста на крака си, да извадя ядрото от клетката и да направя това, което току-що ви описах...

— Пропуснахте жената — обади се Клаус, докато слагаше пред него чиния.

— Благодаря — отвърна Нюрнбергер с усмивка. — Нея лесно ще намеря.

— За този вид размножаване?

— Да допуснем. То е свързано с две дребни операции — една за изваждане на яйцеклетката и една за внасяне на зародиша. — Нюрнбергер погледна Либерман. — Но това ще бъде само част от работата. Ще трябва да намеря подходящ дом за малкия Едуард. Ще му трябва много религиозна майка, почти маниачка, и баща, който доста си пийва, така че между тях да има непрекъснати свади. Освен това в къщата трябва да има един прекрасен чичо, учител по математика, който да извежда момчето колкото може по-често. По музеи, извън

града... Тези хора не трябва да гледат на момчето като на лабораторен образец. По-нататък: „чичото“ трябва да умре, когато момчето стане на девет години, а „родителите“ да се разделят две години по-късно. Момчето ще трябва да прекара юношеството си в сноване между двамата, заедно с по-малката си сестра.

Клаус седна с чиния в ръка отдясно на Либерман. Чиния имаше и пред Либерман — сухото на вид парче месо и морковите изпускаха пари с мирис на мента.

— И дори тогава — продължи Нюрнбергер — момчето би могло да стане съвсем различно от този Едуард Нюрнбергер. Учителят му по биология може да не го забележи, както забеляза мен. Може да спи за първи път с момиче по-рано от мен. Ще чете други книги, ще гледа телевизия, докато аз съм слушал радио. Ще има хиляди случайни срещи, които могат да го направят по-агресивно или по-свито от мен, повече или по-малко любящо, остроумно и тъй нататък, и тъй нататък.

Лина седна отляво на Либерман и погледна през масата към Клаус.

Нюрнбергер заби вилницата в парчето месо.

— Менгеле е съзнавал от колко случайности зависи всичко — рече той — и затова е създал и настанил в семейства много момчета. Предполагам, че ще бъде доволен, ако, няколко или дори едно стане точно като него.

— Разбирате ли сега защо избиват мъжете? — обърна се Клаус към Либерман.

Либерман кимна.

— За да... не знам каква дума да употребя — да оформят характера на момчетата.

— Точно така — потвърди Нюрнбергер. — Да ги оформят, да се постараят да ги направят както от генетична, така и от психологична гледна точка като Менгеле.

— Загубил е баща си, когато е бил на определена възраст, така че с момчетата трябва да се случи същото — обади се Клаус. — Да загубят хората, които смятат за свои бащи.

— Това събитие — рече Нюрнбергер — сигурно е имало решаващо значение за оформяне на психиката му.

— Също като при отваряне на каса — обади се Лина. — Ако можеш да завъртиш топката при набирането на верни числа в правилен

ред, вратата ще се отвори.

— Освен ако междувременно топката не е завъртяна на погрешно число — рече Клаус, сетне добави: — Морковите са великолепни.

— Благодаря.

— Да — потвърди Нюрнбергер, — всичко е прекрасно.

— Менгеле има кафяви очи.

Нюрнбергер погледна Либерман.

— Сигурен ли сте?

— Държал съм в ръка американския му паспорт — отвърна Либерман. — „Очи: кафяви“. А и баща му е бил богат фабрикант, не административен служител. Произвеждал е селскостопански машини.

— Значи е роднина на онези Менгеле? — рече Клаус.

Либерман кимна.

— Нищо чудно, че е могъл да си осигури апаратура — обади се Нюрнбергер и си сипа салата в чинията. — Но щом очите не съвпадат, значи той не е донорът.

— Знаете ли кой е ръководителят на „Камараденверк“? — обърна се Лина към Либерман.

— Полковник на име Рудел, Ханс Улрих Рудел.

— А той със сини очи ли е? — запита Клаус.

— Не знам. Трябва да проверя. Също и биографията му.

Либерман погледна вилицата в ръката си, заби я в парче морков, вдигна го и го сложи в устата си.

— Сега поне знаете защо избиват онези хора — каза Нюрнбергер. — Какво смятате да правите?

Либерман поседя мълчаливо. Сетне остави вилицата, взе салфетката от коленете си и я сложи на масата.

— Извинете — рече той, стана и излезе от кухнята.

— Липа погледна след него, после към чинията му и вдигна очи към Клаус.

— Не е от това — успокои я той.

— Надявам се — отвърна тя и натисна с вилицата своето парче месо.

Клаус погледна зад нея, видя как Либерман отиде до лавицата с книги в другата стая.

— Не ме разбирайте криво, месото е отлично — рече Нюрнбергер, — но един ден ще ядем много по-хубаво и по-евтино месо благодарение на моноядреното размножаване. То ще направи революция в животновъдството и същевременно ще запази и застрашените видове като онзи красив леопард на стената.

— Вие защитавате ли моноядреното размножаване? — попита Клаус.

— Няма нужда от защита — отбеляза Нюрнбергер. — То е научно постижение и като всяко друго научно постижение, което искате, назовете, има добро и лошо приложение.

— Сещам се само за две добри приложения — рече Клаус, — тези, които вие току-що споменахте. Дайте ми молив и лист и пет минути време и ще ви напиша поне петдесет лоши.

— Защо трябва винаги да противоречиш? — обади се Лина. — Ако професорът беше казал, че е нещо ужасно, сега щеше да говориш за животновъдството.

— Това изобщо не е вярно — защити се Клаус.

— Така е. Способен е да оспорва и собствените си твърдения.

Клаус погледна зад Лина, видя в профил Либерман, който стоеше прав и леко се олюляваше, с наведена над отворената книга глава. Изглежда, четеше собствената си книга. Беше застанал близо до мястото, където я държаха. Може би проверяваше какъв цвят са очите на полковника?

— Клаус? — Лина му подаде купата със салата.

Той я взе. Лина го погледна и пак се извърна към масата.

— Трудно ще ми бъде да мълча за всичко това — каза Нюрнбергер.

— И все пак трябва да мълчите — отбеляза Клаус.

— Знам, но няма да е лесно. Двама души в катедрата са правили подобни опити със зайци.

Либерман застана на прага с пепеляво лице и сломен вид. Очилата висяха в ръката му.

— Какво има? — Клаус остави купата.

Нюрнбергер го погледна. Лина се завъртя на стола си.

— Позволете ми един глупав въпрос — обърна се Либерман към Нюрнбергер.

Нюрнбергер кимна.

— Този, който дава ядрото, донорът, трябва ли да е жив?

— Не, не е необходимо — отвърна Нюрнбергер. — Индивидуалните клетки не са нито живи, нито мъртви, само нарушени или ненарушени. С кичур от косата на Моцарт, дори не кичур, с косъм от главата му един опитен учен, разполагащ със съответното оборудване — усмихна се на Клаус, — и жена, готова да му сътрудничи — погледна пак Либерман, — може да създаде няколкостотин малки Моцартовци. Ако бъдат поставени в съответна обстановка, светът ще се сдобие с пет или десет Моцартовци и много повече хубава музика.

Либерман премигна, пристъпи несигурно и поклати глава.

— В случая не е музика — рече той. — Не е Моцарт.

Показа книгата, която държеше зад гърба си. На корицата на джобното издание имаше портрет на Хитлер: три черни замаха с четка — мустаци, остър нос, перчем.

— Баща му е бил административен служител, митничар. Бил е на петдесет и две години, когато момчето се родило. Майката била на двайсет и девет. — Потърси с очи къде да остави книгата, не видя място и я сложи на едно от колелата на печката. Погледна младите хора и изтри ръка в панталона си. — Бащата умрял на шейсет и пет години, когато момчето било на тринайсет, почти четиринайсетгодишна възраст.

Оставиха всичко на масата, влязоха в другата стая и седнаха — Либерман и Клаус отново ма походното легло, Нюрнбергер на съгъваемия стол, а Лина на земята. Взираха се в празните чаши и купите с бадеми на сандъка пред себе си. Спогледаха се. Клаус взе няколко бадема и ги разтръска на дланта си.

— Деветдесет и четири хитлеровци — промълви Либерман и поклати глава. — Не! Това не е възможно!

— Разбира се, че не е — обади се Нюрнбергер. — Има деветдесет и четири момчета с генетичното наследство на Хитлер. Но могат да се развият различно. При повечето ще стане така.

— Повечето — повтори Либерман и кимна на Клаус и Лина. — Повечето! — погледна Нюрнбергер. — Но няколко остават.

— Колко? — запита Нюрнбергер.

— Казахте пет или десет Моцартовци от няколкостотин. А колко хитлеровци от деветдесет и четири? Един? Двама? Трима?

— Не знам — повтори Нюрнбергер. — Казах го наслуки. Никой не знае в действителност. — Усмихна се кисело. — С жабите не са провеждани личностни тестове.

— Налучкайте — каза Либерман.

— Ако родителите съвпадат само по възраст, раса и професия на бащата, перспективите са твърде лоши. Искам да кажа, от гледна точка на Менгеле за нас са добри.

— Но не и отлични — отбеляза Либерман.

— Не, разбира се, че не.

— Дори да е само един — заяви Лина, — все пак би имало вероятност да... да бъде правилно повлиян. Тоест неправилно.

Клаус се обърна към Либерман:

— Помните ли какво казахте на лекцията? Някой ви запитва дали са опасни неонацистките групи, а вие отговорихте, че сега не са, но ако обществените условия се влошат, което, на всички ни е ясно, става всяка година, и ако се появи друг водач като Хитлер, ще станат опасни.

Либерман кимна.

— Ще говори пред целия свят — каза той — с помощта на телевизионен спътник. Божичко! — Затвори очи, закри лицето си с ръце и разтърка клепачите си.

— Колко бащи вече са убити? — запитва Нюрнбергер.

— Ами да! — възкликна Клаус. — Само шест! Не е толкова страшно, колкото изглежда.

— Осем — каза Либерман, като си свали ръцете и премигна с почервенели очи. — Забравяте Гътри в Тюсън и човека между него и Къри. Също и други, в други страни, за които не знаем. Повечето деца са осиновени. Така поне е било в Щатите.

Нюрнбергер заяви:

— Изглежда, първоначално е имал по-голям коефициент на успех, отколкото е очаквал.

— Не мога да се преборя с усещането, че това постижение ви доставя удоволствие.

— Е, трябва да призная, че от строго научна гледна точка то е крачка напред.

— По дяволите! Излиза, че можете да си седите спокойно и да...

— Клаус! — обади се Лина.

— О, господи! — Клаус остави бадемите.

Либерман се обърна към Нюрнбергер:

— Утре отивам във Вашингтон да говоря с Федералното бюро за разследване. Знам кой е следващият баща. Могат да заловят убиеца, трябва да го заловят. Ще дойдете ли с мен да ми помогнете да ги убедя?

— Утре? — каза Нюрнбергер. — Нямам никаква възможност.

— Да предотвратите появата на нов Хитлер?

— Дявол да го вземе! — Нюрнбергер разтърка чело. — Да, разбира се, ако съм ви крайно необходим. Но вижте, там има хора, в Харвард, в Корнел, в Калифорнийския технологически институт, които са много по-влиятелни от мен и които във всички случаи ще имат по-голяма тежест пред американските власти просто защото са американци. Ако искате, мога да ви дам имена и университети...

— Да, бих искал.

— ... а ако се наложи да дойда и аз, ще дойда.

— Добре — рече Либерман. — Благодаря.

Нюрнбергер извади от вътрешния джоб на самото си писалка и черен кожен тефтер.

— Вероятно дори самият Шетълс ще ви помогне — отбеляза той.

— Запишете името му — каза Либерман. — И къде мога да го намеря. Запишете всичко, за което се сетите. — Обърна се към Клаус: — Той е прав, по-добре да е американец. Ако сме двама чужденци, ще ни изритат.

— Нямате ли познати там? — запита Клаус.

— Не мога да разчитам на тях — отвърна Либерман. — Сигурен съм, че съдебните власти вече ми обръщат гръб. Но ще се справя. Ще чупя врати. Боже мой! Помислете само! Деветдесет и четири млади хитлеровци.

— Деветдесет и четири момчета — поправи го натъртено Нюрнбергер, докато пишеше — с генетичното наследство на Хитлер.

Като хотел и място за отдих „Бенджамин Франклин“ се категоризираше в очите на Менгеле е една десетинка звезда и тази десетинка се дължеше само на умивалника в банята, който имаше известен старинен чар. Но като място, където можеш да се отървеш от враг, заел се да руши смисъла на живота ти, последната ти надежда

(не, всъщност увереността ти), че арийската раса ще покори света, той можеше да се категоризира с три и половина звезди, а може би дори и с четири.

На първо място, клиентелата във фоайето подсказваше недвусмислено, че в този хотел престъпленията не са нещо нечувано. За доказателство, ако имаше нужда от такова, бе и вратата на стаята му — номер 404, — която носеше следи от влизане с взлом, а на вътрешната ѝ страна беше залепено изписано с червени букви предупреждение: „За вашата сигурност, моля, дръжте вратата заключена по всяко време.“ Той спази това указание.

На второ място, обслужването в хотела беше ужасно. В единайсет часа и четирийсет минути сутринта пред вратите на някои стаи още стояха подносите от закуската. Щом свали противната инвалидна шина от врата си (щеше да я носи само при преминаване на граници и може би във ФРГ), той се промъкна навън, взе един поднос, панерче за хляб и една табелка „Не влизайте“. Скри подноса между дюшека и пружината, панерчето за хляб в торбата за пране в гардероба, а табелката „Не влизайте“ — в чекмеджето на масата, където имаше друга, същата. Разгледа плана на етажа, залепен на вратата — имаше три стълбища, едното точно зад ъгъла на отбелязаната със стрелка стая 404. Излезе отново и го намери. Отвори вратата, застана на площадката и огледа нагоре и надолу боядисаните в сиво стъпала.

Обслужването в стаите беше под всякаква критика. Докато се появи обедът му, успя да изкара от ануса си опаковката с диамантите и да я почисти. Изми се, напудри възпаления си врат, разопакова част от багажа, пусна телевизора и изготви списък на всичко, което трябваше да купи и направи. Виж, келнерът, който му донесе обед, заслужаваше цяла звезда — беше с бяла коса, почти на неговата възраст — около шейсетте — и носеше мърляво бяло ленено сако — веднага съобрази, че такива сака вероятно се продават във всеки магазин за работно облекло. Прибави го към списъка — по-лесно бе да го купи, отколкото да го задигне.

Храната — подметка „a la bonne femme“^[2] — бе... Няма значение!

Напусна хотела малко след един часа, като мина през страничния вход. Тъмни очила, без мустаци, шапка, перука, палто с вдигната яка.

Пистолет в кобур под сакото. Не искаше да оставя нищо ценно в онази несигурна стая, а освен това в Щатите беше по-добре човек да е въоръжен. Това не важеше само за него, а за всички.

Вашингтон беше по-чист и доста по-приветлив, отколкото очакваше, но широките улици бяха мокри от падналия предната вечер сняг. Първото, което реши да направи, бе да си купи чифт обувки и каучукови подметки. От лято кацна направо посред зима, а открай време си знаеше, че е податлив на простуди — в списъка имаше и витамини.

Стигна до една книжарница, влезе и след като смени тъмните очила с обикновени, затърси по рафтовете. Намери джобно издание на книгата на Либерман и разгледа внимателно снимката му на гърба ѝ — беше с размер на пощенска марка. Нямаше да го сбърка. Прелисти раздела със снимките в средата и намери своята. Както и предполагаше, сега Либерман трудно би го познал — снимката му беше от 1959 година в Буенос Айрес, очевидно най-добрата, с която онзи е разполагал. С кафявата перука и мустаците, пък дори и със собствената си подстригана прошарена коса, гладко избръснат и без мустаци, той (уви!) съвсем не приличаше на красивия мъж от снимката, който в момента бе шестнайсет години по-млад от него. При това Либерман не очакваше да го срещне тук.

Върна книгата на мястото ѝ и намери щанда с туристическите помага. Избра атласи на пътищата в САЩ и Канада, плати за тях с двайсетдоларова банкнота и с небрежно кимване си прибра рестото — банкноти и монети.

Отново с тъмните очила, той сви в по-тесни улици, с по-ярки и безвкусни витрини. Най-сетне намери магазинчето, което търсеше.

— Какъв нож? — запита го негърът зад щанда.

— Ловджийски — отговори той.

Избра най-хубавия. Немско производство, добре лягаше в ръката, наистина красив. И толкова остър, че срязва на ленти лист хартия. Още две двайсетачки и една десетачка.

Следващият магазин беше аптека. Купи витамините. А след още една пресечка прочете „Униформи и работни облекла“.

— Изглеждате трийсет и шести ръст.

— Да.

— Ще го пробвате ли?

— Не.

Не пожела да го пробва заради пистолета.

Купи и чифт бели памучни ръкавици.

Не намери магазин за хранителни стоки. Попита. Нямало наблизно. Не се ли хранеха тези хора?

Накрая откри един супермаркет. Купи три ябълки, два портокала, два банана, а за собствена консумация — красиво на вид грозде без семки.

Взе такси до „Бенджамин Франклин“, заръча му да спре пред страничния вход и в три часа и двацет минути беше вече в мизерната стая — категория една десетинка звезда.

Почина си малко в креслото (ако можеше да се нарече кресло!), хапна грозде и разгледа атласите, като от време на време поглеждаше напечатаните списъци с имена, адреси и дати. Можеше да хване Уийлок почти навреме — в случай, че все още е в Ню Провидънс, щата Пенсилвания — но след това трябваше да действа както и когато може. Щеше да се старае да се движи в срок от шест месеца около оптималните дати. Дейвис в Канкаки, после горе в Канада за Щрохайм и Морган. После Швеция. Можеше да се наложи да поднови визата.

Като си почина, започна да репетира. Махна перуката и сложи бялото сако с ръкавиците. Упражни се да носи панерчето с плодовете на подноса. Каза: „Управата ви поздравява, сър“ — повтори го няколко пъти, докато го изрече правилно.

Застана с гръб към заключената врата, окачи във въздуха табелката „Не влизайте“ и я остави да падне, почука във въздуха: „Управата ви поздравява, сър.“ Прекоси стаята с подноса в ръка, сложи го на тоалетката, извади ножа от калъфа в колана си. Обърна се, като го държеше зад гърба си — тръгна, спря, протегна лявата си ръка. „Благодаря, сър.“ Сграбчи с лявата ръка и мушна с дясната.

„Благодаря, сър. Благодаря.“ Хвана с лявата, удари с дясната. Дали щеше да му даде бакшиш? Изпробва и някои други движения.

Обляното от слънце плато от облаци внезапно изчезна. Долу легеше синьо-черният океан, сбръчкан, изпъстрен с бяло, неподвижен. Либерман се загледа в него, подпрял с ръка брадичката си.

Брей-брей!

Не беше мигнал цяла нощ, стоя буден цял ден — не го напускаше мисълта за един пораснал Хитлер, засипващ с демоничните си речи тълпите, твърде недоволни от настоящето, за да се сещат за поуците от миналото. Ами ако бяха двама, дори трима хитлеровци, добрали се до властта на различни места и признати от последователите си и от самите себе си за висши човешки същества? Напълно възможно бе обстановката към 1990 година да се окаже съвсем благоприятна за тяхното оформяне. А при положение, че са повече от братя, варианти на един и същи човек, нямаше ли да се обединят и по подобие на своя първообраз да въвлекат света в една безумна война? При това с оръжията на 1990 година! Менгеле положително разчиташе на това. Бари беше казал: „Предполага се, че това ще доведе до триумфа на арийската раса.“ Или нещо подобно. По дяволите!

Хубава новина щеше да занесе на ФБР, няма що! При това след смъртта на Хувър през 1972 година те почти изцяло бяха сменили състава си. Вече чуваше недоумяващия въпрос: „Кой е тоя Либерман?“

Предната вечер с лека ръка бе казал на Клаус, че ще се справи — имаше предвид, че все пак не е съвсем без познати. Срещал се бе със сенатори, а някои от тях все още бяха на служба. Мислеше си, че все ще се намери човек, който да му отвори необходимите врати. Но сега, като претегляше целия ужас на последствията от един неуспех, се опасяваше, че дори с отворени врати можеше да загуби твърде много време. Ще трябва да разследват смъртта на Гътри и Къри, щяха да се разпитват вдовиците, семейство Уийлок... Най-важното сега бе да се залови евентуалният убиец на Уийлок и чрез него да се открият петте други. Останалите от деветдесет и четиримата мъже трябваше да се спасят. Топките на касите, както бе казала Лина (добър пример, щеше да го запомни и да го използва по-нататък), трябваше да направят засечка при може би последната и най-важна цифра от комбинацията.

Отгоре на всичкото двайсет и втори беше само приблизителната дата, на която щяха да убият Уийлок. Ами ако истинската дата е по-рано? „Ами ако...“ От какви дреболии само можеше да зависи бъдещето на човечеството! Ами ако Фрида Малоуни беше сбъркала, че кученцето е било на десет седмици? Ако е било на девет или на осем седмици, когато семейство Уийлок е получило детето? След няколко дни убиецът можеше да си свърши работата и да изчезне.

Погледна часовника си: десет и дваайсет и осем. Не беше верен, не го беше върнал назад. Завъртя стрелките и си даде ©ще шест часа, поне по часовника. Беше четири часът и дваайсет и осем минути. След половин час — Ню Йорк, митницата и краткият скок до Вашингтон. Надяваше се, че тази нощ ще поспи, вече беше малко замаян, а сутринта щеше да се обади на сенаторите. Сетне на Шетълс и на някои други от списъка на Нюрнбергер.

А защо първо да не... Трябваше да дойде по-рано — би могъл, разбира се, ако знаеше цялата необходимост...

Пътниците в самолета закопчаваха коланите и коментираха, сигналът светна.

Либерман седеше намръщен до прозореца.

След ободрителна едночасова дрямка Менгеле се изми и избърсна, сложи перуката и мустаците и облече тъмен костюм. Нареди всичко на леглото — бялото сако, ръкавиците, ножа в ножницата, подноса, панерчето с плодове и табелката „Не влизайте“, тъй че щом види Либерман да се регистрира и научи номера на стаята му, да се втурне нагоре и веднага да влезе в ролята на келнер.

Излезе, пробва вратата и окачи на нея другата табелка „Не влизайте“.

В шест часа и четирийсет и пет минути седеше във фойето, прелистваше „Тайм“ и държеше под око въртящата се врата. Влизащите от време на време нови гости с куфари се приближаваха към рецепцията от другата страна на фойето. Почти всички бяха мъже и идваха поединично — главно негри и други типове от непълноценните раси. Пристигна и един красив ариец, но няколко минути по-късно, като че ли за компенсация на грешката, се появи черно джудже, което маршируваше до куфар, облеган на метална рамка с колелца.

В седем и дваайсет влезе Либерман, висок, с отпуснати рамене, тъмни мустаци, кожена шапка и кожено палто с колан. Или не беше Либерман? Не, само приличаше на него — бе твърде млад и носът му не беше толкова гърбав.

Стана, прекоси фойето и взе една от диплянките, струпани върху напукана мраморна плоча. „Какво ви предлага Вашингтон“.

— Ще нощувате ли тук в петък? — чу зад гърба си гласа на администратора. Разговаряше с човека, когото Менгеле бе взел за Либерман.

— Да.

Звънна звънец.

— Ще занесете ли багажа на мистър Морис в седемстотин и седемдесета?

— Да, сър.

Тръгна обратно през фоайето. Някакъв арабин беше седнал на мястото му. Отвратителна работа! Намери си друго място.

Най-сетне се зададе очакваният гърбав нос, но беше прикрепен към лицето на млад мъж, който водеше под ръка жена с прошарени коси.

В осем часа влезе в телефонната кабина и се обади в хотела. Като внимаваше устните му да не докосват слушалката, която сигурно гъмжеше от всякакви бацили, попита дали очакват мистър Йохан Либерман?

— Един момент. Ще ви свържа с рецепцията.

Чу щракване, после телефонен звън. Обърна глава и видя как администраторът във фоайето вдигна слушалката.

— Рецепция.

— Имате ли резервирана стая за мистър Йохан Либерман?

— За тази вечер ли?

— Да.

Администраторът погледна надолу, явно четеше.

— Имаме. Мистър Либерман ли е на телефона?

— Не.

— Бихте ли искали да му оставите бележка?

— Не, благодаря. Ще се обадя по-късно.

Спокойно можеше да наблюдава фоайето и от кабината, затова пусна друга монета от десет цента и запита телефонистката как може да научи телефонния номер на човек от Ню Провидънс, щата Пенсилвания. Тя му продиктува дълга редица от цифри и той ги записа в червеното поле на корицата на списание „Тайм“. Взе монетата, която му бе върнал автоматът, пусна я отгоре и пак завъртя.

В Ню Провидънс имаше Хенри Уийлок. Записа телефона му под другия. Жената му даде и адреса: Оулд Бък Роуд — без номер на

къщата.

Представител на латинската раса, следван от пудел на каишка, пристъпи към рецепцията.

Помисли за момент — не знаеше каква монета да сложи. Свърза се с телефонистката и получи инструкции. Разгледа монетите, които беше подредил на малката полица в кабината, и избра тези, които му трябваха.

Едва когато чу телефона на другия край да звъни, за първи път осъзна, че ако това е същият Хенри Уйлок, може да се обади и самото момче. Може би след миг щеше да говори със своя фюрер, роден повторно! Главозамайващата радост спря дъха му и то притисна към стената на кабината. Телефонът иззвъня повторно. Моля те, мило момче, ела, обади се на телефона!

— Ало? — беше жена.

Пое дъх и издиша.

— Ало!

— Добър ден. — Посъвзе се. — Там ли е мистър Хенри Уйлок?

— Тук е, но е в задния двор.

— С мисис Уйлок ли разговарям?

— Да.

— Името ми е Франклин, госпожо. Казаха ми, че имате около четиринайсетгодишен син?

— Да...

Слава богу.

— Организирам екскурзия за момчета на неговата възраст. Бихте ли желали да го изпратите в Европа през лятото?

Тя се засмя.

— Не, съжалявам.

— Мога ли да ви изпратя проспект?

— Разбира се, но мисля, че няма нужда да си правите този труд.

— Адресът ви е Оулд Бък Роуд, нали?

— Разберете, тъй или инак, няма да го пусна.

— Тогава лека нощ. Извинете за безпокойството.

Взе брошура от необслужваното гише за коли под наем, сетне я запрелиства, като при всяко изскрибуцване на въртящата се врата вдигаше поглед.

Утре щеше да наеме кола и да отиде в Ню Провидънс. След като се погрижи за Уийлок, щеше да върне колата в Ню Йорк, да продаде един диамант и да отлети за Чикаго — ако Робърт К. Дейвис, разбира се, е още в Канкаки. Но къде, по дяволите, беше Либерман?

В девет часа отиде в кафенето и седна на бара — оттам през стъклото също можеше да вижда вратата. Яде пържени яйца с препечен хляб и пи най-отвратителното кафе на света.

Поиска рестото от един долар в монети, влезе отново в телефонната кабина и се обади в хотела. Вероятно Либерман беше влязъл през страничния вход.

Не. Още го очакваха.

Обади се на двете летища, с надеждата (все пак, възможно бе, нали?), че е станала катастрофа.

Нямаше късмет. Всички самолети бяха кацнали по разписание.

Кучият син, сигурно бе останал в Манхайм. Но за колко време? Беше късно да се обажда във Виена и да разбере от фройлайн Цимер. По-скоро твърде рано, там сега беше към четири часът сутринта.

Започна да се тревожи, че някой го е забелязал как стои цяла вечер във фойето и наблюдава вратата.

Къде се бавеше това проклето копеле? Да идва най-сетне — откога го бе зачакал, за да го убие!

В сряда следобед Либерман се измъкна от задръстено в уличното движение такси наред Манхатън, срещу магазините за облекло, и тръгна по тротоара. Валеше мразовита суграшица. Чадърът му, взет на заем от Марвин и Рита Фарб, хората, у които беше отседнал, беше в различни крещящи тонове между всеки две спици (все пак е чадър, рече си той, иначе...).

Никой не знаеше, че е тук. Малко преди самолетът му да кацне в Ню Йорк, реши, че ще е разумно да опита още една възможност. Отседна у познати и на сутринта накара жената да се обади на Уийлок в Ню Провидънс под предлог, че иска да си купи куче, тъй като чула, че той развъжда добермани. От разговора Либерман разбра, че Уийлок е човекът, за когото бе споменала Фрида Малоуни, и дори получи точни указания как да го намери. Засега поне трябваше да действа сам.

Влезе в една телефонна кабина, сложи си очилата и извади сгънат плик от джоба на самото. Бе записал телефонния номер и

пощенския код. Не биваше да споменава за момчето. Можеха да му затворят телефона от страх да не се разкрие начинът, по който е осиновено.

Либерман започна да върти, като гледаше цифрите, изписани на плика. Телефонът на другия край зазвъня.

— Ало? — обади се мъж с плътен гърлен глас.

— Мистър Хенри Уйлок?

— На телефона.

— Мистър Уйлок, казвам се Йохан Либерман. Обаждам ви се от Ню Йорк. Ръководител съм на Информационния център за разкриване на военнопръстѣпници във Виена, може би сте чували? Събираме информация за нацистки военнопръстѣпници, помагаме да ги заловят и изпратят пред съда.

— Чувал съм. Заловихте Айхман.

— Точно така, и много други. Мистър Уйлок, сега съм по следите на човек, който е във вашата страна. На път съм за Вашингтон да уведомя властите. Съвсем наскоро този човек е убил двама или трима души и е на път да убие още.

— Куче-пазач ли търсите?

— Не — отвърна Либерман. — Мистър Уйлок, следващият човек, който трябва да бъде убит... сте вие.

— Добре де, ясно. Сега кажи кой си? Тед? Страшен швабски акцент извади.

— Грешите — рече Либерман, — не е шѣга. Знам, смятате, че нацистите нямат причина да ви убият...

— Кой ви каза? Изтрепал съм немалко. Обзалагам се, че ще са страшно доволни, ако могат да си го върнат. Ако още се въртят наоколо.

— Един се навърта...

— Хайде, хайде, кой се обажда?

— Повярвайте ми, мистър Уйлок, говорите с Йохан Либерман. Кълна ви се, в Ню Провидънс ще дойде бивш есесовец с намерение да ви убие, може би само след няколко дни. Искам да спася живота ви.

Мълчание.

— Мистър Уйлок?

— Вижте какво, мистър Либерман, ако наистина сте Либерман. Добре, да речем, че сте този, за когото се представяте. Трябва да ви

кажа нещо. В момента говорите с един от най-добре охраняваните хора в САЩ. Първо, аз съм бивш надзирател на щатския изправителен дом, така че съм понаучил как да се грижа за себе си. И второ, къщата ми е пълна с обучени добермани. Една думичка да кажа, и ще прегризат гърлото на всеки, който ме погледне накриво.

— Всичко това е хубаво — рече Либерман, — но могат ли доберманите да предотвратят срутването на някоя стена върху вас? Или ако някой ви застреля от разстояние? Точно това стана с двама други.

— За какво, по дяволите, ми говорите? Никакъв нацист не ме преследва. Вероятно търсите друг човек.

— Има ли в Ню Провидънс друг Хенри Уийлок, който развъжда добермани? На шейсет и пет години с много по-млада жена и син на около четиринайсет години?

Мълчание.

— Обърнете внимание на това, което ви казвам — настоя Либерман. — Пък и нацистът трябва да бъде заловен, а не убит от кучета.

— Ще повярвам, когато ми го каже ФБР.

Либерман замълча.

— Мистър Уийлок — каза той след малко, — мога ли да дойда при вас на път за Вашингтон? Ще ви обясня още някои неща.

— Елате, щом искате, винаги съм тук.

— Жена ви кога е вън от къщи?

— През деня е на работа. Учителка е.

— И момчето ли е на училище?

— Да, когато не бяга, за да снима филми. Смята, че ще стане втори Алфред Хичкок.

— Ще дойда утре следобед.

— Както ви е удобно. Но само вие. Ако ми доведете „защитници“, ще пусна кучетата. Имате ли писалка? Ще ви обясня пътя.

— Знам го — отвърна Либерман. — До утре. Надявам се, че довечера ще си стоите вкъщи.

— Точно това имах намерение да правя.

Либерман затвори телефона. Постоя замислен над току-що проведения разговор. Значи... момчето на Уийлок не рисувахе

картини, но затова пък сега, в 1975 година, то снимаше филми. Усмихна се. Искало да стане Алфред Хичкок. Подбрало си бе точни инициали. А бащата, административен служител, явно не одобряваше идеята. Бащата на Хитлер също негодувал срещу желанието на сина си да стане художник.

Рано сутринта в сряда Менгеле прекоси улицата и нае стая в друг хотел — „Кенилуърт“, където се регистрира като Курт Кьолер от Ивънстън, Шеридан Роуд 18 Илинойс. Помолиха го съвсем основателно, да предплати, тъй като целият му багаж се състоеше от тънка кожена чанта (документи, нож, пълнители за броунинга, диаманти) и малък хартиен плик (грозде).

Не можеше да се обади в канцеларията на Либерман от стаята на сеньор Рамон Ашхайм-и-Негрин и да се представи за Кьолер, тъй като след смъртта на Либерман вероятно щяха да проверят разговорите с този Кьолер, а не му се искаше да разваля седем долара на монети и цял час да ги пуска в телефонния автомат, та чак палецът му да почернее. А при положение, че се регистрира като Курт Кьолер, можеше да остави телефона си и да му се обадят, ако е необходимо.

От втората стая (категория — под една десетинка от звезда) успя да се свърже с фройлайн Цимер и да ѝ обясни, че е пристигнал от Ню Йорк във Вашингтон, като е оставил тялото на Бари да пътува без придружител поради извънредната необходимост час по-скоро да предаде записките на сина си (по-важни, отколкото ги бе сметнал в началото) в ръцете на хер Либерман. Но къде е хер Либерман? Нима не е в „Бенджамин Франклин“? Фройлайн Цимер се изненада, но не се разтревожи. Щяла да се обади в Манхайм и да разбере каквото успее. Хер Кьолер все пак да провери и в други хотели, въпреки че не можела да си представи защо хер Либерман ще отседне другаде. Била сигурна, че скоро ще се обади. Обикновено се обаждал при промяна на плановите си. (Обикновено!) Да, а тя щяла да потърси хер Кьолер веднага щом получи информация. В „Кенилуърт“, любезна госпожице, в „Бенджамин Франклин“ нямаше свободни стаи. Но, разбира се, пазят стаята за хер Либерман.

Докато тя позвъни, беше проверил в над трийсет хотела и шест пъти се обади в „Бенджамин Франклин“.

Либерман напуснал Франкфурт, както възнамерявал — във вторник сутринта. Така че или бил във Вашингтон, или бил останал в Ню Йорк.

— Къде отсяда там?

— Понякога в хотел „Едисън“, но обикновено у приятели. Той има там много приятели.

— Благодаря.

— Не се тревожете, хер Кьолер; сигурна съм, че скоро ще се обади и ще му кажа, че го чакате. Ще остана до късно, за всеки случай.

Обади се в „Едисън“ в Ню Йорк, провери в още хотели във Вашингтон, звънеше в „Бенджамин Франклин“ всеки половин час. Притича дотам под суграшицата да се увери, че дрехите и куфарът му са още в стаята с табелката „Не влизайте“.

В сряда вечерта преспа в „Кенилуърт“. Постара се да спи. Беше потиснат. Помисли за пистолета на нощното шкафче... Нима наистина се надяваше, че ще успее да убие Либерман и другите (оставаха седемдесет и седем!), преди да убият самия него? Или по-лошо, преди да го заловят и да го накарат да изтърпи този отвратителен фарс — да го изправят пред съда като бедните Щангел и Айхман? Защо да не сложи край на борбите, плановете, тревогите?

В един часа включи телевизора и изведнъж на екрана се появи... Това бе знак от бога! Знак, изпратен му да го измъкне от отчаянието! Даваха прекрасен филм за фюрера и генерал фон Бломберг. Парад на „Луфтвафе“. Изключи омразния английски говор и загледа размазаните, стари, неми изображения. Те изпълниха сърцето му едновременно със сладост и горчилка, вдъхнаха му нова решителност...

Заспа.

В четвъртък сутринта в осем часа и няколко минути, точно когато се канеше пак да се обади във Виена, звънна телефонът.

— Ало?

— Мистър Курт Кьолер! — обади се жена, американка, не беше фройлайн Цимер.

— Да...

— Здравейте, казвам се Рита Фарб. Позната съм на Йохан Либерман. Той отседна у нас, в Ню Йорк. Помоли ме да ви се обадя. Преди малко говори с Виена и разбра, че го чакате. Ще бъде във

Вашингтон довечера, към шест часа. Би искал да вечеряте с него. Ще ви се обади, щом пристигне.

— Чудесно! — каза Менгеле с облекчение, възрадвайки се.

— Бихте ли му направили една услуга? Ще можете ли да се обадите в хотел „Бенджамин Франклин“ и да им кажете да пазят стаята му?

— Да, с удоволствие! Знаете ли с кой самолет пристига!

— Той е с кола, не е със самолет. Току-що тръгна. Затова се обаждам аз. Бързаше.

Менгеле се намръщи.

— Тогава няма ли да пристигне преди шест? — запита той. — Щом вече е тръгнал?

— Не, ще се отбие в Пенсилвания. Може да пристигне дори след шест часа, но непременно ще дойде и веднага ще ви се обади.

Менгеле помълча.

— С Хенри Уйлок ли ще разговаря? — попита след малко. — В Ню Провидънс, нали?

— Да, аз получих указанията как да го намери. Винаги е интересно, когато мистър Либерман ни гостува. Предполагам, че става дума за нещо наистина важно.

— Да — отвърна Менгеле. — Благодаря, че ми се обадихте. Знаете ли кога ще се срещне с Хенри Уйлок?

— По обед.

— Благодаря. Довиждане.

Натисна вилката на телефона, задържа я, погледна часовника си, затвори очи и известно време стоя така. Отвори очи, пусна вилката и почука. Свърза се с касиерката и ѝ каза да приготви сметката му за храната и телефона.

Сложи си мустаците и перуката. Пистолета. Сако, палто, шапка. Грабна чантата.

Претича през улицата до „Бенджамин Франклин“, спря на гишето на касиерката, сетне забърза към гишето с надпис „Коли под наем“. Хубава млада жена с униформа в жълто и черно го погледна със сияйна усмивка.

Когато разбра, че е парагваец и няма кредитна карта, усмивката ѝ сякаш помръкна. Трябвало да предплати приблизителната цена в брой. Изчисли я на около шейсет долара. Щяла да пресметне точно, когато

върнел колата. Хвърли банкнотите, остави шофьорската си книжка, поръча колата да е готова най-много след десет минути и забърза към асансьорите.

Към девет часа летеше по магистралата за Болтимор — в бял „Форд Пинто“ под ясносиньото небе, с пистолет под самото, нож в джоба и — дано — с божията закрила.

Ако караше с максималната разрешена скорост от деветдесет километра в час, щеше да стигне в Ню Провидънс почти цял час преди Либерман.

Някои коли бавно го задминаваха. Американци! Ограничението беше деветдесет километра, а те караха със сто. Поклати глава и си позволи да увеличи скоростта. Когато си в Рим...

Влезе в Ню Провидънс — шепа неугледни къщички, магазин, едноетажна тухлена поща. Единайсет без десет. Трябваше да намери Оулд Бък Роуд, без да разпитва този или онзи, за да не опишат после него или колата му на полицията. На картата, която купи на бензиностанцията в щата Мериленд — по-подробна от атласа, — откри градчето Бък на северозапад от Ню Провидънс и тръгна нататък по неравен път с две платна, който се виеше през оголените през зимата обработваеми площи и ливади. Намаляваше скоростта на всеки кръстопът и се взираше в почти неразбираемите знаци и маркировки. От време на време го задминаваха коли и камиони.

Оказа се, че Оулд Бък Роуд пресича косо пътя. Поколеба се дали да поеме наляво или надясно и пое надясно, почти обратно към Ню Провидънс, като се вглеждаше в пощенските кутии. Отмина „Грубър“, сетне „С. Джонсън“. Голите дървета сплитаха клони над тесния път. Насреща му се зададе черна двуколка, теглена от кон. Беше видял подобни плакати по главния път — старомодните американци, изглежда, бяха местна туристическа атракция. В облицованата в черно двуколка седяха брадат мъж с черна шапка и жена с черно боне и гледаха право пред себе си.

Пощенските кутии, поставени досами входните алеи, които се губеха навътре между дърветата, бяха малко и на разстояние. Това беше хубаво — можеше да използва пистолета.

Х. Уйлок. Яркочервено триъгълниче сочеше надолу, а под него имаше табелка, изписана с криви черни букви, която предупреждаваше (или рекламираше?) — КУЧЕТА-ПАЗАЧИ.

Виж, това беше лошо. Всъщност не съвсем, тъй като осигуряваше по-приемлив повод за посещението му, отколкото предложението за екскурзионно летуване, което инак възнамеряваше да повтори.

Зави надясно и колелата потънаха в дълбоките следи на изгърбения в средата коларски път, който водеше постепенно нагоре между дърветата. Колата задра отдолу в издутината — да ѝ берат грижата, това не беше негов проблем. Впрочем и негов, ако се повреди и го остави наред пътя. Караше бавно. Погледна часовника си: единайсет часа и осемнайсет минути.

Да, имаше някакъв бегъл спомен, че едно от американските семейства бе отбелязало в списъка на интересите си, че развъжда кучета. Сигурно са били семейство Уйлок. Бившият надзирател в затвора, вече положително пенсиониран, вероятно бе превърнал хобито си в целодневно занимание.

— Добро утро! — изрепетира на глас Менгеле. — На табелката пише „кучета-пазачи“, точно такава ми трябва.

Натисна гъстите мустаци, потупа перуката отстрани и отзад, обърна огледалото и се огледа. Върна огледалото и продължи бавно по разнебитения път. Напъха ръка под палтото, бръкна под самото и разкопча кобура на пистолета.

Посрещна го хоров кучешки лай, идещ откъм слънчева ливада, в дъното на която се виждаше двуетажна къща с бели кепенци и кафяви дървени подпори, разположена под ъгъл спрямо него. В задния двор над десетина кучета джавкаха, скимтяха и се хвърляха върху висока мрежеста ограда. Зад тях стоеше мъж с побелели коси и го гледаше.

Спря колата досами застланата с плочи пътека пред къщата. Освободи лоста на скоростите и изключи мотора. Сега скимтеше само едно куче, вероятно кутре, ако се съдеше по звуците, които издаваше. От другата страна на къщата в двоен гараж стоеше червен пикап, другото място беше празно.

Отключи вратата на колата, отвори я и излезе. Протегна се и разтри гърба си — в това време колата взе да бибипка, бе забравил да измъкне ключа. Пистолетът помръдна под самото му. Затръшна вратата

и се загледа в белосаната веранда в дъното на пътеката. Значи тук живееше един от тях! Може би някъде из къщата имаше и снимка на момчето. Развълнува се при мисълта, че ще зърне това почти четиринайсетгодишно личице! Божичко, ами ако днес не е на училище? Тази възможност го разтревожи и същевременно го опияни!

Побелелият мъж забърза към него, като мина покрай къщата на дълги подскоци, придружен от едно куче — лъскавочерен доберман. Носеше огромно кафяво яке, черни ръкавици и кафяви панталони. Беше висок и широкоплещест, със смръщено червендалесто лице и недружелюбен поглед.

Менгеле се усмихна.

— Добро утро! — извика той. — На табелката...

— Вие ли сте Либерман? — попита мъжът с плътен, гърлен глас, докато превземаше разстоянието на подскоци.

— Да, да! — отговори Менгеле с още по-широка усмивка. — А вие сигурно сте мистър Уйлок?

Мъжът спря до Менгеле и кимна с къдрава побеляла глава. Красивият синкавочерен доберман изръмжа и показа на Менгеле острите си бели зъби. Веригата около врата му беше захваната за черна кожена халка. От ръкавите на грубото кафяво яке висяха конци и парцали и тук-таме се подаваше бяла вата.

— Малко подраних — извини се Менгеле.

Уйлок се взря в колата зад гърба му, сетне втренчи в него кривогледите си сини очи, които гледаха изпод бели рошави вежди. Лицето му, покрито с набола побеляла брада, бе прорязано от бръчки.

— Влезте — каза той и посочи с белокосата си глава към къщата. — Нямам нищо против да ви изслушам, дяволски любопитен съм.

Обърна се и го поведе по пътеката, хванал с пръст веригата на синкавочерния доберман.

— Красиво куче — отбеляза Менгеле зад него.

Уйлок се изкачи на верандата. На бялата врата имаше чукче с форма на кучешка глава.

— Синът ви вкъщи ли е? — попита Менгеле.

— Няма никой — отвърна Уйлок и отвори вратата. — Тук сме само аз и кучетата.

Два добермана се приближиха, появи се и трети. Заблizaха ръкавицата му и заръмжаха към Менгеле.

— Кротко, момчета — обърна се Уйлок. — Това е приятел.

Отпрати ги с жест и те послушно се оттеглиха, а той самият влезе с кучето, което държеше за веригата.

— Затворете вратата — обърна се Уйлок към Менгеле.

Менгеле влезе и затвори вратата. Остана там, загледан в Уйлок, който се бе навел сред струпаните черни добермани, милваше ги по главите и ги потупваше по яките черни тела, а те го ближеха и душеха.

— Какви красавци! — обади се Менгеле.

— Тия младежи — заговори Уйлок весело — са Харпо и Зепо. Синът ми измисли имената, един-единствен път му дадох такива права. А този възрастен господин е Самсън, Сам, много е послушен. Ето го и Мейджър. Това е мистър Либерман, момчета. Приятел. — Изправи се и се усмихна на Менгеле, като издърпваше пръстите на ръкавиците си. — Сега ви е ясно защо не напълних гащите, като ми казахте, че някой ме преследва.

Менгеле кимна.

— Да — рече той и погледна двата добермана, които душеха палтото му. — Имате си отлична охрана. Такива кучета!

— Ще прегризат гърлото на всеки, който ме погледне накриво. — Уйлок смъкна ципа на якето си и отдолу се показва червена риза. — Съблечете си палтото и го закачете там.

Отдясно на Менгеле стоеше висока закачалка с големи черни куки. В овалното ѝ огледало се виждаше стол и част от масата за хранене в стаята насреща. Менгеле окачи шапката си на една от куките и разкопча палтото си. Усмихна се на доберманите, сетне на Уйлок, който си сваляше якето. Зад Уйлок се виждаше стръмно стълбище към горния етаж.

— Значи вие заловихте Айхман? — Уйлок окачи якето със скъсаните ръкави.

— Други го заловиха — отвърна Менгеле, като си сваляше палтото, — но аз, разбира се, им помогнах. Открих къде се крие в Аржентина.

— Получихте ли възнаграждение?

— Не. — Менгеле окачи палтото. — Правя това за собствено удовлетворение — рече той. — Мразя нацистите. Трябва да бъдат преследвани и унищожавани като въшки.

— Сега трябва да мислим за хулиганите, а не за нацистите — отбеляза Уйлок. — Заповядайте, влезте тук.

Менгеле оправи сакото си и последва Уйлок към стаята вдясно. Придружаваха го двата добермана, които душеха краката му — другите два вървяха с Уйлок. Стаята беше приветлива — дневна с бели пердета на прозорците и тухлена камина, а вляво цялата стена бе окичена с награди — разноцветни лентички, блещукаха медали и трофеи — и снимки в черни рамки.

— Това е наистина забележително — каза Менгеле, като се приближи и ги заразглежда. Снимките бяха все на добермани, момчето го нямаше.

— Сега, кажете ми, защо ме преследва този нацист?

Менгеле се обърна. Уйлок бе седнал на викторианско канапе между двата прозореца, бъркаше с два пръста в кристалната стъкленица с тютюн, поставена на ниска масичка пред него, и тъпчеше евтината си черна лула. Единият доберман го наблюдаваше, подпрял предни лапи на масата. Другият доберман, най-големият, лежеше на кръгло килимче между Уйлок и Менгеле и гледаше Менгеле кротко, по не и безучастно. Останалите два добермана душеха краката и пръстите на Менгеле.

Уйлок погледна Менгеле.

— Добре де, кажете — настоя той.

— Знаете ли — отвърна с усмивка Менгеле, — трудно ми е да говоря в присъствието на... — посочи доберманите до себе си.

— Не се тревожете — увери го Уйлок, като продължаваше да тъпче лулата. — Няма да ви закачат, щом се държите кротко. Просто седнете и говорете. Ще свикнат с вас.

Менгеле седна на кожен диван — кожата проскърца под него. Единият доберман скочи на дивана и взе да се върти, като се канеше да легне. Доберманът от килимчето стана, доближи се, мушна лъскавата си черна глава между коленете на Менгеле и го подуши.

— Самсън — скара му се Уйлок, поднесе запалена клечка към лулата и смукна.

Доберманът отдръпна главата си и седна на пода, вперил поглед в Менгеле. Другият доберман, седнал до краката му, почеса със задната си лапа мястото около веригата на врата си. Доберманът, който се бе

настанил на дивана до Менгеле, легеше и наблюдаваше този в краката му.

Менгеле се изкашля.

— Нацистът, който ще дойде, е самият доктор Менгеле — каза той. — Вероятно ще бъде тук...

— Доктор? — Уийлок хвана в шепа лулата си и угаси клечката.

— Да — потвърди Менгеле, — доктор Менгеле. Мистър Уийлок, сигурен съм, че тези кучета са прекрасно обучени, това личи и от онези награди на стената — посочи с пръст към стената зад себе си, — но истината е, че когато бях осемгодишен, ме нападна куче, не доберман, немска овчарка. — Докосна лявото си бедро. — Бедрото ми е до ден-дневен цялото в белези. Това е оставило следа и в психиката ми. Чувствувам се зле, когато съм в една стая с куче, а четири са вече истински кошмар!

— Трябваше веднага да ми кажете. — Уийлок остави лулата, изправи се и щракна с пръсти. Доберманите моментално рипнаха, заподскачаха и се заблъскаха в краката му. — Елате, момчета — изкомандува той и поведе глутницата през стаята към вратата до дивана. — Този човек е като Уоли Монтагю. Хайде, прибирайте се.

Изкара доберманите от стаята, отстрани с крак нещо, което се бе запряло под вратата, и я затвори. Провери топката на бравата.

— Не могат ли да влязат от другаде? — запита Менгеле.

— Не — каза Уийлок и прекоси обратно стаята.

Менгеле въздъхна.

— Благодаря. Сега се чувствувам много по-добре. — Седна по-напред на дивана и разкопча сакоето си.

— Хайде де, разказвайте — каза Уийлок, седна на канапето и взе лулата. — Не искам дълго да ги държа там затворени.

— Ще пристъпя направо към въпроса — започна Менгеле, — но първо искам да ви дам оръжие, за да можете да се защитавате в моменти като този, когато кучетата не са с вас.

— Имам пистолет — заяви Уийлок. Бе се облегнал на канапето, с крак върху крак, с лула между зъбите, опрял лакти на облегалката. — Марка „Лугер“. — Извади лулата от уста и изпусна дим. — Имам и две въздушни пушки и ловджийска пушка.

— Това е броунинг — каза Менгеле и извади пистолета от кобура. — За предпочитане е пред лугер, защото пълнителят има

тринайсет патрона. — Вдигна с палец предпазителя и насочи пистолета към Уйлок. — Горе ръцете, но първо оставете лулата, бавно.

Уйлок се намръщи, белите му вежди щръкнаха.

— Да се разберем — каза Менгеле. — Нямам намерение да стрелям във вас. Защо да ви убивам? Та аз дори не ви познавам. Либерман е човекът, от когото се интересувам. По-точно човекът, заради когото съм дошъл.

Уйлок отпусна кръстосаните си крака и бавно се наведе, като гледаше яростно Менгеле с пламнало лице. Остави лулата и вдигна отворени длани над главата си.

— Сложете ги на главата — предложи Менгеле. — Имате хубава коса, завиждам ви. За съжаление моята е перука. — Стана от дивана и посочи нагоре с дулото на пистолета.

Уйлок се изправи с кръстосани на главата ръце.

— Пет пари не давам кой е нацист и кой не е — рече той.

— Добре — каза Менгеле, насочил пистолета в червената риза на Уйлок. — Въпреки това бих искал да ви затворя някъде, откъдето няма да можете да дадете знак на Либерман. Имате ли изба?

— Да — отвърна Уйлок.

— Вървете към избата. Бавно. Има ли й къщата други кучета освен тези четири?

— Не. — Уйлок тръгна бавно към вестибюла, с ръце на главата.
— За ваш късмет.

Менгеле го последва с пистолета.

— Къде е жена ви?

— На училище. Преподава. В Ланкастър.

Уйлок излезе във вестибюла.

— Имате ли снимки на сина си?

Уйлок спря за момент и тръгна надясно.

— За какво са ви?

— Да ги разгледам — отговори Менгеле, като го следваше с оръжието. — Няма да му направя нищо лошо. — Аз съм лекарят, който го извади на бял свят.

— По дяволите, това пък какво е? — Уйлок спря пред вратата до стълбището.

— Имате ли снимки? — повтори Менгеле.

— Има албум. Там, където бяхме. На рафта под масичката с телефона.

— Това ли е вратата?

— Да.

— Свалете едната ръка и я открехнете.

Уийлок се обърна към вратата, свали едната си ръка, открехна леко вратата и върна ръката на главата си.

— А сега с крак.

Уийлок отвори широко вратата с крак.

Менгеле прекоси помещението и застана до стената, насочил пистолета в гърба на Уийлок.

— Вървете напред.

— Трябва да запаля лампата.

— Запалете я.

Уийлок се присегна и дръпна някаква връвчица. Вътре блесна светлина. Уийлок върна ръката върху главата си, наведе врат и слезе на площадката, където на дъсчената стена бяха закачени различни сечива и инструменти.

— Слизайте — каза Менгеле. — Бавно.

Уийлок се обърна наляво и започна бавно да слиза. Менгеле се приближи до вратата, стъпи на площадката, обърна се към Уийлок и затвори вратата.

Уийлок слизаше бавно по стълбите към избата с ръце на главата.

Менгеле насочи пистолета в гърба на червената риза. Започна да стреля. Един път, втори път... оглушителни изстрели. Гилзите хвърчаха и отскачаха.

Ръцете пуснаха побелялата глава, свлякоха се, задържаха се върху дървените перила. Уийлок се олюля.

Още един оглушителен изстрел в гърба на червената риза.

Ръцете се изплъзнаха от перилата и Уийлок се повали напред. Челото му удари пода, обутите в тежки обуца крака се разкрячиха и тялото се плъзна по стълбите.

Менгеле гледаше и въртеше показалец в ухото си. Отвори вратата и се върна във вестибюла. Кучетата лаеха свирепо.

— Тихо! — изкрещя им Менгеле и завъртя показалец в другото си ухо. Кучетата продължиха да лаят.

Менгеле спусна предпазителя и прибра пистолета в кобура. Извади носната си кърпа и избърса вътрешната топка на вратата. Дръпна връвта — лампата изгасна — и затвори с лакът вратата.

— Тихо! — изкрещя отново и прибра кърпата в джоба си.

Кучетата не спираха да лаят. Дращеха и блъскаха вратата в края на вестибюла.

Менгеле забърза към предната врата, погледна през тясното прозорче до нея, отвори я и изтича навън.

Влезе в колата, запали я, заобиколи къщата и вкара автомобила на празното място в гаража.

Изтича обратно, влезе в къщата и затвори вратата. Кучетата лаеха, скимтяха, драскаха и блъскаха.

Менгеле се погледна в огледалото на закачалката, разхлаби перуката, махна я и отлепи мустаците от горната си устна. Прибра перуката и мустаците в джоба на окаченото палто и изкара капака на джоба отвън.

Приглади с длани ниско подстриганата си прошарена коса, като не преставаше да се оглежда. Намръщи се.

Свали самото и го окачи на закачалката. Премести палтото на същата закачалка върху него. Развърза вратовръзката на черни и златисти райета, издърпа я, нави я и я прибра в джоба на самото. Разкопча яката на светлосинята риза, освободи и следващото копче, разтвори яката и натисна краищата ѝ.

Кучетата лаеха и скимтяха зад вратата.

Менгеле заоправя каиша на кобура. Гледаше се в огледалото и репетираше на глас: „Вие ли сте Либерман?“ — След това отново, с по-американско произношение, като се стараеше да превъзмогне немския акцент: „Вие ли сте Либерман?“ Постара се да направи гласа си по-гърлен, като на Уийлок. „Флезте. Трябва да си призная, че съм дяволски любопитен. Не им обръщайте внимание, те финаги лаят така. *Винаги лаят. Винаги лаят.* Не им обръщайте внимание, *винаги лаят* така. Вие ли сте Либерман? Влезте.“

Кучетата лаеха.

— Тихо! — изкрещя Менгеле.

---

[1] Във всяко отношение (лат.). — Б.пр. ↑

[2] По рецепта от домашната кухня (фр.). — Б.пр. ↑

Либерман наблюдаваше бавното превъртане на цифрите върху километража на съсипващата бърбреците му малка кола. Домът на Уийлок трябваше да се намира на шестстотин метра след левия завой на Оулд Бък Роуд — ако бе разгадал правилно бароковия почерк на Рита, което досега трудно му се удаваше. Благодарение на почерка ѝ и на спиранията в тоалетните по пътя — наложителни при такова друсане, вече беше дванайсет и двайсет.

Въпреки това чувствуваше, че нещата се наместват и всичко върви добре. Натъжи се, разбира се, като разбра, че са открили трупа на Бари, но пък ако се бяха забавили, доказателството нямаше да дойде навреме. Сега имаше неоспорими факти, които щеше да използва във Вашингтон. И Курт Кьолер щеше да го подкрепи не само със записките на Бари — очевидно важни и полезни, — но и с влиянието си на заможен гражданин. Положително щеше да пожелае да остане с него във Вашингтон и да помогне с каквото може. Фактът, че бе отишъл там, доказваше, че има намерение да му сътрудничи.

Шестстотинте метра се изнизаха. Отпред вляво вече се виждаше пощенската кутия. КУЧЕТА-ПАЗАЧИ, изписано с черни букви на табелката под нея, а отгоре „Х. Уийлок“. Либерман намали скоростта и спря. Изчака да отмине идващият насреща камион и пресече. Зави надясно и колелата потънаха в дълбоките следи на изгърбения коларски път, който водеше постепенно нагоре между дърветата. Колата задра отдолу в издутината. Либерман смени скоростите, караше бавно. Погледна часовника си: дванайсет и двайсет и пет.

Да речем, половин час, докато убеди Уийлок, без да му изнася лекция по генетика: „Не знам защо избиват бащите на момчетата, избиват ги, и това си е.“ И още около час, докато разработят стратегията. Значи, общо час и половина-два. Вероятно щеше да тръгне към три и да стигне във Вашингтон към пет-пет и половина. Щеше да потърси Кьолер. Очакваше с интерес да види и него, и записките на Бари. Интересно как Менгеле бе пропуснал да претърси

момчето. Но може би Кьолер надценяваше важността на тези записки...

Посрещна го хоров кучешки лай, идещ откъм слънчева ливада, в дъното на която се виждаше двуетажна къща с бели кепенци и кафяви дървени подпори, разположена под ъгъл спрямо него. В задния двор над десетина кучета джавкаха, скимтяха и се хвърляха върху висока мрежеста ограда.

Спря колата досами застлана с плочи пътека, която водеше към къщата. Освободи лоста на скоростите, изключи мотора и дръпна ръчната спирачка. Кучетата в задния двор продължаваха да лаят. От другата страна на къщата, в гаража, стояха червен пикап и бяла закрыта кола.

Излезе от колата, затвори вратата и с чанта в ръка остана известно време, загледан в спретнатата, боядисана в кафяво и бяло къща. Уийлок бе наистина добре охраняван. Кучетата — те продължаваха да лаят — вършеха по-добра работа от алармена система. Те бяха и естествена бариера за убиеца. Той вероятно щеше да предприеме нещо другаде — в града или на пътя. Не бе нужно Уийлок да променя нормалния си начин на живот, но трябваше да го сплаши известно време да не излиза от къщи. От Вашингтон щеше да поиска да пратят тук охрана и тогава Уийлок щеше да даде възможност на убиеца да се покаже.

Пое дъх и се запъти нагоре по пътеката към верандата. На вратата имаше чукче (желязна кучешка глава), до него черно копче на звънец. Избра чукчето и почука два пъти. Беше старо и се движеше трудно. Чуването се чуваше доста глухо. Изчака малко — в къщата лаеха кучета — и посегна с пръст към звънеца, ала вратата се отвори. На прага стоеше мъж, по-дребен, отколкото очакваше, с ниско подстригана прошарена коса и живи, весели, кафяви очи, който каза с плътен гърлен глас:

— Вие ли сте Либерман?

— Да — отвърна той. — Мистър Уийлок?

Човекът с ниско подстриганата прошарена коса кимна и вратата се отвори по-широко.

— Влезте.

Влезе във вмирисан на кучета вестибюл със стълбище нагоре. Свали си шапката. Кучетата — пет-шест на брой, ако се съдеше по

шумотевицата — скимтяха и дращеха вратата в другия край на вестибюла. Обърна се към Уийлок, който бе затворил входната врата и го гледаше усмихнат.

— Радвам се да се запозная с вас — рече Уийлок.

Изглеждаше нахакан, в светлосиня риза с отворена яка и навити ръкави, добре ушит тъмносив панталон и хубави черни обувки. Явно в бизнеса с кучетата нямаше рецесия.

— Бях започнал да си мисля, че няма да дойдете.

— Неправилно разчетех упътването — каза Либерман с извинителна усмивка. — Вероятно си спомняте дамата, която ви позвъни от Ню Йорк? Тя всъщност се обади от мое име.

— А, така ли? — рече Уийлок и се усмихна. — Съблечете си палтото.

Посочи закачалката. На нея висяха черна шапка, палто и кафяво ватено яке с разнищени парцаливи ръкави.

Либерман окачи шапката, остави чантата на пода, разкопча си палтото. Сега Уийлок беше по-приветлив, отколкото по телефона — всъщност сякаш искрено се радваше, че го вижда, но нещо в начина, по който говореше, не бе в тон с приветливостта му. Либерман го почувствува, но не можа да разбере какво е. Хвърли поглед към вратата, зад която се чуваше лай и скимтене на кучета.

— Прав бяхте, като казахте „къща, пълна с кучета“.

— Да — потвърди Уийлок, като мина покрай него усмихнат. — Не им обръщайте внимание. Финаги лаят така. Затворих ги да не ви притесняват. Някои хора се страхуват. Флезте тук.

Запъти се към вратата вдясно.

Либерман окачи палтото си, взе чантата и със замислен поглед, вперен в гърба на Уийлок, го последва в спретнато подредена дневна. Кучетата продължаваха да лаят и да се мятат, този път зад една врата, вляво от черен кожен диван, над който на облицована с дървена ламперия стена висяха разноцветни лентички и медали, трофеи и снимки в черни рамки. В единия край на стаята имаше тухлена камина, а на полицата над нея — още трофеи и часовник. На дясната стена бяха прозорците с бели пердета, между тях старомодно канапе, а в ъгъла до вратата — стол и маса, телефон, счетоводни книги, лули на стойка.

— Седнете — каза Уийлок, посочи към дивана и се приближи до канапето. — Кажете ми сега, защо ще идва да ме убива този нацист? — Седна. — Трябва да си призная, че съм дяволски любопитен.

„Любопитен.“ Ето какво го беше раздразнило. Приветливият Хенри Уийлок го имитираше, оцветяваше американския си говор с лек „швабски акцент“. Правеше го едва забележимо — просто леко омекотяваше „л“-то и понякога произнасяше „ф“ вместо „в“. Либерман седна на дивана — кожата изскърца под него — и погледна Уийлок, който седеше леко наведен на канапето, подпрял лакти на разтворените си колене. Върховете на пръстите му се плъзгаха напред-назад по ръбовете на зелен албум със снимки или изрезки, поставен на ниската масичка пред него. Усмихваше се и чакаше.

Възможно ли беше да го имитира неволно? Самият той се бе улавял как подражава, без да иска, подведен от тромавия немски на някой събеседник чужденец, и естествено, се бе смущавал от това.

Не, сега бе сигурен, че е нарочно. От усмихнатия Уийлок се излъчваше враждебност. Всъщност какво можеше да се очаква от един бивш надзирател в изправителен дом, който обучаваше кучетата си да давят и хапят хора? Човечност? Добро възпитание? Нали не бе дошъл тук да се сприятелява с Уийлок? Остави чантата до краката си и отпусна ръце на коленете.

— За да ви обясня това, мистър Уийлок — започна той, — трябва да се спра на някои лични въпроси, засягащи вас и семейството ви. По-точно подробностите около осиновяването на момчето.

Уийлок вдигна въпросително вежди.

— Знам, че вие и мисис Уийлок — продължи Либерман — сте получили бебето в Ню Йорк чрез една жена, която се е представила за Елизабет Грегъри. Повярвайте ми — наведе се напред, — никой няма да ви безпокои за това. Никой няма да се опита да вземе сина ви или да ви обвини в нарушаване на законите. Минало е много време и това вече не засяга никого, а в конкретния случай съвсем не е важно.

— Вярвам ви — заяви сериозно Уийлок.

Хладнокръвен тип беше този Уийлок, така спокойно прие всичко. Седеше си и невъзмутимо движеше върховете на показалците си нагоре-надолу по ръба на зеления албум, ту двата заедно, ту поотделно. Гърбът на албума беше обърнат към Либерман, горната му

корица беше леко повдигната и очевидно подпряна на нещо, сложено вътре.

— Елизабет Грегъри — рече Либерман — не е истинското име на жената. Казва се Фрида Малоуни, Фрида Алтшул Малоуни. Чували ли сте за нея?

Уйлок се смръщи замислено.

— Имате предвид онази нацистка, която върнаха в Германия? — запита той.

— Да — Либерман взе чантата. — Имам нейни снимки, ще видите, че...

— Няма нужда — каза Уйлок.

Либерман го загледа.

— Видях снимката ѝ във вестника — обясни Уйлок. — Стори ми се позната. Сега разбирам защо.

Усмихна се. Немският акцент беше доста силен.

Либерман кимна. (Дали го правеше нарочно? Като се изключи подражанието, Уйлок се държеше съвсем приятно.) Закопча каишката на чантата и погледна Уйлок.

— Вие и жена ви — заговори той, като се стараеше да потисне своя акцент — не сте единственото семейство, получило дете чрез нея. Семейство Гътри например е осиновило момче по същия начин, а мистър Гътри беше убит през октомври. Както и семейство Къри. Мистър Къри беше убит през ноември.

Сега Уйлок изглеждаше загрижен. Пръстите му замръзнаха върху ръба на корицата на албума.

— В страната има нацист — продължи Либерман, като държеше чантата на коленете си, — бивш есесовец, който убива бащите на момчетата, осиновени чрез Фрида Малоуни. Убива ги в същия ред, в който децата са били осиновени, и през същия интервал от време. Вие сте следващият, мистър Уйлок. — Либерман поклати глава. — И убийството трябва да се извърши скоро. А след вас има още много. Затова отивам във Вашингтон и затова, докато убедя властите да се заемат с въпроса, вие трябва да внимавате. Кучетата не са достатъчна охрана.

Посочи към вратата отдясно до края на дивана. Кучетата скимтяха, а едно-две лаеха доста унило.

Уйлок поклати глава. Сякаш бе изумен.

— Хмм! Така значи! — рече той. — Това наистина е много странно! — Погледът му изглеждаше доста учуден. — Казвате, че убива бащите на момчетата?

— Да.

— Но защо?

Този път произношението му бе прекрасно. Сякаш той също се старяеше. Божичко, разбира се! Та той не му подражаваше нито съзнателно, нито неволно, а потискаше собствения си акцент, същия като неговия!

— Не знам... — отговори Либерман.

Ами обувките и панталонът му? Бе облечен като гражданин, съвсем неподходящо за обстановката. И тази враждебност, която се излъчваше от него... И кучетата, затворени, защото „някои хора се страхуват“...

— Не знаете? — запита представящият се за Уийлок нацист. — Толкова убийства, а вие не знаете причината?

Но нали убийците трябваше да са около петдесетгодишни, а този беше на шейсет и пет, може би малко по-млад. Менгеле? Невъзможно. Менгеле беше в Бразилия или в Парагвай и не би посмял да дойде на север. Как изведнъж ще се озове тук, в Ню Провидънс, чак в Пенсилвания? Либерман поклати глава. Не, не можеше да е Менгеле.

Но нали Курт Кьолер първо бе телефонираше от Бразилия, след това от Вашингтон? Името му сигурно е било записано някъде из документите на Бари, може и да е фигурирало в паспорта му като най-близък родственик...

Зад корицата на албума се показва пистолет с насочено към него дуло.

— Тогава аз ще ви я кажа — рече мъжът с пистолета.

Либерман се вгледа в него — представи си малко по-тъмна и по-дълга коса, тънки мустачки, изопната кожа, махна и годините... Да, Менгеле! Омразният, тъй дълго преследваният Менгеле! Ангелът на смъртта, убиецът на деца! Седеше пред него усмихнат. Насочил пистолета.

— Наистина срамота — проговори Менгеле на немски. — Бива ли да умрете в неведение? Искам да научите какво точно беше направено през последните двама и няколко години. Това вцепенение само на пистолета ли се дължи, или ме познахте?

Либерман примигна и си пое дъх.

— Познах ви — рече той.

Менгеле се засмя.

— Рудел, Зайберт и другите от командния състав се проявиха като немошни апатични баби. Отзоваха моите хора, защото научили, че Фрида Малоуни е разговаряла с вас за децата. Значи, налага се сам да довърша работата. — Сви рамене. — Всъщност нямам нищо против, това ще ме подмлади. Вижте какво, оставете бавно чантата долу, облегнете се с ръце на главата и се отпуснете. Имате на разположение цяла минута, преди да ви убия.

Либерман смъкна бавно чантата на пода — постави я вляво от краката си, с намерение, ако му се удаде възможност, да отскочи бързо до вратата вдясно и да я отвори. Стига да не е заключена! Тогава може би кучетата, които скимтяха оттатък, щяха да видят Менгеле с пистолет в ръка и да го нападнат, преди да успее да стреля многократно. Не бе изключено, разбира се, кучетата да нападнат и него. А може би нямаше да нападнат никого без команда от Уийлок, който сигурно лежеше мъртъв някъде оттатък. Но не му идваше наум по-добър вариант.

— Бих желал да имаме повече време — продължаваше Менгеле. — Наистина бих желал. Това е един от най-чудесните моменти в живота ми, сигурен съм, че разбирате какво огромно удовлетворение изпитвам. Тъй че, ако имах практическа възможност, щях с удоволствие да поседя и да поприказвам с вас час-два. Например да опровергая някои гротескни преувеличения в онази ваша книга. Но уви... — Менгеле сви рамене.

Либерман скръсти ръце на главата си и както седеше изправил гръб на ръба на дивана, започна съвсем бавно да раздалечава краката си. Диванът беше нисък и нямаше да му е лесно да стане бързо.

— Мъртъв ли е Уийлок? — запита той.

— Не — отвърна Менгеле, — приготвя ни обед в кухнята. А сега, слушайте ме внимателно, драги Либерман. Ще ви кажа нещо, което ще ви прозвучи напълно невероятно, но се кълна в паметта на майка си, че е самата истина. Нима ще си правя труда да лъжа нищожество като вас? При това почти мъртво нищожество?

Либерман хвърли бърз поглед към прозореца вдясно от канапето и отново впери очи в Менгеле.

Менгеле въздъхна и поклати глава.

— Ако аз искам да погледна през прозореца, първо ще ВИ убия и тогава ще погледна. Но просто не искам да си правя този труд. Ако идваше някой, кучетата в задния двор щяха да лаят, нали? Не е ли така?

— Да — каза Либерман с ръце на главата.

Менгеле се усмихна.

— Виждате ли? Всичко става, както аз искам. Бог е на моя страна. Знаете ли какво гледах по телевизията в един часа тази нощ? Филми за Хитлер. — Кимна. — В момент, когато изживявах тежка депресия и направо мислех за самоубийство. Кажете сега, това не е ли знак от бога? Тъй че не губете време да гледате през прозорци, гледайте мен и ме слушайте. Той е жив. Този албум — направи знак със свободната си ръка, като не отместваше очи и държеше пистолета насочен към Либерман — е пълен с негови снимки, има го на възраст от една до тринайсет години. Момчетата са негови точни генетични дубликати. Няма да губя време да ви обяснявам как го постигнах, дори да го направя, съмнявам се, че ще можете да го разберете. Но трябва да знаете едно: аз успях! Успях да създам точни генетични дубликати. Създадох ги в лабораторията, а след това ги износиха жени от племето ауити. Здрави жени, покорни на пресметливия си вожд. У момчетата няма и следа от тяхната наследственост. Те са най-чиста проба дубликати на Хитлер, получени изцяло от негови клетки. Разреши ми да взема от него половин литър кръв и да отрежа парченце от кожата над ребрата му, по библейски образец. Спомням си датата, шести януари хиляда деветстотин четиридесет и трета година, бяхме във Вълчата бърлога. Фюрерът не си бе позволил да има деца. — Телефонът извъня. Менгеле не отмести очи от Либерман, ръката с пистолета не трепна. — Той знаеше, че всеки син би расъл с чувство за непълноценност в сянката на такъв... — Телефонът отново извъня. — ... велик, всемогъщ баща. Като разбра, че теоретически е възможно... — Пак телефонът. — ... един ден да създам не негов син, а самия него, дори не негово копие... — Телефонът, — ... а нов оригинал, фюрерът — също като мен — изпадна във възторг от идеята. Тогава ми осигури подходящо място за работа и необходимата база, за да се заема със задачата. Нима си мислите, че работата ми в Аушвиц е била някакво безумство, ей тъй на вятъра? Колко елементарни хора сте вие! По

случай събитието, след като ми разреши да взема от кръвта и от кожата му, той ми подари красиво надписана табакера: „На моя дългогодишен приятел Йозеф Менгеле, един от хората, които ми служат най-вярно и който в бъдеще може би ще се окаже най-полезен от всички. Адолф Хитлер.“ Тази табакера е най-скъпоценното ми притежание. Естествено, рисковано бе да я пренасям през границата, така че сега е в сейфа на адвоката ми в Асунсион, очаква ме да се прибера у дома след пътешествията. Виждате ли, давам ви повече от минута. — Погледна часовника си...

Либерман скочи. Изстрел раздра въздуха! Той заобиколи дивана, протегна ръка. Отново изстрел, още един! Болката го прикова до стената. Болка в гърдите, болка по-надолу... В притиснатото му към твърдата стена ухо ехтеше кучешки лай. Кафявата дървена врата се тресеше от удари. Посегна към стъклената топка на ромбчета. Нов изстрел раздра въздуха — топката се пръсна в мига, в който я улови, малката дупчица в ръката му се напълни с кръв. Пръстите му се впиха в стърчащата част от топката. Изстрел! Кучетата бясно лаеха. Изкривил лице от болка, стиснал здраво очи, Либерман завъртя остатъка от топката и дръпна. Вратата се отвори с трясък, блъсна ръката му и удари рамото му. Кучетата виеха. Няколко изстрела, оглушителен залп! Лай, вик, щракане... пистолетът беше празен. Топуркане, звън, ръмжене, вик. Раздраната му ръка пусна назъбеното парче от топката. Извърна се към стената, като едва си поемаше дъх. Свлече се надолу, отвори очи...

Черните кучета бяха повалили Менгеле и той лежеше проснат странично на канапето с разкрасени крака. Огромните добермани, с оголени зъби и опънати назад остри уши, гледаха свирепо. Менгеле се опитваше да се отдръпне назад, забил буза в страничната облегалка на канапето. Окото, което се виждаше, бе втренчено в един от доберманите пред него — той се провря между краката на преобърнатата масичка и ухапа китката му. Пистолетът падна от ръката. Окото се изви към доберманите, които ръмжаха над главата му. Доберманът над бузата бе стъпил на канапето, между гърба му и облегалката, и тъпчеше с предни лапи рамото му. Доберманът, застрашаващ гърлото на Менгеле, стоеше със задни крака на пода между разкрасените му крака, облягаше се на извитото му навътре

бедро и затискаше с тяло гърдите му. Повдигна глава от облегалката на канапето със сведени надолу очи и треперещи устни.

Четвърти огромен доберман се беше проснал на една страна на пода, с нос, заврян в омотаното килимче. Черните му ребра се повдигаха. Изпод него изпълзя лъскава локва.

Либерман продължи да се свлича по стената, примижа и седна на пода. Бавно опъна крака пред себе си, като наблюдаваше доберманите, готови да се нахвърлят на Менгеле.

Бяха готови да се нахвърлят, но не го правеха. Китката на Менгеле беше свободна. Доберманът, който преди я беше ухапал, сега ръмжеше срещу носа му.

— Дръж! — изкомандува Либерман, но от гърлото му излезе само шепот. Болката в гърдите стана по-силна, режеща. — Дръж! — изкрещя той пряко сили. От гърлото му се изтръгна дрезгав, но достатъчно ясен глас.

Доберманите изръмжаха, но не помръднаха.

Менгеле стисна очи, зъбите му се впиха в долната устна.

— ДРЪЖ! — изрева Либерман, а болката прониза и разкъса гърдите му.

Доберманите ръмжаха, но не помръдваха.

От прехапаната устна на Менгеле се процеди пискливо стенание.

Либерман опря ръка в стената и затвори очи. Задъхваше се. Издърпа възела на вратовръзката си, разкопча яката. Разкопча още едно копче под връзката и опипа с пръсти мястото на болката. По ръба на фланелката усети влага. Отвори очи и погледна пръстите си. По тях имаше кръв. Куршумът бе пронизал гърдите му. Какво ли бе засегнал? Левия бял дроб? Каквото и да беше, при всяко вдишване болката ставаше непоносима. Бръкна за носна кърпа в джоба на панталона, наложи се да се обърне на лявата страна. По-долу в таза усети още по-силна болка. Примижа. Ооох!

Измъкна кърпата, вдигна я, притисна я към раната на гърдите си и я задържа там.

Вдигна лявата ръка. От двете и страни се стичаше кръв — повече от раздраната длан, отколкото от малката дупчица отгоре. Куршумът беше минал под показалеца и средния пръст. Пръстите му бяха безчувствени и не можеше да ги движи. Две резки кървяха на дланта.

Искаше да задържи ръката нагоре, за да намали притока на кръв, но не можа. Остави я да падне. Нямаше сили да се помръдне. Чувствуваше само болка. И умора... Вратата до него бавно се притвори. Погледна Менгеле. Прикован от доберманите, Менгеле го наблюдаваше.

Затвори очи. Болката изгаряше гърдите му при всяко вдишване.

— Назад...

Отвори очи и погледна към Менгеле, който продължаваше да лежи странично на канапето, притиснат от ръмжащите добермани.

— Назад — повтори Менгеле с немощен глас. Окоето, вперено в добермана, зинал насреща му, се извъртя към добермана до гърлото му, сетне към този, който ръмжеше под ухото му. — Къш! Вече няма пистолет. Няма пистолет. Хайде! Добри кучета.

Синкавочерните добермани ръмжаха, без да помръднат.

— Хубави кучета — каза Менгеле. — Самсън? Хайде, мойто момче. Къш! Назад! — Обърна бавно глава към облегалката. Доберманите отдръпнаха малко глави, но продължаваха да ръмжат. Менгеле изкриви уста в колеблива усмивка. — Мейджър? Нали ти си Мейджър? Добър Мейджър, добър Самсън. Добри кучета. Приятел. Няма пистолет. — Ръката със зачервена китка хвана предния край на облегалката, другата ръка се бе вкопчила в гърба на канапето. Менгеле започна бавно да се обръща. — Добри кучета. Назад! Назад!

Доберманът в средата на стаята лежеше неподвижен, черните ребра не помръдваха. Локвата урина около него се бе разделила на малки локвички, които блестяха върху широките дъски на пода.

— Добри кучета, хубави кучета...

Легнал по гръб, Менгеле започна бавно да се изтегля нагоре към ъгъла на канапето. Доберманите ръмжаха, но не помръдваха, само наместваха по-удобно лапите си, докато той се придвижваше нагоре, по-далеч от зъбите им.

— Назад — увещавахе ги Менгеле. — Аз съм ваш приятел. Правя ли ви нещо лошо сега? Не, не, аз ви обичам.

Либерман затвори очи. Дишането му причиняваше болка. Седеше в локвата кръв, която се стичаше откъм гърба му.

— Добър Самсън, добър Мейджър. Бепо? Зарко! Добри кучета. Назад. Назад.

Нещо между Дина и Гари не бе наред. Мълча, докато беше при тях през ноември, но може би трябваше да се намеси, може би...

— Жив ли си, нещастнико? Жалка отрепка!

Либерман отвори очи.

Менгеле седеше в ъгъла на канапето и го гледаше. Единият му крак бе горе, а другият на пода. Държеше се за облегалката на канапето и го гледаше с презрение, като господар на положението — ако не се смятаха трите добермана, които ръмжаха, наведени над него.

— Неприятни обстоятелства — отбеляза Менгеле, — но няма да е за дълго. То се вижда. Посивял си, душа береш. Кучетата скоро ще загубят интерес към мен, ако си седя спокойно и им говоря мило. Ще им се допикае, ще ожаднеят. — Обърна се към доберманите на английски. — Вода? Не искате ли вода? Добри кучета. Идете да пийнете вода.

Доберманите ръмжаха, без да помръднат.

— Мръсни псета — рече мило Менгеле на немски и отново се обърна към Либерман: — И какво постигна, отрепка такава? Само дете вместо да свършиш отведнъж, ще умреш бавно. Е, нищо, че китката ми е малко одраскана. След петнайсет минути ще се измъкна оттук. Всички мъже от списъка ще умрат когато трябва. Времето на четвъртия райх приближава. Ще завладеем света! Ще доживея да го видя и да застана до водачите му. Представяш ли си какво страхопочитание ще внушават? Каква власт ще имат, какъв мистичен ореол? Как ще треперят и руснаци, и китайци! Да не говорим за евреите.

Иззвъня телефонът.

Либерман опита да се отлепи от стената и да пропълзи до жицата, увиснала от масата до вратата, но болката в таза го прониза и той не успя да помръдне. Отпусна се отново в лепкавата си кръв. Задъхан стисна очи.

— Ясно. Бързаш да пукнеш минута по-рано. А докато умираш, ще е добре да помислиш за внуците си, които ще натикаме в пещите.

Телефонът продължаваше да звъни.

Дали пък, като не се обажда никой, хората няма да се разтревожат и да дойдат? Дано само доберманите да задържат Менгеле...

Отвори очи.

Менгеле седеше и се усмихваше на доберманите. Спокойна, сигурна, приятелска усмивка. Вече не ръмжаха.

Очите му отново се затвориха.

Лай, ръмжене. Отвори очи.

— Не, не! — извика Менгеле и се дръпна в ъгъла на канапето, впил ръце в облегалката. Доберманите ръмжаха и го блъскаха. — Не, не! Добри кучета! Добри кучета! Не, не, не ставам! Не, не! Виждате ли как мирно стоя? Добри кучета. Добри кучета.

Либерман се усмихна и затвори очи. Добри кучета...

— Жив ли си, мръсна отрепка?

Кърпата щеше да се задържи върху раната... остана със затворени очи, без да диша, нека си помисли... сетне вдигна дясната си ръка и показа среден пръст.

Далечен лай. Кучетата в задния двор. Отвори очи. Менгеле го гледаше злобно. Същата омраза, която беше почувствувал по телефона в онази далечна нощ.

— Каквото и да се случи — каза Менгеле, — аз печеля. Уийлок беше осемнайсетият, който умря. Осемнайсет от тях са загубили бащите си във възрастта, в която той е загубил баща си, и поне един ще стане такъв, какъвто беше той. Няма да излезеш жив от тази стая, за да му попречиш. Може и аз да нямам късмет да се измъкна, но за теб съм сигурен.

Стъпки по верандата. Доберманите ръмжаха към Менгеле. Либерман и Менгеле се гледаха от двата края на стаята.

Пътната врата се отвори. Затвори се.

Погледнаха към вратата. Нещо тежко падна във вестибюла. Издрънча метал. Стъпки.

Влезе момчето и застана на вратата — продълговато лице, с остър нос и тъмна коса. Бе облечено в синьо яке с цип, пресечено от

широка червена ивица.

Погледна Либерман. Погледна Менгеле и доберманите. Погледна мъртвия доберман. Разширените му ясносини очи шареха из стаята.

Отметна перчема със синя ръкавица от изкуствена кожа.

— Шишш! — обърна се към кучетата.

— Mein^[1]... мило момче — каза Менгеле и го загледа с обожание. — Мое мило, мило, мило момче, просто не можеш да си представиш колко съм щастлив, колко съм радостен, че те виждам такъв голям, силен и красив! Ще прибереш ли тези кучета? Те ме държат неподвижен вече часове, тъй като по грешка са решили, че аз, а не онзи гаден мошеник там, съм дошъл да ти причиня зло. Махни ги, моля те. Ще ти обясня всичко.

Усмихна му се с любов, притиснат от ръмжащите добермани.

Момчето се взря в него и бавно обърна глава към Либерман.

Либерман поклати глава.

— Не се оставяй да те излъже — предупреди го Менгеле. — Той е престъпник, убиец, ужасен човек, дошъл тук да навреди на теб и на семейството ти. Прибери тези кучета, Боби. Виждаш ли, знам името ти. Знам всичко за теб. Бил си на Кейп Код миналото лято, имаш кинокамера, имаш две хубави братовчедки, които се казват... Разбери, аз съм стар приятел на родителите ти. Всъщност аз съм лекарят, на когото дължиш живота си. Току-що се върнах от чужбина! Доктор Брайтенбах. Не си ли чувал да говорят за мен? Заминах много отдавна.

Момчето го погледна колебливо.

— Къде е баща ми?

— Не знам — отвърна Менгеле. — Подозирам, че тъй като този тип имаше пистолет, който успях да му отнема, а кучетата ни видяха да се бием и останаха с погрешното впечатление... Подозирам, че може би... — кимна мрачно — може би е застрелял баща ти. Дойдох да ви видя, нали ти казах, току-що пристигнах от чужбина, и той ми отвори, като се правеше на приятел. Когато извади пистолета, успях да го надвия и му го отнех, но той отвори онази врата и пушна кучетата. Прибери ги и ще потърсим баща ти. Може би е само вързан. Бедният Хенри! Да се надяваме, че не се е случило най-лошото. Добре, че майка ти не беше тук. Още ли преподава в Ланкастър?

Момчето погледна мъртвия доберман. Либерман помръдна пръст, за да привлече вниманието му.

Момчето погледна Менгеле.

— Кетчуп! — извика то и доберманите се обърнаха и с няколко подскока се озоваха при него. Подредиха се, два от едната му страна, един от другата. Ръкавиците докоснаха синкавочерните им глави.

— Кетчуп! — възкликна Менгеле щастливо и свали крак от канапето. Седна напред и заразтрива ръце над лактите. — Хиляда години да си бях блъскал главата, не бих се сетил да кажа „кетчуп“. — Затропа с крака по пода, като разтриваше бедрата си и се усмихваше. — Казвах „Назад!“, казвах „Къш!“, казвах „Махайте се!“, казвах „Приятел“, но не ми мина през ума да кажа „Кетчуп“.

Момчето намръщено си овали ръкавиците.

— Най-добре... да се обадим в полицията — рече то.

Тъмният перчем падна на челото му.

Менгеле го гледаше втрещено.

— Ти си забележително момче! — каза той. — Толкова съм... — Премигна, преглътна, усмихна се. — Да, разбира се, трябва да се обадим в полицията. Направи ми една услуга, mein... миличък Боби. Вземи кучетата и иди в кухнята да ми донесеш чаша вода. Може и нещо за ядене. — Менгеле се изправи. — Пък аз ще се обадя в полицията и ще потърся баща ти.

Момчето натъпка ръкавиците в джобовете на якето.

— Колата отпред ваша ли е?

— Да — рече Менгеле. — А неговата е в гаража. Поне така предполагам. А може би е ваша? На семейството?

Момчето го загледа скептично.

— Бихте ли седнали отново? — рече то. — Аз ще се обадя.

— Миличък Боби...

— Турция — извика момчето. Доберманите заръмжаха и се хвърлиха към Менгеле. Той се стовари върху канапето с кръстосани пред лицето лакти.

— Кетчуп! — извика Менгеле. — Кетчуп! Кетчуп!

Доберманите спряха, наведени над Менгеле. Продължаваха да ръмжат.

Момчето влезе в стаята и свали ципа на якето.

— Вас няма да послушат — каза то. Обърна се към Либерман и отстрани тъмния перчем.

Либерман го гледаше.

— Той каза всичко обратно, нали? — запита момчето. Пистолетът е негов и той ви отвори, така ли?

— Не! — обади се Менгеле.

Либерман кимна.

— Не можете ли да говорите?

Либерман поклати глава и посочи телефона. Момчето кимна и се обърна.

— Този човек е твой враг! — извика Менгеле. — Кълна се, той ти е враг!

— За откачен ли ме вземате? — момчето отиде до масата и вдигна слушалката.

— Недей! — Менгеле се наклони напред. Доберманите тракаха зъби и ръмжаха край него, но той остана така. — Моля те! Умолявам те! За твое добро е, не за мое! Аз съм ти приятел! Дойдох да ти помогна! Изслушай ме, Боби! Само за минута!

Момчето го погледна със слушалката в ръка.

— Моля те! Ще ти обясня! Ще ти кажа истината! Да, излъгах! Пистолетът беше мой. Трябваше да ти помогна! Моля те! Изслушай ме, само за минута! Ще ми благодариш, кълна ти се! Една минутка!

Момчето постоя, загледано в него, и затвори телефона.

Либерман заклати отчаяно глава.

— Обади се! — опита се да каже той, но шепотът се изтръгна от гърдите му и не можа да излезе от устата му.

— Благодаря — обърна се Менгеле към момчето. — Благодаря ти. — Облегна се и се усмихна печално. — Трябваше да се сетя, че ще се окажеш твърде умен и няма да мога да те излъжа. Моля те — погледна доберманите, погледна момчето, — извикай ги. Няма да ставам.

Момчето стоеше до масата и го гледаше.

— Кетчуп — рече то и доберманите се обърнаха и забързаха към него. Подредиха се в редица, и трите откъм страната на Либерман, с лице към Менгеле.

Менгеле поклати глава и прокара ръка по ниско подстриганата си прошарена коса.

— Толкова е... трудно. Не знам как да започна.

Свали ръка и погледна загрижено.

— Добре де, започвай — каза момчето.

— Умен си, нали? — рече Менгеле.

Момчето стоеше и го гледаше, пръстите му се движеха по главата на най-близкия доберман.

— Но не си добър ученик — продължи Менгеле. — Бил си отличник като малък, а сега не си. Това е, защото имаш... — вдигна ръка и се почука по сляпото око — самостоятелно мислене. Истината е, че си по-умен от учителите, нали?

Момчето гледаше мъртвия доберман намръщено, със стиснати устни. Погледна към Либерман. Либерман посочи телефона.

Менгеле се наклони към момчето.

— Ако искаш да съм откровен с теб, ти също трябва да си откровен с мен! Не си ли по-умен от учителите си?

Момчето го погледна и сви рамене.

— Само един е по-умен от мене — отвърна то.

— И имаш големи амбиции, нали?

Момчето кимна.

— Искаш да станеш велик художник или архитект.

Момчето поклати глава.

— Да правя филми.

— О, да, разбира се — Менгеле се усмихна. — Да бъдеш велик кинорежисьор. — Погледна момчето. Усмивката му угасна. — Ти и баща ти се карате за това, нали? Упорит старец, при това ограничен. Ти негодуваш съвсем основателно.

Момчето го гледаше.

— Виждаш ли? — рече Менгеле. — Наистина те познавам. Никой друг не те познава толкова добре.

— Кой сте вие? — запита момчето, съвсем объркано.

— Лекарят, на когото дължиш живота си. Затова не те излъгах. Но не съм стар приятел на родителите ти. Всъщност никога не съм ги виждал. И те не ме познават.

Момчето наведе глава, сякаш искаше да чува по-добре.

— Разбираш ли какво значи това? — попита го Менгеле. — Човекът, когото смяташ за свой баща... — поклати глава — не ти е баща. А майка ти, въпреки че я обичаш и тя те обича, не ти е майка. Те

са те осиновили. Аз уредих осиновяването. Чрез посредници. Помощници.

Момчето го гледаше втренчено.

Либерман наблюдаваше момчето с тревога.

— Естествено е да се стреснеш, когато внезапно научиш такова нещо — каза Менгеле, — но може би новината няма да се окаже чак толкова неприятна. Никога ли не си почувствувал, че стоиш по-високо от хората наоколо? Като принц сред безличната тълпа?

Момчето вдигна глава и сви рамене.

— Понякога се чувствавам... различен от всички.

— Ти наистина си различен — рече Менгеле. — Много различен и много, много над всички. Имаш...

— Кои са истинските ми родители? — попита момчето.

Менгеле се взря замислено в ръцете си, стисна ги и погледна момчето.

— Ще бъде по-добре за теб — каза той, — ако не научиш това сега. Когато станеш по-възрастен, по-зрял, ще разбереш. Но едно нещо мога да ти кажа, Боби — роден си от най-благородната кръв. Твоето наследство, говоря не за пари, а за характер и способности, е несравнимо с това на другите. В теб е заложена възможността да осъществиш амбиции, хиляди пъти по-велики от тези, които мечтаеш да осъществиш. И ти ще успееш! Но само (имай предвид, че те познавам много добре и трябва да ми вярваш), само ако излезеш сега оттук заедно с кучетата и ме оставиш да... направя това, което трябва, и да си отида.

Момчето стоеше и го гледаше.

— За твое добро — подчерта Менгеле. — Единственото, за което мисля, е твоето бъдеще. Трябва да ми повярваш. Посветил съм живота си на теб и твоята съдба.

— Кои са истинските ми родители? — попита отново момчето.

Менгеле поклати глава.

— Искам да знам.

— По този въпрос трябва да се подчиниш на моята преценка. Когато дойде подходящият момент, ще...

— Туршия!

Доберманите се втурнаха с ръмжене към Менгеле. Той се дръпна назад и скри лице зад кръстосаните си лакти. Доберманите се бяха

надвесили над него и ръмжаха.

— Кажете ми — настоя момчето. — Веднага. Иначе ще... ще им дам друга команда. Не се шегувам. Ако поискам, мога да ги накарам да ви разкъсат.

Менгеле впери очи в момчето изпод кръстосаните си лакти.

— Кои са родителите ми? — повтори то. — Ще броя до три. Едно...

— Нямах родители! — рече Менгеле.

— Две...

— Това е вярно! Създаден си от клетка на най-великия човек, който някога е живял! Чрез теб той е роден повторно! Ти си негово копие и живееш повторно живота му! А оная отрепка там е негов заклет враг! Следователно твой враг.

Момчето се обърна към Либерман, сините му очи гледаха объркано.

Либерман вдигна ръка, завъртя пръст около сляпото си око и посочи Менгеле.

— Не! — извика Менгеле, когато момчето се извърна към него. Доберманите ръмжаха. — Не съм луд! Колкото и да си умен, има неща, които не знаеш в областта на науката и микробиологията! Ти си живо копие на най-великия човек в историята! А онзи там... — очите му отскочиха към Либерман — дойде тук, за да те убие! Аз трябваше да те защита!

— Кой? — настояваше момчето. — Кой съм аз? Кой велик човек?

Менгеле впери поглед в него над главите на ръмжащите добермани.

— Едно... — каза момчето.

— Адолф Хитлер. Казвали са ти, че е лош — рече Менгеле, — но с течение на времето, когато разбереш, че светът се наводнява от черни, семити, славяни, ориенталци, а твоят собствен арийски народ е застрашен от изчезване, ти ще го спасиш и ще ти стане ясно, че той е бил най-добрият и най-мъдрият човек в историята! Ще се наслаждаваш на наследството си и ще ме благославяш, че съм те създал. Както самият той ме благослови за това мое начинание!

— Знаете ли какво — рече момчето, — вие сте най-смахнатият човек, когото съм виждал! Вие сте най-побърканият, най-лудият...

— Говоря ти истината! — каза Менгеле. — Вгледай се в себе си! Ти имаш сили да командуваш армии, Боби! Да подчиняваш цели народи на волята си! Да унищожаваш безмилостно всеки, който ти се противопоставя!

— Вие сте... луд — каза момчето.

— Вгледай се в себе си — рече Менгеле. — В теб е заложено цялото му могъщество и то ще се прояви, когато настъпи моментът. Направи каквото ти казвам. Остави ме да те защитя. Предстои ти да изпълниш една велика повеля. Съдбата е определила теб да извършиш най-възвишеното от всички дела.

Момчето погледна надолу и потри чело. Погледна Менгеле.

— Горчица! — изкомандува то.

Доберманите скочиха. Менгеле се сви и изкрещя.

Либерман погледна. Замижа. Погледна отново. Взря се в момчето.

То мушна ръце в джобовете на пресеченото с червена ивица синьо яке. Отдръпна се от масата, приближи се бавно към канапето и застана отстрани. Стоеше и гледаше надолу. Сбръчка нос.

— Шишш!...

Либерман наблюдаваше момчето и настървените муцуни на доберманите, които смъкнаха Менгеле на пода.

Бавно премести поглед към ранената си ръка. Кървеше от двете страни.

Чуваше се сподавено ръмжене. Влажни мляскания. Хриптене.

След известно време момчето се отдръпна от канапето, без да вади ръце от джобовете. Погледна надолу към мъртвия доберман и побутна задницата му с върха на гуменката си. Хвърли бегъл поглед към Либерман, обърна се и погледна зад себе си.

— Пусни! — извика то.

Двата добермана вдигнаха глави и тръгнаха към него с провиснали от кървавите муцуни езици.

— Пусни! — повтори момчето. Третият доберман вдигна глава.

Едно от кучетата подуши мъртвия си събрат. Другото мина покрай Либерман, отвори с нос вратата до него и излезе.

Момчето се приближи, застана между краката на Либерман и го загледа отгоре с паднал на челото перчем.

Либерман вдигна поглед към него. Посочи телефона. Момчето извади ръце от джобовете и клекна, подпря лакти на бедрата си, които опънаха крачолите на кафявия кадифен панталон. Китките му стърчаха нагоре. Мръсни нокти.

Либерман се взря в издълженото детско лице: остър нос, перчем, ясносини очи, които го разглеждаха.

— Мисля, че ще умрете скоро — каза момчето, — ако някой не дойде да ви помогне и да ви закара в болница.

Дъхът му миришеше на дъвка.

Либерман кимна.

— Мога отново да изляза — продължи то. — С учебниците. И да се върна по-късно. Ще кажа, че... че съм се разхождал някъде. Понякога го правя. А майка ми не се връща преди пет без двацет. Бас държа, че дотогава ще сте мъртъв.

Либерман го гледаше. Другият доберман излезе.

— Ако остана и извикам полиция — рече момчето, — ще им съобщите ли какво съм направил?

Либерман се поколеба. Поклати глава.

— Нито дума?

Либерман поклати глава.

— Обещавате ли?

Кимна.

Момчето протегна ръка.

Либерман се взря в ръката. Погледна момчето. Момчето го наблюдаваше.

— Щом можете да сочите, можете и да се ръкувате — рече то.

Либерман продължаваше да гледа ръката.

Не, рече си той. Тъй или инак, ще умра. Кой знае какви са им лекарите в тази затънтена дупка.

— Е?

А може би има задгробен живот. Може би Хана го чака. Мама, татко, момичетата... Не, не бива да се залъгва. Вдигна ръка. Стисна китката на момчето. Неохотно, от немай-къде.

— Оня наистина беше побъркан — рече момчето и се изправи.

Либерман гледаше ръката си.

— Пръждосвай се! — изкрещя момчето към добермана, който продължаваше да ръфа Менгеле.

Доберманът се понесе навън към вестибюла, сетне бясно се втурна обратно, профуча с кървава уста покрай Либерман и отново изтърча навън.

Момчето тръгна към телефона. Либерман затвори очи. Изведнъж се сети! Отвори очи. Изчака момчето да свърши разговора и му направи знак с ръка. То се приближи.

— Вода?

Либерман поклати глава и махна. Момчето клекна до него.

— Има списък — рече Либерман.

— Какво? — Момчето приближи ухото си.

— Има списък — повтори Либерман, като се опитваше да говори по-високо.

— Списък?

— Потърси го. Може би е в палтото. Списък с имена.

Момчето отиде във вестибюла. Взел съм Хитлер за помощник, рече си той. Опитваше се да държи очите си отворени. Погледна към Менгеле, проснат пред канапето. На мястото на лицето му нямаше лице. Бяло и червено. Кости и кръв.

Момчето се върна след малко. Разглеждаше няколко разгънати листа. Либерман посегна.

— Баща ми го има в този списък — отбеляза то.

Либерман се пресегна по-високо. Момчето го погледна тревожно и сложи листата в ръката му.

— Забравих. Трябва да го потърся.

Пет-шест страници, изписани на машина. Имена, адреси, дати. Трудно щеше да ги разчете без очила. — Дъоринг — зачеркнат, Хорве — зачеркнат... Само на едната страница имаше зачеркнати имена. Сложи листата на пода и с една ръка ги прегъна. Мушна ги в джоба на сакото. Затвори очи. „Не бива да умирам. Трябва да се преборя...“

Далечен лай.

— Ето го!

— Мъртъв е! Не можем да го разпитаем!

— Списъкът... — прошепна той. — Бащите...

Повдигнаха го — оох! И го оставиха.

Носилка. Понесоха го... Чукче с форма на кучешка глава...
дневна светлина, синьо небе...

Блестящ обектив, насочен към лицето му, работеше и бръмчеше.
До него — остър нос...

---

[1] Тук: мой (нем.). — Б.пр. ↑

Оказа се, че имат добри лекари, поне направиха необходимото. Свести се с гипс на ръката, тръбичка във вената и целият бинтован — отпред и отзад, отгоре и отдолу.

Намираше се в интензивното отделение на Ланкастърската болница. Беше събота. Петъкът му се губеше.

Дребен и топчест лекар го увери, че ще се оправи. Куршумът бе минал през „средностението“ — лекарят докосна бялата си престилка и посочи собствените си гърди. Строшил едно ребро отляво, засегнал левия бял дроб и нещо наречено „рекурентен ларингиален нерв“, като минал на „ей толкова“ от аортата. Друг куршум пробил таза и заседнал в мускула. Трети пък засегнал костите и мускулите на лявата ръка. Четвърти пронизал ребро от дясната страна. Заседналият куршум бил отстранен и опасността от трайни увреждания била премахната. След седмица, до десетина дни щял да може да говори, а след две седмици да проходи с патерици. Австрийското посолство било уведомено, въпреки че — лекарят се усмихна — можели да си спестят усилията. Случаят бил разтръбен от вестниците и телевизията. Някакъв полицаи искал да разговаря с него, но разбира се, трябвало да почака.

Дина се наведе и го целуна. Държеше дясната му ръка и се усмихваше. Кога бе дошла? Имаше сенки под очите, но бе красива.

— Като ще ни правиш такъв номер, защо не избра да е поне в Англия? — запита тя.

Преместиха го в отделението за рехабилитация, можеше да седи и да пише бележки. *„Къде са вещите ми?“*

— Ще получите всичко, когато ви преместят в стаята — рече сестрата с усмивка.

„Кога?“

— Най-вероятно в четвъртък или петък.

Дина му прочете какво пише във вестниците. Менгеле беше идентифициран като Рамон Ашхайм-и-Негрин, парагваец. Убил Уийлок, ранил Либерман и самият той — разкъсан от кучетата на

Уийлок. Синът на Уийлок — Робърт, тринайсетгодишен — се върнал от училище и извикал полицията. Журналистите бяха на мнение, че Ашхайм-и-Негрин е нацист, но не можеха да обяснят защо двамата с Либерман са били в дома на Уийлок, нито убийството на Уийлок. Полицията се надявала, че ако Либерман се възстанови, вероятно ще може да хвърли светлина върху събитията.

— Ще можеш ли? — попита Дина.

Наклони глава и каза с устни: „Може би.“

Болеше го. Всичко го болеше. Спеше по много.

Преместиха го в хубава стая с раирани пердета и вграден в стената телевизор. Куфарът му лежеше на един стол. Щом го сложиха в леглото, отвори чекмеджето на нощното шкафче. Списъкът беше там, заедно с другите му вещи. Сложи си очилата и зачете напечатаните имена. Имената с номера от едно до осемнайсет бяха зачеркнати. Зачеркна и Уийлок. Датата му беше 19 февруари.

Дойде бръснар и го обръсна.

Можеше да говори пресипнало, но не му разрешаваха. Още по-добре, имаше време да мисли.

Дина пишеше писма. Той четеше „Филаделфия Инкуайърър“ и „Ню Йорк Таймс“, гледаше новините по телевизията. Нищо особено. Кисинджър еди-къде си. Среща с еди-кого си. Престъпления, безработица.

— Какво има, татко?

— Нищо.

— Не говори.

— Ти ме попита.

— Не говори! Пиши! Този тефтер е за това!

„Нищо!“

Понякога Дина ставаше досадна.

Пристигаха визитни картички и цветя. Писмо от Клаус, който бе научил адреса на болницата от Макс: *„Моля ви, пишете ни веднага, щом можете. Знаете, че Лина, аз и Нюрнбергер изгаряхме от нетърпение да научим повече, отколкото писаха вестниците.“*

На другия ден, след като му разрешиха да говори, го посети следовател на име Барнхарт — едър, червенокос, учтив млад човек с тих приятен глас. Либерман не се оказа много полезен за разследването. Никога не бил срещал Рамон Ашхайм-и-Негрин до

деня, когато той го ранил. Дори не бил чувал това име. Да, мисис Уийлок била права — говорил с Уийлок предния ден и го предупредил, че може би ще дойде един нацист, за да го убие. Направил го в отговор на сигнал, който получил от не твърде надежден източник в Южна Америка. Отишъл да види Уийлок с намерението да се опита да разбере възможно ли е да го грози такава опасност. Ашхайм му отворил и стрелял в него. Той пуснал кучетата. Кучетата убили Ашхайм.

— Парагвайското правителство заяви, че паспортът е фалшив. И те не знаят кой е бил той.

— Няма ли негови отпечатьци?

— Не, сър, няма. Но който и да е бил, изглежда, е искал да убие вас, а не Уийлок. Разбирате ли, той е умрял малко преди ние да отидем. Предполагам, че сте пристигнали към два и половина, нали?

Либерман помисли, сетне кимна.

— Да.

— А Уийлок е умрял между единайсет и дванайсет часа. Така че „Ашхайм“ ви е чакал повече от два часа. Този сигнал, сър, по-скоро прилича на клопка. Уийлок е нямал нищо общо с хората, които преследвате. Сигурни сме в това. Добре е в бъдеще при подобни сигнали да проявите повече хитрост, ако не възразявате.

— Изобщо не възразявам. Съветът ви е добър. Благодаря. Да проявявам „повече хитрост“. Да.

Когато оставаше сам, Либерман започваше да изучава списъка. Пет тънки страници, чистичко напечатани. Деветдесет и четири имена. Седеше, забил поглед в стената, поклащаше глава и въздишаше, после сгъваше списъка няколко пъти и го напъхваше в калъфа на паспорта си.

Написа писма до Макс и Клаус, без големи подробности. Започна да говори по телефона, въпреки че беше пресипнал и гласът му беше слаб.

Дина трябваше да се прибере у дома.

— Не се опитвай да ходиш преждевременно — предупреди го тя на тръгване. — Не излизай от болницата, докато не ти разрешат.

— Няма, няма, няма.

Когато тя замина, се сети, че не е повдигнал въпроса за нея и Гари. Испита угризения. Няма що, добър баща!

Ходеше с патериците из коридора — беше му трудно с гипсираната ръка. Запозна се с някои пациенти — с тях споделяше оплакванията си от храната.

Един следобед към него се приближи едра жена с кестенява коса, с червено палто и чанта.

— Мистър Либерман?

— Да?

Усмихна му се — трапчинки, хубави бели зъби.

— Мога ли да поговоря с вас? Аз съм мисис Уийлок. Мисис Хенк Уийлок.

Погледна я с интерес.

— Да. Разбира се.

Влязоха в неговата стая. Тя седна на стол с чантата в скута си, а той облегна патериците на леглото и седна на другия стол.

— Моите съболезнования — каза той.

Тя кимна с поглед, вперен в чантата, като я търкаше с лакиран червен нокът. Погледна го.

— В полицията ми казаха, че онзи човек е дошъл заради вас, а не да убие Хенк. Той не се интересувал от Хенк или от нас, само от вас.

Либерман кимна.

— Но докато е чакал — продължи тя, — е разглеждал семейния албум. Беше на пода, където... — помръдна рамо и загледа Либерман.

— Може би — рече той — съпругът ви го е разглеждал, преди да дойде човекът.

Тя поклати глава. Ъгълчетата на устата ѝ се извиха надолу.

— Никога не го е гледал. Правила съм снимките сама. Сама съм ги лепила и надписвала. Гледал ги е онзи човек.

— Може би просто е искал да убие времето — рече Либерман.

Мисис Уийлок седеше мълчаливо със скръстени върху чантата си ръце и оглеждаше стаята.

— Синът ни е осиновен — каза тя. — Моят син. Детето не знае. Уговорката беше да не му казваме. А миналата вечер ме попита за това. За първи път повдига този въпрос. — Погледна Либерман. — Казвали ли сте му тогава нещо, което би му дало повод да пита?

— Аз? — Поклати глава. — Не. Как бих могъл да знам за това?

— Помислих, че може да има някаква връзка — рече тя. — Жената, която уреди осиновяването, беше немкиня. Ашхайм е немско

име. Обади се мъж с немски акцент и пита за Боби. А знам, че вие сте... против немците.

— Против нацистите — поправи я Либерман. — Не, мисис Уйлок, не знаех, че е осиновен, а когато дойде, не можех да говоря. Аз и сега едва говоря, сама чувате. Може би мисли така, защото е загубил баща си.

Тя въздъхна и кимна.

— Може би. — Усмихна му се. — Съжалявам, че ви обезпокоих. Разтревожих се, че... може би засяга Боби.

— Няма нищо — отвърна ѝ Либерман. — Радвам се, че се запознахме. Щях да ви се обадя, преди да замина, за да изразя съчувствието си.

— Видяхте ли филма? — запита тя. — Не, надали сте могли да го видите. Големи изненади крие животът, нали? Всяко зло за добро. Цялата трагедия: Хенк мъртъв, вие тежко ранен, онзи човек... кучетата. Знаете ли, после трябваше да ги приспим. А ето че Боби успя да пробие точно с това.

— Да пробие? — учуди се Либерман.

Мисис Уйлок кимна.

— Американската филмова асоциация купи филма, който той засне тогава, и показва част от него. Има кадри как ви внасят в линейката, сетне окървавените кучета, онзи човек и Хенк, когато ги отнасяха. Телевизионната компания Си Би Ес показва някои от кадрите в утринната програма „Новини с Хюс Ръд“ още на следващия ден. Как ви внасят в линейката. Такъв пробив може да се окаже много важен за момче на възрастта на Боби. Не само от гледна точка на запознанствата, но и за неговото самочувствие. Исква да стане филмов режисьор.

Либерман я погледна.

— Надявам се, че ще успее.

— Мисля, че има шансове — отвърна тя и се изправи с горда усмивка. — Много е упорит.

Нали все пак са деца, разсъждаваше Либерман в леглото. Дори и тези, които са загубили бащите си, могат да станат нормални хора. Възможно е никой да не стане Хитлер. Седмици наред бе мислил за

това. Нали, за да се повтори всичко, са необходими две неща — нов Хитлер и обществени условия, подобни на тези през трийсетте години. Не, три неща — трябва да има хора, които да тръгнат след Хитлер. Нима днес, когато знаем поуките от историята, ще се намерят достатъчно неразумни люди, които да приемат един такъв водач за бог?

Ами ако този списък стане обществено достояние? Могат да се намерят хора, които да решат, че децата трябва да бъдат унищожени. За благо на човечеството! Но нали именно избиването на деца бе работа на Менгеле? Нима трябва да се допусне това? Те дори не бива да бъдат наблюдавани от правителствата, защото това ще се разчуе и ще привлече към тях вниманието. А тази публичност ще ги окуражи, ще им помогне да станат хитлеровци...

Либерман взе патериците и се добра до тоалетната. Влезе и спусна резето. Опря патериците на стената и измъкна от джоба си многократно нагънатия списък. Разгъна го до размер на половин страница и го разкъса на две, събра частите и ги скъса отново, събра ги и ги скъса. Пусна дребните парченца в чинията и когато напечатаните хартийки се разделиха и заплуваха по водата, натисна черната ръчка на казанчето. Водата ги завъртя и те поеха с бълбукане надолу. Няколко парченца се залепиха отстрани на чинията.

Изчака да се напълни казанчето и отново натисна ръчката.

На 28 февруари, петък, Либерман излезе от болницата. Семейство Фарб дойдоха да го вземат, натовариха го в колата си заедно с патериците, куфара и чантата и го закараха на летището.

Когато самолетът кацаше на летище „Кенеди“, видя през прозореца мотела „Хауард Джонсън“. Там Фрида Малоуни беше давала децата на семействата от САЩ и Канада. Десетте или дванайсет етажа с яркоосветени прозорци на фона на здрача се люшнаха и останаха зад гърба му.

Завери билета си в „Пан Ам“ и се обади на мистър Голдмън в бюрото, което организираше лекциите му.

— Здравейте! Как сте? Къде сте?

— На летище „Кенеди“, на път към къщи. И не съм много зле. Трябва само да отдъхна няколко месеца. Получихте ли бележката ми?

— Да.

— Още веднъж благодаря. Цветята бяха прекрасни. Това се оказа добра реклама, нали? Корица на „Таймс“, Си Би Ес...

— Надявам се вече да не ви правят реклама при такива обстоятелства.

— Все пак реклама. Слушайте, ако ви дам твърдо честна дума, че няма да изчезвам, бихте ли искали да ми уредите лекции в края на пролетта или началото на есента? Гласът ми ще се оправи, така поне казват лекарите.

— Да, но...

— Хайде, хайде. Изпратихте ми толкова много цветя, вероятно не съм тъй безинтересен.

— Добре, ще отложа някои групи.

— Добре. И слушайте, мистър Голдмън...

— Няма ли най-сетне да ме наречете Бен! От колко години се познаваме?

— Бен, искам да говоря пред студенти, пред деца. Дори в училищата.

— Те не сключват договори.

— Тогава в колежа. Пред младежки организации. Навсякъде, където има млади хора.

— Ще се постарая да организирам обиколка, съгласен ли сте?

— Да. Попълнете дупките в програмата с гимназии. Уведомете ме. Бъдете здрав.

Окачи слушалката и мушна пръст в отвора за връщане на монетите. Вдигна чантата си и закуцука към изхода, който трябваше да го отведе в самолета.

В стаята бе тъмно. Проблясваше топката на вратата, огледало, върхове на ски. Неясни очертания на легло и стол. Метални пръчки на клетка, в която се въртеше някакъв механизъм, спираше и пак се завърташе. Модели на ракети. Криле на бавно завиващ малък сребърен самолет.

В центъра на стаята, на масата, под ниско спусната лампа, лежеше голям бял лист. Една ръка натопи четчица, отцеди я, почерни щрихите. Рисуваше стадион — огромен, кръгъл, с прозрачен купол.

Момчето работеше внимателно, навело острия си нос към листа. Започна да слага хора, наредени в редици — дребни главички, обърнати към платформата в средата. Потопи четчицата, отцеди я, отстрани перchema с опакото на ръката си, нарисува още глави, още хора.

Свиреше пиано: валс от Щраус.

Момчето вдигна глава и се заслуша. Усмихна се.

Наведе се над рисунката, добави още глави, като си тананикаше мелодията.

Чудесно беше сега, без татко. Само той и мама. Нямаше караници, не се отваряха с трясък врати, не чуваше непрестанно: „Махни това и си пиши домашните, че ако...“

Е, не чак чудесно, нямаше предвид това. Просто по-лесно и по-удобно. Дори баба казваше, че татко е истински диктатор. Властен, все нареждаше — имаше си свои принципи и се държеше, като че ли е най-важният човек на света... Тъй че сега беше по-лесно. Но това не значеше, че го е мразил, че е искал да умре. Всъщност той много обичаше татко. Нима не плака на погребението?

Задълбочи се в рисуването, където всичко бе по-хубаво. Трябваше да направи по-добре платформата и мъжа върху нея. Дребен, защото е далече. Ръцете му вдигнати нагоре. Мацна с четчицата. Пак мацна.

Трябваше да намисли кой ще е той, човекът на платформата. Положително е велик, щом толкова хора са дошли да го видят. Не просто певец или артист, а някой необикновен, истински добър човек, когото обичат и уважават. Хората бяха готови да платят състояние, за да ги пуснат на стадиона, а ако нямаша пари, той ги пускаше безплатно. Толкова добър беше този човек...

Постави на върха на купола малка телевизионна камера. Насочи към мъжа още няколко прожектора.

Изтъни четчицата, върхът ѝ стана като игличка, и сложи точки за уста на хората, които бяха по-близо и ги бе нарисувал по-големи. Все едно, че го приветствуват и му казват... казват на мъжа колко е добър и колко го обичат.

Приблужи острия си нос до листа и сложи точици за уста и на по-дребните хора. Перчемът му падна. Прехапа устни, сблужи яносините си очи. Точка, точка, точка. Чуваше как тълпите го поздравяват, гласовете им гърмят. Опияняващ тътен, знак на обич, който нараства и се издига на тласъци — туптейки, туптейки, туптейки...

Днес битката приема друга форма. Целта на жената не е да отнеме свободата на мъжа, а да постигне своята. Тя вече не се стреми да го свали от пиедестала, а се бори сама да изплува над този свят и да утвърди своята трансцендентност. Мъжът посреща, явлението твърде неохотно и това поражда нов конфликт.

Симон дьо Бовоар
„Вторият пол“

1

Дамата от рекламната служба „Добре дошли“ беше най-малко шейсетгодишна, но явно полагаше грижи да изглежда млада и енергична (рижа коса, начервени устни, ослепителножълта рокля). Докато разговаряше с Джоана, въртеше очи и зъбите ѝ проблясваха:

— Сигурна съм, че тук ще ви хареса! Градчето е толкова хубаво, а и хората са мили! Не сте сбъркали, направили сте много добър избор!

От рамото ѝ висеше огромна кафява кожена торба — стара и протрита. Жената пълнеше ръцете на Джоана с мостри — пакетчета ароматизирано мляко на прах, подправки за супа, кукленска по размер кутийка с безвреден за ръцете прах за пране, кочан с талончета на фирмата, осигуряващи специално намаление в двайсет и два магазина, два сапуна, опаковка парфюмирани кърпички...

— Достатъчно, моля ви се — каза Джоана, застанала на вратата. Ръцете ѝ бяха пълни с мостри. — Благодаря. Разберете, не искам повече.

Дамата от „Добре дошли“ остави шишенце с одеколон върху другите неща и отново взе да рови в торбата...

— Не, моля ви, недейте — настоя Джоана, но този път се появиха очила с розови рамки и тефтерче с бродирана подвързия.

— Аз подготвям материали за рубриката „Новодошли“ в „Степфордска хроника“ — отбеляза тя с усмивка и си сложи очилата. От дъното на торбата измъкна химикалка и я щракна. Намазаният с червен лак нокът на палеца ѝ проблесна.

Джоана ѝ каза откъде са дошли, какво работи Уолтър и в коя фирма, имената и на колко са години Пит и Ким, с какво се е занимавала тя, преди да роди, и в кои колежи са учили двамата с Уолтър. Докато говореше, застанала с пълни ръце на входа, нетърпеливо се извърщаше и напрягаше слух, неспокойна, че не може да чуе какво правят Пит и Ким.

— Имате ли хоби или някакви по-особени интереси?

Щеше ѝ се да се измъкне със спасителното „не“, но се поколеба — мина ѝ през ум, че ако каже повечко неща и отпечатат отговора ѝ в местния вестник, ще привлече вниманието на някои съмишленички, може би бъдещи приятелки. Жените, с които се бе запознала тези дни, имаше предвид съседките, бяха мили и отзивчиви, но сякаш изцяло отдадени на домакинските си задължения. Може би трябваше да ги опознае по-добре, за да открие, че се вълнуват и от други неща, че имат по-сериозни интереси. Все пак не бе излишно да им даде някакъв знак, да им се представи.

— Да, при това увлеченията ми са няколко — отговори тя. — Играя тенис и не се лишавам от това удоволствие, когато ми се удаде възможност, кажи-речи, професионална фотографка съм и...

— Охоо! — възкликна дамата от „Добре дошли“, без да спира да пише.

Джоана се усмихна.

— Е, не е кой знае какво, просто една агенция откупи три мои снимки — обясни тя. — Освен това интересувам се от политика и участвувам в Движението за правата на жените. Въпросът за равенството между мъжа и жената много ме вълнува. Съпругът ми също участва в движението.

— Тъй ли? — Дамата от „Добре дошли“ я загледа.

— Да — потвърди Джоана, — много мъже подкрепят това движение.

Реши да си спести обяснението, че равенството е в интерес и на двата пола — вместо това отметна назад глава и се послуша. Откъм телевизора в хола долиташе кикот на телевизионна публика, а Пит и Ким нещо спореха, но още нямаше нужда от намеса. Джоана се усмихна на дамата от „Добре дошли“.

— Той се интересува и от гребане и футбол — продължи тя. — Освен това събира документи, свързани с ранната история на Америка. — Нали трябваше да им подсказже нещо и за Уолтър.

Дамата от „Добре дошли“ си записа, затвори тефтерчето и щракна химикалката.

— Това е достатъчно, мисис Еберхарт — рече тя с усмивка и си свали очилата. — Знам, че тук ще ви хареса, и искам да ви пожелаая от сърце „Добре дошли в Степфорд“. Ако ви потрѣбват сведения за

местните магазини и услуги, можете спокойно да се обърнете към мен, телефонът ми ще намерите на кочана с талончетата на фирмата.

— Много мило, ще ви се обадя — отвърна Джоана. — И благодаря за всички тези неща.

— Пробвайте ги, стоките са качествени — отбеляза агентката от „Добре дошли“. — Да не ви задържам повече, довиждане! — Обърна се и си тръгна.

Джоана й каза „довиждане“ и остана на прага, а тя закрачи по тротоара към очукания червен фолксваген, паркиран отсреща след завоя. На прозореца му внезапно се появиха кучета — чернокафява боричканица от кокери, които заподскачаха и залаяха, притиснали лапи към стъклата. Някакво движещо се бяло петно оттатък колата, зад редицата от дръвчета покрай отсрещния тротоар, привлече погледа на Джоана. Появи се на един от горните прозорци на семейство Клейбрук, махна се от едното стъкло и запълни съседното — миеха прозорците. Джоана се усмихна — може би Дона Клейбрук гледаше към нея. Бялото петно се пренесе на долното стъкло, после на съседното.

Фолксвагенът с неочакван рев изскочи от завоя и Джоана се дръпна в антрето, затваряйки с хълбок вратата.

Пит и Ким вече се караха:

— Пикльо!

— Ох! Я недей, че...

— Престанете! — извика Джоана и стовари върху кухненската маса мострите, които едва крепеше в ръце.

— Тя ме ритна! — извика Пит, а Ким заотрича:

— Не е вярно! Досадник! Пикльо с пикльо!

— Незабавно спрете! — повтори Джоана и надникна през вратата.

Пит лежеше на пода съвсем близо до телевизора, а Ким стоеше до него, поруменяла от възбуда, като явно едва се удържаше да не го ритне. И двамата бяха по пижами.

— Тя ме ритна два пъти — оплака се Пит, а Ким се развика:

— А ти що смени програмата? Той смени програмата!

— Не е вярно!

— Аз си гледах „Котаракът Феликс“!

— Млък! — изкомандува Джоана. — Искam абсолютна тишина! Нито дума!

Погледнаха я — Ким с големите сини очи на Уолтър, Пит с нейните — тъмни и малко тъжни.

— „Действайте светкавично! Унищожете ги!“ — изкрещя телевизорът. — „Получихме сигнал за повреда в захранването!“

— Първо, много сте близо до телевизора — рече Джоана, — второ, изключете го, и трето, веднага се облечете. Да ви подсещам ли, че това зеленото вън е трева, а златистото снопче, което се спуска отгоре, е слънчева светлина?

Пит се изправи, натисна с пръстче дистанционното управление и светлината от екрана се превърна в гаснеща точка. Ким заплака.

Джоана изпъшка и закри из хола.

Клекна, притисна Ким към рамото си, разтърка скритото под пижамата гръбче и целуна меките ѝ копринени къдрици.

— Хайде, успокой се. Не искаш ли да излезеш да си поиграеш с онова момиченце Алисън? Може би пак ще видите някоя катеричка.

Пит пристъпи към нея и повдигна кичур от косата ѝ. Джоана вдигна поглед.

— Друг път не сменяй така програмата.

— Добре, няма вече — отвърна той и нави кичура около пръста си.

— Ти пък не бива да го риташ — обърна се тя към Ким. Разтърка я пак по гръбчето и си открадна няколко целувки по бузата, завирайки глава в извърнатата ѝ нацупена муцунка.

Беше ред на Уолтър да измие чиниите, а децата си играеха тихо в стаята на Пит, тъй че тя взе набързо студен душ, нахлузи шортите, ризата и гуменките и се среса. Докато си връзваше косата, надникна в детската стая — децата бяха седнали на пода и играеха с космическата станция на Пит.

Отдръпна се тихо и слезе по застланите с нова-новеничка пътека стъпала. Беше хубава вечер. Най-сетне всичко бе разопаковано и тя се чувствуваше освежена и чиста, освен това радостна, че има няколко свободни минути — десет, а с малко повече късмет дори петнайсет, през които могат да поседнат навън с Уолтър и да погледат дърветата в своите две цяло и две десети акра земя.

Сви в коридора към задната част на къщата. Кухнята лъщеше, пералнята се въртеше. Уолтър стоеше пред умивалника, наведен към прозореца, и гледаше навън към дома на съседите Ван Сентови. На ризата му имаше петно от пот, прилично на заек с разперени уши. Обърна се стреснат, сетне се усмихна.

— Откога си тук? — попита. Бършеше ръце в кърпата за чинии.

— Току-що влязох.

— Ти си направо нов човек.

— Точно тъй се чувствавам. Децата си играят като ангелчета. Искаш ли да излезем?

— Добре — рече той и сгъна кърпата. — Но само за няколко минути. После ще отида да поговоря с Тед. — Преметна кърпата през една от пръчките на скарата до стената. — Затова надничах. Току-що приключиха с вечерята.

— А за какво ще говорите?

Излязоха на двора.

— Тъкмо си мислех да споделя нещо с теб — започна той, докато вървяха. — Имам нова идея. Реших все пак да вляза в Мъжкото дружество.

Тя спря и го погледна.

— Твърде много важни неща се обсъждат именно там и не е разумно да го пренебрегвам. Местната политика, благотворителната дейност и още...

Тя пламна:

— Как ще членуваш в такава назадничава, старомодна...

— Говорих с някои мъже във влака — прекъсна я той. — Тед, Вик Ставрос и други, с които ме запознаха. Те са на мнение, че старият регламент, според който не се допускат жени, трябва да се модернизира. — Хвана я под ръка и продължиха разходката. — Единственият начин нещо да се промени е да се действа отвътре и затова ще се опитам да помогна. Ще отида там в събота вечер. Тед ще ме ориентира кой в каква комисия е включен. — Предложи й цигара. — Пушач ли си тази вечер или въздържател?

— Пушач, разбира се — отвърна тя и посегна.

Стояха в дъното на двора. Беше прохладно, спуснал се бе синкав здрач, скрибуцаха щурци. Уолтър запали цигарата на Джоана, сетне своята.

— Виж небето — прошепна той. — Заслужава си парите до последното пени.

Тя вдигна глава. Небето бе виолетово, преливащо в яркосиньо, което постепенно потъмняваше. Наистина красиво. Погледна цигарата си.

— Организациите могат да се променят и отвън — рече тя. — Могат да се пишат петиции, позиви.

— Все пак отвътре е по-лесно — прекъсна я Уолтър, — ще видиш. Ако по-голямата част от мъжете са като тези, с които разговарях, току-виж, Дружеството станало смесена организация.

— Ако всички мъже са като тези, за които говориш — отбеляза тя, — организацията щеше вече да е обща. Добре де, ходи там, пък аз ще пиша протестни лозунги. Ще имам доста време за това, като почне училището.

Той обхвана с ръка раменете ѝ и рече:

— Изчакай малко. Ако до шест месеца не започнат да приемат жени, ще напусна и ще маршируваме рамо до рамо. Ще носим лозунгите заедно.

— Например: „Докога ще робува Степфорд на допотопни идеи?“ — каза тя и посегна към пепелника на градинската масичка.

— Бива те за такива работи.

— Чакай, още не съм се развихрила.

Допушиха цигарите и постояха хванати под ръка, загледани в тъмната широка ливада и високите дървета, които се чернееха на фона на виолетовото небе. Между дърветата проблясваха светлинки: прозорците на къщите оттатък на Харвест Лейн.

— Робърт Ардри е прав — заяви Джоана, — обзело ме е някакво собственическо чувство.

Уолтър погледна към къщата на Ван Сентови и се взря в часовника си.

— Отивам да измия чиниите — рече той и я целуна по бузата.

Тя се обърна, помилва го по брадичката и го целуна по устата.

— Ще постоя тук още малко. Ако не слушат, извикай ме.

— Добре — отвърна той и влезе в къщата през холната врата.

Тя сви раменете си и взе да ги разтрива, притиснала ръце към гърдите си. Вечер явно захладяваше. Затвори очи, отметна назад глава и пое от свежия въздух с аромат на трева и дървета. Този въздух я

опияняваше. Отвори очи и на тъмносиньото небе съзря една звездичка, на милиарди километри оттук.

— Звездице ясна, звездице прекрасна... — сетне заизброява наум желания...

Да бъдат щастливи в Степфорд, Пит и Ким да са добри ученици, а тя и Уолтър да си намерят приятели, освен това и двамата да са доволни от работата си. Той да не реши, че са направили грешка с идването си тук, макар че първоначалната идея за преместването беше негова. Животът и на четиримата да стане по-интересен, да не се превърнат в провинциалисти, от което се опасяваше, когато напускаха големия град — онзи мръсен, душен, гъмжащ от престъпници, но все пък изпълнен с живот град.

Чу шум, нещо се мярна и тя се загледа към къщата на Ван Сентови.

Карол Ван Сент — тъмен силует в рамката на вратата на ярко осветената кухня, натискаше капака на кофата за боклук. Наведе се и червената ѝ коса проблесна, сетне се изправи с нещо голямо и кръгло в ръка. Камък. Постави го върху капака.

— Здравсти! — извика Джоана.

Карол се изправи и застана с лице към нея — висока и дългокрака, тя изглеждаше гола в аленото сияние на осветената отзад рокля.

— Кой е? — извика.

— Джоана Еберхарт. Уплаших ли те? Извинявай.

Приблужи оградата, която разделяше тяхната нова собственост от двора на Ван Сентови.

— Здравсти, Джоана — каза Карол със своя гъгнец нюингландски глас. — Не, не ме уплаши. Хубава вечер, нали?

— Да рече Джоана, — аз пък най-сетне подредих багажа и може би затуй вечерта ми се струва направо прелестна. Трябваше да се провиква, тъй като Карол продължаваше да стои край вратата и макар че самата тя бе нагазила в лехата с цветя до оградата, бе твърде далеч, за да разговарят нормално.

— Днес следобед Ким си игра чудесно с Алисън — продължи Джоана. — Децата явно се разбират.

— Ким е много сладка — отвърна Карол. — Радвам се, че Алисън си има такава мила приятелка в съседство. Лека нощ, Джоана.

Обърна се и понечи да си влезе.

— Хей, почакай малко — извика Джоана.

Карол се извърна.

— Какво има?

На Джоана ѝ се прииска да няма там нито леха, нито ограда, за да може да се придвижи напред. По дяволите, Карол също можеше да дойде до оградата. Какво ли бе това крайно важно и толкова спешно нещо, което я зовеше в осветената с неонов лампи и пълна с окачени медни тенджери кухня?

— Уолтър ще дойде у вас да говори с Тед — провикна се тя към женствения силует на Карол. — Като сложиш децата да спят, защо не дойдеш у нас да пием кафе?

— Благодаря, бих дошла с удоволствие — отговори Карол, — но трябва да лъсна пода на хола.

— Тази вечер ли?

— Докато започне училището, мога само вечер.

— Е, не можеш ли да го поотложиш? Училището започва само след три дни.

Карол поклати глава.

— Не, твърде дълго отлагам. Целият под е на стъпки. Освен това след малко Тед тръгва за Дружеството на мъжете.

— Всяка вечер ли ходи там?

— Кажи-речи.

(Божичко!)

— И значи ти си стоиш вкъщи и чистиш?

— Домакинската работа няма край — каза Карол. — Знаеш какво е една къща. Трябва да побързам, че не съм оправила още кухнята. Лека нощ.

— Лека нощ — отвърна Джоана. Погледът ѝ проследи Карол, която се прибра в кухнята и затвори вратата. (Отстрани бюстът ѝ изглеждаше твърде голям.) Силуетът ѝ почти веднага се появи на прозореца над умивалника. Тя пусна чешмата, взе нещо и започна да го търка. Червената ѝ лъскава коса бе гладко сресана, лицето ѝ с изваян нос изглеждаше замислено (и интелигентно, дявол да го вземе!). Големите ѝ гърди подскачаха под яркочервения плат в такт с движението на ръцете.

Джоана се върна в двора. Не знаеше как се чувствуват тези жени, слава богу. Не се виждаше в ролята на пристрастена домакиня. Пък и Тед съвсем не е виновен, че се възползува от домакиния ентусиазъм на тази глупава кукличка, щом тя сама си го проси. Кой можеше да го вини, ако самата тя не протестира?

Уолтър излезе от къщата облечен в лятно сако.

— Няма да се бавя повече от час — рече той.

— Представяш ли си, Карол Ван Сент не може да дойде у нас на кафе, защото трябвало да лъсне пода на хола. Главата ми не го побира. Тед ходи в Мъжкото дружество всяка вечер, а тя си стои вкъщи и шета.

— Боже мили! — възкликна Уолтър и поклати глава.

— Като я гледам — продължи Джоана, — майка ми е същинска Кейт Милет^[1] в сравнение с нея.

Той се засмя.

— Няма да се бавя. — Целуна я по бузата и прекоси двора.

Джоана погледна още веднъж звездата, която бе станала по-ярка. „Хайде, захващай се за работа, нали ти поставих задачка?“ — рече тя наум и влезе в къщата.

В събота сутринта четиримата излязоха заедно. Потеглиха, стегнати с коланите на чисто новото комби — Джоана и Уолтър с черни очила, говореха за магазини и пазаруване, а Пит и Ким непрекъснато си играеха — спускаха и вдигаха страничните прозорци — докато най-сетне Уолтър не им каза да престанат. Ярките цветове наоколо ги подсещаха, че скоро ще дойде есен. Отидоха до центъра на Степфорд (постройки в колониален стил, витрините с бели рамки — като на пощенска картичка). В магазина за железарски стоки, а сетне и в аптеката срещу талоните им направиха отстъпка. След това на юг по Девета улица стигнаха до голям нов супермаркет, откъдето купиха, пак с намаление, обувки за Пит и Ким (голямо чакане падна!); купиха и анцузи, вече на нормални цени. Продължиха на изток по Ийстбридж Роуд и се отбиха в „Макдоналдс“ (поръчаха си по един шоколадов шейк), а малко по-нататък спряха при антикваря (за осмоъгълна масичка — той не приемаше чекове и талони). След това закръстосваха — север-юг-изток-запад — из целия Степфорд: Анвил Роуд, Колд Крийк Роуд, Хъникът, Бийвъртейл, Бърджес Ридж. Искаха да покажат

всичко на Пит и Ким (Джоана и Уолтър бяха разгледали града, докато обикаляха да търсят къща). Показаха им и новото училище и училищата, в които щяха да учат, като пораснат, супермодерната пещ за изгаряне на отпадъци, която приличаше на всичко друго, но не и на завод за преработване на смет, и мястото за отдих, където се строеше плувен басейн. Джоана изпя „Добро утро, слънце“ по желание на Пит, а после всички запяха — Оркестърът на Макнамара — като накрая поотделно имитираха различни инструменти, докато най-сетне Ким повърна, но слава богу, успя да предупреди Уолтър навреме и той можа да отбие, да спре и да я измъкне от колата.

След това утихнаха. На връщане минаха пак през центъра на Степфорд, но този път бавно, защото Пит заяви, че и той може би ще повърне. Уолтър им показва библиотеката и двестагодишната къща на Историческото дружество.

Ким погледна нагоре през прозореца на колата, извади от устата си изтънелия от смукане ментов бонбон и попита:

— Ами онази голяма къща каква е?

— Това е сградата на Мъжкото дружество — отговори Уолтър.

Пит се наведе, колкото му позволяваше коланът, изви глава и също погледна.

— Там ли ще ходиш довечера? — попита той.

— Да — отвърна Уолтър.

— Как се стига догоре?

— Има път, който се изкачва натам.

Спряха зад някакъв камион. Шофьорската кабина бе отворена към каросерията, а самият шофьор се бе изправил с лице към тях. Носеше работни дрехи, бе мъж с кестенява коса, сухо продълговато лице, с очила.

— Това не е ли Гари Клейбрук? — рече Джоана.

Уолтър натисна пронизителния клаксон и му махна с ръка от прозореца. Съседът им се наведе да ги види, усмихна се, махна им и се извърна, за да хване волана. Джоана също се усмихна и махна. Ким се провикна:

— Здравейте, мистър Клейбрук!

— Къде е Джереми? — крещеше Пит.

— Не може да те чуе — каза му Джоана.

— Бих искал да мога да карам камион като него — отбеляза Пит.

— И аз — обади се Ким.

Камионът пълзеше по нанагорницето, скърцаше и с мъка преодоляваше стръмния ляв завой. Гари Клейбрук се обърна и им се усмихна самодоволно. Камионът беше наполовина пълен с малки кашони.

— Какво, черен курс ли прави? — запита Джоана.

— Не, ако инак печели колкото ми каза Тед, не му трябва да рискува — отвърна Уолтър.

— О?

— Какво значи „черен курс“? — намеси се Пит.

Стоповете на камиона светнаха, той спря и даде ляв мигач.

Джоана обясни какво е „черен курс“.

От върха на хълма се спусна кола. Камионът тръгна по отклонението вляво.

— Това ли е пътят? — попита Пит. Уолтър кимна.

— Това.

Ким свали още стъклото и извика:

— Здравейте, мистър Клейбрук!

Тъкмо се бяха изравнили и той им махна.

Пит се освободи от колана и се обърна назад, свил крачета на седалката.

— Мога ли да дойда някой път? — попита той, като гледаше през задния прозорец.

— Ммм, съжалявам — рече Уолтър. — Деца не се допускат.

— Каква страхотна ограда! — възкликна Пит. — Като в „Героите на Хоган“.

— Да ги пази от жените — обади се Джоана, загледана напред, хванала рамките на черните си очила.

Уолтър се усмихна.

— Ама наистина ли? — извика Пит. — За това ли служи?

— Пит си махна колана — обади се Ким.

— Пит... — опита се да сложи ред Джоана.

Продължиха по Норуд Роуд, сетне на запад по Уинтър Хил Драйв.

Реши днес да не се занимава с домакинство, от принципи съображения. Не че нямаше работа. Божичко, напротив! Имаше неща, които ѝ се искаше да свърши, например да подреди библиотеката в хола — но не, не точно тази вечер. Библиотеката можеше спокойно да почака. Тя не беше Карол Ван Сент, нито Мери Ан Ставрос, която в момента тикаше прахосмукачката — видя я през прозореца на горния етаж, когато отиде да спусне щорите на Пит.

Да имат много здраве! Уолтър отиде на сбирката в Мъжкото дружество — чудесно, да върви, щом трябва. Решил е, че ще членува, значи ще ходи с тях един-два пъти седмично, нали иска да ги промени. Но тя не възнамеряваше да се занимава с домакинство, докато той е там, особено пък първата вечер. Съответно не очакваше той да запретне ръкави, щом я няма вкъщи. Щеше да излезе още първата лунна вечер, да отиде в центъра и да направи няколко нощни снимки на живописните фасади в колониален стил. Представи си пресечените с рамки сводести витрини, върху които играят причудливите отблясъци на лунната светлина.

Щом Пит и Ким заспаха дълбоко, тя слезе в избата, за да разгледа и измери помещението, предвидено за склад, където смяташе да си направи фотолаборатория, после се качи горе, надзърна в стаите на Пит и Ким, пригответи си чаша водка с тоник и я отнесе в кабинета. Пусна си радиото — някаква малко сладникава, но приятна музика, премести внимателно договорите и другите неща на Уолтър от бюрото и извади лупата, червения молив и контактните копия на снимките, правени набързо, преди да дойдат тук от града. Така си и знаеше, повечето нищо не струваха — само дето бе хабила филм. Никога не снимаше добре, когато бързаше. Все пак намери и една, която ѝ хареса — млад негър с дипломатическо куфарче бе вперил святкащ от негодувание поглед в едно празно такси, което го беше подминало. Ако през увеличителя изражението му изпъкнеше добре, оставаше да затъмни малко фона, за да се засият контурите на размазаното такси, и щеше да се получи наистина въздействаща снимка. Беше сигурна, че агенцията веднага ще я приеме. Снимките, отразяващи расови конфликти, напоследък се търсеха много.

Сложи в ъгъла червена звездичка и продължи да търси. Можеше да се намери нещо добро или поне приемливо. Сети се за водката с тоника и отпи глътка.

В единайсет и петнайсет реши, че е уморена, прибра нещата си в края на бюрото, върна документите на Уолтър по местата им, изключи радиото, сетне занесе чашата в кухнята и я изплакна. Провери вратите, изгаси лампите, с изключение на тази в антрето, и се качи горе.

Слончето на Ким беше на пода. Вдигна го и го мушна под одеялото до възглавницата, зави раменете ѝ и лекичко я погали по къдриците.

Пит спеше по гръб с отворена уста, точно както го беше заварила предния път. Изчака да се убеди, че диша, отвори по-широко вратата на стаята му, угаси светлината в хола и влезе в спалнята.

Съблече се, сплете си косата, взе душ, намаза лицето си с крем, изми си зъбите и легна.

Дванайсет и дваайсет. Угаси лампата.

Легнала по гръб, измъкна десния си крак от завивката и протегна ръка. Уолтър ѝ липсваше, но ѝ бе приятно спокойно да се шири под гладкия хладен чаршаф. Колко пъти си бе лягала сама, откак бяха женени? Не много: когато той беше извън града по делата на Марбург-Донлеви, когато тя беше в родилния дом с Пит, после с Ким, нощта, когато стана аварията в централата, когато замина за погребението на чичо Бърт — може би дваайсет-двайсет и пет пъти за повече от десет години. Сега ѝ бе приятно, че е сама. Сякаш отново бе Джоана Инголс. Колко отдавна беше!

Взе да си мисли, че Уолтър може би ще се напие. В камиона Гари Клейбрук навярно имаше алкохол. (Тия кашони май бяха твърде малки, за да е алкохол?) Ами да се напие — бяха с колата на Вик Ставрос. Значи нямаше да шофира. Откъде ѝ дойде тази идея, Уолтър никога не се беше напивал! Ами ако Вик Ставрос бе пиян? Онези остри завои на Норуд Роуд...

Глупости! Нямаше основания да се тревожи.

Леглото се тресеше. Тя лежеше ѝ тъмнината, втренчена в черното петно на отворената врата към банята, прободено от металния блясък на бравичките на тоалетното шкафче, а леглото продължаваше да се люлее в бавен, постоянен ритъм, като всяко поклащане се придружаваше от лекото поскърцване на пружините. Дали Уолтър нямаше треска? Или пък някакъв припадък? Обърна се и се наведе към

него, подпряна на една ръка — мъчеше се да го види. Посегна да пипне челото му. Бялото на очите му се завъртя към нея и веднага на другата страна. Завъртя се целият. Леглото престана да се люлее.

Нима...

Тя не можеше да повярва. Седна в леглото.

— Мислех, че е някакъв припадък или треска.

Той лежеше неподвижен.

— Не исках да те будя — каза ѝ след малко. — Минава два часът.

Продължаваше да седи, затаила дъх, а той не помръдваше, лежеше на хълбок и не обелваше дума.

Огледа стаята — прозорците и мебелите, неясно очертани в отблясъка на лампичката чак в банята на Пит и Ким. Оправи плитката си.

— Би могъл да ме събудиш — наруши тя мълчанието. — Нямах да имам нищо против.

Той замълча.

— За бога, нима ти се налага да правиш това?

— Просто не исках да те будя — повтори той. — Беше заспала много дълбоко.

— Следващия път ме събуди.

Той легна по гръб. Нямах издутина.

Тя също легна, обърна се усмихната към него и протегна ръка.

— Сега съм будна. — Прегърнаха се и се целунаха. Той лъхаше на уиски. — Хубаво е, че се грижиш за съня ми — прошепна тя в ухото му, — но чак пък толкоз...

Беше едно от най-хубавите им преживявания, поне за нея.

— Ох — въздъхна тя, когато излезе от банята, — краката ми се подгъват.

Той ѝ се усмихна, седнал с цигара в леглото. Тя се мушна до него, намести се удобно на рамото му и сложи ръката му на гърдите си.

— Какво правихте там? Мръсни филми ли гледахте?

— Къде тоз късмет! — Той се усмихна, поднесе цигарата си към устните ѝ и тя дръпна. — Изгубих осем и петдесет на покер и ми надуха главата с приказки за това как Комисията по градоустройството щяла заради нечии интереси да съсипе Ийстбридж Роуд.

— Страхувах се, че ще се напиеш.

— Аз? Само две чаши уиски. Те не са пиячи. А ти какво прави?

Разказа му, спомена и за снимката на негъра. Той и описа някои от мъжете, с които се бе запознал — педиатъра, който Ван Сентови и Клейбрукови им бяха препоръчали, художника-илюстратор — знаменитост на Степфорд, двама адвокати, психиатър, началника на полицията, директора на централния пазар.

— Психиатърът би трябвало да препоръчва да се допускат и жени — рече тя.

— Той наистина препоръчва — отвърна Уолтър, — също и д-р Вери. Не съм разпитвал другите, не исках да се проявявам като активист от първия ден.

— Кога ще ходиш пак? — попита го тя и изтръпна (кой знае защо) от страх, че може да каже „утре“.

— Не знам. Слушай, не смятам да ми става ежедневие и да се отдам на тази работа като Тед или Вик. Ще ходя, да речем, веднъж седмично. Не знам. Всъщност там цари доста провинциален дух.

Тя се усмихна и се сгуши до него.

Беше преодоляла едва една трета от стълбите надолу — движеше се като слепец, стъпало по стъпало, вдигнала идиотския панер с прането пред лицето си заради идиотския парапет, когато по закона за всеобщата гадост телефонът иззвъня.

Не можеше да остави панера — щеше да падне, а нямаше достатъчно място да се обърне и да се върне нагоре. Тъй че продължи бавно надолу, търсеше стъпалата с крак и си казваше наум: „Еее, потрай де!“ — в отговор на нетърпеливия телефонен зов.

Стигна долу, остави панера и се втурна към бюрото в кабинета.

— Ало — каза тя троснато. Не можеше да се прави на учтива.

— Добър ден. Джоана Еберхарт ли е?

Силен, жизнерадостен глас. Малко дрезгав. Като на Пеги Клевънджър. Но с Пеги бе загубила връзка много отдавна — всъщност не знаеше дали все още работи в „Пари Мач“, а Пеги положително нямаше и представа, че тя е женена. Значи, изключено да има адреса ѝ.

— Да, Джоана Еберхарт. Кой е?

— Не сме се запознавали официално — заговори „Пегиният“ глас, — затова реших тутакси да го направя. Боби, запознай се с Джоана Еберхарт. Джоана, запознай се с Боби Маркоуи, с „коуи“

накрая. Боби живее в това приказно място от пет седмици и копнее да се запознае с една „запалена фотографка с подчертан интерес към политиката и женското движение“. Това си ти, Джоана, според написаното в „Степфордска хроника“, по-скоро „Степфордски анахронизъм“ — по избор, според журналистическите принципи. А описанието? Точно ли е? Нима наистина не си дълбоко загрижена дали розовият сапун не е по-добър от синия, или обратно? Ако получиш пълна свобода на избор, няма ли да предпочетеш да переш с „Чармин“? Ало? Чуваш ли ме, Джоана? Ало?

— Ало — обади се Джоана, — чувам те, и още как! Ало! Брей да му се не види, струвало си значи да си направиш реклама!

— Ех, че приятно! Много обичам омърляна кухня! — възкликна Боби. — Все пак не може да се сравни с моята — липсват малките отпечатъци от мазни ръце по шкафовете, но все пак е хубава, много е хубава. Моите поздравления!

— Ако искаш, мога да ти покажа и две доста запуснати бани — заяви Джоана.

— Благодаря. Предпочитам да пийна кафе.

— Пиеш ли нес?

— Да не искаш да кажеш, че има и друго?

Беше дребна и трътлеста, облечена в синя фланелка с пантерата Пинко, джинси и сандали. Имаше голяма уста, необикновено бели зъби, сини, наблюдателни очи и къса, тъмна, чорлава коса. Малки ръце и мръсни пръсти на краката. Съпругът ѝ на име Дейв се занимаваше с борсова статистика, а тримата ѝ синове бяха на десет, осем и шест години. Имаше две кучета — стара английска овчарка и корги. Изглеждаше малко по-млада от Джоана — трийсет и две-три годишна. Изпи две чаши кафе, хапна си шоколадови бисквити и разказа на Джоана за жените от Фокс Холоу Лейн.

— Започвам да мисля, че е обявен национален конкурс, за който не съм чула — говореше и облизваше омацаните си с шоколад пръсти. — Милион долара и, да речем, Пол Нюман за... най-чистата къща до следващата Коледа. Това, дето по цял ден търкат, лъскат. Инак не мога да си го обясня.

— И около нас наблюдавам същото — рече Джоана. — Представи си, и вечер! Ами мъжете... до един са в онова...

— Мъжкото дружество! — извика Боби.

Направиха го на пух и прах. Допотопни идеи, потъпкват правата на жените... Истинска несправедливост в град без женска организация, дори без дружество за защита на изборителното им право.

— Повярвай ми, проверила съм всичко — обясняваше разпалено Боби. — Имат Градински клуб, няколко хванали мухъл църковни групи, за които и без туй съм неподходяща, и скапаното им Историческо дружество. Отбий се да им кажеш „здрости“. Трупове в седящо положение.

Дейв членуваше в Мъжкото дружество и като Уолтър смяташе, че може да промени нещата отвътре. Но Боби беше на друго мнение:

— Ще видиш, че докато не ги обсадим, докато не направим денонощен женски митинг пред оградата им, нищо няма да се промени. А как ти се струва оградата? Ще речеш, че вътре е фабрика за опиум.

Поговориха за възможността да организират сбирки с някои съседки и да ги убедят да се включат по-активно в живота на града, но бяха единодушни, че жените, които познават, едва ли биха направили и минимална стъпка да се освободят от този гнет. Обсъдиха Националната организация на жените, в която „членуваха“ и фотографиите на Джоана.

— Прекрасни са! — възкликна Боби, като видя четирите увеличени снимки, които Джоана беше окачила в кабинета. — Страхотни!

Джоана ѝ благодари.

— „Запалена фотографка“! Представях си снимки на децата, направени с „Полароид“! А тези са направо страшни!

— Ким вече тръгна на детска градина и ще се заловя сериозно за работа — заяви Джоана.

Изпрати Боби до колата.

— По дяволите, така не може — рече Боби, — трябва все пак да опитаме. Да поговорим с тия домакини, все ще се намери някоя друга, дете поне малко се бунтува срещу положението си. Какво ще кажеш? Няма ли да е чудесно, ако успеем да организираме женска група и

когато закрепне, да пораздрусаме Мъжкото дружество? Дейв и Уолтър само се залъгват. Нищо няма да се промени от само себе си. Трябва някой да им се опъне. Какво ще кажеш, а? Да поразпитаме наоколо.

Джоана кимна.

— Трябва да направим нещо. Не може всички да са толкова доволни от съдбата си, колкото изглеждат.

Опита се да говори с Карол Ван Сент.

— Не, Джоана — заяви Карол, — не ми звучи примамливо. Все пак благодаря, че ме покани.

Миеше приличната на разгърнат акордеон преграда между стаите на Стейси и Алисън. Голямата жълта гъба се движеше ритмично по гънките от горе на долу.

— Ще ти отнеме само един-два часа — настоя Джоана. — Вечер, или ако се окаже по-удобно за всички, по време на училище.

Карол клекна да избърше долната част на преградата и отвърна:

— Съжалявам, но просто нямам време за такива неща.

Джоана замълча.

— Не те ли тревожи фактът — каза тя след малко, — че тук, в Степфорд, единствената организация, която развива някаква дейност и може да се намесва в проектите на общината, изключва членството на жени? Не ти ли изглежда малко архаична тази работа?

— Архаична? — повтори Карол и изцеди гъбата в кофа със сапунена вода.

Джоана я погледна.

— Ами остаряла, не в крак с времето — поясни тя.

Карол изцеди гъбата над кофата.

— Не, не ми изглежда архаична — отвърна тя.

Изправи се и посегна с гъбата към върха на следващата гънка.

— Тед разбира тези неща по-добре от мене — добави Карол и започна да бърше гънките с точни движения от горе на долу, педантично, без да пропусне нито една. — Освен това мъжете имат нужда от място, където да се отпуснат и да пийнат по някоя чашка.

— А жените нямат ли нужда?

— Не, не толкова. — Карол поклати хубаво сресаната си червенокоса глава, досущ като от реклама за шампоан, без да се

отклони от бърсането.

— Съжалявам, Джоана — рече тя, — просто нямам време за сбирки.

— Добре — отговори Джоана. — Ако промениш решението си, кажи ми.

— Ще се обидиш ли, ако не те изпратя до долу?

— Не, разбира се, че не.

Говори и с Барбара Камелиън, от другата страна на Ван Сентови.

— Благодаря, но не виждам как бих се справила — отговори ѝ Барбара.

Беше кестенява жена с широка челюст, а плътно прилепналата розова рокля подчертаваше изключително хубавата ѝ фигура.

— Лойд прекарва много време в града — обясни и Барбара, — а вечерите, когато е тук, предпочита да ходи в Мъжкото дружество. Не ми се ще да плащам на жена да стои вечер при децата заради някакво...

— Може да го направим, докато децата са на училище — отвърна Джоана.

— Не — настоя Барбара, — по-добре не разчитай на мене. — Усмихна се широко и приветливо. — Все пак радвам се, че се запознахме. Няма ли да влезеш да изпиеш едно кафе и да останеш малко? Аз гладя.

— Не, благодаря — каза Джоана. — Искам да поговоря и с другите жени.

Говори с Мардж Маккормик („Честно казано, не ме интересува“), с Кит Съндерсън („Страхувам се, че нямам време. Наистина съжалявам, мисис Еберхарт“) и с Дона Клейбрук („Идеята е хубава, но напоследък съм много заета. Все пак благодаря, че ме покани“).

Срещна Мери Ан Ставрос в Търговския център.

— Не, боя се, че нямам време за такива неща. Ти знаеш, къщата изисква много грижи.

— Но все пак излизаш понякога, нали? — запита Джоана.

— Разбира се — отговори Мери Ан. — Ето например сега.

— Искам да кажа, просто тъй, за развлечение.

Мери Ан се усмихна и поклати глава, като развя правата си руса коса.

— Почти не излизам просто тъй. Не изпитвам нужда от развлечения. Довиждане.

Отдалечи се, като буташе пазарската количка, спря, взе от рафта една консерва, погледна я, нагласи я в количката и продължи.

Джоана я проследи с поглед, сетне очите ѝ се спряха на количката на друга жена, която бавно мина покрай нея. „Боже мой — помисли си, — дори пазарските им колички са подредени!“ Погледна своята — бъркотия от кутии, консерви и буркани. Сякаш изпита някакво чувство за вина и понечи да ги подреди, но се сепна. „Какво ме прихвана? Трябва да съм луда, ако го направя!“ Грабна наслуки една кутия от рафта (боя „Слонова кост“) и я хвърли в разбърканата количка. Да не говорим, че нямаше нужда от такава боя!

Опита се да убеди майката на една от съученичките на Ким, която среща в чакалнята на д-р Вери, отиде при Ивон Уейсголт, съседка на Ставрос, сетне при Джил Бърк в следващата къща. Всички отказаха — или нямаша време, или пък не виждаха защо ще се срещат с други жени да споделят проблемите си с тях.

Боби имаше още по-малък късмет, защото бе говорила с два пъти повече жени и, общо взето — същият резултат.

— Само една кльвна — обяви тя на Джоана. — Осемдесет и пет годишна вдовица, която ме вкара насила вкъщи и ме държа затворена цял час под дъжд от хвърчащи слюнки. Та значи, когато решим да щурмуваме Мъжкото дружество, Ида Мей Хамилтън е готова да ни подкрепи.

— Може би трябва да поддържаме връзка с нея — предложи Джоана.

— Не, не сме изпаднали дотам!

Една сутрин обикаляха заедно, тъй като Боби разви теорията, че ако са две и говорят умишлено една през друга, могат да създадат впечатлението, че зад тях стои цяла армия от жени, в която има място за още една. Нищо не стана.

— Божичкооо! — въздъхна Боби, завъртя яростно волана и колата се заизкачва по Шорт Ридж Хил. — Тук става нещо нередно! Та ние сме в някакво омагьосано царство!

Един следобед Джоана остави Пит и Ким на шестнайсетгодишната Мелинда Ставрос, взе влака за града и там се срещна с Уолтър и техните приятели Шеп и Силвия Текоувър в един италиански ресторант в квартала, където бяха театрите. Шеп и Силвия бяха естествени хора — интелигентна, енергична двойка. Преживели бяха няколко тежки, удара, включително и това, че четиригодишният им син се бе удавил. Радваше се, че ги вижда, пък и от известно време все ѝ се искаше да отиде в града, Джоана се наслаждаваше на ярките цветове и наблюдаваше с интерес забързаните движения на келнерите в пълния ресторант.

По-късно двамата с Уолтър се надпреварваха да се хвалят колко красиво и спокойно градче е Степфорд и подчертаваха предимствата да живееш в къща, а не в апартамент. Тя не спомена нищо за затворения живот, който водят степфордските жени, и за ограничените им интереси — може би от суета, от нежелание да ѝ съчувствуват дори хора като Шеп и Силвия. Описа им Боби (колко е забавна) и хубавите училища в Степфорд (не претъпкани като тези в големия град). Уолтър не спомена Мъжкото дружество, тя също. Силвия, която работеше в Градския съвет по социалните въпроси и жилищното строителство, щеше да припадне, ако чуе.

Но по пътя към театъра Силвия я погледна изпитателно и рече:

— Неприятности?

— В известен смисъл — отвърна тя.

— Ти ще се справиш — каза Силвия и се усмихна. — Как е фотографията? Сигурно е много приятно всичко да ти е ново. Непредубеденият поглед открива интересни неща.

— Не съм направила нищо — рече Джоана. — С Боби по цял ден търчим, опитваме се да пораздвигим жените да потърсят правата си. Какво да ти кажа, доста са изостанали в това отношение.

— Не бива да си губиш времето — посъветва я Силвия. — Основната ти работа е фотографията или поне така трябва да бъде.

— Знам — отговори тя. — Тия дни водопроводчикът ще сложи умивалник във фотолабораторията.

— Уолтър изглежда прекрасно.

— Така е. Всъщност животът там е здравословен.

Пиесата, музикална комедия, пожънала огромен успех предния сезон, ги разочарова. Във влака към къщи я охулиха с няколко думи,

сред което Уолтър си сложи очилата и извади някакви книжа, а Джоана прелисти „Тайм“, запали цигара и се загледа през прозореца, като наблюдаваше случайните светлини, проблясващи в тъмнината.

Силвия беше права, трябваше да се заеме с фотографията. А степфордските жени да си гледат работата! С изключение на Боби, разбира се.

И двете коли бяха на гарата, тъй че се прибраха поотделно. Джоана тръгна първа с комбито. Центърът беше пуст и с трите улични лампи приличаше на сцена. Реши, че ще го снима при първа възможност, пък дори и фотолабораторията да не е готова още. Горе в сградата на Мъжкото дружество светеха прозорци, в страничния път се виждаха фарове, една кола изчакваше, за да излезе на шосето.

Когато се прибра, Мелинда Ставрос вече се прозяваше, но беше усмихната, а Пит и Ким спяха дълбоко.

В хола, на масичката е лампата, имаше празни чаши от мляко и чинии, на дивана и по пода бяха пръснати смачкани на топка листове бяла хартия, а сред тях се търкаляше празно бирено шише.

„Добре, че поне не предават тази своя мания и на дъщерите си“ — помисли Джоана.

Третия път, когато Уолтър отиде в Мъжкото дружество, неочаквано се обади към девет часа и каза на Джоана, че ще доведе вкъщи Инициативната комисия, в която го бяха включили предния път. Там, откъдето се обаждаше, изглежда, правеха ремонт (чу бученето на някаква машина) и сигурно не можеха да говорят спокойно.

— Добре — каза тя, — ще отнеса нещата си във фотолабораторията, за да имаш на разположение цялата...

— Не, виж какво — прекъсна я той, — остани горе с нас и се включи в разговора. Някои от тях са страшни женомразци и няма да им навреди, ако чуят жена да води интелигентен разговор. Предполагам, че можеш.

— Благодаря. Няма ли да възразят?

— Няма право. Ти си си у дома.

— Да разбирам ли, че ти трябва келнерка?

— Божичко, намерил съм кого да заблуждавам! — рече той през смях. — Веднага ме хвана. Само че виж какво, трябва ми интелигентна

келнерка, нали? Наистина може да се окаже полезно.

— Дадено. Точно след петнайсет минути ще имаш интелигентна, пък и красива келнерка. Бомба съчетание!

— Страхотно. Нямам думи.

Бяха пет души, а единият от тях — дребен човечец, около шейсетгодишен, весел, червендалест, с тънки лъскави мустачки — се оказа художникът-илюстратор Айк Мазард.

— Да си кажа право, отдавна ви имам зъб — каза му Джоана с усмивка, когато се ръкува с него. — Та вие ми смачкахте самочувствието в най-крехката възраст с ония красавици, които рисувахте по списанията.

— Вие не им отстъпвате по нищо — отвърна ѝ той дяволито.

— Е, няма да споря по този въпрос — рече тя.

Другите четирима бяха около четирийсетгодишни. Високият чернокос мъж с небрежно арогантен вид беше Дейл Коба — председателят на Дружеството. Усмихна ѝ се — зелени очи, пренебрежителен поглед.

— Здравейте, Джоана, за мен е удоволствие да се запозная с вас.

„Един от опасните женомразци — рече си тя, — от ония, дето смятат, че жените са само за леглото.“ Той се ръкува с нея, без да ѝ стисне ръката.

Другите трима бяха Анселм или Аксхелм, Съндерсън и Роденбери.

— Познавам жена ви — обърна се тя към Съндерсън, блед мъж, с шкембенце и нервен вид. — Нали не бъркам, вие сте Съндерсън, който живеее отсреща.

— Да, живея отсреща. А и в Степфорд няма други с такова име. Успели сте значи да се запознаете с жена ми.

— Поканих я да поприказваме, но тя няма време.

— Не е много общителна.

Очите на Съндерсън избягваха погледа ѝ.

— Извинете, не чух малкото ви име — каза тя.

— Хърб — отвърна ѝ той, като пак избягна погледа ѝ.

Джоана ги покани в хола, донесе от кухнята лед и сода и ги остави пред Уолтър до барчето.

— Интелигентна, значи? И красива? — прошепна му тя, а той се ухили.

Отново отиде до кухнята, за да донесе пържени картофи и фъстъци, и когато с чаша в ръка запита: „Мога ли?“ — не чу възражения от групата мъже и се настани на мястото в края на дивана, което Уолтър беше запазил за нея. Айк Мазард и Анселм (или Аксхелм) се изправиха, а другите сякаш понечиха да се изправят, само Дейл Коба продължи да яде фъстъци от шепата си и да я гледа през масата с пренебрежителни зелени очи.

Обсъдиха идеите за коледни играчки и програмата за опазване на природата. Малкото име на Роденбери беше Франк — имаше приятно, гладко избръснато лице с вирнат, малко сплескан нос и заекваше леко; на Коба, който знае защо, му викаха Дис. Разговорът се въртеше около подготовката за коледните празници.

— Мога ли да кажа нещо? — попита тя.

— Разбира се — отвърнаха Франк Роденбери и Хърб Съндерсън.

Коба остана полуизлегнат на стола, вперил поглед (естествено пренебрежителен) в тавана, с ръце на врата и опънати крака.

— Смятате ли, че има възможност да се организират някакви вечерни лектории за възрастни? Или срещи-дискусии на родителите с подрастващото поколение? Може да се използва някоя от класните стаи.

— На к-какви теми? — попита Франк Роденбери.

— На всякакви теми, всичко, от което се интересуват — отговори тя. — Например проблемът с наркотиците, който вълнува всички ни, но „Степфордска хроника“ сякаш го пренебрегва, или, да речем, какво представлява рок музиката... Всъщност всичко, което ще събере хората и ще ги накара да чуят мнението на другите и да кажат своето.

— Това е интересно — отбеляза Клод Анселм (или Аксхелм), наклони се напред, кръстоса крака и се почеса по слепоочието. Беше слаб, рус, с ясен, интелигентен поглед.

— Може би това ще пораздвижи и жените — рече тя. — Между другото да ви предупредя, в случай че не знаете: ако в този град има жени, които се препитават от гледане на деца, те направо умират от глад.

Всички се засмяха и тя се почувствува добре, освободи се от сковаността. Предложи още няколко теми, Уолтър и Хърб Съндерсън

също имаха идеи. Комисията продължи да обсъжда инициативите и тя вземаше участие в разговора, а мъжете (с изключение на Коба) ѝ отделяха внимание — Айк Мазард, Франк, Уолтър, Клод и дори Хърб я гледаха, кимаха и се съгласяваха с нея, задаваха ѝ смислени въпроси, а тя се чувствуваше наистина на ниво и отговаряше на въпросите умно и духовито. Чувствуваше се като Глория Страйнъм^[2].

С изненада и известно смущение забеляза, че Айк Мазард я скицира. Седнал на стола (до Дейл Коба, който все още съзерцаваше тавана), драскаше със синя химикалка, подпрял скицник на щръкналото си под раирания контешки панталон коляно — поглеждаше я и отново се съсредоточаваше в скицника.

Гледай ти! Айк Мазард бе благоволил да я рисува!

Мъжете се умълчаха. Взираха се в чашите си и от време на време потракваха с кубчетата лед, а Джоана се въртеше неспокойно и се усмихваше смутено.

— Знаете ли — обади се най-сетне тя, — може би имате грешка. Аз не съм подходящ модел за известните красавици на Айк Мазард.

— Във всеки свой модел Айк Мазард вижда красавица — рече Мазард и се усмихна първо на нея, сетне на рисунката.

Тя потърси с очи Уолтър, той се усмихна смутено и сви рамене. Отново обърна глава към Айк Мазард и движейки само очите си, огледа останалите. Те я наблюдаваха уж с усмивка, но с напрегнати лица.

— И сега какво? Никой не обелва дума — отбеляза тя.

— Стойте си спокойно, можете и да се движите — каза Мазард. Обърна листа и започна отново.

Франк заговори:

— Не смятам, че новото игрище за бббейзбол е толкова важно.

Чу гласа на Ким: „Мамо!“ — но Уолтър докосна ръката и, остави чашата, извини се и стана.

Мъжете отново се заеха да обсъждат новите идеи. Тя каза няколко думи, като си обръщаше главата, но през цялото време чувствуваше как Мазард мести поглед от нея към рисунката. Как да се държи като Глория Страйнъм при положение, че позираш на Айк Мазард! Той малко прекаляваше. Не можеше да си представи, че я смята за нещо толкова изключително, че ще умре, ако пропусна шанса да я нарисува (макар че бе облякла панталони и сако от скъп бутик). И

защо мъжете бяха толкова напрегнати? Разговорът им изглеждаше насилен и сякаш се насилваха да говорят, и току замълчаваха. Хърб Съндерсън направо се изчервяваше.

Внезапно изпита чувството, че е гола, като че ли Айк Мазард я рисуваше в неприлични пози.

Метна крак върз крак, прииска ѝ се и да скръсти ръце, но се сдържа. „Я се вземи в ръце, рече си Джоана, разтреперила си се пред един фуклив художник. Какви са тия работи, виждаш, че си и облечена!“

Уолтър се върна и се наведе към нея.

— Сънувала е нещо — каза ѝ той, изправи се и се обърна към гостите: — Искате ли още алкохол? Дис? Франк?

— Налей ми малко — обади се Мазард, без да спира да я скицира, поглеждаше ту към нея, ту в скичника.

— Банята нататък ли е? — запита Хърб и стана.

Разговорът продължи малко по-свободно и непринудено.

Нови идеи.

Неосъществени идеи.

Мазард мушна писалката в джоба на сакото и се усмихна.

Тя въздъхна и започна да си вее.

Коба вдигна глава, без да сваля ръце от врата си, и заби брадичка в гърди, се загледа в скичника на коляното на Мазард. Мазард обръщаше страниците, поглеждаше Коба, а той кимна и рече:

— Вие наистина всеки път ме смайвате.

— Мога ли да видя? — запита тя.

— Разбира се! — отвърна Мазард, като се надигна от стола, и усмихнат ѝ подаде отворения скичник.

Уолтър се присламчи да гледа, а Франк се наведе, за да вижда и той.

Страница след страница нейни портрети. Малък размер, но с много детайли, естествено ласкателни, съвсем в стила на Айк Мазард. Анфас, полуанфас, профил, с усмивка, без усмивка, разговаряща, намръщена.

— Прекрасни са — каза Уолтър, а Франк добави:

— Браво, Айк!

Клод и Хърб заобиколиха дивана и застанаха зад Уолтър.

— Чудесни са — рече Джоана, обръщайки отново страниците. — Ще ми се да мога да кажа, че са и абсолютно копие на модела...

— Точно такива са — заяви Мазард.

— Е, за това наистина ви благодаря. — Тя му подаде скицника, а той го сложи на коляното си, отвори го и отново извади писалката. Надраска нещо, откъсна страницата и ѝ я подаде.

Беше от рисунките „полуанфас, сериозна“, с познатия подпис без главни букви „айк мазард“. Джоана я показа на Уолтър.

— Благодаря, Айк — рече той.

— Моля. За мен беше удоволствие.

— Благодаря ви — обърна се тя към Мазард и му се усмихна. — Прощавам ви старите грехове и вече няма да ви имам зъб.

Сетне се усмихна към всички.

— Някой иска ли кафе?

Всички искаха, с изключение на Клод, който пожела да пие чай. Джоана отиде в кухнята и подпря рисунката на стената над хладилника. Собственият ѝ портрет, нарисуван от Айк Мазард! Представи си как у дома — беше единайсет-дванайсетгодишна — прелистваше мамините списания. Кой би предположил тогава?... Глупаво, че отначало се впрегна. Явно това бе просто мил жест от страна на Мазард.

Усмихна се, напълни кафеварката с вода, запуши я, сложи цедката и я напълни с кафе. Постави горната част, натисна пластмасовия капак на кутията с кафето и се обърна. Облегнал рамо на вратата, Коба я наблюдаваше със скръстени ръце. Зеленото поло (зелено, естествено, за да отива на очите му) и светлосивият кадифен костюм му придаваха още по-хладнокръвен вид.

Усмихна се и рече:

— Обичам да наблюдавам жените, когато домакинствуват.

— Значи, имали сте късмет, че сте дошли в това градче — отбеляза тя.

Хвърли лъжичката в умивалника, взе кутията с кафето и я пъкна в хладилника. Коба стоеше и я наблюдаваше. Искаше ѝ се да дойде Уолтър.

— Защо ви наричат Дис? — попита го тя и извади чаша за чая на Клод.

— Преди работих в Дисниленд — отговори той.

Тя се засмя и отиде на умивалника.

— Невъзможно!

— Оказва се, че е възможно.

Джоана се обърна и го изглежда.

— Не ми ли вярвате? — запита той.

— Не.

— А защо?

Тя се позамисли. Да, знаеше защо.

— Няма ли да ми кажете? — настоя той.

Да върви по дяволите, ще му каже!

— Не приличате на човек, който обича да създава радост на хората.

Беше наясно, че е торпилирала достъпа на жени в пресветото Мъжко дружество.

— Колко малко знаете! — рече той. Усмихна се, отдръпна рамото си от вратата, обърна се и се отдалечи.

— Председателят ви не ми харесва — отбеляза тя, докато се събличаше, а Уолтър отвърна:

— И на мене. Много е надут. Но няма вечно да е председател.

— Дано да си прав — каза тя, — иначе нито една жена няма да припари в дружеството. Кога са изборите?

— Веднага след Нова година.

— Какво работи?

— Работи в „Бърнъм-Меси“ на Девета улица. Заедно с Клод.

— Слушай, как е фамилното му име?

— На Клод ли? Аксхелм.

Ким се разплака. Изгаряше от температура. Стояха край леглото ѝ до три часа, мериха ѝ температурата (трийсет и девет в началото), четеха д-р Спок, обадиха се на д-р Вери, увиха я в мокри чаршафи и я разтриха със спирт.

Боби съобщи за страшната си находка.

— Жив човек, поне в сравнение с останалите — кънтеше гласът ѝ в слушалката. — Казва се Чармейн Уимпърис и с малки корекции

може да мине за Ракел Уелч. Живеят горе на Бърджес Ридж в къща за двеста хиляди долара, имат прислужница и градинар и, отвори си ушите, тенис корт.

— Сериозно?

— Реших, че това ще те изкара от мазето. Поканена си да играеш тенис и след това на обед. Ще те взема в единайсет и половина.

— Днес? Не мога! Ким още не е добре.

— Още?

— Не може ли да го отложим за сряда? Или за по-сигурно за четвъртък?

— Четвъртък — повтори Боби, — ще говоря с нея и ще ти се обадя.

„Туп! Туп! Фрас!“ Чармейн играеше добре, дяволски добре. Силните и, сигурни удари пращаха топката в най-неочаквани посоки — трябваше непрекъснато да тича подир нея, ту назад на зигзаг, ту напред, досами мрежата. Едва успяваше да отбива топките ѝ. Първият сет — шест на две за Чармейн, разбира се; вторият — шест на три. Загуби гейма.

— Ох, май си го заслужих! — простена Джоана. — Провал! Ужас!

— Хайде още един гейм! — провикна се Чармейн. — Хайде де!

— Разглобена съм! Утре няма да мога да ходя! — Подаде топката на Боби. — Хайде, твой ред е!

Боби беше седнала с кръстосани крака на тревата отгатык мрежата, която ограждаше корта, и грееше лице на слънцето.

— Мен ме остави на мира, не съм играла от студентка — измърмори тя.

— Хайде тогава, Джоана — настоя Чармейн, — само един гейм!

— Добре, но само един.

Спечели го Чармейн.

— Страхотно беше, макар че ме направи на пух и прах! — каза Джоана, докато излизаха от корта. — Благодаря ти!

Чармейн потупа лекичко високите си скули с края на пешкира и рече:

— Трябва ти само малко практика. Имаш чудесен сервис.

— Чудесен, ама видя колко ми помогна.

— Искаш ли да играем по-често? Сега нямам други партньори, освен две момчета в пубертета, които тъй ме зяпат, че забравят за топката.

— Изпрати ги у нас — обади се Боби и стана от земята.

Тръгнаха по покритата с плочи пътека към къщата.

— Кортът е страхотен — отбеляза Джоана, като попиваше потта си с кърпата.

— Ами възползуй се тогава — рече Чармейн. — Преди играех всеки ден с Джини Фишер, не знам дали я познавате, но тя нещо взе да ми се изплъзва напоследък. Ти няма да направиш същото, нали? Какво ще кажеш за утре?

— О, не мога!

Седнаха на терасата под голям чадър и прислужницата Нети, слаба жена с прошарена коса, им поднесе в огромна кана водка с доматиен сок, освен тава купа със сух таратор и солени.

— Знаменита е — усмихна се Чармейн, — зодия дева, при това е германка. Ако ѝ кажа да ми оближе обувките, ще го направи. Ти каква зодия си, Джоана?

— Телец, при това съм американка.

— Ако ѝ кажеш да ти оближе обувките, ще ти се изплюе във физиономията — обясни Боби. — Наистина ли вярваш на тези глупости?

— Разбира се — отвърна Чармейн и започна да налива от коктейла в чашите. — И ти би повярвала, ако не си предубедена.

(Джоана скришом я наблюдаваше — не беше съвсем като Ракел Уелч, но все пак...)

— Ясно защо Джини Фишер ме заряза — продължи тя. — Зодия близнаци, те се променят непрекъснато. Телците са стабилни и на тях може да се разчита. Да пием за тениса!

Джоана рече:

— Присъстващият тук телец си има семейство и две деца, и си няма вкъщи дева, при това германка.

Чармейн имаше едно дете, деветгодишен син на име Мерил. Мъжът ѝ Ед беше телевизионен продуцент. Бяха дошли в Степфорд през юли, (Да, Ед членуваше в Мъжкото дружество, но не, Чармейн не се тревожеше от царящата там несправедливост.)

— Всичко, което го измъква вечер от къщи, е добре дошло за мене — заяви тя. — Той е овен, а аз скорпион.

— Хайде де — обади се Боби и лапна соленка, потопена в сухия таратор.

— Много лоша комбинация — продължи Чармейн, — ама тогава не знаех!

— В какъв смисъл лоша? — запита Джоана. Направи грешка. Защото Чармейн взе надълго и нашироко да им разказва за „пълното несъответствие“ между нея и Ед — социално, емоционално и най-вече сексуално. Нети им сервира омари „Нюбърг“ и задушени картофи.

— Олеле, ханшът ми! — извика Боби, като пълнеше чинията си, а Чармейн продължи със своите откровения. Ед бил такъв, онакъв и ужасно я ревнувал.

— Поръча ми костюм за тенис в Англия, представете си, бог знае колко пари е дал. „Слагай го на секретарките си — викам му, — мене не можеш да ме вкараш в него.“ Целият в ципове и отпред като броня. Сякаш ще ме заключва вътре. Ама скорпионът не можеш го заключи. Виж, девата — по всяко време. Нейното предназначение е да се подчинява. Но стремежът на скорпиона е да върви по своя път.

— Ами ако Ед знаеше всичките тези неща? — обади се Джоана.

— Нищо нямаше да се промени — отвърна Чармейн. — Луд е по мен. Типичен овен.

Неги донесе торта с малини и кафе за ужас на Боби. Чармейн продължи да дърдори все в този дух — как работила като манекенка и как срещала най-различни хора, главно мъже... Сетне ги изпрати до колата на Боби.

— Знам, че си заета — рече тя на Джоана, — но щом имаш някой и друг свободен час, може по всяко време да идваш. Няма нужда дори да се обаждаш, почти винаги съм тук.

— Благодаря, ще идвам — каза Джоана. — И благодаря за днес. Чудесно беше.

— Можеш да идваш по всяко време — повтори Чармейн и се наведе към прозореца. — Слушайте и двете, направете ми удоволствието да прочетете „Знаците на зодиака“ на Линда Гудман. Ще видите колко е права. Има я джобен формат в центъра до аптеката. Ще я прочетете, нали?

Усмихнаха и обещаха, че ще я прочетат.

— Чао! — извика Чармейн и те потеглиха, а тя продължи да им маха.

— Виж какво — рече Боби, докато вземаше завоя, за да излезе на пътя, — може да не е идеалният случай за активист в женското движение, но поне не е влюбена в прахосмукачката си.

— Божичко, колко е красива! — въздъхна Джоана.

— Нали? Красива е дори в сравнение с тукашните жени, които изглеждат доста добре, макар че нещо в главите им не е съвсем наред. Ама за какъв се е омъжила, а? Какво ще кажеш за оня костюм? А аз си мислех, че Дейв нещо е мръднал.

— Дейв? — запита Джоана и я загледа.

Боби се усмихна и я погледна с крайчеца на окото.

— От мене няма да изтръгнеш никакви признания — рече тя. — Аз съм зодия лъв и характерно за нас лъвовете е, че обичаме да сменяме темата на разговора. Искате ли с Уолтър да идем на кино в събота вечер?

Бяха купили къщата от семейство Пилгрим, които живели в нея само два месеца и заминали за Канада. Семейство Пилгрим я бяха купили от някаква мисис Макграт, която пък я беше купила от общината — съвсем нова — преди единайсет години, така че повечето от вехториите, останали в килера, бяха от мисис Макграт. В действителност не беше редно да ги наричат вехтории — имаше две хубави стари кресла (Уолтър смяташе някой ден да смени тапицерията), пълно издание на „Книга на познанието“ в двайсет тома, които сложиха в стаята на Пит, кутии и вързопчета с инструменти и други полезни предмети, които, макар и не много ценни, можеха да влязат в работа. Мисис Макграт явно не съхраняваше боклуци.

Джоана бе преместила голяма част от тъй наречените вехтории в отдалечен ъгъл на избата, преди водопроводчикът да монтира умивалника, и сега пренасяше там останалите — кутии с боя и връзки азбестови плоскости за покрива. Уолтър ковеше шперплатовия тезгях, а Пит му подаваше гвоздеи. Ким беше в библиотеката с дъщерите на семейство Ван Сент и Карол.

Джоана разви пакет, увит в пожълтял вестник, и откри в него четка за боя с чиста, малко втвърдена четина, но все още използвана.

Започна пак да я завива във вестника — половин страница от „Степфордска хроника“, — когато думите „Женското дружество...“ се мярнаха пред очите ѝ. Продължи да чете, „организира среща с авторката...“. Обърна вестника и взе да го разглежда.

— Невъзможно!

Пит я погледна, а Уолтър, без да спре да кове, попита:

— Какво има?

Сложи настрана четката и се зачете, хванала страницата с две ръце.

Уолтър спря да кове, обърна се и я погледна.

— Какво има? — повтори той.

Продължи да чете, после го погледна, отново се взря във вестника и пак го погледна.

— Тук е имало... женско дружество — рече тя. — Бети Фрийдън^[3] е говорила пред него. А Кит Съндерсън е била председател на дружеството. Жените на Дейл Коба и Франк Роденбери са били в ръководството.

— Шегуваш ли се? — рече той.

Тя вдигна вестника и зачете:

— „Бети Фрийдън — авторката на «Мистиката на жената», говори пред Степфордското женско дружество във вторник вечерта. Срещата се състоя в дома на мисис Хърбърт Съндерсън (председателка на дружеството) на Феървю Лейн. Над петдесет жени аплодираха мисис Фрийдън, когато тя се спря на несправедливостите, с които ежедневно се сблъсква съвременната съпруга...“ Погледна го.

— Може ли аз да кова? — запита Пит.

Уолтър му подаде чука.

— Кога е било това?

Тя обърна вестника.

— Не пише, това е долната половина. Има снимка на ръководството. „Мисис Стивън Марголис, мисис Дейл Коба, писателката Бети Фрийдън, мисис Хърбърт Съндерсън, мисис Франк Роденбери и мисис Дуейн Т. Андерсън“. — Поднесе скъсаната страница към него, той направи крачка и я хвана за едното ъгълче.

— Виж, това вече ме хвърля в недоумение — отбеляза той, като гледаше снимката и статията.

— Представи си — рече тя, — преди време говорих с Кит Съндерсън и тя не спомена нито дума за това. Нямаше време дори за една сбирка. Като всички останали.

— Това тук ще да е било преди шест-седем години — каза той, като опипваше ъгълчето на пожълтения вестник.

— Дори повече — отбеляза тя, — „Мистиката на жената“ излезе още докато бях на работа. Андреас ми даде своето работно копие, помниш ли?

Той кимна и се обърна към Пит, който яростно удряше с чука по тезгяха.

— Хей, по-леко, ще го направиш на нищо! — Уолтър пак погледна вестника. — Интересна работа. Сигурно дружеството постепенно се е разпаднало.

— Петдесет жени и да се разпадне? Може би над петдесет? И то жени, които са аплодирали Фрийдън, а не са я освирквали?

— Добре де, но сега ги няма никакви, нали? — каза той и пусна вестника. — Освен ако отговорничката им по пропагандата е най-некадърната агитаторка на света. Като видя Хърб, ще го питам какво е станало. — Уолтър се обърна към Пит. — Браво, добре си го направил.

Тя отново хвърли поглед на вестника и поклати глава.

— Не мога да повярвам. Кой са били тези жени? Не е възможно всички да са се преместили.

— Хайде, хайде — обади се Уолтър, — не си говорила с всички жени в града.

— Боби с почти всички е говорила.

Сгъна вестника два пъти и го сложи върху кашона с фотографските си неща. Вдигна четката.

— Имаш ли нужда от четка?

Уолтър се обърна и я изгледа.

— Да не искаш да ти боядисвам всичко това?

— Не, не — рече тя. — Четката беше увита във вестника.

— Аха — каза той и се зае отново с тезгяха.

Джоана остави четката, клекна и събра няколко паднали азбестови плоскости.

— Как можа да не спомене? — размишляваше тя на глас. — А е била председателка на дружеството!

Щом Боби и Дейв се качиха в колата, тя им каза за вестника.

— Сигурна ли си, че не е от ония вестници, дето ги печатат за майтап, да ги продават по панаириите — запита Боби. — Да речем „Фред Смит сваля Елизабет Тейлър“.

— Не, чиста проба „Степфордски анахронизъм“ — отговори Джоана. — Долната част на първа страница. Ето, убедете се сами.

Подаде назад вестника и те го разгърнаха. Уолтър им запали лампата.

— Можеше да спечелиш доста пари, ако се бяхме хванали на бас, преди да ми го кажеш — заяви Дейв.

— Не се сетих — каза тя.

— Петдесет жени, че и повече! — възкликна Боби. — Кои са били те, дявол да го вземе? Какво се е случило?

— Това бих искала да зная и аз — отбеляза Джоана. — И още защо Кит Съндерсън не ми каза нищо. Ще я попитам още утре.

Отидоха с колата до Ийстбридж и се наредиха на опашка за прожекцията от девет часа (забранен за малолетни английски филм). Хората пред тях бяха весели и приказливи. Смееха се, събрани на групички от по няколко двойки, и от време на време поглеждаха към края на опашката и махаха на някои от новодошлите. Не видяха познати, с изключение на едно възрастно семейство (Боби си спомни, че го бе срещала в Историческото дружество) и седемнайсетгодишния син на Маккормик с гадже, което беше хванал под ръка, с надеждата, че изглеждат осемнайсетгодишни.

По общо мнение филмът беше „изключително хубав“, а след прожекцията закараха Боби и Дейв до дома им и се отбиха за малко у тях. В къщата цареше хаос — момчетата не си бяха легнали, а английската овчарка галопираше наоколо. Когато Боби и Дейв се отърваха от детегледачката, от момчетата и от кучето, Боби им поднесе кафе със солен кейк в обърнатата с краката нагоре гостна.

— Ето на, знаех си, че не съм единствената, на чийто чар великият артист не може да устои — рече Джоана, загледана в портрета на Боби, нарисуван от Айк Мазард. Той бе закрепен небрежно в единия ъгъл на картината над камината.

— Нима не знаеш, че всички модели на Айк Мазард са красавици — усмихна се Боби и напъха крайчеца на листа по-навътре

под рамката, тъй че рисунката стоеше вече съвсем накриво. — Де да бях толкова хубава!

— Много си си добре и така — обади се Дейв, който бе застанал зад тях.

— Кажи сега, не е ли галантен? — каза Боби на Джоана. Обърна се и го целуна по бузата. — Само да не забравиш, че тази неделя е твой ред да ставаш рано.

— Джоана Еберхарт! — Кит Съндерсън я посрещна с усмивка. — Как си? Няма ли да влезеш?

— Бих влязла за малко — отвърна Джоана, — ако имаш време.

— Разбира се, заповядай — каза Кит.

Беше хубава жена с черна коса и трапчинки на бузите. Изглеждаше съвсем малко по-възрастна, отколкото на онази отвратителна снимка в „Степфордска хроника“. Около трийсет и три, предположи Джоана. Балатумът в антрето бе с цвят на слонова кост и лъщеше като в телевизионна реклама. В хола работеше телевизор — предаваха бейзболен мач.

— Тук са Хърб и Гари Клейбрук — каза Кит и затвори вратата. — Искаш ли да им кажеш „здрасти“?

Джоана спря до свода, водещ към хола, и надникна: Хърб и Гари бяха седнали на дивана, забили поглед в големия цветен телевизор в другия край на стаята. Гари държеше половин сандвич и дъвчеше. На ниската масичка пред тях имаше чиния със сандвичи и две кутии бира. Стаята беше в бежово, кафяво и зелено, в колониален стил, безупречно подредена. Джоана изчака, докато един от играчите улови топката, и рече:

— Здравсти.

Хърб и Гари се обърнаха и се усмихнаха.

— Здравей, Джоана — казаха те почти в хор.

— Как си? — попита Гари.

— Благодаря, добре съм.

— А Уолтър с теб ли е? — попита Хърб.

— Не, сама съм — обясни тя. — Наминах да си поприказвам с Кит. Интересен ли е мачът?

Хърб взе да гледа настрани, а Гари отговори:

— Много е интересен.

Кит стоеше до нея. Парфюмът ѝ беше същият като на майката на Уолтър (не знаеше марката).

— Ела да отидем в кухнята — покани я тя.

— Приятно гледане — каза Джоана на Хърб и Гари.

Гари, забил зъби в сандвича, ѝ се усмихна с поглед иззад очилата, а Хърб обърна глава към нея и рече:

— Благодаря.

Тръгна след Кит по лъскавата настилка.

— Искаш ли едно кафе? — запита Кит.

— Не, благодаря.

В кухнята миришеше на кафе. Всичко блестеше, разбира се. Само машината за сушене на дрехи бе отворена и върху нея бе сложен панерът за пране. Зад люка на пералнята се бунтуваше разпенена вода. И тук подът бе покрит с току-що лъснат балатум.

— Кафето е на печката — рече Кит, — няма да ме затрудниш.

— Е, щом е тъй...

Седна край кръглата зелена маса, а Кит извади чаша и чинийка от спретнато подреден шкаф — чашите висяха на кукички, а чинийките бяха подредени на рафтове.

— Сега е спокойно — рече Кит, затвори шкафа и отиде до печката (фигурата ѝ в късата, небесносиня рокля беше страхотна, почти като на Чармейн). — Децата са отсреща у Гари и Дона — продължи тя, — а аз пера прането на Мардж Маккормик. Изглежда, я е хванал някакъв грип и днес едва се движи.

— О, това е много неприятно — отбеляза Джоана.

Кит пипна с пръст капака на кафеварката и сипа кафе.

— Сигурна съм, че след ден-два няма да ѝ има нищо. Как го пиеш, Джоана?

— С мляко и без захар.

Кит понесе чашата и чинийката към хладилника.

— Ако идваш да ме каниш отново на сбирка — рече тя, — боя се, че ще трябва пак да ти откажа, ужасно съм заета.

— Не, този път не е за това — отвърна Джоана, като не сваляше очи от Кит. — Искам да разбера какво е станало с Женското дружество.

Кит тъкмо бе отворила хладилника и стоеше с гръб към Джоана.

— Женското дружество ли? — повтори тя. — О, то отдавна не съществува. Разпадна се.

— Защо? — попита Джоана.

Кит затвори хладилника и отвори чекмеджето до него.

— Някои жени напуснаха — каза тя, затвори чекмеджето и се обърна. Сложи лъжичка в чинийката. — Останалите загубихме интерес. Поне аз загубих интерес. — Приближи се до масата с поглед в чашата. — Не вършихме нищо полезно и с течение на времето събранията станаха отегчителни. — Сложи чашата и чинийката на масата и ги побутна към Джоана. — Млякото достатъчно ли е?

— Да, добре е — отговори Джоана. — Благодаря. Но защо не ми каза за това, когато идвах миналия път?

Кит се усмихна и на страните ѝ се появиха трапчинки.

— Ти не ме попита — рече тя. — Ако ме беше попитала, щях да ти кажа. Това не е тайна. Искаш ли парче кейк или бисквити?

— Не, благодаря.

— Ще сгъна тези неща — заяви Кит и се отдалечи от масата.

Джоана продължи да я наблюдава. Тя затвори машината за сушене и взе нещо бяло от купчината дрехи върху нея. Разтръска го — тениска.

— А какво му е на Бил Маккормик — попита Джоана. — Не може ли сам да си включи пералнята? Доколкото знам, той минава за един от големите мозъци по космическа техника.

— Грижи се за Мардж — каза Кит и сгъна тениската. — Хубаво се е изпраля, нали?

Сложи с усмивка сгънатата тениска в панера.

Джоана се сепна. Ами да, тя беше точно това! Всички степфордски съпруги сякаш бяха актриси от телевизионни реклами, доволни от детергенти и паркетини, от прахосмукачки, шампоани и дезодоранти. Красиви актриси с големи бюстове, но малък талант, които играеха некадърно ролите на образцови съпруги от предградията — неубедителни, прекалено сладникави, сякаш не бяха истински.

— Кит — рече тя. Кит я погледна. — Трябва да си била съвсем млада, когато са те избрали за председател на Дружеството. Значи, била си интелигентна и енергична. А сега щастлива ли си? Кажи ми истината. Смяташ ли, че живееш пълноценно?

Кит я погледна и кимна.

— Щастлива съм. И смятам, че живея много пълноценно. Работата на Хърб е важна и той не би се справял толкова добре, ако не бях аз. Ние сме едно и работата ни трябва да се разглежда общо — грижата за семейството, изследователската работа в областта на оптиката, поддържането на чистота и уют в дома, обществената работа...

— Обществена работа чрез Дружеството на мъжете?

— Да.

Джоана запитва:

— Събранията на Женското дружество по-отегчителни ли бяха от домакинската работа?

Кит се намръщи.

— Не — рече тя, — но не бяха толкова полезни. А ти защо не пиеш кафето си? Не ти ли харесва?

— Изглежда чудесно — отговори Джоана, — просто чаках да изстине.

— Аха. — Кит се усмихна, обърна се към дрехите и сгъна нещо.

Джоана взе чашата и продължи да я наблюдава. Да я попита ли кои са били другите жени? Не, и те щяха да са същите като Кит, нямаше смисъл. Отпи от кафето. Беше силно и ароматично, от дълго време не беше пила такова кафе.

— Как са децата? — поинтересува се Кит.

— Благодаря, добре са.

Понечи да попита за марката на кафето, но се въздържа и отпи отново.

Може би ако лунната светлина се отразяваше във витрините на железарския магазин, щеше да се получи интересна снимка, но нямаше начин да разбере това поради невъзможността да премести луната, още по-малко железарския магазин. *C'est la vie.*^[4] Помота се малко из центъра, за да усети нощното настроение на пустата улица, с описващата дъга редица бели витрини от едната страна, а от другата — стръмнината, по която се отклоняваше алеята към върха на хълма. Сетне библиотеката и старата сграда на Историческото дружество.

Изхаби малко филм да снима уличните лампи и кошчетата за отпадъци, но филмът беше черно-бял, тъй че много важно. По пътеката

откъм библиотеката притича котка, сребристосива котка, която леко подритваше черната сянка под лапите си — пресече улицата и изчезна към паркинга. „Не, рече си Джоана, котки не ме интересуват.“

Нагласи триножника на ливадата пред библиотеката и снима витрините на магазините с петдесетмилиметровия обектив, като нагласяше скоростта последователно на десет, дванайсет и четиринайсет секунди. Въздухът бе напоен с особен мирис на лекарство — носеше го ветрецът, който духаше откъм гърба ѝ. Напомни ѝ за нещо, свързано с детството, но не може да се сети точно какво. Сироп за кашлица? Някаква играчка?

Зареди повторно апарата, събра триножника и прекоси обратно улицата, като търсеше подходящо място да снима библиотеката. Сложи триножника. Осветена от луната, бялата, облицована с дърво фасада бе като в черна рамка. През прозорците се виждаха пълните с книги рафтове по стените, осветени и отвътре. Фокусира много внимателно и направи няколко снимки, като започна с експозиция от осем секунди и стигна до осемнайсет. Искаше да се виждат вътрешните рафтове, без да се преекспонира фасадата.

Отиде до колата да си вземе пуловера и на връщане се огледа. Дали да не снима сградата на Историческото дружество? Не, беше скрита зад дърветата и не беше интересна. Но затова пък сградата на Мъжкото дружество на хълма изведнъж ѝ се стори направо комична. Солидна, стара къща от деветнайсети век, с квадратни очертания, строга и симетрична, а отгоре ѝ, ни в клин, ни в ръкав, огромна, килната настрани телевизионна антена. Четирите високи прозореца на горния етаж бяха ярко осветени и с вдигнати щори. Вътре се движеха някакви фигури.

Свали петдесетмилиметровия обектив от фотоапарата и тъкмо поставяше сто трийсет и пет-милиметровия, когато на улицата се появиха фарове, които се приближаваха към нея. Обърна се. Някакъв лъч я заслепи. Замижа и бързо завинти обектива, сетне присви очи, сложила ръка над веждите си.

Колата спря, лъчът се отмести, превърна се в оранжева точка и угасна. Примигна няколко пъти, все още заслепена.

Полицейска кола. Беше спряла от другата страна на улицата, на около десетина метра от нея. Отвътре се чуваше приглушен мъжки глас. Мъжът не преставаше да говори.

Тя зачака.

Колата се придвижи напред и спря. Млад полицаи, с подходящи по-скоро на цивилен кафяви мустаци, ѝ се усмихна и рече:

— Добър вечер, госпожо.

Беше го виждала няколко пъти, веднъж в книжарницата — купуваше огромни количества цветна гланцова хартия от всички цветове.

— Здравейте — отвърна тя с усмивка.

Беше сам в колата и вероятно предаваше нещо по радиовръзката. Нещо за нея?

— Извинете, че ви заслех — рече той. — Онази кола до пощата ваша ли е?

— Да. Не я паркирах тук, защото...

— Няма нищо. Просто проверявам. — Загледа се във фотоапарата. — Хубав апарат. Каква марка е?

— „Пентакс.“

— „Пентакс“ — повтори той. Премести поглед от фотоапарата към нея. — Значи може да се снима и нощем?

— Работа с продължителна експонация — обясни тя.

— Да, разбирам — отбеляза той. — Колко време експонирате в такава нощ?

— Е, зависи.

Попита я какъв вид филм използва и дали е професионална фотоапаратура. Сетне колко струва един „Пентакс“ приблизително. И какви качества има в сравнение с другите фотоапарати.

Тя се стараше да овладее раздражението си. Всъщност трябваше да е доволна, че в това градче полицаите намират време да спрат и да поговорят с този или онзи.

— Е, смятам, че ще е по-добре да ви оставя да си вършите работата — рече той накрая и се усмихна. — Лека нощ.

— Лека нощ — отвърна тя и също се усмихна.

Той подкара бавно колата. Сребристосивата котка претича пред фаровете му.

Погледна за миг отдалечаващия се автомобил и се зае отново с фотоапарата. Провери обектива. Клекна, нагласи апарата тъй, че да хване добре сградата на Мъжкото дружество, и стегна главата на

триножника. Най-сетне къщата със строги квадратни очертания и мъдрецата се отгоре ѝ антена бяха на фокус. С изненада забеляза, че два от прозорците на горния етаж вече бяха тъмни, щорите на третия бяха спуснати, а в момента ги спускаха и на четвъртия. Изправи се, погледна отново сградата и се обърна към отдалечаващите се габарити на полицейската кола.

Явно бе предал чрез радиовръзката сведения за нея и след това я бе задържал с въпросите си, докато успеят да реагират и да спуснат щорите.

„Май взе да откачаш — рече си тя, — пяхаш си разни мухи в главата!“ Отново се взря в къщата. От къде на къде ще имат радиостанция? И защо ще се страхуват от фотоапарата и? Да са организирали горе някаква оргия? Да са докарали проститутки от града? (Че защо не и от самия Степфорд?) **СКАНДАЛНОТО ОТКРИТИЕ НА ЕДНА ФОТОГРАФКА.** Текст под снимката: „Обективът на фотоафката Нанси Дрю Еберхарт от Феървю Лейн успя да проникне в сградата на Мъжкото дружество. Позиращите пред фотоапарата дами, които минават за почтени степфордски съпруги, бяха снимани в неделя вечер по време на забавление, което не е нужно да коментираме.“

Усмивната клекна зад фотоапарата, коригира ъгъла и фокуса и направи три снимки на затъмнената къща — десет, дванайсет и четиринайсет секунди.

Снима пощата и празния пилон за знамето, очертан на фона на облени в лунна светлина облаци.

Тъкмо слагаше триножника в багажника си, когато полицейската кола отново се появи и намали ход точно пред нея.

— Надявам се, че снимките ви ще станат — подвикна младият полицаи.

— Благодаря. Радвам се, че можахме да си поговорим — отговори тя. Искаше да компенсира подозрителността, която бе възпитал в нея големият град.

— Лека нощ! — каза полицаят.

Един от сътрудниците във фирмата на Уолтър почина от уремия и документите на тръстовете, които управляваше, се оказаха в

тревожно състояние. Уолтър трябваше да прекара две нощи и една събота и неделя в града, а следващите вечери рядко се прибираще преди единайсет часа. Пит падна от училищния автобус и си изби два предни зъба. Родителите на Джоана им направиха неочаквано посещение на път за някакво курортно градче на Карибско море. (Харесаха много и къщата, и Степфорд, а майката на Джоана се възхити от Карол Ван Сент. „Какво спокойствие излъчва само и гледай колко е чевръста! Да вземеш пример от нея, Джоана!“)

Машината за миене на съдове и водната помпа се счупиха, дойде осмият рожден ден на Пит, което значеше подаръци, гости, торта. Ким се разболя от ангина и три дни стоя вкъщи.

Успя да поиграе малко тенис и взе да влиза във форма, макар че все още не можеше да се сравнява с Чармейн. Фотолабораторията беше почти готова и направи няколко варианта на снимката с негъра и таксито, проми и извади снимките, направени в центъра, две от които изглеждаха много добре. Снима Пит, Ким и Скот Камелиън, докато си играеха.

Почти всеки ден се виждаше с Боби — пазаруваха заедно, а понякога Боби идваше у тях с двамата си по-малки синове, Адам и Кени, след като ги вземе от училище. Един ден Джоана, Боби и Чармейн се издокараха и отидоха да обядват във френски ресторант в Ийстбридж — изпиха и по два коктейла.

Към края на октомври Уолтър взе отново да се прибира вкъщи за вечеря — обърканите сметки на починалия сътрудник бяха оправени и неприятностите ликвидирани. Всичко в къщата работеше и всички бяха добре. За празника на Все Светии издълбаха голяма тиква, Пит (макар и без зъби) игра ролята на Батман, а Ким трябваше да бъде Хекел или Джекел^[5] (настояваше да бъде и двете). Джоана раздаде петдесет торбички с бонбони, а плодовете и бисквитите не й стигнаха. За следващата година щеше да пресметне по-добре.

Първата събота от ноември поканиха гости на вечеря — Боби и Дейв, Чармейн и мъжа ѝ Ед, а от града — Шеп и Силвия Текоувър и Дон Феролт, един от съдружниците на Уолтър със съпругата си Люси. Местната жена, която Джоана извика да помага при сервирането и почистването, много се зарадва, че отново намира работа в Степфорд.

— Преди хората тук постоянно си ходеха по гости — заразказва ѝ тя. — Имах си клиента, биеха се за мене! А сега се трепя да ходя в

Норуд, Истбридж, Ню Шерън! Пък толкова мразя да карам колата нощем!

Беше пълничка, чевръста жена, вече побеляла. Казваше се Мери Милиарди.

— За всичко е виновно Мъжкото дружество — продължаваше да нарежда тя, докато набучваше скаридите на клечки за зъби и ги подреждаше в голяма чиния. — Откак то се появи, хората спряха да се веселят! Мъжете излизат, а жените си стоят у дома! Ако мойт старец беше жив, щях да му кажа „Влизаш в него, ама през трупа ми!“

— Ама това дружество не е ли много стара организация? — запита Джоана, като разбъркваше салатата, протегнала ръце, за да не изцапа роклята си.

— Каква ти стара организация! — рече Мери. — Това дружество е ново! Шест-седемгодишно е, не повече. Преди това имаше „Гражданско дружество“ и дружествата „Лос“ и „Легион“. — Тя бучеше скаридите на клечките със скоростта на машина. — Сетне, като се появи Мъжкото дружество, взела, че се обединиха. Само „Легион“ си остана отделно. Това беше преди шест или седем години, не повече. Скаридите не са единственият оръдовър, нали?

— В хладилника има и руло със сирене — отвърна Джоана.

Влезе Уолтър, с карираното сако, което много му отиваше. Носеше кофичка за лед.

— Имаме късмет — заяви той и се запъти към хладилника. — Дават филм за животни и Пит няма никакво желание да слезе. Оставих малкото телевизорче в стаята му. — Отвори камерата и извади леда.

— Мери току-що ми каза, че Мъжкото дружество е нова организация — рече Джоана.

— Не е нова — каза Уолтър и изсипа кубчетата лед в кофичката. Отстрани на брадичката му имаше бяло парченце от книжна кърпичка, залепнало за капка засъхнала кръв.

— От шест-седем години — обади се Мери.

— За такова място и това е много.

— Аз пък си мислех, че е от времето на пуританите — отбеляза Джоана.

— Що за идея? — възкликна Уолтър и разклати леда в кофичката.

— Не знам. — Джоана продължаваше да бърка салатата. — Принципът, на който е устроено, и онази стара къща...

— Къщата беше на Търхюн — обясни Мери и покри чинията със стърчащите клечки за зъби с найлоново фолио. — Купиха я страшно евтино. Беше обявена на търг за неплатени данъци и никой друг не се кандидатира.

Вечерята направо се провали. Люси Феролт беше алергична към нещо и не спря да киха, Силвия беше притеснена, имаше си служебни проблеми, а Боби, на която Джоана разчиташе да поддържа разговора, имаше ларингит. Чармейн се яви като „жената-вамп“, ужасно предизвикателна в дългата си бяла рокля от коприна с деколте до пъпа и Дейв и Шеп се поддадоха на предизвикателството. Уолтър се свря в ъгъла с Дон Феролт и не спря да обсъжда досадните си юридически проблеми, а Ед Уимпърис — едър, възтлъстичък, добре облечен, непрекъснато говореше за телевизия, току сграбчваше ръката на Джоана и обясняваше бавно и обстоятелствено защо именно касетите ще направят революция. На масата Силвия се поотпусна и взе надълго и нашироко да обяснява как кметствата на предградията се обогатявали, като облагали с данъци леката промишленост, а новото разделяне на парцелите целяло да ги отдели съвсем от града. Ед Уимпърис разля виното си. Джоана се опитваше да разведри атмосферата, а Боби геройски хриптеше и се задъхваше в старанието си да обясни как е хванала ларингита — правила беше някакъв магнетофонен запис за приятел на Дейв, който, изглежда, си бил внушил, че е Хенри Хигинс^[6]. Но Чармейн, която го познаваше, защото и тя беше правила запис за него, я сръза:

— Не се шегувай, той е кози́рог, а кози́розите не си губят времето напразно. — Сетне продължи с анализ на зодиите на присъстващите, като при това настояваше за всеобщо внимание.

Месото прегоря и Уолтър се измъчи, докато го нареже. Суфлето се беше надигнало, но не колкото трябва, както отбеляза Мери, когато го сервираше. Люси Феролт не преставаше да киха.

— Не се хващам вече на такава работа — заяви Джоана, докато гасеше външните лампи, а Уолтър добави през прозявка:

— Май поприбързахме с тези гости.

— Ами ти? — ядоса се тя. — Как можа да говориш цяла вечер с Дон, когато три жени скучаеха до теб на дивана?

Силвия се обади да се извини — не бяха я предложили за повишение, а беше сигурна, че заслужава да я повишат. Обади се и Чармейн да каже, че са прекарали чудесно и да отложи уговорката за тенис във вторник.

— Ед го е прихванало нещо — оплака се тя. — Взел си е няколко дни отпуск, ще оставим Мерил у семейство Да Коста — не си загубила, че не ги познаваш. Та значи, двамката ще си гукаме, уж „да започнем всичко отново“. Знам какво ще стане, ще ме гони около леглото. По дяволите!

— Че защо не го оставиш да те стигне? — запита я Джоана.

— Боже мой! — отвърна Чармейн. — Просто не ми е приятно, и толкова. И никога няма да ми стане приятно. Сексът изобщо не ме интересува. Всъщност мисля, че всички жени са така, дори и зодия риба. А ти?

— Ее — не съм луда за секс — заяви Джоана, — но не бих казала, че съвсем не ме интересува.

— Наистина ли? Или само чувствуваш, че така трябва да бъде?

— Наистина.

— Е, разни хора... — рече Чармейн. — Хайде да отложим тениса за четвъртък, става ли? Той има конференция, от която, слава богу, не може да се откачи.

— Добре, в четвъртък, ако нищо не се случи.

— Е, направи така, че да не се случи.

— Времето май захладня.

— Ще навлечем по един пуловер.

Отиде на родителска среща. Учителките на Пит и Ким — мис Търнър и мис Геър — бяха приятни жени на средна възраст, които отговориха сърцато на въпросите и за преподавателските методи и претоварената учебна програма. На срещата имаше малко хора — освен групата учители в дъното на залата присъстваха само девет жени и десетина мъже. Председател на родителско-учителската асоциация беше привлекателна блондинка на име мисис Холингсуърт,

която вършеше работата си с усмивка. Беше деловита, без да е припряна.

Купи зимни дрехи за Пит и Ким и два чифта вълнени панталони за себе си. Увеличените копия на две от снимките ѝ станаха чудесни. Нарече ги „Свободен ден“ и „Степфордската библиотека“. Заведе Пит и Ким при зъболекаря д-р Коу.

— Така ли? — рече Чармейн и я покани да влезе.

— Разбира се — отвърна Джоана. — Казах ти, ще дойда, ако не се случи нещо.

Чармейн затвори вратата и се усмихна. Върху блузата и панталона бе навлякла престилка.

— Много съжалявам, Джоана — каза тя, — съвсем съм забравила.

— Нищо. Иди и се преоблечи.

— Не можем да играем — заяви Чармейн. — Първо, имам много работа.

— Работа!

— Домакинска работа.

Джоана я погледна учудено.

— Уволнихме Нети — продължи Чармейн. — Отвратително работеше. На пръв поглед къщата изглеждаше чиста, а само като надзърнеш в ъглите, ужас. Вчера оправих кухнята и трапезарията, но ми остават другите стаи. Ед не може да живее в мръсотия.

Джоана я гледеше изпитателно.

— Добре де, стига с тия глупави шеги.

— Не се шегувам — каза Чармейн. — Ед е прекрасен човек, а аз бях мързелива и егоистка. Край на тениса и на астрологическите книги. Отсега ще помагам на Ед и ще се грижа за Мерил. Щастлива съм, че имам такъв чудесен съпруг и такъв умен син.

Джоана погледна прибраната в калъф ракета в ръката си, сетне Чармейн.

— Това е много хубаво — промълви тя и се усмихна. — Но честно казано, не мога да повярвам, че изоставяш тениса.

— Иди виж — каза Чармейн.

Джоана я гледаше.

— Иди виж — повтори Чармейн.

Джоана влезе в гостната и се отправи към голямата стъклена врата. Отвори, чу Чармейн зад себе си и излезе на терасата. Прекоси я и погледна надолу към павираната пътека през ливадата.

На тревата до тенис корта стоеше камион, натоварен с парчета мрежеста ограда (по смачканата трева имаше следи от гуми). Две от стените на оградата бяха махнати, а другите две лежах на земята — една дълга и една къса. До дългата страна бяха коленичили двама мъже и работеха с големи ножици. Като натискаха дръжките на ножиците, се чуваше щракане. Купчина тъмна пръст беше струпана в центъра на корта; мрежата и колчетата ги нямаше.

— На Ед му трябва равна ливада за голфа — обади се Чармейн, която бе застанала до нея.

— Но това е корт и отдолу е глина — възкликна Джоана и се обърна към нея.

— Оказа се, че е единственото равно място — отбеляза Чармейн.

— Боже мой! — рече Джоана, загледана в мъжете, които работеха с ножиците. — Това е лудост!

— Ед играе голф, а не тенис — заяви Чармейн.

Джоана я изглежда.

— Какво е направил с тебе? Хипнотизира ли те?

— Не ставай глупава — каза Чармейн с усмивка. — Той е прекрасен човек, а аз съм щастлива жена и трябва да съм му благодарна. Ще останеш ли още малко? Ще ти направя кафе. Оправям стаята на Мерил, но можем да си поговорим, докато работя.

— Добре — отвърна Джоана, но сетне поклати глава. — Не, не... — Отстъпи от Чармейн, без да сваля очи от нея. — И аз трябва да свърша някои неща. — обърна се и бързо прекоси терасата.

— Съжалявам, че забравих да ти се обадя — рече Чармейн.

— Няма нищо — отвърна Джоана забързана, после спря и се обърна, хванала с две ръце ракетата пред себе си. — Ще се видим тези дни, нали?

— Да — каза Чармейн с усмивка. — Обади ми се. И поздрави специално Уолтър.

Боби отиде да се увери сама и се обади по телефона.

— Разместваше мебелите в спалнята. А като знам, че се нанесоха през юли, не вярвам да има чак толкова много прах.

— Мисля, че ще й мине — отбеляза Джоана. — Не може да е за дълго. Хората не се променят чак така.

— Тъй ли мислиш? — възкликна Боби. — Дори и тук?

— Какво искаш да кажеш?

— Млъкни, Кени! Дай му онова нещо! Слушай, Джоана, искам да говоря с тебе. Можеш ли утре да обядваш навън?

— Да...

— Ще те взема към дванайсет. Казах ти да му го дадеш! Добре е, нали? Около дванайсет, на някое по-скромно местенце.

— Добре! Ким! Защо разливаш вода?...

Уолтър не беше особено изненадан, като разбра за промяната у Чармейн.

— Ед сигурно ѝ е стегнал юздите — отбеляза той, като въртеше спагетите около вилицата и си помагаше с лъжицата. — Не вярвам да печели толкова много, пък си позволяваха да живеят доста нашироко. Сега една прислужница струва поне стотачка седмично.

— Остави това, цялото ѝ поведение е различно — настоя Джоана. — Човек на нейно място би се оплаквал.

— Знаеш ли колко много джобни пари му дават на Джереми! — обади се Пит.

— Той е две години по-голям от тебе — отвърна Уолтър.

— Това сигурно ще ти прозвучи ненормално, но искам да ме изслушаш, без да се смееш, защото или съм права, или нещо превъртам и имам нужда от съчувствие. — Боби хапна малко от топлия сандвич със сирене.

Джоана, която също дъвчеше сандвич със сирене, преглътна, без да сваля очи от нея.

— Добре де, давай, говори.

Бяха в „Макдоналдс“ на Ийстбридж Роуд.

Боби отхапа още малко от сандвича, сдъвка го и преглътна.

— Преди няколко седмици прочетох нещо в „Тайм“ — рече тя. — Потърсих го, но сигурно съм изхвърлила броя. — Погледна Джоана. — В Ел Пасо, Тексас, процентът на престъпността е много нисък. Мисля,

че беше в Ел Пасо. Във всеки случай някъде в Тексас почти няма престъпност. Е, има, ама много по-малко, отколкото на други места пак в Тексас. Открили в почвата някакъв химикал, който прониквал във водата, действувал успокояващо и затова хората си живеели мирно и кротко. Самата истина.

— Май си спомням — кимна Джоана. Продължаваше да държи сандвича в ръка.

— Джоана — обади се пак Боби, — мисля, че и тук, в Степфорд, има нещо. Възможно е, нали? Всички тези модерни заводи на Девета улица, електроника, компютри, космически джунджурии, а точно зад тях тече Степфорд Крик. Кой знае какви боклуци изхвърлят в природната среда!

— Какво искаш да кажеш? — попита Джоана.

— Помисли малко — отвърна Боби. — Сви свободната си ръка в юмрук и вдигна малкия си пръст. — Чармейн се промени и стана домакиня. — Изправи безименния си пръст. — Жената, с която си разговаряла и която е била председателка на Женското дружество, и тя се е променила, не може да е била такава отпреди, нали?

Джоана кимна. Боби изправи следващия пръст.

— Жената, с която Чармейн е играла тенис преди тебе, и тя се е променила, Чармейн го каза.

Джоана се намръщи. Взе пържени картофи от плика помежду им.

— Мислиш, че е... някакъв химикал?

Боби кимна.

— Или изтича от някой завод, или е някъде наоколо както, да речем, в Ел Пасо. — Взе кафето си от таблото на колата. — Трябва да има нещо! Не може да е съвпадение и всички степфордски жени да са си просто такива. Някои от онези, с които говорихме, сигурно са членували и в дружеството. Ти сама разбра, че преди няколко години са аплодирали Бети Фрийдън, а я ги виж сега. Значи са се променили.

Джоана изяде картофа и отхапа от сандвича. Боби също хапна от сандвича си и пийна кафе.

— Има нещо — заяви Боби. — Дали е в почвата, във водата или във въздуха, не знам, но то кара жените да се интересуват само от домакинство, от нищо друго. Знае ли човек какво могат да направят химикалите? Че и носителите на Нобелова премия още не знаят. Може

и да е нещо хормонално, което ще изясни и фантастичните им бюстове. Не може да не си забелязала.

— Разбира се, че съм забелязала — рече Джоана. — Всеки път като отида на пазар, се чувствавам в предпубертета.

— И аз, дявол да го вземе! — възкликна Боби. Остави кафето над таблото на колата и взе пържени картофи от плика. — Добре де, не съм ли права?

— Предполагам, че е възможно — каза Джоана, — но звучи просто... фантастично. — Взе кафето си. От парата му се бе изпотило предното стъкло.

— Не е по-фантастично от Ел Пасо — отбеляза Боби.

— По-фантастично е — настоя Джоана, — защото влияе само на жените. Какво мисли Дейв?

— Още не съм говорила с него. Искях първо да попитам тебе.

— Все пак е възможно — рече Джоана и отпи от кафето. — Не смятам, че си превъртяла. Предполагам, че трябва да напишем едно съдържано писмо, например до Министерството на здравеопазването. Или до Комисията за опазване на природната среда? До някоя държавна служба, която има властта да провери. Ще направим справка в библиотеката.

— Ами! — Боби поклати глава. — Работила съм аз в държавна служба, загубена работа. Мисля, че трябва да се махаме оттук. Пък след това ще си губим времето с писма.

Джоана я загледа.

— Говоря ти сериозно — продължи Боби, — щом това нещо е могло да превърне не друг, а Чармейн в домакиня, с мене няма да има проблеми. Нито пък с тебе.

— Стига де! — сръза я Джоана.

— Джоана, тук наистина става нещо! Не се шегувам. Ние сме в прокълнат град! Пресметни, Чармейн се нанесе през юли, аз през август, а ти през септември!

— Добре де, по-тихо, не съм глуха.

Боби отхапа голям къс от сандвича. Джоана пийна кафе и се намръщи.

— Дори ако греша — рече Боби с пълна уста, — дори ако няма никакъв химикал — преглътна, — нима точно тук искаш да живееш? Нито ти, нито аз имаме други приятелки, ти цели два месеца, а пък аз

вече три. Не вярвам това да е представата ти за идеално общество. Бях в Норуд на фризьор, преди да дойдем у вас на вечеря, и видях жените там. Гледам ги забързани, малко небрежни към външността си, някои ядосани, но живи. Прииска ми се да ги прегърна.

— Намери си приятелки в Норуд — каза Джоана с усмивка. — Качваш се на колата...

— С теб човек не може да излезе на глава. — Боби си взе кафето. — Ще говоря с Дейв да се преместим. Ще продадем къщата и ще купим друга в Норуд или Истбридж. Знам, че това означава главоболия, грижи и разноси по преместването, но ако Дейв се опъва, аз ще се нагърбя с всичко.

— Мислиш ли, че ще се съгласи?

— Ще трябва да се съгласи, иначе животът му ще стане непоносим. От самото начало исках да купим къща в Норуд, но той каза, че там гъмжало от ония оси „УАСП“^[7]. Да ти кажа право, предпочитам да ме жилят осите, отколкото да се отровя от това, което е пропило въздуха наоколо. Така че, ако не искаш в скоро време да останеш съвсем без приятелки, поговори с Уолтър.

— За преместване?

Боби кимна. Пийна кафе, без да сваля поглед от Джоана.

Джоана поклати глава.

— Не мога да го карам да се мести отново.

— Защо не? Не иска ли да си щастлива?

— Не съм сигурна, че не съм щастлива сега. Тъкмо завърших фотолабораторията.

— Добре — рече Боби, — тогава си стой тук. Обещавам ти, че скоро ще приличаш на съседката си.

— Боби, не може да е химикал. Тоест може, но честно казано, не вярвам. Наистина не вярвам.

Говориха за това, докато се нахраниха, а след това подкараха нагоре по Истбридж Роуд и завиха по Девета улица. Минаха покрай пазара и антикварните магазини и приближиха промишлените заводи.

— Улица Отровна — отбеляза Боби.

Джоана се загледа в спретнатите ниски, модерни сгради, построени навътре, далеч от пътя, разделени една от друга със зелени площи: „Юлиц Оптикс“ (където работеше Хърб Съндерсън), „Компютек“ (там май работеше Вик Ставрос, или не беше ли в

„Инстатрон“?), „Стивънсън Байокемикъл“, „Гейг-Дарлинг Компютърс“, „Бърнъм-Меси-Майкротек“ (на Дейл Коба — отвратителен човек! — и Клод Аксхелм), „Инстатрон“, „Рийд енд Сондърс“ (Бил Маккормик, как ли беше Мардж?), „Веси Електроникс“ и „Амери-Кем Уилис“.

— Правят опити с отровен газ, обзалагам се на пет долара.

— В населен район?

— Защо не? С тази престъпна банда във Вашингтон?

— Хайде де, Боби! Стига вече!

Уолтър забеляза, че нещо не е наред, и се поинтересува какво я тревожи.

— Нали си имаш работа? Трябва да проучиш договора за Кобленц.

— Имам цяла събота и неделя. Кажи ми, какво става?

Докато почистваше чиниите от остатъците и ги слагаше в машината, тя му разказа за желанието на Боби да се премести и обясни теорията ѝ за Ел Пасо.

— Звучи ми доста неубедително — отбеляза той.

— И на мене — рече тя. — Но жените тук наистина се променят, стават такива едни... ужасно скучни. Ако Боби се премести и Чармейн не заприлича на себе си, поне да...

— Искаш ли да се преместим? — попита я той.

Погледна го неуверено. Сините му очи очакваха отговора и, но не издаваха чувствата му.

— Не — каза тя. — Тъкмо сме се уредили. Къщата е хубава... А от друга страна, съм сигурна, че ще бъде по-щастлива в Истбридж или Норуд. Съжалявам, че не потърсихме къща там.

— Много объркан отговор — отбеляза той с усмивка. — Казваш „не“, после „да“.

— Шейсет процента „не“, четирийсет „да“ — поясни тя.

Той се изправи до масата, на която се беше облегал.

— Добре, ако стане нула към сто, ще се преместим.

— Значи си съгласен?

— Разбира се, ако наистина се чувстваш нещастна. Но не бих искал да е през учебната година.

— Не, разбира се, че не.

— Бихме могли да го направим следващото лято. Смятам, че няма да загубим много, нужни са ни само време и малко пари за пренасянето и уреждането на документите по къщата.

— Същото казва и Боби.

— Тъй че остава само да решиш.

Погледна си часовника и излезе от кухнята.

— Уолтър!

— Да?

Набързо изтри ръцете си в кърпата и изтича в антрето, откъдето можеше да го вижда.

— Благодаря ти — рече му тя с усмивка. — Сега се чувствам по-добре.

— Ти имаш думата, аз не стоя по цял ден тук — отвърна ѝ той, усмихна се и влезе в кабинета.

Проследи го с поглед, обърна се и надникна през вратата на хола. Пит и Ким седяха на пода и гледаха телевизия. Президентът Кенеди и президентът Джонсън. Невъзможно! Не, това не бяха самите те — показваха майсторски направени фигури. Погледа малко, върна се при умивалника и почисти останалите няколко чинии.

И Дейв беше съгласен да се преместят, като свърши учебната година.

— Предаде се толкова лесно, че щях да падна — съобщи ѝ Боби по телефона следващата сутрин. — Надявам се, че ще доживеея до юни.

— Пий бутилирана вода — посъветва я Джоана.

— Да не мислиш, че не съм се сетила? Току-що пратих Дейв да купи.

Джоана се засмя.

— Смей се колкото си искаш! Ама с няколко цента дневно няма да обеднея, защо после да съжалявам? Пиша и на Министерството на здравеопазването. Чудя се само как точно да го формулирам, че да не ме вземат за изкукала бабичка. Искаш ли да ми помогнеш и да се подпишеш?

— Разбира се — отвърна Джоана. — Мини по-късно. Уолтър е тук, подготвя един договор и може би ще ни подсказе някоя ѝ друга по-завързана думичка.

Помогна на Пит и Ким да налепят в блокчетата си есенни листа и с Уолтър сложиха кепенците на прозорците, да са готови за зимата, а на следващия ден отиде при него в града на официална вечеря, организирана от фирмата (със съпруги) — както обикновено скука, фалшиви усмивки, тоалети. От агенцията пристигна чек за двеста долара — четири издания бяха купили най-хубавата ѝ снимка.

Срещна Мардж Маккормик на пазара (да, прекарала някакъв грип, но сега била добре), сетне Франк Роденбери в железарския магазин („Здравей, Джоана, кккак си?“), а точно излизаше от магазина и пред нея цъфна жената от „Добре дошли“.

— На Гуендолин Лейн се нанесе негърско семейство — съобщи тя. — Все пак мисля, че това е хубаво, нали?

— Да.

— Готови ли сте за зимата?

— Вече да — отговори Джоана с усмивка и показва плик с храна за птици, която току-що бе купила.

— Хубаво е тук — възкликна жената от „Добре дошли“. — Вие бяхте фотографката, нали? Трябва да отидете да снимате извън града.

Обади се на Чармейн по телефона да я покани на обед.

— Не мога, Джоана, съжалявам — каза Чармейн. — Имам много работа вкъщи. Знаеш какво е.

В събота следобед дойде Клод Аксхелм — при нея, не при Уолтър.

— Идвам във връзка с проекта, по който работя в свободното си време. — Разхождаше се из кухнята, докато тя му правеше чай. — Може би си чула. Карам различни хора да ми записват на касетофон списъци от думи и срички. Мъжете идват у нас, а жените го правят по домовете си.

— Да, чух за това — каза тя.

— От всеки събирам данни къде е роден, местата, където е живял, и по колко време. — Не спираше да се разхожда и да пипа дръжките на шкафовете. — Ще вкарам всички тези данни в компютър заедно със записите и когато събера достатъчно образци, ще мога от запис на говор без данни — прекара пръст по ръба на шкафа, като я гледаше с ясните си очи, — ако, да речем, вкарам в компютъра няколко думи или едно изречение, да определя географския произход на човека

— къде е роден и къде е живял. Нещо като електронен Хенри Хигинс. И няма да е само като фокус, смятам, че ще бъде полезно за полицията.

— Само че приятелката ми Боби Маркоуи...

— Спомням си, жената на Дейв — прекъсна я той.

— Та значи жената на Дейв получи ларингит, като правеше тоя запис.

— Защото бързаше — обясни Клод. — Направи всичко за две вечери. Не трябва да бързаш толкова. Ето ти касетофона и не ти поставям срок. Ще ми направиш ли тази услуга?

Влезе Уолтър. Идеше от двора зад къщата, където с Пит и Ким горяха шума.

— Съжалявам — обърна се той към Джоана, след като се ръкува с гостенина, — трябваше да те предупредя, че Клод ще идва да говори с теб. Мислиш ли, че ще можеш да му помогнеш?

— Имам толкова малко свободно време...

— Можеш да записваш ей тъй, между другото — обади се Клод. — Пък когато свършиш, и след няколко седмици да е.

— Добре, щом можеш да ми оставиш касетофона толкова време...

— А в замяна ще получиш подарък — заяви Клод и разкопча чантата си на масата. — Ето ти една допълнителна касета. Запиши на нея някакви приспивни песнички или каквото пееш вечер на децата, а аз ще ти ги прехвърля на плоча. Ако вечер не си вкъщи, детегледачката може да я пуска.

— Благодаря ти, това е чудесно.

— Запиши каквото искаш — рече Клод. — Колкото повече, толкова по-весело ще им е на децата.

— Трябва да се върна на двора — каза Уолтър. — Огънят още гори. Клод, ще се видим по-късно.

— Не се притеснявай — отвърна Клод.

Джоана му поднесе чая, а той и даде заедно с касетофона осем касети и черна папка с хвърчащи листа.

— Божичко! Как ще се справя с всичко това? — възкликна тя, като прелистваше изпомачканите и тук-таме подлепени страници, всяка разделена на три колони.

— Бързо върви — отбеляза Клод. — Трябва само да казваш думите ясно, с обикновен глас, като правиш кратка пауза помежду им.

И поглеждай към касетофона, стрелката на потенциометъра трябва да е в червеното поле. Искаш ли да опиташ?

На Деня на благодарността^[8] бяха на вечеря у брата на Уолтър Дан. Идеята бе на свекърва и, повод братята да се сдобрят — те не си говориха цяла година поради възникналия спор във връзка с имота на баща им, но на вечерята спорът избухна отново още по-яростен, тъй като стойността на наследството бе нараснала. Уолтър и Дан се надвикваха, майка им крещеше и на връщане в колата Джоана трябваше да отговаря на неудобните въпроси на Пит и Ким.

Снима най-големия син на Боби, наведен над микроскопа си, и група мъже в камион със стълбичка, които подкастриха дърветата по Норуд Роуд. Искаше да направи поне десетина първокласни снимки, с които да се представи пред агенцията и да сключи договор.

Първият сняг падна една вечер, докато Уолтър беше в Мъжкото дружество. Застана до прозореца на кабинета и се загледа в ситните искрящи снежинки, които танцуваха в светлината на уличната лампа. Не можеше да очаква, че ще натрупа. Но нали щеше да падне още сняг? Радост, хубави снимки, мокри ботуши, дебели панталони...

През улицата в осветения прозорец на хола на Клейбрукови седеше Дона Клейбрук и лъскаше нещо, прилично на купа от спортно състезание — търкаше ли, търкаше със сигурни механични движения. Джоана я погледна и поклати глава. „Не си поемат дъх степфордските съпруги“ — рече си тя.

Заприлича ѝ на първи стих от стихотворение.

„Не си поемат дъх степфордските съпруги. Тарата-тата-тата-тата за всякакви услуги.“ Като работи! Да, ето че измисли стихотворението!

*Не си поемат дъх степфордските съпруги.
Като работи, програмирани за всякакви услуги.*

Усмихна се. Какво ли щеше да стане, ако го изпрати в „Степфордска хроника“?

Отиде до бюрото, седна и взе химикалката, с която бе отбелязала докъде е стигнала със записа на думите от напечатаната страница. Заслуша се — горе цареше тишина — и включи касетофона. Наведе се към микрофона, подпрян на рисунката на Айк Мазард, като държеше с пръст страницата. „Взех. Вземам, Вземайки“ — заговори. — „Талант. Талантлив. Талк. Говор. Говорене. Говорител. Говоря.“

---

[1] Активна участничка във феминисткото движение в САЩ през 60-те години. — Б.пр. ↑

[2] Американска журналистка, видна активистка на феминисткото движение. — Б.пр. ↑

[3] Американска общественичка и писателка-феминистка. — Б.пр. ↑

[4] Това е животът (фр.). — Б.пр. ↑

[5] Пакостливи гарванчета, герои на популярен анимационен сериал. — Б.пр. ↑

[6] Герой от пиесата „Пигмалион“ от Бърнард Шоу. (Хенри Хигинс е професор по фонетика.) — Б.пр. ↑

[7] WASP, съкратено от „White Anglo-Saxon Protestant“, в превод „Бели англосаксонски протестанти“ — най-голямата етническа и религиозна група в САЩ, заемаща елитни позиции в икономическия и политически живот и упражняваща дискриминационен натиск върху останалите етнически и религиозни групи. В случая има и игра на думи — „wasp“ значи оса. — Б.ред. ↑

[8] Официален празник в САЩ в памет на първите заселници. Празнува се в последния четвъртък на месец ноември. — Б.пр. ↑

Щеше да поиска да се преместят, но само ако намерят идеална къща, с необходимия брой стаи, и то просторни, при това къщата да не се нуждае от преобоядисване и да има удобно помещение за фотолаборатория или поне килерче, което да може да се пригоди. Трябваше да не струва повече от пет хиляди и двайсет и пет долара — сумата, която бяха платили за имота в Степфорд и която Уолтър бе сигурен, че все още могат да получат при продажбата.

Съзнаваше, че има големи изисквания, но не смяташе точно сега да се разтърчи да търси. Все пак една ясна студена утрин в началото на декември тръгна да обикаля заедно с Боби.

Боби обикаляше градчетата буквално всяка сутрин — Норуд, Истбридж, Ню Шерън, Бе решила, че щом намери нещо подходящо — а нейните претенции бяха далеч по-малки от тези на Джоана, — ще настоява пред Дейв да се преместят веднага, дори и да се наложи момчетата да сменят училището по средата на годината.

— По-добре едно малко сътресение в живота им, отколкото вампирясала майка — заяви тя.

Беше започнала наистина да пие бутилирана вода и не ядеше никакви продукти с местен произход.

— Можеш да си купиш и бутилка с кислород — предложи ѝ Джоана.

— Върви по дяволите! Не бих се изненадала, ако изведнъж вземеш да сравняваш новия прах „Аякс“ с досегашните препарати за почистване.

В колкото повече къщи влизаше Джоана, толкова по-сериозно се убеждаваше, че има смисъл да търси още. Жените, с които се срещаха (те разгледаха няколко къщи в Истбридж и разговаряха със служителката по продажба на недвижими имоти на име мис Къргаса), бяха събудени, контактни, различни една от друга — нямаха нищо общо със скучните степфордски жени. Освен това Истбридж

предлагаше и възможности за обществена дейност — различни дружества, в които можеха да членуват и мъже и жени.

— Защо отидохте направо в Степфорд, а не проверихте най-напред тук? — запита мис Къргаса, подкарала бясно колата из острите завои на стръмния път.

— Мъжът ми беше чул, че... — започна Джоана, вкопчила ръце в дръжката на вратата, като гледаше ужасена пътя и инстинктивно търсеше с крак педала на спирачката.

— Там е мъртвило. Тук при нас е друго нещо.

— Все пак бихме искали да се доберем до къщите си здрави и читави, инак няма да можем да си съберем багажа — подметна Боби от задната седалка.

Мис Къргаса едва не се задави от смях.

— По тези пътища мога да карам и с вързани очи — рече тя. — Искам да ви покажа още две места.

— Ето, това е работа за мене! — заяви Боби, като потеглиха обратно към Степфорд. — Току-що реших, че ще започна да продавам имоти. Излизаш, срещаш се с хора и надничаш в хорските килери. Сама си определяш работното време. Без майтап, ще се поинтересувам какви са изискванията.

Получиха писмо (цели две страници) от Държавния Департамент по здравеопазването. Уверяваха ги, че техният интерес към опазването на природната среда се споделя и от Щатската комисия. Промислените обекти в целия щат били обект на строг контрол, според не знам си какви си разпоредби, като например... Контролът се изразявал не само в чести проверки на самите обекти, но и чрез редовно изследване на проби от почвата, въздуха и водата. В околностите на Степфорд нямало признаци на замърсяване, нито за някакво естествено присъствие на химикали, които биха могли да имат замайващ или седативен ефект. Убеждаваха ги, че тревогата им е неоснователна, но въпреки всичко благодаряха за писмото им.

— Врели-некипели! — отбеляза Боби и продължи да пие бутилирана вода. Ходеше ли на гости у Джоана, носеше със себе си термос с кафе.

Когато Джоана излезе от банята, Уолтър лежеше настрани с гръб към нея. Тя седна на леглото, угаси лампата и се пхна под завивката. Легна по гръб и се загледа в тавана, който бавно добиваше очертания в тъмнината.

— Уолтър?

— Ммм?

— Нещо между нас не е наред.

Той мълчеше.

— Имам чувството, че напоследък си по-различен.

— Не е вярно. Всичко е наред.

Тя продължаваше да гледа в тавана. Мислеше си за Чармейн, която преди разправяше как не понасяла похотливостта на Ед. Дали не се бе променила и в това? Сети се и за забележката на Боби, която ѝ намекна за странните идеи на Дейв.

— Лека нощ — обади се Уолтър.

— Има ли нещо, което... те смущава?

Той помълча, сетне се обърна към нея и се подпря на лакът.

— Може би напоследък съм малко уморен, знаеш, че имам много работа. — Усмихна се и я целуна по бузата. — Трябва да спиш.

— Да не би... да имаш нещо с Естер?

— Що за идея! — възрази той. — Тя ходи с един, викат му Черната пантера. Какво те прихваща, нямам нищо с никоя!

— А откъде знаеш за Черната пантера?

— Секретарката на Дон му казала. Аз дори не разговарям с Естер на такива теми. Контактите ми с нея се свеждат до това да поправам правописните ѝ грешки. Хайде, заспивай. — Целуна я по бузата и се обърна с гръб към нея.

Тя легна по корем, понамести се и затвори очи.

Отидоха с Боби и Дейв на кино в Норуд и след това цяла вечер се смяха пред камината и играла на „Монопол“.

В събота вечерта падна голям сняг и Уолтър, без особен ентузиазъм, се отказа да гледа футбол в неделя следобед, за да заведе Пит и Ким да се пързаят на Уинтър Хил, а тя отиде с колата до Ню Шерън, където зимуваха много птици и изщрака филм и половина (все цветни снимки).

Пит получи главна роля в коледната пиеса на класа, а една вечер Уолтър се върна без портфейл — или го бе загубил на път към къщи,

или му го бяха откраднали.

Занесе шестнайсет снимки в агенцията. Човекът, с когото контактуваше там — Боб Силвърбърг, — се възхити от тях, но ѝ заяви, че агенцията в момента не сключва договори с никого. Задържа снимките и, като обеща след ден-два да я информира дали някои от тях ще бъдат купени. Старата ѝ приятелка Дорис Ломбардо я покани на обед (беше доста скучно) и купи някои коледни подаръци за Уолтър и родителите си.

Върнаха ѝ десет снимки, включително и „Свободен ден“, която тя реши веднага да изпрати за конкурса на „Сатърди Ривю“. Между шестте, които агенцията задържа, бе „Ученик“ — снимката на Джони Маркоуи с микроскопа. Обади се да съобщи на Боби.

— Ще му дам десет процента от сумата, която получа — каза Джоана.

— Значи ли това, че можем да спрем да му даваме джобни пари?

— Не избързвайте. Преди време за най-добрата си снимка получих доста солидна сума, но за другите две ми платиха по двеста долара.

— Е, не е толкова лошо, при положение, че приличаш на Питър Лори^[1] — отбеляза Боби. — Той прилича, не ти. Слушай, и без това щях да ти се обаждам. Можеш ли да вземеш Адам за събота и неделя?

— Разбира се — отвърна тя. — Пит и Ким ще се радват. Защо?

— Дейв има някаква безумна идея. Искал да прекараме сами събота и неделя, само двамата. Нещо като младоженско приключение.

Докосна я усещането за нещо познато — „deja vu“^[2]. Опита се да го пропъди.

— Чудесно!

— Джони и Кени ще отидат у съседите — продължи Боби, — но мисля, че Адам ще прекара по-добре у вас.

— Разбира се — рече Джоана, — и за Пит и Ким ще е разнообразие, няма да се джавкат толкова. А какво сте решили да правите, в града ли ще отидете?

— Не, ще си стоим тук, докато ни затрупа снегът. Ще доведе Адам утре след училище, добре ли е? И ще го прибера в неделя вечер.

— Чудесно! А как върви търсенето?

— Не особено добре. Сутринта видях страхотна къща в Норуд, но хората не искат да се изнасят преди първи април.

— Изчакай.

— Не, благодаря. Искаш ли да се видим?

— Не мога. Трябва най-сетне да поизчистя. Вкъщи е ужасно.

— Виждаш ли? Взе да се променяш, Степфордската магия започва да ти действа.

Негърка с оранжев шал и палто от изкуствена кожа на райета чакаше на гишето на библиотеката, опряла пръсти върху купчина книги. Погледна към Джоана и ѝ кимна с лека усмивка, Джоана също ѝ кимна и се усмихна. Негърката отмести поглед към празния стол до бюрото и рафтовете с книги зад него. Беше висока, с кафява кожа, късо подстригана черна коса и големи тъмни очи — екзотична и привлекателна. Около трийсетгодишна.

Джоана се доближи до бюрото, свали ръкавиците си и извади пощенската картичка от джоба си. Погледна табелката с името на мис Остриън на бюрото, сетне книгите под дългите тънки пръсти на негърката, застанала на няколко метра от нея, „Отрязаната глава“ от Айрис Мърдок, „Знам защо пее птичето в клетка“ и най-отдолу „Магът“.^[3] Джоана отново прочете пощенската картичка — съобщаваха и, че ще и запазят „Отвъд свободата и достойнството“ от Скинър до 11 декември. Прииска ѝ се да каже на негърката нещо дружелюбно (тя положително бе съпругата или дъщерята на новопристигналото негърско семейство, за което ѝ бе споменала жената от „Добре дошли“, но не искаше да изглежда, че се държи покровителствено.) Щеше ли да изпитва нужда да каже нещо, ако жената не беше тъмнокожа. Да, в подобна ситуация щеше...

— Както няма жива душа, бихме могли да изнесем цялата библиотека — проговори негърката.

— Изглежда, трябва да го направим, тъкмо ще я научим да си стои на мястото — каза Джоана с усмивка и кимна към бюрото.

Негърката се засмя.

— Винаги ли е така пусто?

— Е, чак така май не е било — каза Джоана. — Но съм идвала само следобед и в съботни дни.

— Отскоро ли сте в Степфорд?

— От три месеца.

— А аз от три дни — рече негърката.

— Надявам се, че ще ви хареса.

— Мисля, че да.

Джоана протегна ръка.

— Казвам се Джоана Еберхарт.

— Рутан Хендри — усмихна се негърката и стисна ръката на Джоана.

Джоана се удари по челото и се вгледа в нея.

— Това име ми е познато! Виждала съм го написано някъде.

Жената се усмихна.

— Имате ли малки деца?

Джоана кимна озадачена.

— Написала съм една детска книжка. „Тайнственият план на Пени“, Тук я има. Първата ми работа беше да проверя в каталога.

— Ето какво било! — възкликна Джоана. — Бях я взела за Ким само преди две седмици! Много ѝ хареса, на мене също! Най-сетне попаднах на детска книга, в която едно момиченце се занимава и с по-интересни неща, а не прави само чай за куклите си.

— Правите ми хубава реклама — засмя се Рутан Хендри.

— Доколкото си спомням, и илюстрациите бяха ваши — продължи Джоана. — Страхотни илюстрации!

— Благодаря.

— Пишете ли нещо друго?

Рутан Хендри кимна.

— Започнала съм — рече тя, — но ще се хвана сериозно за работа, когато се настаним.

— Извинете — обади се мис Остриън от дъното на стаята и накуцвайки, се отправи към тях. — Сутрин тук идват толкова малко хора, че — спря, премигна и отново закуцука... — работя в канцеларията. Трябва да си сложа звънец за клиентите. Здравейте, мисис Еберхарт. — Усмихна се първо на Джоана, сетне и на Рутан Хендри.

— Здравейте — отговори Джоана. — Това е една от вашите авторки. „Тайнственият план на Пени“. Рутан Хендри.

— О? — мис Остриън се отпусна тежко в стола и хвана страничните облегалки с пълничките си розови ръце. — Книгата се харесва много — отбеляза тя. — Имаме два екземпляра, които са в непрекъснато обръщение.

— Тази библиотека ми харесва — заяви Рутан Хендри. — Мога ли да се запиша?

— В Степфорд ли живеете?

— Току-що се заселихме тук.

— Тогава може — рече мис Остриън.

Отвори чекмедже, извади бяло картонче и го сложи до купчината книги.

Рутан разбъркваше кафето си на бара на закусвалнята в Центъра — празна, ако не се смятат двамата телефонни техници — и разговаряше с Джоана.

— Искам да ми кажеш честно. Реагираха ли с неудоволствие срещу нашето идване тук?

— Не съм чула такова нещо — отвърна Джоана. — Тук никой не реагира на нищо. Няма нито едно обществено място, където хората могат да разменят мисли, с изключение на Мъжкото дружество.

— От Мъжкото дружество не са настроени срещу нас — отбеляза Рутан. — Ройъл постъпва утре вечер. Но съседките ми...

— Слушай — рече Джоана, — това за съседките няма нищо общо с цвета на кожата, повярвай ми. Те поначало се държат така. Няма време за едно кафе, нали? И непрекъснато се занимават с домакинството.

Рутан кимна.

— Не се вълнувам заради себе си — рече тя. — Аз си имам свои занимания и не бих страдала, ако те ми обърнат гръб. Но...

Джоана ѝ разказа за степфордските жени и как Боби дори се готви да се премести, за да не стане като тях.

Рутан се усмихна.

— Не съществува сила, която да ме превърне в страстна домакиня — заяви тя. — А пък другите, тяхна си работа. Безпокоя се само за децата.

Имаше две дъщери — едната на четири, другата на шест години. Съпругът ѝ Ройъл завеждаше катедрата по социология в един от градските университети. Джоана ѝ разказа за Уолтър, Пит и Ким и за фотографията. Размениха си телефоните.

— Докато пишех „Пени“, тъй се бях усамотила, че загубих навика да се срещам с хора — каза Рутан. — Но рано или късно ще ти се обадя.

— Аз сама ще те потърся — отвърна Джоана. — Ако си заета, ще ми кажеш. Искам да се запознаеш с Боби. Сигурна съм, че ще се харесате.

Вървяха към паркинга при библиотеката — бяха оставили там колите си, — когато Джоана съзря Дейл Коба, който я наблюдаваше от разстояние. Стоеше с агнеца в ръце край сградата на Историческото дружество, а до него група мъже, явно заети с подготовката на декора за Рождество Христово, майсторяха ясли. Кимна му и той, както държеше агнеца (беше също като жив), също ѝ кимна и се усмихна.

Каза на Рутан кой е той и я запита дали знае, че Айк Мазард живее в Степфорд.

— Кой?

— Айк Мазард. Илюстраторът.

Рутан въобще не беше чувала за него, което накара Джоана да се почувствува много стара. Или не, просто по-различна за това, че е бяла.

Гостуването на Адам в събота и неделя се оказа нож с две остриета. Наистина в събота си игра чудесно с Пит и Ким, и вътре, и на двора. Но в неделя — студен и мрачен ден — Уолтър се затвори в хола да гледа футбол (не можеше да му се сърди, след като предната неделя бе пожертвувал мача заради пързалката), а Адам и Пит пощръкляха. То бяха войни, крепости, построени с помощта на одеяло, метнато върху кухненската маса, изследователски експедиции в мазето (Ужас! За малко да нахълтат във фотолабораторията), звездни войни в стаята на Пит. Най-ужасното бе, че във всички игри имаха единствен общ враг на име Ким Откачалката. Вдигаха шум и се пъхаха навсякъде, за да се отбраняват, а горката Ким наистина се държа като откачена и едничкото ѝ желание беше да се присъедини към тях.

Отказа да рисува, да помага да подреждат негативите и дори да пекат курабийки. Джоана се отчая. Адам и Пит не обръщаха внимание на заплахите, Ким не се успокояваше от ласките ѝ, а Уолтър си гледаше мача.

Когато Боби и Дейв дойдоха да приберат Адам, Джоана си отдъхна. Но не съжаляваше, че го е взела, като видя колко са се освежили от почивката. Боби беше с фризирана коса и изглеждаше направо красива, което вероятно се дължеше на грима или пък на „младоженското приключение“, а може би и на двете. Дейв имаше самодоволен, малко тайнствен, но щастлив вид. Заедно с тях в антрето нахлу вълна студен въздух.

— Здравсти, Джоана, как се справи с децата? — запита Дейв, като потриваше ръце в кожени ръкавици, а Боби, загърнатата в палто от мечешка кожа, отбеляза:

— Надявам се, че Адам те е слушал.

— Много — заяви Джоана. — И двамата изглеждате прекрасно.

— Най-важното е, че се чувстваме прекрасно — съобщи Дейв, а Боби се усмихна.

— Прекарахме чудесно — каза тя. — Благодаря ти, че ни помогнахте за тази почивка.

— Дребна работа — отвърна Джоана. — Смятам след някоя и друга седмица за почивните дни да оставя Пит при вас.

— С удоволствие ще го вземем — рече Боби.

— Щом решите, обадете се — добави Дейв. — Адам! Време е да тръгваме!

— Той е горе в стаята на Пит.

Дейв вдигна ръкавиците към устата си и извика:

— Адам! Тук сме! Събирай си нещата!

— Съблечете се — предложи Джоана.

— Трябва да приберем Джон и Кени — каза Дейв.

— Сигурно ви се иска малко мир и тишина — добави Боби. — Убедена съм, че са ви надули главата.

— Е, не мога да кажа, че това е най-спокойната неделя в живота ми — отбеляза Джоана, — но вчера си играха чудесно.

— Привет! — обади се Уолтър и излезе от кухнята с чаша в ръка.

— Здравей, Уолтър — каза Боби.

— Здравсти! — извика Дейв и му смигна свойски.

— Как беше второто „младоженско приключение“? — попита Уолтър.

— По-вълнуващо от първото, само дето беше по-кратко — отговори Дейв и се ухили на Уолтър.

Джоана погледна Боби в очакване да чуе нещо смешно, Боби обаче ѝ се усмихна и погледна към стълбите.

— Здравей, ежко — каза тя. — Добре ли прекара?

— Не искам да си ходя — отвърна, Адам, вдигнал рамо, за да не тътри найлоновия си плик по стъпалата. Зад него бяха Пит и Ким.

— Не може ли да остане да спи тук? — обади се Ким.

— Не, мила, утре е на училище — каза Боби.

— Хайде, мой човек, трябва да съберем остатъка от тумбата.

Адам си тръгна намусен по стълбите, а Джоана отиде до дрешника да извади палтото и ботушите му.

— Щях да забравя — извика Дейв, — трябва да ти кажа нещо във връзка с акциите, за които ме питаше.

— А, хубаво се сети — каза Уолтър и вкара Дейв в хола.

Джоана подаде палтото на Боби, а тя ѝ благодари, разтвори го и застана зад гърба на Адам. Той пусна плика на пода и протегна ръце назад към ръкавите.

— Искаш ли плик за ботушите му? — попита Джоана.

— Не, не си прави труда — отвърна Боби, Завъртя Адам и му помогна да се закопчае.

— Хубаво миришеш — отбеляза той.

— Благодаря, ежко.

Той погледна тавана, а след това нея.

— Не искам да ми викаш вече така! Преди обичах, но сега не.

— Извинявай — отговори му тя. — Вече няма. — Усмихна му се и го целуна по челото.

Уолтър и Дейв излязоха от хола, Адам вдигна плика и каза довиждане на Пит и Ким. Джоана подаде на Боби ботушите на Адам и допря буза до нейната. Боби още беше студена и наистина миришеше хубаво.

— Ще ти се обадя утре — каза Джоана.

— Добре — отвърна Боби. Усмихнаха се една на друга.

Боби отиде до Уолтър, който стоеше до вратата, и му предложи бузата си. Той се поколеба и леко я докосна. Джоана се зачуди защо.

Дейв целуна Джоана, потупа Уолтър по рамото.

— Хайде, доскоро — сетне побутна Адам и двамата излязоха навън след Боби.

— Може ли вече да влезем в хола? — попита Пит.

— Целият е на ваше разположение — отвърна Уолтър.

Пит се втурна към хола и Ким го последва.

Джоана и Уолтър постояха до замръзналото стъкло на външната врата и наблюдаваха как Боби, Дейв и Адам се качват в колата.

— Гледай ти! — обади се Уолтър.

— Изглеждат фантастично — рече Джоана. — Боби не беше толкова хубава дори на вечерята. Защо не искаше да я целунеш?

— Не знам — отговори той след кратко мълчание, — това да целуваш някого по бузата... ми се вижда много превзето.

— Досега не съм забелязвала да те дразни.

— Значи съм се променил.

Тя продължаваше да гледа през стъклото. Вратите на колата се затвориха, блеснаха фаровете.

— Какво ще кажеш, ако някой път и ние останем за една събота и неделя сами? — каза тя. — Те са съгласни да вземат Пит, а съм сигурна, че и Ван Сентови биха взели Ким.

— Ще бъде чудесно — съгласи се той. — Ще го направим веднага след празниците.

— Можем да оставим Ким и у Хендри — продължи тя. — Те имат шестгодишна дъщеря и бих искала Ким да се запознае с негърско семейство.

Колата потегли, червените стопове светнаха и Уолтър заключи вратата и угаси външната лампа.

— Искаш ли да пийнеш нещо? — попита я той.

— И още как! Имам нужда след днешния бурен ден.

Какъв ужасен понеделник! Стаята на Пит се нуждаеше от основен ремонт и всички други трябваше да се разтребят. Още да се сменят чаршафите, да се изпере (а тя беше натрупала доста пране, разбира се), да се направи списък на покупките за вторник и да се отпуснат три панталона на Пит. Всъщност това се бе захванала да прави — ами останалото? Трябваше да пазарува за Коледа, да

надписва картички, да ушие костюма на Пит за пиесата (това удоволствие дължеше на мис Търнър). Слава богу, Боби не се обади — не беше ден за приказки на кафе. „Може би е права — рече си Джоана, — май започвам да се променям?“ Не, не беше права! Домакинската работа не можеше да се отлага до безкрайност, иначе къщата щеше да заприлича на... да речем, на къщата на Боби. Освен това истинската степфордска съпруга щеше да върши всичко много спокойно и организирано, нямаше да търкаля прахосмукачката върху шнура и след това да си премаже пръстите, докато се мъчи да го отмотае.

Направи скандал на Пит, че не прибира играчките си, а той се цупи цял час и не искаше да разговаря с нея. Ким започна да кашля.

Уолтър помоли да прескочи реда си в кухнята, напъха се в претъпканата с мъже кола на Хърб Съндерсън и изчезна нанякъде. В Мъжкото дружество кипеше дейност. Коледни играчки! За кого? Имаше ли в Степфорд бедни деца? Не беше забелязала.

Сряза чаршаф за костюма на Пит — снежен човек — и поигра „на думи“ с него и Ким, която се закашля само веднъж (абе да стиска палци, можеше и да се размине). Надписа коледните картички до буквата Л и си легна в десет. Заспа с книгата на Скинър.

Вторникът беше по-лек ден. Като разчисти бъркотията от закуската и оправи леглата, реши да се обади на Боби — нямаше никой, тя явно обикаляше да търси къща. Отиде с колата до Центъра за по-едри седмични покупки. Следобед отиде пак, направи снимки на коледния декор и се прибра точно преди да пристигне училищният автобус.

Уолтър изми чиниите и след това отиде в Мъжкото дружество. Играчките не бяха за степфордските деца, а за дечица от бедните квартали в града и в болниците. (Май ви затвориха устата, мисис Еберхарт. Или може би предпочитате да сте мис Инголс? Мис Инголс-Еберхарт?)

След като накара Пит и Ким да се изкъпят и да легнат, се обади на Боби. Чудно защо Боби не я беше търсила цели два дни?

— Ало — обади се Боби.

— Отдавна не сме се чували.

— Кой е на телефона?

— Джоана.

— О, здравей — рече Боби. — Как си?

— Добре. А ти? Звучиш някак особено.
 — А, добре съм — отвърна Боби.
 — Попадна ли на нещо интересно тази сутрин?
 — Какво искаш да кажеш?
 — Намери ли най-сетне подходяща къща?
 — Бях на пазар — каза Боби.
 — Защо не ми се обади?
 — Излязох много рано.
 — Аз ходих към десет, сигурно сме се разминали.
 Боби не отговори.
 — Боби?
 — Да?
 — Сигурна ли си, че си добре?
 — Много съм добре. В момента гледя.
 — По това време?
 — Утре Дейв има нужда от риза.
 — Аха. Тогава ми се обади утре сутрин, може да обядваме заедно. Ако не си решила да обикаляш за къща.
 — Няма да обикалям — отвърна Боби.
 — В такъв случай ще ми се обадиш, нали?
 — Добре — рече Боби. — Довиждане, Джоана.
 — Довиждане.

Затвори телефона и постоя загледана в него, с ръка на слушалката. Чудно защо ѝ хрумна, че Боби се е променила като Чармейн. Не, за Боби това е невъзможно. Сигурно е имала разправия с Дейв, при това сериозна разправия, и все още не ѝ се разговаря. Дали пък не я бе обидила, без да иска? Опита се да се сети дали в неделя бе казала нещо във връзка с гостуването на Адам — нещо, което Боби би разбрала погрешно. Не, разделиха се съвсем приятелски, както винаги. Докоснаха бузи и се уговориха да се чуват. (Все пак, замисли се и си даде сметка, че Боби не изглеждаше като преди — не каза... нещата, които обикновено казваше, и освен това се движеше някак флегматично.) Дали пък не бяха пушили наркотици с Дейв? Боби бе споделила с нея, че са опитвали няколко пъти, но не ѝ харесало. Може би този път...

Написа още няколко коледни картички.

Обади се на Рутан Хендри, която беше приветлива и се зарадва да я чуе. Поговориха за „Магът“, която Рутан също бе харесала, а Рутан ѝ разказа за новата си книга — продължение на Пени. Договориха се да обядват заедно следващата седмица. Джоана щеше да говори с Боби и трите щяха да отидат във френския ресторант в Истбридж. Рутан обеща да ѝ се обади в понеделник сутринта.

Продължи да пише коледни картички, сетне, като си легна, чете в леглото книгата на Скинър, докато Уолтър се прибра.

— Говорих тази вечер с Боби — каза му тя. — Звучеше някак особено, такава... безразлична.

— Вероятно е уморена от това търчане да търси къща — отвърна Уолтър, докато изпразваше джобовете на самото си на бюрото.

— Видя ми се особена и в неделя — продължи Джоана. — Не каза...

— Просто малко се беше гримира — отрязва я Уолтър. — Само да не започнеш пак да ми говориш за ония химикали!

Джоана се намръщи и сложи затворената книга на коленете си.

— Дейв спомена ли нещо за наркотици? — попита тя.

— Не — отвърна Уолтър, — но може да е и това.

Боби не се обади. Към един часа Джоана подкара колата към тях. Още щом се изправи пред къщата, кучетата залаяха. Бяха завързани за висока тел в задния двор — дребното корги се бе изправило на задните си лапи и скимтеше, а овчарката стоеше неподвижно и лаеше: „Уау, уау, уау!“ Синият шевролет на Боби беше извън гаража.

Боби, застанала в безупречно лъснатия си хол — възглавничките бяха бухнали, дървените части светеха, списанията лежаха като ветрило на полираната масичка зад дивана — се усмихна на Джоана.

— Извинявай, толкова съм заета, че ми изхвъркна от главата. Обядвала ли си? Влез в кухнята. Ще ти направя сандвич. С какво го искаш?

Изглеждаше също както в неделя — красива, с фризирана коса и грим. Освен това под зеления пуловер носеше някакъв висок сутиен, изглежда, с подплънки, а ханшът ѝ под кафявата плисирана пола сигурно бе стегнат с ластичен колан.

— Да, промених се — каза тя, когато се преместиха в същия тъй безупречната кухня. — Разбрах, че съм била ужасно мързелива и себична. Не е срамно да си добра домакиня. Реших да върша съвестно работата си, както Дейв върши своята, и да стана по-взискателна към външността си. Сигурна ли си, че не искаш сандвич?

Джоана поклати глава.

— Боби, не виждаш ли... не разбираш ли какво се е случило? Тази ужасна отрова тук се е загнездила и в тебе. Станало е същото като с Чармейн!

Боби се усмихна.

— Нищо не се е загнездило в мен — отвърна тя. — Тук няма никаква отрова. Това са глупости. Животът в Степфорд е прекрасен и много здравословен.

— Вече... не искаш ли да се местиш?

— Не — заяви Боби, — това беше глупава идея. Тук много ми харесва. Да ти направя поне едно кафе?

Обади се на Уолтър в службата.

— А, добър ден — каза Естер. — Толкова се радвам да ви чуя! При вас сигурно е чудесно, а може би се обаждате от града?

— Не, вкъщи съм — отвърна тя. — Мога ли да говоря с Уолтър?

— Съжалявам, но в момента е на съвещание.

— Много е важно. Моля ви, извикайте го.

— Изчакайте секунда.

Зачака, седнала на бюрото в кабинета, като прехвърляше документите, които бе извадила от средното чекмедже. Погледна календара: „Вторник, 14 декември“ (вчера), сетне рисунката на Айк Мазард.

— Сега ще ви се обади, мисис Еберхарт — чу гласа на Естер. — Надявам се, че не се е случило нещо с Питър или Ким.

— Не, добре са.

— Чудесно. Сигурно са...

— Ало? — прозвуча Уолтър.

— Уолтър!

— Здравей. Какво има?

— Уолтър, искам да ме изслушаш и да не спориш. Боби се е променила. Бях у тях. Къщата прилича на... Просто свети, Уолтър, като в журнал! А самата Боби е... Слушай, спестовните книжки у тебе ли са? Търсих ги, но не мога да ги намеря. Уолтър!

— Да, у мене са — отвърна. — Купувам едни акции по съвет на Дейв. За какво са ти?

— Да проверя с колко разполагаме. В Истбридж видях една къща, която...

— Джоана...

— ... беше малко по-скъпа от тази, но...

— Джоана, слушай.

— Няма да остана тук нито...

— Слушай, дявол да те вземе!

— Продължавай — рече тя и стисна слушалката.

— Ще гледам да се върна рано. Не предприемай нищо, преди да се прибера. Чуваш ли? Не поемай никакви ангажименти или нещо подобно. Смятам, че до половин час ще свърша.

— Няма да остана тук нито ден повече! — заяви тя.

— Ще изчакаш да се върна, нали? — настоя той. — Не можем да решим това по телефона.

— Донеси спестовните книжки — напомни тя.

— Не прави нищо, преди да съм се прибрал.

Той затвори телефона.

Джоана постави обратно слушалката. Върна документите в средното чекмедже и го затвори. Взе от рафта телефонния указател и потърси номера на мис Къргаса в Истбридж. Къщата, която имаше предвид, още не беше купена.

— Дори мисля, че цената ѝ малко спадна напоследък — каза мис Къргаса.

— Ще ми направите ли една услуга? — запита Джоана. — Може би ще ни заинтересува, но ще знам със сигурност утре. Бихте ли уточнили със собствениците най-ниската цена, ако уредя покупката веднага? И моля ви, уведомете ме незабавно.

— Ще ви се обадя — обеща мис Къргаса. — Знаете ли дали мисис Маркоуи се е спряла на нещо? Имахме среща тази сутрин, но не дойде.

— Тя промени решението си и няма да се мести — отвърна Джоана. — Но аз ще се преместя.

Обади се на Бък Реймънд, предприемача, към когото се бяха обърнали за Степфорд.

— Ако решим да продадем къщата примерно утре — попита го тя, — смятате ли, че ще се купи веднага?

— Без съмнение — увери я Бък. — Непрекъснато ми се обаждат. Сигурен съм, че ще получите колкото сте дали, дори малко повече. Вие какво, не сте ли доволни?

— Не — отвърна тя.

— Съжалявам. Да я обявя ли за продан? Точно сега има едно семейство, което...

— Не, не, още не — рече тя. — Ще ви уведомя утре.

— Моля те, спри за малко — убеждаваше я Уолтър, като протягаше ръце и се опитваше да я хване за раменете.

— Не — повтори тя и поклати глава. — Не. Това, което върлува тук, преобразява жените за четири месеца, което значи, че ми е останал само месец. Може и по-малко. Нанесохме се на 4 септември.

— Джоана, моля ти се...

— Ето, Чармейн е дошла през юли и се промени през ноември. Боби е дошла през август, а сега е декември. — Обърна се и се отдалечи от него. Чешмата в кухнята капеше, тя удари силно крана и капките спряха.

— Нали получи отговор от Министерството на здравеопазването?

— Врели-некипели, както казваше Боби. — Обърна се и го погледна. — Тук има нещо, в това съм сигурна. Иди и я погледни. Моля те, иди. Бюстът ѝ стърчи дотук и тъй се е пристегнала с ластичния колан, че от задника ѝ не е останало нищо! Къщата е като в телевизионна реклама. Като у Карол, като у Дона и Кит Съндерсън!

— Рано или късно трябваше да я изчисти, приличаше на кочина.

— Но самата тя се е променила, Уолтър! Не говори по същия начин, не мисли по същия начин... и аз не възнамерявам да чакам същото да се случи и с мене!

— Ние няма да...

Ким долетя от двора. От пухкавата кожена шапчица се подаваше зачервената ѝ муцунка.

— Излез вън, Ким — каза Уолтър.

— Искаме малко запаси — заяви Ким. — Ще ходим на пътешествие.

Джоана отиде до буркана с бисквитите, отвори го и извади няколко.

— Ето — рече тя и ги сложи в ръкавичките на Ким. — И не се отдалечавайте от къщата, стъмни се.

— Дай ни и от хрускавите бонбони.

— Нямаме. Хайде, върви!

Ким излезе и Уолтър затвори вратата.

— Къщата е по-хубава от тази — Джоана изтръска трохите от дланите си — и можем да я вземем за пет хиляди и трийсет и пет. Веднага ще ги получим за тази. Бък Реймънд го потвърди.

— Няма да се местим — отсече Уолтър.

— Но ти нали се съгласи?

— Следващото лято, не преди...

— Следващото лято няма да съм аз!

— Джоана...

— Не разбираш ли? Това ще ми се случи през януари!

— Нищо няма да ти се случи!

— Аз казвах същото на Боби! Подигравах ѝ се за бутилираната вода!

Той се доближи до нея.

— Тук няма нищо, нито във водата, нито във въздуха. Променили са се по причината, която са ти казали. Разбрали са, че са мързеливи и немарливи. Тревожиш се, че Боби се е погрижила за външността си! Беше крайно време да го направи. И на тебе няма да ти навреди, ако се поглеждаш от време на време в огледалото.

Тя го наблюдаваше, а той избягваше погледа ѝ, изчерви се и пак обърна глава към нея.

— Говоря ти сериозно. Ти си хубава жена, а не правиш нищо за себе си. Поспретваш се само, ако ходиш някъде или приемаш гости. — Отиде до печката и започна нервно да върти един от ключовете ѝ. Тя го гледаше.

— Ще ти кажа какво ще направим...

— Искаш ли да се променя?

— Разбира се, не, не ставай глупава! — Обърна се.

— Може би точно това искаш — привлекателна глупачка, котенце, което да ти слугува.

— Това, което исках да кажа, е, че...

— Затуй ли ме убеждаваше, че Степфорд е най-прекрасното място на света? Някой ти е подшушнал, нали? „Заведи я в Степфорд, братко, там има едно такова нещо във въздуха, дето след четири месеца няма да си я познаеш!“

— Във въздуха няма нищо — повтори Уолтър. — А това, което ми казаха, беше, че училищата са добри и таксите не са високи. Ето на, старая се да погледна на нещата от твоя гледна точка и да преценя справедливо. Искаш да се преместим, защото се страхуваш, че ще „се промениш“, аз пък мисля, че това противоречи на здравия разум и... че си малко истерична. Преместването в този момент ще представлява ненужно бреме за всички ни, особено за Пит и Ким. — Спря да си поеме дъх. — Добре, да направим така: ще отидеш при Алън Холингсуърт и ако той каже, че си...

— При кого?

— Алън Холингсуърт. — Явно избягваше погледа й. — Знаеш го, психиатъра. — За миг вдигна очи към нея. — Ако той каже, че не си в някакво депресивно...

— Нямам нужда от психиатър — заяви тя. — И да имах, нямаше да отида при Алън Холингсуърт. Видях жена му на родителска среща, и тя е като другите. Обзалагам се, че ще ме обяви за луда.

— Тогава избири си друг — съгласи се той. — Отиди при който си искаш психиатър. Ако не е някакво... нервно състояние или нещо подобно, ще се преместим веднага. Утре сутринта ще отида да видя къщата и дори ще внесе депозит.

— Нямам нужда от психиатър — настоя тя. — Имам нужда да се махна от Степфорд.

— Стига вече, Джоана — рече той. — Мисля, че съм съвсем справедлив. Искаш всички да обърнем живота си наопаки и смятам, че при това положение трябва да провериш дали психическото ти състояние ти позволява да правиш разумни преценки. Дължиш го не само на нас, но и на себе си.

Тя го гледаше.

— Е, не съм ли прав?

Не му отговори. Продължаваше да го гледа.

— Кажй сега, не е ли разумно?

— Боби се промени, докато беше сама с Дейв, Чармейн се промени, докато беше сама с Ед — промълви тя.

Той отмести поглед и поклати глава.

— Тогава ли ще стане и с мене? Когато отидем някъде сами в събота и неделя?

— Идеята беше твоя — подчерта той.

— А ти нямаше ли сам да предложиш, ако не бях го направила аз?

— Ето сега! — възмути се той. — Чуваш ли се какви ги говориш? Искам да обмислиш това, което ти казах. Не можеш да нарушаваш живота на всички ни, защото си си наумила нещо. — Обърна се и излезе от кухнята.

Тя остана неподвижна, вдигна ръка към челото си и затвори очи. Постоя така, свали ръка, отвори очи и поклати глава. Отиде до хладилника, отвори го и извади покрита купа и пакетирано парче месо.

Той седеше на бюрото и пишеше нещо в жълт бележник. От цигарата в пепелника се точеха ленти дим към лампата. Погледна я и си свали очилата.

— Добре — каза тя. — Ще говоря с лекар. Но трябва да е жена.

— Чудесно — съгласи се той. — Добра идея.

— А ти ще внесеш депозит за къщата утре.

— Да. Само да не е някаква развалина.

— Не е, ще видиш. Къщата е хубава и е построена само преди шест години. С добра ипотека.

— Отлично — рече той.

Тя стоеше и го гледаше.

— Искаш ли да се променя?

— Не — рече той. — Просто искам понякога да си слагаш малко червило. Това ме е кой знае каква промяна. Самият аз бих искал да се променя, например да сваля някой и друг килограм.

Тя отметна назад косата си.

— Ще сляза да поработя във фотолабораторията. Пит е буден още. Ще се заслушваш ли от време на време?

— Разбира се — каза той с усмивка.

Тя го погледна, обърна се и излезе.

Наложи се да прибегне до услугите на местния отдел по здравеопазване и оттам я насочиха към Областното управление, където ѝ дадоха имената и телефоните на пет жени-психиатри. От тях две имаха кабинети съвсем близо (в Истбридж), но бяха заети до средата на януари, а третата (в Шефилд, на север от Норуд) се съгласи да я приеме в събота, в два часа. Доктор Маргарет Фанчър — звучеше приятно по телефона.

Дописа коледните картички и уши костюма на Пит, купи играчки и книги за Пит и Ким и бутилка шампанско за Боби и Дейв. В града намери златна катараме за колан на Уолтър. Първоначално смяташе да обиколи антикварните магазини на Девета улица, за да го изненада с някой интересен стар документ, но вместо това му купи кафява жилетка.

Пристигаха първите коледни картички — от родителите ѝ, от подчинените на Уолтър и от семейства Маккормик, Камелиън и Ван Сент. Подреди ги на рафта с книги в хола. От агенцията пристигна чек — сто двацет и пет долара.

В петък следобед, въпреки че бе натрупал сняг, а и не спираше да вали, качи Пит и Ким в комбито и отидоха у Боби. Боби ги посрещна мило, а Адам, Кени и кучетата със страшна олелия. Боби направи горещ шоколад за децата, а Джоана отнесе таблата в хола.

— Да не се подхлъзнеш — предупреди я Боби. — Тази сутрин лъсках пода.

— Виждам — отвърна Джоана.

После седна в кухнята и се загледа как Боби — красива, с елегантна фигура — търка фурната с книжни кърпи и от време на време пръска с някакъв аерозолен препарат.

— Направила си чудеса със себе си! Как го постигна? — попита Джоана.

— Не ям като преди — каза Боби — и се движа повече.

— Отслабнала си най-малко с три килограма!

— Не повече от един-два. Нося и ластичен колан.
— Боби, моля те, кажи ми какво стана в събота и неделя?
— Нищо. Стояхме си вкъщи.
— Пушихте ли нещо, гълтахте ли нещо? Нещо такова... наркотици?
— Не. Не ставай смешна.
— Боби, но ти вече не си ти! Не го ли забелязваш? Станала си като другите!
— Честно ти казвам, Джоана, това са глупости — заяви Боби. — Разбира се, че съм си аз. Просто разбрах, че съм била ужасно мързелива и егоистка и сега върша работата си съвестно, както Дейв върши своята.
— Да де, разбрах. А какво мисли той за това?
— Много е щастлив.
— Не се и съмнявам.
— Виж, този аерозолен препарат е много хубав. Използвала ли си го?
„Не, не съм луда — рече си тя, — не съм за никакъв психиатър.“
Джони и още две момчета правеха снежен човек пред вратата на съседната къща. Остави Пит и Ким в комбито и отиде при тях.
— О, здрасти! — извика той. — Носиш ли ми парите?
— Не още — отвърна му тя, като закриваше лицето си от връхлитащия сняг. — Джони, знаеш ли какво?... Много ме смущава това, дето майка ти така се промени.
— Значи и ти си забелязала! — каза той задъхан.
— Не мога да разбера какво ѝ стана — рече тя.
— Аз също. Вече не крещи и ни прави топли закуски... — Погледна към къщата и се намръщи. По лицето му се задържаха снежинки. — Надявам се, че ще си остане такава. Но доста се съмнявам.

Доктор Фанчър се оказа ниска жена с необикновено дребно лице, малко над петдесетгодишна, с къси къдрици, прошарена кестенява коса, остър кукленски нос и усмихнати сиво-сини очи. Облечена беше в тъмносиня рокля със златна брошка с китайски йероглиф и носеше венчална халка. Кабинетът ѝ бе приветлив, е мебели в стил

„Чипъндейл^[4]“, графики на Паул Клее по стените и раирани пердета, през които прозираше яркото слънце, огряло снега навън. Имаше, кафява кушетка, покрита с бяло чаршафче на повдигнатото място за главата, но Джоана седна на стола срещу махагоновото бюро, на което лежеше голям дневник със зелена подвързия, от чиито страници стърчаха като знаменца множество листчета за отбелязване.

— Дойдох по настояване на съпруга си. — Обясни Джоана. — В началото на септември се преместихме в Степфорд и искам да се махнем оттам колкото може по-скоро. Внесли сме депозит за къща в Истбридж, но само защото аз настоявах. Той смята, че това се дължи на... някаква... мания.

Разказа на доктор Фанчър защо иска да се преместят — за степфордските жени и как първо Чармейн, а после и Боби са се променили.

— Били ли сте в Степфорд? — попита я Джоана.

— Само веднъж — отвърна доктор Фанчър. — Чух, че си заслужава човек да отиде да го види, което се оказва вярно. Чух също, че хората там живеят доста изолирано и са необщителни.

— Повярвайте ми, точно така е.

Доктор Фанчър знаеше за онзи град в Тексас с ниската престъпност.

— Очевидно се дължи на концентрацията на литий — каза тя. — В едно от списанията имаше статия по този въпрос.

— Боби и аз писахме в Министерството на здравеопазването — продължи Джоана. — Отговориха, че в Степфорд няма нищо, което би навредило някому. Предполагам, че са ни взели за изкуфели бабички. Всъщност тогава и аз смятах, че Боби... се тревожи повече, отколкото трябва. Помогнах ѝ за писмото, защото ме помоли... — Погледна стиснатите си ръце и ги разтри една в друга. Доктор Фанчър млъкна.

— Започнах да подозирам... — заговори пак Джоана — ... и защо казвам „подозирам“, като всъщност... — Отново се загледа в ръцете си и ги разтърка.

— Какво започнахте да подозирате? — обади се доктор Фанчър.

Джоана отпусна ръце и ги изтри в полата си.

— Започнах да подозирам, че зад тази история стоят мъжете. — Погледна доктор Фанчър. Доктор Фанчър не се засмя и не изглеждаше учудена.

— Кой мъже? — попита тя.

— Съпругът ми... — Джоана пак гледаше ръцете си, — съпругът на Боби, на Чармейн. — Погледна доктор Фанчър. — Всички мъже в Степфорд.

Разказа ѝ за Мъжкото дружество.

— Една нощ, преди около два месеца, снимах Центъра. Там са магазините в колониален стил, а сградата на Дружеството е над тях. Прозорците бяха отворени и във въздуха се носеше... някаква миризма. На лекарство или на химикали. Внезапно спуснаха щорите, може би защото разбраха, че съм там (полицаят ме беше видял и спря да поговори с мене). — Наведе се напред. — На Девета улица има много специални промишлени заводи и доста от мъжете, които заемат високи постове в тях, живеят в Степфорд и членуват в Мъжкото дружество. Всяка нощ там става нещо и не мисля, че се занимават само с майсторене на играчки за бедните деца, ами пият и залагат на покер. Може би приготвят нещо, за което Министерството на здравеопазването не би могло да знае, защото е скрито там, горе, в сградата на Мъжкото дружество. — Облегна се на стола и изтри ръце в полата си, без да поглежда към доктор Фанчър.

Доктор Фанчър я разпита за родителите ѝ и за интереса ѝ към фотографията, за длъжностите, които е заемала, и за Уолтър, Пит и Ким.

— Всяко преместване е придружено с травма — отбеляза доктор Фанчър, — особено преместването от големия град в предградията, когато жената не смята да се задоволи с ролята си на домакиня. Сигурно за вас това е нещо като заточение. — Тя се усмихна на Джоана. — А като наближат празниците, човек още повече се изнервя. Това се забелязва у всички. Често съм си мислела, че някоя година трябва да зарежем подготовката за празниците и тогава наистина ще усетим, че е празник.

Джоана се опита да се усмихне. Доктор Фанчър събра ръцете си, опря лактите на бюрото и се наклони напред.

— Разбирам защо не сте щастлива в градче, където жените са отдадени изцяло на домакинството — рече тя. — Аз самата не бих била щастлива, защото като вас имам и други интереси. Но се питам (смятам, че и съпругът ви се пита същото) дали точно сега ще бъдете по-щастлива, ако отидете в Истбридж или където и да е другаде.

— Мисля, че ще съм по-щастлива — заяви Джоана.

Доктор Фанчър погледна ръцете си и започна да трие ръката, на която имаше халка. Сетне отново вдигна очи към Джоана.

— Докато един град добие облик, минава доста време — каза тя. — И този облик зависи от хората, които си избират да живеят там. Преди много години тук, в Шефилд, дойдоха няколко художници и писатели, последваха ги други, а онези, които не одобряваха бохемския им начин на живот, се преместиха. Сега ние сме град на художници и писатели. Не всички са художници и писатели, разбира се, но обликът на града се определя от тях и затова Шефилд е различен от Норуд и от Кембъл. Сигурна съм, че Степфорд е оформил облика си по подобен начин. Това ми изглежда много по-вероятно от идеята, че мъжете правят заговори и промиват с химикали мозъците на жените. И биха ли могли да го направят? Биха могли да им дават нещо, да речем, с отпускащ ефект, но доколкото разбирам, тези жени не са отпуснати. Те са трудолюбиви и дейни в тесния кръг на интересите си. Това е непосилна задача и за най-напредналите химици.

— Знам, че звучи някак... — Джоана разтърка слепоочието си.

— Звучи — поде доктор Фанчър — като идея на жена, която подобно на много жени в днешно време изпитва, и то напълно основателно, дълбоко негодувание и подозрение към мъжете. Една жена като вас днес се разпъва от противоречивите изисквания, които поставя пред нея животът, макар и понякога да не го съзнава. От една страна, е длъжна да се съобразява с условностите от миналото, а от друга, с новия критерий на еманципираната жена.

Джоана поклати глава.

— Ако само можехте да видите какво представляват степфордските жени. Всички са като актриси от телевизионна реклама. Дори не точно това, ами... Те са... като... — наведе се напред. — Преди няколко седмици имаше предаване по телевизията. Децата ми го гледаха и аз хвърлих едно око. Показваха движещите се фигури на всички президенти, които ходеха, говореха и променяха израза на лицето си. Ейбрахам Линкълн се изправи и произнесе Гетисбъргската реч, беше съвсем като жив... — Изведнъж замълча.

Доктор Фанчър почака, сетне поклати глава.

— Вместо да настоявате семейството ви незабавно да се премести — каза тя, — смятам, че трябва да помислите за...

— Дисниленд... — промълви Джоана. — Предаването беше от Дисниленд...

— Знам — каза доктор Фанчър и се усмихна. — Внуците ми бяха там миналото лято. Разправяха ми как „срещнали“ Линкълн.

Джоана се извърна. Лицето ѝ бе добило още по-напрегнат израз.

— Смятам, че трябва да помислим за някаква терапия — продължи доктор Фанчър. — Първо трябва да сте наясно с чувствата си. Тогава можете да предприемете правилния ход: да се преместите в Истбридж, да се върнете в града, а може би, като се поуспокоите, и Степфорд няма да ви се струва толкова потискащ.

Джоана се обърна към нея.

— Ще размислите ден-два и ще ми се обадите — продължи доктор Фанчър. — Сигурна съм, че мога да ви помогна. Струва си да отделите няколко часа и спокойно да поразмислите, нали?

Джоана остана неподвижна, само кимна. Доктор Фанчър извади писалка и започна да пише на кочан с рецепти. Джоана я гледаше. Стана и взе чантата си от бюрото.

— Смятам, че това ще ви помогне — каза доктор Фанчър, без да спира да пише. — Тези хапчета имат лек успокояващ ефект. Можете да вземате по три на ден. — Откъсна рецептата, усмихна се и я подаде на Джоана. — Няма да ви накарат да се влюбите в домакинството.

Джоана взе листа. Доктор Фанчър се изправи.

— Ще отсъствам една седмица, точно след Коледа — обясни тя, — но можем да се срещнем през седмицата от трети нататък. Ще чакам да ми се обадите в понеделник-вторник и да ми кажете какво сте решили.

Джоана кимна. Доктор Фанчър се усмихна.

— Не намирам, че състоянието ви е тежко. Наистина съм сигурна, че мога да ви помогна — рече тя и протегна ръка.

Джоана стисна ръката ѝ и излезе.

В библиотеката имаше доста хора. Мис Остриън ѝ каза да слезе долу, в мазето — вратата вляво, най-долния рафт — и като свърши, да върне всичко на място. Да не пуши. Сетне да изгаси лампите.

Заслиза по тесните стъпала, като се опираше с ръка на стената. Нямаше перила. Вратата вляво. Напипа ключа за осветлението.

Флуоресцентна лампа, мирис на стара хартия, мотор, който се засилва и започва да вие.

Стаята беше малка, с нисък таван. Стени, покрити с рафтове, натъпкани с вестници и списания, а в центъра маса и четири червени кухненски стола с хромирани метални крака.

От най-долните рафтове стърчаха големи, подвързани в кафяво томове, подредени по шест един върху друг. Остави чантата си на масата, съблече си палтото и го метна на един от столовете. Започна с броевете отпреди пет години, като прелистваше томове отзад напред.

ПРЕДСТОИ СЛИВАНЕ НА МЕСТНИЯ ГРАЖДАНСКИ СЪВЕТ С МЪЖКОТО ДРУЖЕСТВО. *Предложеното обединяване на Гражданския съвет и Мъжкото дружество в Степфорд беше прието от членовете и на двете организации и ще се осъществи през следващите няколко седмици. Председателите Томас С. Милър и Дейл Коба...*

Върна се още по-назад — спортни празници, незапомнени снеговалежи, кражби, училищни спорове...

ЖЕНСКОТО ДРУЖЕСТВО ПРЕКРАТЯВА ЗАСЕДАНИЯТА СИ. *Степфордското Женско дружество прекратява заседанията си, които се провеждаха два пъти месечно поради отлив на членове, сподели мисис Ричард Окри, която пое председателството на клуба само преди два месеца, след като бившата председателка, мисис Алън Холингсуърт подаде оставка. „Това е временно положение“ — заяви мисис Окри, с която разговаряхме в дома ѝ на Фокс Холоу Лейн. — Смятаме да привлечем повече нови членове и да възобновим заседанията в началото на пролетта...*

Въобразявате си, мисис Окри! Джоана продължи да прелиства. Обяви за стари филми и преоценени хранителни стоки, пожар в методистката църква, откриване на пещта за изгаряне на отпадъци...

МЪЖКОТО ДРУЖЕСТВО КУПУВА КЪЩАТА НА ТЪРХЮН. *Дейл Коба, председател на степфордското...*

Изменения на закона за регулацията, кражба в „Компю-Тек“...

Взе тома с броевете от по-предното полугодие, сложи го пред себе си и започна пак отзад напред:

КЛУБЪТ НА ЖЕНИТЕ-ГЛАСОПОДАВАТЕЛКИ ВЕРОЯТНО ЩЕ СЕ ЗАКРИЕ.

(И какво чудно имаше в това?)

Ако непрестанният отлив на членове не спре, степфордският Клуб на жените-гласоподавателки вероятно ще бъде закрит. С това изявление новата председателка мисис Тиодор Ван Сент от Феървю Лейн...

(Карол?)

Взе трескаво да обръща страници... Край на сушата. Сушата нанася щети...

МЪЖКОТО ДРУЖЕСТВО ПРЕИЗБИРА КОБА. Дейл Коба от Анвил Роуд бе преизбран с пълно болшинство за председател (с двугодишен мандат) на непрестанно разширяващото се...

Значи трябваше да се върне още две години назад. Прескочи три тома. Кражби, пожар, базар, снеговалеж... Поемаше страниците с едната ръка и ги обръщаше с другата — бързо, бързо...

В СТЕПФОРД БЕ УЧРЕДЕНО МЪЖКО ДРУЖЕСТВО. Десетина мъже, които ремонтираха изоставената плевня на Суицър Лейн и се срещаха в нея повече от година, решиха да учредят Мъжко дружество в Степфорд и канят желаещите да се присъединят към тях. Дейл Коба от Анвил Роуд беше избран за председател на Дружеството, Дугейн Т. Андерсън от Суицър Лейн за подпредседател, а Робърт Съмнър-младши от Гуендолин Лейн за секретар-касиер. Мистър Коба заяви, че целта на Дружеството е да осигури приятен отдих на членуващите — покер, мъжки разговори и размяна на информация за различни полезни занимания и хобита. Семейство Коба е особено активно в обществената дейност. Мисис Коба беше една от основателките на Женското дружество, въпреки че наскоро го напусна заедно с мисис Андерсън и мисис Съмнър. Останалите членове на степфордското Мъжко дружество са Клод Аксхелм, Питър Дж. Дуики, Франк Ферети, Стивън Марголис, Айк Мазард, Франк Роденбери, Джеймс Дж. Скофилд, Хърбърт Съндерсън и Мартин Й. Уайнър. Мъжете, които желаят да получат допълнителна информация, могат да се обърнат към...

Прескочи още два тома и запрелиства страниците, като търсеше рубриката „Новодошли“ на страница втора.

... Мистър Ферети е инженер в лабораторията за разработване на системи към „Компю-Тек Корпорейшън“.

... Мистър Съмнър — притежател на множество патенти в областта на багрилата и пластмасите, наскоро постъпи на работа в

„Амери-Кем-Уилис Корпорейшън“, където се занимава с изследвания върху ваниловите полимери.

„Новодошли“... „Новодошли“... — спираше само на имената, които я интересуват, и непрестанно се убеждаваше, че е права.

Мистър Дуики, известен сред приятелите си като Уик, работи в отдела по микрокомпютри на „Инстатрон Корпорейшън“.

... Мистър Уайнър е в отдела „Соно-Трак“ на „Инстатрон Корпорейшън“.

... Мистър Марголис работи в „Рийд и Сондърс“ — производители на стабилизиращи устройства, чийто нов завод на Девета улица ще бъде открит следващата седмица.

Остави на място томовете, извади нови и ги строполи на масата.

... Мистър Роденбери е завеждащ Лабораторията за разработване на електронни системи в „Компю-Тек Корпорейшън“...

... Мистър Съндерсън проектира оптични сензори за „Юлиц Оптикс“.

Най-сетне откри онова, което най-много я интересуваше. Прочете цялата статия.

Новите съседни на Анвил Роуд са мистър и мисис Дейл Коба и синовете им Дейл-младши — на четири години, и Дерън — на две. Семейство Коба пристигнаха от Анхайм, Калифорния, където са живели шест години. „Засега тук ни харесва — заяви мисис Коба. — Не знам как ще се чувстваме през зимата. Не сме свикнали на студ.“

Мистър и мисис Коба са учили в Университета в Лос Анжелис, а мистър Коба е защитил дисертация в Калифорнийския технологически институт. През последните шест години е работил в отдела по „Аудиоаниматроника“ в Дисниленд и е участвувал в създаването на движещите се и говорещи фигури на президентите, описани в августовския брой на „Нашънъл Джеографик“. Обича да ходи на лов и свири на пиано. Мисис Коба, която е завършила Филологически факултет, в свободното си време превежда класическия норвежки роман „Дъщерите на командора“.

Работата на мистър Коба тук вероятно няма да привлича толкова внимание и почитатели, колкото в Дисниленд — назначен е в отдела по изследователска и развойна дейност на „Бърнъм-Меси-Майкротек“.

Джоана прихна да се смее. Изследователска и развойна дейност! *И вероятно няма да привлича толкова внимание!* Не спираше да се смее. Не можеше да се удържи. И не искаше!

Изправи се, заливайки се от смях, гледаше оградената с линии колонка на рубриката „Новодошли“. *Вероятно няма да привлича внимание!* Божичко!

Затвори големия кафяв том, без да спира да се кикоти, взе го заедно с този отдолу и ги набути обратно на мястото им на рафта.

— Мисис Еберхарт — обади се мис Остриън отгоре, — шест без пет е, затваряме.

Най-сетне трябваше да спре да се смее!

— Свърших — извика тя. — Точно ги прибирам!

— Гледайте да са в същия ред.

— Разбира се.

— И изгасете лампите.

— Естествено.

Подреди томовете горе-долу в същия ред.

— *Вероятно!* — рече тя през смях.

Взе палтото и чантата си, изгаси лампите и като продължаваше да се смее, се заизкачва по стълбите към мис Остриън, която я гледаше озадачено. Естествено, че ще я гледа озадачено!

— Намерихте ли каквото ви интересуваше? — запита мис Остриън.

— О, да — отвърна тя, като се опитваше да потисне смеха си. — Много ви благодаря. Вие и вашата библиотека сте извор на знания. Благодаря. Лека нощ.

— Лека нощ — каза мис Остриън.

Отиде в аптеката отсреща, защото наистина се нуждаеше от успокоително. И там затваряха — беше полутъмно и нямаше никой освен семейство Корнел. Даде рецептата на мистър Корнел и той я прочете.

— Ще ви го дам веднага — каза той и се скри в задната стая.

Джоана се усмихна на подредените върху една полица гребени. Зад нея звънна стъкло и тя се обърна. До стената, зад страничния щанд, извън осветената част на аптеката, стоеше мисис Корнел.

Вземаше нещо от рафта, избърсваше го с кърпа, сетне избърсваше рафта, слагаше нещото обратно и стъклото леко подрънкваше. Беше висока, руса, дългокрака, с голям бюст — хубава като... като от рисунка на Айк Мазард. Взе нещо от рафта, избърса го, избърса рафта и го постави обратно, дрънна стъкло, пак взе нещо от рафта...

— Здравсти — обади се Джоана.

Мисис Корнел извърна глава и се усмихна.

— Мисис Еберхарт. Здравейте, как сте?

— Прекрасно — отвърна Джоана. — Бомба. А вие как сте?

— Много добре, благодаря — каза мисис Корнел.

Избърса това, което държеше в ръка, избърса рафта, остави предмета, дрънна стъкло, взе нещо от рафта, избърса го...

— Много добре вършите тази работа — отбеляза Джоана.

— Просто бърша прах — отговори мисис Корнел, докато движеше кърпата по рафта.

В задната стая затрака пишеща машина.

— Знаете ли Гетисбъргската реч на Линкълн — попита я Джоана.

— Боя се, че не — заяви мисис Корнел и избърса нещо.

— Хайде де — усмихна се Джоана. — Всеки го знае. „Преди осемдесет и седем години...“

— Това го знам, но по-нататък не.

Мисис Корнел остави нещо на рафта, дрънна стъкло, взе нещо от рафта и го избърса.

— Да, разбирам, не е нужно — отбеляза Джоана. — А знаете ли „Малкото прасенце отиде на пазар“?

— Разбира се — каза мисис Корнел и избърса рафта.

— Сега ли ще платите? — запита мистър Корнел.

Джоана се обърна. Подаваше й шишенце с бяло капаче.

— Да — рече и го взе. — Имате ли малко вода? Искam веднага да взема едно хапче.

Той кимна и се върна в задната стая.

Както беше застанала с шишенцето в ръка, започна да трепери. Зад нея подрънкваше стъкло. Изтегли капачето и измъкна топчето памук. Вътре имаше бели таблетки — изсипа една на треперещата си длан, напъха памука и натисна капачето. Зад нея подрънкваше стъкло.

Появи се мистър Корнел с картонена чаша вода и тя я пое.

— Благодаря. — Сложи таблетката на езика си, пийна и преглътна.

Мистър Корнел пишеше на бял кочан. Темето му бе плешиво, сякаш през средата на главата му се бе протегнал някакъв разплут белезникав гол охлюв, нашарен тук-таме с няколко кестеняви косъма, залепени напъряко. Допи водата, остави чашата и прибра шишенцето в чантата си. Зад нея подрънкваше стъкло.

Мистър Корнел ѝ поднесе кочана с усмивка и ѝ предложи писалката си. Беше грозен — с малки очички и почти без брадичка. Джоана пое писалката.

— Имате красива жена — каза му тя, докато подписваше кочана. — Хубава, работна, покорна на своя бог и господар. Вие сте щастливец. — Подаде му писалката. Той я пое. Лицето му бе пламнало.

— Знам — отвърна мистър Корнел, без да вдига поглед.

— Този град е пълен с щастливци като вас — отбеляза тя. — Лека нощ.

— Лека нощ — отвърна той.

— Лека нощ — обади се мисис Корнел. — Заповядайте пак.

Джоана излезе на ярко осветената за Коледа улица. Минаха няколко коли. Гумите им свистяха.

Прозорците на Мъжкото дружество светеха. Светеха и прозорците на други къщи нагоре по хълма. В някои от тях проблясваха червени, зелени и оранжеви светлинки. Пое дълбоко нощния въздух, прегази с ботушите си струпания сняг и пресече улицата. Тръгна към ярко осветения коледен декор и се спря пред него. Мария, Йосиф и младенецът, агънцата и теленцата около тях — всички бяха като живи, също като в Дисниленд.

— И вие ли можете да говорите? — запита тя Мария и Йосиф.

Не получи отговор, те само продължаваха да се усмихват. Постоя известно време — вече не трепереше — и тръгна обратно към библиотеката. Влезе в колата, запали я и включи фаровете — направи маневра и подкара покрай яслите нагоре към къщи.

Вратата се отвори още докато вървеше по пътеката.

— Къде беше? — извика Уолтър.

Изтръска снега от ботушите си, като ритна няколко пъти стъпалото пред входа.

— В библиотеката.

— Защо не се обади? Помислих, че си катастрофирала в този сняг...

— Пътищата са почистени — отговори тя и изтри ботушите си на изтривалката.

— Трябваше поне да се обадиш. Минава шест часът.

Тя влезе и той затвори вратата. Остави чантата си на стола и започна да си сваля ръкавиците.

— Как мина при лекарката? — запита той.

— Беше много мила. Съчувствуваше ми.

— И какво каза?

Тя мушна ръкавиците в джобовете си и започна да си разкопчава палтото.

— Смята, че имам нужда от малко терапия. Да преценя някои неща, преди да се пренесем. Разпъната съм от противоречиви изисквания. — Съблече си палтото.

— Звучи разумно — заяви той. — Поне на мен така ми се струва. А на тебе?

Тя погледна палтото, което държеше за подплатата на яката, и го пусна върху чантата на стола. Ръцете и бяха студени — разтърка длани, без да откъсва очи от тях.

Погледна Уолтър. Той я наблюдаваше внимателно с вдигната глава. Беше леко брадясал и наболата четина затъмняваше трапчинката на брадичката му. Лицето му сякаш бе по-кръгло отпреди — беше напълнял, — а под ясносините му очи бяха започнали да се образуват торбички. Всъщност на колко години беше? На следващия си рожден ден — трети март — щеше да навърши четиридесет.

— На мене — проговори тя — ми се струва, че съм направила грешка, много голяма грешка. — Отпусна ръце и изтри длани в полата си. — Ще взема Пит и Ким в града, при Шеп и...

— Защо?

— ... и Силвия или в хотел. Ще ти се обадя след ден-два. Или ще накарам някой да ти се обади. Някой адвокат.

Той я гледаше втрещен.

— Какво искаш да кажеш?

— Вече знам — отвърна му тя. — Прегледах старите броеве на „Степфордска хроника“. Знам какво е работил Дейл Коба и с какво се занимава сега, заедно с другите... гении от „Компю-Тек-Инстатрон“.

Уолтър продължаваше да я гледа втрещено, само за миг затвори очи.

— Не знам за какво говориш — рече той.

— Престани да се правиш на луд!

Тя се въртна и тръгна през вестибюла към кухнята, като палеше по пътя си лампите. Порталът към хола беше тъмен. Обърна се — Уолтър стоеше на вратата.

— Нямам никаква представа за какво говориш — повтори той.

Тя мина покрай него.

— Спри да лъжеш! Лъжеш ме от деня, в който направих първата си снимка. — Обърна се и тръгна нагоре по стълбата.

— Пит! Ким!

— Няма ги.

Погледна надолу през перилата и видя, че Уолтър тръгва след нея.

— Когато не се прибра — взе да обяснява той, — реших, че ще е най-добре да не спят тук. Помислих си, че ако нещо е станало...

Тя се обърна и впери очи в него.

— Къде са децата?

— У приятели. Не се безпокой.

— Кои приятели?

Той вече беше пред стълбата.

— Добре са, не се безпокой.

Погледите им се срещнаха — тя намери с ръка перилото и се хвана за него.

— Сега ли ще празнуваме? Това ли е въпросната почивка без децата?

— Мисля, че трябва да полегнеш за малко — каза той. Опря ръка на стената, а другата сложи на перилото. — Говориш несвързано, Джоана! И какво ти пречи точно Дис, защо го намесваш и него? Ами това, което току-що каза, че те лъжа?

— Какво ти се наложи да направиш? — запита тя. — Да избързаш с поръчката? Затова ли всички бяха толкова заети през

седмицата? Коледни играчки! Врели-некипели! Какво правихте? Изпробвахте размера?

— Джоана, аз наистина не знам за какво...

— За чувелото ти говоря! — извика тя и се наведе към него, без да пуска перилото. — За работа! А колко прекрасно ще звучи: „Съдебната зала бе разтърсена от новите показания по аферата...“ Губиш си времето с тръстове и имоти, а на теб мястото ти е в съдебната зала. Колко струва? Ще ми кажеш ли? Умирам да разбера каква е горе-долу цената на една неизлизаща от кухнята съпруга с големи цици и без всякакви претенции? Обзалагам се, че е цяло състояние. Или в името на високохуманните идеи, за които се бори вашето Мъжко дружество, ви ги дават съвсем евтинко? А къде хвърляте ония, истинските? В пещта? В Степфордското езеро?

Уолтър я гледаше, разперил ръце между стената и перилото.

— Иди горе и легни — каза той.

— А, не, излизам.

Той поклати глава.

— Не. Докато говориш така, няма да мръднеш оттук. Качи се и си почини.

Тя слезе едно стъпало.

— Няма да стоя тук и да чакам да ме...

— Не ти разрешавам да излизаш! — каза той. — Качи се и си легни. Като се успокоиш, ще... се постареем да поговорим разумно.

Погледна го — беше ѝ препречил пътя, облегнал една ръка на стената, а другата на перилата — погледна палтото си на стола, обърна се и се качи бързо по стълбите. Влезе в спалнята и затвори вратата. Превъртя ключа и запали лампите. Отиде до гардероба, дръпна едно чекмедже и извади голям бял пуловер, тръсна го и мушна ръце в ръкавите. Изтегли високата яка от главата си, събра косата си и я пусна. Дръжката на вратата помръдна и сетне се почука.

— Джоана?

— Разкарай се! — извика тя, като дръпна пуловера надолу. — Почивам си. Ти каза да почивам.

— Пусни ме за минута.

Гледаше вратата. Не отговори нищо.

— Джоана, отключи.

— По-късно — обади се тя, — искам малко да остана сама.

Стоеше неподвижна, с очи, вперени във вратата.

— Добре. По-късно.

Стоеше и слушаше. Тишина. Обърна се към гардероба и отвори най-горното чекмедже. Разрови го и извади чифт бели ръкавици. Нахлузи ги, измъкна дълъг шал на райета и го уви около врата си. Отиде до вратата, послуша се и угаси лампите. Придвижи се към прозорците и вдигна пердето. Пътеката беше осветена. Дневната на Клейбрукови светеше, но беше празна. Горните прозорци бяха тъмни.

Отвори внимателно прозореца — отвън имаше кепенци. Беше забравила за тия проклети кепенци! Побутна ги отдолу. Бяха затегнати и не помръдваха. Удари ги със стегнатия си в ръкавица юмрук, сетне ги блъсна с две ръце. Поддадоха — открехнаха се близо педя отдолу и спряха. Малките метални скоби от двете страни бяха разтегнати докрай. Трябваше да ги развинти и да ги освободи от рамката на прозореца.

На снега под прозореца се разля светлина. Той беше в кабинета. Стоеше изправен и се заслушваше. От телефона на нощната масичка зад нея се чу тихо позвъняване, след това пак — дълго, късо, дълго. Той въртеше телефона в кабинета. Вероятно се обаждаше на Дейл Коба, да му каже, че тя е там. Да продължат с изпълнението на плана. Да пуснат в ход системата.

Бавно, на пръсти Джоана се промъкна до вратата, послуша се, отключи се и отвори. Ръката ѝ не изпускате дръжката. Космическият пистолет на Пит лежеше до прага на стаята му. Чувахе приглушения говор на Уолтър. На пръсти се добра до стълбите и заслиза бавно и тихо, притисната към стената, като надничаше през перилата към вратата на кабинета.

— ... не съм сигурен, че ще мога да се справя сам с нея.

Този път си много прав, адвокате. Няма да можеш!

На стола до външната врата нямаше нищо — палтото и чантата ѝ (с ключовете от колата и портмонето) бяха изчезнали.

Все пак по-добре да се измъкне през вратата, отколкото да се бори с прозореца.

Стигна до хола. Той говореше, сетне замълча. Да потърси ли чантата? Уолтър се размърда в кабинета, тя се шмугна във всекидневната и притисна гръб към стената.

Чу стъпките му в хола — приближи до вратата и спря. Тя притаи дъх. Долови леко съскане — звук, който обикновено издаваше, преди да се заеме с нещо важно, да постави кепенците или да сглоби велосипеда. (Да убие жена си? Дали все пак ловецът Коба не вършеше тези услуги?) Затвори очи и се постара да не мисли — боеше се, че мислите ѝ някак ще стигнат до него.

Стъпките му тръгнаха бавно нагоре по стълбите.

Отвори очи, изпусна на части въздуха от гърдите си и зачака да се отдалечи още. Прекоси безшумно всекидневната, заобиколи столовете и масичката с лампата, отключи вратата към двора и я отвори. Отключи външната врата, избута с нея натрупания сняг и се измъкна.

Побягна. Тичаше с разтуптяно сърце, тичаше покрай тъмните стволове на дърветата по снега, отъпкан от шейната и покрит със следи от ботушките на Пит и Ким, тичаше неспирно. Вкопчи се в едно дърво, заобиколи го и се втурна към друго, като се препъваше и опипваше ствол след ствол. Тичаше, препъваше се, ловеше се за стволовете и гледаше да се движи все по средата на дългия пояс дървета, които отделяха къщите на Феървю от къщите на Харвест.

Трябваше да се добере до Рутан. Рутан щеше да ѝ даде пари и палто, щеше да ѝ услужи с телефона да извика такси от Истбридж или някого от града — Шеп, Дорис, Андреас, — някой, който щеше да я отведе с кола.

Не биваше да се безпокои за Пит и Ким. На всяка цена трябваше да си внуши, че нищо лошо няма да им се случи. А сетне, щом се добереше до града, щеше да се обърне за помощ към някои хора, щеше да наеме адвокат и да си ги вземе от Уолтър. Вероятно за тях сега се грижеха прекрасно Боби, Карол или Мери Ан Ставрос, или по-точно чучелата, носещи тези имена. Трябваше да предупреди и Рутан. Може би дори щяха да тръгнат заедно, въпреки че Рутан имаше още време.

Стигна до края на дървесната ивица, увери се, че не идва кола, и претича през Уинтър Хил Драйв. От отсрещната страна се виждаше редица ели, покрити със сняг. Тя забърза и се скри зад тях, с ръце, кръстосани пред гърдите, мушнала премръзналите си в тънките ръкавици длани под мишниците.

Гуендолин Лейн, където живееше Рутан, се намираше някъде близо до Шорт Ридж Хил, след къщата на Боби. Дотам имаше близо един час път. Дори повече заради снега и тъмнината. Не искаше да спира кола, защото се боеше, че вътре може да се окаже Уолтър, а тя щеше да разбере това твърде късно. Не само Уолтър, сети се внезапно тя. Сега може би всички я търсят — кръстосват пътищата с фарове и фенерчета. Как ще я оставят да избяга, нали ще ги издаде? Всеки мъж представляваше заплаха, всяка кола криеше опасност. Трябваше да се увери, че мъжът на Рутан не си е вкъщи, преди да натисне звънеца. Щеше да надникне през прозорците.

Господи, дали щеше да се измъкне? Досега явно никой не бе успял. Но може би нито една от жените не бе правила опит. Боби не, Чармейн също не. Вероятно тя беше първата, досетила се навреме. Ако беше навреме...

Изостави Уинтър Хил и забърза надолу по Талкът Лейн. Светнаха фарове и една кола се зададе от отсрещната страна на пътя. Клекна до паркиран наблизко автомобил и замря. Светлината се плъзна под нея и колата отмина. Изправи се и се огледа — колата вървеше бавно и беше сигурна, че от нея насочват фенерче към фасадите на къщите и струпания сняг.

Продължи бързо надолу по Талкът край смълчаните къщи с празнично осветени коледни прозорци и украсени врати. Краката ѝ бяха премръзнали, но това не ѝ пречеше. Оттатък Талкът започваше Оулд Норуд Роуд, а оттам щеше да тръгне или по Чимни Роуд, или по Хъникът.

Наблизко залая куче, лаеше гневно, но скоро след като отмина, спря. Черен клон от дърво лежеше на отъпкания сняг.

Настъпи го с ботушите си, отчупи половината и продължи да бърза, хванала студения клон, който мокреше ръката ѝ през тънката ръкавица.

По Пайнтри Лейн блесна светлина. Шмугна се в сянката между две къщи и затърча през снега към покрит с бял купол храст, сгуши се задъхана зад него, стиснала клона в премръзналата си ръка. Огледа къщите — задните им прозорци светеха. От покрива на една къща се

издигна сноп червени искри, които затанцуваха и угаснаха между звездите.

Светлината се появи отново — местеше се между две къщи. Тя се дръпна зад храста. Разтърка коляно през чорапа и затопли другото под лакътя си.

Светлината лазеше по снега към нея, докосна полата и, ръкавицата...

Зачака. След малко надникна иззад храста. Тъмна мъжка фигура се движеше в посока към къщите след местещия се светъл кръг върху снега. Почака още, докато мъжът се скри, изправи се и забърза към следващата улица. Хикъри Лейн? Или Суицър Лейн? Не беше сигурна коя е, но и двете водеха към Шорт Ридж Роуд.

Краката ѝ бяха станали на кокал, въпреки вълнената подплата на ботушите.

Светлината я заслепи, тя се обърна и побягна. Насреща ѝ връхлетя друга светлина и тя се затича настрани, сви по стръмна, почистена от снега алея, покрай гараж, и се запрепъва по някакъв заснежен баир. Подхлъзна се и падна, изправи се с мъка, без да изпуска клона. Светлините подскачаха към нея. Нанадолнището свърши и тя побягна по равния сняг. Освети я ярък лъч. Обърна се задъхана и остана на място.

— Махайте се — изкрещя тя към настъпващите светлини, две от едната страна, една от другата. Вдигна клона. — Махайте се!

Лъчите подскочиха още един-два пъти, но по-бавно, и спряха. Блясъкът им я заслепяваше.

— Махайте се — изкрещя тя и си засенчи очите.

Светлините отслабнаха. Чу гласовете им.

— Загасете. Няма да ви направим нищо лошо, мисис Еберхарт.

— Не се ссстрахувайте, ние сме приятели на Уолтър. — Светлината угасна и тя си свали ръката. — И ваши приятели. Аз съм Франк Роденбери. Вие ме пппознавате.

— Не се притеснявайте, никой няма да ви стори нищо лошо.

Пред нея стояха силуети, по-тъмни от тъмнината наоколо.

— Не се приближавайте — каза тя и вдигна клона.

— Оставете това.

— Няма да ви направим нищо.

— Тогава се махнете — отвърна тя.

— Вссички са на крак и ви ттърсят — обади се гласът на Франк Роденбери. — Уолтър се тревожи.

— Не се съмнявам — рече тя.

Тримата мъже стояха на три-четири метра от нея.

— Не трябва да тичате из града така без палто — заговори единият.

— Махайте се — повтори тя.

— Ссвалете клона — настоя Франк. — Никой няма да ви зззакачи.

— Мисис Еберхарт, говорих по телефона с Уолтър преди по-малко от пет минути. — Беше мъжът в средата. — Знам какво сте си вътълпили. Не е вярно, мисис Еберхарт. Повярвайте ми, просто не е така.

— Никой не ппправи работи — добави Франк.

— Смятате ни за много по-умни, отколкото сме — продължи средният. — Роботи, които шофират? И готвят? И подстригват деца?

— И толкова естествени на вид, че дори децата не го забелязват? — проговори третият. Беше нисък и дебел.

— Изглежда, мислите, че градът е пълен с гении — рече средният. — Повярвайте ми, ние далеч не сме толкова гениални.

— Вие качихте хората на Луната — заяви тя.

— Кой по-точно? — запита той. — Аз не съм. Франк, качвал ли си някого на Луната? Бърни, ти?

— Не съм — каза Франк.

Ниският се засмя.

— Нито пък аз, Уин. Не си спомням такова нещо.

— Мисля, че ни бъркате с едни други хора — продължи средният. — Май с Леонардо да Винчи или Алберт Айнщайн.

— Опазил ни бог! — обади се ниският. — Притрябвали са ни работи-съпруги. Искаме истински жени.

— Махнете се, оставете ме на мира! — настоя тя.

Продължаваха да стоят пред нея, по-тъмни от тъмнината наоколо.

— Джоана — започна Франк, — ако бяхте ппправа и ние можехме да изработваме такива фантастични живи роботи, не смятате

ли, че щяхме да припечелваме от тях?

— Вярно — обади се средният. — Всички щяхме да сме тъпкани с пари при такива знания и възможности.

— Може би и това ще стане — отвърна тя. — Може би това е само началото.

— Гледай ти, какъв човек! — възкликна средният. — Има готов отговор за всичко. Вие трябваше да станете адвокат, не Уолтър.

Франк и ниският се засмяха.

— Хайде, Джоана — каза Франк, — ммахнете тази тояга или каквото е там и...

— Отивайте си и ме оставете да вървя накъдето съм тръгнала — рече тя.

— Не можем да направим това — заяви средният. — Ще хванете пневмония. Или ще ви прегази кола.

— Отивам у една приятелка. След няколко минути ще съм на топло. Вече щях да съм там, ако не бяхте... Божичко...

Пусна клона и си разтри ръката, сетне очите и челото. Трепереше цялата.

— Ще ни оставите ли да ви докажем, че грешите? — заговори средният. — После ще ви заведем вкъщи и там, ако е нужно, ще извикаме лекар.

Тя се вгледа в тъмния силует.

— Да ми докажете?

— Ще ви заведем в самата сграда, в Мъжкото дружество...

— Не, в никакъв случай.

— Секунда само, изслушайте ме, моля ви. Ще ви заведем в сградата и ще можете да я разгледате от мазето до тавана. Сигурен съм, че при тези обстоятелства никой няма да възрази. Ще видите, че...

— Кракът ми няма да стъпи там!

— Ще видите, че няма фабрика за работи — продължи той. — Има бар, стая за карти, няколко други стаи, и толкова. Има прожекционен апарат и няколко забранени филма, няма що, голяма тайна.

— И няколко ротативки — добави ниският.

— Няма да стъпя там без въоръжена охрана — заяви тя. — И то от жени.

— Ще ви оставим сссам да разгледате всичко — каза Франк. — Вътре няма да има ннникакви хора.

— Няма да отида — отсече тя.

— Мисис Еберхарт — каза средният, — стараем се да сме внимателни с вас, но нямаме намерение да стоим тук безкрайно и да водим безсмислени разговори.

— Почакайте малко — намеси се ниският. — Имам една идея. Ако някоя от жените, които смятате за работи, си пореже пръста и потече кръв? Ще ви убеди ли това, че е жив човек? Или ще решите, че правим работи с кръв под кожата?

— Каква ужасна идея! — възкликна средният.

— Не можеш да... нннакараш някоя жена да се пореже само за да... — възрази Франк.

— Моля ви, нека тя да отговори. Е, мисис Еберхарт? Това ще ви убеди ли? Ако си пореже пръста и потече кръв?

— Бърни...

— Дявол да го вземе, оставете тя да отговори!

Джоана ги гледаше втрещено и кимна.

— Ако потече кръв — рече тя. — Ще... повярвам, че е... истинска...

— Не можем да караме никоя жена да се порязва. Не можем да...

— Боби ще го направи — заяви тя, — ако е наистина Боби. Тя ми е приятелка. Боби Маркоуи.

— На Фокс Холоу Лейн? — запита ниският.

— Да.

— Виждате ли, няма проблем! Това е на две минути оттук. Помислете за миг. Не се налага да се връщаме чак в центъра и няма да караме мисис Еберхарт да ходи никъде където не иска...

Всички мълчаха.

— Идеята не е ллоша — продума Франк. — Бихме могли да поговорим с мисис Маркоуи...

— Няма да потече кръв — обади се Джоана.

— Ще ѝ потече — настоя средният. — И когато потече, ще разберете, че сте сгрешили, и ще ни позволите да ви закараме вкъщи при Уолтър, без да спорите повече.

— Ако потече кръв, да.

— Добре — реши той. — Франк, изтичай напред, виж дали си е вкъщи и ѝ обясни. Ще оставя фенера на земята, мисис Еберхарт, Бърни и аз ще се отдалечим, а вие ще го вземете и ще ни последвате на каквото искате разстояние. Обаче ще ни осветявате, за да знаем, че сте там. Оставям ви палтото си, облечете го. Чувам как ви тракат зъбите.

Вече знаеше, че е направила грешка. Беше объркана, премръзнала, мокра, уморена, гладна и разпъвана на осемнайсет части от противоречиви чувства. Включително и това, че ѝ се ходеше в тоалетната.

Ако бяха убийци, щяха да я убият още тогава. Клонът нямаше да ги спре — трима мъже срещу една жена. Вдигна го и го погледна. Вървеше бавно, краката я боляха. Пусна клона на снега. Ръкавицата ѝ беше мокра и мръсна, пръстите ѝ — замръзнали. Сви ги и мушна ръка под мишница. Другата ѝ ръка едва крепеше дългия и тежък фенер.

Мъжете я следваха със ситни крачки. Ниският носеше кафяво палто и червена кожена шапка, а по-високият — зелена риза и велурени панталони, напъхани в кафяви ботуши. Имаше червеникаворуса коса.

Палтото му от агнешка кожа топлеше раменете ѝ. Мирисът му беше силен и хубав — на животни, на живот. От ръката на Боби щеше да потече кръв. Всичко бе някакво съвпадение. Това, че Дейл Коба бе един от създателите на работи в Дисниленд, че Клод Аксхелм се смята за Хенри Хигинс, че Айк Мазард рисува ласкателните си скици. Съвпадение, което я бе докарало до... лудост. Да, лудост („Не намирам, че състоянието ви е тежко — каза усмихнатата доктор Фанчър. — Наистина съм сигурна, че мога да ви помогна.“).

От Боби щеше да потече кръв и тя щеше да си иде вкъщи на топло.

Вкъщи, значи, при Уолтър?

Кога всъщност бе започнало това — недоверието ѝ към него, чувството, че между тях се е появила пропаст? Чия бе грешката?

Лицето му беше напълняло. Защо го забеляза едва днес? Може би снимките и работата във фотолабораторията ѝ отнемаха твърде много време? Ще се обади на д-р Фанчър още в понеделник, ще легне

на кафявата кожена кушетка, може би малко ще поплаче и ще се опита да гледа по-леко на нещата.

Мъжете я чакаха на ъгъла на Фокс Холоу Лейн. Направи усилие и закрачи по-бързо.

Франк чакаше пред ярко осветената врата на Боби. Мъжете поговориха с него, а когато тя закрачи бавно по пътеката към къщата, се обърнаха към нея. Франк ѝ се усмихна.

— Боби каза, че е съгласна. Ако от това ще се почувствувате по-добре, ще го направи с удоволствие.

Джоана подаде фенерчето на мъжа със зелената риза. Лицето му беше широко и загрубяло — лице на здравеняк.

— Ще почакаме тука — заяви той и взе палтото от раменете ѝ.

— Не е нужно тя да...

— Не, вървете — настоя той. — Иначе после пак ще започнете да си навивате разни неща на пръста.

Франк излезе на прага.

— В кухнята е — рече той.

Тя влезе в къщата. Обгърна я топлина. Отгоре гърмеше рок музика. Прекоси вестибюла. Ръцете я боляха и тя се опитваше да раздвижи вкочанените си пръсти. Боби я чакаше в кухнята, обута в червени панталони и с престилка, на която бе апликирана огромна червена маргарита.

— Привет, Джоана — каза тя и се усмихна.

Боби наистина бе красива и с голям предизвикателен бюз. Не беше робот.

— Привет — отвърна Джоана. Задържа ръката си на вратата и се облегна на нея.

— Съжалявам, че си в такова състояние — рече Боби.

— И аз съжалявам — отвърна Джоана.

— Нямам нищо против да си резна пръста, ако това ще те успокои. — Отиде до шкафа. Вървеше с равномерна крачка, спокойно и грациозно. Отвори чекмедже.

— Боби — започна Джоана. Затвори и отвори очи. — Наистина ли си Боби?

— Разбира се — отвърна Боби с нож в ръка. Отиде до умивалника. — Ела насам. Оттам няма да видиш.

Рок музиката гърмеше още по-силно.

— Какво става горе? — попита Джоана.

— Не знам — отвърна Боби. — Дейв е горе с момичетата. Ела насам. Нали трябва да видиш?

Ножът беше голям, с остър връх.

— Ще си ампутираш ръката с това нещо — отбеляза Джоана.

— Ще внимавам. Хайде! — каза Боби с усмивка и ѝ махна с големия нож в ръка.

Джоана се изправи и свали ръка от вратата. Влезе в кухнята — толкова излъскана и подредена, толкова нетипична за Боби. Сепна се. Спря. „Музиката е, ако започна да викам — помисли си я. — Боби няма да си пореже пръста, тя ще ме...“

— Хайде — повтори Боби, застанала до умивалника, и махна с острия като бръснач нож.

„Наистина ли няма за какво да се тревожа, д-р Фанчър? След като продължавам да си мисля, че са работи, а не жени? И че Боби е готова да ме убие? При това положение смятате ли, че можете да ми помогнете?“

— Няма нужда да се порязваш — каза Джоана.

— Това ще те успокои.

— След Нова година ще ида на лекар. Това ще ме успокои. Поне така се надявам.

— Хайде — настоя Боби. — Мъжете чакат.

Джоана тръгна към Боби, застанала до умивалника с ножа в ръка, толкова истинска на вид — кожа, очи, коса, ръце, гърди, които се повдигат ритмично под престилката. Не можеше да е робот, просто не можеше, и това е то.

Мъжете стояха пред вратата, мушнаха ръце дълбоко в джобовете, и от дъха им се вдигаха облаци пара. Франк се клатушкаше в такт със силната рок музика.

— Защо се бави толкова? — обади се Бърни.

Уин и Франк свиха рамене. Рок музиката гърмеше.

— Ще се обадя на Уолтър да му кажа, че сме я открили — каза Уин и влезе в къщата.

— Вземи ключовете от ккколата на Дейв — подвижна Франк след него.

---

[1] Американски киноартист (1904–1964), изпълнител на роли на злодеи. — Б.пр. ↑

[2] Нецо, което вече се е случвало (фр.). — Б.пр. ↑

[3] Роман от английския писател Джон Фаулз. — Б.пр. ↑

[4] Английски мебели от края на XVIII век. — Б.пр. ↑

3

Паркингът на пазара беше почти пълен, но тя намери хубаво място, близо до входа, и това, наред с галещата топлина на слънчевите лъчи и влажния, сладък аромат на въздуха, който пое, като слезе от колата, понамали досадата ѝ от предстоящото пазаруване.

Мис Остриън се зададе откъм входа на магазина — накуцваше и се подпираше на бастуна си. Носеше малък хартиен плик в ръка. На приличното ѝ на „дама купа“ бяло лице се появи приятелска усмивка (да вярва ли на очите си?). Нима се усмихваше на нея?

— Добро утро, мисис Хендри — поздрави я мис Остриън.

Виж ти! Значи черният цвят не бил чак толкова непоносим.

— Добро утро — отвърна мисис Хендри.

— Ето че и март се изниза. Като по пантофки, нали?

— Да, макар че в началото ни накара да обуюем туристически обувки.

Мис Остриън спря и я загледа.

— Не сте идвали в библиотеката от месеци. Надявам се, че не сме ви загубили заради телевизията.

— Не, аз не съм привърженица на телевизията — усмихна се тя.
— Имах много работа.

— Нова книга?

— Да.

— Много хубаво. Информирайте ме кога ще излезе, за да поръчаме бройки.

— Ще ви информирам. И скоро ще намина. Почти съм привършила книгата.

— Желая ви приятен ден — рече мис Остриън с усмивка и закуцука, подпирайки се на бастуна.

— Благодаря. Приятен ден и на вас.

Ето че осигури една продажба. Дали не беше свръхчувствителна? Може би мис Остриън се държеше хладно и с белите, преди да поживеят тук няколко месеца, за да ги опознае?

Вратите на супермаркета се отвориха пред нея и тя взе една празна количка. По пътеките се нижеше обичайният за събота сутрин парад. Влезе бързо и започна да взема това, от което се нуждае, като се завираше с количката в различните щандове.

— Извинете. Извинете, моля.

Все още я дразнеше начинът, по който пазаруваха тук — едва-едва, плъзгаха се, танцуваха бавно наоколо, като че ли държаха никога да не се изпотят. Дали не се дължеше на това, че всички тук са бели? Дори количките си пълнеха така! Тя можеше да обиколи целия супермаркет, докато те изминат една пътека.

Към нея се приближи Джоана Еберхарт. Изглеждаше чудесно в бледосиньото си палто, силно пристегнато с колан. Имаше хубава фигура и изглеждаше по-красива, отколкото я помнеше Рутан — тъмната ѝ коса блестеше, опъната назад в елегантна прическа. Вървеше бавно и оглеждаше рафтовете.

— Здравей, Джоана — подвижна Рутан.

Джоана спря и я погледна с кафяви, оградени с гъсти ресници очи.

— Рутан! — възкликна тя и се усмихна. — Здравей! Как си?

Устните ѝ бяха свежи и нежно извити като лък, кожата — розова и съвършена.

— Добре съм — отвърна ѝ Рутан с усмивка. — А теб няма защо да те питам. Изглеждаш прекрасно!

— Благодаря. Напоследък се грижа повече за себе си.

— Личи си — отбеляза Рутан.

— Извинявай, че не ти се обадох.

— Няма нищо. — Рутан намести количката си пред тази на Джоана, за да могат да минават хората.

— Искях да ти се обадя — продължи Джоана, — но имам толкова работа вкъщи. Знаеш какво е.

— Няма нищо — повтори Рутан, — и аз бях заета. Почти завърших книгата. Остават ми още една голяма и няколко малки илюстрации.

— Поздравявам те — каза Джоана.

— Благодаря. А ти с какво се занимаваш? Правила ли си интересни снимки?

— А, не — отвърна Джоана. — Вече не се занимавам с фотография.

— Така ли?

— Да. Не съм особено талантлива и губех много време. Реших, че мога да го използвам по-добре.

Рутан я загледа.

— Ще ти се обадя тези дни, като посвърша работата — продължи Джоана с усмивка.

— Но с какво друго се занимаваш освен с домакинство? — запита Рутан.

— Всъщност с нищо друго. Домакинската работа ми е достатъчна. Преди смятах, че трябва да имам и други интереси, но сега съм по-спокойна и по-щастлива. Семейството ми също е по-щастливо. Това е важното, нали?

— Да, може би е така — каза Рутан.

Погледна количките, които държаха. Нейната — пълен хаос, на Джоана — спретнато подредена.

— Все пак можем да отидем да обядваме заедно — каза тя, загледала в Джоана. — Още повече, че свършвам книгата.

— Може. Радвам се, че те видях.

— Аз също.

Джоана отмина усмихната, спря, взе кутия от рафта, огледа я и я нагласи в количката си. Сетне се отдалечи по пътеката на супермаркета. Рутан постоя и я погледа, обърна се и тръгна в обратна посока.

Не можеше да седне да работи. Крачеше назад-напред из малката стая, гледаше през прозореца как Чики и Сара си играят с момичетата на семейство Кохейн, разлистваше купчината завършени илюстрации, които ѝ се струваха далеч не толкова забавни и добре направени, както смяташе преди.

Когато накрая успя да поработи върху илюстрацията на Пени на кърмата на кораба, беше станало пет часът. Слезе в кабинета.

Ройъл седеше и четеше „Мъже на групи“, краката му, обути в сини чорапи, бяха на възглавничката.

— Свърши ли? — запита той.

Беше закрепил рамките на очилата си с лейкопласт.

— По дяволите, не. Току-що започнах.

— Как така?

— Не знам. Нещо ме смущава. Слушай, ще ми направиш ли една услуга? Тъкмо ми потръгна и искам да продължа да работя.

— За вечерята ли става дума?

Тя кимна.

— Заведи ги в пицарията или в „Макдоналдс“.

— Добре — рече той и взе лулата си от масата.

— Искам да свърша. Иначе няма да се чувствавам добре в събота и неделя, когато ще сме сами. — Той остави книгата отворена на коленете си и взе прибора за чистене на лула от масата.

Понечи да тръгне, но спря и го погледна.

— Сигурен ли си, че нямаш нищо против?

Той чистеше лулата с въртеливи движения.

— Разбира се, — отвърна той. — Работи спокойно. — Погледна я и се усмихна. — Нямам нищо против.

ПЪРВА ЧАСТ

ДОРОТИ

Досега всичко се нареждаше според плановете му, но ето че тя щеше да ги съсипе. Омраза бликна в него, вля се в жилите му и скова лицето със стиснатите до болка челюсти. Все пак добре, че лампите бяха загасени.

А тя продължаваше тихичко да хлипа в мрака, притиснала лице към голите му гърди. Сълзите и дъхът и пареха. Искаше му се да я отблъсне.

Най-сетне лицето му се отпусна. Той я обгърна с ръка и погали гърба ѝ. Беше топъл или по-скоро ръката му бе студена. Усети, че целият се е вкочанил. Под мишниците му се стичаше ледена пот, а ето че и краката му започнаха да потреперват — това му се случваше винаги, когато нещата приемаха неочакван обрат и го заварваха безпомощен и неподготвен. Полежа неподвижно, докато треперенето премина. Със свободната си ръка придърпа одеялото върху раменете ѝ.

— Сълзите няма да ти помогнат — каза ѝ той тихо.

Тя послушно се опита да спре да плаче, като поемаше дълбоко въздух и почти се задавяше. Изтри очи в протрития кант на одеялото.

— Това е... защото толкова дълго мълчах. Знам го от дни, от седмици. Не исках да казвам нищо, докато не съм сигурна...

Ръката му върху гърба ѝ беше станала по-топла.

— Не е ли възможно да има грешка? — Той говореше шепнешком, макар че къщата беше празна.

— Не.

— Откога?

— Почти два месеца. — Тя вдигна лицето си от гърдите му и в тъмното той усети погледа ѝ върху себе си. — Какво ще правим?

— Не си казала на лекаря истинското си име, нали?

— Не. Но той разбра, че го лъжа. Беше ужасно...

— Ако баща ти открие...

Тя отпусна глава и запита повторно, почти допряла лице до гърдите му:

— Какво ще правим? — Зачака неговия отговор.

Той се отмести малко, сякаш да подчертае важността на това, което ще каже, с надеждата, че тя ще се отдръпне, тъй като тежестта върху гърдите вече му досаждаше.

— Слушай, Дори — рече той. — Знам, че ти се ще да кажа, че ще се оженим веднага, още утре. И аз искам да се ожения за теб. Повече от всичко на света. Кълна ти се, че искам. — Той замълча. Обмисляше внимателно думите си. Тялото ѝ, свито до неговото, беше неподвижно. Цялата се бе превърнала в слух. — Но ако се оженим така, без дори да съм се запознал с баща ти, и след седем месеца се роди бебе, ти сама знаеш какво ще направи той.

— Нищо не може да направи — възрази тя. — Аз съм навършила осемнайсет години. Щом съм навършила осемнайсет, вече е разрешено. Какво може да направи?

— Не говоря за анулиране на брака или нещо подобно.

— Какво тогава? Какво имаш предвид? — питаше умолително тя.

— Парите — рече той. — Дори, знаеш го какъв човек е той. Какво ми каза ти за него, за тия негови принципи и благочестив морал? Майка ти му изневерила един-единствен път и когато той научил след цели осем години, се развел с нея, развел се, без да го е грижа за теб и за сестрите ти, без да го е грижа за това, че тя е болна. Какво мислиш би направил с теб? Ще те зачеркне от паметта си. Един цент няма да видиш от парите му.

— Не ме интересуват парите му — каза тя разгорещено. — Мислиш ли, че ме интересуват?

— Да, но мене ме интересуват, Дори. — Ръката му започна отново да гали гърба ѝ. — Не заради самия мен. Кълна ти се, не мисля така заради себе си. А заради теб. Какво ще стане с нас? И двамата ще трябва да напуснем колежа, ти, за да се грижиш за детето, а аз, за да работя. И какво ще работя? Хлапак без диплома, учил-недоучил? Такива с лопата да ги ринеш. Какво ще стана? Чиновник? Или ще смазвам машините в някоя текстилна фабрика?

— Няма значение...

— Има! Не знаеш какво голямо значение има. Ти си само на деветнайсет години и цял живот си имала пари. Не знаеш какво е да ги

без средства. Аз обаче знам. След по-малко от година ще се хванем за гушите.

— Не, това няма да се случи!

— Добре. Да речем, обичаме се толкова, че за кавга и дума не може да става. Е, и къде ще живеем? В мебелирана стая под наем с... книжни перденца? И ще ядем спагети седем пъти седмично? Нима ще мога да те гледам, че живееш така, и то по моя вина? Няма да издържа... — Той млъкна за миг, сетне довърши тихо: — Ще си платя застраховката и ще скоча под някоя кола.

Тя се разхлипа отново.

Той затвори очи и заговори мечтателно, с успокоителен, напевен глас:

— Бях го измислил така добре. Щях да дойда с теб в Ню Йорк това лято и ти щеше да ме запознаеш с него. Можех да успея да му се харесам. Ти щеше да ми кажеш от какво се интересува, какво обича, какво не обича... — Той спря изведнъж, после продължи. — И щом завършим, щяхме да се оженим. Или още това лято. Можехме да се върнем през септември за последните две години. Малък самостоятелен апартамент, близо до университетското градче...

Тя вдигна глава от гърдите му.

— Защо ме измъчваш? — питаше умолително. — Защо ми говориш тези неща?

— Искам да разбереш колко хубаво, колко прекрасно можеше да бъде.

— Разбирам. Да не мислиш, че не разбирам? — Гласът ѝ затрепери от плач. — Но аз съм бременна. Втори месец. — Настъпи внезапна тишина, сякаш бе спрял да бръмчи някакъв мотор. — Да не би... да не би да се опитваш да се измъкнеш? Да се отървеш, а? Това ли се опитваш да направиш?

— Не! Божичко, Дори, не! — Той я сграбчи за раменете и притегли лицето ѝ до своето.

— Тогава защо се държиш с мен така? Ние трябва да се оженим веднага! Нямаме никакъв избор!

— Имаме избор, Дори — каза той.

Усети как тялото ѝ се сковава.

— Не! — прошепна тя ужасена и заклати решително глава.

— Слушай, Дори! — рече с умолителен глас той, като я държеше здраво за раменете. — Не става дума за операция. Нищо такова. — Хвана брадичката ѝ с една ръка, впи пръсти в бузите ѝ и задържа главата ѝ неподвижна. — Слушай! — Изчака я да се поуспокои. — Има едно момче в колежа, Хърми Годсен. Чичо му е собственик на дрогерия на Университетска и Трийсет и четвърта улица. Хърми продава разни неща, би могъл да намери и някакви хапчета.

Пусна я. Тя мълчеше.

— Не разбираш ли, пиленце? Трябва да опитаме. Много е важно!

— Хапчета... — каза тя замислено, сякаш това бе непозната дума.

— Трябва да опитаме. Би било чудесно!

Отчаяна и объркана, тя поклати глава.

— Господи! Не знам...

Прегърна я.

— Пиленце, обичам те. Не бих позволил да вземеш нещо, което може да ти навреди.

Тя се отпусна и главата ѝ падна на рамото му.

— Не знам... Наистина не знам...

— Ще бъде толкова хубаво — каза той, милвайки я с ръка. — Малко самостоятелно апартаментче. Няма да чакаме хазайката да отиде на кино...

— Откъде знаеш, че... че ще подействат. Ами ако не подействат?

Той пое дълбоко въздух.

— Ако не подействат — целуна я по челото и по бузата, и по крайчеца на устата, — тогава ще се оженим незабавно и по дяволите баща ти и „Кингшип Копър“. Кълна ти се, пиленце, ще се оженим.

Беше открил, че тя обича да ѝ вика „пиленце“. Щом ѝ кажеше „пиленце“ и я прегърнеше, вече бе готова на всичко. Той реши, че това се дължи на студенината между нея и баща ѝ.

Продължи да я целува нежно, да ѝ шепне топли думи и скоро тя се успокои и се отпусна.

Поделиха си една цигара. Дороти я поднасяше първо към неговите устни, а после към своите — цигарата припламваше и

светлинката докосваше за миг рошавата му руса коса и големите сини очи.

Тя хвана цигарата за филтъра и обърна горящия край към очите му. Започна да я движи и да рисува ярки оранжеви кръгове и линии в тъмнината.

— Обзалагам се, че така човек може да хипнотизира някого — каза тя. Бавно описа пред очите му дъга. Слабата ѝ ръка потрепваше леко в сумрака. — Ти си мой роб — прошепна на ухото му тя. — Ти си мой роб и си изцяло под моя власт! Трябва да изпълняваш всяка моя заповед! — Беше толкова трогателна, че той не се сдържа и се усмихна.

Когато изпушиха цигарата, той погледна светещия циферблат на часовника си. Махна с ръката пред нея като диригент и произнесе напевно:

— Май вече трябва да се облечеш. Налага се да се облечеш, защото е десет и двајсет, а трябва да си в общежитието преди единајсет.

Той беше роден в Менасет, в покрайнините на Фол Ривър, Масачузетс. Бе единствено дете. Баща му смазваше машините в една от текстилните фабрики във Фол Ривър и майка му понякога бе принудена да взема за шиене, тъй като закъсваха за пари. Бяха от английски произход, с френска жилка, и живееха в квартал, заселен предимно с португалци. Баща му не виждаше причина да се безпокои от това за разлика от майка му. Тя беше нещастна жена, огорчена от живота — бе се омъжила млада, с надеждата съпругът ѝ да стане нещо повече от обикновен работник.

Още като малък осъзна, че е красив. В неделните дни идваха гости и се възхищаваха от него — каква руса коса, какви ясни сини очи, — но това не допадаше на баща му, който клатеше укорително глава пред гостите. Родителите му се караха много, обикновено задето майка му пилее много време и пари за неговото облекло.

Тъй като тя никога не го бе насърчавала да играе с децата от квартала, първите му няколко дни в училище бяха мъчителни и несигурни. Изведнъж се озова сред голяма група момчета, някои от които му се присмиваха, че е издокаран, подиграваха се и на очевидното му старание да избягва локвите в училищния двор. Един ден, като не издържа повече, той отиде при главатаря на хлапетиите и се изплю върху обувките му. Последва кратък, но яростен бой и в крайна сметка главатарят бе проснат по гръб, а той, притиснал с колене гърдите на момчето, блъскаше главата му в земята. Един учител дотича и прекрати схватката. След това нещата се промениха. Скоро той дори се сприятели с този хлапак.

Успехът му в училище беше добър, тъй че майка му направи сияеше, а и баща му, макар и неохотно, от време на време го хвалеше. Започна да получава още по-добри бележки, щом седна до едно грозновато, но умно момиче, което му беше толкова признателно за няколкото непохватни целувки в съблекалнята, че уж случайно оставяше листата си под носа му по време на изпити.

Ученическите години бяха най-щастливите в живота му — момичетата го харесваха заради външността и чара му, а учителите — защото беше учтив и внимателен, кимаше с глава, щом обясняваха нещо важно, и се усмихваше, когато се опитваха да се пошегуват. Пред момчетата пък изразяваше тъкмо толкова омраза към момичетата и учителите, че да го харесват и те. У дома се чувстваше като същински бог. Накрая дори баща му поомекна и взе да го гледа с уважение, да се възхищава от сина си наравно с майка му.

Когато започна да излиза с момичета, все ги избираше да са от по-богати семейства. Отново възникнаха спорове за джобните пари и за сумите, които се харчат за дрехи. Не се налагаше да спорят дълго, тъй като баща му се противеше с половин уста. Майка му взе да подмята, че му било време да се ожени за някое по-богато момиче. Казваше го само на шега, разбира се, но го повтаряше доста често.

Последната година в гимназията бе председател на класа и се дипломира трети по успех с награди по математика и естествени науки. В училищния албум на випуска беше посочен за най-добър танцьор, най-обичания от съучениците и с най-големи шансове за успех. Родителите му устройоха тържество, на което дойдоха много младежи от по-заможната част на града.

Две седмици по-късно го взеха войник.

През първите няколко дни от военното обучение той все още се перчеше със славата, която бе оставил зад гърба си. Но скоро обезличаващото войнишко ежедневие свали от него тази защитна обвивка и притиснат от смазващата власт на армията, той се почувства хиляди пъти по-уязвим, отколкото в онези първи училищни дни. Тук не можеше да си позволи да отиде при сержанта и да се изплюе върху обувките му, тъй като вероятно щеше да прекара остатъка от живота си във военния затвор. Той проклинаше тъпата донаторна система, която го беше пратила в пехотата, сред сган от недодялани идиоти, захласващи се по комикси. След време и той взе да чете комикси, но само защото беше невъзможно да се съсредоточи над книгата „Ана Каренина“, която носеше със себе си. Успя да се сприятели с някои от момчетата, като им купуваше бира от лавката и измисляше гадни истории за офицерите, тъй че войничетата се заливаха от смях.

Презираше всичко, на което го учеха, и всичко, което трябваше да прави.

Когато го натовариха на кораба от Сан Франциско, повръща през целия път, докато прекосяваха Тихия океан. Знаеше, че това не се дължи само на люшкането — беше сигурен, че го пращат на смърт.

На един остров, все още не напълно окупиран от японците, той изостана от ротата и се озова сам сред безмълвната джунгла. Объркан и отчаян, се луташе насам-натам, без да знае накъде ще е по-безопасно да тръгне. Чу се изстрел и един куршум изсвистя покрай ухото му. Птичи крясъци, придружени от плясъка на криле, разцепиха въздуха. Той се хвърли по корем и се търкулна под един храст, като едва не повърна, убеден, че вече се разделя с живота.

Плясъкът на птичите криле затихна. Нещо блесна между клоните на едно дърво отпред и той разбра, че там се е спотаил снайперистът. Запромъква се под храстите, като в едната си ръка влачеше пушката. Тялото му беше студено, лепкаво, плувнало в пот. Краката му трепереха толкова силно, та беше сигурен, че японецът ще чуе шумоленето на листата под тях. Пушката тежеше цял тон.

Най-сетне се озова на пет-шест метра от дървото и като погледна нагоре, успя да различи свитата в него фигура. Вдигна пушката, прицели се и стреля. Птичийт хор се разписка. Дървото остана неподвижно. После изведнъж от него падна пушка и той видя как снайперистът се спуска несръчно по един увиснал клон и пада на земята с високо вдигнати ръце. Малкото жълто човече бе цялото окичено с листа и клони, а устните му издаваха обезумял монотонен брътвеж.

Като държеше пушката си насочена в японеца, той се изправи. Японецът беше също толкова уплашен, колкото и той — жълтото лице се гърчеше обезумяло, а коленете му трепереха. Изглежда, беше дори по-уплашен от него, тъй като отпред по панталоните му се виждаше растящо тъмно петно.

Той наблюдаваше с презрение тази окаяна фигура. Краката му престанаха да треперят. Вече не го обливаше пот. Пушката му тежеше, сега тя сякаш бе продължение на ръката му, неподвижна, прицелена в разтрепераната карикатура насреща му. Брътвежът на японеца вече

звучеше умолително. Жълто-кафявите пръстчета правеха някакви знаци из въздуха, молеха за пощада.

Съвсем бавно натисна спусъка. Не помръдна при отката. Дори не почувства удара на приклада в рамото. Наблюдаваше внимателно как черно-червената дупка се отваря и набъбва в гърдите на японеца. Дребният човек се свлече и се вкопчи с нокти в земята. Цвъртящите птици приличаха на шепа цветни карти, хвърлени във въздуха.

Около минута стоя загледан в простреляния враг. Сетне се обърна и тръгна. Стъпваше леко и уверено, тъй както преди време бе прекосил подиума в аудиторията след получаване на дипломата си.

През януари 1947 година го уволниха. Напусна армията с два ордена и свидетелство, че е бил ранен от парче снаряд, което остави тънък белег над десните му ребра. У дома научи, че докато той е бил отвъд океана, баща му загинал при автомобилна катастрофа.

Получи няколко предложения за работа в Менасет, но ги отхвърли като неперспективни. Парите от застраховката на баща му осигуряваха издръжката на майка му, а освен това тя отново вземаше поръчки за шиене, така че, като поживя два месеца в града, ухажван от възхитените си съграждани — с двайсетте долара седмично, които му отпускаше федералното правителство, — реши да отиде в Ню Йорк. Майка му се възпротиви, но той бе вече двайсет и една годишен, макар да ги бе навършил преди няколко месеца, и успя да се наложи. Някои съседни не скриха изненадата си, че не възнамерява да постъпи в колеж при положение, че правителството поема разноските. Той обаче смяташе, че образованието не му е нужно и само ще го забави по пътя към успеха, който — той беше сигурен — го очаква.

В Ню Йорк постъпи в едно издателство, където според шефа на кадровия отдел, ако се окажеше подходящ, щеше да има добро бъдеще. Ала след две седмици работа в експедиционната служба той не издържа и напусна.

Стана продавач на щанда за мъжки дрехи в един универсален магазин. Това, че се задържа там цял месец, се дължеше единствено на факта, че можеше да си купува дрехи с двайсет процента намаление.

В края на август, след петмесечен престой в Ню Йорк, сменил шест служби, той отново изпита ужасната несигурност да си един от

многого вместо един-единствен — никой да не ти се възхищава и да не виждаш и искрица надежда за успех. Седна в невзрачната стая, която бе наел, и премисли всичко отначало. Щом не бе успял на първите шест места, беше малко вероятно да успее и на следващите шест. Извади автоматичната си писалка и направи според него напълно обективен списък на качествата, способностите и талантите си.

През септември се записа в театрално училище, като използва привилегиите си по Закона за военнослужещите. Отначало преподавателите възлагаха големи надежди на него — беше красив, интелигентен и имаше хубав тембър, макар че трябваше да превъзмogne лошия си акцент. Отначало той също хранеше големи надежди. Впоследствие разбра колко много работа и учене се изискват, за да станеш актьор. Упражненията, която даваха преподавателите, например: „Разгледайте тази снимка и се опитайте да представите чувствата, които ви навява“, му се струваха смешни, при все че останалите студенти ги приемаха сериозно. Занимаваше се усърдно само с упражненията по дикция. Бе поразен, когато чу, че коментират неговия „акцент“, тъй като винаги бе смятал, че „с акцент“ говорят другите.

През декември, на двацет и втория си рожден ден, срещна една сравнително привлекателна вдовица. Тя беше над четирийсет и имаше доста пари. Запознаха се на ъгъла на Пето Авеню и Петдесет и пета улица по твърде романтичен начин, както самите те отбелязаха в посетнешните си разговори. Всъщност уплашена от идещия автобус, тя отстъпи назад към бордюра, спъна се и падна в ръцете му. Беше смутена и ужасно развълнувана. Той подхвърли няколко шеги относно майсторството и деликатността на автобусните шофьори по Пето Авеню, после тръгнаха заедно и влязоха в един луксозен бар, където изпиха по две мартинита за негова сметка. През следващите седмици посещаваха малките кина в Ист Сайд и вечеряха в ресторанти, където се налагаше да дават бакшиши на по трима-четирима души. Плати още много сметки, макар вече не със свои пари.

Връзката им трая няколко месеца и през това време той престана да посещава театралното училище — не му беше трудно — и всеки следобед я придружаваше из магазините, като някои от покупките бяха за него. Отначало му беше малко неудобно да го виждат с нея, поради явната разлика във възрастта, но скоро откри, че това вече не го

притеснява. И все пак не беше доволен от тяхната връзка по две причини. Първо, докато лицето ѝ беше горе-долу прилично, в тялото за съжаление хич я нямаше, и второ, а и по-важно — по думите на момчето, което обслужваше асансьора в нейната кооперация, той бе просто един от многото младежи, които тя сменяла с астрономическа точност всеки шест месеца. Изглежда, размишляваше той тъжно, това е още една служба без бъдеще. След петия месец, когато тя започна да проявява по-малко любопитство към това как прекарва нощите, когато е без нея, той я изпревари и ѝ каза, че трябва да се върне у дома, защото майка му е тежко болна.

И наистина се върна, след като предварително изряза неохотно етикетите на костюмите, правени по поръчка, и даде ръчния си часовник „Патек Филип“ в заложна къща. Първите дни от юни прекара в разтакаване из къщи, като мълчаливо оплакваше факта, че вдовицата не е по-млада и по-хубава и най-вече склонна към по-трайна връзка.

Именно тогава започна да крои новите си планове. Реши, че все пак ще продължи образованието си. През лятото се хвана на работа в един местен галантериен магазин, защото стипендията щеше да покрие само таксите за обучението, а разходите му за ежедневна издръжка щяха да са доста високи. Възнамеряваше да постъпи в реномирано учебно заведение.

Накрая се спря на университета в Стодард в Блу Ривър, щата Айова, който се смяташе за нещо като клубен център за децата на богатите от Средния запад. Веднага го приеха — заради хубавата му диплома от училище.

Първата година се запозна с едно очарователно момиче от погорен курс — дъщеря на вицепрезидента на международния концерн за селскостопански съоръжения. Разхождаха се заедно, бягаха от часове заедно и спяха заедно. През май тя му каза, че е сгодена за едно момче от родния си град и се надява, че той не е взел връзката им твърде сериозно.

На втората година се запозна с Дороти Кингшип.

Хапчетата — две сивкавобели капсули — взе от Хърми Годсен. Плати за тях пет долара.

В осем часа се срещна с Дороти на обичайното място, закътана между няколко дървета пейка в центъра на широката ливада, разделяща сградите на Института по изкуствата и Фармацевтичния факултет. Когато се отби от бялата бетонна алея и закрачи по тъмния тревен килим, видя, че Дороти е вече там, седнала сковано, с вплетени пръсти в скута, наметнала раменете си с тъмен жакет, за да се предпази от априлския хлад. Една лампа в страничната улица отпечатваше сенките на листата върху лицето ѝ.

Седна до нея и я целуна по бузата. Тя го поздрави с тих глас. Откъм правоъгълника от осветени прозорци в сградата на Института по изкуствата се разнасяха боричкащи се мелодии — свиреха десетина пиана.

— Взех ги — каза той след малко.

Една двойка се отправи през тревата към тях и като видя, че пейката е заета, се върна към бетонната алея.

— Божичко, всички са заети — чу се гласът на момичето.

Извади плика от джоба си и го сложи в ръката на Дороти. Пръстите ѝ опипаха капсулите през хартията.

— Трябва да вземеш двете наведнъж — каза той. — Възможно е да вдигнеш малко температура и вероятно ще почувстваш гадене.

Тя сложи плика в джоба на жакета си.

— Какво има в тях?

— Хинин и някои други неща. Не знам точно. — Замълча за миг. — Няма да ти навредят.

Погледна лицето ѝ и видя, че се е загледала в нещо далеч зад сградата на Института по изкуствата. Обърна се и проследи втренчения ѝ поглед — очите му се спряха на една мигаща червена светлинка на километри от тях. Светлинката бе на върха на предавателната кула на местната радиостанция, върху най-високата сграда в Блу Ривър — Общината, където се помещаваше и службата за

бракосъчетания. Запита се дали тя се е вторачила в светлинката заради това, или просто защото е мигаща червена светлинка на иначе тъмното небе. Докосна ръцете ѝ — бяха студени.

— Не се безпокой, Дори. Всичко ще мине добре.

Поседяха мълчаливо няколко минути.

— Бих искала да отида на кино тази вечер — обади се тя. — Дават филм с Джоун Фонтейн.

— Съжалявам — рече той, — но имам километрично домашно по испански.

— Да идем до студентския клуб. Ще ти помогна да го напишеш.

— Ти май си решила да ме поквариш.

Изпрати я през университетския парк. Срещу ниската модерна сграда на женското общежитие се целунаха за лека нощ.

— Ще се видим утре в клас — каза той.

Тя кимна и го целуна повторно. Трепереше.

— Виж, пиленце, няма от какво да се безпокоиш. Ако хапчетата не свършат работа, ще се оженим. Нали знаеш, любовта побеждава всичко.

Тя чакаше той да каже още нещо.

— Много те обичам — добави той и я целуна. Когато устните им се отделиха, по нейните потрепваше несигурна усмивка.

— Лека нощ, пиленце.

Прибра се в стаята си, но не можеше да учи по испански. Седеше, подпрял лакти върху масата за бридж, с глава между ръцете си, и мислеше за хапчетата. По дяволите, трябва да подействат! Ще подействат!

Хърми Годсен му беше казал: „Не мога да ти дам писмена гаранция. Щом приятелката ти е вече втори месец...“

Опита се да не мисли за това. Стана, отиде до бюрото и отвори най-долното чекмедже. Изпод старателно сгънатата пижама извади две брошури, чиито гъвкави гланцирани корици имаха меден блясък.

Когато се запозна с Дороти и разбра чрез един от студентите, секретар в канцеларията, че тя не е просто от Кингшиповите от „Кингшип Копър“, а дъщеря на самия президент на фирмата, написа официално писмо до представителството им в Ню Йорк. В него се

представяше за човек, който възнамерява да направи инвестиции в „Кингшип Копър“ (което не бе далеч от истината) и молеше да му изпратят брошури за дейността и финансовото състояние на фирмата.

Две седмици по-късно — по това време четеше „Ребека“ и се преструваше, че му харесва, защото това бе любимата книга на Дороти, а тя усърдно му плетеше дебели вълнени чорапи, тъй като един предишен неин приятел ги харесвал и плетенето им се превърнало в символ на нейната привързаност — брошурите пристигнаха. Разтвори плика с церемониално старание. Те се оказаха великолепни: „Технически данни за медта и медните сплави на Кингшип“ и „Кингшип Копър“ — пионери в мирно време“. Изобилстваха със снимки: рудници и пещи, цехове за пречистване на рудата и конвертори, ротативни мелници, валцови мелници, тръбни мелници. Прочете ги сто пъти и знаеше всяко заглавие наизуст. От време на време разтваряше брошурите и на устните му се появяваше замислена усмивка, като на жена, която препрочита любовно писмо.

Тази вечер нямаха ефект — „Открит рудник в Ландърс, Мичиган. Годишният добив от този само рудник...“

Ядосваше се най-много от факта, че в известен смисъл Дороти е виновна за всичко. Той бе пожелал да я заведе в стаята си само веднъж — нещо като залог за бъдещето на тяхната връзка. А Дороти, с нейните нежно притворени очи, изпълнени с тъга и копнеж, като на сираче, сама си изпроси следващите срещи. Той удари по масата. Наистина вината беше нейна! Да я вземат дяволите!

Опитваше се да се съсредоточи върху брошурите, но напразно. Побутна ги настрана и подпря отново главата си с ръце. Ами ако хапчетата не свършат работа? Да напусне университета? Да я изостави? Би било безполезно. Тя знаеше адреса му в Менасет. Дори да не проявеше желание да го издирва, баща ѝ щеше да се погрижи за това. Разбира се, не можеха да търсят от него съдебна отговорност... Ами ако можеха? Кингшип и без това бе в състояние да му причини достатъчно неприятности. Представи си богатшите като някакъв клан, в който всеки защитава другия, и сякаш чуваше Лео Кингшип да казва: „Пазете се от този младеж. Той не е стока. Смятам, че е мой родителски дълг да ви предупредя...“ И какво му оставаше тогава? Някаква експедиторска службица?

Или пък да се ожени за нея. Тя ще роди бебето и те никога няма да получат и цент от парите на Кингшип. Значи пак канцеларията, само че този път с жена и дете на врата. По дяволите!

Хапчетата трябваше да подействат. Това беше единственият изход. Ако нищо не стане, главата му не го побираше...

Върху лъскавия бял картон на рекламния кибрит-тефтерче с медно фолио бе отпечатано „Дороти Кингшип“. Всяка Коледа „Кингшип Копър“ раздаваше такива лични кибрити на своите служители, клиенти и приятели. Тя драсна четири пъти и най-сетне запали клечката, а когато я поднесе към цигарата си, пламъкът трептеше, сякаш подухван от лек ветрец. Облегна се назад и опита да се отпусне, но не можеше да откъсне очи от отворената врата на банята — от белия плик на ръба на мивката, чашата с вода...

Затвори очи. Да можеше да поговори с Елън... Сутринта бе получила писмо — „Времето е прекрасно... за председател на туристическото дружество... Прочете ли новия роман на Марканд?...“ — едно от глупавите формални писъмца, които си разменяха след Коледа и скарването. Ех, да можеше да се посъветва с Елън, да поговори с нея така, както си говореха преди.

Дороти бе на пет, а Елън на шест години, когато Лео Кингшип се разведе. Третата сестра, Мариън, бе на десет години. Момичетата се разделиха с майка си — още тогава, след развода, а година по-късно тя почина. Мариън преживя загубата най-тежко от всички. Тя ясно си спомняше укорите и обвиненията, предшестващи развода, и сетне, когато сестрите ѝ поотраснаха, им разказваше с горчивина тези подробности. До известна степен преувеличаваше жестокостта на Кингшип. С течение на годините Мариън се отчужди, усамоти се и се затвори в себе си.

Дороти и Елън се привързаха една към друга, сякаш да утолят жаждата си за онази обич, която не бяха получили нито от баща си, защото той бе отвърнал на неприязънта им със студенина, нито от няколко безлични и тесногръди гувернантки, на които той подред прехвърляше поверените му от съда настоянически права. Двете сестри посещаваха едни и същи училища и летни лагери, членуваха в едни и същи клубове и ходеха заедно на танцови забави, като

внимаваха да се приберат точно в часа, определен от баща им. Тръгнеше ли нанякъде Елън, Дороти я следваше по петите.

Но когато Елън постъпи в „Колдуел Колидж“ в щата Уисконсин и Дороти спомена, че на другата година ще я последва, Елън отсече: „Не!“ Дороти трябвало да порасне и да стане самостоятелна. Баща им се съгласи, тъй като самостоятелността беше качество, с което сам той се гордееше и което ценеше у другите. Все пак направи известен компромис и Дороти бе изпратена в Стодард, на около сто и седемдесет километра от Колдуел, с уговорката, че сестрите ще си гостуват в края на всяка седмица. Те размениха няколко посещения, като интервалът между тях постепенно се увеличаваше, докато в края на първата година Дороти заяви, че се чувства съвсем самостоятелна, и посещенията спряха. А миналата Коледа взеха, че се скараха. И то за нищо. „Решаваш и вземаш блузата ми, можеше поне да ме попиташ!“ Сетне кавгата се разрасна, понеже Дороти беше изнервена и потисната през цялата ваканция. Когато се върнаха в колежите, кореспонденцията им се сведе до кратки бележки, при това си ги разменяха рядко...

Какво ѝ пречеше да позвъни на Елън? Дороти се улови, че се е втреничила в телефона. Можеше да се свърже за секунда... Не, не! Защо тя първа да подава ръка и да рискува да я отблъснат? Смачка цигарата си в пепелника. Освен това, след като се беше успокоила вече, какво още се колебаеше? Ще глътне хапчетата и ако подействат — добре. Ако не — ще се оженят. Помисли си колко чудесно би било, пък дори баща ѝ да побеснее. Голяма работа! Не и трябваха неговите пари.

Отиде до вратата на хола и я заключи. Изпита лек трепет при това необичайно и донякъде мелодраматично действие.

Влезе в банята, взе плика от ръба на мивката и изсипа капсулите върху дланта си. Бяха сиво-бели, с лъскаво желатиново покритие, като удължени перли. Пусна плика в кошчето. „Ами ако не ги взема?“

Още утре ще се оженят! Вместо да чакат до лятото или, вероятно, до завършването — две години, че и отгоре, — утре вечер ще са женени!

Не, нямаше да е честно. Беше обещала, че ще опита. Все пак утре...

Вдигна чашата, тикна хапчетата в устата си и изпи водата на един дъх.

Класната стая в една от новите сгради на Стодард беше правоъгълна, с една стена от стъкло в алуминиева рамка. Срещу преподавателския подиум имаше осем реда столове. На всеки ред — по десет сиви метални стола с масички за писане, закрепени подвижно към дясната странична облегалка.

Той седеше в дъното на стаята, през един стол от прозореца. Празното място отляво — мястото до прозореца — беше нейното. Беше първият час тази сутрин — ежедневната лекция по социология — и единственият им общ час през този семестър. Гласът на лектора звучеше монотонно в огряната от слънцето стая.

Поне днес можеше да направи усилие и да дойде навреме. Не знаеше ли, че той ще се побърка от напрежение? Решаваше се съдбата му — в рая или в ада. Ще го огрее ли щастието, или ще се забърка в тази ужасна каша, за която дори не искаше да мисли. Погледна часовника си: девет и осем минути. Да я вземат дяволите!

Въртеше се на стола си, а пръстите му нервно опипваха верижката с ключове. Загледа се в гърба на момичето отпред и започна да брои точките по блузата му.

Вратата от другата страна на стаята се отвори. Той рязко извърна глава.

Тя изглеждаше ужасно. Лицето ѝ беше бяло като платно, така че ружът по страните ѝ приличаше на яркочервена боя. Имаше сиви кръгове под очите. Погледът и бе вперен в него от мига, в който вратата се отвори. Тя едва доловимо поклати глава.

По дяволите! Той сведе поглед към верижката с ключове в ръцете си и се втренчи в нея вцепенен. Чу как минава зад него и се пъхва в стола отляво. Чу как книгите и лекичко тупнаха на пътеката между тях, после драскането на писалка върху хартия и накрая откъсването на лист от телената спирала на бележник.

Той се обърна. Ръката ѝ беше протегната към него със сгънат лист на сини линии. Тя го гледаше, а в широко отворените ѝ очи се четеше тревога.

Той взе листа и го разгъна в скута си.

„Имах ужасна треска и повръщах. Но нищо не се случи.“

Той затвори очи за миг, отново ги отвори и се обърна към нея с безизразно лице. Устните ѝ се разпънаха в нервна усмивка. Той се помъчи да отвърне на усмивката, но не можа. Очите му се върнаха към бележката в ръката му. Сгъна листа на две, после още на две и така, докато го смали съвсем и го сложи в джоба си. Остана неподвижен, със здраво сплетени пръсти, загледан в лектора.

След няколко минути успя да се овладее, обърна се към Дороти, усмихна ѝ се окуражително и без да издава звук, само с устни, изрече: „Не се безпокой“.

Когато в девет часа и петнайсет минути удари звънецът, излязоха от стаята заедно с другите студенти, които се смееха, блъскаха се и споделяха тревогите си — предстоящи изпити, непредадени курсови работи, провалени срещи. Навън те се отклониха от многолюдната алея и застанаха в сянката на бетонната сграда.

Страните на Дороти си възвръщаха руменината. Тя заговори бързо:

— Всичко ще се уреди. Уверена съм, че ще се уреди. Няма да има нужда да прекъсваш. Ще ти отпуснат по-голяма стипендия, нали? След като си женен!

— Сто и пет долара на месец. — Той не можа да прикрие раздразнението си.

— Някои се справят с толкова пари, онези например в семейните бунгала. И ние ще се справим.

Той остави книгите си на тревата. Сега най-важното бе да спечели време. Трябваше му време да размисли. Боеше се, че коленете му всеки миг ще се разтреперят. Хвана я за раменете и ѝ се усмихна.

— Точно така трябва да разсъждаваме. Ти не се безпокой за нищо. — Пое си дъх. — В петък следобед отиваме в Общината...

— Чак в петък?

— Пиленце, днес е вторник. Три дни нямат никакво значение.

— Мислех, че ще отидем още днес.

Той ѝ оправи яката на палтото.

— Дори, погледни трезво на нещата. Има куп формалности за уреждане. Мисля, че най-напред трябва да ми вземат кръв за изследване. Трябва да проверя. После, ако се оженим в петък, можем да направим нещо като сватбено пътешествие в събота и неделя. Ще се обадя да ни запазят стая в „Ню Уошингтън Хаус“...

Тя се намръщи, колебаеше се.

— Какво са три дни?

— Сигурно си прав — въздъхна тя.

— Ето, виждаш ли!

Тя докосна ръката му.

— Аз... аз всъщност знам, че не е точно така, както го искахме, но... ти се радваш, нали?

— А ти как мислиш? Слушай, парите не са толкова важни. Тревожех се само заради теб...

Очите ѝ го съзерцаваха нежно, трогателно.

Той си погледна часовника.

— В десет имаш час, нали?

— Solamente el Español^[1]. Мога да се измъкна.

— Недей. Ще имаме по-важни причини да отсъстваме от сутрешните часове.

Тя стисна ръката му.

— Ще се видим в осем — каза той. — На пейката. — Тя си тръгна с неохота. — Дори...

— Да?

— Не си казала нищо на сестра си, нали?

— На Елън ли? Не.

— По-добре недей, докато не се оженим.

— Мислех да ѝ съобщя преди това. Бяхме толкова близки. Ще ми е неприятно да се омъжа, без тя да знае.

— Щом се е държала толкова лошо с теб през последните две години...

— Не се е държала лошо.

— Ти самата каза така. Както и да е, но тя вероятно ще съобщи на баща ти. А той може да направи нещо, за да ни попречи.

— Какво би могъл да направи?

— Не знам. Във всеки случай ще се опита да ни попречи, нали?

— Добре де. Както кажеш.

— Веднага след това ще ѝ се обадиш. Ще кажем на всички.

— Добре.

Последна усмивка и тя вече вървеше към слънчевата алея. Златистата ѝ коса проблясваше. Той я проследи с поглед, докато се скри зад ъгъла на една сграда. След това вдигна книгите си и се отдалечи в обратна посока. Някъде остро изскърцаха спирачки и той се сепна. Звукът наподобяваше крясъка на птици в джунглата.

Някак от само себе си се разбираше, че няма да ходи на останалите часове. Прекоси целия град и се озова на един от мостовете над реката — Мортън Стрийт Бридж. Облегнат на парапета от черни греди, той гледаше мътнокафявата вода и пушеше.

Това е то. Бедата връхлиташе върху него подобно на онази мръсна вода долу, която блъскаше подпорите на моста и заплашваше да го погълне и удави. Изправен беше пред дилемата да се ожени за нея, или да я изостави. С жена и дете на врата, при това без пари или отлъчен от обществото, преследван от баща ѝ. „Да ви се представя, господине, казвам се Лео Кингшип. Бих искал да поговоря с вас във връзка с младежа, когото току-що сте назначили, онзи младеж, който се увърта край дъщеря ви... Мисля, че трябва да знаете...“ И после какво? Ще го гонят отвсякъде, ще трябва да се върне у дома. Замисли се за майка си. Години наред се бе гордяла с него и снизходително се бе надсмивала над съседските деца — какво падение да го види продавач в галантериен магазин не само за през лятото, а на постоянна работа. Или пък в някоя отвратителна фабрика! Баща му не бе успял да оправдае нейните надежди и той беше свидетел как любовта ѝ, доколкото я имаше, се превърна в горчиво разочарование и презрение. Нима и него го очакваше същото? Хората да говорят зад гърба му. По дяволите! Защо проклетите хапчета не убиха момичето!

Да можеше да я склони да оправят нещата с операция. Но не, тя твърдо бе решила да се омъжи и ако ще да се съдере да я моли и убеждава, и да ѝ сваля звездите с „пиленце“ и какво ли не, тя пак щеше да иска да се посъветва с Елън, преди да предприеме такава драстична мярка. Пък и откъде щяха да вземат пари? Ами ако нещо се случеше — да предположим, че умре? Веднага щяха да го пипнат по това, че е

уредил операцията. Значи същото — баща ѝ щеше да го погне и никакво отърване. Смъртта ѝ с нищо нямаше да му помогне.

Не, точно такава смърт — не.

Върху черната боя на парапета бе издълбано сърце с инициали в двата края на стрелата, която го пронизваше. Той се загледа в рисунката, като я чоплеше с нокът и се опитваше да не мисли за това, което в крайна сметка бе изплувало в съзнанието му. Драскотините разкриваха пластовете боя: черна, оранжева, черна, оранжева, черна, оранжева. Това му напомняше илюстрациите в учебник по геология. Скални пластове — следи от погребани в миналото епохи.

Мъртви.

Постоя известно време, сетне взе книгите си и бавно се отдалечи. Насреща му летяха коли и профучаваха край него.

Влезе в мръсен крайречен ресторант, седна на една масичка в ъгъла и си поръча сандвич с шунка и кафе. Докато сърбаше кафето, извади бележник и писалка.

Първото нещо, което му дойде наум, беше пистолетът „Колт 45“, който бе взел при напускането на армията. Патрони можеха да се намерят. Но и да предположим, че се спре на този вариант, пистолетът нямаше да му свърши работа. Трябваше да изглежда като нещастен случай или самоубийство. Пистолетът би усложнил нещата твърде много.

Помисли за отрова. Но откъде щеше да я вземе? От Хърми Годсен? Не. От Фармацевтичния факултет? Надали бе чак толкова трудно да се промъкне в складовото помещение. Щеше да се порови из справочниците в библиотеката и да разбере коя отрова...

Трябваше да няма съмнение, че е нещастен случай или самоубийство, иначе той щеше да е първият, когото полицията ще заподозре.

Ако все пак се спре на този вариант, имаше много подробности за уреждане. Днес беше вторник. Женитбата не можеше да се отложи за по-късно от петък, тъй като тя щеше да се разтревожи и да се обади на Елън. Петък бе крайният срок. Това изискваше доста бързо и внимателно обмисляне.

Той погледна бележките, които бе направил:

1. Пистолет (не става)
2. Отрова
  - а) избор
  - б) сдобиване
  - в) прилагане
  - г) да симулира (1) злополука
(2) самоубийство

При положение, разбира се, че реши да го направи. Засега само размишляваше — щеше да разучи подробностите. Нещо като мозъчна гимнастика.

Но когато напусна ресторанта и пое обратно през града, крачката му бе спокойна, сигурна и отмерена.

---

[1] Само по испански (исп.). — Б.пр. ↑

Пристигна в студентското градче в три часа и отиде направо в библиотеката. В картотеката откри шест заглавия, които вероятно съдържаха необходимата му информация. Четири от тях бяха трудове по токсикология, другите две — наръчници по криминалистика, в чието съдържание се посочваха и раздели за отрови. Вместо да кара библиотекаря да му донесе книгите, той остави картата си на гишето и сам се зарови между рафтовете.

Никога не беше влизал в книгохранилището. То заемаше три етажа с лабиринти от натъпкани с книги рафтове, а през центъра му минаваше вита метална стълба, която свързваше етажите. Една от книгите в списъка беше заета. Другите пет намери лесно на третия етаж. Седна на една от наредените до стената масички за четене, запали лампата, приготви писалката и бележника си и започна да чете.

След един час той бе изготвил списък от пет токсични химикала, които имаше вероятност да се намерят в склада на фармацията. Според данните, които го интересуваха — периода на действие на отровата и симптомите, които предизвиква преди смъртта, — всеки от тях беше подходящ за плана, чиито основни линии бе начертал, докато се връщаше от реката.

Напусна библиотеката и района на университета и тръгна към квартирата си. Когато отмина две преки, той се натъкна на магазин за дрехи, чиито витрини бяха облепени с големи надписи за разпродажба. Към един от надписите имаше рисунка на пясъчен часовник с текст „Последни дни от разпродажбата“.

Погледна пясъчния часовник. После се завъртя и тръгна обратно към района на университета.

Влезе в университетската книжарница. След като се консултира с циклостилния списък за помагала, закачен на дъската за обяви, поиска от продавача един екземпляр от „Наръчник на фармацевта“ —

лабораторен справочник, предназначен за студентите по фармация от горните курсове.

— Доста късничко се сещате да си го купите — отбеляза продавачът, като се връщаше от склада със справочника в ръка. Беше тънка книга, голям формат, с яркозелени корици. — Да не сте го загубили?

— Не. Откраднаха ми го.

— Аха... Нещо друго?

— Да. Бихте ли ми дали няколко плика?

— Какъв размер?

— Обикновени пликове. За писма.

Продавачът постави върху книгата пачка бели пликове.

— Долар и петдесет.

Фармацевтичният факултет се помещаваше в една от старите сгради на Стодард — триетажна тухлена постройка, потънала в бръшлян. До централния вход водеха широки каменни стъпала. От двете страни на сградата имаше стълби, които се спускаха към дълъг коридор, пресичащ целия сутерен, където се намираше и складът. Вратата на склада беше със секретна брава. Ключове за тази брава притежаваха не само отговорните административни служители, но и целият преподавателски състав на факултета, както и онези напреднали студенти, които бяха получили разрешение да работят без надзор. Това беше обичайното правило, следвано във всички факултети на университета, които използваха оборудване, изискващо поддържането на склад, тъй че редът бе известен на почти всеки студент в университетското градче.

Той влезе през главния вход и прекоси преддверието към салона. На две от масите играеха бридж, а наоколо седяха други студенти, които четяха или разговаряха. Неколцина вдигнаха поглед, когато той влезе. Отиде направо към закачалката за дрехи в ъгъла и сложи книгите си над нея. Свали кадифеното си яке и го закачи на една от куките. Измъкна пачката пликове, притисната между книгите, извади

три плика, сгъна ги и ги напъха в задния си джоб. Останалите пликове върна при книгите, взе лабораторния справочник и напусна салона.

Слезе в сутерена. Вдясно от централното стълбище имаше мъжка тоалетна. Вмъкна се вътре и след като надникна под вратите, за да се увери, че кабините са празни, пусна справочника на пода. Стъпка го, после го ритна до другия край на покрития с плочки под. Когато го вдигна, той вече далеч не изглеждаше нов-новеничък. Сложи го на ръба на една мивка. Огледа се в огледалото, разкопча маншетите на ризата си и нави ръкавите до лакти. Разхлаби яката и смъкна възела на връзката. Сетне пхна справочника под мишница и излезе в коридора.

Вратата на склада беше по средата между централното стълбище и другия край на коридора. На около метър и половина след нея на стената висеше табло за обяви. Той отиде до таблото и застана, сякаш се бе зачел в обявите. Стоеше леко извърнат, с гръб към края на коридора, така че с крайчеца на окото си да вижда централното стълбище. Стискаше справочника под лявата си мишница. Дясната му ръка бе отпусната и пръстите ѝ допираха верижката за ключове.

Едно момиче излезе от склада и затвори вратата след себе си. Носеше също такъв зелен справочник и стъкленица с млечнобяла течност. Проследи я с поглед, докато тя зави нагоре по стълбите.

Някакви хора влязоха през вратата зад него. Вървяха и разговаряха. Трима мъже. Прекосиха целия коридор и излязоха от отсрещната врата. Той продължаваше да гледа таблото за обяви.

В пет часа се чуха звънци и за няколко минути в коридора настъпи голямо оживление. Но скоро всичко утихна и той отново остана сам. Към една от обявите на таблото имаше рекламна брошура за летните семинари в Цюрихския университет. Зачете я.

От стълбището се появи плешив мъж. Не носеше справочник, но от посоката, в която се движеше, и от това, че извади връзка с ключове, беше ясно, че ще влезе в склада. Изглежда, бе преподавател... Той обърна гръб към приближаващия мъж и прелисти страница от брошурата. Чу щракането на ключ в бравата — вратата се отвори, сетне се затвори. Минута по-късно тя отново се отвори и пак се затвори. Стъпките на човека постепенно се отдалечиха и заглъхнаха.

Той зае предишното си положение и запали цигара. Дръпна веднъж, хвърли я на земята и я стъпка с крак. Появило се бе някакво момиче, което вървеше към него. В ръката му имаше лабораторен

справочник. Беше с дълга кестенява коса и очила с рогови рамки. Извади от джоба на ризата си месингов ключ.

Той леко повдигна левия си лакът и справочникът под мишницата се плъзна и падна в ръката му, тъй че сега зелената корица биеше на очи. Небрежно отметна с пръст още една страница от брошурата и се придвижи към вратата на склада, без да поглежда към приближаващото се момиче. Подръпваше връзката с ключове, като че ли се бе закачила в подплатата на джоба. Когато накрая я извади, момичето беше вече пред вратата. Той въртеше ключовете в ръка и ги прехвърляше, сякаш търсеше определен ключ. Престори се, че е забелязал момичето едва когато то постави ключа си в бравата, завъртя го, откряхна вратата и му се усмихна.

— Благодаря — каза той и се пресегна над нея, за да отвори вратата широко, а с другата ръка напъха ключовете си обратно в джоба. Влезе след момичето и затвори вратата.

Помещението беше малко, цялото в шкафове и рафтове, пълни с надписани шишета и кутии и странни на вид уреди. Момичето натисна един електрически ключ на стената и луминесцентните тръби се съживиха, замигаха и светнаха — изглеждаха малко нелепо сред старомодното обзавеждане наоколо. Тя отиде встрани и отвори справочника си на един шкаф.

— В класа на Аберсън ли сте? — попита тя.

Той се отдалечи към противоположния край на помещението. Стоеше с гръб към момичето, с лице към стена от шишета.

— Да — отвърна ѝ той.

Чуваше се леко звънтене на стъкло, което се удря в метал.

— Как е ръката му?

— Мисля, че няма промяна — каза той. Пипаше шишетата и ги почукваше едно в друго, за да не събуди любопитството на момичето.

— Не е ли ужасно налудничава тая работа? — рече тя. — Казват, че без очила бил направо сляп. — Сетне замълча.

Всяко шише имаше бял етикет с черни букви. На някои бе залепен допълнителен етикет с крещящочервен надпис „ОТРОВА“. Той плъзна поглед по редиците от шишета — спираше се само на тези с червени етикети. Списъкът бе в джоба му, но наименованията трептяха във въздуха пред него, сякаш бяха написани с огнени букви върху екран.

Откри едно шише. То беше малко над нивото на очите му, на не повече от крачка от него. „Бял арсеник — As_4O_6 — ОТРОВА“. Беше пълно до средата с бял прах. Ръката му посегна, спря.

Той бавно се извърна, тъй че да вижда момичето с крайчеца на окото си. Тя изсипваше някакъв жълт прах от съдинката на везните в стъклена чаша. Той се обърна пак към стената и разтвори справочника си върху шкафа. Страници с неразбираеми диаграми и инструкции.

Най-после шумът, идещ откъм момичето, му подсказа, че тя привършва работата си — прибираше везните, затваряше някакво чекмедже. Той се надвеси над справочника и взе внимателно да следи редовете с пръст. Стъпките ѝ се придвижиха към вратата.

— Довиждане — каза тя.

— Довиждане.

Вратата се отвори и затвори. Той се огледа. Беше сам. Извади от джоба пликовете и кърпичката, уви с нея дясната си ръка, сетне взе шишето с арсеника от рафта, сложи го на шкафа и махна запушалката. Прахът приличаше на брашно. Отсипа около една супена лъжица в плика — при всяко потупване на шишето се чуваше глухо шумолене. Сгъна плика няколко пъти във вид на пакетче, сложи го във втори плик, сгъна и него и го пхна в джоба си. След като запуши шишето и го постави на място, тръгна бавно из стаята — четеше етикетите по чекмеджетата и кутиите, а в ръката си държеше трети плик, отворен.

Намери каквото търсеше за няколко минути: кутия с празни желатинови капсули, като блестящи продълговати мехурчета. Взе шест от тях, за по-сигурно. Сложи ги в плика и го мушна внимателно в джоба си, за да не смачка капсулите. Огледа се. Всичко изглеждаше точно така, както го беше заварил. Взе справочника от шкафа, изгаси лампите и излезе.

Взе книгите си и якето и отново напусна района на университета. Изведнъж му олекна, изпитваше чувство за сигурност. Беше съставил план за действие и дори бе направил първите стъпки с удивителна бързина и прецизност. Разбира се, това все още беше само евентуален план и нищо не го задължаваше да го доведе докрай. Щеше да види как ще се развият следващите етапи. Полицията не би се заблудила, че Дори е взела смъртоносна доза арсеник по погрешка. Трябваше да прилича на самоубийство, и то очевидно, безспорно самоубийство. Трябваше да има писмо или нещо също толкова убедително. Защото,

ако се усъмнят, че не е било самоубийство, и започнат разследване, момичето, което му бе отворило склада, нямаше да се затрудни да го идентифицира.

Вървеше бавно, сякаш се боеше да не повреди крехките капсули в левия джоб на панталона си.

Срещна се с Дороти в осем часа. Отидоха в едно от кварталните кина, където все още даваха филма с Джоун Фонтейн.

Предната вечер Дороти искаше да го види, за да се разсее — светът ѝ се струваше сив като хапчетата, които той ѝ беше дал. Но тази вечер — тази вечер всичко наоколо ѝ сияеше. Мисълта, че ще се омъжи съвсем скоро, беше пропъдила тягостните ѝ проблеми, тъй както свежият есенен вятър пропъжда от клоните мъртвите листа. Не само надвисналият проблем с бременността, а и всички проблеми, които някога бе имала... самотата, несигурността. Единственото сиво петънце в този розов свят бе мисълта, че неизбежно ще дойде денят, когато баща ѝ, възмутен от прибързаната ѝ своеволна постъпка, ще научи и истинската причина за сватбата. Но тази вечер дори това сякаш нямаше значение. Неговите непоклатими морални принципи ѝ бяха омразни открай време, макар че ги бе престъпвала само тайно и с чувство за вина. Ала сега щеше да се опълчи открито, от позициите на жена, която има подкрепата на съпруг. Баща ѝ щеше да направи отвратителна сцена, но и самата тя сякаш желаше това.

Представяше си как ще си живеят уютно и щастливо в някое от семейните бунгала в студентския град — още по-уютно и щастливо, след като дойде и бебето. Филмът я дразнеше, защото отклоняваше мисълта ѝ от една прекрасна действителност, по-прекрасна от онова, което ти представя който и да е филм.

На него пък предната вечер не му се ходеше на кино, защото поначало не обичаше да гледа филми, а най-неприятни му бяха точно такива, съзливни, напомпани с емоции. Тази вечер обаче, тъй както се бе отпуснал в тъмнината, прегърнал Дороти, сложил ръка на горната извивка на гърдата ѝ, той се наслаждаваше на първите спокойни мигове от неделя насам, откакто тя му беше казала, че е бременна.

Така се бе вгълбил в действието на екрана, сякаш лъкатушното развитие на фабулата му разкриваше тайните на вселената. Филмът страшно му хареса.

След това се прибра вкъщи и приготви капсулите.

Внимателно пресипа белия прах през улейчето на сгънат на две лист хартия в малките желатинови чашки и после ги захлупи с поголемите капачета, другите половинки на капсулите. Това му отне близо час, тъй като развали две капсули — едната се смачка, а другата омекна от влагата на пръстите му. Най-сетне успя да направи две както трябва.

Когато свърши, хвърли повредените и неизползваните капсули заедно с остатъка от праха в тоалетната и пусна водата. По същия начин постъпи с хартията, от която сипа арсеника, и с пликите, в които го бе донесъл, но първо ги накъса на малки парченца. Сложи двете капсули с арсеника в нов плик и ги скри в най-долното чекмедже на бюрото си, под пижамата и брошурите на „Кингшип Копър“. При вида на брошурите на лицето му се изписа иронична усмивка.

В един от справочниците, които беше чел този следобед, се посочваше, че смъртоносната доза арсеник варира от една десета до половин грам. Бе преценил, че двете капсули съдържат общо около пет грама.

В сряда както обикновено той присъства на всички часове, но всъщност там беше само телом, сякаш го бяха потопили в някакъв чужд свят и подобно на водолаз във водолазен звънец бе изолиран от всичко, което ставаше наоколо. Цялата му енергия беше съсредоточена върху проблема как да подлъже Дороти да напише писмо, че се е самоубила, или ако това не му се удаде, да измисли нещата така, че смъртта ѝ да прилича на самоубийство. В това трескаво състояние на пълно съсредоточаване той, без да се усети, махна от себе си маската на привидно колебание дали да пристъпи към осъществяване на своя план. Щеше да я убие. Имаше отровата и вече знаеше как ще ѝ я даде. Оставаше да реши този единствен проблем и беше убеден, че ще успее. На моменти през деня, когато по-висок глас или скърцането на тебешира го връщаше към действителността, той поглеждаше състудентите си с известна изненада. Виждаше как бърчат вежди над някоя строфа от Браунинг или изречение от Кант и имаше чувството, че е попаднал сред група възрастни, които играят на дама.

Часът по испански беше последният този ден и по средата преподавателят ненадейно обяви кратко контролно. Тъй като това бе най-слабият му предмет, той се помъчи да се съсредоточи върху превода на една страница от написания в префърцунен стил испански роман, който групата изучаваше.

Дали получи някакъв стимул от конкретната работа, която вършеше, или пък в процеса на работата се поотпусна и поосвежи след цял ден напрегнато мислене, това той така и не разбра — но факт, че както си пишеше, изведнъж му хрумна идеята. Тя всъщност изплува напълно оформена — безупречен план, който беше малко вероятно да се провали или да предизвика съмнение у Дороти и който така изпълни съзнанието му, че в края на часа той бе превел само половината от съответната страница. Това, че ще получи слаба оценка, ни най-малко не го безпокоеше. До десет часа на следващата сутрин Дороти щеше да напише предсмъртното си писмо.

Същата вечер, тъй като хазайката му беше на някаква сбирка, той заведе Дороти в стаята си. През двата часа, които прекараха там, беше толкова мил и нежен — какъвто винаги си бе мечтала да бъде. В известен смисъл той дори я харесваше и си даваше сметка, че това ще е последното ѝ подобно преживяване.

Дороти забеляза особеното внимание и този нов прилив на чувства и ги отдаде на предстоящата им сватба. Тя не беше религиозно момиче, но дълбоко вярваше, че съпружеската връзка е нещо свято.

След това отидоха в малък ресторант близо до университетското градче. Заведението беше тихо и не се посещаваше от студенти. Възрастният собственик, макар че бе положил старание да украси прозорците си със синя и бяла крепирана хартия и разни университетски флагчета и емблеми, никак не обичаше шумните и понякога буйнички студентски компании.

Седнали в едно от боядисаните в синьо сепарета, те ядяха сандвичи със сирене и шоколадов шейк, а Дороти бърбореше за някакъв нов модел шкаф за книги, който се разтварял и ставал на маса за хранене. Той кимаше без въодушевление и изчакваше в монолога ѝ да се появи пауза.

— Току-що се сетих — успя да се намеси той, — в теб ли е още снимката, която ти дадох? Моята снимка.

— Разбира се.

— Ами върни ми я за няколко дни. Искам да я преснимам, за да изпратя една на майка ми. По-евтино е, отколкото да си правя нова.

Тя извади зелен портфейл от джоба на самото, сгънато на стола до нея.

— Казал ли си на майка си за нас?

— Не, не съм.

— Защо?

Той се замисли.

— Ами след като ти не можеш да кажеш на семейството си, преди да се оженим, реших, че и аз не трябва да казвам на майка си. Да го пазим в тайна. — Усмихна се. — Ти не си казвала на никого, нали?

— Не — отвърна тя. Държеше няколко снимки, които беше извадила от портфейла си. Той виждаше само най-горната. Дороти с две други момичета. Сестрите й, предположи той. Тя улови погледа му и му подаде снимката.

— В средата е Елън, а Мариън е в края.

Трите момичета стояха пред една кола. Кадилак. Слънцето беше зад тях и лицата им бяха в сянка, но той все пак можа да долови приликата помежду им. Всички имаха големи очи и подчертани скули. Косите на Елън бяха по-тъмни от светлите коси на Дороти и по-светли от косите на Мариън.

— Коя е най-хубава? — попита той. — Е, след теб, разбира се.

— Елън — каза Дороти. — И то преди мене. Мариън също може да бъде много хубава, само че си носи косата ей така. — Тя опъна силно косата си назад и сви вежди. — Тя е интелектуална. Нали съм ти казвала?

— Спомням си. Ревностната почитателка на Пруст.

Тя му подаде следващата снимка, на баща й.

— Хм! — изсумтя той и двамата се засмяха.

— А това е моят годеник — рече тя и му подаде неговата собствена снимка.

Той я погледна замислено. Симетрично лице, правилни черти.

— Не знам — каза провлечено, като потъркваше брадичката си. — Изглежда ми малко покварен.

— Но затова пък е красив. Много красив!

Усмихна се и доволен прибра снимката в джоба си.

— Да не я загубиш — предупреди го тя сериозно.

— Няма.

Той се огледа със светнали очи. На стената до тях имаше автомат за включване на грамофонната уредба, която беше в дъното на ресторанта.

— Музика — обяви той, извади монета и я пусна в процепа.

Прекара пръст нагоре и надолу по двата реда червени бутони, като четеше заглавията на песните. Спря на бутона срещу „Една вълшебна вечер“, от любимите песни на Дороти, но малко по-нататък зърна „Там горе на Смоуки“, замисли се за миг и избра нея. Натисна бутона. Автоматът оживя, лампичките му светнаха и хвърлиха розово сияние върху лицето на Дороти.

Тя се наведе над ръчния си часовник, после се облегна назад, блажено затвори очи.

— Като си помисля само! — промълви тя усмихната. — Следващата седмица няма да бързаме за общежитието! — Прозвучаха началните акорди на китарата. — Не трябва ли да подадем молба за семейно бунгало?

— Бях там днес следобед — каза той. — Вероятно ще се наложи да почакаме няколко седмици. Дотогава можем да живеем в моята квартира. Ще поговоря с хазайката. — Взе една хартиена салфетка и започна внимателно да къса парченца откъм сгънатия ѝ край.

Женски глас запя:

*На връх планината
сред вечния мрак
със плахи милувки
пропъдих го аз...*

— Народна песен — каза Дороти и драсна клечка кибрит, за да запали цигарата си. Пламъкът проблесна върху златистомедните букви на кибрита.

— Бедата при теб — каза той — е, че си жертва на аристократичното си възпитание.

*Милувките рай са,
раздялата — ад.
По-лош от крадец е
изменникът млад...*

— Даде ли кръв за изследване?

— Да. Днес следобед свърших и това.

— Аз не трябва ли да дам?

— Не.

— Гледах в алманаха. Там пише, че за жителите на Айова се изисква кръвна проба. Това не се ли отнася и за двамата?

— Питам. За теб не е нужно. — Пръстите му педантично чоплеха салфетката.

*Крадецът ти взема
куп ценни неща.
Неверният момък
ти носи смъртта...*

— Става късно...

— Нека останем, докато свърши песента. Харесва ми.

Той разгърна салфетката, скъсаните места се умножиха симетрично и тя заприлича на сложна, фина дантела. Разстла ръкоделието си върху масата и го загледа с възхищение.

*Поглъща те гробът
и ставаш на прах.
Един мъж между сто пак
приемай със страх...^[1]*

— Виждаш ли колко тежка е женската участ?

— Съжалявам. Наистина съжалявам. Сърцето ми се къса.

Когато се прибра отново в стаята си, той вдигна снимката над един пепелник и поднесе запалена клечка кибрит към долния ѝ край. Същата снимка бе отпечатана и в университетския албум. Беше излязъл добре, никак не му се искаше да я гори, но я беше надписал отдолу: „На Дори, с много любов“.

---

[1] Стиховете преведе Евгения Панчева. — Б.ред. ↑

Както обикновено тя закъсня за лекцията в девет часа. Седнал в дъното на залата, той наблюдаваше как редиците се запълват със студенти. Навън валеше дъжд и по прозорците се стичаха водни струи. Мястото до него беше все още празно, когато лекторът се качи на подиума и заговори за системата на управление в градовете.

Беше подготвил всичко необходимо. Писалката му стоеше неподвижна над отворената пред него тетрадка, а испанският роман „La Casa de las Flores Negras“^[1] бе закрепил на коляното си. Внезапно дъхът му секна от една ужасяваща мисъл: ами ако тъкмо днес реши да отсъства? Утре е петък, крайният срок. Това бе единственият му шанс да се сдобие с писъмцето, най-късно до вечерта трябваше да го има. Какво щеше да прави, ако не дойде?

В девет и десет тя все пак се появи — задъхана, книгите в едната ръка, дъждобранът в другата. Усмивка, предназначена за него, озари лицето ѝ в момента, в който се вмъкна през вратата. Прекоси стаята на пръсти, мина зад него, сложи дъждобрана на облегалката на стола си и седна. Докато си подреждаше учебниците, книгите, все още се усмихваше. Остави пред себе си тетрадка и малък бележник и сложи останалите книги на пътеката помежду им.

Видя отворената книга на коляното му и веждите ѝ се повдигнаха въпросително. Той затвори книгата, с пръст между страниците, и я обърна така, че тя да види заглавието. После я отвори отново и посочи с писалката двете страници и тетрадката си — искаше да покаже колко е затруднен от това, което има за превод. Дороти поклати глава съчувствено. Той посочи лектора, сетне нейната тетрадка — знак, че тя трябва да води записки, а той ще ги препише по-късно. Тя кимна.

След като работи около четвърт час, като внимателно следеше текста на романа и бавно пишеше в тетрадката си, той хвърли предпазлив поглед към Дороти и видя, че тя е погълната от своята работа. Откъсна от ъгъла на една страница от тетрадката си квадратно листче около пет на пет сантиметра. Едната му страна покри с

драскулки, зачертани думи, спирални и зигзагообразни линии, сетне обърна листчето откъм чистата страна. Почука с пръст върху текста на романа, заклати глава и взе да потропва нервно с крак, сякаш се дразни, че не разбира нещо.

Дороти забеляза. Обърна се към него и го погледна въпросително. Той вдигна глава и въздъхна тежко. После ѝ направи знак да почака малко, да не би да насочи вниманието си отново към лектора. Той започна да пише, изписа гъсто цялото листче — преписваше от романа. Когато свърши, подаде ѝ листчето.

Отгоре се четяха думите: „Traduccion, por favor.“ Превод, моля. Следваше текст:

Querida,
Espero que me perdonares por la infelicidad que causare.
No hay ninguna otra cosa que puedo hacer.

Тя му хвърли малко озадачен поглед, тъй като изреченията бяха съвсем прости. Лицето му бе станало безизразно. Той чакаше. Тя взе писалката си и обърна листа, но тъй като гърбът му беше издраскан, откъсна един лист от бележника си и писа върху него.

Подаде му превода. Той го прочете и кимна.

— Muchas gracias — прошепна той. Наведе се над тетрадката си и започна да пише. Дороти смачка листчето, на което той беше написал испанския текст, и го хвърли на пода. С крайчеца на окото си той видя къде падна. До него имаше друга хартийка и няколко фаса. В края на деня щяха да изметат и да изгорят всичко това.

Погледна отново листа, изписан с дребния наклонен почерк на Дороти:

Скъпа,
Надявам се, че ще ми простиш за нещастията, което
ще причиня. Не мога да направя нищо друго.

Той внимателно пхна листа в джоба на подвързията на тетрадката и я затвори. Сетне затвори романа и го постави върху тетрадката. Дороти се обърна, погледна книгите, после него. Погледът ѝ го питаше дали е свършил.

Той кимна и се усмихна.

Нямаше да се виждат тази вечер. Дороти искаше да се изкъпе, да си оправи прическата и да си спретне куфарчето за „сватбеното пътешествие“ в хотела „Ню Уошингтън Хаус“, Но в 20,30 часа телефонът на бюрото ѝ иззвъня.

— Слушай, Дори. Трябва да говоря с теб. Важно е.

— Какво има?

— Трябва да те видя веднага.

— Но аз не мога. Не мога да изляза. Току-що си измих косата.

— Дори, много е важно!

— Не можеш ли да ми го кажеш сега?

— Не, трябва да те видя. Ела на пейката след половин час.

— Навън ръми. Не можеш ли да дойдеш долу във фойето?

— Не. Слушай, нали знаеш заведението, в което снощи ядохме сандвичи? При Гидиън? Чакай ме там. В девет.

— Не разбирам защо не можеш да дойдеш във фойето...

— Моля ти се, пиленце...

— Това... свързано ли е с утре?

— Ще ти обясня всичко, като се видим.

— Свързано ли е с утре?

— Ами и да, и не. Пиленце, не се тревожи. Ще ти обясня всичко. Ти бъди при Гидиън в девет часа.

— Добре.

В девет без десет той отвори най-долното чекмедже на бюрото си и взе два плика изпод пижамата. Единият плик беше с марка, запечатан и адресиран:

Мис Елън Кингшип

Норт Дормитъри
Колдуел Колидж
Колдуел, Уисконсин.

Беше напечатал адреса същия следобед в салона на студентския клуб, на една от пишещите машини за общо ползване. В плика беше бележката, която Дороти бе написала в клас тази сутрин. Другият плик съдържаше двете капсули.

Сложи по един плик във вътрешните джобове на якето си, като внимаваше да запомни кой от коя страна е. После си облече мушамата, пристегна я с колана и като се погледна в огледалото, излезе от стаята.

Отвори външната врата на къщата, като внимаваше да стъпи навън първо с десния крак. Това го накара да се усмихне снизходително на себе си.

---

[1] „Къщата с черните цветя“ (исп.). — Б.пр. ↑

Заведението на Гидиън беше почти празно, когато той пристигна. Само две сепарета бяха заети — в едното двама възрастни мъже седяха като препарирани над шахматна дъска, а в другото, на отсрещната страна на помещението, го чакаше Дороти, прегърнала между дланите си чаша с кафе и зяпнала в нея, сякаш бе многостенен кристал, който ще ѝ предскаже бъдещето. Главата ѝ беше увита с бяла кърпа. Отпред се подаваха мокри сплескани кърпици, защипани с фиби.

Усети го едва когато той застана пред сепарето и взе да си сваля мушамата. Тя вдигна поглед — кафявите ѝ очи бяха тревожни. Беше без грим. Бледнината и прибраната коса я правеха още по-млада. Той закачи мушамата на една кука до дъждобрана ѝ и се отпусна на мястото срещу нея.

— Какво има? — попита тя загрижено.

Гидиън, старец с хлътнали страни, дойде до масата им.

— Какво ще желаете?

— Кафе.

— Само кафе?

— Да.

Гидиън се отдалечи, чуваше се как пантофите на краката му се влачат. Дороти се наведе напред.

— Какво има?

Той заговори тихо и делово:

— Когато се прибрах в квартирата си днес следобед, намерих една бележка. Хърми Годсен ме търсил по телефона.

Ръцете ѝ стиснаха чашата с кафе.

— Хърми Годсен...

— Позвъних му. — Той помълча, като драскаше по масата. — Объркал хапчетата онзи ден. Чичо му... — Замълча, тъй като Гидиън се приближи с потракваща върху чинийката чаша кафе. Докато старецът си отиде, те седяха неподвижни, вперили очи един в друг.

— Чичо му преподрежда алтернативата или нещо подобно. Тези хапчета не били каквито ги смятахме.

— А какви са били? — В гласа ѝ имаше уплаха.

— Някакво средство за прочистване на хранопровода. Ти каза, че си повръщала. — Той вдигна чашата си и сложи хартиена салфетка в чинийката, за да попие кафето, което треперещата ръка на Гидиън беше разляла. Сетне натисна и избърса дъното на чашата в салфетката.

Тя въздъхна с облекчение.

— Добре де, това е минало. Те не ми навредиха. Като ми се обади по телефона, така ме притесни...

— Работата е, пиленце — каза той и сложи наквасената салфетка настрана, — че се видях с Хърми точно преди да ти се обадя. Той ми даде истинските хапчета, онези, които е трябвало да вземем миналия път.

Лицето ѝ посърна.

— Не.

— Добре де, няма нищо трагично. Отново сме там, където бяхме в понеделник, това е всичко. Имаме втора възможност. Ако действат, идеално. Ако не, пак можем да се оженим утре. — Той бавно си бъркаше кафето и го наблюдаваше как се върти. — Те са в мен. Можеш да ги вземеш довечера.

— Само че...

— Само че, какво?

— Не искам втора възможност. Не искам повече хапчета. — Тя се наведе напред. Ръцете ѝ, сплетени една в друга върху масата, бяха побелели от стискане. — Аз си мислех само за утре, колко чудесно, колко щастливи... — Дори стисна очи, изпод клепачите ѝ бликнаха сълзи.

Тя вече не контролираше гласа си. Той хвърли поглед към другия край на заведението, където седяха шахматистите, и Гидиън ги наблюдаваше. Измъкна монета от джоба си, пусна я в автомата и блъсна един от бутоните. После хвана вкопчените ѝ ръце, разтвори ги насила и ги взе в своите.

— Моля ти се, пиленце — успокояваше я той, — пак ли трябва да говорим за всичко отначало? Разбери, мисля за теб. За теб, не за мен.

— Не. — Тя отвори очи, втренчи се в него. — Ако мислеше за мен, щеше да искаш каквото аз искам. — Гръмна музика, духови инструменти, джаз.

— Ти какво искаш, пиленце? Да гладуваш? Това не е филм, погледни на нещата трезво.

— Няма да гладуваме. Представяш всичко по-зле, отколкото би било. Ще си намериш добра работа, дори и да не си завършил. Ти си умен, ти си...

— Не познаваш живота — каза той категорично. — Просто нищо не знаеш. Едно хлапе, което е било богато цял живот.

Ръцете ѝ се боричкаха в неговите — опитваше се да ги свие.

— Защо е нужно всички да ми казват това? Защо и ти ми го казваш? Защо смяташ, че е толкова важно?

— Важно е, Дори, независимо от това дали на теб ти харесва, или не. Погледни се. Обувки в тон с всеки тоалет, чанта към всеки чифт обувки. Ти си израснала по този начин. Не можеш...

— Мислиш ли, че има значение? Мислиш ли, че това ме интересува? — Тя спря. Ръцете ѝ се отпуснаха и когато отново проговори, гневът в гласа ѝ се беше смекчил и бе преминал в напрегнато откровение. — Знам, че понякога ми се присмиваш за филмите, които харесвам, за това, че съм романтична. Може би е така, защото си пет години по-голям от мен или защото си бил войник, или защото си мъж, не знам. Но аз вярвам, истински вярвам, че ако двама души се обичат — както аз те обичам, както ти казваш, че ме обичаш, тогава нищо друго няма особено значение. Пари, такива неща просто нямат значение. Аз вярвам в това, наистина... — Ръцете ѝ се отскубнаха от неговите и захлупиха лицето ѝ.

Той извади кърпичка от горния си джоб и я допря до ръката ѝ. Дороти я взе и я притисна към очите си.

— Пиленце, аз също вярвам в това. Знаеш, че вярвам — каза ѝ нежно. — Знаеш ли какво направих днес? — Замълча за малко. — Две неща. Купих ти венчален пръстен и пуснах обява в неделния „Клариън“. Обява за работа. Нощна работа. — Тя леко потърка очите си с кърпичката. — Може би наистина нарисувах нещата в прекалено черни краски. Разбира се, че ще успеем да се справим и ще бъдем щастливи. Но нека бъдем просто малко по-реалистични, Дори. Ние ще сме още по-щастливи, ако можем да се оженим това лято, и то с благословията на баща ти. Не можеш да го отречеш. Всичко, което трябва да направиш, за да имаме възможност за това допълнително щастие, е само да вземеш тези хапчета. — Той бръкна във вътрешния

си джоб и извади плика, като преди това го опипа, за да се увери, че е този, който трябва. — Няма никаква логика да отказваш.

Тя сгъна кърпичката и взе да я върти в ръце, загледана в нея.

— От вторник сутринта си мечтая за утрешния ден. Това промени всичко, целия свят. — Тя бутна кърпичката към него. — Цял живот съм се съобразявала постъпките ми да се харесват на баща ми.

— Знам, че си разочарована, Дори. Но трябва да мислиш за бъдещето. — Той ѝ подаде плика. Ръцете ѝ, опрени на масата, не помръднаха да го поемат. Той го сложи на масата между тях. Бял правоъгълник, леко издут от капсулите. — Готов съм да започна нощна работа още сега, да прекъсна следването в края на семестъра. Единственото, за което те моля, е да глътнеш няколко хапчета.

Ръцете ѝ останаха неподвижни, а погледът ѝ бе вперен в чисто белия плик.

Той говореше хладнокръвно, убедително:

— Ако откажеш да ги вземеш, значи си инат. Не искаш да погледнеш трезво и си несправедлива. Несправедлива повече към себе си, отколкото към мен.

Плочата с джаза свърши, цветните светлини угаснаха и настъпи тишина.

Пликът лежеше на масата между тях.

От другата страна на заведението се чу шум от преместване на фигура и старчески глас:

— Шах.

Ръцете ѝ се раздалечиха малко и той видя, че дланите ѝ са лъснали от пот. Забеляза, че и собствените му ръце са изпотени. Погледът ѝ се вдигна от плика и срещна неговия.

— Моля те, пиленце...

Тя отново сведе очи. Лицето ѝ бе застинало.

Взе плика. Пъхна го в чантата си, която лежеше на пейката до нея, и пак се втренчи в ръцете си на масата.

Той се пресегна през масата и докосна ръката ѝ, помилва я, стисна я. С другата си ръка побутна кафето, от което не беше пил, към нея. Наблюдаваше я как вдига чашата, как отпива. Намери още една монета в джоба си и все още стиснал ръката ѝ, пусна монетата в автомата и натисна бутона на „Една възшебна вечер“.

Вървяха мълчаливо по мокрите бетонни алеи, по навик хванати за ръка, но всеки потънал в собствените си мисли. Дъждът бе спрял, но въздухът бе изпълнен с гъделичкаща лицето влага, през която всяка улична лампа се очертаваше в по-тъмно сиво.

Пред общежитието, на отсрещния тротоар те се целунаха. Устните ѝ бяха хладни и неотзивчиво стиснати. Когато се опита да ги раздели, тя поклати глава. Държа я в прегръдката си няколко минути, като ѝ шепнеше нежно, и после си пожелаха лека нощ. Той гледаше, докато пресече улицата и влезе в жълто осветеното преддверие на сградата.

Той отиде в един близък бар, където изпи две чаши бира и окъса една хартиена салфетка във вид на изящен филигран с необикновено дребни детайли. След половин час влезе в телефонната кабина и избра номера на общежитието. Поиска от телефонистката стаята на Дороти.

Тя отговори след две позвънявания:

— Ало?

— Ало, Дори? — Тишина. — Дори, направи ли го?

Пак тишина.

— Да.

— Кога?

— Преди няколко минути.

Той пое дълбоко въздух.

— Пиленце, момичето от централата не подслушва ли понякога?

— Не. Последната я уволниха за...

— Добре, чуй, не исках да ти казвам предварително, но... може да те заболи малко. — Тя не отговори нищо. Той продължи: — Хърми каза, че вероятно ще повръщаш както миналия път. Може да почувстваш парене в гърлото и болки в стомаха. Каквото и да усетиш, не се плаши. То ще значи просто, че хапчетата действат. Не викай никого. — Той я изчака да каже нещо, но тя мълчеше. — Извинявай, че не те предупредих по-рано, но... няма да боли много. Докато разбереш, и всичко ще е наред. — Мълчание. — Не ми се сърдиш, нали, Дори?

— Не.

— Ще видиш, че така ще е най-добре.

— Знам. Съжалявам, че се инатих.

— Няма нищо, пиленце. Не се извинявай.

— Ще се видим утре.

— Да.

Настъпи кратко мълчание.

— Е, лека нощ — каза тя.

— Лека нощ, Дороти — рече той.

Когато в петък сутринта прекрачи прага на класната стая, той се чувстваше лек, някак по-висок от друг път и в чудесна форма. Беше прекрасен ден. Слънчевата светлина нахлуваше в стаята, отразяваше се в металните столове и обсипваше като с пайети стените и тавана. Той седна на мястото си в дъното на стаята, протегна крака, скръсти ръце на гърдите си, и се загледа в студентите, които влизаха на групи. Лъчезарното утро бе оживило всички, пък и на следващия ден щеше да се състои първата бейзболна среща от университетските игри, с пролетен бал вечерта, тъй че те бърбореха, викаха, кикотеха се и се смееха високо.

Три момичета стояха настрани и си шушукаха възбудено. Той се чудеше дали са от общежитието и дали случайно не разговаряха за Дороти. Невъзможно е да са я открили вече.

Защо някой ще влиза в стаята ѝ? Естествено е да решат, че иска да спи до по-късно. Той разчиташе, че няма да я намерят още няколко часа. Все пак остана със затаен дъх, докато шушукането на момичетата избухна в смях.

Не, нямаше вероятност да я намерят преди един часа. Някой ще се обади: „Дороти Кингшип не беше на закуска, а я нямаше и на обяд“, и тогава щяха да почукат на вратата ѝ и нямаше да получат отговор. Сигурно щеше да им се наложи да извикат управителката или някой друг, който има ключ. А можеше дори да не я потърсят. Много от момичетата проспиваха закуската, а се случваше и да обядват навън. Дори нямаше близки приятелки, които веднага да забележат отсъствието ѝ. Ако имаше късмет, можеше да не я намерят, докато Елън не телефонира.

Предната вечер, след като се сбoguва с Дороти по телефона, той се върна до общежитието. В пощенската кутия на ъгъла пусна плика, адресиран до Елън Кингшип — плика с тревожната бележка на Дороти, доказателството за нейното самоубийство. Първото събиране на пощата беше в шест часа, а Колдуел беше само на сто мили, тъй че писмото щеше да се получи още същия следобед. Ако намереха

Дороти сутринта, Елън, известена от баща си, можеше да тръгне от Колдуел за Блу Ривър, преди писмото да пристигне, което би означавало, че почти сигурно ще започне някакво следствие, тъй като бележката, обясняваща случая със самоубийство, щеше да бъде намерена едва когато Елън се върне в Колдуел. Това бе единственият риск, но той беше малък и неизбежен. Вариантите да се промъкне в женското общежитие, за да подхвърли бележката в стаята на Дороти или пък да я скрие в джоба на палтото ѝ или в някой от учебниците ѝ, бяха неразумни, тъй като трябваше да извърши това, преди да ѝ даде хапчетата и в този случай съществуваше далеч по-големият риск Дороти да намери бележката и да я изхвърли или, още по-лошо, да съпостави фактите.

Смяташе, че ако не я намерят до дванайсет часа на обяд, опасността ще е преминала. След дванайсет Елън ще е получила бележката, когато университетската управа се свърже с Лео Кингшип и Кингшип от своя страна се свърже с нея. При наистина голям късмет Дороти можеше да не бъде намерена до късно следобед и тогава истеричното телефонно обаждане на Елън щеше да поведе нещата в желаната посока. Той щеше да бъде чист и всичко щеше да се развие както трябва.

Щяха да направят аутопсия, разбира се. Щяха да открият наличието на голямо количество арсеник и двумесечен зародиш — средството и причината за самоубийството ѝ. Това заедно с бележката щеше да задоволи напълно полицията. Естествено щяха да направят формална проверка в местните аптеки, но безрезултатно. Можеха да се сетят и за фармацевтичния склад, да разпитват студентите: „Виждали ли сте това момиче в склада или някъде из сградата на фармацията?“, и да показват снимката на покойната. Пак безрезултатно. Мистерия, но незначителна. Макар че нямаше да могат да уточнят откъде е дошъл арсеникът, смъртта ѝ щеше да се смята за безспорно самоубийство.

Дали нямаше да потърсят мъжа, тоест любовника? Струваше му се, че това е малко вероятно. Пък и тя съвсем не бе вода ненапита. Това едва ли им влизаше в работата. А Кингшип? Щом е толкова нравствен, може и да подеме частно разследване. „Намерете човека, който опропасти дъщеря ми!“ Въпреки че от описанието на Дороти за баща ѝ му се струваше, че Кингшип по-скоро би си помислил: „Аха, значи е

била покварена открай време. Каквато майката, такава и дъщерята.“ Все пак можеше да се стигне и до разследване...

Положително щяха да го разпитват. Виждали ги бяха заедно, макар и не толкова често, колкото можеше да се очаква. В началото, когато успехът му при Дороти беше под съмнение, той не се показваше с нея пред хората. Предната година имаше връзка с друго богато момиче и ако отношенията му с Дороти не вървяха съгласно плановете му, в бъдеще щеше пак да се ориентира към подобни обекти. Не искаше да му излезе име, че се увърта край богати момичета. После, когато нещата с Дороти потръгнаха, ходеха на кино, в неговата стая и в тихи заведения, като това на Гидиън. Да се срещат на пейката вместо във фойето на общежитието, беше станало традиция.

Не биваше да се заблуждава — ако имаше разследване, щеше да е замесен и той, но Дороти не беше казала никому, че ходят сериозно, така че щяха да привикат и други мъже. Онзи червенокос младеж например, с когото тя бърбеше пред класната стая в деня, в който я видя за първи път и забеляза медния отпечатък „Кингшип“ на кибрита и, и онзи, за когото беше започнала да плете вълнени чорапи, пък и всеки мъж, с когото бе излизала един-два пъти — те всички щяха да бъдат привлечени за следствието и тогава можеха само да се догаждат кой от тях е я „опропастил“, защото всички, тъй или инак, щяха да отричат. Колкото и щателно да е разследването, Кингшип никога не можеше да е сигурен в уликите срещу „виновника“. Щеше да има подозрения спрямо всички мъже, но доказателства срещу никого.

Не, всичко щеше да се уреди. Нямаше да прекъсва колежа, нямаше да работи като експедитор, нямаше да го притискат жена и дете, нямаше да го преследва отмъщението на Кингшип. И все пак прокрадваше се една мъничка сянка... Да предположим, че го посочат в университета като един от мъжете, които са ходили с Дороти, и че момичето, което му отвори да влезе в склада, го види пак, разбере кой е той и научи, че не е студент по фармация... Но и това беше почти изключено. От дванайсет хиляди студенти... Все пак да предположим, че се случи най-лошото. Да предположим, че тя го види, спомни си и отиде в полицията. Дори тогава нямаше да имат доказателства. Да, бил е в склада, но и за това можеше да се измисли някакво извинение и те щяха да му повярват, защото оставаше бележката, бележката с почерка на Дороти. Как щяха да обяснят...

Вратата отстрани на стаята се отвори, стана течение, което повдигна листовите на тетрадката му. Той се обърна да види кой е. Беше Дороти.

Сякаш го заля вълна от гореща лава. Надигна се, кръв нахлу в лицето му, гърдите му се превърнаха в буца лед. Капки пот избиха по цялото му тяло и запълзяха като милион насекоми. Знаеше, че всичко това е изписано на лицето му в разширените очи и пламналите му страни, тъй че тя не можеше да не го види, но той не можеше да го предотврати. Взя се учудено в него. Затвори вратата зад себе си. Изглеждаше както всеки друг ден — с книги под мишница, зелен пуловер, карирана пола. Дороти. Идваше към него, обезпокоена от изражението на лицето му.

Тетрадката му тупна на пода. Той се наведе, благодарен на моментното спасение. Стоеше с лице към страничната облегалка на стола и се опитваше да си поеме дъх. Какво се бе случило? Божичко! Тя не бе взела хапчетата! Точно така, не бе ги взела! Бе го излъгала! Мръсница! Проклетата лъжкиня! А бележката пътуваше към Елън... Господи боже!

Той я чу как се намества на стола. Уплашеният ѝ шепот: *Какво има? Какво ти е?* Той вдигна тетрадката и се изправи. Усещаше как кръвта му се дръпва от лицето, от цялото му тяло и го оставя мъртво студен с пълзящи капки пот. *Какво има?* Той я погледна. Изглеждаше както всеки друг ден. В косата си имаше зелена панделка. Той се опита да каже нещо, но сякаш гърдите и гърлото бяха кухи и нямаше какво да произведе звука. *Какво ти е?* Студентите взеха да се обръщат, за да видят какво става. Най-сетне успя да промълви:

— Нищо... Добре съм...

— Лошо ти е! Лицето ти е сиво като...

— Добре съм. От... от това е. — Той докосна гърдите си там, където тя знаеше, че е белегът му от армията. — Понякога ме свива...

— Божичко, помислих, че имаш сърдечна криза или нещо подобно — прошепна тя.

— Не. Добре съм. — Той продължи да я гледа, като се опитваше да диша нормално, хванал здраво коленете си. Господи, сега какво

щеше да прави? Мръсница! Значи тя също имаше планове, планове да се омъжи!

Той видя как тревогата за него взе да се стопява от лицето ѝ и на нейно място се появи някаква напрегнатост. Тя скъса листа от бележника си, надраска нещо на него и му го предаде:

Хапчетата не действат.

Лъжкиня! Проклетата лъжкиня! Той смачка хартията и я стисна в ръка, забивайки ноктите в дланта си. Мисли! Мисли! Опасността беше толкова огромна, че дори не можеше да я схване наведнъж. Елън щеше да получи бележката... Кога? В три часа? Четири? Щеше да се обади на Дороти. „Какво значи това? Защо си писала това?“ — „Какво съм писала?“ Тогава Елън щеше да прочете бележката и Дороти щеше да се сети... Дали щеше да дойде да му каже? Трябваше да съчини някакво обяснение... Или тя щеше да прозре истината, да сервира цялата история на Елън, да се обади на баща си? Ако е запазила хапчетата, ако не ги е хвърлила, щеше да има доказателство! Опит за убийство. Дали щеше да ги занесе в някоя аптека за анализ? Сега вече не можеше да изчисли следващия ѝ ход. Тя беше станала неизвестна величина. Преди си мислеше, че може да предвиди всяко малко движение в проклетия ѝ мозък, но сега...

Чувстваше, че тя го гледа и очаква да реагира на написаното. Той откъсна лист от тетрадката си и свали капачката на писалката. Закри ръката си, за да не види тя как трепери. Не можеше да пише. Наложиха се да пише с печатни букви, при това натискаше перото толкова силно, че разкъсваше хартията. Трябваше да звучи естествено!

Добре. Пробвахме, това е. Сега ще се оженим съгласно програмата.

Подаде ѝ го, Дороти го прочете и се обърна към него. Лицето ѝ беше топло и сияйно като самото слънце. Насили се да ѝ отвърне с усмивка, като се молеше тя да не забележи колко е фалшива.

Още не беше късно. Хората пишеха бележки, че ще се самоубият, и после започваха да протакат. Той погледна часовника си: девет и двамайсет. Елън би могла да получи бележката най-рано в три часа. Оставаха пет часа и четирийсет минути. Не можеше вече да обмисля плана си стъпка по стъпка. Трябваше да действа бързо и решително. Без сложни сметки, които разчитат на нея да направи определено нещо в определено време. Без отрова. Как другояче се

самоубиват хората? До пет часа и четирийсет минути тя трябваше да е мъртва.

В десет часа напуснаха сградата под ръка. Навън, в кристалночистия въздух, звънтяха виковете на студентите, излезли в междучасие. Три момичета в униформа си пробиваха път покрай тях, едното биеше тиган с дървена лъжица, а другите две носеха голям плакат, призоваващ към ентусиазирана подкрепа в бейзболната среща.

— Още ли те боли отдясно? — попита Дороти, обезпокоена от мрачното му изражение.

— Малко — каза той.

— Често ли те свива?

— Не, Не се безпокой. — Той погледна часовника си. — Не се омъжваш за инвалид.

Слязоха от пътеката и тръгнаха през ливадата.

— Кога ще отидем? — Тя стисна ръката му.

— Следобед. Около четири.

— Не трябва ли да отидем по-рано?

— Защо?

— Ами ще отнеме време, а и те вероятно затварят около пет.

— Процедурата не е дълга. Само попълваме молбата за брачно свидетелство и после има човек на същия етаж, при който можем да се подпишем.

— Добре е да нося документ, че съм над осемнайсет години.

— Да.

Тя се обърна към него, изведнъж сериозна, с пламнали от разкаяние страни. Даже не може да лъже, помисли си той.

— Страшно ли съжаляваш, че хапчетата не подействаха? — попита тя загрижено.

— Не, не чак толкоз.

— Ти преувеличаваше, нали? За това какво ще бъде.

— Да. Ще се оправим. Просто исках да опиташ с хапчетата. Заради теб.

Дороти се изчерви още повече. Той се извърна, смутен от нейното простодушие. Когато я погледна отново, радостта ѝ беше

прогонила угризенията ѝ и тя се усмихваше, притиснала ръце към гърдите си.

— Не ми се влиза в час! Ще избягам.

— Добре. И аз. Остани с мен.

— Какво имаш предвид?

— Остани, докато отидем в Общината. Ще прекараме деня заедно.

— Не мога, мили. Не мога целия ден. Трябва да се прибера в общежитието, да си приготвя багажа, да се облека... Ти няма ли да приготвяш багаж?

— Оставих един куфар в хотела, когато правих резервацията.

— Но все пак трябва да се преоблечеш, нали? Очаквам да те видя със синия костюм.

Той се усмихна.

— Да, госпожо. Все пак можеш да ми отделиш част от времето си. До обяд.

— Какво ще правим? — Те вървяха бавно по тревата.

— Не знам — каза той. — Можем да се разходим. Към реката.

— С тези обувки? — Тя вдигна крак и показа мокасин от мека кожа. — Ще стана дюстабан. Все едно си без подметки.

— Добре — каза той, — няма да ходим до реката.

— Имам идея. — Тя посочи сградата на Института по изкуствата. — Да отидем във фонозалата да послушаме музика.

— Не знам, в такъв хубав ден бих предпочел... — Усмивката ѝ изчезна и той млъкна.

Тя гледаше оттатък сградата на Института по изкуствата, във върха на радиопредавателната кула, която пронизваше небето.

— Последния път ходих в Общината, за да се консултирам с онзи лекар — рече тя сериозно.

— Този път ще бъде друго — каза той. Закова се на място.

— Какво има?

— Дори, права си. Защо да чакаме до четири часа? Да отидем сега!

— Да се оженим сега?

— Е, след като си приготвиш багажа и се облечеш, и така нататък... Виж какво, върни се в общежитието сега и се приготви. Какво ще кажеш?

— Да! Разбира се! Аз поначало исках да се прибера веднага!
— Ще ти се обадя след малко и ще ти кажа кога ще те взема.
— Да. Добре. — Протегна се и развълнувано го целуна по бузата.
— Много те обичам — прошепна тя.

Той се усмихна.

Тя тръгна напред, обърна глава и му се усмихна през рамо.
Ходеше бързо, колкото може по-бързо.

Той я гледаше как се отдалечава. После се обърна и погледна отново радиопредавателната кула, благодарение на която Общината на Блу Ривър се открояваше още повече сред другите сгради в града. Най-високото здание, четиринайсет етажа над твърдите плочи на тротоара.

Той влезе в Института по изкуствата, където под централното стълбище бе сместена една телефонна кабина. Обади се на „Телефонни справки“ и получи номера на Бюрото за бракосъчетания.

— Бюро за бракосъчетания.

— Добър ден. Обаждам се да разбера работното ви време днес.

— До обяд и от един до пет и половина.

— Значи от дванайсет до един е затворено?

— Точно така.

— Благодаря ви.

Той затвори, пусна в процепа още една монета и избра номера на общежитието. Позвъниха в стаята на Дороти, но никой не отговори. Той остави слушалката — чудеше се какво е могло да я забави. Със скоростта, с която вървеше, тя трябваше да си е вече в стаята.

Нямаше повече дребни монети, затова излезе и се отби в някакъв „Снекбар“, където развали един долар и впери освирепял поглед в момичето, което бе заело телефонната кабина. Когато най-после то отстъпи, той влезе в ухаещата на парфюм кабина и затвори вратата. Този път Дороти отговори:

— Ало?

— Здравсти. Какво те забави толкова? Звънях преди няколко минути.

— Отбих се по пътя. Трябваше да си купя ръкавици. — Беше запъхтяна и щастлива.

— Честито... Слушай, сега е... десет и дваайсет и пет. Можеш ли да си готова в дванайсет?

— Ами не знам. Искам да взема душ...

— Дванайсет и петнайсет?

— Добре.

— Слушай, нали няма да се отписваш за края на седмицата?

— Трябва. Нали знаеш правилника.

— Ако се отпишеш, трябва да посочиш къде отиваш, нали?

— Да.

— Е?

— Ще пиша „Ню Уошингтън Хаус“. Ако ме попита управителката, ще ѝ обясня.

— Виж, можеш да се отпишеш следобед. Така или иначе, трябва да се връщаме дотук. За бунгалото. Трябва да се върнем, за да уредим въпроса.

— Така ли?

— Да. Казаха, че не мога да направя официална заявка, докато действително не сме женени.

— Е, щом ще се връщаме по-късно, тогава ще си взема куфара.

— Не. Вземи го сега. Като свършим с церемонията, ще се настаним в хотела и ще обядваме. Той е само на две преки от Общината.

— Тогава мога да се отпиша и сега. Нали е все едно?

— Слушай, Дори, мисля, че университетът няма кой знае каква полза от момичета от други градове, които бягат да се женят. Твоята управителка сигурно ще ни забави по някакъв начин. Ще пита дали баща ти знае. Ще ти прочете лекция, ще се опита да те склони да изчакаш края на семестъра. Управителките за това са сложени.

— Добре, ще се отпиша после.

— Точно така! Ще те чакам пред общежитието в дванайсет и четвърт. На Юнивърсити Авеню.

— На Юнивърсити?

— Ще излезеш през страничния вход, нали? Щом си с куфар и не си се отписала...

— Да, вярно. Не се сетих за това. Ей, страхотна конспирация, сякаш се готвим за бягане.

— Точно като на филм.

Тя се засмя от все сърце.

— Дванайсет и четвърт.

— Точно така. Ще сме в центъра към дванайсет и половина.

— Довиждане, младоженце!

— Довиждане, младоженке.

Той се облече безупречно в тъмносиния си костюм, с черни обувки и чорапи, бяла риза и бледосиня вратовръзка от тежка

италианска коприна на черни и сребристи цветя. Но като се видя в огледалото, реши, че красивата връзка е твърде фрапираща, и я смени със семпла перленосива плетена връзка. Огледа се пак и закопча повторно самото си. Искаше му се, както смени връзката, също толкова лесно да може временно да смени и физиономията си с някоя побезлична. Имало случаи, помисли си той, когато да си красив е неизгодно. В старанието си да направи нещо, за да изглежда пообикновен, той неохотно нахлупи единствената си шапка, гълъбовосива шапка, като внимателно нагласи непривичната тежест, за да не си разроши косата.

В дванайсет и пет той беше на Юнивърсити Авеню, на тротоара срещу страничния вход на общежитието. Слънцето печеше почти отвесно, беше жарко и ослепително. В знойния въздух редките птичи гласове, хорските стъпки и стържещите трамваи звучаха някак почисто, сякаш се чуваха иззад стъклена стена. Той стоеше с гръб към общежитието, загледан във витрината на един железарски магазин.

В дванайсет и петнайсет видя в отражението на стъклото как вратата от другата страна на улицата се отваря и се появява облечената в зелено фигура на Дороти. За първи път в живота си бе точна. Той се обърна. Тя се озърташе наляво и надясно, но търсещият ѝ поглед не попадеше на него. С едната ръка в бяла ръкавица държеше дамска чантичка, в другата — малко куфарче, обвито със светлокафяв брезент на широки червени ивици. Той вдигна ръка и в следващия миг Дороти го забеляза. Разцъфнала в усмивка, слезе от тротоара, изчака пролука в потока от автомобили и тръгна към него.

Беше красива. Костюмът ѝ бе тъмнозелен, с къдрица от бяла коприна, искряща на врата. Обувките и чантичката ѝ бяха от кафява крокодилска кожа, а върху пухестата ѝ златиста коса бе кацнало тъмнозелено воалче. Когато стигна до него, той ѝ се усмихна и взе куфарчето от ръката ѝ.

— Всички булки са красиви, но ти си най-красивата.

— Gracias, senor. — Тя като че ли се готвеше да го целуне.

Една таксиметрова кола намали скорост, като минаваше край тях. Дороти го погледна въпросително, но той поклати глава.

— Ако ще пестим, по-добре да свикваме отсега.

Той се взря надолу по улицата. В трептящия въздух се зададе трамвай.

Дороти поглъщаше света жадно, сякаш бе живяла затворена с месеци. Небето беше чисто, седефеносиньо. Университетското градче, което се бе ширнало пред тях от общежитието още седем преки нататък покрай Юнивърсити Авеню, беше притихнало, засенчено от свежозелени дървета. По алеите вървяха студенти. Други се бяха изтегнали на тревата.

— Представи си — възкликна тя, — като се връщаме следобед, ще сме вече женени!

Трамваят изтрака до тях, изскърца и спря. Качиха се.

Седнаха в задната част, размениха само няколко думи и всеки потъна в своите мисли. Един случаен наблюдател надали би се досетил, че пътуват заедно.

Първите осем етажа от Общината на Блу Ривър се използваха за канцеларии на администрацията на града и на Рокуел Каунти, чийто областен център беше Блу Ривър. Останалите шест етажа бяха дадени на частни наематели, предимно адвокати, лекари и зъболекари. Самата сграда беше смесица от модерна и класическа архитектура, компромис между функционалния уклон на трийсетте години и непоклатимия консерватизъм на щата Айова. Професорите, които четяха уводните лекции по архитектура в Стодардския институт по изкуствата, я наричаха архитектурно недоносче, с което предизвикваха у първокурсниците притеснен смях.

Погледната отгоре, сградата представляваше квадрат, в средата пронизан от вентилационна шахта. Отстрани отстъпите на осмия и дванайсетия етаж създаваха впечатление, че е направена от три блока, наредени един върху друг като пирамида. Беше тромава сграда с груби очертания. Трегерите на прозорците ѝ бяха нелепо окичени с орнаменти в псевдогръцки стил, а трите въртящи се врати от бронз и стъкло бяха притиснати между гигантски колони, на чиито капители бяха издялани стилизирани житни класове. Сградата беше направо чудовищна, но когато Дороти слезе от трамвая и се спря да я погледне, тя сякаш съзерцаваше катедралата в Шартър.

Беше дванайсет и половина, когато прекосиха улицата, изкачиха стъпалата и влязоха през централната въртяща се врата. Фоайето беше изпълнено с хора, едни отиваха или се връщаха от обяд, други бързаха за срещи, трети стояха и чакаха. Под високия купол гласовете и шумът от стъпките по мраморния под се превръщаха в шепот.

Той изостана една крачка зад Дороти, като я остави да го поведе към таблото за справки встрани.

— Дали ще бъде на „Р“ от Рокуел Каунти или на „Б“ от Бюро? — попита тя, съсредоточила поглед върху таблото, когато той застана до нея. Той също се взираше в таблото, сякаш забравил за нейното присъствие.

— Ето го — каза тя победоносно. — Бюро за бракосъчетания, шестстотин и четири.

Той се обърна и тръгна към асансьорите, които се намираха срещу въртящите се врати. Дороти бързаше успоредно с него. Посегна към ръката му, но в нея беше куфарчето. Той, изглежда, не забеляза жеста ѝ, защото не понечи да го премести в другата ръка.

Един от четирите асансьора чакаше отворен — имаше място за още пътници. Когато приближиха, той отстъпи малко назад и даде възможност на Дороти да влезе първа. До него крачеше възрастна жена, изчака я да влезе и чак след това се качи и той. Жената му се усмихна, поласкана от неочаквания жест от страна на млад мъж, още повече в такава оживена обществена сграда, но сякаш малко се разочарова, когато той пропусна да си свали шапката. Дороти също му се усмихна, над главата на жената, която бе застанала между тях. Той отвърна на усмивката ѝ с почти незабележимо помръдване на устните.

Слязоха от асансьора на шестия етаж, заедно с двама мъже с куфарчета, които завиха надясно и чевръсто тръгнаха по коридора.

— Ей, чакай ме! — прошепна развеселено Дороти, когато вратата на асансьора щракна зад нея. Тя беше излязла последна, а той пръв. Беше тръгнал наляво и бе извървял вече пет-шест метра, сякаш беше сам. Той се обърна — изглеждаше смутен, когато тя го застигна и весело го хвана под ръка. Над главата ѝ видя, че мъжете с куфарчетата са стигнали до другия край на коридора, завиват надясно и изчезват в другото крило.

— Къде бягаш? — пошегува се Дороти.

— Извинявай — усмихна се той. — Това е то. Нервен младоженец.

Вървяха под ръка и завиха наляво по коридора. Дороти четеше номерата, изписани на вратите.

— Шестстотин и двайсет, шестстотин и осемнайсет, шестстотин и шестнайсет...

Направиха още един завой наляво, преди да стигнат стая 604, която се намираше чак в дъното на широкия коридор, срещуположно на асансьорите. Той се опита да отвори вратата. Беше заключена. Прочетоха работното време, написано на матовото стъкло, и Дороти изпъшка обезсърчена.

— По дяволите — каза той. — Трябваше да се обадя да проверя. — Остави куфарчето и погледна часовника си. — Един без двайсет и пет.

— Имаме двайсет и пет минути — каза Дороти. — Мисля, че можем да слезем долу.

— В тази навалица... — измърмори той и замълча. — Знаеш ли, хрумна ми една идея.

— Каква?

— Покрива. Да се качим на покрива. Такъв хубав ден. Обзалагам се, че ще се вижда много надалече!

— Разрешено ли е?

— Ако никой не ни спре, значи е разрешено. — Той вдигна куфарчето. — Ела, погледни света за последен път като неомъжена жена.

Тя се усмихна и тръгнаха по обратния път до асансьорите, където не след дълго над една от вратите светна бяла стрелка, сочеща нагоре.

Когато излизаха от кабината на четиринайсетия етаж, отново се разделиха, тъй като между тях попаднаха други слизащи хора. Изчакаха в коридора, докато хората изчезнат зад ъглите или по стаите.

— Хайде да вървим — каза Дороти със заговорнически глас. Тя превръщаше всичко това в приключение.

Отново трябваше да направят половин обиколка на сградата, докато намерят вратата с надпис *Стълбище*, до стая 1402. Той я отвори и двамата влязоха. Вратата се затвори след тях с въздишка. Озоваха се на една площадка, от която черни метални стъпала водеха нагоре и

надолу. През опушената капандура над главите им проникваше мъжделива светлина. Тръгнаха нагоре — осем стъпала, завой и още осем стъпала. Изправиха се пред една врата от тежък червеникавокафяв метал. Той завъртя топката на бравата.

— Залючена ли е?

— Струва ми се, че не е.

Той сложи рамо на вратата и натисна.

— Ще си изцапаш костюма.

Под вратата имаше висок праг, който повдигаше, основата ѝ на две педи над нивото на площадката. Прагът бе издаден напред и му пречеше да употреби цялата си тежест. Остави куфарчето, подпря вратата с рамо и опита отново.

— Можем да слезем долу и да почакаме — каза Дороти. — Тази врата вероятно не е отваряна от...

Той стисна зъби. Запънал лявото си стъпало в основата на прага, той се дръпна назад и с все сила стовари рамото си върху вратата. Тя поддаде, изстена и се отвори. Веригата от другата страна изтрака. Резен бляскавосиньо небе светна в очите му и ги заслепи след мрака по стълбището. Чу се припряно пърхане на криле.

Той взе куфарчето, прекрачи прага и го остави встрани. Отвори вратата по-широко и застана с гръб към нея. Подаде едната си ръка на Дороти. С другата замахна галантно към просторната тераса на покрива, както оберкелнер би посочил най-хубавата си маса. Поклони ѝ се шеговито, с най-лъчезарната си усмивка.

— Заповядайте, госпожице — каза той.

Тя пое ръката му, прекрачи грациозно прага и стъпи върху смолисточерната покривна настилка.

Нямаше и следа от предишната му нервност. За момент бе изпаднал в паника, когато отначало не можа да отвори вратата, но мигом възвърна самообладанието си, щом вратата отстъпи под напора на рамото му, и сега бе спокоен и сигурен. Всичко щеше да мине идеално. Без грешки, без неканени гости. Нещо му го подсказваше. Не се бе чувствал така добре от... ей богу, от ученическите години.

Притвори вратата, като остави един сантиметър пролука, за да не му създава трудности при излизането. Тогава щеше да бърза. Наведе се и премести куфарчето така, че да може да го вземе с една ръка, докато с другата отваря вратата. Като се изправяше, усети как шапката му леко мръдна. Свали я, погледна я и я сложи върху куфарчето. Божичко, как се сещаше за всичко! Едно дребно нещо като тази шапка например, някой друг би могъл да се провали. Друг ще бутне жертвата, а после от ветреца или задето се е навел, шапката му ще полети надолу и ще се приземи до тялото ѝ. И край! По-добре да се хвърли след нея. Той предвиждаше всичко. Дори божия пръст — онази нелепа дреболия, която винаги проваля свършените планове. Беше я предвидил. Господи! Приглади косата си с ръка и съжали, че няма огледало.

— Ела да видиш.

Той се обърна. Дороти стоеше на няколко крачки с гръб към него, с чантичката от крокодилска кожа под мишница. Ръцете ѝ бяха подпрени на високия до кръста парапет, който ограждаше покрива. Той се приближи зад нея.

— Не е ли фантастично? — каза тя. Бяха в задната част на сградата, с изглед на юг. Градът се разстилаше пред тях, виждаше се ясно и отчетливо под бляскавата слънчева светлина.

— Виж! — Дороти посочи едно зелено петно в далечината. — Мисля, че това е студентското градче.

Той сложи ръце на раменете ѝ. Ръка в бяла ръкавица се вдигна и допря неговата.

Беше замислил да го извърши бързо, веднага щом я заведе горе, но сега щеше да действа бавно и спокойно, да протака в рамките на

разумното. Имаше право на това след цяла седмица мъчително напрежение. Не една седмица, а години наред. От гимназията насам бе живял само в напрежение, безпокойство и неувереност. Сега нямаше нужда да бърза. Погледна отгоре главата ѝ, облегната на неговите гърди, тъмнозеленият воал плуваше в русите ѝ коси. Той духна и фината мрежа потрепна. Дороти изви глава назад и му се усмихна.

Когато погледът ѝ се върна към панорамата, той се премести до нея, праметнал една ръка през раменете ѝ. Надвеси се над парапета. Два етажа по-надолу, покрай стената, подобно на лавица се простираше покритият с червени плочки под на широка тераса върху отстъпа на дванайсетия етаж. Значи опасваше цялата сграда. Това беше лошо. Падане само от два етажа не му вършеше работа. Обърна се и огледа покрива.

Той беше около петдесет на петдесет метра, ограден с тухлен зид, покрит отгоре с бели каменни плочи. Също такъв зид опасваше и вентилационната шахта в средата на покрива — квадратен отвор, дълъг десетина метра. Вляво имаше огромен воден резервоар. Вдясно радиопредавателят се извисяваше като малка Айфелова кула и металната му конструкция се чернееше на фона на небето. Входът към стълбището беше насреща, малко вляво. Оттатък вентилационната шахта, в северната част на сградата, имаше голяма правоъгълна постройка — машинното помещение на асансьорите. Целият покрив беше осеян с комини и отдушници, които стърчаха като пристанищни шамандури в катранено море.

Остави Дороти и отиде до перваза на шахтата. Надвеси се над нея. Четирите стени се стесняваха като фуния и четиринайсет етажа надолу се виждаше малка квадратна площ, в чиито ъгли бяха натрупани отпадъчни ламаринени кутии и дървени щайги. Той погледа известно време, после спря, наведе се и вдигна омекнала от дъжда кибритена кутия, залепнала за катранената настилка на покрива. Поднесе я над перваза и я, пусна... наблюдаваше как се носи надолу, надолу, надолу и накрая изчезва. Хвърли поглед по стените на шахтата. Три от тях бяха прорязани от дълги редици нанизани един под друг прозорци. Четвъртата, срещу него, явно бе задната стена на асансьорните шахти, защото беше съвсем гола. Подходящо място. Южната страна на вентилационната шахта. При това се намираще

съвсем близо до стълбището. Той плесна по перваза, устните му се свиха замислено. Первазът беше по-висок, отколкото очакваше.

Дороти се приближи зад него и го хвана за ръката.

— Толкова е тихо — каза тя. Той се заслуша. В първия миг наистина му се стори, че е абсолютно тихо, но после звуците, привични за покрива, започнаха да се долавят — пулсирането на асансьорните мотори, подрънкването на подухваните от ветреца стоманени въжета, които придържаха радиопредавателната кула, скърцането на капака на бавно въртящ се вентилатор...

Двамата закрчиха бавно. Той я поведе около вентилационната шахта и покрай асансьорния корпус. Както се разхождаха, тя отупа рамото му от прахта, която бе обрал от вратата. Стигнаха северната част на покрива, откъдето се виждаха реката и отразеното в нея небе. Реката беше наистина синя, толкова синя, колкото са реките, нарисувани по картите.

— Имаш ли цигари? — попита тя.

Той бръкна в джоба си и напипа един пакет „Честърфийлд“, но извади ръката си празна.

— Не, нямам. А ти?

— Сигурно са някъде тук на дъното. — Тя зарови из чантата си, отмести една златна пудриера и една тюркоазна кърпичка и накрая измъкна смачкан пакет „Хърбърт Тарейтънс“. Взеха по една. Той ги запали и тя върна пакета в чантичката си.

— Дори, искам нещо да ти кажа.

Тя издишваше струя дим към небето и почти не го чуваше.

— За хапчетата.

Дороти рязко извърна лице, пребледня. Сетне преглътна.

— Какво?

— Радвам се, че не подействаха — каза той с усмивка. — Наистина се радвам.

Тя го погледна озадачено.

— Да се радваш?

— Да. Като ти се обадох снощи, щях да ти кажа да не ги вземаш, но ти вече ги беше взела. — Хайде, мислеше си той, признай си. Да ти олекне. Сигурно те човърка.

Гласът ѝ беше неуверен.

— Защо? Ти беше толкова... Какво те накара да промениш решението си?

— Не знам. Премислих. Смятам, че ми се иска да се оженим не по-малко, отколкото на теб. — Той разглеждаше цигарата си. — Освен това струва ми се, че е грях да се прави такова нещо. — Когато отново я погледна, страните ѝ бяха поруменели, а очите ѝ навлажнени.

— Сериозно ли говориш? — запита тя без дъх. — Наистина ли се радваш?

— Разбира се, иначе бих ли ти го казал?

— Слава богу!

— Какво има, Дори?

— Моля те, не се сърди. Аз... аз не ги взех.

Той се опита да покаже изненада. Думите се лееха от устата ѝ.

— Ти каза, че ще намериш нощна работа, и аз бях сигурна, че ще се справим, че всичко ще се нареди, и толкова много разчитах на това, толкова много. Сигурна бях, че съм права. — Млъкна за момент. — Не се сърдиш, нали? — умоляваше тя. — Разбираш защо го направих.

— Естествено, пиленце. Не се сърдя. Казах ти, че се радвам, дето не подействаха.

Устните ѝ трепнаха и тя се усмихна с облекчение.

— Чувствах се като престъпник за това, че те излъгах. Мислех, че никога няма да посмея да ти кажа. Не... просто не мога да повярвам!

Той извади старателно сгънатата кърпичка от горния си джоб и я допря до очите ѝ.

— Дори, какво направи с хапчетата?

— Изхвърлих ги. — Тя се усмихна свенливо.

— Къде? — попита небрежно той, прибирайки кърпичката си.

— В клозета.

Точно това искаше да чуе. Нямаше да има въпроси защо е прибегнала до такъв безобразен изход, след като веднъж си е направила труда да се сдобие с отрова. Той хвърли цигарата си и я настъпи.

Дороти дръпна за последен път и също смачка с крак фасата.

— Много съм щастлива! — възкликна тя. — Сега вече всичко е чудесно! Чудесно!

— Чудесно — повтори той.

Погледна двата фаса долу, нейния с червило по края, неговия чист. Вдигна своя. Разцепи го по средата с нокътя на палеца си, остави тютюна да се разпилее и сви хартията на малко топче. Изстреля го с показалеца си през парапета.

— Така правехме в армията — каза той.

Тя погледна часовника си.

— Един без десет е.

— Твоят е напред — каза той и погледна своя. — Имаме още петнайсет минути.

Хвана я под ръка. Обърнаха се и бавно се заотдалечаваха от края на покрива.

— Говори ли с хазайката си? — попита тя.

— Какво? А, да. Всичко е уредено. — Минаха покрай постройката на асансьора. — В понеделник ще ти пренесем нещата от общежитието.

Дороти се засмя:

— Как само ще се изненадат... момичетата в общежитието! — Разхождаха се около перваза на вентилационната шахта. — Мислиш ли, че хазайката ти ще може да ни отдели още някой гардероб?

— Смятам, че да.

— Мога да оставя част от багажа си на тавана на общежитието, зимните неща. Останалите не са много.

Стигнаха до южната страна на шахтата. Той застана с гръб към перваза, вдигна се на ръце и седна отгоре. Петите му се удряха в зида на перваза.

— Не сядай там — каза Дороти загрижено.

— Защо не? — попита той, като погледна облицовката от бял камък. — Широко е колкото пейка. Нали не падаш, като седнеш на пейка? Той потупа камъка вляво от себе си. — Ела.

— Не — каза тя.

— Пъзла.

Тя се попипа отзад.

— Костюмът ми...

Той извади носната си кърпа, тръсна я да се разтвори и я постла до себе си върху камъка.

— Сър Уолтър Роли^[1] — каза той.

Поколеба се за миг, сетне му подаде чантичката си. Като се обърна с гръб към перваза, тя се хвана за плочите от двете страни на кърпата и се повдигна. Той ѝ помогна.

— Ето — каза, като сложи ръка около талията ѝ. Тя бавно завъртя глава и надникна през рамо. — Не гледай надолу — предупреди я той. — Ще ти се завие свят.

Сложи чантичката ѝ на камъка от дясната си страна и известно време седяха мълчаливо. Ръцете ѝ все още бяха вкопчени в ръба на облицовката. Два гълъба се появиха иззад навеса на стълбището и се заразхождаха наоколо, като ги наблюдаваха бдително. Ноктите им чукаха по смолата.

— Как ще кажеш на майка си, по телефона или ще ѝ пишеш? — попита Дороти.

— Не знам.

— Аз мисля да пиша на Елън и на татко. Страшно трудно е да се каже ей така по телефона.

Изскърца капак на вентилатор. След минута ръката му напусна талията ѝ и захлупи нейната, която стискаше камъка между двамата. С другата ръка се подпря на облицовката и се спусна от перваза. Преди тя да може да направи същото, той се завъртя и застана срещу нея, коленете ѝ опираха в кръста му, а двете ѝ ръце бяха скрити под неговите. Той ѝ се усмихна, тя също се усмихна. Втренченият му поглед се плъзна надолу по талията ѝ.

— Млада майка — каза той.

Тя се засмя.

Ръцете му се преместиха върху коленете ѝ, обхванаха капачките, върховете на пръстите му я галеха под ръба на полата.

— Да бяхме тръгнали, а?

— Ей сега, пиленце. Има време.

Той улови погледа ѝ и го задържа, докато ръцете му слязоха надолу и обгърнаха извивката на прасците ѝ отзад. С крайчеца на окото си виждаше ръцете ѝ в бели ръкавици, които все още здраво стискаха предния край на облицовката.

— Много красива блуза — каза той, като гледаше бухналата копринена фльонга на врата ѝ. — Нова ли е?

— Ами, нова. Имам я от паметивека.

Погледът му стана критичен.

— Флъонгата не е точно в средата.

Едната ръка пусна камъка и се вдигна, за да опипа възелчето.

— Не — каза той, — сега съвсем я изкриви.

Другата ѝ ръка се отдели от ръба на перваза.

Ръцете му се плъзнаха по копринените чорапи надолу, докъдето стигаше, без да се навежда. Десният му крак се отдръпна назад, подпрян на пръсти, в готовност. Той притаи дъх.

Тя нагласи флъонгата с две ръце.

— Така по-д...

С бързината на кобра той се наведе, ръцете му сграбчиха петите ѝ, отстъпи назад и се изправи, вдигайки високо краката ѝ. Времето сякаш спря за миг, докато той си обръщаше ръцете да стисне подметките ѝ, и погледите им се срещнаха: безумен ужас бликаше от очите ѝ, вик се надигаше в гърлото ѝ... Тогава, с всичка сила, той тласна вдървените от страх крака.

Мъчителният ѝ писък премина през шахтата като запален фитил. Той си затвори очите. Викът заглъхна. Тишина, после ужасен оглушителен трясък. Той трепна, спомни си струпаните долу щайги и консерви.

Когато отвори очи, видя как кърпичката му се издува от ветреца, който я повдигаше от грапавата повърхност на камъка. Сграбчи я. Завъртя се и хукна към вратата на стълбището, грабна в една ръка шапката и куфара и дръпна вратата, като едновременно с това изтри с кърпата топката на бравата. Бързо прекрачи прага, затвори вратата и изтри вътрешната топка. Обърна се и побягна.

Затрополи надолу по черните метални стъпала, етаж след етаж — куфарът се удряше в краката му, дясната му ръка пареше на парапета. Сърцето му биеше лудо, а главата му се замая от въртящите се пред очите му стени. Когато най-сетне спря, той се намираше на площадката на седмия етаж.

Вкопчи се в централната колона. Задъхваше се. Фразата „физическо освобождаване от напрежението“ танцуваше в ума му. Затова именно бе тичал така — за освобождаване от напрежението, не от ужас, съвсем не от ужас. Пое дълбоко въздух. Остави куфара на земята, оправя шапката си, която се беше смачкала в стиснатата му

ръка. С леко треперещи ръце я сложи на главата си. Погледна ръцете си. Дланите му бяха мръсносиви от подметките на... избърса ги и натъпка кърпата в джоба си. Подръпна оттук-оттам самото си, вдигна куфарчето, отвори вратата и излезе в коридора.

Всички врати бяха отворени. Хора притичваха през коридора от периферните канцеларии към вътрешните, чиито прозорци гледаха към шахтата. Мъже в делови костюми, стенографки с книжни ръкавели, мъже по ризи със зелени козирки за слънце — всички със стиснати зъби, широко отворени очи, безкръвни лица. Той тръгна към асансьорите с умерена крачка, спираше, когато някой изскачаше пред него, после продължаваше. Когато минаваше покрай вратата на вътрешна стая, той всеки път поглеждаше, виждаше гърбовете на хората, скупчени около отворените прозорци, и чуваше възбудените им гласове в напрегната размяна на предположения.

Стигна до асансьорите и много скоро дойде един за надолу. Той се вмъкна в кабината и застана с лице към вратата. Зад него другите разпалено обсъждаха случилото се. Обичайната хладна сдържаност между хората в един асансьор бе изчезнала с неочакваната поява на заплахата от насилие.

Нормално непринудено суетене изпълваше фоайето. Повечето хора, току-що влезли отвън, не усещаха никакъв смут. Като поклащаше леко куфарчето, той прекоси мраморната зала и излезе. Навън бе слънчев следобед, изпълнен с глъчка. Като слизаше по стълбите пред сградата, се размина с двама полицаи, които отиваха нагоре. Обърна се и изгледа сините униформи, които изчезнаха в една от въртящите се врати. В края на стъпалата той спря и разгледа ръцете си още веднъж. Бяха като от камък. Не потрепваха. Усмихна се. Обърна се и погледна въртящите се врати. Питаше се дали ще бъде много рисковано да се върне, да се смеси с тълпата, да я види...

Отхвърли идеята.

Мина един трамвай за университета. Ускори крачка и стигна до пресечката, където трамваят беше спрял на червен светофар. Метна се в него, отиде в дъното и се загледа назад през прозореца. Когато трамваят беше изминал около четири преки, по насрещното платно профуча бяла линейка и писъкът на сирената ѝ бързо се отдалечи. Той я наблюдаваше как става все по-дребна, по-дребна... Накрая спря пред

Общината. После трамваят зави по Юнивърсити Авеню и той вече не я виждаше.

---

[1] Английски писател, авантюрист, един от първите колонизатори на Америка (1554–1618), любимец на кралица Елизабет I. Според преданието постлал плаща си върху една локва, за да мине кралицата. — Б.пр. ↑

Организационната среща на студентите в деня преди бейзболния мач, която се провеждаше на една поляна край стадиона, започна в девет часа вечерта, но вестта за самоубилата се студентка (естествено, бе се самоубила, как би могла да падне, след като „Клариън“ недвусмислено писа, че парапетът там е по-висок от метър?) помрачи цялото мероприятие. В оранжевата светлина на огъня студентите, особено момчетата, седяха на постланите одеяла и разговаряха сгушени. Треньорът на бейзболния отбор и членовете на инициативния отряд за емоционална подкрепа на играчите напразно се опитваха да проведат срещата както трябва. Те подканваха момчетата да събират все повече и повече горящи предмети, хвърляха щайги и кашони, докато горящата купчина стана толкова висока, че застрашаваше да се катурне, но и това не помогна. Скандиранията бяха съвсем вяли и замираха по средата.

На много от предишните срещи той не бе присъствал, но на тази се появи. Излезе от квартирата си с кашон в ръце и тръгна бавно по тъмните улици, сякаш отиваше на литургия.

Следобед беше изпразнил куфарчето на Дороти и бе скрил дрехите ѝ под дюшека на леглото си. После, въпреки че денят беше топъл, той си облече мушамата, напълни джобовете ѝ с шишенцата и кутийките с козметика, които бяха наредени между дрехите, и напусна къщата с куфарчето, от което беше махнал етикетите с адреса на Дороти в Ню Йорк и Блу Ривър. Слезе в града и заключи куфарчето в гардероба на автогарата. Оттам отиде до моста на Мортън Стрийт и хвърли в тъмнокафявата вода ключа от кабината и шишенцата, едно по едно, като първо ги отваряше, за да не изплуват. Във водата се появиха следи от розов лосион, избледняха и изчезнаха. На път за вкъщи спря в магазин за плодове и зеленчуци и се снабди с кашон, съдържащ консерви ананасов сок.

Занесе кашона на сбора и си проправи път сред множеството седнали и полулегнали оранжеви силуети в тъмнината. Като стъпваше внимателно между одеяла и крака в сини джинси, той се придвижи към средата на поляната.

Горещината и блясъкът бяха много силни в свободното пространство, което опасваше бучащия близо четириметров огън. Той постоа, загледан в пламъците. Неочаквано треньорът и един от отряда за емоционална подкрепа се спуснаха към него откъм другата страна на огъня.

— Браво! Страшен си, момче! — извикаха те и грабнаха кашона от ръцете му.

— Гледай ти! — възкликна треньорът, като усети тежестта на кашона. — Той не е празен.

— Книги, стари тетрадки...

— Чудесно! — Треньорът се обърна към околните. — Внимание! Внимание! Започваме да горим книгите!

Няколко души изоставиха разговорите и погледнаха. Треньорът и другото момче хванаха кашона от двете страни и го залюляха напред-назад към шумолящите пламъци.

— На върха! — извика треньорът.

— Почакайте...

— Не се бой, приятелю. При нас няма грешка! Горенето на книги ни е втора специалност!

Те залюляха кашона: едно, две, три! Кашонът полетя косо нагоре, успоредно на конусовидната клада, направи дъга и се стовари на самия връх, сред вулкан от искри. Заклати се за момент и се задържа. Разнесоха се аплодисменти.

— Гледайте, Ал пристига със сандък! — извика момчето и хукна към другия край на огъня, а треньорът след него.

Той стоеше и гледаше как кашонът почернява и огнените езици ближат страните му. Изведнъж основата на огъня се размърда и забълва снопове искри. Горяща главня го удари по крака. Отскочи назад. По целия му панталон тлееха искри. Той нервно ги отупа. В светлината на огъня ръцете му бяха меднозлатисти.

Когато угаси и последните искри, погледна нагоре, за да се увери, че кашонът още се крепи. Крепеше се. Пламъците пронизваха

капака му. Съдържанието, помисли си той, вероятно вече е напълно изгоряло.

Вътре бяха справочникът по лабораторна фармация, брошурите на „Кингшип Копър“, етикетите от куфарчето и няколко дрехи, които Дороти беше приготвила за краткото им сватбено пътешествие: рокля за коктейл от сива тафта, чифт лачени обувки, найлонови чорапи, комбинезон, сутиен и пликчета, две носни кърпички, чифт розови атлазени пантофки, розов халат и нощница от коприна и фина дантела, парфюмирана, бяла...

Изрезка от „Клариън Леджър“, Блу Ривър, петък, 28 април 1950 г.

СТУДЕНТКА ОТ СТОДАРД СЕ ХВЪРЛЯ ОТ ПОКРИВА

ФАТАЛНА СЛУЧКА В ОБЩИНАТА. ТРАГИЧНАТА СМЪРТ НА ДЪЩЕРЯТА НА
МЕДОДОБИВЕН МАГНАТ.

Дороти Кингшип, деветнайсетгодишна второкурсничка в Стодардския университет, загина днес, като падна или скочи от покрива на четиринайсететажната сграда на Общината в Блу Ривър. Привлекателното русо момиче от Ню Йорк беше дъщеря на Лео Кингшип, президент на корпорацията „Кингшип Копър“.

В 12,58 служители в сградата били стреснати от силен писък и сгромолясване откъм широката вентилационна шахта, която минава през зданието. Те се спуснали към прозорците и видели обезформеното тяло на млада жена. Доктор Харви С. Хес, от Удбридж Съркъл 57, който по това време бил във фоайето, се озовал на местопроизшествието само след секунди и установил, че момичето е мъртво.

Полицията пристигнала веднага и открила дамска чанта върху високия сто и десет сантиметра парапет, който опасва вентилационната шахта. В чантичката имало свидетелство за раждане и лична карта от Стодардския университет, които послужили за идентифициране на момичето. Полицията също намерила цигарена угарка на покрива със следи от червило с цвета на това, с което е била мис Кингшип. От това извадили заключение, че тя е прекарала няколко минути на покрива непосредствено преди фаталната случка...

Рекс Каргил, оператор на асансьор, казал на полицията, че качил мис Кингшип на шестия или седмия етаж половин час преди трагедията. Друг оператор, Андрю Вечи, смята, че е качвал жена, облечена подобно на мис Кингшип, на четиринайсетия етаж малко след 12,30 ч., но не знае от кой етаж тя е взела асансьора.

Според декана на Стодардския университет, Кларк Д. Уелч, мис Кингшип се е справяла добре с всички предмети. Потресените студентки от общежитието, в което тя е живяла, не можаха да посочат никаква причина да се самоубие. Описаха я като тиха и затворена. „Никой не я познаваше достатъчно добре“, каза едно момиче.

Изрезка от „Клариън Леджър“, Блу Ривър, събота, 29 април 1950

Г.

ФАКТИТЕ СОЧАТ, ЧЕ СТАВА ДУМА ЗА САМОУБИЙСТВО

СЕСТРАТА НА ЗАГИНАЛАТА СТУДЕНТКА Е ПОЛУЧИЛА БЕЛЕЖКА ПО ПОЩАТА.

Смъртта на Дороти Кингшип, студентката от Стодард, която се хвърли от покрива на Общината вчера следобед, е самоубийство, заяви пред журналисти снощи началникът на полицията Елдън Чесър. Вчера късно следобед сестра ѝ, Елън Кингшип, студентка в Колдуел, Уисконсин, е получила по пощата бележка без подпис, но почеркът, със сигурност се установи, е на мъртвото момиче. Въпреки че точният текст на бележката не бе оповестен, началникът Чесър го характеризира като „изразяващ ясно намерение за самоубийство“. Бележката е била изпратена от този град с пощенско клеймо от вчера 6,30 ч.

Като получила бележката, Елън Кингшип се опитала да се свърже със сестра си по телефона. Повикването било прехвърлено на декана на Стодард, Кларк Д. Уелч, който

уведомил мис Кингшип за смъртта на деветнайсетгодишното момиче. Мис Кингшип незабавно тръгна за Блу Ривър и пристигнала тук вчера вечерта. Баща ѝ, Лео Кингшип, президент на корпорацията „Кингшип Копър“, се очаква да пристигне днес, тъй като самолетът му се е приземил в Чикаго поради лошото време.

ПОСЛЕДНИЯТ ЧОВЕК, ГОВОРИЛ СЪС САМОУБИЛАТА СЕ, Я ОПИСВА КАТО
НАПРЕГНАТА, НЕРВНА

ОТ ЛА ВЕРН БРИЙН

„Тя много се смя и поначало беше усмихната през цялото време, докато стоя в моята стая. Сновеше насам-натам... Тогава си помислих, че е много щастлива за нещо, но сега разбирам, че всичко това са били симптоми на страшно нервно напрежение. Смехът ѝ беше насилен, а не щастлив. Трябвало е веднага да го позная, след като се занимавам, с психология.“ Така описва Анабел Кох, второкурсничка в Стодард, поведението на Дороти Кингшип два часа преди самоубийството ѝ.

Мис Кох, родом от Бостън, е дребно, очарователно момиче. Вчера тя е останала в стаята си поради силна хрема. „Дороти почука на вратата към единайсет и четвърт, разказва мис Кох. Бях си в леглото. Тя влезе и аз малко се изненадах, защото се познавахме бегло. Както вече казах, тя непрекъснато се усмихваше и сновеше насам-натам. Беше по хавлия. Попита дали бих ѝ услужила с колана от зеления ми костюм. Разбирате ли, двете имаме еднакви зелени костюми. Аз си купих моя в Бостън, а тя нейния в Ню Йорк, но са абсолютно еднакви. И двете си ги бяхме облекли за вечеря миналата събота, беше много неловко. Както и да е, тя попита дали ще ѝ услужа с моя колан, защото токата на нейния била счупена. В началото се поколебах, понеже това ми е новият пролетен костюм, но на нея, изглежда, и трябваше толкова много, че накрая ѝ

казах в кое чекмедже е и тя го взе. Поблагодари ми и си отиде.“

Тук мис Кох замълча и си свали очилата. „А ето и странната част от историята. По-късно, когато дойде полицията и претърсиха стаята ѝ, да проверят оставила ли е бележка, намериха колана ми на бюрото ѝ! Познах го по олющения език на токата. Бях много разочарована, когато се олющи, защото костюмът беше скъп. Полицията задържа колана.

Озадачих се от този факт. Защо Дороти се престори, че има нужда от колана ми, а после не го е използвала? Била е със зеления костюм, когато... когато е станало. Полицията провери — токата на колана ѝ не е била счупена. Всичко това ми изглеждаше много загадъчно.

После осъзнах, че коланът сигурно е бил само претекст да си поговори с мен. Когато е извадила костюма, той вероятно ѝ е напомнил за мен, а знаеше, че съм болна, и просто е решила да дойде, като се престори, че ѝ е необходим коланът. Трябва да е имала отчаяна нужда да поговори с някого. Как не разпознах признаците навреме! Не мога да се помирят с мисълта, че ако бях я накарала да сподели проблемите си, каквито и да са били те, може би всичко това нямаше да се случи.“

Като си тръгвахме от стаята на Анабел Кох, тя добави: „Дори когато ми върнат колана от полицията, знам със сигурност, че няма да мога повече да облека зеления си костюм.“

Последните шест седмици от учебната година му се сториха особено вяли. Мислеше си, че вълнението, породено от смъртта на Дороти, ще остане известно време като ярка следа от ракета, но то се заличи почти веднага. Очакваше повече разговори в университетското градче и статии във вестниците, които да му позволят да изпита блаженото чувство на превъзходство, опиянението на всесведущия. А то — нищо. Три дни след като Дороти умря, университетските клюки я изоставиха и се вкопчиха в десетина цигари марихуана, намерени в едно от по-малките общежития. Колкото до вестниците, един кратък параграф, съобщаващ за пристигането на Лео Кингшип в Блу Ривър, отбеляза за последен път името Кингшип по страниците на „Клариън Леджър“. Нито дума за аутопсия или пък за бременността ѝ, макар че когато едно неомъжено момиче извърши самоубийство, без да посочва причина, положително това е първото нещо, което ще им дойде наум. Кингшип, изглежда, бе потрошил доста пари, за да потули историята.

Всъщност трябваше да ликува. Ако се водеше разследване, положително щяха да го потърсят за разпит. Но щом като никой не се бе обърнал към него, никой не го бе заподозрял, значи нямаше разследване. Всичко си беше отишло на мястото. С изключение на тази история с колана. Тя го озадачаваше. Защо, по дяволите, Дороти бе взела колана на тази Кох, след като не е искала да го носи? Може би действително е искала да си поговори с някого... за женитбата... и после се е отказала. Слава богу. Или пък токата на колана ѝ наистина е била счупена, но тя е успяла да я поправи, след като вече е била взела колана на Кох. Така или иначе, това бе дреболия. Обяснението на Кох само подкрепяше идеята, че е самоубийство, допринасяше за пълния успех на плановете му. Трябваше да хвърчи в облаците, да се усмихва на непознати, тайно да полее победата си с шампанско. Вместо това изпитваше някакво тъпо, тегнещо чувство, някакво разочарование. Не можеше да разбере на какво се дължи.

Депресията му се засили, когато в началото на юни се прибра в Менасет. Ето го пак там, където беше миналото лято, след като

дъщерята на притежателя на концерна за селскостопански съоръжения му каза за годеника си, и по-миналото лято, след като напусна вдовицата. Смъртта на Дороти беше отбранителна мярка. Нито един от плановите му не го бе извел и крачка напред.

Започна да се дразни от майка си. Кореспонденцията му от университета се свеждаше до една картичка седмично и тя му вадеше душата за подробности. Има ли снимки на момичета, с които е излизал? И естествено очакваше това да са най-красивите, най-търсените момичета. Членува ли в този клуб, в онзи клуб? Очакваше да е председател и на двата. Какъв е успехът му по философия, по английски, по испански? Очакваше да е пръв по всичко.

— Време е да разбереш, че не съм цар на този свят! — избухна той един ден и изхвърча от стаята.

Хвана се на временна работа за през лятото — от една страна, защото му трябваха пари, от друга, защото стоенето по цял ден вкъщи с майка му го притесняваше. Това обаче не му помогна да се освободи от мислите си. Работеше в модерно обзаведен галантериен магазин и стъклените витрини на щандовете бяха свързани по ръбовете с шини от лъскава мед, широки два пръста.

Към средата на юли той все пак започна да се отърсва от мрачното си настроение. Още пазеше изрезките от вестниците за смъртта на Дороти, заключени в малък сейф, който държеше в дрешника в спалнята си. Взе да ги изважда от време на време, да им хвърля по един поглед, като се усмихваше на началническата увереност на шефа на полицията Елдън Чесър и на недозрялото теоретизиране на Анабел Кох.

Изрови старата си карта от библиотеката, презавери я и започна да взема редовно книги: „Студии за убийства“ от Пирсън, „Убийство с мотив изгода“ от Болито, томове от „Поредица регионални убийства“. Прочете за Ландру, Смит, Причард, Крипън — мъже, които се бяха провалили там, където той бе успял. Естествено, описваха само историите на заловените убийци, а бог знае колко хора бяха успели. Все пак ласкателно беше да се види колко много са се провалили.

Досега това, което се случи в Общината, бе просто „смъртта на Дороти“. Постепенно започна да мисли за него като за „убийството на

Дороти“.

Понякога, както си лежеше в леглото с книга в ръка и размишляваше върху току-що прочетените описания на убийства, изведнъж го зашеметяваше огромната дързост на това, което бе извършил. Ставаше и се оглеждаше в огледалото над тоалетната масичка. Успях да се измъкна, мислеше си той. Веднъж дори го прошепна на глас:

— Убих и успях да се измъкна!

Какво от това, че още не беше богат! По дяволите, та той бе само на двайсет и четири години.

ВТОРА ЧАСТ

ЕЛЪН

Писмо от Анабел Кох до Лео Кингшип:

Студентско общежитие
 Стодарт Юнивърсити
 Блу Ривър, Айова
 5 март 1951 г.

Уважаеми господин Кингшип.

Предполагам, че се питате коя съм, ако не си спомняте името ми от вестниците. Аз съм момичето, което даде на заем колана си на дъщеря Ви Дороти през април миналата година. Аз последна говорих с нея. Ако няхах сериозна причина, не бих повдигнала този въпрос, тъй като съм сигурна, че темата е много болезнена за Вас.

Както може би си спомняте, аз и Дороти имахме еднакви зелени костюми. Тя дойде в моята стая и ми поиска колана. Аз ѝ го дадох и по-късно полицията го намери в стаята ѝ (тогава си мислех, че е моят колан). Задържаха го повече от месец, докато решат да ми го върнат, и през това време пролетта свърши, така че миналата година не облякох зеления си костюм.

Сега отново приближава пролет и снощи преглеждах пролетните си дрехи. Пробвах зеления костюм и той ми стоеше чудесно. Но когато сложих колана, за мое учудване открих, че това е коланът на Дороти. Разбирате ли, белегът оставен от катарамата, е две дупки по-нататък, отколкото е талията ми. Дороти беше много стройна, но аз съм по-слаба от нея. Всъщност, откровено казано, съм направо кльощава. Знам със сигурност, че не съм отслабнала напоследък, защото костюмът, както вече споменах, ми е съвсем по мярка. Значи коланът е на Дороти. Когато полицията най-напред ми го показа, помислих, че е моят, защото златното покритие на езика на катарамата беше

олющено. Трябвало е да се сетя, че след като двата костюма са правени от един и същ производител, покритието ще падне и от двете катарамии.

Излиза, че Дороти не е могла да носи своя колан по някаква причина, макар изобщо да не е бил повреден, и е взела моя. Нищо не разбирам. Навремето си мислех, че тя само се е преструвала, че ѝ трябва коланът ми, защото е искала да поговори с мен.

След като знам, че това е коланът на Дороти, бих се чувствала неудобно да го нося. Не съм суеверна, но в крайна сметка той не е мой, а на бедната Дороти. Помислих си да го изхвърля, но и това е някак неудобно, така че Ви го изпращам в отделен пакет и можете да го запазите или да разполагате с него както намерите за добре.

Аз пак мога да използвам костюма, защото и без това тази година всички момичета тук носят широки кожени колани.

С уважение,
Анабел Кох

Писмо от Лео Кингшип до Елън Кингшип:

8 март 1951 г.

Мила Елън.

Получих последното ти писмо и се извинявам, че не ти отговорих по-рано, но напоследък бях много зает с неотложни задачи, свързани с бизнеса.

Вчера, както всяка сряда, Мариън беше тук на вечеря. Тя не изглежда много добре. Показах ѝ едно писмо, което получих вчера, и тя предложи да го препратя на теб. То е в плика. Прочети първо него и после моето писмо.

Сега, след като си прочела писмото на мис Кох, ще ти обясня защо ти го изпращам.

Мариън ми каза, че след смъртта на Дороти ти се упрекваш, че си проявила безсърдечно отношение към нея. Според Мариън онзи разказ на мис Кох за отчаяната нужда на Дороти да разговаря с някого те е накарал да смяташ, че това е трябвало да бъдеш ти и си щяла да бъдеш ти, ако не си тласнала Дороти към самостоятелност твърде рано. Мислиш си, както Мариън подразбира от писмата ти, че ако твоето отношение към Дороти е било различно, тя може би нямаше да избере този път.

Аз смятам, че Мариън е права. Това обяснява и твоето настойчиво нежелание да приемеш истината — това твое самозалъгване, само така мога да го нарека, — когато миналия април упорито отказваше да повярваш, че смъртта на Дороти е самоубийство, въпреки неоспоримото доказателство на бележката, която ти самата получи. Внушаваше си, че ако Дороти е извършила самоубийство, ти по някакъв начин си отговорна за това, така че трябваше да минат няколко седмици, преди да повярваш на истината за смъртта ѝ и да поемеш бремето на една въображаема отговорност.

От писмото на мис Кох става ясно, че Дороти е отишла при нея именно защото, по някаква нейна си причина, ѝ е трябвал коланът. Тя не се е нуждаела отчаяно да поговори с някого. Решила е да го направи, тъй че е щяла да го направи и няма абсолютно никаква причина да смяташ, че би дошла първо при теб, ако не сте се спречкали миналата Коледа. (И не забравяй, че тогава тя започна разпратата, беше в лошо настроение.) Колкото до първоначалната студенина от страна на Дороти, нали и аз се съгласих, че е по-добре да отиде в Стодард вместо в Колдуел, защото в Колдуел щеше да стане още по-зависима от теб. Вярно, ако те беше последвала в Колдуел, трагедията нямаше да се случи, но „ако“ с нищо не помага. Наказанието на Дороти бе наистина прекомерно сурово, но си го е избрала сама. Аз не нося отговорност, нито ти, нито който и да било друг освен тя самата.

Известието, че първоначалното тълкуване на мис Кох за поведение на Дороти е било погрешно, надявам се, ще те освободи от чувството за вина, което може би продължава да те тормози.

Твой любещ баща

П.П. Моля да ме извиниш за нечетливия почерк. Сметнах това писмо за твърде лично, за да го продиктувам на мис Ричардсън.

Писмо от Елън Кингшип до Бъд Корлис:

12 март 1951 г. 8,35 ч.

Драги Бъд.

Ето че седя във вагон-ресторанта пред чаша кока-кола (в този час — уф!), с лист и писалка и се старая да пиша равно, макар че ръката ми подскача в ритъма на влака, и да дам едно „далеч не блестящо, но поне хвърлящо известна светлина“ — както би казал професор Мълхоланд — обяснение защо предприемам това пътуване до Блу Ривър.

Съжалявам за баскетболния мач довечера, но съм сигурна, че Кони или Джейн с удоволствие ще дойдат на мое място, а ти можеш да си мислиш за мен между полувремената.

Преди всичко това пътуване не е плод на прибързано решение! Обмислях го цяла нощ. Все пак не съм тръгнала да бягам в Кайро! Второ, няма да пропусна от материала, защото ти ще водиш пълни записки във всички часове, пък и надали ще отсъствам повече от седмица. Освен това не знам да са изхвърлили някой студент от горните курсове за неизвинени. Трето, не смятам, че ще е загубено време, защото няма да разбера истината, ако не се опитам да я разбера, а докато не се опитам, няма да имам нито минута спокойствие.

Сега, след като отхвърлих възраженията, нека ти обясня защо отивам. Ще започна с малко предистория.

От писмото, което получих от баща си в събота сутринта, ти знаеш, че първоначално Дороти искаше да дойде в Колдуел и аз се противопоставих за нейно добро — тогава бях убедена, че е за нейно добро. След смъртта ѝ се питам дали не е било чист егоизъм от моя страна. У дома ме е ограничавала както строгостта на баща ми, така и зависимостта на Дороти от мен, въпреки че не съм го съзнавала. И когато отидох в Колдуел, аз направо хвъркнах. През първите три години се отдадох на живот: излизах с весели компании, движех се с най-големите бохеми... Ако можеше да надзърнеш в миналото, не би ме познал. Та мисълта ми е, не съм сигурна дали тогава спрях Дороти, за да насърча нейната независимост или за да запазя своята, тъй като Колдуел е такова място, че всеки знае какво върши другият.

Преценката на баща ми (вероятно от втора ръка, чрез Мариън) за реакцията ми към смъртта на Дороти е абсолютно вярна. Не исках да приема, че е самоубийство, защото това означаваше, че съм отчасти отговорна. Мислех обаче, че имам и други причини за съмнение освен емоционалните. Бележката, която тя ми изпрати, например. Почеркът беше нейният — не мога да отрека, — но изразите сякаш не бяха нейни. Звучаха някак превзето и се обръщаше към мен със „скъпа“, докато по-рано винаги е било „мила Елън“ или „скъпа Елън“. Споменах това на полицията, но те казаха, че тя естествено е била напрегната, когато е писала бележката, и не може да се очаква, че ще се изразява нормално, с което трябваше да се съглася, тъй като изглеждаше логично. Фактът, че е носела свидетелството си за раждане, също ме тревожеше, но те дадоха обяснение и на това. Самоубийците често си правели труда да осигурят незабавното установяване на самоличността им. Фактът, че другите неща, които тя винаги носеше в портфейла си (лична карта от Стодарт и други документи), са достатъчно доказателство за

самоличността ѝ, изглежда, не им направи никакво впечатление. А когато им казах, че тя просто не е такъв човек, че не би ѝ дошло наум да се самоубие, те дори не си дадоха труд да ми отговорят. Отхвърлиха всичките ми аргументи.

Нищо не можех да направя. Разбира се, накрая трябваше да приема, че Дороти се е самоубила и че аз съм отчасти виновна за това. Разказът на Анабел Кох беше само един необорим аргумент. А мотивът за самоубийството на Дороти ме караше да се чувствам още по-отговорна, тъй като в днешно време разумните момичета не трябва да се самоубиват, когато забременеят... Освен, мислех си аз, ако са свикнали да се осланят на друг и после този друг изведнъж ги изостави.

Но бременността на Дороти означаваше, че още един човек я е изоставил — мъжът. В едно бях сигурна — Дороти не се отнасяше лекомислено към секса. Тя не се сваляше ей тъй, за ден-два. Фактът, че е била бременна, означаваше, че е имало мъж, когото тя е обичала и за когото е възнамерявала един ден да се омъжи.

Спомних си, че в началото на декември, пет месеца преди смъртта си, Дороти ми бе писала за един младеж, когото срещала в часовете по английски. Излизала с него от доста време и знаела, че това е Истинската Любов. Пишеше, че ще ми разкаже подробно през коледната ваканция. Но по Коледа ние така се сдърпахме, че тя не ми говореше. А след като се прибрахме в колежа, започнахме да си разменяме много сдържани писма. Така и не успях да науча дори името му. Знам за него само това, което тя бе споменала в онова писмо — че е бил в нейната група по английски през есента и че бил красавец и приличал на Лен Върнън (съпруг на наша братовчедка), което означава, че възлюбеният на Дороти е бил висок, рус и синеок.

Споменах на баща ми за този младеж и го увещавах да разбере кой е и да го накаже по някакъв начин. Не се съгласи и взе да ми обяснява, че било невъзможно да се

докаже, че именно той е вкарал Дороти в беля, пък дори и да можело да се докаже, каква полза от това. Според него тя се била самонаказала за греховете си и той смяташе случая за приключен.

Така стояха нещата до събота, когато получих писмото от баща ми заедно с това на Анабел Кох. Ето че стигнахме до моето голямо откритие.

Писмата нямаха очаквания от баща ми ефект — във всеки случай не в първия момент, защото, както казах, историята на Анабел Кох далеч не беше причината за моята гузна съвест. Но после започнах да се чудя: ако коланът ѝ е бил съвсем здрав, защо Дороти е излъгала и взела колана на Анабел? Защо Дороти не е могла да сложи своя колан? Баща ми е склонен да отмени това обстоятелство, като казва, че е имала „някаква нейна си причина“, но аз исках да знам каква е тази причина, защото в деня на смъртта си Дороти бе направила още три привидно незначителни неща, които тогава ме озадачиха и продължават да ме озадачават. А именно:

1. В 10,15 ч. същата сутрин тя си купува чифт евтини бели ръкавици в магазина срещу общежитието. (Собственикът съобщил в полицията, след като видял снимката ѝ във вестника.) Първо попитала за тънки чорапи, но поради големия наплив за пролетния бал, насрочен за следващата вечер, вече нямали от нейния размер. Тогава поискала ръкавици и купила един чифт за долар и петдесет. Тя е била с тях, когато е загинала, а в същото време в бюрото в стаята ѝ е имало красиви бели ръкавици, ръчна изработка, съвършено чисти — Марион ѝ ги беше подарила предната Коледа. Защо не е сложила тях?

2. Дороти се обличаше старателно. Носела е зеления си костюм, съчетан с евтина блуза от бяла коприна, чиято провиснала безвкусна фльонга никак не подхожда на линията на костюма. В същото време в гардероба ѝ имаше бяла копринена блуза, също безупречно чиста, ушита специално за този костюм. Защо не е облякла нея?

3. Дороти е била облечена в тъмнозелено, в комбинация с кафяво и бяло. А кърпичката в чантата ѝ е ярко тюркоазна, възможно най-неподходяща за тоалета ѝ. В стаята ѝ е имало поне дузина кърпички, които вървят с тоалета ѝ. Защо не е взела някоя от тях?

Тогава, след смъртта ѝ, аз споменах тези неща на полицията. Те им обърнаха толкова внимание, колкото и на другите въпроси, които бях повдигнала. Била объркана. Абсурдно било да се очаква от нея да се облече с обичайното си старание. Изтъкнах, че случаят с ръкавиците е обратното на разсеяност — тя ги е купила, защото много е държала да си купи нещо. А щом в единия случай е действала съзнателно, не е ли логично да се предположи, че и трите ѝ постъпки са били целенасочени? Те махнаха пренебрежително: „Сложно нещо е психологията на самоубийците.“

Писмото на Анабел Кох прибави четвърти случай, който следваше схемата на другите три. Коланът на Дороти е бил в изправност, но вместо него тя е сложила този на Анабел. Във всички тези случаи тя се отказва от подходяща вещ заради по-неподходяща. Защо?

Блъсках си главата с този проблем цяла събота и сетне цялата нощ. Не ме питай какво очаквах да докажа. Чувствах, че трябва да има някакъв смисъл зад всичко това, и се опитвах да разбера в какво състояние е била Дороти по онова време, какво се е въртяло в главата ѝ. Всичко това не ми даваше мира, като болен зъб в устата — щеш, не щеш, езикът ти е там.

Трябват ми топове хартия, за да ти опиша всички етапи, през които преминах в търсенето на някаква връзка между четирите отхвърлени вещи. Цена, откъде са взети и хиляда други идеи, но нищо не излизаше. Същото стана и когато се опитах да намеря общи черти в неподходящите неща, които бе използвала. Дори взех четири листа, озаглавих ги „Ръкавици“, „Кърпичка“, „Блуза“ и „Колан“, записах всичко, което знаех за тях, и отново започнах да търся връзката. По едно време взех да си мисля, че

наистина няма връзка. Размери, кога е купено, собственост, стойност, цвят, качество, място на купуване — нито една от съществените особености не се появи във всички списъци. Скъсах листата и си легнах. „Сложно нещо е психологията на самоубийците.“

Идеята ми хрумна след около час, при това така изненадващо, че подскочих в леглото, направо смразена. Блузата, ръкавиците, купени сутринта, коланът на Анабел Кох, тюркоазната кърпичка — „Нещо старо, нещо ново, нещо на заем, нещо синьо“.

Може и да е съвпадение, непрестанно си повтарям това. Но дълбоко в сърцето си не вярвам.

Дороти е отишла в Общината не защото Общината е най-високата сграда в Блу Ривър, а защото е мястото, където отиваш, ако искаш да се жениш. Тя е носела нещо старо, нещо ново, нещо на заем и нещо синьо — бедната романтична Дороти! — и свидетелството си за раждане, за да докаже, че е навършила осемнайсет години. А човек не отива там самичък. Онзи, който е придружил Дороти, може да е единствено младежът, от когото е забременяла, младежът, с когото е ходила дълго време и когото е обичала — русият, синеок красавец от групата ѝ по английски през есента. Той е намерил начин да я качи на покрива. Почти съм сигурна, че така е станало.

Бележката? В нея пишеше само: „Надявам се, че ще ми простиш за нещастиято, което ще причиня. Няма какво друго да направя.“ Къде се споменава за самоубийство? Тя е имала предвид сватбата! Тя знаеше, че татко не би одобрил подобна прибързана стъпка, но какво друго е можела да направи, била е бременна. От полицията бяха прави, като казаха, че неестественият тон се дължи на някакво напрежение, само че напрежението е било породено от предстоящата женитба, а не от мисълта за самоубийство.

„Нещо старо, нещо ново...“ бе за мен достатъчно силен аргумент, но той в никакъв случай не можеше да накара полицията да преквалифицира едно самоубийство в

неразкрито убийство, особено пък след като са с предубеждение към мен — онази чудачка, която им досаждаше миналата година. Знаеш, че това е вярно. Реших, че ще издиря този младеж и ще направя много предпазливо разузнаване „А la Шерлок“. Щом се добера до нещо, което подкрепя моите подозрения, нещо достатъчно убедително, че да заинтригува полицията, естествено, ще ида при тях. Гледала съм доста филми, в които героинята разобличава убиеца насаме в неговата затънтена квартира, а той ѝ отговаря: „Да, аз го направих, само че ти няма да можеш да разкажеш на никого.“ Така че не се безпокой за мен, не действай прибързано и не пиши на баща ми, защото той сигурно ще побеснее. Може и да е „безразсъдно“ да се втурвам по този начин, но мога ли да си седя спокойно, когато знам какво трябва да се направи и няма кой друг да се заеме?

Всичко е като по часовник. Тъкмо влизаме в Блу Ривър. Виждам Общината през прозореца.

Ще довърша писмото по-късно през деня, когато ще мога да ти кажа къде съм отседнала и какъв напредък имам, ако изобщо имам някакъв напредък. Въпреки че Стодард е десет пъти по-голям от Колдуел, мисля, че знам откъде да започна. Пожелай ми успех...

Деканът Уелч беше възпълничък, с кръгли сиви очички, като копчета, забити в опънатата розова плът на лицето му. Той обичаше да носи костюми от черна каша, с едноредно сако, за да се вижда клипсът на връзката му. Кабинетът му беше мрачен и напомняше параклис, облицован е тъмно дърво, с драперии, а в центъра стоеше бюрото му — огромно и педантично подредено.

Като освободи бутона на секретарската уредба, деканът стана и се обърна към вратата. Влажните му устни, разпънати в дежурна усмивка, се свиха сериозно и лицето му доби изражение, подходящо за посрещането на момиче, чиято сестра бе отнела живота си, докато формално е била под неговите грижи. Тържествените звуци на обедните камбани долитаха в стаята, леко приглушени от разстоянието и драпериите. Вратата се отвори и в кабинета влезе Елън Кингшип.

Докато тя затвори вратата и се приближи до бюрото му, деканът успя да я претегли и прецени със самодоволната увереност на човек, който години наред е работил с млади хора. Беше спретната — това му се хареса. И доста хубава. Червеникавокестенява гъста коса, кафяви очи, сдържана усмивка, която намекваше за онази трагична случка от миналото. Решителен вид. Вероятно не беше отличничка, но бе упорита — над средното ниво на курса. Мантото и роклята и бяха в тъмносино — приятен контраст на обичайната студентска пъстроцветност. Изглеждаше малко нервна, но всъщност напоследък всички бяха такива.

— Мис Кингшип — промърмори той и кимна, като посочи стола за посетители. Седнаха. Деканът сплете розовите си ръце. — Надявам се, че баща ви е добре.

— Много добре, благодаря. — Гласът ѝ беше нисък и плътен.

— Имах удоволствието да се запозная с него... миналата година. — Настъпи кратко мълчание. — Мога ли да ви помогна с нещо?...

Тя се размърда на стола.

— Ние... баща ми и аз... се опитваме да открием един човек, студент тук. — Веждите на декана се повдигнаха. Лицето му

изразяваше учтиво любопитство. — Той е заел на сестра ми значителна сума пари няколко седмици преди смъртта ѝ. Тя ми писа за това. Миналата седмица случайно попаднах на чековата ѝ книжка и се сетих за този случай. В книжката по нищо не личи да е изплатила дълга си и ние решихме, че на него му е било неудобно да си поиска парите.

Деканът кимна.

— Единственият проблем е, че не си спомням името му — каза Елън. — Но Дороти споменава, че бил в групата ѝ по английски през зимния семестър. Рус младеж. Решихме, че вероятно вие ще можете да ни помогнете да го открием. Разбирате ли, сумата е значителна... — Тя си пое дълбоко въздух.

— Разбирам — каза деканът. Той притисна дланите си една в друга, сякаш сравняваше двете си ръце. Усмихна се на Елън. — Мога — отсече той важно като генерал. За миг остана в тази внушителна поза, после натисна един от бутоните на секретарската уредба. — Мис Плат — каза рязко и освободи бутона.

Придърпа леко стола си, за да го нагласи съвсем безупречно спрямо бюрото, сякаш се готвеше да обмисля дълго някакъв стратегически ход.

Вратата се отвори и в стаята влезе бледа жена с делови вид. Деканът ѝ кимна, после се облегна на стола си, загледа се в стената зад главата на Елън и започна да чертае стратегията си. След известно време проговори:

— Извадете картоната с програмата на Кингшип, Дороти, първи семестър, хиляда деветстотин четирийсет и девета. Вижте в коя група е била по английски и вземете списъка на тази група. Донесете ми папките на всички студенти от мъжки пол, чиито имена са включени в списъка. — Той погледна секретарката. — Ясно?

— Да, сър.

Накара я да повтори инструкциите.

— Добре — каза той. Тя излезе. — И по-бързо — подвижна той към затворената врата. Обърна се отново към Елън и ѝ се усмихна самодоволно. Тя отвърна на усмивката му.

Постепенно ореолът на военна експедитивност избледня и на негово място се появи блага загриженост. Деканът се наведе напред, сплел пръсти върху бюрото.

— Сигурно не сте дошли в Блу Ривър само заради това — каза той.

— Гостувам на приятели.

— А, разбирам.

Елън отвори чантата си.

— Мога ли да запаля цигара?

— Разбира се. — Премести кристален пепелник към нейната страна на бюрото. — Самият аз пуша — призна ѝ благосклонно. Елън му предложи цигара, но той отказа. Тя запали своята с клечка от бял кибрит, на който с меднозлатисти букви бе отпечатано „Елън Кингшип“.

Деканът гледаше кибрита замислено.

— Вашата добросъвестност във финансовите въпроси е възхитителна — каза той с усмивка — Де да бяха всички, с които имаме работа, тъй добросъвестни. — Взе в ръка един бронзов нож за разрязване на писма. — В момента започваме строителството на нов салон за физкултура и атлетика. Няколко души, които бяха обещали парична помощ, не удържаха на думата си.

Елън поклати съчувствено глава.

— Дали баща ви би проявил интерес да участва — разсъждаваше деканът. — В памет на вашата сестра...

— Непременно ще му съобщя за това.

— Бихте ли? Ще съм ви много признателен. — Той остави ножа за писма. — Чрез такива помощи се облекчава данъкът — добави той.

Няколко минути по-късно влезе секретарката с куп кафяви папки. Постави ги на бюрото пред декана.

— Английски, петдесет и първа — каза тя, — шеста група. Седемнайсет мъже студенти.

— Добре — каза деканът.

Секретарката си тръгна, а той намести стола си и потри ръце отново с вид на военен. Отвори най-горната папка и прелисти съдържанието ѝ, докато стигна до личния формуляр. В ъгъла имаше залепена снимка.

— Тъмна коса — каза той и сложи папката от лявата си страна.

Когато прегледа всички папки, на бюрото му се оформиха две различни по размер купчини.

— Дванайсет с тъмна коса и пет със светла — каза деканът.

Елън се наведе напред.

— Дороти веднъж ми спомена, че е красив...

Деканът придърпа купчината с петте папки пред себе си, точно в средата на бюрото, и отвори първата.

— Джордж Спайзър — каза той замислено. — Съмнявам се, че мистър Спайзър ще ви се стори красив. — Той вдигна личния формуляр и го обърна към Елън. Лицето на снимката беше на кръглолик юноша с любопитни очички. Тя поклати глава.

Вторият беше изпит младеж с очила с голям диоптър.

Третият беше петдесет и три годишен и косата му беше бяла, а не руса.

Ръцете на Елън се бяха изпотили и стиснаха чантата ѝ.

Деканът отвори четвъртата папка.

— Гордън Гант — каза той. — Звучи ли ви познато? — Той обърна формуляра към нея.

Беше рус и безспорно красив: светли очи, гъсти вежди, издължена волева брадичка и пренебрежителна усмивка.

— Струва ми се... да — каза тя. — Мисля, че той...

— Или пък Дуайт Пауъл? — попита деканът и с другата си ръка обърна към нея петия формуляр.

Петата снимка показваше сериозен младеж с широка челюст, раздвоена брадичка и светли очи.

— Кое име ви звучи познато? — попита деканът.

Елън гледаше безпомощно ту едната, ту другата снимка.

И двамата бяха руси, и двамата бяха синеоки, и двамата бяха красиви.

Тя излезе от административната сграда, застана пред каменните стъпала и огледа университетското градче — мрачно и сиво под облачното небе. В едната си ръка държеше чантичката, а в другата листче от бележника на декана.

Двама... Това щеше да я позабави, но нищо. Надали бе кой знае колко трудно да се разбере кой от двамата е човекът, когото търси. После щеше да го проследи, можеше и да се запознае с него, ако се наложи — макар и не като Елън Кингшип. Щеше да внимава да не

пропусне стрелкация поглед, предпазливия отговор. Не можеше едно убийство да не остави следи. (А тя знаеше, че това е убийство. Сигурна беше, че е убийство.)

Но нека не отива толкова далеч. Погледна листчето в ръката си:

Гордън К. Гант

Б — запад, 26-а улица 1312

Дуайт Пауел

Б — запад, 35-а улица 1520

Обядва набързо в малък ресторант на една улица срещу студентското градче — дъвчеше механично, а в ума ѝ се боричкаха най-различни мисли. Как да започне? Да зададе няколко дискретни въпроса на техни приятели? Но откъде да тръгне? Да проследи всеки от тях, да разбере кои са приятелите му, да се срещне с тях, да намери онези, които са го познавали миналата година? За всичко това трябваше време, време... Ако остане твърде дълго в Блу Ривър, Бъд можеше да се обади на баща и. Пръстите ѝ барабаняха припряно по масата. Кой би трябвало да знае подробности за Гордън Гант и Дуайт Пауъл? Техните семейства. Ако пък не бяха оттук, хазайката или някой съквартирант. Би било прибързано да започне от най-близките хора, но от друга страна, нямаше време за губене... Прехапа долната си устна, пръстите ѝ още барабаняха.

След минута остави недоизпитата си чаша кафе, стана от масата и се отправи към телефонната кабина. Прехвърли колебливо страниците на тънкия указател на Блу Ривър. Името Гант изобщо не фигурираше, също и Пауел на Тридесет и пета улица. Това означаваше, че те или нямаха телефони, което беше малко вероятно, или живееха при други семейства.

Позвъни на справки и по адреса — Блу Ривър — запад, 26-а улица 1312 — ѝ дадоха телефонния номер: 2-20-14.

— Ало? — Обади се жена на средна възраст. Неприветлив глас.

— Ало. — Елън преглътна. — Там ли е Гордън Гант?

Мълчание.

— Кой го търси?

— Негова приятелка. Той там ли е?

— Не — каза жената сопнато.

— Кой е на телефона?

— Хазайката му.

— Кога очаквате да се прибере?

— Ще се прибере чак късно вечерта. — Жената явно беше раздразнена. Чу се щракване, затвори телефона.

Елън погледна глухата слушалка и я закачи на вилката. Когато се върна на масата, кафето беше изстинало.

Нямаше да го има там цял ден. Дали да не отиде? Достатъчно бе да поговори с хазайката и можеше да установи, че Гант е този, който е ходил с Дороти. Или чрез изключване, можеше да докаже, че е бил Пауел. Трябваше да поговори с хазайката. Но под какъв претекст?

Ами какъвто и да е претекст, стига жената да повярва. Никому нямаше да навреди, дори и да измисли най-прозрачната история. Пък ако ще да я разкрият после, когато хазайката разкаже историята на самия Гант. Или той не е човекът и в този случай нека си блъска главата над случката със загадъчната разузнавачка, представила се за приятелка или роднина, или пък е той, и тогава: а) не е убил Дороти — значи, пак нека си блъска главата; б) убил е Дороти — значи историята с някакво момиче, което иска информация за него, ще го разтревожи. Но тревогата му нямаше да обърка плановете ѝ, защото, ако по-късно се запознае с него, той няма да има основание да си мисли, че тя е същото момиче, което е разпитвало хазайката му. Безпокойство от негова страна можеше дори да ѝ е от полза — щеше да е напрегнат и по-вероятно бе да се издаде. Та той можеше направо да реши да не рискува и да напусне града и това щеше да е достатъчно да убеди полицията, че нейните подозрения не са били неоснователни. Щяха да започнат разследване, да намерят доказателства...

Защо да не си завре носа направо в гозбата? Прибързано? Като се замисли човек, това е всъщност най-логичното действие.

Погледна си часовника. Един и пет. Посещението ѝ не биваше да е веднага след телефонното обаждане, защото хазайката можеше да свърже двете неща и да се усъмни. Елън неохотно се облегна в стола. Улови погледа на сервитьорката и си поръча още едно кафе.

В два без четвърт тя бе на 26-а улица — тиха, вяла улица с бозави двуетажни дървени къщи, в чиито запустели дворчета кафявата пръст бе все още като вкочанена от зимата. Няколко стари форда и шевролета бяха паркирани покрай бордюра — едни се примиряваха с неизбежното си овехтяване, а други се перчеха, неспокойно преобоядисани в ярки цветове. В старанието да си придаде безгрижен

вид, Елън вървеше с бавна крачка. Тракането на токчетата ѝ отекуваше в притихналия въздух.

Къщата, в която живееше Гордън Гант — 1312, — беше третата след ъгъла — жълтеникава къща, чийто перваз бе с оттенък на престоаял шоколад. Елън я огледа и тръгна по напукания цимент на пътеката, която пресичаше запустялата градинка и водеше към входа. На пощенската кутия, закачена на една от колоните, имаше табела:

Мисис Мина Аркет

Тя пристъпи към вратата. Звънецът беше от едновременните, с метално лостче, което се подаваше в средата на вратата. Пое си дълбоко въздух, сетне рязко разклати лостчето. Звънецът отвътре дрезгаво издрънча. Елън зачака.

След малко се чуха стъпки и вратата се отвори. Жената, която стоеше на входа, беше висока и слаба, със сива коса на ситни къдри над продълговатото конско лице. Очите ѝ бяха мътни и сълзяха. На ъгловатите ѝ рамене висеше домашна дреха на големи шарки. Тя изгледа Елън от горе до долу.

— Да? — Троснатиет глас от телефона.

— Вие навярно сте мисис Аркет? — каза Елън.

— Точно така. — Устните ѝ неочаквано се разтегнаха в усмивка и разкриха два реда неестествено свършени зъби.

Елън отвърна на усмивката ѝ.

— Аз съм братовчедката на Гордън.

Мисис Аркет повдигна тънките си вежди.

— Братовчедката му ли?

— Не ви ли е казал, че ще дойда днес?

— Ами не. Не е споменавал за братовчедка. Нито дума.

— Странно. Писах му, че ще се отбия. Пътувам за Чикаго и нарочно минавам оттук, за да го видя. Трябва да е забравил...

— Кога му писахте?

Елън се поколеба.

— Оня ден. В събота.

— Оо... — Усмивката блесна отново. — Гордън излиза от къщи рано, а сутрешната поща идва чак в десет. Писмото, което пристигна

днес, е навярно вашето. Оставила съм го на масата в стаята му.

— Жалко...

— Него го няма...

— Мога ли да вляза за малко? — прекъсна я Елън. — Сбърках трамвая от гарата и ми се наложи дълго да обикалям пеш.

Мисис Аркет отстъпи крачка навътре.

— Разбира се. Заповядайте.

— Благодаря ви.

Елън прекоси прага. Във вестибюла миришеше на мухъл и щом се затвори външната врата, вътре стана почти тъмно. Покрай дясната стена се изкачваха стълби. Вляво през един свод се влизаше в гостната, която имаше негостоприемния вид на рядко използвано помещение.

— Мис Аркет? — извика някой от задната част на къщата.

— Идвам! — отвърна тя и се обърна към Елън: — Ще имате ли нещо против, ако ви покана в кухнята?

— Ни най-малко — каза Елън. Зъбите на Аркет светнаха отново и Елън последва високата фигура към дъното на вестибюла, като се чудеше защо тази жена е толкова приятна сега, а бе така сприхава по телефона.

Кухнята беше боядисана в същия жълтеникав цвят, както къщата отвън. По средата имаше маса с бял порцеланов плот, върху който бяха наредени анаграми. Край масата седеше плешив възрастен мъж с дебели очила и изливаше остатъка от бутилка кока-кола в изрисувано с цветя бурканче от топено сирене.

— Това е мистър Фишбак, живее в съседната къща — каза мисис Аркет. — Играем на анаграми.

— Пет цента на дума — прибави възрастният човек и повдигна очилата си, за да огледа Елън.

— Това е мис... — Мисис Аркет чакаше.

— Гант — каза Елън.

— Мис Гант, братовчедка на Гордън.

— Здравейте — каза мистър Фишбак. — Гордън е добро момче. — Той намести очилата си и очите му се уголемиха зад тях. — Ти си на ред — каза той на мисис Аркет.

Тя седна на стола срещу мистър Фишбак.

— Заповядайте — каза тя на Елън и посочи един от празните столове. — Искате ли газирана вода?

— Не, благодаря — отвърна Елън и седна. Изхлузи ръцете си от ръкавите на мантото и го преметна върху облегалката на стола.

Мисис Аркет се загледа в обърнатите букви на масата, около които бяха наредени в кръг останалите плоски дървени квадратчета, с черната опака страна нагоре.

— Откъде идвате? — запита тя.

— От Калифорния.

— Не знаех, че Гордън има роднини там.

— Не, бях на гости в Калифорния. Инак съм от Изтока.

— А, разбирам. — Мисис Аркет погледна мистър Фишбак. — Продължавай, аз се предавам. Нищо не мога да направя с тия глупави букви. Пък и няма хубави гласни, само две „у“-та.

— Мой ред ли е? — попита той. Тя кимна. Ухилен, мистър Фишбак грабна обърнатите букви. — Изпусна, изпусна! — тържествуваше той. — М-У-Н-Д-Щ-У-К. Мундщук. Това на духовите инструменти. — Той събра буквите и прибави думата към другите подредени пред него.

— Не е честно — запротестира мисис Аркет. — Ти си мислил през цялото време, докато бях на вратата.

— Няма нищо нечестно — заяви мистър Фишбак. Той обърна четири букви и ги постави в средата на кръга.

— Добре де, играй — промърмори мисис Аркет и се облегна назад.

— Как е Гордън напоследък? — попита Елън.

— А, добре е — каза мисис Аркет. — Вечно е зает или в училище, или в предаването.

— Какво предаване?

— Нима не знаете за предаването на Гордън?

— Ами не ми е писал доста отдавна...

— Че той го води, кажи-речи, три месеца вече! — Мисис Аркет се изпъчи важно. — Пуска плочи и говори. Дискожокей. Викат му „Дискохвъргача“. Всяка вечер, с изключение на неделя от осем до десет по местния предавател.

— Това е чудесно! — възкликна Елън.

— Та той е цяла знаменитост — продължи хазайката и обърна една буква, когато мистър Фишбак ѝ кимна. — Имаше интервю с него във вестника по-миналата неделя. Тук идва репортьор, голяма работа

беше. И разни момичета, дето изобщо не ги познава, му звънят по всяко време. Студентки! Вземат телефонния номер от университетския указател и се обаждат само за да чуят гласа му. Той не ще да се занимава с тях, та аз трябва да отговарям. Това е достатъчно да те подлуди. — Мисис Аркет се намръщи на анаграмите. — Карай, мистър Фишбак.

Елън опипваше ръба на масата.

— Гордън още ли ходи с онова момиче, за което ми писа миналата година? — попита тя.

— Кое е то?

— Едно русо дребно момиче, хубавичко. Гордън я споменава в няколко писма миналата година — октомври, ноември, чак до април. Мислех, че е нещо сериозно. През април спря да пише за нея.

— Ами да си кажа правото, аз не ги виждам момичетата, с които ходи Гордън — рече мисис Аркет. — Преди да започне това предаване, излизаше три-четири пъти в седмицата, но не е водил нито едно тука. Пък и не очаквам да ми ги представя. Аз съм му само хазайка, нищо повече. Дори не приказва за тях. Другите момчета, дето съм имала тука преди него, ми разправяха всичко за момичетата си, но онези бяха помлади. Повечето от сегашните студенти идват след армията и като че ли са повъзмъжали, не бъррят толкова много. Гордън поне. Не че искам да си пъхам носа, но хората се интересуват. — Тя обърна една буква. — Как му е името на това момиче? Кажете ми името и може би ще ви кажа дали още ходи с нея. Нали разбирате, понякога, като използва телефона горе на стълбището, аз може да съм в гостната и без да искам, чувам част от разговора.

— Не си спомням името ѝ — каза Елън, — но ходеше с нея миналата година, така че ако вие си спомните имената на някои от момичетата, с които е разговарял тогава, може би ще се сетя.

— Ами да видим — замисли се мисис Аркет, като продължаваше механично да размества буквите в търсене на подходяща дума. — Имаше една Луела. Помня името, защото една от снахите ми се казваше така. После имаше една... — сълзящите ѝ очи се затвориха, опитваше се да се съсредоточи — Барбара. Не, това беше по-предната година, в първи курс. Така, Луела... — Тя поклати глава. — Имаше и други, но да пукна, ако мога да си ги спомня.

Известно време продължиха мълчаливо да играят на анаграми.

— Мисля, че това момиче се казваше Дороти — обади се след малко Елън.

Мисис Аркет махна на мистър Фишбак да играе.

— Дороти. — Очите и се присвиха. — Не... Ако се казва Дороти, мисля, че не излиза с нея. Напоследък не съм го чула да говори с никаква Дороти. Сигурна съм. Разбира се, понякога той слиза до ъгъла, за да проведе някой съвсем личен или пък междуградски разговор.

— Но е ходел с Дороти миналата година?

Мисис Аркет погледна към тавана.

— Не знам. Не си спомням да е имало Дороти, но не си спомням и да е нямало. Нали разбирате какво искам да кажа?

— Дори? — опита Елън.

Мисис Аркет размисли малко и вдигна неопределено рамене.

— Твой ред е — каза мистър Фишбак кисело.

Дървените буквички леко потропваха, докато мисис Аркет ги местеше.

— Струва ми се — каза Елън, — че е скъсал с тази Дороти през април, когато престана да ми пише за нея. Сигурно е бил в ужасно настроение към края на април. Угрижен, нервен... — Елън погледна мисис Аркет въпросително.

— Ами! — каза тя. — Точно миналата пролет бе като същински майски бръмбар. Вървеше и си тананикаше. Аз дори го подкачах за това. — Мистър Фишбак се въртеше неспокойно. — Играй де — каза мисис Аркет.

Мистър Фишбак се задави от питието, но въпреки това се хвърли към анаграмите.

— Пропусна още една! — извика той, като сграбчи няколко букви. — К-А-П-И-Щ-Е. Капище!

— Какви ги говориш, капище. Няма такава дума! — Мисис Аркет се обърна към Елън. — Чували ли сте някога такава дума: „капище“?

— Ти по-добре недей да спориш с мен! — изписка мистър Фишбак. — Не знам какво значи, но знам, че е дума. Виждал съм я! — Той се обърна към Елън. — Всяка седмица изчитам по три книги, от кора до кора.

— Капище! — изсумтя мисис Аркет.

— Ами погледни я в речника!

— В това загубено речниче, дето няма нищо в него? Щом потърся някоя от твоите думи и я няма, моят речник ти е виновен!

Елън гледаше двете гневни физиономии.

— Гордън сигурно има речник — каза тя и стана. — Мога да ви го донеса, само ми кажете коя е неговата стая.

— Ами да — каза решително мисис Аркет. — Гордън има речник. — Тя се надигна. — Вие си стойте, мила. Аз знам точно къде е.

— Може ли да дойда и аз? Искан ми се да видя стаята на Гордън. Казвал ми е колко е хубава...

— Елате тогава — каза мисис Аркет и с горда крачка излезе от кухнята.

Елън забърза след нея.

— Ще видиш — застигна ги гласът на мистър Фишбак. — Аз знам толкова много думи, че и на сто години да станеш, няма да ме настигнеш.

Изкачиха бързо дървените стълби — мисис Аркет вървеше начело и продължаваше да мърмори възмутено. Елън прекрачи след нея вратата отдясно на площадката.

Стаята беше светла, облепена с тапети на цветя. Имаше легло със зелена покривка, тоалетно шкафче, кресло, маса... Мисис Аркет отмъкна една от книгите, наредени върху шкафчето, застана до прозореца и заразливства нервно страниците ѝ. Елън отиде до шкафчето и хвърли поглед на заглавията на книгите, строени отгоре. Щеше ѝ се да намери тефтер. Какъв да е бележник. „Наградени разкази за 1950 г.“ „Кратка история“, „Наръчник по произношение за говорителите по радиото“, „Основи на психологията“, „Храбрите бикове“, „История на американския джаз“, „По следите на изгубеното време“, „Три прочути криминални романа“ и „Лексикон на американския хумор“.

— По дяволите! — извика мисис Аркет. Сочеше с показалец думата в отворения речник. — „Капище“ — прочете тя, — „храм“. Значи църква. Затръшна книгата. — Откъде ги взема тия думи?

Елън се промъкна до масата, върху която лежаха разстлани три плика. Мисис Аркет сложи речника на шкафчето и я погледна.

— Писмото без подател е твоето, предполагам.

— Да, то е — отвърна Елън. Другите писма бяха от „Нюзуик“ и от „Нашънъл Бродкастинг Корпорейшън“.

Мисис Аркет стоеше на вратата.

— Идвате ли?

— Да — каза Елън.

Затътрузиха се по стълбите, сетне бавно влязоха в кухнята, където чакаше мистър Фишбак. Щом забеляза униинето на мисис Аркет, той избухна в несдържан кикот. Тя го изгледа гневно.

— Означава църква — каза мисис Аркет и се стовари на стола си. Той продължаваше да се кикоти. — Млъквай де! Хайде играй — избоботи тя.

Мистър Фишбак обърна две букви.

Елън взе чантата си от стола, на който седеше и на чиято облегалка бе метнала мантото си.

— Мисля да си тръгвам вече — каза тя разочаровано.

— Искате да си тръгвате? — Мисис Аркет вдигна поглед и тънките ѝ вежди се вирнаха на челото.

Елън кимна.

— Добре де, няма ли да изчакате Гордън? — Елън изстина. Мисис Аркет погледна часовника върху хладилника до вратата. — Два и десет е. Последният му час е свършил в два. Ще се върне всеки момент.

Елън съвсем онемя. Лицето на мисис Аркет, вдигнато към нея, се залюля пред очите ѝ.

— Вие... вие казахте, че няма да го има цял ден... — успя да промълви тя накрая.

Мисис Аркет я погледна обидено.

— Не съм ви казвала подобно нещо! За какъв дявол седите тука, ако не да го изчакате?!

— По телефона...

Хазайката опули очи.

— Това вие ли бяхте? Някъде към един часа?

Елън кимна безпомощно.

— Че защо не казахте, че сте вие? Помислих, че е някоя от ония глупачки. Когато някой се обажда и не си казва името, аз винаги отговарям, че няма да го има цял ден. Дори и да си е тук. Така ми е поръчал. Той... — Цялата сърцатост изведнъж се изпари от лицето на

мисис Аркет. Мътните очи и тънките устни станаха сурови, подозрителни.

— Щом си мислела, че няма да го има цял ден — попита бавно тя, — тогава защо изобщо дойде?

— Аз... аз исках да се запозная с вас. Гордън ми е писал толкова много...

— Защо разпитваше надълго и нашироко? — Мисис Аркет се изправи.

Елън посегна към палтото си. Ненадейно мисис Аркет я хвана за ръцете, дългите ѝ костеливи пръсти я стиснаха до болка.

— Пуснете ме. Моля ви се...

— Защо си пъхаше носа в стаята му? — Конското лице на мисис Аркет се завираше в нейното, очите ѝ се наливаха с гняв, грубата ѝ кожа бе почервенияла. — Какво търсеше там? Успя ли да измъкнеш нещо зад гърба ми?

Столът на мистър Фишбак изскърца зад Елън и кресливият му глас прозвуча уплашено:

— Защо ще краде от братовчед си?

— Кой е казал, че ѝ е братовчед? — отсече мисис Аркет.

Елън напразно се опитваше да се отскубне.

— Моля ви, боли...

Мътните очи се свиха.

— Мисля, че не си от онези глупачки, дето търсят сувенир или нещо подобно. Защо разпитваше толкова много?

— Братовчедка съм му! Наистина! — Елън се опита да овладее гласа си. — Искам да си вървя вече. Не можете да ме задържите. Ще го видя по-късно.

— Ще го видиш сега — каза мисис Аркет. — Ще стоиш тук, докато Гордън се върне. — Тя надникна през рамото на Елън. — Мистър Фишбак, застанете пред задната врата. — Тя проследи с очи мистър Фишбак, докато той бавно се придвижи до вратата, и чак тогава пусна Елън. Бързо се озова пред другата врата и я препречи, скръстила ръце на гърдите.

— Всичко ще се изясни — каза тя.

Елън разтри ръцете си на местата, където пръстите на мисис Аркет доскоро се впираха в тях. Погледна мъжа и жената, преградили вратите в двата края на кухнята: мистър Фишбак примигваше с

уголемените си зад стъклата очи, а мисис Аркет стоеше сурова и твърда като скала.

— Нямате право да постъпвате така. — Елън вдигна чантичката си от пода. Взе мантото от стола и го преметна през ръката си. — Пуснете ме оттук — каза тя твърдо.

Никой от двамата не помръдна.

Чуха хлопването на външната врата и стъпки по стълбите.

— Гордън! — извика мисис Аркет. — Гордън!

Стъпките спряха.

— Какво има мисис Аркет?

Хазайката се обърна и изтича по коридора.

Елън се завъртя към мистър Фишбак.

— Моля ви — взе да го увещава тя, — пуснете ме да изляза. Нищо лошо не съм искала да направя.

Той бавно поклати глава.

Тя застана неподвижно. Чувахе възбуденото кряскане на мисис Аркет далеч зад себе си. Стъпките се приближиха и гласът се усили.

— Разпитваше какви ли не работи за момичетата, с които си ходил миналата година, и дори успя да ме излъже да я заведа в стаята ти. Разгледа книгите и писмата на масата. — Гласът на мисис Аркет внезапно изпълни кухнята. — Ето я!

Елън се обърна. Мисис Аркет стоеше вляво от масата и вдигнала ръка, сочеше обвинително. Гант се бе облегал на рамката на вратата — висок и слаб, облечен в светлосиньо палто, с книги в ръката. Измери я с поглед, после устните му се извиха в усмивка над издължената брадичка и едната му вежда се повдигна.

Той се отдръпна от рамката на вратата, влезе вътре и остави книгите си върху хладилника, като през цялото време не сваляше очи от Елън.

— Каква изненада, та това е Хестър! — удиви се той, като я оглеждаше одобрително от горе до долу. — Братовчедке, ти си се разхубавила страшно след пубертета.

Със спокойна стъпка заобиколи масата, сложи ръце на раменете на Елън и нежно я целуна по бузата.

— Ама тя... тя наистина ли ти е братовчедка? — взе да заеква мисис Аркет.

— Аркет, любов моя — каза Гант, като застана от лявата страна на Елън. — На нас зъбите са ни никнали заедно. — Той потупа Елън по рамото. — Нали, Хестър?

Тя го зяпна слисана, с пламнало лице. Сетне погледът ѝ се премести към мисис Аркет вляво от масата, към антрето... Мантото и чантичката бяха в ръцете ѝ. Тя побягна надясно, покрай масата, изхвърча през вратата и хукна. В антрето чу гласа на мисис Аркет: „Бяга!“, и съпровождащия вик на Гант: „В рода си имаме едни налудничави!“ Дръпна тежката външна врата и изскочи от къщата. Токчетата ѝ почукваха по каменната пътечка. Щом стъпи на тротоара, сви надясно и закрачи бързо и решително, като се опитваше да навлече омотаното манто в движение. Божичко, накрая всичко се бе объркало! Тя стисна зъби и усети, че очите ѝ парят и се наливат със сълзи. Гант я настигна и с отмерена широка крачка тръгна успоредно с нея. Тя хвърли гневен поглед към ухиленото му лице и заби очи право напред, обезумяла от ярост и към себе си, и към него.

— Каква е паролата? — попита той. — Не трябва ли да пъхнеш бележка в ръката ми и да прошепнеш „Садърн Камфърт“ или нещо подобно? Или случаят е друг? Подозрителен субект в черен костюм те преследва цял ден и ти се шмугваш в най-близката врата. И двата варианта ми харесват, така че който и да избереш... — Тя крачеше мрачно и не обелваше дума. — Чела ли си романите за Светеца? Едно време страшно си падах по тях. Онова приятелче Саймън Гемпльр, прякорът му е Светеца, все се натъкваше на разни красавици със странно поведение. Веднъж една доплува до яхтата му посред нощ. Май каза, че участвала в някакъв маратон и взела, че се заблудила. После стана ясно, че е застрахователен агент. — Той я хвана за ръката. — Братовчедке Хестър, просто изгарям от любопитство.

Елън отскубна ръката си. Бяха стигнали пресечката и по отсрещната улица се зададе такси. Тя махна и таксито направи обратен

завой.

— Беше шега — каза кратко тя. — Съжалявам. Хванах се на бас.

— Същото каза и момичето от яхтата на Сейнт, — лицето му доби сериозно изражение. — Майтапът си е майтап, но защо бяха всички тия въпроси за моето недотам порядъчно минало?

Таксито спря. Тя посегна да отвори вратата, но той препречи пътя ѝ с ръка.

— Виж какво, братовчедке, не се подвеждай от маниера ми на дисководещ. Съвсем не се шегувам...

— Моля ви — простена тя изтощено и дръпна дръжката на вратата. Шофьорът подаде глава от предния прозорец и ги изгледа, като преценяваше ситуацията.

— Ало, господине! — Гласът му избоботи заплашително.

Гант въздъхна и освободи вратата. Елън я отвори, напъха се вътре и я затръшна. Потъна в износената кожена седалка. Отвън Гант се беше надвесил, е ръце на вратата, и се вглеждаше в нея през стъклото, сякаш се опитваше да запомни чертите на лицето ѝ. Тя извърна глава.

Изчака таксито да потегли и чак тогава каза на шофьора къде да я закара.

По пътя — десет минути, докато стигнат до Ню Уошингтън Хаус, където се беше настанила, преди да посети декана — Елън хапа устни, нервно пуши и гневно се кори за глупостта си. Все някак си трябваше да се освободи от напрежението, което бе натрупала до идването на Гант и което остана неизразходвано заради неочакваните му тъпи закачки. „Братовчедке Хестър!“ По дяволите, тя наистина бе оплескала всичко! Бе вкарала в играта половината си жетони и до един ги бе загубила. Все още не знаеше дали това е въпросният човек, или не, а оттук нататък нямаше да може да разпитва нито него, нито хазайката му. Ако проучването на Пауъл покажеше, че той не е човекът, което щеше да е доказателство, че това е Гант, тя трябваше направо да се откаже от плановите си и да се върне в Колдуел, защото, ако — това второ, голямо „ако“, — ако Гант бе убил Дороти, той щеше да е нащрек, тъй като може би е познал Елън и да е разбрал какво означават въпросите, които е задала на мисис Аркет. Убиец нащрек,

може би готов да убие пак. Тя не можеше да рискува да се забърка в това — особено след като бе видял лицето ѝ. По-добре да живее с подозрение, отколкото да умре, разбрала истината. Другият път бе да отиде в полицията и пак нямаше да бъде в състояние да им предложи повече от „нещо старо, нещо ново...“, а те щяха да кимат сериозно и учтиво да я изпроводят от участъка.

Няма що, добро начало!

Хотелската стая бе с бежови стени, обзаведена с тромави кафяви мебели — чистичка, безлична, като опакованото калъпче сапун в банята. Единственият признак, че стаята е заета, беше куфарът с етикети от Колдуел върху скарата пред двойното легло.

Елън закачи мантото си в гардероба и седна на писалищната маса край прозореца. Извади от чантичката си писалката и писмото до Бъд. Вторачена в адресирания, но все още незапечатан плик, тя се колебаеше дали да му разкаже освен за срещата с декана Уелч и за провала с Гант. Не, ако установи, че е Дуайт Пауел, значи историята с Гант е без значение. Сигурно е Пауел, не може да е Гант, казваше си тя. С това весело, безгрижно бърборене... Но всъщност какво и бе казал той? „Не се подвеждай от маниера ми на дисководещ. Съвсем не се шегувам...“

На вратата се почука. Тя скочи на крака.

— Кой е?

— Кърпите — отговори креслив женски глас.

Елън прекоси стаята и хвана дръжката на вратата.

— Аз... не съм облечена. Бихте ли ги оставили отвън?

— Добре — отвърна гласът.

Постоя с ръка на дръжката около две минути, като се заслушваше в стъпките по коридора и приглушения шум на асансьора. Дръжката се изпоти в ръката ѝ. Усмихна се — с тази своя подозрителност май ставаше смешна. Представи си как като стара мома наднича под леглото, преди да си легне. Отвори вратата.

Гант се беше облегнал с лакът на рамката, подпрял с ръка русата си глава.

— Здравсти, братовчедке Хестър — каза той. — Май споменах, че изгарям от любопитство.

Тя се опита да затвори вратата, но кракът му, опрян на ръба, не помръдна. Той се усмихна.

— Страшно забавление. Преследване на такси. — Дясната му ръка описва зигзагообразна траектория. — Като в криминален филм. Шофьорът беше толкова доволен, че за малко да откаже бакшиша. Обясних му, че си ми избягала от леглото.

— Махай се! — изсъска тя свирепо. — Ще повикам управителя!

— Слушай, Хестър! — Усмивката изчезна. — Мисля, че мога да поискам да те арестуват, задето незаконно нахълтваш в дома ми и се представяш за моя братовчедка или нещо такова, така че защо не ме поканиш вътре на един малък задушевен разговор? Ако се притесняваш какво ще си помислят камериерките, можеш да оставиш отворено. — Той побутна леко вратата, което принуди Елън да отстъпи крачка назад. — Виж, така е добре — каза той, като се вмъкна вътре. Погледна роклята ѝ с преувеличено разочарование. — „Не съм облечена“, вика. Трябваше да се досетя, че си закоравял лъжец. — Отиде до леглото и седна на ръба му. — Ама моля ти се, братовчедке, престани да трепериш! Няма да те изям!

— Какво... какво искаш?

— Обяснение.

Тя отвори вратата докрай и остана на прага, сякаш стаята беше негова, а тя бе нежеланата гостенка.

— Какво обяснение... Много просто. Непрекъснато слушам предаването ти...

Той хвърли поглед на куфара.

— В Уисконсин?

— Че то е само на стотина километра оттук. Ние хващаме и някои местни радиостанции. Наистина.

— Продължавай.

— Непрекъснато те слушам и много ми харесва предаването ти. Минавах през Блу Ривър и реших да опитам да се срещна с теб.

— Добре де, защо тогава, щом се срещна с мен, побягна?

— А ти какво би направил? Не го бях замислила по този начин. Представих се за твоя братовчедка, защото... защото исках да науча някои неща за теб... какви момичета харесваш...

Той поглади брадичката си, като я гледаше недоверчиво и се изправи.

— Как намери телефонния ми номер?

— От студентския указател.

Той отиде до леглото и докосна куфара.

— Щом си в Колдуел, откъде взе Стодардския указател?

— От едно момиче тук.

— Как се казва?

— Анабел Кох. Тя ми е приятелка.

— Анабел... — Той знаеше това име. Взря се в Елън с изненада.

— Ей, да не ме лъжеш?

— Не. — Тя сведе поглед към ръцете си. — Знам, че беше идиотщина от моя страна, на толкова много ми харесва предаването ти... — Когато отново вдигна очи, той беше до прозореца.

— Какви ли не глупави, идиотски...

Той изведнъж се втренчи в коридора зад нея, слисан. Тя се завъртя. Нямаше нищо необикновено. Погледна отново Гант, който вече стоеше с гръб към нея, до прозореца.

— Е, Хестър — каза той, — обяснението ти беше много ласкателно. — Обърна се и извади ръката си от якето. — Дълго ще го помня. — Взря се в откренатата врата на банята. — Ще имаш ли нещо против, ако използвам заведението? — И преди тя да успее да каже каквото и да било, той се шмугна в банята и затвори вратата. Ключалката щракна.

Елън впери озадачен поглед във вратата, като се чудеше дали Гант ѝ е повярвал, или не. Коленете ѝ трепереха. Пое дълбоко въздух, прекоси стаята, взе чантичката си от писалищната маса и извади цигара. Счупи две клечки и най-накрая я запали, сетне се загледа през прозореца, като търкаляше нервно автоматичната си писалка напред-назад по масата. Върху масата нямаше нищо, само чантата и. Нищо — ами писмото? Писмото до Бъд! Спомни си, че Гант стоеше близо до масата, когато я подлъга да погледне към коридора, а после беше с гръб и като се обърна, изваждаше ръката си от якето!

Тя бясно затропа по вратата на банята.

— Дай ми това писмо! Дай го!

Мълчание. След няколко секунди чу плътния глас на Гант:

— Любопитството ми е направо ненаситно, особено когато става дума за фалшиви братовчедки, които се опитват да ме будалкат.

Тя стоеше на вратата, с една ръка на рамката, в другата палтото, гледаше ту към затворената врата на банята, ту към коридора и се усмихваше механично на случайно минаващите хора. Едно момче от персонала попита дали не може да ѝ помогне с нещо. Тя поклати глава.

Най-сетне Гант излезе. Сгъваше внимателно писмото. Пъхна го в плика и го сложи на масата.

— Тъй значи. — Огледа я скептично. Тя явно се готвеше да побегне. — Даа. — Усмихна се малко неловко. — Както казваше баба ми, когато по телефона търсят Лана Търнър, „Виж какво, приятелче, въртиш грешен номер.“

Елън не помръдна.

— Слушай — каза той, — аз дори не я познавах. Един-два пъти съм ѝ казал здрасти. Имаше и други руси момчета в тази група. Дори не ѝ знаех името, докато снимката ѝ не се появи във вестниците. В час ни проверяваха по номера, не по списък. Името ѝ дори не знаех.

Елън продължаваше да стои неподвижна.

— По дяволите, ако искаш да счупиш рекорда по бързо бягане, това палто само ще ти пречи.

Тя не помръдваше.

С два подскока той се озова до нощното шкафче и грабна Библията. Вдигна дясната си ръка.

— Кълна се в тази Библия, че никога не съм ходил със сестра ти и не съм разменял с нея повече от две думи... нищо общо не съм имал... — Остави Библията. — И сега какво?

— Ако Дороти е била убита — каза Елън, — убиецът би се заклел в десет Библии. А щом е вярвала, че той я обича, значи е бил добър актьор.

Гант впери очи в тавана и протегна китките си, готов да му сложат бележниците.

— Добре — каза той, — предавам се.

— Интересно как ти идва наум да се шегуваш с това?

Гант отпусна ръце.

— Извинявай — рече той искрено. — Но как, по дяволите, ще те убедя, че...

— Не можеш — отвърна тя. — По-добре си върви.

— Имаше и други руси момчета в групата — настояваше той. Щракна с пръсти. — Имаше един, с когото винаги влизаха заедно! С брадичка като на Кери Грант, висок...

— Дуайт Пауъл?

— Точно така! — Той се сепна. — И той ли е в списъка ти?

Тя се поколеба за миг, после кимна.

— Той е.

Елън го изглежда подозрително.

Той разпери ръце.

— Добре де, предавам се. Но ще видиш, че е Пауъл. — Тръгна към вратата. Елън отстъпи назад и се озова в коридора. — Бих искал просто да си вървя, както ти самата предложи — рече Гант надут.

Той излезе в коридора.

— Ако не искаш да продължавам да те наричам Хестър, би трябвало да ми кажеш истинското си име.

— Елън.

На Гант сякаш не му се тръгваше.

— Какво смяташ да правиш сега?

— Не знам — отвърна тя след малко.

— Ако си решила да нахълтваш в дома на Пауъл, не му излизай с плитки номера, както днес следобед. Може да се окаже човек, с когото не бива да си правиш шега.

Елън кимна.

Гант я изглежда от горе до долу.

— Гледай ти, човек детектив! Не мога да повярвам на очите си. — Понечи да тръгне, но се върна. — Мисля си, дали пък нямаш нужда от доктор Уотсън?

— Не, благодаря — каза тя от прага. — Съжалявам, но...

Той вдигна рамене и се усмихна.

— Тъй си и знаех, смяташ, че не съм подходящ. Е, наслука. — Обърна се и тръгна по коридора.

Елън влезе в стаята и бавно затвори вратата.

... Сега е 19,30, Бъд, и аз съм удобно настанена в хубава хотелска стая в Ню Уошингтън Хаус. Току-що

вечерях и съм готова да се изкъпя и да си легна след уморителния ден.

По-голямата част от следобеда прекарах в чакалнята на декана. Когато накрая ме прие, аз му разказах една невероятна история за някакъв дълг, който Дороти уж имала към красив блондин от есенната група по английски. След дълго ровене в архива и разглеждане на досиетата на престъпниците — т.е. снимките в студентските формуляри — открихме човека: мистър Дуайт Пауъл, Блу Ривър — запад, 35-а улица 1520. Започвам акцията утре сутринта.

Какво ще кажеш — добро начало? Никога не подценявай способностите на една жена!

С обич, Елън

Точно в осем часа — преди да влезе в банята — тя пусна една монета в радиоавтомата край леглото. Натисна бутона с надпис „Местна радиостанция“. Чу сигнала — тих барабанен ритъм, — после увереният звучен глас на Гант изпълни стаята: „Добър вечер! Пред микрофона е вашият стар приятел Дискохвъргача с редовната диско програма, за която нашият доста поетично настроен техник в студиото току-що написа цяло стихотворение: «Дзупа-лупа, сърцето ми тупа — не че съм музикант, ами слушам Гордън Гант.» И така, първата плоча тази вечер е, тъй да се каже, «ретро» и се посвещава на мис Хестър Холмс от Уисконсин...“

Познат стар ритъм, носталгично стар, гръмна от радиото. Запя сладникав женски глас, прищипнат като гласче на момиченце.

Елън се усмихна и влезе в банята. Облицованите с плочки стени кънтяха от шума на падащата във ваната вода. Тя ритна чехлите си и закачи пенъора на куката до вратата. Пресегна се и спря водата. Във внезапно настъпилата тишина се чу тънкият глас от съседната стая.

— Ало? — Женски глас.

— Ало — каза Елън. — Дуайт Пауъл там ли е?

— Не, няма го.

— Кога очаквате да се прибере?

— Не мога да ви кажа точно. В свободните часове и след училище работи във „Фолджър“, но не знам до колко часа.

— Не сте ли хазайката му?

— Не. Аз съм снаха й. Дойдох да почистя. Мисис Хониг е в Айова Сити заради крака си. Поряза го миналата седмица и се инфектира. Наложил се съпругът ми да я закара до Айова Сити.

— Съжалявам.

— Ако трябва да предадете нещо на Дуайт, мога да му оставя бележка.

— Не, благодаря. След няколко часа сме заедно на лекции и ще го видя там. Не е толкова спешно.

— Добре. Дочуване.

— Дочуване.

Елън затвори. Разбира се, че нямаше да чака да се върне хазайката. Вече беше почти сигурна, че Пауъл е ходил с Дороти. Проверката при хазайката беше един вид формалност. Потвърждение можеше да получи също толкова лесно и от приятелите на Пауъл. Или от самия Пауъл.

Чудеше се какво ли е това „Фолджър“, мястото, където работи. Би трябвало да е близо до университета, щом ходи в свободното време между лекциите. Може би е някакъв магазин, в който обслужва клиенти.

Взе телефонния указател, отвори на „Ф“ и проследи колонките.

„Фолджър“, дрогерия, Юнив. Ав. 1448... 2-38-00.

Намираще се между 28-а и 29-а улица на Юнивърсити Авеню. Бе ниска тухлена постройка с дълъг зелен фирмен надпис под стрехата: *Дрогерия Фолджър*, с по-малки букви: *Рецепти* и с още по-малки —

Бърза закуска. Елън се спря пред стъклената врата и приглади коси. Изпъчи се, все едно излиза на сцена, бутна вратата и влезе.

Барчето беше вляво! — цялото бе в огледала, хромиран метал и сив мрамор. Пред него бяха наредени високи столчета с кръгли седалки от червена изкуствена кожа. Беше рано за обяд, тъй че имаше само няколко души, седнали в близкия край.

Дуайт Пауъл беше зад барчето, облечен в спретната бяла престилка и с бяла шапчица, която плуваше по вълните на хубавата му руса коса като обърнат кораб. Лицето му с квадратна челюст беше слабо. Имаше мустачки — тънки, старателно подстригани, почти безцветни, — които се забелязваха само когато върху тях паднеше светлината. Явно си ги бе пуснал, след като бе направена снимката, която деканът показва. Пауъл украсяваше една не особено апетитна мелба с разбита сметана от метална кутия. Мрачно бе свил устни, от което ставаше ясно, че работата не му е по вкуса.

Елън се отправи към далечния край. Когато мина покрай Пауъл, който поднасяше сладоледа на един клиент, той вдигна поглед. Тя продължи да върви, вперила очи право пред себе си. Спря при редицата празни столчета, свали си палтото, сгъна го и заедно с чантичката го сложи на едно от тях. Настани се на съседното. Отпусна длани върху студения мрамор и заразглежда отражението си в огледалата настреща. Ръцете ѝ се смъкнаха от мрамора, хванаха края на сиво-синия ѝ пуловер и силно го опънаха.

Пауъл се приближи зад барчето. Сложи пред нея чаша вода и книжна салфетка. Очите му бяха наситеносини. Под долните му клепачи имаше сиви сенки.

— Какво ще обичате? — попита я той тихо. Погледът му срещна нейния и мигновено се сведе надолу.

Тя мярна закрепените на огледалната стена реклами, на които бяха снимани разни сандвичи. Грилът беше точно срещу нея.

— Един топъл сандвич с месо и сирене — каза тя, като обърна лице към него. Очите му отново срещнаха нейните. — И чаша кафе.

— Сандвич и кафе — повтори той и се усмихна. Усмивката му бе неестествена и скована и бързо изчезна, сякаш лицевите му мускули не бяха привикнали към това движение. Той се обърна, отвори едно шкафче под грила и извади порцийка кайма, поставена върху восъчна хартия. Затвори шкафчето с ритник, плесна месото на грила и отлепи

восъчната хартия. Месото зацвърча. Взе едно кръгло хлебче от панера и започна да го реже през средата с дълъг нож. Тя наблюдаваше лицето му в огледалото. Той вдигна поглед и пак се усмихна. Тя отвърна с едва загатната усмивка: не че те забелязвам, но не е и съвсем да не те забелязвам. Той захлупи двете половинки от хлебчето върху грила, до месото, и се обърна към Елън.

— Кафето сега или после?

— Сега, моля.

Той измъкна някъде отдолу светлокафява чашка с чинийка и една лъжичка. Нареди ги пред нея, отдалечи се на няколко крачки и се върна със стъклена кана кафе. Бавно наля горещата течност в чашата ѝ.

— В Стодарт ли учите? — попита той.

— Не.

Остави каната върху мрамора и със свободната си ръка пак извади отдолу каничка с мляко.

— А вие? — запитва Елън.

Той кимна.

От другия край на бара се чу дрънчене на чаша, по която чукаха с лъжичка. Пауъл се запъти натам, като отново мрачно стисна устни.

След малко се върна, взе лопатка и обърна месото. Отвори същия шкаф, извади резен сирене и го сложи върху месото. Докато подреждаше хлебчето и няколко парченца туршия в чинията, двамата се наблюдаваха един друг в огледалото.

— Не сте идвали тук преди, нали? — каза той.

— Не. В Блу Ривър съм само от няколко дни.

— Така ли? Ще останете или просто минавате оттук? — Той говореше бавно, опипваше почвата.

— Ще остана. Ако си намеря работа, разбира се.

— А каква работа търсите?

— Като секретарка.

Той се обърна към нея. Продължаваше да държи лопатката в едната ръка, а в другата — чинията.

— Предполагам, че няма да е трудно.

— Ами! — каза тя.

Замълчаха.

— Откъде сте? — попита той.

— От Де Муан.

— Там би трябвало по-лесно да се намира работа, отколкото тук.
Тя поклати глава.

— Всички момичета, които търсят работа, отиват в Де Муан.

Той се обърна към грила, повдигна сандвича с лопатката и го плъзна върху хлебчето. Постави чинията пред нея и извади шише с кетчуп.

— Роднини ли имате тука?

Тя поклати глава.

— Никого не познавам. Освен жената от тукашната агенция по труда.

Отново се чу дрънчене на чаша в другия край на бара.

— По дяволите — промърмори той, — да ви отстъпя ли моята работа? — С решителна крачка се отдалечи.

След няколко минути се върна. Започна да стърже грила с ръба на лопатката.

— Харесва ли ви сандвичът?

— Да.

— Искате ли нещо друго? Още кафе?

— Не, благодаря.

Грилът беше съвсем чист, но той продължаваше да го стърже и да наблюдава Елън в огледалото. Тя попи леко устните си със салфетката.

— Искам да платя.

Пауъл се обърна и взе в ръка молива и зеления бележник, които бяха закачени на колана му.

— Слушай — рече той, докато пишеше, без да вдига очи, — довечера в „Парамаунт“ дават много хубав филм. Искаш ли да отидем?

— Аз...

— Каза, че не познаваш никого в града.

Елън като че ли се поколеба.

— Добре — рече тя накрая.

Той вдигна очи и се усмихна, този път неспринудено.

— Чудесно. Къде да те чакам?

— В Ню Уошингтън Хаус. Във фойето.

— Осем часа добре ли е? — Откъсна сметката от бележника. — Казвам се Дуайт. Като Айзенхауер. Само че Дуайт Пауъл. — Погледна я в очакване.

— Аз съм Ивлин Китридж.

— Приятно ми е — усмихна се той.

Тя отвърна с широка усмивка. Нещо пробягна по лицето на Пауъл. Изненада? Спомен?

— Какво има? — запита Елън. — Защо ме гледаш така?

— Усмивката ти — каза той притеснено — е точно като на едно момиче, което познавах.

Замълчаха. След малко Елън се обади:

— Джоун Бейкън или Бейскъм, или нещо такова — каза тя с решителен глас. — Само от два дни съм в този град, а вече двама души ми казаха, че приличам на тази Джоун...

— Не — отвърна Пауъл, — името на това момиче беше Дороти. — Той сгъна сметката. — Аз черпя. — Размаха ръка, за да привлече вниманието на касиера отпред. Проточи врат, посочи сметката, после Елън и себе си и пхна листчето в джоба си. — Всичко е уредено.

Елън бе станала и обличаше палтото си.

— Осем часа във фойето на Ню Уошингтън — повтори Пауъл. — Там ли си отседнала?

— Да.

Тя измайстори една усмивка. Отгатваше логиката на мислите му: момиче, което няма нужда от навивки, не познава никого в града, отседнала в хотел...

— Благодаря за обяда.

— Няма защо.

Взе си чантичката.

— До довечера, Ивлин.

— Осем часа — каза тя. Обърна се и с бавна крачка тръгна към изхода, като усещаше погледа му на гърба си. При вратата се обърна. Той вдигна ръка и се усмихна. Елън също махна с ръка и се усмихна.

Навън установи, че коленете ѝ треперят.

Елън беше във фоайето в 19,30, тъй че Пауъл да няма възможност да помоли администратора да позвъни в стаята на мис Кетридж. Той пристигна в осем без пет. Тънките му мустачки блещукаха над самонадеяната усмивка. (Момиче, което няма нужда от навивки, не познава никого в града...) Бе проверил, че филмът започва в 20,06, затова взеха такси до киното, въпреки че беше само на пет преки. По средата на филма Пауъл я прегърна през раменете. Тя виждаше с крайчеца на окото си ръката му, ръката, милвала тялото на Дороти, блъснала силно... може би...

Сградата на Общината беше на три преки от киното и на по-малко от две от Ню Уошингтън Хаус. На връщане към хотела минаха покрай нея. Тя стърчеше насреща им, огромна и мрачна, с няколко светещи прозореца на най-горните етажи.

— Това ли е най-високата сграда в града? — попита Елън, като наблюдаваше Пауъл.

— Да — отвърна той. Очите му гледаха втренчено тротоара пет-шест метра напред.

— Колко е висока?

— Четиринайсет етажа.

Продължаваше да зяпа в тротоара. Елън си помисли: Когато попиташ някого за размерите на нещо, което е наоколо, той инстинктивно се обръща да го погледне, дори и да знае отговора. Освен ако няма някаква причина да не иска да поглежда към него.

Седяха в едно сепаре в облицованото с черно дърво барче на хотела и пиеха уиски със сода. Свиреше тиха музика — пиано. Разговорът вървеше на пресекулки, Елън с мъка го придвижваше напред, като вадеше с ченгел думите от устата на Пауъл. Самонадеяността му и онази палавост в началото на вечерта се изпариха, като минаха покрай Общината, после се появиха отново, когато влязоха в хотела, и сега, откакто седяха в тапицираното с червена кожа сепаре, бавно, но сигурно го напускаха.

Говореха за работа. Пауъл не харесваше своята. Бил там от два месеца и възнамерявал да напусне, щом намери нещо по-добро. Парите си спестявал за лятна обиколка на Европа с познавателна цел.

Какво учи? Основният му предмет бил английски. Какво смята да прави после? Още не знаел. Можел да се захване с реклама или да отиде в някое издателство. Бъдещите му планове изглеждаха неясни.

Говориха за момичета.

— Омръзнали са ми тези студентки — каза той. — Наивни са, приемат всичко много сериозно. — Елън реши, че това е началото на темата, която води направо до: „Сексът си е секс и нищо повече. Щом се харесваме, можем да опитаме и в леглото. Какво лошо има в това?“ Но не беше така. Изглежда, този въпрос го измъчваше. Той внимателно претегляше думите си, като въртеше столчето на третата чаша уиски в дългите си неспокойни пръсти. — Увисне ти някоя на шията — сините очи бяха замъглени, — после не можеш се отърва от нея. — Той наблюдаваше движенията на ръката си. — Непременно ще се забъркаш в някоя каша.

Елън затвори очи. Ръцете ѝ, отпуснати върху лъскавата черна маса, бяха овлажнели.

— То и тяхната е една, направо да ги съжалиш — продължи той, — но трябва първо да помислиш за себе си.

— Кои са те? — попита тя, без да отваря очи.

— Ами тези, дето се лепват за някого и му увисват на шията.

Ръката му удари силно по масата. Елън отвори очи. Той вадеше цигари от пакета на масата и се усмихваше.

— Май прекалих тази вечер с уискито. — Ръката, която ѝ поднесе запалена клечка, трепереше. — Разкажи нещо за себе си.

Тя съчини една история как била в някакво училище за секретарки в Де Муан и как преподавателят, възрастен французин, замерял момичетата, които не внимават, с топчета сдъвкана хартия.

— Слушай, дай да се махаме оттук — каза Пауъл, след като изслуша разказа ѝ.

— Може би искаш да отидем в друго заведение?

— Както кажеш — отвърна той без въодушевление.

Елън посегна към палтото до себе си.

— Извинявай, но не ми се ходи никъде. Станала съм много рано тази сутрин.

— Добре — каза Пауъл. — Ще те изпратя до стаята. — Усмихна се. Същата малко самонадеяна усмивка, с която бе започнала вечерта.

Тя стоеше с гръб към вратата на стаята си. Ключът, закачен на месингова топка, бе в ръката ѝ.

— Благодаря — каза тя. — Беше много приятна вечер.

Той я обгърна с ръката, на която бяха преметнати палтата и на двамата. Устните му се приближиха към нейните, тя се извърна и целувката попадна на бузата ѝ.

— Не се прави на скромна — каза той сърдито. Хвана я под брадичката, обърна главата ѝ и я целуна по устата.

— Нека влезем вътре... да изпушим по една цигара...

Тя поклати глава.

— Иви... — Ръката му беше на рамото ѝ.

Тя поклати отново глава.

— Разбери, чувствам се като пребита. — Това беше отказ, но една нотчица в гласа ѝ загатваше, че нещата може да се развият по-инак някоя друга вечер.

Целуна я втори път. Тя отмести ръката му обратно към рамото си.

— Моля те... ако някой...

Той продължаваше да я държи, но се отдръпна малко и ѝ се усмихна. Тя се постара да отвърне със същата широка усмивка като в дрогерията.

Имаше ефект. Сякаш през него мина електрически ток. По лицето му отново пробягна сянка.

Той я притисна с две ръце към себе си и брадичката му дойде над рамото ѝ. Не искаше да вижда усмивката ѝ.

— Още ли ти напомням онова момиче? — попита тя. — Бас държа, че и с нея си излязъл само веднъж.

— Не — каза той, — с нея ходих дълго време. — Дръпна се назад. — Кой е казал, че с теб ще излезем само веднъж? Какво ще правиш утре вечер?

— Нищо.

— В осем часа на същото място. Съгласна ли си?

— Щом искаш.

Той я целуна по бузата и я притисна отново.

— Какво се случи? — попита тя.

— Какво да се случи? — Думите му трептяха на слепоочието ѝ.

— С онова момиче. Защо престана да ходиш с него? —
Опитваше се да говори тъй, сякаш пита съвсем между другото. —
Може пък да се поуча от грешките ѝ.

— Виж ти! — Замълчаха. Елън се взираше в тъканта на ревера му, виждаше ясно преплитането на сиво-сините нишки. — Стана каквото ти казах долу. Работата много се задълбочи. Трябваше да скъсаме. — Пое си въздух. — Беше много наивна — добави той.

След малко Елън понечи да се дръпне.

— Мисля, че е време...

Той я целуна още веднъж, продължително. Тя затвори очи от отвращение.

Отскубна се от ръцете му и без да го поглежда, застана с гръб към него и пхна ключа в ключалката.

— Утре вечер в осем — рече той.

Все пак трябваше да се обърне, за да си вземе палтото, и нямаше начин да избегне погледа му.

— Лека нощ, Иви.

Тя отвори вратата зад гърба си и отстъпи назад.

— Лека нощ. — Най-сетне затвори.

Пет минути по-късно — Елън все още седеше неподвижно на леглото, с палтото в ръце — телефонът иззвъня. Беше Гант.

— Водиш нощен живот, както виждам.

Тя въздъхна.

— Какво облекчение е да си поговоря с теб!

— Така ли? — каза той провлечено. — Ахаа! Значи невинността ми най-сетне е била окончателно установена.

— Да, Пауъл е ходил с нея. И съм права, че не е самоубийство. Сигурна съм. Той през цялото време приказва за момичета, които ти увисват на шията, които приемат всичко много сериозно и се увличат, и така нататък. — Тя говореше бързо, освободена от напрежението да обмисля всяка дума.

— Божичко, твоята експедитивност ме смайва. Откъде взе тези сведения?

— От него.

— Какво?

— Запознахме се в дрогерията, където работи. Аз съм Ивлин Китридж, безработна секретарка от Де Муан, Айова. Цяла вечер бях на тръни с него.

Настъпи продължително мълчание. Гант явно се колебаеше.

— Кажи ми всичко — рече той накрая. — Кога смяташ да изкопчиш от него писмени признания?

Разказа му как Пауъл внезапно се е потиснал, когато са минали покрай Общината, и се опита да повтори приказките му, изречени под влияние на мрачното настроение и алкохола.

Този път Гант заговори сериозно:

— Слушай, Елън, играеш си с огъня.

— Защо? Докато мисли, че съм Ивлин Китридж...

— Откъде знаеш, че мисли така? Ами ако Дороти му е показала твоя снимка?

— Тя имаше само една много смръчкана групова снимка, на която лицата едва се различават. Ако я е виждал, то е било преди една година. Невъзможно е да ме познае. Освен това, ако подозираше коя съм, нямаше да ми каже тези неща.

— Не, сигурно нямаше — съгласи се неохотно Гант. — Какво смяташ да правиш по-нататък?

— Следобед ходих до библиотеката и прочетох всички вестникарски съобщения, свързани със смъртта на Дороти. Има няколко подробности, които не се споменават никъде. Например цветът на шапката ѝ или че е била с ръкавици. Утре вечер пак имам среща с него. Ако успея да го разприказвам за нейното „самоубийство“, може да изтърве някоя дреболия, която би могъл да знае само ако е бил с нея.

— Това няма да е безспорно доказателство — рече Гант. — Той може да твърди, че е бил в сградата по това време и я е видял, след като...

— Та аз не търся безспорни доказателства. Трябва ми само нещо, с което да убедя полицията, че не съм просто чудачка с развинтена фантазия. Ако им докажа, че тогава е бил някъде наоколо, ще е достатъчно, за да ги накара да се разровят.

— Не знам само как си представяш, че ще го накараш да говори, и то с такива подробности, без да започне да те подозира? Той не е

идиот, нали?

— Трябва да опитам — настояваше тя. — Какво друго може да се направи?

Гант се замисли за миг.

— Имам един стар дървен чук. Защо не вземем да го ударим по главата, да го завлечем на местопрестъплението и да го изтезваме, докато си признае?

— Разбираш ли — каза сериозно Елън, — няма друг начин да... — Гласът ѝ заглъхна.

— Ало.

— Да, тук съм — рече тя.

— Какво стана? Реших, че са ни прекъснали.

— Мислех си.

— Хм. Виж какво, внимавай, моля те. И ако имаш възможност, звънни ми утре вечер да ми кажеш къде си и как вървят нещата.

— Защо?

— Ей така, за всеки случай.

— Той мисли, че съм Ивлин Китридж.

— Звънни ми все пак. Няма да навреди. Току-виж, косата ми побеляла от напрежение.

— Добре.

— Лека нощ, Елън.

— Лека нощ, Гордън.

Тя остави слушалката и продължи да седи на леглото. Хапеше долната си устна и барабанеше с пръсти, което показваше, че прехвърля някаква идея в ума си.

Елън щракна закопчалката на чантата си, вдигна очи и се усмихна на Пауъл, който крачеше по фоайето към нея. Беше със сиво палто, тъмносин костюм и на лицето му бе изписана усмивката от предната вечер.

— Здравей — каза той и се отпусна до нея на кожения диван. — Май не си от тия, дето карат мъжете да ги чакат.

— Някои ме чакат.

Усмивката му се разшири.

— Как върви търсенето на работа?

— Доста добре. Мисля, че намерих нещо. При един адвокат.

— Чудесно. Значи оставаш в Блу Ривър, така ли?

— Така изглежда.

— Чудесно — той произнесе думата гальовно. Хвърли поглед към ръчния си часовник. — Не е зле да оседлаем конете. На идване минах покрай дискотеката и опашката беше чак до...

— Ох! — проплака тя.

— Какво има?

На лицето ѝ се изписа досада.

— Ами първо трябва да свърша една работа. При този адвокат. Да му занеса едно писмо... препоръка. — Тя потупа чантичката си.

— Не знаех, че и за секретарките искат препоръки. Мислех, че само ги изпитват по стенография или нещо подобно.

— Да, но аз споменах, че имам такова писмо от последното място, където работех, и той каза, че иска да го види. Ще бъде в кантората си до осем и половина. — Тя въздъхна. — Страшно съжалявам. Извинявай.

— Няма нищо.

Елън докосна ръката му.

— Пък и да ти кажа, не ми се ходи на танци — каза тя. — Можем да отидем някъде да пийнем нещо...

— Чудесно — отвърна той по-ведро. Станаха. — Къде е този адвокат? — попита Пауъл, като ѝ държеше палтото.

— Не е далече оттук — отговори Елън. — В Общината.

Като изкачиха стъпалата пред сградата на Общината, Пауъл спря. Елън, с ръка на въртящата се врата, го погледна. Беше блед, но можеше да е и от сивкавата светлина, която се процеждаше от фойето.

— Ще те почакам тук, Иви. — Сякаш челюстта му беше скована и думите излизаха трудно.

— Исках да се качиш с мен — рече тя. — Можех да дойда и преди осем, но ми се стори малко странно, че настоява да му донеса писмото вечерта. Един такъв мазен дебелак. — Усмихна се. — Ти ще си ми закрилата.

— Аха, разбирам — каза Пауъл.

Елън се завъртя с вратата и Пауъл я последва. Когато той излезе от другата страна, тя се бе обърнала и го наблюдаваше. Той дишаше тежко през полуотворена уста, а лицето му бе безизразно.

Огромното мраморно фойе беше тихо и празно. Три от четирите асансьора бяха тъмни зад металните решетки. Четвъртият бе жълто осветена клетка с меднозлатисти дървени стени. Тръгнаха заедно към него и шепотът на стъпките им отекуваше под купола на тавана.

В кабината стоеше негър в светлокафява униформа и четеше „Лук“. Той пхна списанието под мишница, настъпи бутона, който освободи тежката плъзгаща се врата, и издърпа решетката след нея.

— Кой етаж, моля?

— Четиринайсети — отвърна Елън.

Стояха мълчаливо и гледаха как светлинката отмерено напредва през редицата от цифри над вратата: 7 — 8 — 9... Пауъл потърка мустачки с показалеца си.

Когато светлинната прескочи от 13 на 14, асансьорът плавно намали скорост и спря. Операторът сгъна решетката и дръпна лоста за външната врата.

Елън излезе в безлюдния коридор, следвана от Пауъл. Вратата глухо дрънна зад тях. Чуха затварянето на решетката и после отдалечаващия се шум на асансьора.

— Насам. — Елън тръгна надясно. — Стая 1405.

Стигнаха до чупката на коридора и свиха надясно. Светеше само зад две от матираните стъкла на вратите по дължината на коридора.

Чуваха се единствено стъпките им върху лъснатата пластмасова настилка. Елън се опита да наруши мълчанието:

— Няма да се бавя. Само ще му дам писмото.

— Мислиш ли, че ще те назначи?

— Надявам се. Препоръката е добра.

Стигнаха края на коридора и пак свиха вдясно. Една врата светеше по-нататък отляво и Пауъл се насочи към нея.

— Не, не е тази — рече Елън и отиде до една тъмна врата вдясно. На матираното стъкло пишеше: „Фредерик Х. Клаусен, адвокат“. Пауъл се приближи зад нея, докато тя напразно натискаше бравата и си гледаше часовника. — Какво ще кажеш на това? — каза огорчено тя. — Няма още и петнайсет, а беше казал, че ще бъде тук до осем и половина. (Думите на секретарката по телефона бяха: „Кантората затваря в пет часа“).

— И какво сега? — попита Пауъл.

— Ще го пусна под вратата — рече тя и си отвори чантата. Извади голям бял плик и писалка. Свали капачката, подложи чантата си и започна да пише на плика. — Жалко, че изпуснахме танците.

— Няма значение — рече Пауъл. — И на мен не ми се ходеше кой знае колко.

Той дишаше по-леко, като начинаещ еквилибрист, който е преминал средата на опънатото въже и вече е станал малко по-сигурен в краката си.

— От друга страна — замисли се Елън и го погледна, — ако оставя писмото сега, утре все едно трябва пак да се връщам да го взема. Мога направо да го донеса сутринта.

Затвори писалката и я пхна в чантата си. Наклони плика към светлината, видя, че мастилото още не е изсъхнало, и започна да вее плика като ветрило. Погледът ѝ попадна на една врата от другата страна на коридора, вратата с надпис „Стълбище“. Очите ѝ светнаха.

— Знаеш ли какво ми се ще да направя? — попита тя.

— Какво?

— Преди да отидем да пийнем.

— Какво? — усмихна се той.

Тя също се усмихна, като продължаваше да вее плика.

— Да се кача на покрива.

Еквилибристът сякаш погледна надолу и видя, че издърпват мрежата изпод него.

— Това пък защо? — попита бавно той.

— Не видя ли луната? Ами звездите? Гледката сигурно е прекрасна.

— Мисля, че още не е късно, можем да отидем на дискотека — рече той.

— Не, и на двамата не ни се ходи чак толкова. — Мушна плика в чантичката си и щракна закопчалката. — Хайде — каза весело тя и тръгна. — Къде се дяна романтичното настроение, с което тъй настойчиво ме ухажваше снощи?

Той посегна към ръката ѝ, но не улови нищо.

Тя бутна вратата и я отвори. Погледна назад в очакване той да я последва.

— Иви... завива ми се свят от високото. — Пауъл с мъка се усмихна.

— Няма нужда да гледаш надолу — каза тя безгрижно. — Няма нужда дори да се приближаваш до ръба.

— Вратата може би е заключена.

— Не вярвам да заключват изхода към покрива. Това е противопожарно правило. — Тя се намръщи с престорено възмущение. — Е, хайде де! Човек ще рече, че те карам да се спуснеш по Ниагарския водопад с буре или нещо подобно! — Тя стъпи заднишком на площадката, като държеше вратата и чакаше усмихната.

Той тръгна бавно и безпомощно като в кошмарен сън. Сякаш нещо независимо от волята му го теглеше да я последва. Когато и двамата бяха на площадката, Елън пусна вратата. С леко свистене тя сама се затвори и отрязва светлината, идеща от коридора, като остави една десетватова крушка да се бори безуспешно с мрака на стълбището.

Изкачиха осем стъпала, завиха, изкачиха още осем. Стигнаха до черна метална врата. Надпис е големи бели букви предупреждаваше: *Влизането строго забранено. Да се ползва само в случай на бедствие.* Пауъл го прочете на глас, като наблегна на „строго забранено“.

— Ами! Надписи — каза Елън презрително. Опита се да завърти топката на вратата.

— Сигурно е заключена — рече Пауъл.

— Ако беше заключена, нямаше да слагат това! — Тя посочи надписа. — Опитай ти.

Той хвана топката, натисна.

— Заяла е тогава.

— Хайде, хайде. Напъни се малко.

— Добре де, добре — каза той, сякаш прашчаше всичко по дяволите. Дръпна се назад и с все сила блъсна рамо във вратата. Тя се отвори изведнъж и едва не го повлече след себе си. Той се препъна във високия праг и се озова на асфалтовия покрив.

— Готово — каза мрачно той, като се изправи. Продължаваше да държи вратата. — Хайде, Иви, ела да си видиш великолепната луна.

— Мърморко. — Шеговитият ѝ тон омаловажаваше неговото недоволство. Тя прескочи прага, мина покрай Пауъл и почти изтича на просторната тераса — втурна се като кънкъор, който си дава вид, че нехае за тънкия лед. Чу как вратата след нея се затваря и от лявата ѝ страна се появи Пауъл.

— Извинявай — рече той, — просто щях да си счупя рамото в тази проклета врата, затова. — Направи усилие да се усмихне.

Срещу тях беше кулата с антената на местната радиостанция — черен скелет на фона на синьо-черното небе, обсипано със звезди. На самия ѝ връх бавно мигаше червена светлинка и равномерните ѝ проблясъци оцветяваха покрива в розово. Между червените примигвания покривът оставаше облян от меката светлина на лунния сърп.

Елън погледна извърнатото нагоре напрегнато лице на Пауъл, първо смъртно бяло, после окъпано в червено и отново бяло. Зад него бе стената, която ограждаше шахтата, белият камък се открояваше в нощта. Тя си спомни скицата, публикувана в един от вестниците, с кръстчето в долната част на квадрата — южната страна, която бе по-близо до тях. Внезапно я обзе налудничавото желание да отиде там, да надникне, да види къде Дороти... Призля ѝ. Погледът ѝ се спря на очертавания в бяло профил на Пауъл и тя неволно се отдръпна.

Няма страшно, каза си Елън, аз съм в безопасност — по-опасно щеше да е, ако сега разговарях с него в някой бар. Можех и да се издам. Всичко е наред, нали съм Ивлин Китридж.

Пауъл усети втренчения ѝ поглед.

— Мислех, че искаш да гледаш небето — каза той, като продължаваше да зяпа нагоре. Тя също вдигна поглед и внезапното движение на главата още повече я замая. Звездите се залюляха в кръг...

Тя се затича надясно към външния парапет на покрива. Ожули си ръцете на грапавата облицовка. Жадно поглъщаше студения нощен въздух. Тук я е убил. Непременно ще се издаде — достатъчно е да изпусне нещичко, за да ида в полицията. В безопасност съм... Най-сетне спря да ѝ се вие свят. Погледна надолу — безчет искрящи светлинки се преливаха в мрака.

— Дуайт, ела да видиш.

Той се обърна и тръгна към парапета, но се спря на няколко крачки.

— Нали е красиво? — Тя говореше, без да гледа назад.

— Да — отвърна той.

Пауъл погледа известно време — кабелите горе на кулата почукваха на лекия ветрец, — после бавно се завъртя и застана с лице към вентилационната шахта. Втрени се в парапета. Краката му сами тръгнаха натам. Понесоха го безшумно напред с непреклонен устрем, както краката на отказал се от алкохола пияница го водят към бара за една последна чашка. Озова се точно до парапета на шахтата. Ръцете му се вдигнаха и се подпряха с длани върху хладния камък. Наведе се и погледна надолу.

Тя усети отсъствието му. Обърна се и се взря в полумрака. В този миг блесна светлинната от кулата и кървавочервеното сияние очерта силуета му. Сърцето ѝ се обърна. Сиянието изчезна, но тъй като знаеше къде е, тя го различаваше и на слабата лунна светлина. Тръгна натам, стъпките ѝ потъваха в меката настилка.

Той гледаше надолу. Няколко жълти снопа светлина от прозорците се кръстосваха в квадратния отвор на шахтата. Един от тези прозорци беше чак долу, на самото дъно, и осветяваше сивото бетонно квадратче, в което се събираха четирите стени.

— Мислех, че ти се вие свят от високото.

Той се обърна.

Капчици пот бяха избили по челото и над мустаците му. На устните му се появи нервна усмивка.

— Да — рече той, — но не мога да се сдържа да не погледна. Самоизтезвам се. — Усмивката изчезна. — Любимото ми занимание е да се самоизтезвам. — Пое дълбоко въздух. — Можем ли да си ходим вече?

— Току-що сме дошли — възрази закачливо Елън.

Обърна се и се отправи към източния ръб на покрива, като се провираше между високите отдушници. Пауъл я последва неохотно. Елън застана с гръб към парапета и вдигна очи към обляната в червено кула, която се извисяваше край тях.

— Хубаво е тук — рече тя. Пауъл, скръстил ръце на парапета, гледаше града и мълчеше. — Идвал ли си тук вечер?

— Не — отвърна той. — Не съм идвал тук изобщо.

Тя се обърна към парапета и се надвеси, за да погледне козирката два етажа по-долу. Сви вежди замислено.

— Миналата година — рече бавно тя — струва ми се, четох, че някакво момиче паднало оттук.

Скръцна капак на вентилатор.

— Да — каза Пауъл. Гласът му беше хладен. — Самоубийство. Не е паднала.

— Аха. — Елън продължаваше да гледа отстъпа. — Не виждам как е могла да се убие — рече тя. — Някакви си два етажа.

Той вдигна ръка, палецът сочеше назад през рамото му.

— Там... в шахтата.

— Да, вярно. — Тя се изправи. — Сега си спомням. Вестниците в Де Муан писаха много подробно. — Сложи чантата си на парапета и се хвана с две ръце за ръба, сякаш проверяваше здравината му. — Момичето беше от Стодард, нали?

— Да. — Той посочи далеч към хоризонта. — Виждаш ли онази кръгла сграда със светлинните отгоре? Това е Стодардската обсерватория. Веднъж трябваше да ходя там за един, проект по физика. Имат...

— Ти познаваше ли я?

Червената светлина оцвети лицето му.

— Защо питаш?

— Просто си помислих, че може да си я познавал. Естествено е да си го помисля, след като сте били в един университет.

— Да — отвърна рязко той. — Познавах я, беше много добро момиче. Дай да говорим за нещо друго.

— Историята ми се е запечатала в ума само заради шапката.

Пауъл въздъхна, по-скоро изсумтя.

— Каква шапка? — попита той с досада.

— Била с червена шапка с панделка, а аз тъкмо си бях купила червена шапка с панделка. Същия ден.

— Кой каза, че е била с червена шапка? — попита Пауъл.

— А не е ли била червена? Вестниците в Де Муан... — Кажи ми, че бъркат — замоли тя, — кажи ми, че е била зелена.

За миг замълчаха.

— В „Клариън“ не се споменава за червена шапка — рече Пауъл.
— Аз четох внимателно статиите, тъй като я познавах.

— Нима като не се споменава в блуривърския вестник, това означава, че не е било така?

Той не каза нищо. Елън видя, че си поглежда часовника.

— Слушай — рече грубо той, — часът е девет без двацет и пет. До гуша ми дойде този твой великолепен изглед. — Обърна се рязко и се запъти към входа за стълбището.

Елън се спусна след него.

— Не искам още да си тръгваме — капризно рече тя, като го хвана за лакътя точно пред вратата.

— Защо?

Усмихна се — трябваше светкавично да измисли нещо.

— Искam... да изпуша една цигара.

— Божичко! Та ти... — Ръката му посегна към джоба, но се спря.
— Нямам. Хайде, долу ще си купим.

— Аз имам — каза бързо тя и показа чантичката си. Отстъпи назад. Разположението на шахтата зад нея беше така ясно в ума ѝ, сякаш виждаше чертежа във вестника. С „Х“ бе отбелязано точното място. Обърна рамо и взе да отстъпва назад, като в същото време отваряше чантичката си.

— Ще бъде приятно да изпушим по една цигара тук — каза тя на Пауъл с глуповата усмивка.

Парапетът опря в ханша ѝ. „Х“. Тя ровеше в чантичката.

— Искаш ли?

Той се приближи неохотно, със стиснати от гняв устни. Елън тръсна няколко пъти измачкания пакет, докато накрая се показва един бял филтър. Този вечер или никога, мислеше си тя, защото той отсега нататък няма да покани Ивлин Китридж.

— Заповядай.

Той дръпна цигарата, като я гледаше навъсено.

Докато пръстите и ровеха за още една, очите ѝ бродеха и когато се спряха на вентилационната шахта, широко се отвориха, сякаш за първи път я забелязаха.

— Тук ли?... — попита тя и се извърна към него.

Бе присвил очи, стиснал зъби — явно и последните капки търпение се бяха изчерпали.

— Слушай, Иви, помолих те да не говориш за това. Би ли ми направила тази услуга? Много те моля. — Той нервно захвапа цигарата.

Елън не сваляше поглед от лицето му. Извади цигара от пакета, поднесе я спокойно към устните си и пусна пакета в чантичката.

— Извинявай — каза тя хладно и пъкна чантичката под левия си лакът. — Не знам защо толкова се засягаш.

— Не можеш ли да разбереш? аз го познавах това момиче.

Тя драсна клечка кибрит и я поднесе към цигарата му. Оранжевият пламък освети лицето му. Сините очи щяха да изхвъркнат от напрежение, а мускулите на челюстта му бяха опънати като струни на пиано. Още веднъж да го бодне, само още веднъж и... Тя премести клечката от запалената цигара към лицето му.

— Тъй и не казаха защо го е направила, нали?

Очите му се затвориха болезнено.

— Обзалагам се, че е била бременна.

Лицето му пламна първо в оранжево, после с угасването на клечката и блясването на светлината от кулата стана кървавочервено. Опънатите до крайност мускули вече не издържаха, сините очи, широко отворени, пронизваха. Сега, помисли Елън победоносно. Хайде! Направи едно грандиозно признание!

— Добре! — избухна той. — Добре! Знаеш ли защо не ми се говори за това? Знаеш ли защо не исках да се качвам тук? Защо изобщо не исках да влизам в тази проклета сграда? — Той захвърли цигарата. — Защото момичето, което се самоуби тук, е същото, за което ти

говорих снощи! Дето ти казах, че се усмихваш като него! — Той сведе поглед. — Момичето, което...

Думите му секнаха като отрязани с гилотина. Тя видя как сведените му очи се разширяват от ужас. В този миг светлината от кулата угасна — Елън различаваше само тъмния силует пред себе си. Изведнъж ръката му сграбчи лявата ѝ китка и я стисна с парализираща сила. От устата ѝ се изтръгна вик и цигарата падна. Той извиваше пръстите ѝ, впил нокти в тях. Чантичката се изплъзна изпод мишницата ѝ и тупна в краката ѝ. Дясната ѝ ръка безпомощно замахваше към главата му. Палецът му притискаше мускулите на ръката ѝ. Накрая пръстите ѝ се разтвориха... Той я пусна и отстъпи назад — превърна се отново в смътен силует.

— Какво направи? — извика тя. — Какво взе?

Все още зашеметена се наведе и вдигна чантичката. Раздвижи пръстите на лявата си ръка. Обърканите ѝ сетива напразно се мъчеха да възстановят формата на предмета, който бе държала.

Тогава червената светлина блесна отново и тя го видя върху дланта му, държеше го тъй, сякаш го бе разглеждал в тъмното. Кибритът. Меднозлатистите букви блестяха ясно и отчетливо: „Елън Кингшип“. Обля я студена пот. Затвори очи, премаляла от ужас. Олюля се. Гърбът ѝ се опря в твърдия ръб на парапета.

— Това е... сестра й! — заекна той. — Сестра й.

Тя отвори очи. Пауъл се бе втренчил в кибрита, оцъклен, недоумяващ. Сетне вдигна поглед към нея.

— Какво значи всичко това? — попита той глухо. Внезапно запрати кибрита в краката й и изкреця гневно: — Какво искаш от мен?

— Нищо, нищо — рече припряно тя, — нищо.

Очите й се стрелкаха отчаяно. Той стоеше между нея и изхода на стълбището. Само да можеше да го заобиколи. Заизмъква се милиметър по милиметър наляво. Гърбът й докосваше парапета.

Той се потри по челото.

— Намираш ме, разпитваш ме за нея, довеждаш ме тук... — Сега гласът му беше умолителен: — Какво искаш от мен?

— Нищо... нищо! — Тя отстъпваше предпазливо встрани.

— Тогава защо го направи? — Тялото му се наклони напред и той понечи да тръгне.

— Стой! — извика тя.

Леко повдигнатите му пети опряха отново в земята, стъпалата му залепнаха на място.

— Ако нещо се случи с мен — каза тя, като се стараеше да говори бавно и отмерено, — има още един човек, който знае за теб. Знае, че сме заедно тази вечер, знае всичко за теб, така че, ако нещо се случи...

— Ако нещо?... — Той сбърчи чело. — За какво говориш?

— Ти знаеш за какво. Ако падна...

— Защо ще падаш? — Той се беше ококорил, сякаш не вярваше на ушите си. — Мислиш, че аз?... — Ръката му безпомощно се вдигна към парапета. — Господи! — прошепна гой. — Ти да не си... луда?

Беше на пет-шест метра от него. Отдели се от парапета и взе да се примъква леко напред и наляво, за да застане на една линия с вратата на стълбището, която беше зад него, но от дясната му страна. Той се въртеше бавно, следвайки предпазливия й път.

— Какво значи „знае всичко за мен“? — настояваше той. — Какво знае?

— Всичко — каза тя. — Всичко. И чака долу. Ако не слеза до пет минути, ще се обади в полицията.

Пауъл се плесна отчаяно по челото.

— Предавам се — изстена той. — Може би искаш да слезеш долу? Искаш да си ходиш? Ами върви! — обърна се и отстъпи до парапета на шахтата, до мястото, където Елън стоеше първоначално, като ѝ освободи пътя към вратата. Подпря се с лакти на камъка зад себе си. — Хайде! Върви!

Тя тръгна към вратата бавно и недоверчиво. Знаеше, че все още може да я изпревари, да я спре. Той не помръдваше.

— Ако ще ме арестуват — каза той, — бих искал само да знам за какво. Или и това е много?

Тя отговори чак когато ръката ѝ беше на отворената врата.

— Знам, че си добър актьор, щом си могъл да накараш Дороти да повярва, че ще се ожениш за нея.

— Какво? — Този път изненадата му изглеждаше още по-голяма, дори болезнена. — Виж какво, не съм ѝ казвал нищо, с което да я карам да си мисли, че ще се ожени за нея. Това си беше нейна идея, само нейна.

— Лъжец! — процеди с омраза тя. — Мръсен лъжец! — Тя се шмугна зад отворената врата и прескочи високия праг.

— Чакай! — Той сякаш долавяше, че всяко негово движение напред ще я накара да побегне, затова тръгна внимателно покрай парапета и после прекоси терасата по същия път, по който беше минала Елън. Спря срещу изхода, на пет-шест метра от него. Елън се обърна, с ръка на дръжката на вратата, готова да я затвори.

— Моля те — каза той искрено, — кажи ми поне за какво става дума? Кажи ми, моля те!

— Може би си мислиш, че те изпитвам? Мислиш ли, че не знаем цялата истина?

— Господи! — прошепна яростно той.

— Добре! — Тя го изгледа заплашително. — Ще ти изброя. Първо, тя е била бременна. Второ, ти не си искал...

— Била е бременна? — Той се сви, сякаш го ритнаха в стомаха. — Дороти е била бременна? Затова ли го е направила? Затова ли се е

самоубила?

— Тя не се е самоубила! — извика Елън. — Ти си я убил! — Хлопна вратата и побягна.

Хукна надолу по металните стълби — почукването на токчетата ѝ отекваше. Държеше се здраво за перилото и се завърташе на площадките. Не бе слязла и два етажа, когато го чу да трополи след нея и да вика: „Иви! Елън! Чакай!“ Вече беше късно за асансьора, защото, докато заобиколи по коридора, докато го вземе и сетне докато кабината я свали до долу, той щеше да я чака там. Не ѝ оставаше нищо друго, освен да тича с разтуптяно сърце и премалели крака четиринайсет етажа от покрива до фоайето — стотици стъпала, виещи се през мрачното стълбище, с двайсет и седем площадки, на които трябваше да се завърта с изпъната ръка и да се блъска в стената... Той трополеше все по-близо зад нея през целия път до първия етаж, където тя едва не падна с тези глупави токчета. Изтрака по мраморния коридор и ехото от стъпките ѝ взе да кънти, когато се затича по хлъзгавия под на огромното, прилично на катедрала фоайе. От асансьора надникна изумената глава на оператора. С мъка завъртя тежката врата — още стъпала, коварен мрамор, за малко да се блъсне в една жена на тротоара, сетне побягна наляво към Уошингтън Авеню по опустялата вечерна улица на градчето и накрая спря с разтуптяно сърце, за да хвърли поглед назад, преди да свие зад ъгъла. Ето го! Тича надолу по мраморните стъпала, размахал ръка, и крещи: „Чакай! Чакай!“ Тя сви зад ъгъла и отново хукна, без да обръща внимание на двама влюбени, които я проследиха с поглед, и на момчетата от някаква кола, които подвигнаха: „Не искаш ли да те закараме?“ Стъклените врати на хотела се приближаваха, грейнали като на рекламна снимка — той също се приближаваше, но тя не биваше да се обръща, трябваше да бяга... Най-сетне се озова пред красивите стъклени врати и портиерът ѝ отвори любопитно усмихнат.

— Благодаря.

Беше във фоайето, топлото безопасно фоайе, пълно със сновящи хора и мъже, забили носове във вестници. Копнееше да се отпусне в някое кресло, но отиде направо при телефоните в ъгъла, защото, ако Гант я придружеше в полицията — Гант, който беше тук знаменитост, — те щяха да бъдат по-склонни да я изслушат, да ѝ повярват, да предприемат разследване. Запъхтяна, сграбчи указателя и отвори на

„Р“. Часът беше девет без пет, значи бе в студиото. Трескаво запрелиства страниците, като си поемаше дълбоко дъх. *Радио... 5-10-00*. Отвори чантата и потърси монета. Пет-десет-нула-нула, повтаряше си тя, когато вдигна поглед от указателя и се обърна.

Пред нея стоеше Пауъл, зачервен и задъхан, с разчорлени коси. Не я беше страх. Тук беше светло и имаше хора. Омразата пропъди вълнението ѝ.

— Трябваше да бягаш в обратна посока — каза тя с леден глас. — И това нямаше да ти помогне, но на твоето място бих побягнала.

Пауъл я гледаше жално като куче, с такава сърцераздирателна тъга, че просто не можеше да се преструва.

— Елън, аз я обичах — промълви той с болка в гласа.

— Искам да се обадя по телефона — рече тя. — Би ли се махнал?

— Чакай, трябва да говоря с теб — каза умолително той. — Тя... наистина ли беше бременна?

— Искам да се обадя по телефона.

— Кажи ми — настояваше той.

— Много добре знаеш!

— Вестниците нищо не писаха! Нищо... — Изведнъж челото му се сбърчи и гласът му прозвуча тихо и прочувствено: — В кой месец беше?

— Ако обичаш, махни се от...

— В кой месец? — Гласът му бе отново настоятелен.

— Божичко! Втори.

Той въздъхна дълбоко, сякаш огромен товар се смъкна от плещите му.

— Сега ще се махнеш ли от пътя ми?

— Няма, докато не ми обясниш защо е всичко това. И цялото изпълнение с Ивлин Китридж...

Погледът ѝ бе пронизващ, унищожителен.

— Наистина ли смяташ, че съм я убил? — прошепна объркано той, но тя продължи да го гледа все така. — Аз бях в Ню Йорк! — запротестира той. — Мога да го докажа! Цяла пролет бях в Ню Йорк!

Това я стресна, но само за миг.

— Предполагам, че ако поискаш, можеш да намериш начин да докажеш, че си бил и в Кайро.

— Господи! — просъска той вбесен. — Мога ли да поговоря с теб пет минути? Пет минути! — Огледа се и видя как една глава бързо се скрива зад вдигнатия вестник. — Хората ни слушат. Да влезем за малко в барчето. Какво губиш? Нищо не може да ти се „случи“, ако това те безпокои.

— Няма смисъл — възрази тя. — Ако си бил в Ню Йорк и не си я убил, тогава защо не смееше да погледнеш Общината, като минахме покрай нея снощи? Защо не искаше да се качиш на покрива тази вечер? Защо се взираше така в шахтата?

Пауъл я гледаше неловко, болезнено.

— Мога да ти обясня — каза той неуверено, — но не знам дали ще можеш да ме разбереш. Видиш ли, чувствах се... — той търсеше думата — чувствах се отговорен за самоубийството й.

Повечето сепарета в облицования с черно дърво салон бяха празни. Чуваше се звънтене на чаши на фона на тиха музика — теми от Гершуин на пиано. Седнаха на същата маса, на която седяха и предната вечер. Елън прикова гръб към тапицираната преграда, сякаш за да подчертае, че помежду им не може да става и дума за близост. Появи се келнерът и си поръчаха уиски. Чак когато питиетата бяха на масата пред тях и Пауъл отпи една глътка, разбра, че Елън възнамерява да млъчи. Той заговори. Отначало думите му се редяха бавно и трудно.

— Запознах се с нея миналата година, две-три седмици след началото на семестъра. Миналата учебна година. Към края на септември. Бях я виждал по-рано, тъй като имахме два предмета заедно и един още в първи курс, но не бях говорил с нея до този ден, защото обикновено сядам на първия или втория ред, а тя винаги сядаше отзад в ъгъла. Предната вечер говорихме с едни момчета и някой каза, че тихите момичета били най... — Той замълча. Гледаше в чашата си и я въртеше с пръсти. — С тихите момичета е по-вероятно да прекараш добре. И като я видях на следващия ден, седнала отзад в ъгъла, където все си седеше, си спомних тези думи.

Заговорих я на излизане от часа. Казах и, че съм забравил да запиша какво имаме за домашно, и тя ми даде домашното. Мисля, че

се досещаше, че това е само повод да я заговоря, и въпреки това реагира така... така отзивчиво, че се изненадах. Искам да кажа, хубавите момичета обикновено приемат такива неща несериозно и гледат да те избудалкат. А тя беше толкова... непринудена, че ме караше да се чувствам малко виновен.

Както и да е, в събота вечер отидохме на кино, после я заведох на танци и беше много хубаво. Нямам предвид закачки или такива работи. Просто ни беше хубаво. Излязохме пак следващата събота, два пъти — по-следващата седмица, после три пъти, докато накрая, точно преди да се разделим, се виждахме почти всяка вечер. Като се опознахме, беше много забавна. Съвсем не като в училище. Щастлива. Харесваше ми.

В началото на ноември се оказа, че онова момче е било право за тихите момичета. Поне за Дороти това важеше. — Той вдигна очи и срещна нейните. — Разбираш ме, нали?

— Да — рече тя хладно, невъзмутима като съдия.

— Ужасно е да се споделят такива неща точно със сестра й.

— Продължавай.

— Беше хубаво момиче. — Той не отместваше поглед от нея. — Просто беше... жадна за обич. Не за секс. За обич. — Сведе очи. — Разказа ми за вкъщи, за майка си... майка ви и как искала да бъде в един колеж с теб.

Тя потръпна. Помисли, че облегалката се люлее, сякаш някой сядаше в сепарето зад нея.

— Карахме така известно време... — Пауъл вече говореше по-бързо и неудобството му се замени с облекчение от изповедта. — Тя беше истински влюбена, непрекъснато ме държеше за ръката и ми се усмихваше. Веднъж споменах, че харесвам дебели чорапи, и тя ми изплете три чифта. — Той съсредоточено драскаше по масата. — И аз я обичах, но не беше същото. Обичах я... от състрадание. Съжалявах я. Много мило от моя страна, нали?

В средата на декември започна да говори за брак. Подхвана съвсем отдалече. Наближаваше коледната ваканция и аз щях да остана тук, в Блу Ривър. Нямам семейство, а в Чикаго имам само двама-трима братовчеди и няколко приятели от гимназията и от флотата. Тя искаше да отида с нея в Ню Йорк. Да съм се запознал със семейството й. Отказах й, но тя упорито настояваше и накрая трябваше да се разберем.

Казах й, че не мога да се обвързвам още, а тя отвърна, че било съвсем нормално за мъж на двайсет и две години да се сгоди, че даже да се ожени, и че не бивало да ме безпокои бъдещето, тъй като баща й щял да ми намери работа. Аз не исках това обаче. Имах амбиции. Някой ден ще ти разкажа какви планове имах. Щях да правя революция в американската реклама. Както и да е, тя твърдеше, че и двамата можем да започнем работа, като завършим университета, аз пък, че никога не би могла да живее по този начин, след като е била богата цял живот. Каза ми, че не я обичам колкото тя мен, и аз отговорих, че сигурно е права. Това, разбира се, беше основната причина.

Направи сцена — беше ужасно. Разплака се и ме заплаши, че ще съжалявам и така нататък, както всички момичета. По-късно обаче смени тактиката, каза, че е сбъркала, по-добре било да изчакаме, пък дотогава да караме постарому. Но аз през цялото време се чувствах някак виновен и реших, че щом сме стигнали дотам, трябва окончателно да скъсаме и че точно преди ваканцията е най-удобният момент. Казах й, че всичко е свършено, и пак сълзи и „ти ще съжаляваш“, и така приключи. Няколко дни по-късно замина за Ню Йорк.

— През цялата ваканция беше в отвратително настроение — рече Елън. — Сърдеше се, заяждаше се...

Пауъл правеше по масата мокри кръгчета с чашата си.

— След ваканцията — рече той — беше ужасно. Продължавахме да имаме общи часове. Аз седях на първия ред и не смеех да погледна назад. Постоянно се засичахме из района на университета. Реших, че не мога да остана повече в Стодард, и подадох молба за прехвърляне в Нюйоркския университет. — Той забеляза съкрушения израз на лицето на Елън и попита: — Какво има? Не ми ли вярваш? Мога да докажа всичко. Имам препис от Ню Йорк и мисля, че още пазя бележката от Дороти, с която ми връщаше гривната, дето й бях подарил.

— Не — отвърна тъжно Елън. — Вярвам ти. Там е работата.

Той я изгледа озадачено, но продължи:

— Тъкмо преди да замина, към края на януари, тя беше тръгнала с друго момче. Видях ги...

— Друго момче? — Елън се наведе напред.

— Видях ги няколко пъти заедно. И си помислих, че в края на краищата не е било чак такъв удар за нея. Заминах с чиста и спокойна съвест. Дори се чувствах по-благороден.

— Кой беше той? — попита Елън.

— Кой?

— Другият.

— Не знам. Едно момче. Мисля, че съм го виждал в час. Нека да довърша. На първи май прочетох, че се е самоубила. Имаше кратко съобщение в нюйоркските вестници. Изтичах до Таймс Скуеър и от павилиона за провинциални вестници си купих „Клариън Леджър“. После цяла седмица купувах „Клариън“ с надеждата да разбера какво ти е писала в онази бележка. Но не публикувах нищо. Изобщо не споменах защо го е направила. Представяш ли си как се чувствах? Бях сигурен, че не го е направила само заради мен, но си мислех, че е от някакво общо отчаяние, за което аз съм главната причина. След това взех да закъсвам със следването. Страшно се напъвах. Сигурно съм смятал, че трябва да изкарвам страхотни бележки. Нещо като изкупление. Студена пот ме избиваше преди всеки изпит и успехът ми рязко спадна. Казах си, че е заради преместването. В Ню Йорк трябваше да наваксам по много предмети, които не бяха задължителни в Стодард. Реших през септември да се върна в Стодард да се оправя. — Той се усмихна кисело. — А може би и за да си внуша, че не съм виновен. Във всеки случай това беше грешка. Щом попадна на някое място, където сме ходили заедно, или погледна към Общината... — Той се намръщи. — Повтарях си, че сама си е виновна, че друго момиче на нейно място би разсъждавало по-трезво и не би се впрягало толкова много, но нищо не помагаше. Стигнах дотам, че взех да се отбивам нарочно и да минавам покрай сградата, да се самоизтезвам като с шахтата тази вечер. Представях си я...

— Знам — прекъсна го Елън. — Аз също исках да погледна. Предполагам, че е естествена реакция.

— Не — рече Пауъл, — ти не знаеш какво значи да се чувстваш отговорен... — Той замълча, като видя кривата усмивка на Елън. — Защо се усмихваш?

— Не, нищо.

— Ами това е. От теб научавам, че го е направила, защото е била бременна... втори месец. Гадно е, разбира се, но сега се чувствам

много по-добре. Предполагам, че щеше да е още жива, ако не я бях зарязал, но не може да се иска от мен да знам какво ще стане, нали? И отговорността си има граници, нали? Ако тръгнеш да се връщаш назад, можеш да обвиниш всекиго. — Той допи чашата си. — Радвам се, че престана да бързаш за полицията. Не знам откъде ти е хрумнало, че аз съм я убил.

— Някой я е убил — каза Елън.

Той я гледаше онемял. Пианото заглъхна преди следващото изпълнение и в неочакваната тишина тя долови лекото шумолене от дрехата на човека в сепарето зад нея.

Наклони се напред и заразказва на Пауъл за неопределения текст на бележката, за кръщелното, за нещо старо, нещо ново, нещо на заем и нещо синьо. Той я изслуша мълчаливо.

— Господи! — каза накрая. — Това не може да е съвпадение. — Сякаш желаше не по-малко от нея да опровергае самоубийството.

— Момчето, с което си я виждал — каза тя, — сигурен ли си, че не знаеш кое е?

— Мисля, че онзи семестър имахме някакви часове заедно, но и двата пъти, когато ги срещнах, беше към края на януари. Бяха започнали изпитите и вече нямахме лекции, тъй че не знаех дали продължава да излиза с нея, нито пък можех да науча името му. А веднага след това заминах за Ню Йорк.

— Не си ли го виждал след това?

— Не бих могъл да кажа. Стодард е голям университет.

— И си съвсем сигурен, че не знаеш как се казва?

— Не знам — отвърна Пауъл, — но до един час мога да науча. — Той се усмихна. — Разбираш ли, имам му адреса.

— Нали ти казах, че съм ги виждал заедно два пъти — рече той. — Втория път беше един следобед в закусвалнята край университета. Не очаквах да видя Дороти там, тъй като студентите почти не влизат в това заведение. Аз точно за това го харесвах. Забелязах ги чак след като седнах на бара и не вървеше да си тръгна, беше ме видяла вече в огледалото. Бях в края, до мен две момичета, после Дороти и това момче. Пиеха бира. Щом ме видя, започна да му говори и да го държи за ръката. Естествено, за да ми покаже, че си има ново гадже. Почувствах се ужасно. Беше ми неудобно заради нея. Като си тръгвах, тя кимна на двете момичета между нас, обърна се към него и почти се провикна: „Хайде, пък можем да си оставим учебниците у вас.“ Искаше да разбере колко са близки. Щом излязоха, момичетата започнаха да коментират колко бил красив, а едното каза нещо от сорта: „Миналата година ходеше с еди-коя си. Изглежда, го интересуват само богати момичета.“ Реших, че Дороти е склонна лесно да се влюби, защото аз съм я отблъснал, и че поне трябва да се уверя, че за нея не се е лепнал някой, който се интересува само от парите ѝ. Излязох от закусвалнята и ги проследих. Спряха пред една къща на две-три преки от университета. Той звънна няколко пъти, после извади ключове от джоба си, отключи вратата и влязоха. Минах на другия тротоар и записах адреса в една тетрадка. Мислех да се обадя по-нататък, когато него го няма там, и да разбере как се казва. Имах и някаква идея да разпитам момичетата от университета за него. Но така и не го направих. На връщане си дадох сметка, че... е доста нахално от моя страна. Помислих си: от къде на къде ще разпитвам аз за него, и то само защото някакво момиче казало нещо. Това с момичето можеше да е малко като в приказката за лисицата и гроздето. Надали се отнася с Дороти по-зле от мен, рекох си. Пък и това, дето я бях „отблъснал“, можеше да е било за добро, можеше да са си тъкмо един за друг?

— Имаш ли още адреса? — попита Елън тревожно.

— Почти съм сигурен, че го имам. Пазя си всички стари тетрадки в един куфар в стаята. Можем да отидем да го вземем

веднага, ако искаш.

— Да — съгласи се бързо тя. — После ни остава само да звъннем и да разберем кой е.

— Не е задължително да е той — каза Пауъл и извади портфейла си.

— Не може да е друг. Ходела е с него точно по онова време. — Елън стана. — Преди да тръгнем, искам да завъртя един телефон.

— На твоя помощник ли? Дето чакаше на партера, готов да позвъни в полицията, ако не се появиш до пет минути?

— Точно така — призна тя с усмивка. — Не чакаше на партера, но наистина има такъв човек.

Отиде в дъното на полутъмния салон, където бе телефонната кабина, боядисана в черно в тон със стените, досущ като изправен ковчег. Набра 5-10-00.

— Радиопредавания, добър вечер — изчурулика женски глас.

— Добър вечер. Мога ли да говоря с Гордън Гант?

— Съжалявам, но мистър Гант е в студиото. В момента се излъчва предаването. Ако се обадите отново в десет часа, може би ще го хванете, преди да е напуснал сградата.

— Не мога ли да говоря с него, докато свири някоя плоча?

— Съжалявам, но не се прехвърлят телефонни разговори в студиото, от което се излъчва програмата.

— Ами бихте ли си записали нещо да му предадете?

Жената изчурулика, че с удоволствие ще си запише, и Елън ѝ продиктува: „Мис Кингшип, казва, че не е Пауъл, но има представа кой е и отива в дома на Пауъл. Ще бъде там в десет часа, тъй че мистър Гант може да ѝ се обади.“

— Ще оставите ли телефонен номер?

— Ех! — Елън опря чантичката си на корема и я отвори с една ръка. — Нямам телефонния номер, но адресът е... — Тя успя да разгъне листчето, без да изпусне чантичката. — Блу Ривър — запад, 35-а улица 1520.

Жената повтори съобщението.

— Точно така — каза Елън. — Нали няма да забравите?

— Разбира се, че няма — заяви хладно жената.

— Много ви благодаря.

Когато се върна в сепарето, Пауъл броеше монети на малък сребърен поднос в ръката на съсредоточения сервитьор. На лицето на сервитьора се появи усмивка, той промърмори „благодаря“ и изчезна.

— Всичко е наред — каза Елън. Пресегна се за мантото си, сгънато върху пейката, на която беше седяла. — Между другото, как изглежда нашият човек? Освен дето е толкова красив, че момичетата, щом го видят, почват да го одумват.

— Рус, висок... — Пауъл прибра портфейла си в джоба.

— Още един рус — въздъхна Елън.

— Дороти си падаше по викингите.

Елън се усмихна и започна да си облича палтото.

— Баща ни е рус... по-скоро беше рус, преди да му опада косата. Ние и трите... — Докато се опитваше да се напъха в ръкава, краят му удари по преградата зад гърба ѝ.

— Извинете — каза тя и погледна през рамо, но видя, че съседното сепаре вече е празно. На масата имаше чаша, банкнота от един долар и книжна салфетка, внимателно нахъсана като дантелена паяжина.

Пауъл ѝ помогна да се облече.

— Готови ли сме? — попита той и навлече палтото си.

— Готови сме — отвърна тя.

Часът беше 21,50, когато таксито спря пред дома на Пауъл. Улицата беше тиха и слабо осветена от уличните лампи, които мъждукаха през сплетените клони на дърветата. Редиците от къщи с жълти прозорци се гледаха от двете ѝ страни като плахи армии, вдигнали знамена над ничия земя.

Бръмченето на отдалечаващото се такси заглъхваше, когато Елън и Пауъл изкачиха стъпалата към тъмния вход. След няколко неуспешни опита да намери ключалката, Пауъл най-после отключи вратата и я бутна навътре. Направи път на Елън и влезе след нея, като с едната ръка затвори вратата след себе си, а с другата щракна ключа за осветлението.

Приятна дневна, пълна с тежки мебели.

— Ти по-добре чакай тук — рече Пауъл и се отправи към стълбите вляво. — Горے е много разхвърляно. Хазайката ми е в

болница, а аз не очаквах гости. — Спря се на първото стъпало. — Сигурно ще ми отнеме няколко минути, докато намеря тетрадката. Искаш ли да направиш по едно кафе? Има малко нес, ето там, в кухнята.

— Добре — отвърна Елън и съблече мантията си.

Пауъл изтича нагоре и се завъртя около колоната на парапета. Вратата на стаята му беше встрани. Влезе, щракна лампата и си съблече палтото. Върху неоправеното легло вдясно срещу прозорците бяха намятани дрехи. Хвърли палтото най-отгоре и клекна, за да извади куфара изпод леглото. Но се сети нещо, щракна с пръсти и се изправи. Обърна се и отиде до бюрото, притиснато между вратата на гардероба и един фотьойл. Отвори горното чекмедже и взе да рови из листове, кутийки, шалчета и развалени запалки. Намери листа, който му трябваше, на дъното на чекмеджето. Издърпа го със замах, излезе в коридора и се наведе над парапета на стълбището.

— Елън! — извика той.

В кухнята Елън нагласяваше шумящия пламък на газта под една съдинка с вода.

— Идвам — отвърна тя и бързо прекоси трапезарията, сетне хола. — Намери ли го вече? — попита тя, като отиде до стълбите и погледна нагоре.

Главата и раменете на Пауъл стърчаха извън перилото.

— Още не съм — каза той. — Но реших, че ще ти е интересно да видиш това. — Той пусна листа, който леко се плъзна надолу. — В случай че все още се съмняваш в мен.

Листът кацна на стъпалата пред нея. Тя го вдигна и видя, че е фотокопие на документа му от Нюйоркския университет, с печат „Личен екземпляр“.

— Ако още се съмнявах, нямаше да бъде тук, нали?

— Вярно — каза Пауъл, — така е. — И изчезна от стълбището.

Елън погледна още веднъж документа и забеляза, че оценките му действително са били доста слаби. Остави го на масичката и се върна в кухнята — неуютно помещение със старомодни уреди и жълтеникави стени, опушени в ъглите и зад печката. Имаше обаче приятен ветреца, който идваше някъде отзад.

Отвори няколко шкафа и накрая намери чаши и чинийки и един буркан нес кафе. Докато сипваше кафето в чашите, забеляза едно

радио със счупена бакелитова кутия на бюфета до печката. Пусна го, изчака да чуе шума и бавно завъртя копчето. Едва не подмина станцията, тъй като металният звук на разнебитения радиоприемник правеше гласа на Гант неузнаваем. „... Достатъчно говорихме за политика — казваше той, — нека отново да послушаме музика. Имаме време тъкмо за още едно изпълнение. Бъди Кларк пее «Ако това не е любов»“.

След като пусна фотокопието на Елън, Пауъл се обърна и влезе обратно в стаята. Клекна пред леглото и пхна ръка отдолу... Пръстите му се свиха от болка — бе ги забил в куфара, който се оказа по-напред от обичайното си място. Дръпна ръката си като опарен, разтърси я и духна ударените пръсти, като ругаеше снахата на хазайката, която явно не се бе ограничила да прибере обувките му под бюрото.

Пресегна се отново под леглото, този път по-предпазливо, и изтегли тежкия куфар, пълен сякаш с олово. Измъкна връзка ключове от джоба си. Намери онзи, който му трябваше, и го завъртя в едната, после в другата ключалка. Щракна пружинките, прибра връзката и отвори капака. Куфарът беше пълен — учебници, тенис ракета, бутилка уиски, обувки за голф... Извади по-едрият предмет и ги остави на пода, за да се добере до тетрадките отдолу.

Бяха девет — светлозелени тетрадки със спирала. Сложи ги една върху друга, стана с купчинката в ръка и започна да ги преглежда. Проверяваше двете корици и пускаше тетрадките обратно в куфара.

Откри адреса на гърба на седмата тетрадка. Бе написан с молив, поизтрит и зацапан, но още се четеше. Хвърли останалите две тетрадки в куфара, обърна се кръгом и отвори уста, готов да извика победоносно Елън.

Викът не излезе от гърлото му. Победоносното изражение се задържа за миг на лицето му, като на забавен кадър, после сякаш се размърда и бавно се свлече, тъй както дебел сняг се откъртва и се свлича от ламаринен покрив.

Вратата на дрешника бе отворена и в рамката стоеше изправен мъж с мушам. Беше висок и рус, а от дясната му ръка стърчеше насочен пистолет.

Той се потеше. Не онази студена пот, а нормалната гореща пот от стоенето в спарения дрешник със спарващата мушама. Ръцете му в ръкавици от кафява кожа с ластици на китките, които задържаха топлината още повече, бяха така изпотени, че влагата се бе просмукала в мъхестата подплата и тя се бе втвърдила.

Но пистолетът, който доскоро тежеше в джоба му, сега беше безтегловен израстък, продължение на ръката му, и не помръдваше. Той вече ясно виждаше неизбежната траектория на куршума — пунктирана линия между точка А и точка В, точно като в диаграма: точка А — неподвижното дуло; точка В — сърцето под ревера на елегантния, вероятно купен в Айова, костюм. Погледна 45-калибровия колт, сякаш да се увери, че наистина държи тази синкава стомана. Толкова лек ли беше този пистолет? Прекрачи прагчето на дрешника и намали дължината на пунктира АВ с трийсет сантиметра.

Кажи нещо де, мистър Дуайт Пауъл, подканяше го мислено той, като се наслаждаваше на метаморфозата в изражението на оглупялото лице на човека пред себе си. Хайде, започни да говориш. Да хленчиш. Вероятно не може, каза си той. Вероятно е напълно изчерпан след онази... как беше?... логорея в бара на хотела. Логорея. Хубава дума.

— Обзалагам се, че не знаеш какво значи логорея — каза той, изправил се могъщо с пистолет в ръка.

— Ти си онзи... с Дороти... — промълви Пауъл, като гледаше вторачено пистолета.

— Логорея е това, от което страдаш ти. Словесна диария. Имах чувството, че ще ми се пръсне ухото там, в оня бар. — Засмя се подигравателно на разширяващите се очи на Пауъл. — „Чувствах се отговорен за смъртта й“ — взе да го имитира той. — Жалко, много жалко. — Приблужи се и протегна лявата си ръка. — Тетрадката, rog favor. И без номера.

От долния етаж се дочуваха звуците на бавна песен.

Пое тетрадката от Пауъл, дръпна се крачка назад и я препъна на хълбока си, като пречупи корицата й. Насоченият пистолет не

помръдваше и той не сваляше погледа си от Пауъл.

— Страшно съжалявам, че намери тая тетрадка. Стоях вътре и се надявах, че няма да я откриеш.

Той напъха свитата тетрадка в джоба на мушамата си.

— Ти наистина си я убил — каза Пауъл.

— Виж какво, да разговаряме по-тихо. — Той поклати заканително пистолета. — Не бива да смущаваме детективката, нали?

Дразнеше го безучастният, съвсем отнесен вид на мистър Дуайт Пауъл. Може би е много глупав и не си дава сметка, рече си той.

— Може би не си даваш сметка, че това е истински пистолет и е зареден?

Пауъл не каза нищо. Продължаваше да стои загледан, дори не вторачен, в пистолета — просто го гледаше с лека неприязън, все едно вижда първата за сезона божа кравичка.

— Виж какво, аз ще те убия.

Пауъл не каза нищо.

— Ти си направо велик, като вземеш да се самоанализираш... Я ми кажи как се чувстваш в този момент? Обзалагам се, че коленете ти треперят. И си целият в студена пот, нали?

— А тя си е мислела, че отива да се омъжи — каза Пауъл.

— Зарежи я нея! По-добре гледай себе си. — (Защо не трепери, питаше се той. Да не би да е нещо смахнат?...)

— Защо я уби? — Очите на Пауъл най-после се вдигнаха от пистолета. — Ако не си искал да се ожениш за нея, можел си да я оставиш. Щеше да е по-добре, отколкото да я убиваш.

— Престани да говориш за нея! Какво ти става? Мислиш, че искам само да те сплаша, така ли? Мислиш, че...

Пауъл скочи напред.

В същия миг изстрел раздра въздуха. Пунктираната линия АВ се превърна в плътна линия, прорязана от свистящо олово.

Елън стоеше в кухнята, загледана през прозореца, и слушаше заключителната мелодия от програмата на Гордън Гант. Изведнъж се сепна: прозорецът бе затворен — откъде тогава идваше този приятен ветреца?

В сянката на единия ъгъл имаше нещо като ниша. Елън се приближи и видя, че там има врата към задния двор. Стъклото беше счупено близо до бравата и парчетата лежаха на пода. Тя се зачуди дали Дуайт знае за това. Ако знаеше, щеше поне да помете...

Точно тогава чу изстрела. Той сякаш прониза цялата къща и когато заглъхваше, лампата на тавана потрепна, като че нещо падна на горния етаж. Настъпи тишина.

— Ще бъде точно 22 часът — каза говорителят по радиото и гонгът удари.

— Дуайт? — извика Елън.

Нямаше отговор.

Отиде в трапезарията. Извика по-силно:

— Дуайт?

Прекося хола и неуверено пристъпи към стълбите. Горе не се чуваше никакъв звук.

— Дуайт? — Този път изрече името с пресъхнало от страх гърло.

Тишина, След малко чу глас:

— Всичко е наред, Елън. Качи се горе.

Затича се по стълбите. Сърцето ѝ биеше лудо.

— Насам — обади се гласът отдясно. Тя се завъртя и се спусна към отворената врата.

Първото нещо, което видя, бе Пауъл, проснат по гръб в средата на стаята, с отпуснати крайници. Сакото му се бе разтворило на гърдите. По цялата му риза бликаше кръв от черна дупка над сърцето.

Тя се задържа с ръце на рамката на вратата. После вдигна очи към човека, който стоеше зад Пауъл, човека с пистолет в ръката.

Очите ѝ се разшириха, на лицето ѝ се изписаха въпроси, които не можеха да си пробият път до устните ѝ.

Той разтвори пръстите, които все още държаха пистолета като за стрелба, и леко го завъртя в ръката си, тъй че да се плъзне на дланта му.

— Бях се скрил в дрешника. — Гледаше я право в очите и сякаш отговаряше на незададените ѝ въпроси. — Той отвори куфара и извади пистолета. Щеше да те убие. Сkochих отгоре му. Пистолетът гръмна.

— Не!... Божичко!... — Тя го гледаше зашеметена и търкаше с длан челото си. — Как... Ти как?...

Той прибра пистолета в джоба си.

— Бях в бара — рече той. — Точно зад теб. Чух как те подлъга да дойдеш тук. Измъкнах се, докато ти беше в телефонната будка.

— Той ми каза, че...

— Чух какво ти каза. Изкусен лъжец.

— Господи, аз му повярвах... повярвах му!...

— На теб това ти е лошото — рече той със снизходителна усмивка. — Вярваш на всекиго.

— Господи! — Тя потрепери.

Той се приближи, като стъпи между разкрачените крака на Пауъл.

— Пак не разбирам... — каза тя. — Как се озова там, в бара?

— Чаках те във фоайето. Изпуснах те. Вече беше излязла с него. Просто закъснях. Щях да се изям от яд, че не успях да стигна по-рано. Повъртях се. Какво друго можех да направя?

— И все пак... как така?...

Той стоеше пред нея с разтворени ръце, като войник, който се завръща у дома.

— Виж какво, в такъв драматичен момент героинята не разпитва своя ненадейно появил се спасител. Трябва да се радваш, че ми даде адреса му. Това, че не одобрявам постъпката ти, съвсем не значи, че не ме интересува дали ще ти пръснат главата и какво ще стане с теб.

Тя се хвърли в обятията му. Ридаеше и от облекчение, и от късно пробудил се страх. Кожените ръкавици я потупваха утешително по гърба.

— Всичко е наред, Елън — тихо каза той. — Вече всичко е наред. Елън зарови лице в рамото му.

— Бъд, миличък — хълцаше тя, — добре, че беше ти! Добре, че беше ти, Бъд!

На долния етаж звънна телефонът.

— Не се обаждай — каза той, щом тя понечи да се дръпне.

— Знам кой е — рече тя с метален равен глас.

— Не, недей да се обаждаш. Слушай! — Ръцете му я държаха здраво за раменете. — Сигурно някой е чул изстрела. Полицията ще пристигне всеки момент. Представи си, журналисти... — Изчака тя да разбере смисъла на думите му. — Нали не искаш да гръмнат вестниците! Да изкарат всичко на бял свят за Дороти, да отпечатаат твои снимки...

— Ние не можем да ги спрем.

— Можем. Аз съм с кола. Ще те закарам в хотела и веднага ще се върна тук. — Той угаси лампата. — Ако дотогава полицаите не са дошли, ще ги извикам. Теб няма да те има, тъй че ще се отървеш от репортерите, а аз ще откажа да говоря, докато не ме оставят насаме с инспектора. Теб ще те разпитат по-късно и вестниците няма да знаят, че си замесена. — Той я изведе в коридора. — Междувременно ти ще се обадиш на баща си, а той е достатъчно влиятелен, за да накара полицията да мълчи за теб и за Дороти. Ще кажат, че Пауъл е бил пиян и се е нахвърлил да ме бие или нещо подобно.

Телефонът спря да звъни.

— Няма да е честно, ако си тръгна... — каза тя, когато заслизаха по стълбите.

— Защо? Ти нищо не си направила. Няма да крия, че си била тук, защото си единственият свидетел и ще потвърдиш показанията ми. Искам само да не се вдига шум във вестниците. — Когато влязоха в хола, той се обърна към нея и докосна ръката ѝ. — Имай ми доверие.

Елън въздъхна признателно. Сега сякаш бе по-спокойна, отговорността бе паднала от плещите ѝ.

— Добре — рече тя. — Но няма нужда да ме закарваш. Мога да си взема такси.

— По това време трудно ще намериш такси. Трябва да го поръчаш. А мисля, че и трамваите не вървят след десет. — Помогна ѝ

да се облече.

— Ти къде намери кола? — попита тя.

— Взех я на заем. — Подаде ѝ чантичката. — От един приятел. — Загаси лампите и отвори външната врата. — Хайде, нямаме много време.

Колата беше паркирана на петнайсетина метра от другата страна на улицата — черен буик, сравнително нов. Той ѝ отвори вратата, после заобиколи и се настани зад волана. Позабави се, докато напъха ключа. Елън седеше мълчаливо с ръце на скута.

— Добре ли си? — попита той.

— Да — отвърна тя с немощен глас. — Малко съм потресена само от това... дете е щял да ме убие. — Въздъхна. — Все пак, излязох права за Дороти. Знаех си, че не се е самоубила. — Опита се да се усмихне и с лек укор добави: — А ти ме убеждаваше, че няма смисъл да идвам...

Запали мотора.

— Да — рече той. — Ти излезе права.

Тя помълча малко. После каза:

— Все пак има и нещо хубаво в цялата история.

— Какво е то? — Той включи на скорост и колата се плъзна напред.

— Ами това, дете ми спаси живота — отвърна тя. — Ти наистина ми спаси живота. Сега, надявам се, като те представя на баща си, той няма да се противи на нашите планове.

Пътуваха вече няколко минути по Уошингтън Авеню. Елън се примъкна към него и боязливо хвана ръката му, като се надяваше, че няма да му попречи на шофирането. Нещо твърдо се опря в бедрото ѝ — сети се, че е пистолетът в джоба му, но не се отмести.

— Слушай, Елън — каза той. — Това ще е отвратителна история.

— Какво имаш предвид?

— Ами ще ме задържат за убийство.

— Но ти не си искал да го убиеш! Опитал си се да му вземеш пистолета.

— Знам, но независимо от това ще ме задържат... тази бюрокрация.

Крадешком хвърли поглед към унилата фигура до себе си и отново впери очи в пътя.

— Елън... като стигнем в хотела, би могла да си вземеш нещата и да освободиш стаята. След два часа ще сме в Колдуел.

— Бъд! — прекъсна го тя рязко, с изненада и възмущение. — Не можем да направим такова нещо!

— Защо не? Той е убил сестра ти, нали? Получи си заслуженото. Защо трябва да се забъркваме в тази каша?...

— Не можем да постъпим така — възрази тя. — Освен че е много... нередно, ами представи си, че по някакъв начин открият, че ти си го... убил. Тогава никога няма да повярват на разказа ти. Щом си избягал...

— Не виждам как биха могли да открият, че съм аз — каза той. — С ръкавици съм, значи няма отпечатыци. Пък и никой не ме е виждал там освен ти и той.

— Да речем, че разберат! Или обвинят някой друг! Как би се почувствал тогава? — Той мълчеше. — Щом пристигна в хотела, ще се обадя на баща ми. Знам, че като чуе какво се е случило, ще се погрижи за адвокати и каквото трябва. Сигурно наистина ще бъде ужасно. Но да избягаш...

— Идеята беше глупава — рече той. — Всъщност не очаквах да се съгласиш.

— Не, Бъд, ти не би направил такова нещо, нали?

— Предложих го само като последен шанс. — Той неочаквано завъртя волана и с широк ляв завои колата се отклони от ярко осветеното платно на Уошингтън Авеню и потъна в тъмнината на една от улиците.

— Не трябваше ли да караш по Уошингтън? — попита тя.

— Оттук е по-бързо. Избягваме движението.

— Едно не мога да разбера — каза тя, като си тръскаше цигарата в пепелника на таблото, — защо той не ми направи нищо там, на покрива?

Беше се настанила удобно, с лице към Бъд, подвила левия си крак на седалката. От цигарата се излъчваше успокоителна топлина.

— Сигурно се е страхувал, че са ви забелязали, като сте отишли там вечерта — каза той. — Може би се е опасявал, че обслужващият асансьора или някой друг ще запомни лицето му.

— Възможно е. Но все пак нямаше ли да е по-малко рисковано, отколкото да ме заведе вкъщи и... да го направи там?

— Може и да не е имал такова намерение. Може би е щял да те натовари на някоя кола и да те изкара извън града.

— Той нямаше кола.

— Могъл е да открадне. Не е толкова трудно да откраднеш една кола.

Улична лампа освети за миг лицето му, после то потъна в мрака. Правилните му черти едва се различаваха в мъгливото зеленикаво отражение от таблото.

— Какви лъжи ми наговори само! „Аз я обичах. Бях в Ню Йорк. Чувствах се отговорен.“ — Елън смачка цигарата в пепелника и заклати огорчено глава. Внезапно ѝ хрумна нещо. — Господи!

Той я стрелна с поглед.

— Какво има?

В гласа ѝ отново се появи метална нотка:

— Той ми показва фотокопие... от Нюйоркския университет. Действително е бил в Ню Йорк...

— Сигурно е било фалшиво. Може да е познавал някого в канцеларията там. Лесно се правят подобни фалшификации.

— Ами ако не е било фалшиво? Ако е казвал истината?

— Беше тръгнал към теб с пистолета. Това не е ли достатъчно доказателство, че е лъгал?

— Сигурен ли си, Бъд? Сигурен ли си, че не го е извадил... за да вземе нещо друго? Да речем, тетрадката, за която говореше?

— Беше тръгнал към вратата с пистолета.

— Божичко! Ами ако не е убил Дороти... — Замълча за миг. — Полицията ще разследва случая — каза тя категорично. — Ще докажат, че си е бил тук, в Блу Ривър! Ще докажат, че е убил Дороти!

— Точно така — отговори той.

— Даже и да не е бил той, Бъд, даже ако е станала... ужасна грешка... те в нищо не могат да те обвинят. Не си знаел, видял си го с пистолет. Не могат да те обвинят в нищо.

— Точно така — рече той.

Тя се размърда, свали сгънатия си крак и се взря в часовника си на светлината от таблото.

— Десет и два и пет е. Не трябваше ли вече да сме стигнали!

Той не отговори.

Тя погледна през прозореца. Вече нямаше улични светлини, нямаше сгради. Виждаше се само обвита от мрак равнина, захлупена от черно небе.

— Бъд, това не е пътят за града.

Той мълчеше.

Пред колата бялата лента на шосето се стесняваше към някаква точка в неизвестната далечина, до която фаровете не достигаха.

— Бъд, ти си объркал пътя!

— И какво смятате, че трябва да направя? — попита иронично шефът на полицията, Елдън Чесър. Беше се изтегнал по гръб на дивана, а дългите му крака се подпираха в глезените на страничната облегалка. Лежеше, сплел пръсти върху червената си риза, и големите му кафяви очи блуждаеха по тавана.

— Трябва да откриете колата, да я проследите. Това трябва да направите. — Гордън Гант го гледаше яростно, застанал в средата на дневната.

— Ха — изсмя се Чесър. — Тъмна кола! Толкова можа да ни каже съседът. Чул изстрела, после видял мъж и жена да пресичат улицата и да се качват в някаква тъмна кола. Значи колата е тъмна и вътре има мъж и жена. Знаете ли вие колко такива коли се движат из града? Ние дори нямахме представа как изглежда момичето, преди вие да нахълтате в моя дом. Те може да са стигнали вече до Седар Рапидс или пък да са напъхали колата в някой гараж на две преки оттук. Откъде да знаем?

Гант сновеше гневно из стаята.

— Добре де, значи да седим със скръстени ръце, така ли?

— Ами ще седим. Ще чакаме. Нали уведомих момчетата на магистралата. Може и да извадим късмет. Вие защо не седнете?

— Да седна! — озъби се Гант. — Не разбирате ли, че животът ѝ е в опасност? — Чесър мълчеше. — Миналата година убиха сестра ѝ, сега... нея.

— Ето че пак почвате — рече Чесър. Кафявите очи се затвориха с досада. — Сестра ѝ се самоуби — бавно и натъртено каза той. — Със собствените си очи видях бележката. За почерка извикахме експерт...

Гант издаде неопределен звук.

— И кой смятате я е убил? — настоятелно попита Чесър. — Казвате, предполагало се, че е Пауъл, но сега излизало, че не е той, защото момичето предало съобщение, от което се разбирало, че е невинен. Освен това ми носите тук ей този документ от Нюйоркския университет, което навежда на мисълта, че Пауъл изобщо не е бил по

тия места миналата пролет. А щом единственият заподозрян не е извършил убийството, тогава кой го е извършил? Ето и отговора: никой.

Вбесен от изтощително повтаряне на едно и също, Гант процеди:

— В съобщението се казва, че Пауъл има представа кой е убиецът. А самият убиец трябва да е знаел, че Пауъл...

— До тази вечер нямаше убиец! — каза Чесър категорично. — Сестрата се е самоубила. — Той отвори очи и зарея поглед в тавана.

Гант го стрелна гневно и продължи да крачи из стаята.

— Струва ми се, вече всичко ми е ясно — обади се Чесър след неколкominутно мълчание.

— Така ли? — рече Гант.

— Така. Да не смяташ, че се излеждам тук и си почивам? Напротив, мисля. Така се мисли най-добре — когато краката са високо от главата. Кръвта се стича в мозъка, нали разбираш? — Той се изкашля. — Та ето какво. Нашият човек се вмъква в къщата към десет без петнайсет — съседът чул шум от разбиване на стъкло, но не обърнал внимание. В другите стаи няма следи от тършуване, значи направо е влязъл в стаята на Пауъл. Няколко минути по-късно пристигат Пауъл и момичето и нашият се оказва заклещен на горния етаж. Скрива се в гардероба на Пауъл (дрехите са избутани в единия край). Пауъл и момичето отиват в кухнята. Тя започва да прави кафе, пуска радиото. Пауъл се качва да си закачи палтото, а може би е чул някакъв шум. Човекът излиза. Той вече се е опитвал да отвори куфара, защото намерихме отпечатъци от ръкавици по него. Принуждава Пауъл да го отключи и започва да рови. Нещата са разхвърляни по целия под. Може би намира нещо, някакви пари. Както и да е, Пауъл се хвърля върху него. Човекът застрелва Пауъл. Може и от паника да го е направил, вероятно не е искал да го застреля. Такива като него по принцип не искат да стрелят, носят пистолети само за да сплашат хората, пък накрая все ги убиват. Четирийсет и пет калиброва гилза. Най-вероятно колт. Милиони такива се подмятат у този или онзи. После момичето изтичва горе. Отпечатъците по рамката на вратата и по чашите и другите неща в кухнята са едни и същи. Човекът е объркан, няма време за мислене и я отвлича със себе си.

— Защо не я е застрелял както Пауъл?

— Не знам. Може би не му е стискало. Или пък му е хрумнало нещо. Понякога им хрумват разни идеи, като държат пистолет срещу хубаво момиче.

— Благодаря — рече Гант. — Така съм вече далеч по-спокоен. Благодаря ви много.

Чесър въздъхна.

— Защо не поседнете? — каза той. — Нищо не можем да направим. Ще чакаме.

Гант седна и започна да търка с длан челото си.

Чесър най-сетне отлепи поглед от тавана и се взря в Гант, който седеше в другия край на стаята.

— А тя каква ти е? Приятелка ли ти е? — попита той.

— Не — рече Гант. Спомни си писмото, което бе прочел в стаята на Елън. — Не. Има си някакъв в Уисконсин.

Колата се носеше зад препускащото петно, очертано от светлината на фаровете, и гумите потропваха ритмично по фугите в бетонната настилка. Зелената стрелка на скоростомера сочеше осемдесет. Кракът върху педала на газта бе неподвижен като крак на статуя.

Шофираше с лявата ръка, като от време на време едва доловимо помръдваше кормилото, за да излезе от хипнотичната монотонност на пътя. Елън се беше свила на топка чак до вратата, с изтръпнало, сковано тяло, втренчила съкрушено поглед в ръцете си, които мачкаха носната кърпичка в скута и. На седалката между тях, проточена като змия, лежеше дясната му ръка, забила дулото на пистолета в хълбока ѝ.

Бе плакала. Не истински плач, а по-скоро виене, със спазми и стонове — без сълзи, като ранено животно.

Той ѝ бе казал всичко, с рязък глас, хвърляйки от време на време поглед към осветеното ѝ в зеленикаво лице. На моменти се запъваше, като войник в отпуски, който разказва подвизите си и за миг се поколебава, преди да опише на мирните си съграждани как неговият щик е разпорил нечий корем — после се решава и продължава да говори, защото все пак те са го попитали как е заслужил медалите, нали? Той описва случката с раздразнение и дори с известно презрение към мирните граждани, на които никога не се е налагало да разпарят нечий корем. Така Бъд разказа на Елън за хапчетата и за покрива и защо е било нужно да убие Дороти, и защо после най-логичният ход е бил да се прехвърли в Колдуел и да започне да ухажва именно нея, Елън, тъй като от разговорите с Дороти вече знае какво ѝ харесва и какво не, знае как да се представи като мъжа, когото тя непременно ще хареса. Обясни ѝ още как, освен че най-логичният ход бил да се възползваш от преимуществата си спрямо едно момиче, за да му завъртиш главата, този ход по някаква ирония на съдбата се оказвал и най-удовлетворителният в неговия случай, най-добре компенсирал миналите неуспехи (най-предизвикателен към закона, отмъстителен, възвръщащ самочувствието). Той ѝ каза тези неща раздразнено и с

презрение. Това момиче, с ръце на устата от ужас, било получило всичко на сребърен поднос. Тя не знаела какво е да живееш на ръба на пропастта, пропаст, над която е опънато въже и си принуден да пристъпваш сантиметър по сантиметър по това въже, за да стъпиш най-сетне на твърдата земя, от която те делят километри.

Тя слушаше, докато дулото болезнено се впиваше в хълбока ѝ. Отначало болезнено, сетне вече нищо не чувстваше. Все едно тази част от нея беше мъртва, все едно смъртта идеше от пистолета не като внезапен куршум, а като бавно излъчване от точката на допира. Тя слушаше, после се разплака, защото беше толкова отвратена, смазана, изумена, че нямаше друг начин да изрази всичко това. Плачът ѝ не бе истински плач, а по-скоро виене, със спазми и стонове — без сълзи, като ранено животно.

Остана свита на топка до вратата, втренчила съкрушен поглед ѝ ръцете си, които мачкаха носната кърпичка в скута ѝ.

— Казвах ти да не идваш — говореше ядосано той. — Молих те да си стоиш в Колдуел, нали? — Погледна я, сякаш очакваше потвърждение. — Обаче не. Ти на всяка цена трябваше да се направиш на детектив! Ето какво става с момичетата-детективи. — Погледът му се върна на шосето. — Да знаеш само какво преживях от понеделник насам! — Той стисна зъби, като си спомни как сякаш земята под него пропадна, когато в понеделник сутрин Елън телефонира: „Дороти не се е самоубила! Заминавам за Блу Ривър!“, как тича до гарата и едва не я изпусна, как напразно и отчаяно я увещава да не заминава, но тя се качи на влака. „Веднага ще ти пиша! Всичко ще ти обясня!“, и го остави да стои и да гледа отдалечаващия се влак, облян в пот, ужасен. Стана му противно само при спомена.

Елън каза нещо едва доловимо.

— Какво?

— Ще те хванат...

— Знаеш ли колко са много тия, дето не ги хващат? — рече той след кратко мълчание. — Половината, а може би и повече. — И как ще ме хванат? Отпечатъци от пръстите? Няма. Свидетели? Няма. Мотив? Не им е известен. За мен няма и през ум да им мине. Пистолетът? Пътят за Колдуел минава покрай Мисисипи, тъй че „сбогом, пистолет“! Тази кола? В два-три часа сутринта ще я оставя няколко пресечки по-надолу от мястото, дето я взех. Ще помислят, че е работа

на пощръклели ученици. Малолетни престъпници. — Той се усмихна. — Чудесно те изиграх снощи. Седях два реда зад теб и Пауъл в киното и бях зад ъгъла в коридора, когато те целуна за лека нощ. — Той се обърна, да види изражението ѝ, но не забеляза реакция. Погледът му се върна на пътя и лицето му отново помръкна. — Това твоє писмо... Колко се потих, докато дойде! Отначало, като го четях, си мислех, че съм в безопасност. Пишеше, че търсиш някакъв от часовете ѝ по английски през есента. А аз се запознах с нея чак през януари, и то в часовете по философия. После се сетих кой е всъщност този, когото търсиш... „Плетения чорап“, моят предшественик. Имахме заедно математика и ме беше виждал с Дори. Възможно бе да знае как се казвам. Можеше да те убеди, че няма нищо общо с убийството на Дори... и ако ти спомене името ми...

Изведнъж изскърцаха спирачките и колата спря. Той се пресегна и смени предавката. Когато отново натисна газта, колата тръгна плавно назад. От дясната им страна се появи тъмният силует на ниска къща, сгушена зад празното пространство на широк паркинг. Фаровете осветиха голяма табела край пътя: *Лили и Доун. Чудесни бифтеци*. Под голямата табела висеше по-малка табелка: *Отваряме на 15-и април*.

Той включи на първа, завъртя кормилото надясно и натисна газта. Прекоси паркинга и без да изключва мотора, спря встрани от къщичката. Натисна клаксона. Пронизителният му звук разцепи тишината. Той изчака малко и отново натисна клаксона. Нищо. Не се отвори прозорец, не светна лампа.

— Изглежда, няма никой — каза той и загаси фаровете.

— Моля ти се — прошепна тя, — моля те...

Колата пое напред, в тъмното, сви наляво и заобиколи зад къщичката, където асфалтът от паркинга преминаваше в по-малка павирана площ, сетне описа широка дъга и едва не слезе от ръба на асфалта в пръстта. Нататък се простираше полето, мрачно, сливащо се с черното небе. Автомобилът се завъртя в пълен кръг, докато предницата му застана в посоката, от които бяха дошли.

Той издърпа ръчната спирачка и остави мотора да работи.

— Моля ти се — промълви тя.

Той я изглежда.

— Да не мислиш, че искам да го правя? Да не мислиш, че ми е много приятно? Бяхме почти сгодени! — Отвори шофьорската врата.

— Ама щом си толкова хитра... — Стъпи на асфалта, като държеше пистолета насочен към свитото ѝ тяло. — Ела тук — каза той. — Излез от тази страна.

— Моля те...

— Какво да направя, Елън? Не мога да те оставя, нали? Предложих ти да се приберем в Колдуел и да не казваме нищо, не щеш! — Пистолетът направи нетърпеливо движение. — Излизай!

Стиснала чантичката си, тя се примъкна по седалката. Стъпи на асфалта.

Пистолетът командваше движенията ѝ — тя направи полукръг и застана с гръб към полето. Пистолетът бе между нея и колата.

— Моля те — промълви Елън, вдигнала чантичката си, сякаш тя щеше да я защити, — моля...

„Клариън Леджър“, Блу Ривър, четвъртък, 15 март 1951 г.

ДВЕ УБИЙСТВА

ПОЛИЦИЯТА ТЪРСИ ЗАГАДЪЧНИЯ ПРЕСТЪПНИК

Снощи, е разстояние на два часа, неизвестно въоръжено лице е извършило две брутални убийства. Жертвите му са Елън Кингшип, дваисет и една годишна, от Ню Йорк, и Дуайт Пауъл, на дваисет и три години, от Чикаго, второкурсник в Стодардския университет...

Пауъл е застрелян в 22 ч. в дома на мисис Елизабет Хониг, Блу Ривър — запад 35-а улица 1520, където бил на квартира. Според полицията, която разследва случая, Пауъл се е прибрал в 21,50 ч., придружаван от мис Кингшип. Качил се в стаята си на горния етаж, където заварил въоръжен крадец, който преди това е влязъл с взлом през задната врата на къщата...

... медицинският преглед установи, че смъртта на мис Кингшип е настъпила малко преди полунощ. Тялото и бе намерено едва в 7,20 ч. тази сутрин, когато единайсетгодишният Уилард Хърн от близкото селище Рандалия минавал покрай ресторанта... Полицията научи от Гордън Гант, говорител в местната радиопредавателна служба и приятел на мис Кингшип, че тя е сестра на Дороти Кингшип, която миналия април се самоуби, като скочи от покрива на Общината в Блу Ривър...

Лео Кингшип, Президент на „Кингшип Копър“ и баща на убитото момиче, се очаква да пристигне днес следобед, придружен от дъщеря си Мариън Кингшип.

Уводна статия в „Клариън Леджър“, четвъртък, 19 април 1951 г.

ГОРДЪН ГАНТ Е ОСВОБОДЕН ОТ ДЛЪЖНОСТ

Ръководството на местната радиопредавателна служба освобождава Гордън Гант от длъжност (подробности на стр. 5), като изтъква, че „въпреки честите предупреждения той упорито продължава да използва микрофона, за да отправя злостни, граниещи с клеветничество нападки по адрес на полицията.“ Касае се за убийството на Елън Кингшип и Дуайт Пауъл, към което мистър Гант проявява личен интерес. Публичната му язвителна критика на полицията е най-малкото недискретна, но предвид факта, че засега не виждаме прогрес в разясняването на този случай, ние сме принудени да потвърдим уместността на забележките му с известна уговорка, разбира се, относно тяхното благоприличие.

В края на учебната година той се прибра в Менасет и започна да се мотае из къщата мрачен и унил. Отначало майка му се опита да го извади от това състояние, но скоро и тя изпадна в същото мрачно настроение. Току се спречкваха и като нажежени въглени се разпалваха един друг и пламваха. За да се спаси и от къщи, и от себе си, той пак се хвана на работа в галантерийния магазин. От девет до пет и половина стоеше зад остъкления тезгях, без да поглежда лъснатите шини от бляскава мед, които свързваха стъклата.

Един ден през юли той извади сейфа от дрешника. Отключи го на бюрото си и измъкна изрезките за убийството на Дороти. Накъса ги на малки парченца и ги хвърли в кошчето. Същото направи и с изрезките за Елън и Пауъл. Накрая извади брошурите на „Кингшип Копър“. Беше ги поръчал повторно, когато тръгна с Елън. Стисна ги, готов да ги разкъса, и се усмихна тъжно. Дороти, Елън...

Сякаш си бе помислил: „Вяра, Надежда... Любов.“ Тройката се попълваше от само себе си. „Дороти, Елън... Мариън.“

Усмихна се тъжно и отново сграбчи брошурите.

Опита се да ги скъса, но не можа. С бавно движение ги постави на бюрото и неволно приглади гънките, които пръстите му бяха оставили.

Отмести сейфа и брошурите назад и седна зад бюрото. Написа в горния край на един лист „Мариън“ и го раздели на две с вертикална линия. В едната графа написа „За“, в другата — „Против“.

Имаше много неща „за“: дълги разговори с Дороти, дълги разговори с Елън, в които бе ставало дума за Мариън, знаеше нейните предпочитания, възгледите ѝ за живота, миналото ѝ. За него тя беше като отворена книга, макар че никога не я бе виждал. Беше самотна, огорчена, живееше отделно... Идеални предпоставки.

Вътрешното му чувство също беше „за“. Още една възможност. В случай на успех двата несполучливи опита се заличават. Три е щастливо число — на героите от всички детски приказки им провървява на третия път, при третото желание, с третия кандидат...

Не се сещаше какво може да запише в графата „Против“.

Същата вечер скъса списъка със „За“ и „Против“ и започна друг — списък, в който отбелязваше чертите, определящи характера на Мариън Кингшип, възгледите ѝ за живота, предпочитанията ѝ. Нахвърли няколко неща и през следващите седмици редовно попълваше списъка. Във всеки свободен момент насочваше вниманието си към разговорите с Дороти и Елън, водени в закусвални, през междучасия, по време на разходки и танци. В паметта му изникваха думи, фрази, цели изречения. Понякога вечер часове наред лежеше, потънал в спомени. Сякаш из клетките на мозъка му сновеше гайгеров брояч и отчиташе всеки импулс, свързан с Мариън.

Списъкът непрестанно нарастваше и от това настроението му се повишаваше. Случваше се да го извади от сейфа, без да има какво да добави — просто да му се полюбува. Каква проникателност, далновидност, каква сила отразяваше той. Почти му заместваше изрезките от вестниците за Дороти и Елън.

— Ти си луд — каза си той на глас, когато един ден гледаше списъка. — Ти си се побъркал — рече с умиление. Но в действителност си мислеше, че е изобретателен, дързък, умен, смел, гениален.

— Няма да се връщам в университета — каза той на майка си един ден през август.

— Какво? — Тя изглеждаше дребничка и слаба, застанала на вратата на стаята му. Ръката ѝ бе замръзнала, без да успее да приглади увисналия кичур прошарена коса.

— След няколко седмици заминавам за Ню Йорк.

— Трябва да довършиш следването си — рече жално тя. Той мълчеше. — Какво, да не би да си си намерил работа в Ню Йорк?

— Не съм, но ще си намеря. Наумил съм си нещо, искам да видя какво ще излезе. Имам една идея... проект.

— Трябва да завършиш университета, Бъд — промълви нерешително тя.

— Трябва! Кой е казал, че трябва? — сопна се той. Мълчание. — Ако тази моя идея се провали, което не вярвам да стане, мога да завърша и догодина.

Тя притеснено изтри ръце в домашната рокля.

— Бъд, ти си на двайсет и пет години. Трябва... време е да се дипломираш и да се хванеш някъде на работа. Не можеш да продължаваш...

— Виж какво, ще ме оставиш ли да живея както намеря за добре?

Погледна го вторачено.

— Това слушах и от баща ти — рече тихо тя и си отиде.

Той постоя малко край бюрото, заслушан в ядовитото потракване на вилици и лъжици в умивалника. Взе едно списание и го отгърна, като се правеше, че пет пари не дава.

След няколко минути отиде в кухнята. Майка му беше на мивката, с гръб към него.

— Мамо — каза умолително той, — нали знаеш, че и аз самият искам да се установя някъде. — Тя не се обръщаше. — Нали знаеш, че не бих напуснал университета, ако тази идея не беше важна. — Пристъпи напред и седна на масата зад гърба ѝ. — Ако нищо не излезе, догодина ще завърша. Мамо, обещавам ти.

Тя се извърна неохотно.

— Каква е тази идея? — попита бавно тя. — Изобретение?

— Не. Не мога да ти кажа — отговори той със съжалителна нотка в гласа. — Засега е... само идея. Извинявай...

Тя въздъхна и избърса ръцете си в хавлиената кърпа.

— Защо идеята ти не почака една година? Докато се изучиш?

— След една година може и да е късно.

Тя остави кърпата.

— Щеше ми се да знам какво си намислил.

— Съжалявам, мамо. Не искам да крия, но то просто не може да се обясни.

Мина зад гърба му и сложи ръце на раменете му. Бъд извърна глава нагоре. Тя постоя малко така, загледана в угриженото му лице.

— Тъй да бъде! — Стисна раменете му. — Вярвам, че идеята ти е добра.

Той ѝ се усмихна щастливо.

ТРЕТА ЧАСТ

МАРИЪН

Когато Мариън Кингшип завърши Колумбийския университет — учебно заведение, изискващо продължителни и сериозни занимания за разлика от това, кажи-речи, увеселително място Колдуел, където постъпваше Елън — баща ѝ, без да се колебае, се обади на директора на рекламната агенция, обслужваща „Кингшип Копър“, и Мариън получи предложение да постъпи там на работа. Макар и да имаше голямо желание да пише рекламни материали, тя не прие предложението. След известно време успя да получи секретарска длъжност в малка агенция, където името Кингшип фигурираше само като щемпел на водопроводната инсталация в тоалетната и където увериха Мариън, че в недалечно бъдеще ще ѝ бъде разрешено да подготвя реклами за някои по-незначителни фирми при условие, че това няма да пречи на изпълнението на текущите ѝ задължения.

Година по-късно, когато Дороти неизбежно тръгна по стъпките на Елън и започна да се заплесва по футболните игрища и да се целува в двора на колежа, Мариън се озова сама с баща си в осемстайния апартамент. Двамата бяха наелектризирани топчета, които се приближават и разминават, но никога не се допират. Въпреки, явното, макар и негласно неодобрение на баща си тя реши да си намери самостоятелно жилище.

Нае двустаен апартамент на най-горния етаж в една ремонтирана стара кафява къща на Източна Петдесет и осма улица в Манхатън. Обзаведе го с голямо старание. Тъй като двете стаички бяха по-малки от стаите, с които разполагаше в бащиния си дом, не можеше да прибере всичките си вещи и реши да обмисли добре какво трябва да вземе. Каза си, че ще избере нещата, които харесва най-много, нещата, които имат най-голямо значение за нея, и точно така направи. Но докато закачваше картините и подреждаше книгите по лавиците, тя гледаше на всеки предмет не само през собствените си очи, но и през очите на един очакван посетител, все още неизвестен, но във всеки случай от другия пол. Във всички тези предмети бе вложен смисъл, ключ към самата нея. Мебелите, лампите и пепелниците със

съвременни форми, но не и изкълчени, репродукцията на любимата ѝ картина („Моят Египет“ от Чарлс Демут^[1] — не авангардна, но все пак модерна живопис), грамофонните плочи (няколко със записи на джаз, няколко от Стравински и Барток, но най-много от тези, които „слушаш на тъмно“, Григ, Брамс и Рахманинов) и книгите, особено книгите, защото именно те разкриват духовния свят на личността. (Романите и пиесите, прозата и поезията — всичко бе подбрано според нейния вкус.) Този сякаш рекламен уют синтезираше и зов, и копнеж. Зад това стоеше някакъв егоцентризъм, но не егоцентризмът на разглезения, а напротив — на твърде малко глезения, на самотния. Ако тя бе художничка, щеше да нарисува автопортрета си. Вместо това обзаведе две стаи, запълни ги с неща, които някой посетител един ден ще разпознае и разбере. Ще види всички онези качества, ще отгатне онези копнежи, които тя бе открила у себе си и не бе могла да изрази.

Седмичната ѝ програма се въртеше около два важни момента: в сряда вечеряше с баща си, а в събота почистваше основно двете си стаи. Първото беше въпрос на дълг, а второто бе удоволствие. Намазваше дървените части на мебелите, лъскаше стъклата, почистваше прахта и поставяше предметите обратно на мястото им, като ги гледаше с благоговение.

Понякога идваха гости. Когато Дороти и Елън се прибираха у дома по време на ваканциите, подхвърляха, немного убедително, че направо завиждат на Мариън как самостоятелно си е уредила живота. Баща ѝ пристигаше, задъхан от стъпалата на трите етажа, оглеждаше скептично малката всекидневна, която служеше и за спалня, сетне още по-малката кухня и клатеше глава. Идваха момичета от службата и играеха канаста така разпалено, сякаш не бе игра, а борба на живот и смърт. Един-единствен път ѝ гостува млад мъж, счетоводител в агенцията — красавец, интелигентен. Ала интересът му към наредбата в жилището се изразяваше в доста чести погледи към канапето.

Когато Дороти се самоуби, Мариън се върна за две седмици при баща си, а след смъртта на Елън остана с него един месец. Ала това не ги сближи — продължаваха да са като наелектризирани. Не можеха да свикнат един с друг, колкото и да се стараеха. В края на месеца той ѝ предложи с неprisъща за него плахост да се пренесе обратно, за постоянно. Тя не се съгласи. Не можеше да си представи, че ще напусне своите две стаи. Бе затворила в тях твърде много от себе си.

Все пак оттогава нататък започна да вечеря при баща си три пъти седмично вместо само веднъж.

В събота чистеше стаите и един път в месеца разтваряше всички книги, за да се проветрят.

Една съботна сутрин, през септември, телефонът иззвъня. Мариън бе коленичила и тъкмо лъскаше долната повърхност на стъклената масичка за кафе. При звука на телефона тя направо замръзна. Втренчи поглед в сплесканата кърпа за прах под синкавото стъкло с надеждата, че е грешка, че някой е сбъркал номера, разбрал е това в последния момент и е затворил. Телефонът иззвъня отново. Тя се изправи неохотно и отиде до масичката край кушетката, все още с кърпата в ръка.

— Ало? — каза троснато.

— Ало. — Беше мъжки глас, непознат. — Мариън Кингшип ли е?

— Да.

— Вие не ме познавате. Аз бях... приятел на Елън. — Изведнъж Мариън се почувства неловко. Приятел на Елън — значи красив и умен, приказлив... а всъщност скучен, човек, който няма да се хареса на самата нея. Неловкостта премина. — Казвам се Бъртън Корлис — каза мъжът, — Бъд Корлис.

— Да, сецям се. Елън ми е говорила за вас. („Този път съм много влюбена — бе й казала Елън последния път, наистина последен — и той ме обича.“ А Мариън, макар че се радваше за нея, по някаква причина бе тъжна през останалата част от вечерта.)

— Бих искал да ви видя — каза той. — У мен остана една вещ, която принадлежи на Елън. Една нейна книга. Даде ми я точно преди... преди да отиде в Блу Ривър, и сметнах, че е редно да ви я върна.

Сигурно е някой нашумял роман, помисли си Мариън и ядосана на собствената си дребнавост, каза:

— Да, бих желала да получа тази книга. Много мило, че се сещате да ми я върнете.

За миг от другата страна на телефона настъпи тишина.

— Бих могъл да я донеса сега — рече той. — Аз съм тук наблизо.

— Не — побърза да каже тя. — Излизам.

— Ами тогава утре по някое време.

— Аз... няма да бъда вкъщи и утре — продължи тя неловко, засрамена от лъжите си, засрамена, че не иска да го покани в дома си. Той навярно бе приятно момче и бе обичал Елън, а Елън е мъртва и той си е направил труда да донесе книгата й... — Бихме могли да се срещнем някъде днес следобед — предложи тя.

— Отлично — каза той.

— Аз ще съм около Пето Авеню.

— Тогава да се срещнем, да речем, пред статуята на Атлас в Рокфелеровия център.

— Добре.

— В три часа, става ли?

— Да. Три часа. Благодаря ви, че се обадохте. Много мило от ваша страна.

— Няма защо — каза той. — Довиждане, Мариън. — Замълча. — Чувствам се някак неловко, като ви наричам мис Кингшип. Елън ми е говорила толкова много за вас.

— Не се притеснявайте. — Мариън отново се смути. — Довиждане — каза тя. Не можеше да реши дали да го назове Бъд или мистър Корлис.

— Довиждане.

Тя постави обратно слушалката и известно време остана загледана в телефона. После се обърна и се отправи към масичката за кафе. Коленичи и продължи работата си, като задвижи нервно кърпата в непривично ускорени полукръгове, защото знаеше, че сега целият й следобед ще пропадне.

---

[1] Демут, Чарлс (1883–1935) — американски художник, силно повлиян от модерното европейско изкуство. — Б.пр. ↑

Той стоеше в сянката на бронзовата статуя, с гръб към пиедестала, елегантен, в сив костюм от фин вълнен плат, с увит в хартия пакет под мишница. Пред него се смесваха потоци от хора, разминаващи се в различни посоки. На фона на бучащите автобуси и нетърпеливите таксито те сякаш се движеха много бавно. Той наблюдаваше внимателно лицата им. Това бяха хората от Пето Авеню — мъже със сака без подпльнки и връзки със стегнати възли, жени, съзнаващи елегантността си в добре ушити скъпи костюми, вързали тънки шалчета около вратовете, вирнали красивите си глави, сякаш няколко метра по-нататък ги очакват фотографи. Сред тях подобно на врабчета, случайно попаднали в огромната луксозна клетка, се щураха нелепо облечени хора със селски лица, зяпнали в статуята или в блесналите на слънцето кули на църквата „Сейнт Патрик“. Той наблюдаваше внимателно всички, като се опитваше да си припомни моменталната снимка, която Дороти му бе показала толкова отдавна. „Мариън може да бъде много хубава, само че носи косата си ето така.“ Той се усмихна, като си спомни как Дори силно се намръщи, за да си придаде строг вид, и опъна косата си назад. Пръстите му играеха с подвития край на хартията, с която бе увит пакетът.

Тя се зададе от север и той я позна отдалеч. Беше висока и слаба, дори малко прекалено слаба, и облечена съвсем като жените наоколо. Кафяв костюм, златисто шалче, филцова шапчица като от модно списание, чанта с каишка през рамо. Ала изглеждаше скована и притеснена в това облекло, сякаш беше направено по мярката на някой друг. Кестенявата ѝ коса бе опъната назад. Имаше същите големи кафяви очи като на Дороти, но на нейното издължено лице те изглеждаха твърде големи, а високите скули, които придаваха особен чар на нейните сестри, при Мариън бяха някак остро очертани. Тя го видя и с плаха въпросителна усмивка се приближи, сякаш се чувстваше неудобно под проницателния му поглед. Бледорозово червило — може би опит да си придаде по-женствен вид.

— Вие сте Мариън, нали?

— Да. — Мариън протегна колебливо ръка. — Здравейте — каза тя и по лицето ѝ пробягна усмивка, а погледът ѝ сякаш се боеше да срещне неговите очи.

Стисна ръката ѝ и усети дългите и студени пръсти в дланта си.

— Здравейте. Очаквах с нетърпение да се запозная с вас.

Влязоха в бара зад тъгла — луксозно заведение в подчертано старомоден стил — и след известно колебание Мариън си поръча дайкири.

— Боя се... че ще трябва да си тръгвам скоро — каза тя, седнала на ръба на стола, стиснала чашата с коктейла.

— Ех, тези красиви жени! Все бързат за някъде — рече закачливо той и веднага разбра, че е направил грешка.

Тя се усмихна сконфузено и сякаш ѝ стана още по-неловко. Бъд я погледна с любопитство и замълча, докато ефектът от думите му попремине, сетне попита:

— Вие работите в рекламна агенция, нали?

— Да. В „Камдън и Галбрейт“ — каза тя. — А вие още ли сте в Колдуел?

— Не.

— Доколкото си спомням, Елън споменаваше, че сте в трети курс.

— Бях в трети курс, но се наложи да напусна. — Той отпи от мартинито. — Преди време почина баща ми. Не исках майка ми да работи повече.

— Разбирам, колко жалко...

— Може би ще успея да завърша догодина. Или пък ще се запиша вечерно. Вие къде учихте?

— В Колумбийския университет. От Ню Йорк ли сте?

— Не. От Масачузетс.

Опитваше се да насочи разговора към нея, ала тя всеки път го отклоняваше. Питаше нещо за него, подхвърляше забележка за времето или, да речем, за сервитьора, който поразително приличал на Клод Рейнс...

— Това ли е книгата? — попита най-сетне тя.

— Да. „Вечеря при Антоан“. Елът настояваше да я прочета. Има някои лични бележки, затова реших, че ще държите да ви я върна. — Подаде ѝ пакета. — Лично аз — добави той — предпочитам по-сериозните книги.

Мариът стана.

— Трябва да тръгвам вече — каза тя с извинителна нотка в гласа.

— Не сте допили коктейла си.

— Съжалявам — каза Мариът бързо, като гледаше надолу към пакета в ръцете си. — Имам среща. Делова среща. Не мога в никакъв случай да закъснея.

— Все пак... — Той се изправи.

— Съжалявам — рече тя и погледна към него смутено.

Той остави пари на масата.

Тръгнаха заедно към Пето Авеню. На ъгъла тя му подаде ръка. Ръката ѝ бе още студена.

— Много ми беше приятно, мистър Корлис — каза тя. — Благодаря за питието. И за книгата. Наистина... много любезно от ваша страна... — Обърна се и се сля с потока от хора.

За миг усети някаква празнота. Остана още секунда-две на ъгъла, сетне сви устни и тръгна.

Вървеше след нея. Златистият орнамент на кафявата ѝ филцова шапка проблясваше някъде напред. Следваше я на трийсетина крачки.

Като стигна до Петдесет и четвърта улица, тя пресече авенюто и се отправи на изток към Медисън Авеню. Вече знаеше къде отива. Помнеше адреса от телефонния указател. Тя пресече Медисън и Парк Авеню.

Той спря на ъгъла и я видя как изкачва стъпалата пред входа на облицованата с кафяв камък къща.

— Делова среща значи — промърмори той.

Постоя няколко минути, без да знае точно какво чака, след това се обърна и тръгна бавно обратно към Пето Авеню.

В неделя следобед Мариън отиде в Музея на съвременното изкуство. Първият етаж беше още зает от автомобилна изложба, която тя бе разгледала и бе сметнала за безинтересна. Тъй като на втория етаж имаше необичайно много посетители, продължи по извитото стълбище до третия етаж с намерение да се поразходи сред приятно познатите ѝ живописни платна и скулптури: меката белота и изяществото на линиите в „Момиче, което си мие косите“, съвършенството, с което бе изобразена пронизващата стрела в „Птица в простора“.

В залата, където бяха скулптурите на Лембрук, имаше двама мъже, но те напуснаха малко след като Мариън влезе и тя остана сама между бледосивите стени на прохладното помещение с двете скулптурни фигури: мъж и жена — той изправен, а тя коленичила, поставени по диагонал в двата ъгъла. Телата им бяха удължени и по особен начин красиви. Бяха съсредоточени, сериозни, и това им придаваше неземан вид, нещо почти религиозно, тъй че Мариън ги гледаше без онова леко смущение, което обикновено изпитваше, когато види скулптура на голо тяло. Бавно заобиколи фигурата на младия мъж.

— Здравейте — зад нея се чу глас, в който звучеше приятна изненада.

Сигурно е за мен, помисли си тя, тук няма никой друг. Обърна се. Бъд Корлис се усмихваше на вратата.

— Здравейте — отвърна Мариън смутено.

— Наистина колко е малък светът! — възкликна той и пристъпи към нея. — Влязох точно след вас долу на входа, само че не бях сигурен дали сте вие. Как сте?

— Благодаря, добре. — Последва неловко мълчание. — А вие?

— Благодаря, и аз съм добре.

Обърнаха се към скулптурата. Но защо се чувстваше така глупаво тя? Дали защото беше красив? Защото беше част от онзи недостъпен за нея свят на Елън? Бе крещял с нея по футболните

мачове, целували се бяха по ъглите в студентското градче, бяха се обичали...

— Идвате ли често тук? — попита той.

— Да.

— Аз също.

Голото тяло сега я смущаваше, защото Бъд Корлис беше до нея. Тя се обърна и тръгна към фигурата на коленичилата жена. Той също тръгна и се изравни с нея.

— Стигнахте ли навреме за онази среща?

— Да — каза тя.

Все пак какво го бе довело тук? По-логично би било сега да се разхожда из Сентрал Парк с някоя самоуверена и съвършена Елън под ръка...

Гледаха скулптурата.

— Всъщност долу на входа помислих, че съм се припознал. Не очаквах да ви видя тук.

— Защо?

— Ами Елън не ходеше по музеи.

— Това, че сме сестри, не означава, че сме съвсем еднакви — каза тя.

— Не, оказва се, че не — рече той и тръгна покрай коленичилата фигура. — Факултетът по изящни изкуства в Колдуел имаше малък музей. Главно репродукции и копия. Успях да замъкна Елън там един-два пъти. Мислех, че ще започне да проявява интерес. — Той поклати глава. — Безуспешно.

— Тя не се интересувахе от изкуство.

— Да — каза той. — Чудно защо се опитваме да наложим вкуса си на хората, които харесваме.

Мариън го погледна от другата страна на фигурата.

— Веднъж доведох тук Елън и Дороти... Дороти беше най-малката ни сестра...

— Знам.

— Доведох ги тук още когато бяха дванайсет-тринайсетгодишни. Отегчиха се. Сигурно съм избързала, били са малки.

— Не знам — рече той, като направи полукръг и се върна при нея, — в родния ми град нямаше музей, но когато бях на тази възраст,

вече... А вие идвали ли сте тук, когато сте били на дванайсет-тринайсет години?

— Да.

— Ето на — каза той и се усмихна, сякаш искаше да каже, че те двамата принадлежат към една група, в която Елън и Дороти никога не са се числили.

Мъж и жена, следвани от две деца, нахлуха в залата.

— Да вървим нататък — предложи той.

— Всъщност аз...

— Днес е неделя — прекъсна я той. — Нямате делови срещи, тъй че не е нужно да бързате. — Усмихна ѝ се. Много приятна усмивка, блага, успокоителна. — Аз съм сам и вие сте сама. — Докосна нежно лакътя ѝ. — Хайде! — подкани я и пак се усмихна.

Обиколиха всички зали на третия етаж и половината на втория, като коментираха творбите, които виждаха, отбиха се и в изложбата на автомобили най-долу — обсъдиха колко е нелепо това, че са ги натикали в сградата, — сетне излязоха през стъклените врати и се отправиха към градината зад музея. Разхождаха се между статуите и се спираха пред всяка. Спряха пред гола женска фигура — едра и разкрячена. Скулптура от Майол.

— Огромна жена — каза Бъд.

Мариън се усмихна.

— Ще ви кажа нещо. Винаги се притеснявам малко, като гледам такива статуи.

— Тази и мен малко ме притеснява — отвърна той с усмивка. — Това не е голо тяло, а съблечено. — И двамата се засмяха.

Разгледаха всички статуи, седнаха на една пейка в дъното на градината и запалиха цигари.

— Вие с Елън имате сериозна връзка, нали?

— Не съвсем.

— Мислех...

— Не беше, тъй да се каже, официална връзка. Когато ходиш с някое момиче от колежа, невинаги значи нещо много сериозно. Извън колежа е вече съвсем друго.

Мариън пушеше мълчаливо.

— Нас с Елън ни свързваха много неща, но всичките бяха, общо взето, повърхностни. Ходехме на едни и същи лекции, познавахме

едни и същи хора... всъщност все неща, свързани с Колдуел. Не съм сигурен обаче, че след завършване на университета... Не мисля, че щяхме да се оженим. — Той впери поглед в цигарата си. — Аз обичах Елън. Харесвах я повече от всяко друго момиче, което съм познавал. Много страдах, когато... почина. Все пак... не знам... Тя не беше много задълбочен човек. — Той замълча. — Надявам се, че не ви обиждам.

Мариън поклати глава и продължи да го наблюдава.

— Нали ви казах за музея? Така беше с всичко. Мислех, че ще мога да събудя у нея интерес поне към някои от сравнително лесните за разбиране художници, като Хопър или Уд, но не се получи. Тя изобщо не се вълнуваше от тези неща. Същото беше и с книгите, и с политиката, с всяко сериозно занимание. Обичаше забавленията, все настояваше да отидем някъде.

— У дома бяхме принудени да водим затворен живот. Предполагам, че е имала нужда да компенсира това.

— Разбирам — каза той. — Но има и друго нещо, тя бе цели четири години по-малка от мен. — Загаси цигарата си и добави: — Все пак Елън беше най-симпатичното момиче, което съм познавал.

Замълчаха.

— Нищо ли не откриха за онзи човек, който... — попита след малко.

— Нищо. Не е ли ужасно?...

Отново замълчаха. Сетне заговориха за това колко интересни неща могат да се правят в Ню Йорк, колко приятно място е музеят и за предстоящата изложба на Матис.

— А знаете ли на мен кой художник ми харесва? — попита той.

— Кой?

— Всъщност може и да не ви е известен. Чарлс Демут.

Лео Кингшип седеше, подпрял лакти на масата, и сплел пръсти около кристална чаша, пълна със студено мляко, се взираше в бялата течност, сякаш съзерцаваше прекрасния цвят на висококачествено вино.

— Напоследък се срещаш често с него, нали? — попита я той уж между другото.

Мариън много внимателно постави чашата си с кафе точно в средата на синята чинийка със златни орнаменти, плъзна поглед по кристала и среброто върху покривката и чак тогава вдигна очи към баща си. Пълното му червеникаво лице изглеждаше дружелюбно. Светлината се отразяваше в стъклата на очилата му и скриваше очите му.

— С Бъд ли? — попита тя, макар че той естествено имаше предвид именно Бъд.

Кингшип кимна.

— Да — каза Мариън, — напоследък често се срещам с него. — Замълча. — Той ще дойде да ме вземе след петнайсетина минути.

Наблюдаваше изпитателно безизразното лице на баща си, като се надяваше, че няма да последва спречкване, защото това би помрачило цялата вечер, и същевременно сякаш й се искаше той да избухне, защото по този начин щеше да изпита силата на чувствата си към Бъд.

— Тази негова работа — каза Кингшип, като остави млякото на масата — какви перспективи има?

След минута хладно мълчание Мариън отвърна:

— Той сега е стажант. Подготвят го за административна служба. След няколко месеца могат да му поверят отдел. Защо си взел да ме разпитваш? — Тя разтегли устни в усмивка.

Кингшип си свали очилата. Сините му очи се чувстваха неловко срещу хладния втренчен поглед на Мариън.

— Ти го доведе на вечеря, Мариън — каза той. — Досега не си водила никого тук на вечеря. Това не ми ли дава право да задам няколко въпроса?

— Живее на квартира — каза Мариън. — Когато не се храни с мен, се храни сам. Затова го доведох на гости една вечер.

— Когато не вечеряш тук, с него ли вечеряш?

— В повечето случаи, да. Защо и двамата да се храним сами? Работим само на пет преки един от друг. — Чудеше се какво я кара толкова да усуква, нали не я бяха уловили да върши нещо нередно? — Храним се заедно, защото ни е приятно да сме заедно — каза тя твърдо. — Ние много се харесваме.

— Значи имам право да ти задам някои въпроси, нали? — рече спокойно Кингшип.

— Това е човек, когото харесвам, а не кандидат за работа в „Кингшип Копър“.

— Мариън...

Тя изтегли цигара от сребърната чаша на масата и я запали с голяма сребърна запалка.

— Не ти харесва, така ли?

— Не съм казал такова нещо.

— Вероятно защото е беден — рече тя.

— Не е вярно, Мариън, ти много добре знаеш.

Замълчаха.

— Е, че е беден, беден е — каза Кингшип. — Не пропусна да ни го напомни точно три пъти миналата вечер. Пък и този анекдот, с който реши да ни забавлява, за майка му, дето шиела на някаква жена... май не беше много изискан.

— Какво лошо има в това, че майка му вземала да шие вкъщи?

— В това естествено няма нищо лошо, Мариън. Смуцава ме само начинът, по който го споменава, уж съвсем случайно. Знаеш ли за кого се сетих, докато го слушах? Има един мъж в клуба, накуцва малко. Винаги когато играем голф, казва: „Вие, момчета, карайте напред. Пък аз, куцук-куцук, ще ви настигна.“ И всички забавяме крачка. Чувстваш се направо мерзавец, ако го победиш.

— Боя се, че не виждам къде е сходството — каза Мариън. Стана от масата и се запъти към дневната, като остави Кингшип, отчаян от безсилието си, да прекарва нервно ръка по съвсем оределите жълто-бели коси върху темето си.

Дневната имаше голям прозорец, който гледаше към Ист Ривър, и Мариън стоеше пред него с ръка върху тежките завеси. Чу стъпките

на баща си.

— Мариън, повярвай ми, единственото, което искам, е да си щастлива. — Беше му трудно да говори. — Знам, че не съм бил винаги толкова... грижовен, но напоследък, откакто Дороти и Елън...

— Опитвам се да те разбера — каза тя неохотно. Пръстите ѝ се плъзгаха по завесите. — Но аз съм вече на двайсет и пет години и отговарям за себе си. Няма нужда да се държиш с мен, сякаш...

— Просто не искам да се хвърляш през глава и да прибързваш, Мариън.

— Няма — отвърна тя тихо.

— Всъщност това исках да ти кажа.

Мариън гледаше през прозореца.

— Защо не го харесваш? — попита тя.

— Не че не го харесвам. Но той... не знам... нещо...

— Да не би да се страхуваш, че ще те напусна? — Тя произнесе въпроса бавно, сякаш тази мисъл я изненадваше.

— Та ти отдавна си ме напуснала. Откакто се премести в онова жилище.

Мариън обърна глава и погледна Кингшип, който стоеше встрани от нея.

— Знаеш ли, всъщност трябва да си благодарен на Бъд — каза тя. — Ето какво ще ти кажа. Аз не исках да вечеряме тук. Сама му предложих, но после веднага съжалих. Той настояваше. Каза ми: „Той ти е баща. Помисли и за неговите чувства.“ Разбираш ли, Бъд държи на семейните връзки за разлика от мен. Тъй че трябва да му бъдеш благодарен, а не да се настройваш враждебно срещу него. Той се опитва да ни сближи, точно това се опитва да направи. — Тя се обърна отново към прозореца.

— Добре — каза Кингшип. — Бъд навярно е прекрасно момче. Искam само да съм сигурен, че няма да направиш някоя грешка.

— Какво имаш предвид? — Тя отново се обърна към него, но този път движенията ѝ бяха бавни. Тялото ѝ бе опънато като струна.

— Не бих искал да направиш грешка, това е всичко — каза Кингшип неуверено.

— И какво? Сега навярно го проучваш, така ли? — запита Мариън. — Може би си пуснал някой да си вре носа и да събира сведения?

— Не.

— Точно така постъпи с Елън.

— Тогава Елън беше на седемнайсет години. И се оказах прав, нали? Ти сама знаеш, че онова момче не беше стока.

— Да, но аз съм на двацет и пет и държа да се уважава моето собствено мнение! Ако си възложил на някого да проверява Бъд...

— И през ум не ми е минавало такова нещо.

Очите на Мариън се взряха изпитателно в неговите.

— Бъд ми харесва — каза тя бавно с тон, който не търпи възражение. — Харесвам го, и то много. Знаеш ли какво е най-сетне да намериш някого, когото харесваш?

— Мариън, не бих искал...

— Тъй че, ако направиш нещо, каквото и да било, от което той да се почувства нежелан, да си помисли, че го смяташ недостоеен за мен, никога няма да ти простя. Кълна се, че няма да ти проговоря, докато съм жива.

Тя отново се загледа през прозореца.

— И през ум не ми е минало, Мариън, повярвай ми... — Думите му увиснаха във въздуха, отблъснати от недружелюбно обърнатия ѝ гръб.

Кингшип въздъхна тежко и се отпусна на стола.

Няколко минути по-късно се позвъни на входа. Мариън най-сетне се откъсна от прозореца и се запъти към двойната врата, от която се излизаше в обширното преддверие.

— Мариън! — Кингшип се надигна от стола.

Тя спря и обърна глава към него. Чу се отварянето на външната врата, сетне приглушен говор.

— Покани го да остане за няколко минути. Да пийнем по нещо.

Мариън замълча за миг, сетне каза:

— Добре.

На изхода се поколеба.

— Съжалявам, че ти говорих така — рече тя и излезе.

Кингшип я проследи с поглед. След това се обърна и застана с лице към камината. Направи крачка назад и се видя в огледалото, подпряно на полицата. Вгледа се в добре охранения мъж в костюм от триста и четирийсет долара, разполагащ с жилище, което му струва седемстотин долара месечно.

Сетне вдигна глава, закачи усмивка на лицето си, обърна се и се отправи към вратата с протегната дясна ръка.

— Добър вечер, Бъд — каза той.

Рожденият ден на Мариън беше в началото на ноември и се падна в събота. Сутринта тя набързо почисти жилището си и в един часа вече стоеше пред ниска къща, сгушена в тиха уличка, пряка на Парк Авеню. Отстрани на бялата врата имаше дискретна сребърна табелка. Не пишеше „психиатър“, нито пък „архитект по вътрешно обзавеждане“ — всъщност това беше ресторант. Лео Кингшип чакаше зад бялата врата, седнал малко като на тръни на старинно канапе, и прелистваше френско кулинарно списание, собственост на заведението. Той остави списанието, изправи се, целуна Мариън по бузата и ѝ честити рождения ден. Салонният управител — доста възрастен мъж с потреперващи пръсти и ослепително бели зъби — ги заведе до масата им, прибра с професионален жест табелката „Запазена“ и ги настани с присъщите за французина словоизлияния. В средата на масата имаше букет от рози, а пред мястото на Мариън — кутийка, увита в бяла хартия и завързана със златна панделка. Кингшип си даваше вид, че не я забелязва. Докато четеше листа с напитките и кимаше на „Бих ви предложил, мосю...“ Мариън развърза бухналата като облаче златна панделка, разгъна хартията и отвори кутийката. Страните ѝ поруменияха и очите ѝ заблестяха от вълнение. Потънал в дюшече от памук, вътре лежеше малък златен диск, обсипан с миниатюрни, искрящи като звездички перли. Мариън възкликна при вида на брошката и когато салонният управител си отиде, пламнала от щастие, благодари на баща си. Посегна към ръката му, която уж случайно лежеше на масата близо до нейната, и я стисна.

Всъщност тя самата не би избрала точно тази брошка — не харесваше толкова натруфени бижута. Но радостта и беше искрена и се дължеше не толкова на самия подарък, колкото на жеста. Досега стандартният подарък на Лео Кингшип за рождения дни на дъщерите му беше сто долара в чек, с който можеше да се пазарува в някой универсален магазин на Пето Авеню, и този въпрос автоматично се уреждаше от секретарката му.

След като се раздели с баща си, Мариън отиде до козметичния салон и после се прибра вкъщи. Късно следобед се позвъни. Тя натисна бутона за входната врата и няколко минути по-късно на прага горе се появи момче, което тъй пухтеше и се задъхваше, сякаш не носеше кутия за цветя, а нещо наистина много тежко. Мариън сложи монета в ръката му и момчето тутакси се успокои.

В кутията, под зелена восъчна хартия, бе закрепена бяла орхидея. На малка картичка пишеше просто: „Бъд“. Застанала пред огледалото, Мариън вдигна свежото цвете и го доближи до косата си, пробва го на китката на ръката си, на рамото. Сетне отиде в кухнята, постави цветето обратно в картонената кутия и след като напръска плътния тропически цвят с няколко капки вода, прибра кутията в хладилника.

Той пристигна точно в шест. Рязко натисна два пъти бутона срещу името на Мариън и докато чакаше в задушния коридор пред вратата на стълбището, свали сивата си кожена ръкавица, за да махне една власинка, лепнала се за ревера на морскосиньото му сако. Чуха се стъпки. Окичената с мърляви завески врата се отвори и на прага сияеща се появи Мариън. Бялата орхидея цъфтеше, прикачена на черното ѝ сако. Той задържа ръцете ѝ, пожела ѝ щастие и я целуна нежно по бузата, за да не размаже червилото ѝ — този път по-ярко от онова, което носеше, когато я срещна за пръв път.

Отидоха в малък ресторант на Петдесет и втора. Цените тук, макар и значително по-ниски от цените в менюто, от което си бе поръчала обяд, ѝ се сториха направо безбожни, защото тя ги гледаше с очите на Бъд. Предложи той да поръча и за двамата. Ядоха лучена супа и телешко филе и пиха шампанско.

— Наздраве, Мариън! Тази вечер пием за теб.

Когато в края на вечерята Бъд постави осемнайсет долара на сервитьорския поднос, Мариън леко се намръщи.

— Все пак днес имаш рожден ден, нали? — каза той с усмивка.

От ресторанта взеха такси до театъра, където представяха „Света Йоана“. Местата им бяха на партера, в средата на шестия ред. През антракта Мариън бе необичайно приказлива. Очите ѝ — като очи на кошута — блестяха, докато говореше за Бърнард Шоу, за играта на

актьорите и за някаква известна личност, която седяла един ред пред тях. По време на представлението нежно стискаха ръцете си.

Бъд вече похарчи много пари тази вечер, каза си Мариън на излизане от театъра и вместо да отидат да пийнат по нещо, тя му предложи да се отбие в нейния апартамент.

— Чувствам се като поклонник, комуто най-сетне са разрешили да влезе в светилището — каза той, като пхна ключа в ключалката и го завъртя едновременно с топката на бравата.

— Не е нищо особено — каза Мариън възбудено. — Обикновено жилище. Уж е двустаен апартамент, но според мен е по-скоро едностаен. Кухнята е толкова тясна!

Отвори вратата, извади ключа и го подаде на Мариън. Тя направи крачка и посегна към електрическия ключ. В миг меката светлина на лампите обля цялата стая. Той влезе и затвори след себе си. Мариън се обърна да види лицето му. Очите му се плъзнаха по тъмносивите стени, по завесите на сини и бели райета, сетне по жълто-кафявите дъбови мебели. В знак на одобрение той тихичко възкликна.

— Много е малко — рече Мариън.

— Но затова пък е много хубаво — каза той. — Наистина е много хубаво.

— Благодаря. — Тя се обърна с гръб към него и откачи орхидеята от самото си. Внезапно се бе почувствала тъй неловко, както при първата им среща. Сложи цветето на шкафчето и понечи да съблече самото си. Ръцете му ѝ се притекоха на помощ.

— Прекрасни мебели — каза той през рамото ѝ.

Тя закачи самото в гардероба и застана срещу огледалото над шкафа. Смутено, с несръчни пръсти забодде орхидеята на кафявата си рокля. Виждаше фигурата на Бъд в огледалото зад своето отражение. Той бе в средата на стаята. Наведе се над масичката за кафе и вдигна една квадратна медна плочка. Лицето му в профил беше безизразно — не беше ясно дали харесва предмета, или не. Мариън стоеше неподвижна.

— Охоо! — промълви той накрая. — (Значи му харесваше.) — Обзалагам се, че е подарък от баща ти.

— Не — каза Мариън в огледалото. — Това ми е от Елън.

— Аха — задържа още малко плочката в ръцете си, после я остави на мястото ѝ.

Мариън оправи яката на роклята си и се обърна с лице към стаята. Той направи три крачки, застана пред библиотеката и се загледа в картината, окачена на стената над нея. Мариън го наблюдаваше.

— Виж ти! Чарлс Демут. — Погледна я усмихнат. Мариън отвърна на усмивката му. Той отново се загледа в картината.

Мариън се приближи до него.

— Тъй и не можах да разбера защо е нарекъл картината „Моят Египет“, а е нарисувал силоз — каза Бъд.

— Наистина, това ли изобразява? Пък аз се чудех, не можех да разбера какво е.

— Хубава картина. — Бъд се обърна към Мариън. — Какво те смущава? Носът ли съм си изцапал, що ли?

— Моля?

— Гледаш ме... сякаш...

— Няма нищо. Искаш ли нещо за пиене?

— Ами...

— Всъщност имам само вино.

— Чудесно.

Мариън се запъти към кухнята.

— Почакай малко. — Той извади от джоба си кутийка, увита в тънка хартия. — Честит рожден ден!

— Бъд, не биваше...

— Не биваше... — повтори той почти едновременно с нея, като се опитваше да я имитира. — Все пак не се ли радваш, че съм мислил за тебе?

В кутията имаше сребърни обици без орнаменти, просто гладки триъгълничета.

— Благодаря ти! Много са красиви! — възкликна Мариън и го целуна.

Веднага се запъти към огледалото, за да ги пробва. Бъд застана зад нея, като гледаше отражението и в огледалото. Изчака я да сложи и двете обици и я обърна към себе си. — Наистина са красиви — каза той.

След продължителната целувка Бъд шеговито подметна:

— Ти май спомена, че ще пийнем по чашка вино.

Мариън излезе от кухнята с поднос, върху който бяха поставени луксозна, обвита в сплетено лико, бутилка „Бардолино“ и две чаши. Бъд бе съблякъл самото си и седеше по риза, с кръстосани крака, на пода пред библиотеката. На скута му лежеше отворена книга.

— Не знаех, че обичаш Пруст — каза той.

— Много го харесвам. — Тя сложи подноса върху масичката за кафе.

— По-добре тук. — Бъд посочи библиотеката.

Мариън премести подноса върху библиотеката. Наля вино в двете чаши и подаде едната на Бъд. Взе своята чаша и като внимаваше да не я разлее, изу обувките си и седна на пода до него. Той прелистваше книгата.

— Ще ти покажа един параграф, който страшно ми харесва — каза Бъд.

Бъд включи грамофона. Вилката се изнесе бавно, сетне се спусна и змиевидната глава докосна повърхността на въртящата се плоча. Той затвори капака, прекоси стаята и седна до Мариън на покритото със синя кувертюра канапе. Прозвучаха първите ниски акорди на пианото от Втория концерт на Рахманинов.

— Избра най-подходящата плоча — каза Мариън.

Облегнат на продълговатата възглавница, сложена до стената, Бъд разглеждаше стаята, сега по-загадъчна, осветена от една-единствена лампа.

— Тук е толкова приятно — каза той. — Защо не си ме канила по-рано?

Мариън отскубна някакво влакънце, което се бе закачило на едно от копчетата на роклята и.

— Не знам. Мислех... че няма да ти хареса.

— Как можеш да си помислиш, че няма да ми хареса? — възкликна той.

Пръстите му се справяха с копчетата на роклята ѝ. Притиснала топли длани върху ръцете му, тя се опитваше да ги възпре да обгърнат гърдите ѝ.

— Не съм обичала никого преди.

— Аз също. Не съм обичал никоя преди тебе.

— Наистина ли? Каж ми, наистина ли?

— Наистина. Само теб обичам.

— Не си обичал дори и Елън?

— Никого, Повярвай ми, никого преди тебе.

Той отново я целуна.

Дланите ѝ се отдръпнаха от ръцете му и се протегнаха към красивото му лице.

„Ню Йорк Таймс“, понеделник, 24 декември 1951 г.

МАРИЪН Д. КИНГШИП СЕ ВЕНЧАВА В СЪБОТА

Мис Мариън Джойс Кингшип, дъщеря на мистър Лео Кингшип от Манхатън и на покойната Филис Хачър, ще се омъжи в събота следобед, 29 декември, в дома на баща си за мистър Бъртън Корлис, син на мисис Джоузеф Корлис от Менасет, щата Масачузетс, и покойния мистър Корлис.

Мис Кингшип е учила в „Спенс Скул“ в Ню Йорк и е възпитаничка на Колумбийския университет. До миналата седмица работеше в рекламната агенция „Камдън и Галбрейт“.

Бъдещият съпруг, който е служил в армията през Втората световна война и е следвал в „Колдуел Колидж“ — Колдуел, щата Уисконсин, наскоро е постъпил на работа в отдела за търговски сделки на „Кингшип Копър Корпорейшън“.

Седнала зад бюрото си, мис Ричардсън протегна дясната си ръка с жест, който смяташе за много префинен, и хвърли поглед върху златната гривна, пристегнала месестата ѝ китка. Гривната бе твърде младежка за майка ѝ. Реши, че би могла да ѝ купи нещо по-сепло и да задържи тази гривна за себе си.

Внезапно бледосивият фон зад ръката ѝ се смени със син. Наситеносин, на съвсем тънки бели райета. Тя вдига очи, понечи да се усмихне, но някак си сви недружелюбно устни, тъй като на вратата отново се бе появил нахалният досадник.

— Здравейте — каза той бодро.

Мис Ричардсън отвори едно чекмедже и бързо запрелиства топче бяла хартия за пишеща машина.

— Мистър Кингшип е още на обяд — каза тя хладно.

— Мила госпожице, мистър Кингшип беше на обяд в дванайсет часа. Сега е вече три. Простете за забележката, но той не е носорог.

— Ако желаете, мога да ви насроча среща за по-късно през седмицата.

— Бих желал аудиенция с Негово величие този следобед.

С жест на човек, комуто е прекипяло, мис Ричардсън затвори чекмеджето.

— Утре е Коледа — рече тя. — Мистър Кингшип си прекъсва четирите дни празници, като идва днес. Мислите ли, че би направил това, ако нямаше извънредно сериозна работа? Дал ми е строги нареждания в никой случай да не го безпокоя и да не прекъсвам работата му по абсолютно никакъв повод.

— Значи не е на обяд.

— Вече ви казах, даде ми строги нареждания...

Мъжът въздъхна. Преметна сгънатото си сако през рамо и издърпа едно листче от кутийката край телефона на мис Ричардсън.

— Може ли? — попита той, след като листчето вече бе в ръката му.

Подложи голямата синя книга, която носеше под мишница, взе писалката на мис Ричардсън от ониксовата поставка и започна да пише.

— Това е възмутително! — каза мис Ричардсън. — Направо възмутително!

Когато приключи писането, мъжът върна писалката на мястото ѝ и духна върху незасъхналото мастило. Сгъна внимателно бележката и протегна ръка към мис Ричардсън.

— Дайте му това — каза той. — Мушнете го под вратата, ако е необходимо.

Мис Ричардсън го гледаше гневно. Сетне разгъна хладнокръвно бележката и я прочете.

— Искате да кажете, че Дороти и Елън... — Тя вдигна неловко поглед.

Лицето му беше безизразно.

— Наистина ми каза да не го безпокоя по какъвто и да било... — повтори тя смутено, сякаш търсеше подкрепа в неочакваната ситуация. — Вие как се казвате?

— От вас се иска само да му предадете бележката. Бъдете добра! Всъщност вие сте същинско ангелче.

— Чакайте малко...

Той тъкмо това и правеше. Чакаше, вперил в нея настойчивия си поглед, независимо от шеговития тон, с който разговаряше. Мис Ричардсън се намръщи, взря се отново в бележката, сетне я сгъна и се отправи към облицованата с кожа врата.

— Добре — каза тя мрачно, — но предварително знам... Той ми даде строги нареждания.

Почука предпазливо, отвори вратата и се вмъкна в кабинета, като за оправдание протегна напред ръката, която стискаше бележката.

Минута по-късно се появи отново явно раздразнена от факта, че не се е оказала права.

— Заповядайте — каза тя недружелюбно, като подпираше с длан отворената врата.

Със сакото през рамо и с книгата под мишница мъжът се втурна напред и едва не я помете.

— Усмихнете се, много ви отива — прошепна той, докато се разминаваха.

При лекото щракване на затварящата се врата Лео Кингшип вдигна поглед от листчето, което държеше в ръка. Бе се изправил зад бюрото си, по риза, а сакото му висеше заметнато около облегалката на стола. Очилата му, вдигнати над очите, бяха закрепени на розовото му чело. Слънчевата светлина, преминаваща през щорите, падаше на ивици върху едрата му фигура. Той се взря тревожно в мъжа, който прекосяваше постаната с килими и облицована с ламперия стая и се приближаваше към него.

— Аха, разбирам — каза Кингшип, когато мъжът дойде достатъчно близо, тъй че с гърба си закри слънцето, което блестеше в очите му и му даде възможност да го разгледа добре.

— Значи сте вие.

Погледна отново към бележката и я смачка. На мястото на безпокойството върху лицето му се изписа облекчение, което тутакси премина в досада.

— Здравейте, мистър Кингшип — каза мъжът и му подаде ръка.

Кингшип я пое неохотно.

— Не се учудвам, че сте предпочели да не съобщите името си на мис Ричардсън.

Мъжът се усмихна и седна в близкото кресло, като нагласи сакото и книгата върху коленете си.

— Боя се, че не си спомням добре как се казвате — продължи Кингшип. — Май беше Грант или нещо подобно.

— Гант — поправи го мъжът и се настани по-удобно, като кръстоса дългите си крака. — Гордън Гант.

Кингшип продължаваше да стои прав.

— Аз съм много зает, мистър Гант — каза той хладно и посочи отрупаното с хартия бюро. — Тъй че, ако това, за което държите да ме информирате във връзка с Дороти и Елън... — той вдигна смачкания лист — се осланя на същите онези „теории“, които разпространявахте в Блу Ривър...

— В известен смисъл, да — каза Гант.

— Ами тогава съжалявам. Боя се, че няма да ви изслушам.

— Отдавна знам, че нямам особени шансове във вашата класация.

— Недейте да мислите, че имам нещо против вас. Това не е така. Съвсем не. Разбрах мотивите ви и оценявам вашата добронамереност. Харесали сте Елън и в това няма нищо лошо. Вие показахте... истински младежки ентусиазъм. Но бяхте тръгнали по погрешен път и действахте по начин, който бе изключително болезнен за мене. Позволихте си да нахлуете в хотела, в стаята ми, непосредствено след смъртта на Елън, взехте да се ровите в миналото, и то в такъв момент!

— Кингшип погледна Гант умолително. — Мислите ли, че не ми се ще да вярвам, че Дороти не е посегнала на живота си?

— Уверявам ви, тя не се е самоубила.

— Ами бележката — каза той с болка в гласа, — защо е написала бележката?...

— Няколко двусмислени изречения, които могат да значат още куп неща, не непременно, че е решила да се самоубие. А може и някой да я е подвел да ги напише. — Гант се наведе напред. — Дороти е тръгнала за Общината с мисълта, че отива да се омъжи. Теорията на Елън беше правилна. Самият факт, че убиха Елън, доказва това.

— Нищо не доказва — отвърна рязко Кингшип. — Между двата случая няма връзка. Нали чухте заключението на полицията?...

— Убиецът на Елън не е крадец!

— Защо не? Защо да не е крадец?

— Защото аз не вярвам в такива съвпадения.

— Това, мистър Гант, е признак, че сте все още твърде млад.

Гант замълча, сетне каза решително:

— И в двата случая е бил един и същи човек.

С вид на уморен човек Кингшип подпря ръце на бюрото и впери поглед в книгата.

— Защо ме измъчвате с всичко това? — въздъхна той. — Намесвате се в живота на други хора. Не се ли запитахте как ще се почувствам аз?...

Той смъкна очилата на носа си и запрелиства страниците на някакъв счетоводен дневник.

— Сега ви моля да си вървите.

Гант не направи опит да стане.

— Тъкмо се бях прибрал у дома за ваканцията — каза той. — Живея в Уайт Плейнс. Ако мислите, че съм пропилял цял час във влака

само за да ви повторя онова, което ви казах миналия март, много се лъжете.

— Какво тогава? — Кингшип вдигна уморен поглед към приятното му лице.

— Тази сутрин в „Таймс“ прочетох едно съобщение... за сватба.

— Може би имате предвид сватбата на дъщеря ми?

Гант кимна и извади пакет цигари от горния си джоб.

— Какво знаете за Бъд Корлис? — попита той.

Кингшип го наблюдаваше мълчаливо.

— Познавам го, разбира се — рече той бавно. — Бъд Корлис ще ми стане зет. Какво искате да кажете, защо ми задавате този въпрос?

— Знаете ли, че той дружеше с Елън?

— Естествено. — Кингшип се изправи. — Не разбирам защо намесвате този въпрос.

— Дълга история — каза Гант. Сините очи под гъстите руси вежди бяха проникателни и уверени. Гант посочи с ръка стола зад Кингшип. — Боя се, че няма да мога да ви я разкажа. Смущавате ме, като стоите така изправен над мен.

Кингшип седна. Ръцете му продължаваха да се подпират на ръба на бюрото, сякаш се готвеше всеки миг да стане отново.

Гант запали цигарата си. Помълча, загледан замислено в нея, захапал долната си устна, като бегач, който очаква сигнал за старт. Когато заговори, приятният му глас звучеше непринудено и речта му започна да се лее гладко и леко като на говорител по радиото.

— Скоро след пристигането си в Блу Ривър — каза той — Елън изпрати писмо на Бъд Корлис. Случи се тъй, че прочетох това писмо малко преди то да замине. Направи ми голямо впечатление, тъй като описваше човек, заподозрян в убийство, на когото аз твърде много приличах. Естествено не можех да остана равнодушен. — Гант се усмихна. — Прочетох писмото два пъти, при това внимателно, както навярно можете да си представите.

Онази вечер, когато бе убита Елън, шефът на полицията Елдън Чесър, този кокошкар, дето не вижда по-далече от носа си, ме попита дали Елън ми е гадже. Това навярно е единственото полезно нещо, което е направил за цялата си полицейска кариера, защото именно то ме накара да се замисля за онова приятелче Корлис. Та замислих се аз за Корлис, може би за да отклоня мисълта за нещастната Елън, която се

намираше бог знае къде, отвлечена от въоръжен убиец, пък и защото харесвах вашата дъщеря и се питах какъв тип мъже предпочита тя. Прехвърлях в главата си онова писмо, което бе все още свежо в паметта ми и беше единственият източник на информация за моя „съперник“ — Бъд Корлис.

Гант прекъсна за миг, после продължи:

— Първоначално ми се стори, че писмото не съдържа нищо от онова, което ме интересува. Само име (Скъпи Бъд) и адрес върху плика (Бъртън Корлис, Рузвелт Стрийт), не знам си кой номер, Колдуел — Уисконсин. Нищо друго. Ала след като поразмислих още, открих някои сведения в писмото на Елън и успях да ги сглобя и да направя едно заключение относно лицето Бъд Корлис. По онова време то ми изглеждаше несъществуващо. Просто някакъв факт, който не ми даваше представа за личността му, от която всъщност аз се интересувах. Но ето че не съм забравил този факт и днес той ми изглежда много съществен.

— Продължавайте — каза Кингшип, когато Гант спря, за да дръпне от цигарата си.

Гант се облегна удобно.

— Първо: Елън пишеше на Бъд, че няма да изостане с материала, докато отсъства от Колдуел, защото ще може да вземе всички записки от него. Елън беше в четвърти курс, което означава, че е слушала лекции по специалните предмети. На тези лекции не се допускат първокурсници, а често и второкурсници. Това важи за всички университети. Ако и Бъд е посещавал всички тези лекции, те вероятно са подготвяли програмите си заедно. Това означава, че е бил в трети или четвърти курс. Възможно е да е бил второкурсник, но то е много малко вероятно.

Второ: На едно място в писмото Елън описва поведението си през първите три години в Колдуел и подчертава, че то явно се различава от поведението ѝ след смъртта на Дороти. Описва какво лекомислено момиче е била и по този повод казва (мисля, че си спомням точните ѝ думи): „Ако можеше да надзърнеш в миналото, не би ме познал.“ Повече от ясно, че Бъд не я е виждал през тези първи три години. Това е твърде възможно в голям университет, какъвто е Стодард, но... сега идваме до много съществен факт.

Трето: Университетът в Колдуел е малък. В писмото си Елън твърди, че Стодардският е десет пъти по-голям от Колдуелския. Тогава го приех така, на доверие. Но тази сутрин проверих в справочника. В Стодард се учат над дванайсет хиляди студенти, а в Колдуел — едва осемстотин. Освен това Елън споменава в писмото, че не искала Дороти да идва в Колдуел именно защото това било място, където всеки знаел какво върши другият.

И тъй, събираме едно, две и три: Бъд Корлис е бил най-малко в трети курс, не е познавал Елън в началото на четвъртата ѝ година, макар да посещават малко учебно заведение, в което, доколкото разбирам, хората общуват помежду си, дори повече, отколкото общуват с науката. Всичко това ме навежда на едно-единствено заключение, от което може да се синтезира един прост факт — факт, който миналия март ми се струваше несъществен, а днес намирам за извънредно важен: Бъд Корлис първоначално е учил в друг университет и се е прехвърлил в Колдуел през септември хиляда деветстотин и петдесета година, тоест в началото на четвъртата година от следването на Елън и след смъртта на Дороти.

Кингшип се намръщи.

— Не разбирам какво общо...

— Стигнахме до днешния ден, дваисет и четвърти декември хиляда деветстотин петдесет и първа година — каза Гант и смачка цигарата си в пепелника. — Тази сутрин майка ми, жива и здрава да е, донесе закуската на блудния син в леглото заедно с „Ню Йорк Таймс“. Случайно съзрях името Кингшип. Мис Мариън Кингшип ще се омъжи за мистър Бъртън Корлис. Представете си моята изненада. Трябва да ви предупредя, че освен дето любопитството ми е ненаситно и се отличавам с високо аналитичен ум, в разсъжденията си съм доста циничен. Струва ми се, казах си аз, че новият член на отдела за търговски сделки е решил твърдо да не се отказва от лотарийното залагане за „Кингшип Копър“.

— Вижте какво, мистър...

— Взех да разсъждавам — продължи Гант — как върти се значи той около едната сестра, убиват я и как веднага се завърта около другата. Любим на две от дъщерите на Кингшип. Две от три. Ако съдим по резултата, извадил е добър късмет. И тогава аналитичният и циничният поток на мислите ми се сляха и изведнъж ми хрумна: три от

три би било още по-добър резултат за мистър Бъртън Корлис, който се е прехвърлил в университета в Колдуел през септември хиляда деветстотин, и петдесета година.

Кингшип се изправи, впери поглед в младия мъж пред себе си.

— Хрумна ми случайно — каза Гант. — Страшно невероятна, направо безумна идея. Оказа се обаче, че съмненията около нейния здрав смисъл много бързо се разсеяха. Всичко се сведе до това да се измъкна изпод таблата със закуската, да отида до шкафа за книги и да взема оттам албума на Стодардския за хиляда деветстотин и петдесета година.

Показа огромната синя книга, подвързана с изкуствена кожа и надписана с бели букви.

— В раздела с второкурсниците — каза той — има няколко интересни снимки. Една на Дороти Кингшип и една на Дуайт Пауъл, сега и двамата мъртви. Няма снимка на Гордън Гант. Не е могъл да потроши пет долара, за да запечата образа си за поколенията. Но много от второкурсниците са проявили щедрост, между тях... — Той отвори книгата на страница, отбелязана с парче от вестник, завъртя я и я постави на бюрото, като посочи с рязък жест една от шахматно подредените снимки. Издекламира наизуст надписа: — Корлис Бъртън, скоби, Бъд, затваряме скобите, от Менасет, щата Масачузетс, хуманитарни науки.

Кингшип седна отново. Погледна снимката, не по-голяма от пощенска марка, след това се взря в лицето на Гант. Гант се пресегна, обърна няколко страници и показа друга снимка. Беше снимката на Дороти. Кингшип я погледна и отново вдигна очи.

— Това именно ме озадачи — рече Гант, — фактът, че вие явно не знаете.

— Защо? — попита Кингшип с отмалял глас. — Какво ви кара да смятате, че този факт е особено важен?

— Мистър Кингшип, преди да ви отговоря, мога ли да ви задам един въпрос?

— Кажете.

— Никога не ви е казвал, че е бил в Стодард, нали?

— Не, но ние никога не сме разговаряли за тези неща — обясни той припряно. — Трябва да е споделял с Мариън. Мариън сигурно знае.

— Аз мисля, че не знае.

— Защо мислите така?

— Мариън е дала информация за съобщението във вестник „Таймс“, нали? Тази работа обикновено се върши от бъдещите съпруги.

— Добре, но какво от това?

— Там не се споменава за Стодард. А в други подобни съобщения се посочва, когато някой е посещавал повече от едно учебно заведение.

— Може би тя просто не е сметнала за нужно да го съобщи.

— Може би. Или всъщност не знае. Вероятно Елън също не е знаела.

— Добре, какво искате да кажете с това?

— Не се сърдете на мен, мистър Кингшип. Фактите говорят сами за себе си. Аз не ги измислям. — Гант затвори албума и го постави на коленете си. — Има две възможности. Ако Корлис е казал на Мариън, че е учил в Стодард, всичко дотук може и да е съвпадение. Чисто и просто отначало се е записал в Стодард, а сетне се е прехвърлил в Колдуел. Може да не е познавал Дороти, както не познава и мен. — Замълча. — Или втората възможност: не е казал на Мариън, че е учил там.

— И какво от това? — попита предизвикателно Кингшип.

— Значи трябва да е имал нещо общо с Дороти и да е бил замесен в историята с нейната смърт. Инак защо ще крие? — Гант наведе поглед към книгата върху коленете си. — Дороти е имала връзка с мъж, който е искал да се отърве от нея, защото е била бременна.

Кингшип продължаваше да го гледа втренчено.

— Вие пак подхващате онази измислена история! Някой убил Дороти, след това убил и Елън. Сам съчинихте една безумна теория, навихте си на пръста и искате всички да й повярват. — Гант млъкна. — Нима искате да кажете, че Бъд...

Кингшип седна. Поклати глава и на лицето му се появи горчива усмивка.

— Сега започвайте — каза той. — Това е ужасно. Направо умопобъркващо. — Продължаваше да клати глава. — Нима мислите,

че това момче е маниак?... Та вие сам съчинихте цялата безумна теория.

— Добре — каза Гант, — да приемем, че теорията ми е безумна. Но ако все пак не е казал на Мариън, че е бил в Стодарт, значи е имал нещо общо с Дороти. А ако е имал нещо общо с Дороти и след това с Елън, а сега с Мариън, значи е просто чудесно момче. Чудесно, дявол да го вземе, такова добро, готово да се ожени за една от дъщерите ви! За която и да е!

Горчивата усмивка на лицето на Кингшип бавно се стопи и то стана безизразно. Ръцете му стояха неподвижни на ръба на бюрото.

— Това, което казахте, не е лишено от смисъл — рече той, свали си очилата, примига няколко пъти и се изправи. — Трябва да поговоря с Мариън.

Гант погледна към телефона.

— Няма смисъл — каза Кингшип с безразличие. — Връзката е прекъсната. Тя напуска жилището и до венчавката ще живее при мен — гласът му звучеше неуверено. — След сватбеното пътешествие ще се пренесат в апартамента, който обзаведох за тях. Мариън първоначално не искаше да приеме, но той я убеди. Държи се толкова мило с нея. Благодарение на него Мариън и аз сега се чувстваме много по-близки.

За миг очите им се срещнаха. Погледът на Гант беше спокоен и решителен, на Кингшип — плах и загрижен, Кингшип се изправи.

— Къде е тя сега? — попита Гант.

— Вкъщи. Прибира нещата си. — Той си облече сакото. — Бъд сигурно ѝ е казал за Стодарт.

Когато излизаха от кабинета, мис Ричардсън вдигна поглед от списанието.

— За днес свършихме, свободна сте, мис Ричардсън. Бих ви помолил само да разчистите бюрото ми.

Лицето ѝ издаваше разочарование, вероятно поради незадоволено любопитство.

— Разбира се, мистър Кингшип. Весела Коледа.

— Весела Коледа, мис Ричардсън.

Минаха по дълъг коридор, по чиито стени бяха наредени черно-бели снимки, притиснати между стъклени плоскости, закрепени отгоре и отдолу с медни скоби. Имаше снимки на подземни и открити

рудници, топилни, рафинерии, пещи, ролкови мелници и на художествени изделия от тръби и медни жици.

Докато чакаха за асансьора, Кингшип промълви:

— Сигурен съм, че й е казал.

— Гордън Гант? — повтори Мариън, сякаш се мъчеше да си спомни нещо. — Името ми се струва познато.

Усмихната, отстъпи крачка назад, протегна ръка към Кингшип и го поведе след себе си в стаята, а с другата ръка заоправя яката на блузата си. Пръстите ѝ напипаха обсипаната с перлички брошка.

— Това е човекът от Блу Ривър — продължаваше да обяснява Кингшип. От гласа му личеше, че се чувства неловко, а погледът му избягваше да срещне очите на Мариън. — Мисля, че тогава ти споменах за него.

— Да, сега се сещам. Вие познавахте Елън, нали?

— Точно така — рече Гант.

Той плъзна ръката си по гърба на албума, който държеше, и го хвана малко по-долу, където изкуствената кожа не бе овлажнена. Бе започнал да съжалява за несдържания ентусиазъм, с който прие поканата на Кингшип да се качат горе. Размазаната снимка на Мариън в „Таймс“ дори не загатваше за блясъка в очите ѝ, за лъчезарното лице, озарено от ореола на щастливата възбуда, за възторга, с който всичко в нея крещеше: „В събота ще се омъжа!“

Тя ръкомахаше отчаяно.

— Боя се, че няма място дори за сядане. — Посочи стола, върху който бяха натрупани няколко кутии с обувки.

— Не се тревожи — рече Кингшип, — ние просто минахме оттук. Само за минутка. Знаеш, че тия дни имам много работа.

— Не си забравил за тази вечер, нали? — попита Мариън. — Ще дойдем към седем часа. Тя пристига в пет, но предполагам, че ще поиска първо да се отбие в хотела. — Става дума за бъдещата ми свекърва — обърна се тя многозначително към Гант.

Божичко! Обзе го някаква паника. Нима не беше редно да каже: „Скоро ще се омъжите, така ли?“ Тя ще отвърне: „Да, в събота.“ А той: „Честито! Желая ви много щастие.“ Вместо това замълча и се усмихна тъжно. И тримата мълчаха.

— На какво дължа удоволствието от вашето посещение? — попита Мариън с престорена любезност.

Гант обърна лице към Кингшип в очакване той да отговори.

Мариън погледна единия, сетне другия.

— Нещо важно?

Гант най-сетне наруши мълчанието:

— Познавах не само Елън, но и Дороти. Дороти съвсем бегло.

— Така ли? — Мариън се загледа в ръцете си.

— Бяхме в един и същи курс. Аз съм в Стодард. — Замълча, сетне добави: — Но доколкото си спомням, с Бъд часовете ни никога не са съвпаднали.

Тя вдигна поглед.

— Бъд ли? Защо Бъд?

— Бъд Корлис, бъдещият ви...

Мариън поклати глава и се усмихна.

— Бъд изобщо не е учил в Стодард.

— Имате грешка, мис Кингшип. Той беше в Стодард.

— Вие нещо грешите — настояваше тя възбудено. — Той е учил в Колдуел.

— Първо в Стодард и след това в Колдуел.

Мариън обърна учуденото си лице към Кингшип. Усмивката ѝ сякаш го подканяше да даде някакво обяснение за упорството на госта, когото е довел.

— Бъд е учил в Стодард, Мариън — каза Кингшип с въздишка. — Покажете ѝ онзи албум.

Гант отвори албума, подаде ѝ го и посочи снимката.

— Значи наистина!... — възкликна тя. — Трябва да ви се извиня. Просто не знаех. — Хвърли поглед на горната корица. — Хиляда деветстотин и петдесета.

— Има го и в албума от хиляда деветстотин четирийсет и девета година — каза Гант. — Всъщност учил е две години в Стодард и след това се е прехвърлил в Колдуел.

— Виж ти, какво съвпадение! — каза тя. — Може да се окаже, че е познавал и Дороти!

В гласа ѝ звучеше приятна изненада, сякаш ненадейното откритие ѝ носеше нещо, което щеше да я свърже още повече с годеника ѝ. Погледът ѝ се плъзна отново към снимката.

— Бъд никога ли не ви е споменавал това? — попита Гант, въпреки отчаяните опити на Кингшип да го възпре с поклащане на глава.

— Защо? Не, не ми е казвал, не...

Тя бавно вдигна поглед от книгата и като че ли едва сега забеляза колко напрегнати и смутени бяха двамата мъже.

— Какво има? — попита тя учудено.

— Нищо — каза Кингшип и обърна очи към Гант в очакване той да го подкрепи.

— Тогава защо и двамата стоите, като че ли... — Отново погледна албума, сетне баща си. Преглътна, сякаш в гърлото ѝ бе заседнало нещо. — Затова ли дойдохте тук? Това ли искате да ми кажете?

— Всъщност... само се питахме дали знаеш... Затова дойдохме.

— Защо се интересувате от това?

— Просто така, питахме се, нищо повече.

Мариън присви очи и се обърна към Гант.

— Защо?

— Чудно какво е накарало Бъд да крие това от вас? — попита Гант. — Освен ако...

— Гант, престанете най-сетне! — прекъсна го Кингшип.

— Нищо не е крил! Чувате ли се какво говорите? — избухна Мариън. — Просто не е ставало дума за това. Отбягвахме темата за следването заради Елън.

— Нима е естествено момичето, за което ще се жени, да не е чувало, че е прекарал две години в Стодард? — настояваше Гант. — Бъд трябва да се е боял от нещо. Да речем, че е имал по-особени връзки с Дороти...

— Дороти ли? — Очите ѝ, изпълнени с недоверие, се взряха изпитателно в очите на Гант, сетне се присвиха и тя бавно се обърна към Кингшип. — Какво значи това?

Кингшип примигваше и мускулите на лицето му потрепваха, сякаш насреща му се носеше облак прах.

— Колко му плащаш? — попита Мариън хладно.

— За какво да плащам?

— За да си вре носа, където не му е работа. Да приказва гадости! Да ги съчинява!

— Той сам дойде при мен, Мариън.

— Значи той цъфна изневиделица!

— Случайно видях съобщението в „Таймс“ — рече Гант.

Мариън хвърли гневен поглед към баща си.

— Ти се закле да не правиш това! — почти изстена тя. — Закле се, че и през ум не ти е минавало да разпитваш за него. А ето че го шпионираш, държиш се с него като с престъпник! Значи думата ти пет пари не струва!

— Не съм разпитвал никого — протестираше Кингшип.

Мариън му обърна гръб.

— Мислех, че си се променил — каза тя. — Наистина мислех, че си станал друг, че си харесал Бъд, че не обичаш... Как можа?...

— Мариън, моля те...

— Нищо не искам от теб! Значи само си ме залъгвал с апартамента, с работата на Бъд... а през цялото време си се занимавал с това!

— Не ми е минавало и през ум, Мариън, кълна ти се, че...

— Не ти е минавало през ум, така ли? Аз пък ще ти кажа точно какво ти се върти в ума. — Приблужи се и го погледна в лицето. — Мислиш, че не те познавам? Имал „особени“ връзки с Дороти! Може би искаш да кажеш, че е виновен и за нещастieto? Значи „особени“ връзки с Дороти, после с Елън, след нея пък с мен и всичко, видите ли, заради парите, заради твоите скъпоценни парички. Ето какво ти се върти в ума!

Мариън пхна албума в ръцете му.

— Грешите, мис Кингшип — каза Гант. — Всичко това се върти не в неговия, а в моя ум.

— Няма ли най-сетне да повярваш? — каза Кингшип. — Той сам дойде при мен.

Мариън изгледа Гант свирепо.

— Всъщност кой сте вие? Кое ви дава право да се бъркате в чужди работи?

— Познавах Елън.

— Това го разбрах — отвърна тя грубо. — А познавате ли Бъд?

— Не съм имал удоволствието...

— Тогава бъдете любезен да ми обясните какво правите тук? Как смееете да сипете гадости зад гърба му?

— Това е дълга история...

— Вие казахте достатъчно! — прекъсна го Кингшип.

— Как не се сетих, мистър Гант, та вие ревнувате Бъд! — обади се Мариън. — Навярно Елън го е предпочела пред вас.

— Познахте — отвърна Гант сухо. — Вероятно съм се побъркал от ревност.

— А чули ли сте какво предвижда законът за клевета?

Кингшип тръгна към вратата и направи знак на Гант да го последва.

— Точно така. Най-добре да си вървите.

Ръката на Гант вече бе на дръжката.

— Почакайте — каза. Мариън. — Искам да знам, ще сложите ли най-сетне край на тази история?

— Мариън, разбери, не съм предприемал нищо — каза Кингшип.

— Не ме интересува кой стои зад тази гадост. — Погледна Гант. — Настоявам да я прекратите. Истината е, че никога не сме разговаряли за университета. Заради Елън. Просто не е ставало дума.

— Добре, Мариън, успокой се.

Кингшип последва Гант, прекрачи прага и се обърна да затвори вратата.

— Трябва да се сложи край на всичко това! — отсече Мариън.

— Добре. — Той се поколеба, сетне добави плахо: — Все пак ще ви очаквам тази вечер, нали?

Тя сви устни. Замисли се за миг.

— Да. Само защото не бих искала да обидя майката на Бъд.

Кингшип затвори вратата.

Влязоха в едно кафене на Лексингтън Авеню. Гант си поръча кафе и черешов сладкиш, а Кингшип — чаша мляко.

— Дотук върви добре — рече Гант.

Кингшип седеше, забил поглед в книжната салфетка, която държеше.

— Какво искате да кажете?

— Ами поне имаме на какво да се опрем. Сигурни сме, че не й е казал за Стодард, а от това можем да извадим заключението, че...

— Нали разбрахте, не са говорили по тези въпроси заради Елън.

Гант го наблюдаваше внимателно с леко повдигнати вежди.

— Нима си вярвате? — Гант изрече думите бавно. — На нея ѝ е простено, че се задоволява с такъв аргумент. Тя го обича. Ами вие? Смятате ли, че е нормално един мъж да скрие от годеницата си, че...

— Той всъщност не я е излъгал — прекъсна го Кингшип.

— Ами да, чисто и просто не било ставало дума — каза подигравателно Гант.

— Като имам предвид обстоятелствата, мисля, че това е обяснимо.

— Обяснимо, няма що. Обстоятелствата, уважаеми господине, са, че е имал връзки с Дороти.

— Това може да е само предположение, нямате право да го представяте като факт.

Гант бавно разбърка кафето си и отпи една глътка. Добави още мляко и го разбърка отново.

— Вие се боите от нея, нали? — каза той.

— Да се боя от Мариън? Не ставайте смешен. — Кингшип остави чашата с млякото на масата. — Човек е невинен, докато не се докаже вината му.

— Значи остава само да намерим доказателства, така ли?

— Ето къде ви е грешката. Обвинихте го, че се жени за пари, а тепърва ще търсите доказателствата.

— Всъщност аз го обвинявам в нещо много по-отвратително от това, мистър Кингшип — каза Гант, като поднесе към устата си вилницата, на която се крепеше огромно парче от сладкиша. Налапа го и след като го глътна, попита: — Какво възнамерявате да правите?

Кингшип отново гледаше в салфетката.

— Нищо.

— Нима ще ги оставите да се оженят?

— Не мога да ги спра, дори и да искам. И двамата са пълнолетни.

— Защо не наемете детективи? Имате още четири дни. Възможно е да успеете да го разобличите.

— Възможно е — каза Кингшип, — ако, разбира се, има нещо, за което трябва да бъде разобличен. Ами ако няма такова нещо, а Бъд разбере цялата работа и уведоми Мариън?

Гант се усмихна.

— Значи съм бил прав, като казах, че се страхувате от Мариън.

Кингшип въздъхна.

— Опитайте се да ме разберете — каза той, без да вдига поглед от салфетката. — Имах жена и три дъщери. Отнеха ми две дъщери. Жена си изпъдих сам. Може би аз съм причината и за смъртта на дъщерите си. Остана ми само Мариън, Вече съм на петдесет и седем години и имам само една дъщеря и няколко познати, с които играя голф и разговарям за бизнес. Никого другиго.

Кингшип вдигна поглед към Гант. Мускулите на лицето му се бяха опънали.

— А вие какво искате? — попита той. — Вас какво ви засяга тази история? Може би просто изпитвате удоволствие да бръщолевите, а хората да си викат: „Брей, какъв аналитичен ум!“ Инак не мога да си обясня този театър, който направихте. В кабинета ми изприказвахте куп приказки във връзка с писмото на Елън. А можехте само да оставите албума на бюрото и да кажете: „Бъд Корлис е следвал в Стодард.“ Само че на вас ви харесва да си играете на театър.

— Може и да сте прав — каза Гант с лека усмивка. — Но не е изключено и аз да съм прав, като мисля, че той навярно е убил дъщерите ви, а според моите донкихотовски възгледи убийците трябва да се наказват.

Кингшип допи млякото си.

— Мисля, че ще е най-добре да си вървите в Йонкърс и да не си разваляте ваканцията.

— В Уайт Плейнс — поправи го Гант и събра с ръба на вилицата остатъците от сладкиша. — Язва ли имате? — попита той, като гледаше празната чаша от мляко.

Кингшип кимна.

Гант се облегна на стола и огледа критично събеседника си.

— Пък, доколкото виждам, и килограмите ви са повечко. — Напъха вилицата с полепналия червен сироп в устата си и я облиза. — Смятам, че Бъд ви дава още най-много десет години. А може би след три-четири години ще изгуби търпение и по-бързичко ще се отърве от вас.

Кингшип стана от стола. Извади един долар от пачка банкноти и го сложи на бара.

— Довиждане, мистър Гант — каза той и се отдалечи.

Келнерът дойде и прибра долара.

— Желаете ли още нещо? — попита той.

Гант поклати глава.
В пет и двајсет хвана влака за Уайт Плейнс.

В писмата до майка си Бъд само беше загатвал за парите на Кингшип. Един-два пъти бе споменал „Кингшип Копър“, но без уточнения, и беше сигурен, че сиромашките ѝ представи за богатството са също толкова мъгляви и неточни, колкото и представите на младеж в пубертета за секса; тя нямаше ни най-малко понятие за охолния живот, който президентството на такава фирма означава. Затова той бе очаквал с нетърпение момента, когато ще може да я запознае с Мариън, баща ѝ и обкръжаващия ги разкош в двуетажния апартамент на Кингшип. Знаеше, че в светлината на предстоящата сватба нейните смаяни очи ще виждат всяка инкрустирана маса и блеснал полилей не като доказателство за способностите на Кингшип, а на собствения ѝ син.

Ала вечерта му донесе разочарование.

Не защото реакцията на майка му не достигна неговите очаквания. Леко прехапала долна устна, тя току ахваше тихичко, сякаш съзираше едно след друго безброй чудеса. Прислужникът в лъскава униформа, килимите, където кракът ти потъва, тапетите — не от хартия, а от някаква скъпа тъкан, подвързаните с кожа книги, позлатеният стенен часовник, сребърният поднос за шампанското... шампанско!... кристалните чаши. Тя се въздържаше да изкаже многословно възхищението си, а само лекичко се усмихваше, промълвяваше: „Много е хубаво!“, и кимаше тъй, че току-що фризираната ѝ посребрена коса се полюшваше, с една дума, създаваше впечатление, че обкръжаващата я обстановка не ѝ е съвсем чужда. Но когато след тоста очите ѝ срещнаха погледа на Бъд, избликналото чувство на гордост прелетя към него като въздушна целувка, а загубялата ѝ длан тайничко милваше плюша на канапето.

Да, майка му искрено се възхити от всичко. Но настроението му се помрачи, защото бе явно, че Мариън и Лео са се спречкали за нещо. Мариън се обръщаше към баща си само когато благоприличието го изискваше. Още повече поводът за скарването им несъмнено бе той самият, тъй като Лео избягваше да го поглежда и очите му блуждаеха,

докато Мариън сякаш нарочно демонстрираше чувствата си, гушеше се в него и го наричаше „скъпи“ и „миличък мой“ — нещо, което досега не си бе позволявала в присъствието на други хора. Това смътно безпокойство не го оставяше на мира като камъче, попаднало в обувката му.

Вечерята бе тягостна. Тъй като Лео и Мариън седяха на двата края на дългата маса, а той и майка му един срещу друг, реплики се разменяха само настрани. Бащата и дъщерята не си приказваха. Майката и синът пък не можеха да си говорят, защото всичко, което имаха да споделят, бе много лично и нямаше да прозвучи на място пред тези хора, които все още им бяха някак чужди. И тъй, Мариън го наричаше „миличък мой“ и разправяше на майка му за техния нов апартамент. Майка му говореше на Лео за „децата“, а Лео веднъж го помоли любезно да му подаде хляб, но не го погледна.

Бъд мълчеше. Вземаше и повдигаше бавно всяка вилица и лъжица, та майка му да види с кой прибор какво се яде. Това беше един безмълвен, трогателен заговор, който представляваше единствената приятна страна на вечерята. Усмиваха се насреща си, щом Мариън и Лео се навеждаха над блюдата си, усмивки, изпълнени с гордост и обич, още по-приятни от обстоятелството, че се прокрадват над главите на домашните, неподозиращи нищо.

В края на вечерята, въпреки че на масата имаше сребърна запалка, Бъд запали с кибрит цигарата на Мариън, както и своята. След това запотупва разсеяно с него по покривката, докато най-сетне майка му забеляза бялата лицева страна на кибрита, където със златни букви пишеше: „Бъд Корлис“.

Но въпреки това „камъчето в обувката“ не му даваше мира през цялото време.

По-късно отидоха на църква, тъй като беше Бъдни вечер. Надяваше се, че след службата ще изпрати сам майка си до хотела, а Мариън ще се върне вкъщи с Лео. Затова се раздразни, когато Мариън прояви необичайно кокетство и настоя да ги придружи до хотела, така че Лео си отиде сам, а Бъд качи двете жени на такси. Седеше между тях и изброяваше на майка си имената на забележителностите, край които минаваха. Накара шофьора да отклони малко, за да може мисис

Корлис, която досега не бе идвала в Ню Йорк, да види Таймс Скуеър през нощта.

Влязоха във фоайето на хотела и спряха пред асансьора.

Много ли си уморена? — попита Бъд и когато майка му кимна, той сякаш се разочарова.

— Не заспивай веднага. Ще ти звънна по-късно. — Двамата се целунаха и си пожелаха лека нощ, а после мисис Корлис, която още не пускаше ръката на Бъд, сияеща от щастие, Целуна Мариън по бузата.

Докато се връщаха с таксито към дома на Лео, Мариън мълчеше.

— Какво има, мила?

— Нищо — каза тя, като се усмихна притеснено. — Защо?

Бъд сви рамене.

Имаше намерение да я остави пред вратата на апартамента, но камъчето на тревогата растеше и се превръщаше в голям остър камък. Тръгна след нея. Кингшип вече спеше. Влязоха в дневната, където Бъд запали цигара, а Мариън пусна радиото. Седнаха на канапето.

Тя каза, че много е харесала майка му. Той отвърна, че се радва и че майка му също я е харесала. Заговориха за бъдещето и по насилената непринуденост на тона й Бъд почувства, че нещо я човърка. Облегна се назад с притворени очи. Сложил ръка на рамото й, той се вслушваше в нейните думи както никога преди и изпълнен с боязън, преценяваше всяка пауза и промяна на гласа й. Какво ли намекваше? Едва ли бе нещо съществено. В никакъв случай! Сигурно я бе обидил, без да усети, забравил бе някоя дреболия, която е обещал, и толкова. Но какво точно? Той не бързаше с отговорите си и претегляше думите, преди да ги изрече. Мъчеше се да отгатне каква реакция ще предизвикат — като шахматист, който попива фигурите, преди да изиграе следващия ход.

Мариън насочи разговора към децата.

— Две — рече тя.

Сложил лява ръка върху коляното си, той подръпваше ръба на панталона. Усмихна се.

— Или три. А може и четири!

— Две — настояваше Мариън. — Тогава едното може да учи в Колумбийския университет, а другото в Колдуел.

В Колдуел. Нещо относно Колдуел? За Елън ли намекваше, питаше се Бъд.

— Току-виж, и двете поискат в Мичиган или някъде другаде — отговори той.

— А ако имаме само едно — продължи Мариън, — може да започне в Колумбийския и след това да се прехвърли в Колдуел. Или обратното.

Тя се наведе напред усмихната и смачка цигарата си в пепелника.

Той забеляза, че угаси фаса много по-внимателно, отколкото обикновено. Прехвърляне в Колдуел... В Колдуел. Изчакваше в мълчание.

— Не, всъщност аз не бих искала то да се прехвърля — додаде тя с упоритост, каквато никога не бе проявявала при подобен празен разговор, — защото няма да му признаят всички изпити. Едно преместване е свързано с неприятности.

Известно време седяха безмълвно един до друг.

— Не, не е така — каза накрая той.

— Не е ли?

— Не — повтори той. — На мен всичките ми ги признаха.

— Че ти нали не си се прехвърлял? — запита тя уж изненадана.

— Как да не съм, вече ти казах.

— Не, не си. Никога не си ми казвал.

— Казвал съм ти, мила, сигурен съм. Постъпих в Стодард Юнивърсити, а след това отидох в Колдуел.

— Ами че и сестра ми Дороти учеше в Стодард.

— Зная от Елън.

— Не ми казвай, че си я познавал!

— Не, но Елън ми показа нейна снимка и все си мисля, че съм я виждал някъде. Нали ти споменах още първия ден в музея?

— Не, не си. Абсолютно съм сигурна.

— Добре, възможно е. Бях в Стодард две години. Ти да не би да намекаваш, че... — Устните на Мариън не му позволиха да се доизкаже. Тя го целуна пламенно, сякаш да изкупи вината си за проявеното съмнение.

Няколко минути по-късно той погледна часовника си.

— Време е да си вървя — каза той. — Искам да си отспя тази седмица, защото мисля, че през следващата няма да имам възможност.

А може би Лео чисто и просто бе разбрал отнякъде, че той е учил в Стодард. При това положение нямаше реална опасност да го разкрият. Виж, неприятности можеше и да има. Ами ако плановите за сватбата се осуетят? Господи! Само полицията да не се намеси! Не, нямаше такава опасност. Закон за преследване на онези, които се женят за пари, още не бе измислен.

Но защо Лео чак сега се сети да разпитва? Защо не бе направил това по-рано? Защо именно днес? Обявата в „Таймс“, разбира се! Някой я бе видял. Някой, който е бил в Стодард. Може би синът на някой приятел на Лео. Представете си, моят син и вашият бъдещ зет са учили заедно в Стодард. И веднага е направил простата сметка: Дороти, Елън, Мариън... значи жени се за моите парички. Казал е това на Мариън и ето ти скандал.

По дяволите, просто трябваше да спомене за Стодард още в началото! Само че беше невъзможно. Нали Лео щеше веднага да го заподозре. И тогава Мариън щеше също да се усъмни. Как можа точно сега да се случи?

От друга страна, Лео нищо не би могъл да направи, тъй като това, с което разполагаше, бяха само подозрения. Старецът не знаеше със сигурност, че е познавал Дороти, инак Мариън нямаше да се зарадва толкова, когато той ѝ каза, че не се сеца за нея. Дали пък Лео не бе скрил от Мариън нещо от това, което знае? Не, в такъв случай би се опитал да я убеди, би изложил пред нея доказателствата. Значи Лео не бе сигурен. А можеше ли да издири нещо? След толкова време? Момчетата от Стодард едва ли си спомняха с кого е ходила Дороти. Все пак някой би могъл и да се сети. За щастие по Коледа всички се пръскаха по домовете си. А до сватбата оставаха само четири дни. Мариън в никой случай нямаше да се съгласи да отложат сватбата.

Не му оставаше друго, освен да стиска палци. До деня на сватбата щеше да стои на тръни. Вторник, сряда, четвъртък, петък... събота. В най-лошия случай щяха да го разобличат, че целта му е била парите! Само това можеха да твърдят със сигурност. Лео нямаше как да докаже, че Дороти не се е самоубила. Не можеше да пресуши Мисисипи и да открие пистолета, навярно е потънал вече дълбоко в тинята.

Ако пък му се усмихнеше щастието, сватбата щеше да си мине по реда и тогава Лео нищичко не можеше да направи, дори и

момчетата от Стодард да се разприказват. Развод? Анулиране на брака? Та той нямаше достатъчни основания нито за едното, нито за другото, дори и да успее да убеди Мариън в правотата си, което само по себе си е изключено. Тогава какво? Може би Лео щеше да се опита да му плати, за да се откаже от брака.

Виж, върху това трябваше да помисли! Каква ли сума би предложил Лео, за да отърве дъщеря си от този покварен човек? Навярно сумата щеше да е доста голяма.

Все пак е несъизмеримо по-малка от онова, което Мариън щеше един ден да наследи.

С трохички ли да се задоволи, или да рискува с надеждата да получи торта?

Като се прибра в квартирата си, позвъни на майка си.

— Надявам се, че не те събудих. Върнах се пеша.

— Не се безпокой, моето момче, не съм си легнала. Бъд, тя е много мило момиче. Толкова е сладка! И как ти се радвам!

— Благодаря, мамо.

— Пък и мистър Кингшип е такъв фин човек. Забеляза ли ръцете му?

— Какво му има на ръцете?

— Ами такива едни чисти. — Той се засмя. — Бъд — рече тя тихо, — те трябва да са много богати...

— Вярно е, че са богати, мамо.

— Ами апартаментът, също като на филм! Божичко!

Бъд взе да описва новото жилище, в което ще живеят с Мариън.

— Трябва да го видиш, мамо!

Сетне ѝ разказа за заводите на Кингшип и за предстоящото му посещение при пещите, в които топят медта.

— Ще ме заведе там в четвъртък — обясняваше той. — Лео държи да се запозная с работата в завода.

— Бъд, а какво стана с онази твоя идея? — попита тя накрая.

— Каква идея?

— Нали смяташе да продължиш учението?

— А, това ли имаш предвид? Мисля, че няма никакъв смисъл.

— Така ли? — Тя сякаш бе разочарована.

— Ти нали знаеш оня крем за бръснене, дето натискаш от горе и той излиза от флакона, бухнал като облаче.

— Да де. И какво?

— Ами така е и със следването, там само ти размътват мозъка, напълват го с въздух и го изстискват навън като този крем.

— Божичко! — въздъхна тя съчувствено. — Ама все пак... срамота!... Ти по-добре не ги разправяй тия работи. Не си ги казвал никому, нали?

— Не.

— Слава богу! — рече тя и въздъхна отново. — Иначе какво ще си помислят хората.

След разговора Бъд отиде в стаята си и се просна на леглото. Нямаше никакви основания да се тревожи. Нищо не се бе променило. Пък това, че Лео имал никакви подозрения — негова си грижа!

Божичко, колко щастлива беше майка му! На всяка цена трябваше да я осигури. Само да се добере до парите!

Влакът мина през Стамфорд, Бриджпорт, Ню Хейвън и Ню Лондон и продължи да пъшка на изток покрай южната граница на Кънектикът. Отляво се белееше снежна равнина, а отдясно блестеше водна шир. Влакът приличаше на насечен змей, натъпкал търбуха си с омаломощени хора, които гледаха унило и безучастно. Коридорите и платформите между вагоните бяха натъпкани — всеки се връщаше у дома за коледните празници.

В коридора на един от вагоните, застанал зад мръсния прозорец, Гордън Гант си правеше сметка какво ще му струва обявеното на рекламата отдясно коледно меню.

Минаваше шест, когато влакът пристигна в Провидънс.

На гарата Гант се отби на гишето за информация и извади с ченгел от устата на отегчения служител няколко необходими справки. Сетне погледна часовника си и излезе. Навън беше вече тъмно. Прекоси калния площад и влезе в една закусвалня. Хапна набързо сандвич, баничка с месо и пи кафе. Коледна вечер — няма що! От съседната дрогерия купи ролка лейкопласт и се върна на гарата. Седна на една изкривена пейка и зачете списание с комикси. В седем без десет отново излезе навън и се отправи към близкото площадче, на което бяха спрели автобуси. На един от тях — боядисан в синьо и жълто — пишеше: Менасет-Съмърсет-Фол Ривър. Гант се качи в него.

В седем и двайсет автобусът спря в Менасет, на стотина метра от главната улица. Слязоха няколко пътници, между тях и Гант. Огледа се в непознатата обстановка, видя отворена аптека и влезе в нея. Вътре бе уютно — вероятно аптеката бе доста стара. Намери указателя, прелисти го и си записа някакъв адрес и телефонен номер. Влезе в близката телефонна кабина и след като завъртя номера и изчака достатъчно време, за да се убеди, че в къщата няма никой, закачи слушалката.

Къщата — едноетажна сива постройка — беше занемарена и порутена. Первазите на затъмнените ѝ прозорци бяха покрити със сняг. Гант я огледа отблизо. Бе изнесена по-напред от другите къщи и по снега между входната врата и тротоара нямаше никакви следи.

Той я отмина и като стигна до следващата пряка, се завъртя и тръгна обратно. Този път огледа по-внимателно къщите, намиращи се от двете и страни. Зад един от прозорците, украсен с голям коледен венец, в сърдечна атмосфера вечеряше някакво семейство — вероятно испанци. Картината бе достойна за корицата на илюстрирано списание. В дома от другата страна на сивата къща самотен мъж държеше на коленете си глобус и ту го завърташе, ту го спираше с пръст, като поглеждаше в коя точка на света е попаднал пръстът му. Гант продължи да върви, стигна до другата пряка и пак се върна обратно. Този път, като минаваше край сивата къща, рязко свърна в тясната ивица между нея и къщата на испанското семейство. Заобиколи и се озова в малък заден двор.

Отзад имаше тясна веранда. Около двора, прорязан от тел за сушене на дрехи, се издигаше висока дъсчена ограда. Гант се качи на верандата и се огледа: врата, прозорец, долу кофа за боклук и кошничка с щипки за простиране. Опита да отвори вратата. Беше заключена. Прозорецът също бе затворен. На вътрешния му перваз бе подпрян голям картонен плакат — реклама на компания за сладолед. Гант извади ролката лейкопласт от джоба си заедно с джобно ножче, отрязва лента, дълга около дваисет и пет сантиметра, и я залепи здраво на едно от дванайсетте стъкла на прозореца — точно до вътрешната брава, — краищата ѝ лепна за рамката на стъклото. Сетне отрязва още дваисет и пет сантиметра.

За няколко минути облепи цялото стъкло с кръстосани ивици лейкопласт. После напъха ръката си в ръкавицата и го удари с юмрук. Стъклото изпраця и натрошените парчета увиснаха, залепени на лейкопласта, но не падаха. Гант внимателно отлепи краищата на ивиците от дървената част, вдигна освободената от рамката плетеница заедно със счупеното стъкло и я пусна безшумно на дъното на кофата за боклук. Сетне бръкна през дупката и отвори прозореца. Рекламният плакат за сладолед падна назад.

Извади от джоба си малко електрическо фенерче и през отворения прозорец погледна в къщата. Под прозореца имаше стол,

отрупан със сгънати вестници — отмести ги настрана, напъха се в стаята и затвори прозореца след себе си.

Кръгчето бледа светлина шареше по пода и по стените на тясната и мръсна кухня. Гант стъпваше внимателно по напукания линолеум.

Влезе в дневната. Креслата бяха тромави и овехтели и кадифената тапицерия бе на места съвсем окъсана. На прозорците имаше жълтеникави щори, а отстрани висяха книжни пердета на цветя. Отвсякъде го гледаха снимки на Бъд. Бъд като дете с къси панталонки, Бъд като гимназист, Бъд във войнишка униформа, Бъд в тъмен костюм, Бъд усмихнат. Моментални снимки с по-малки размери бяха напъхани в рамките на големите портрети — все същото усмихнато лице.

Гант излезе в коридора. Първата врата водеше към спалнята. На тоалетната масичка имаше бутилка с някаква течност, на леглото — празна кутия за тоалетни принадлежности и лигнин, а на нощното шкафче — сватбена снимка и отново снимката на Бъд. Следващото помещение беше баня. В светлината на фенерчето се очертаха огромни петна от влага, която пълзеше по избелелите стени.

Третото помещение беше стаята на Бъд. Приличаше на стая във второкласен хотел. Освен дипломата от гимназията над леглото в нея нищо не говореше за личността на обитателя ѝ. Гант влезе.

Прегледа заглавията на няколко книги, поставени на етажерката. Бяха предимно учебници и няколко класически романа. Търсеше дневник или някакъв бележник. Не намери нищо. Седна зад бюрото и прегледа едно по едно чекмеджетата. В тях имаше канцеларски принадлежности и неизползвани тефтерчета, стари издания на „Лайф“ и „Ню Йоркър“, студентски бележници, карти на пътищата. Нямаше писма, нито календари с отбелязани на тях дати за срещи, нито пък азбучници с адреси и подчертани имена. Стана от бюрото и отиде до бюфета. Половината от чекмеджетата бяха празни, останалите съдържаха летни ризи и бански гащета, няколко чифта чорапи, бельо, потъмнели копчета за ръкавели, целулоидни банели за яки, папийонки със счупени клипсове. Нямаше смачкани бележници, забравени снимки.

Загубил надежда да открие нещо, отвори дрешника. В ъгъла на пода имаше малък сейф.

Отнесе го в стаята и го постави на бюрото. Беше заключен. Повдигна го и го разтърси. Съдържанието се местеше и по шума

личеше, че вътре има някакви пакети. Постави отново сейфа на бюрото и с острието на ножчето си се опита да го отключи. Не ставаше. Пренесе го в кухнята. В едно от чекмеджетата намери отвертка и отново опита. Накрая го зави във вестник. Дано не се окаже, че съдържа спестяванията на мистър Корлис, помисли си той.

Отвори прозореца, вдигна рекламния плакат от пода и се прехвърли на верандата. Затвори прозореца, откъсна правоъгълно парче от плаката и го постави на мястото на липсващото стъкло. Пъхнал сейфа под мишница, закрачи спокойно между къщите към тротоара.

В сряда Лео Кингшип се прибра в апартамента си в десет часа вечерта. Беше работил до късно, за да навакса донякъде загубените по време на коледните празници часове.

— Мариън вкъщи ли е? — запита той прислужника, когато му подаваше палтото си.

— Излезе с мистър Корлис. Но каза, че ще се върне рано. Някой си мистър Детуайлър ви чака в дневната.

— Детуайлър ли?

— Мис Ричардсън го била изпратила за някакви документи. Носи със себе си малък сейф.

— Детуайлър? — Кингшип се намръщи и влезе в дневната.

Гордън Гант стана от креслото край камината.

— Здравейте! — каза той любезно.

Кингшип го измери с поглед.

— Мис Ричардсън не ви ли обясни днес следобед, че не искам...

— Ръцете му се свиха в юмруци. — Заминавайте си! Ако Мариън дойде...

— Веществено доказателство номер едно — произнесе Гант, като размахна по една брошура с двете си ръце, — в случая срещу Бъд Корлис.

— Не искам да...

Изречението увисна недоизказано. Внезапно обезпокоен, Кингшип пристъпи напред и взе брошурите от Гант.

— Нашите рекламни материали...

— Притежание на Бъд Корлис — каза Гант, — съхранявани в сейф, който до миналата нощ се намирал в дрешника му в Менасет, Масачузетс. — Той ритна леко сейфа, оставен на пода до него. Отвореният капак беше изкривен. Вътре имаше четири кафяви продълговати плика.

— Откраднах го — заяви Гант.

— Откраднахте ли го?

Гант се усмихна.

— Действам със средствата на противника. Не зная къде живее в Ню Йорк, затова реших да отида направо в Менасет.

— Вие сте един побъркан... — Кингшип се отпусна тежко на канапето срещу камината. Гледаше втренчено брошурите. — О, господи — прошепна той.

Гант отново седна в креслото до канапето.

— Ако обичате, обърнете внимание в какъв вид е доказателство номер едно. Оръфани краища, страниците изпоцапани от пипане... Някои листове са почти откъснати от телчетата. Искам да кажа, че ги притежава от доста отдавна и честичко ги е попрехвърлял.

— Кучи син!... — Кингшип изговори това бавно и отчетливо, сякаш бе съвсем необичайно за речника му.

Гант побутна с крак сейфа.

— Историята на Бъд Корлис, драма в четири плика — обяви той. — Първи плик: изрезки от ученически вестник за героя на гимназията — председател на класа, завършил с отличие, най-надеждният и тъй нататък, и тъй нататък. Втори плик: два ордена от военната служба, няколко интересни, макар и неприлични снимки и разписка от заложна къща, срещу която, както вече разбрах, можеш да получиш ръчен часовник, ако имаш излишни двеста долара. Трети плик: студентски дни — разни бележки и документи от Стодард и Колдуел. Четвърти плик: две старателно изучени брошури за възможностите и размаха на „Кингшип Копър“. И още нещо... — Той извади от джоба си сгънат жълт лист и го подаде на Кингшип. — Само че нищичко не схващам от написаното — добави той.

Кингшип разгъна листа, прочете го донякъде и рече:

— Какво е това?

— Вас питам.

Кингшип недоумяващо поклати глава.

— Трябва да е нещо в тази връзка — каза Гант. — Беше между брошурите.

Кингшип отново поклати глава и подаде листа на Гант, който го мушна в джоба си. Втренченият поглед на Кингшип попадна на брошурите. Стисна ръце и смачка твърдата хартия.

— Как ще кажа на Мариън? Тя го обича. — Погледна съкрушено Гант. После лицето му възвърна спокойния си израз.

Погледна брошурите и пак Гант, присвил очи. — Как да съм сигурен, че тези неща са били в касата? Откъде да зная, че тъкмо вие не сте ги сложили там?

Долната челюст на Гант увисна.

— О, за...

Кингшип заобиколи канапетото и прекоси стаята. Върху масичката с дърворезба бе поставен телефон. Той набра някакъв номер.

— Опомнете се — провикна се Гант.

После настана такава тишина, че в стаята ясно се чуваше пиукането на апарата.

— Ало, мис Ричардсън? Кингшип на телефона. Ще ви помоля за една услуга. Боя се, че ще ви създам доста работа. И държа да се пази в тайна.

Гант долови неразбираемо чуруликане.

— Идете, ако обичате, във фирмата. Да, веднага. Нямаше да ви помоля, ако не беше извънредно важно, а аз...

Пак чуруликане.

— Влезте в рекламния отдел и вижте в папките дали някога сме изпращали проспекти на... Бъд Корлис.

— Бъртън Корлис — поправи го Гант.

— Или Бъртън Корлис. Да, точно така, мистър Корлис. Аз съм си у дома, мис Ричардсън. Позвънете ми веднага щом проверите. Благодаря, благодаря много, мис Ричардсън. Ще ви бъда безкрайно задължен. — Той остави слушалката.

Гант поклати глава присмехулно.

— Гледаме да се хванем за сламката, а?

— Трябва да се уверя — каза Кингшип. — А и вие да сте сигурен в доказателствата си. — Той се върна при канапетото.

— Ей богу, за вас няма вече никакво съмнение — каза Гант.

Кингшип опря длани на облегалката и се втренчи в брошурите, останали върху смачканата възглавница, където беше седял.

— Абсолютно никакво съмнение — повтори Гант.

След минута Кингшип въздъхна уморено. Заобиколи канапетото, вдигна брошурите и седна.

— Как да кажа на Мариън? — попита той. Затърка коляното си. — Кучи син... подлец гаден...

Опрял лакти на коленете си, Гант се наклони към него.

— Мистър Кингшип, досега излязох прав. Ще приемете ли, че е възможно да се окажа прав и по-нататък?

— Какво значи „по-нататък“?

— Относно Дороти и Елън.

Кингшип изпъшка раздразнено. Гант продължи бързо:

— Той не е казал на Мариън, че е следвал в Стодарт. Значи непременно е имал връзка с Дороти. От него именно е забременяла тя. Той я е убил. Пауъл и Елън са го разкрили и тогава се е наложило да убие и тях.

— Ами бележката...

— Подлъгал я е някак си да я напише. Не е първият, подобен случай беше описан миналия месец във вестниците — убийство по същите съображения. Момичето било бременно.

Кингшип поклати глава.

— Струва ми се, че е способен да го извърши — каза той. — Като гледам как оплете Мариън, бих повярвал, че е способен на всичко. Но във вашата теория има една пукнатина. Голяма пукнатина.

— Каква? — запита Гант.

— Той преследва парите, нали? — Гант кимна. — И вие „знаете“, че Дороти е убита, защото е носела нещо старо, нещо ново, нещо на заем и нещо синьо.

Гант отново кимна.

— Е, ако е забременяла от него и ако е била готова да се омъжи този ден, тогава защо ще я убива? Той би се оженил за нея, нали? Щеше да се ожени и да пипне парите.

Гант го гледаше безмълвно.

— Излязохте прав за това — каза Кингшип, като повдигна брошурите, — но за Дороти грешите. Напълно грешите.

Гант стана, обърна се и с отмерена крачка отиде до прозореца, погледна мрачно навън, като хапеше долната си устна.

— Сега вече на мен ми се ще да скоча оттук — заяви той.

Когато звънчетата над входната врата пропяха, Гант се обърна. Кингшип беше застанал пред камината и гледаше спретнатата пирамидка от брезови дървца. Той се обърна неохотно с навитите на

руло брошури в ръка, като се стараеше да не среща изпитателните очи на Гант.

Входната врата се отвори и след това се чуха гласове:

— ... да влезеш за малко?

— Няма смисъл. Утре трябва да ставаме рано. — Последва продължително мълчание. — Ще бъда пред квартирата си в седем и половина.

— Най-добре си облечи тъмен костюм. При пещите е голяма мръсотия. — Отново мълчание. — Лека нощ, Бъд.

— Лека нощ.

Вратата се затвори.

Кингшип навн брошурите на по-стегнато руло.

— Мариън — повика я той, но гласът му прозвуча немощно. — Мариън! — извика той по-високо.

— Идвам — обади се весело тя.

Докато я чакаха, двамата мъже за първи път доловиха тиктакането на стенен часовник.

Тя се появи на прага, като подръпваше нагоре яката на колосаната си бяла блуза. Страните ѝ бяха поруменели от студа.

— Здравей! — рече тя. — Прекарахме...

В този миг съзря Гант. Ръката ѝ замръзна и се отпусна.

— Мариън, ние...

Тя се въртна рязко и излезе.

— Мариън! — Кингшип се втурна след нея. — Мариън!

Бе изкачила до средата витата бяла стълба. Пришпорваше я гневът.

— Мариън! — кресна и той заповеднически.

Тя се закова, но продължи да гледа нагоре, сложила едната си ръка на перилата.

— Е?

— Слез, трябва да ти кажа нещо. Изключително важно е. — След кратко мълчание каза: — Ела тук.

— Добре. — Мариън се обърна и заслиза с царствена хладина. — Казвай каквото ще казваш, преди да съм се качила горе да си стегна багажа и да се махна оттук.

Кингшип се върна в дневната. Гант стоеше неловко наред с вратата, подпрял длан на облегалката на канапето. Като клатеше тъжно

глава, Кингшип застана до него.

Влезе Мариън. Проследиха я с очи как, без дори да ги погледне, отиде и седна в креслото, срещуположно на онова, където беше седял Гант, Кръстоса крака и приглади червената си вълнена пола. Сетне сложи ръце на страничните облегалки и ги погледна — стояха зад канапето от лявата ѝ страна.

— Е? — рече тя.

Кингшип запристъпва притеснено под втренчения ѝ поглед.

— Мистър Гант е ходил в... Вчера той...

— Да?

Кингшип отправи безпомощен поглед към Гант.

— Вчера следобед без знанието на баща ви отидох в Менасет. Вмъкнах се в къщата на вашия годеник...

— Не, не!

— ... и взех оттам един сейф, който намерих в дрешника в стаята му.

Тя се сви в креслото, кокалчетата на пръстите ѝ побеляха от стискане, прехапа устни, затвори очи.

— Занесох го вкъщи и избих капака...

Мариън мигом се ококори и очите ѝ засвяткаха.

— И какво намерихте? Чертежите на атомната бомба?

Те мълчаха.

— Какво намерихте? — повтори тя с пресекнал тревожен глас.

Кингшип приближи и ѝ подаде брошурите, които държеше в ръце.

Тя ги пое бавно и ги погледна.

— Стари са — каза Гант. — Имал ги е отдавна.

— А не е бил в Менасет, откакто се познава с тебе. Значи ги е имал още преди да те срещне — каза Кингшип.

Мариън поглаждаше брошурите в скута си. Някои от ъглите се бяха подгънали и тя ги заоправя.

— Сигурно Елън му ги е дала.

— Елън нямаше никакви наши проспекти, Мариън, знаеш го. И тя като тебе не се интересуваше от тия неща.

Мариън обърна брошурите да ги разгледа и от обратната страна.

— Ти беше ли там, когато е разбил сейфа? Сигурен ли си, че са се намирали вътре?

— Тъкмо това проверявам сега — каза Кингшип, — но каква причина има мистър Гант да...

Мариън небрежно запрелиства едната брошура, сякаш беше списание в някоя чакалня.

— Добре — каза тя твърдо след минута, — може би първоначално са го поблазнили парите. — Усмихна се изкуствено. — Веднъж в живота си да съм благодарна на парите ти. — Тя отгърна една страница. — Какво значение има това? Можеш да се влюбиш както в бедно, така и в богато момиче. — Отгърна следващата страница и продължи: — Не можете да го обвинявате толкова, като знаете в каква бедност е живял. Средата му е повлияла. — Стана и хвърли брошурите на канапето. — Нещо друго да има? — Ръцете и потрепераха.

— Друго ли? — облещи се Кингшип. — Това не е ли достатъчно?

— Достатъчно? Достатъчно за какво? Да отменя сватбата ли? Не — поклати глава тя, — не, не е достатъчно.

— Все още искаш да...

— Той ме обича. Може би първоначално са го поблазнили парите, но... Добре, да предположим, че съм красавица. Няма да разваля сватбата, ако открия, че е бил привлечен от хубостта ми, нали?

— Първоначално ли? — възкликна Кингшип. — Парите са, които все още го съблазняват.

— Нямах право да го казваш!

— Мариън, не може да се омъжиш за него сега.

— Не може ли? Ами заповядайте в събота сутринта в Общината, да видите.

— Той не е добър...

— О, да! Ти винаги знаеш кой е добър и кой лош, нали? Знаеше, че мама е лоша, и се отърва от нея, знаеше, че Дороти е лоша, и затова тя се самоуби, защото ни възпита с твоето „добро“ и „лошо“, с твоето „редно“ и „нередно“! Не ти ли стига това, което вече причини с раздаване на правда?

— Не бива да се омъжиш за човек, който те преследва само заради парите!

— Той ме обича! Не можеш ли да разбереш? Обича ме! Аз също го обичам! Не ме е грижа какво ни е събрало. Ние мислим еднакво!

Чувстваме еднакво! Харесваме едни и същи книги, едни и същи пиеси, една и съща музика, една и съща...

— Една и съща храна? — прекъсна я Гант. — Да не би и двамата да харесвате италианска и арменска кухня?

Тя се обърна към него, зяпнала от изненада. Гант разгъваше жълт лист, който бе извадил от джоба си.

— А сред авторите, които харесвате — продължи той, като гледаше листа, — Пруст, Томас Улф, Карсън Маккълърс?

Очите ѝ се разшириха.

— Как смеете? Какво е това?

Той се приближи до канапето. Мариън обърна лице към него.

— Седнете — каза той.

— Вие... вие да не сте... — Отстъпи назад и краката ѝ опряха в ръба на канапето.

— Седнете, моля ви — повтори той.

Тя седна.

— Какво е това?

— Беше в сейфа при брошурите. В същия плик. Мисля, че ще познаете почерка. — Подаде ѝ жълтия лист. — Съжалявам — каза той.

Тя го погледна объркана, после се втренчи в листа:

Да се прочетат: Пруст, Т. Улф, К. Маккълърс, „Мадам Бовари“, „Алиса в страната на чудесата“, Е. Браунинг.

Изкуство (предимно съвременно) — Хоупли? или Хопър, Дьо Мют (исп.?)

Книги за модерното изкуство

Ревнива към Е.?

Реноар, Ван Гог

Италианска и арменска кухня (вж. ресторанти в Н. Йорк)

Театър: Б. Шоу, Т. Уилямс — сериозни автори...

Не бе прочела и една четвърт от гъсто изписаната страница, и по страните ѝ изби червенина. Сгъна грижливо листа с треперещи ръце.

— Каква... жалка... наивница съм била — каза тя, без да вдига поглед.

Кингшип пристъпи плахо към канапето и застана до нея с безпомощен вид. Мариън обърна лице към него. На изкривеното ѝ в усмивка лице се четеше самосъжаление.

— Наистина, каква глупачка съм била! — Кръвта отново нахлу в лицето ѝ. Очите ѝ плуваха в сълзи, а пръстите ѝ яростно замачкаха и заизвиваха хартията. — Беше толкова хубаво! Трябваше да се досетя, че не може да е истинско...

Тя се смееше. Сълзите потекоха по бузите ѝ. Пръстите ѝ продължаваха да мачкат и да късат хартията. — Трябваше да се досетя... — Пръстите ѝ се разтвориха и жълтите парченца хартия се разпиляха на пода. Закри лицето си с длани и зарида.

Кингшип седна до нея и обгърна с ръка свитите ѝ рамене.

— Мариън... Успокой се, Мариън... Нали все пак разбрахме това, преди да е станало късно?

Раменете ѝ се тресяха под ръката му.

— Не разбираш... — хлипаше тя. — Не можеш да разбереш...

Сълзите ѝ спряха. Седеше като прикована за канапето. Пръстите ѝ стискаха носната кърпа, която ѝ бе дал Кингшип, а очите ѝ гледаха безизразно късметата жълта хартия върху килима.

— Искаш ли да те заведе горе? — попита Кингшип.

— Не... Остави ме... моля ти се... нека да си остана тук.

Той се изправи и отиде при Гант до прозореца. Мълчаха известно време, загледани в светлините отвъд реката.

— Няма да го оставя така. Кълна се, ще направя нещо! — каза Кингшип.

Отново замълчаха.

— Тя спомена, че обичате „да раздавате правда“. Ще рече ли това, че сте били строг към дъщерите си? — попита Гант.

Кингшип се замисли.

— Немного — каза той.

— Ако се съди по думите ѝ, тя не е на същото мнение.

— Беше ядосана, затова.

Гант бе вперил поглед в рекламата на кока-кола отвъд реката.

— Онзи ден в кафенето споменахте, че може би сте пропъдили една от дъщерите си. Кого имахте предвид?

— Дороти. Може би ако не бях...

— Толкова строг — подсказа Гант.

— Не, не бях много строг. Просто исках да разберат кое е редно и кое не е редно. Може да съм попрекалил, заради майка им. — Кингшип въздъхна. — Дороти не биваше да смята, че самоубийството е единственият изход.

Гант извади пакет цигари. Взе една и я завъртя между пръстите си.

— Мистър Кингшип, как щяхте да постъпите, ако Дороти се беше омъжила, без предварително да се е посъветвала с вас? И отгоре на всичкото съвсем скоро след това роди бебе?

Кингшип се замисли за миг и отвърна:

— Не знам.

— Щеше да й забрани да му се мярка пред очите — обади се Мариън тихо.

Двамата мъже се обърнаха. Тя продължаваше да седи неподвижно на канапето. Лицето ѝ се отразяваше в наклоненото пред камината огледало. Още се взираше в хартийките по пода.

— Какво ще кажете, мистър Кингшип? — попита Гант.

— Мисля, че нямаше да я изгоня.

— Напротив, точно това щеше да направиш — каза Мариън с равен глас.

Кингшип се обърна към прозореца.

— Всъщност при такива обстоятелства младоженците са длъжни сами да поемат отговорностите за семейството си, а също така...

Не сметна за необходимо да изкаже докрай мисълта си.

Гант запали цигарата.

— Точно затова я е убил. Дороти сигурно му е разказала за вас. Знаел е, че при тези обстоятелства не може да се добере до парите дори и да се ожени за нея, и си е давал сметка, че ако пък не се ожени, ще си навлече неприятности... Тогава решава да опита отново, този път с Елън. Но Елън започва да проучва причините за смъртта на Дороти и стига твърде близо до истината. Толкова близо, че той няма друг изход: трябва да убие и нея, и Пауъл. Решава да опита трети път...

— Бъд...

Името неволно се изплъзва от устата на Мариън. На лицето ѝ, отразено в огледалото, бе изписана само лека изненада, сякаш някой просто бе подхвърлил, че годеникът ѝ не се храни изискано.

Кингшип бе присвил очи и се взираше през прозореца.

— Това са само ваши предположения — каза той хладно. — Само предположения. — Обърна се с лице към Гант и в погледа му, доскоро решителен, се появи несигурност. — Градите цялата си теория само на факта, че не е казал на Мариън за това, че е учил в Стодард. Та ние дори не сме сигурни, че е познавал Дороти, пък тя може изобщо да не го е виждала. За да твърдите такова нещо, трябва да имате сигурни доказателства.

— Сигурно някои от момичетата в общежитието са знаели с кого е ходила.

Кингшип кимна.

— Мога да пратя някого да поразпита.

Гант помисли малко и поклати глава.

— Няма смисъл. Сега са във ваканция. Докато намерите момичето, което знае нещо за Дороти, вече ще бъде много късно?

— В какъв смисъл много късно?

— Ами като разбере, че отлагате сватбата... — Погледна към Мариън. Тя мълчеше. — Мислите ли, че ще стои със скръстени ръце?

— Ще го следим — каза Кингшип.

— Да речем, ще го следите. Ами ако ви се изплъзне? Стават и такива неща. — Гант пушеше замислено. — Дороти не си ли е водила дневник или нещо подобно.

Телефонът извъня. Кингшип отиде до масичката и вдигна слушалката.

— Ало?

Гант погледна към Мариън. И двамата мълчаха. Тя се бе навела и събираше хартийките от пода.

— Кога? — попита Кингшип.

Тя сложи парчетата хартия в лявата си ръка и ги смачка. Погледна ги — не знаеше какво да прави с тях. Постави ги на канапето до себе си, върху двете брошури.

— Благодаря ви — каза Кингшип, — много ви благодаря.

Чу се сигналът, сетне звукът на поставянето на слушалката върху вилката. Настъпи тишина. Гант се обърна и впери поглед в Кингшип.

Той стоеше до масичката. Розовото му лице се бе удължило.

— Обади се мис Ричардсън — каза той. — Проспекти за „Кингшип Копър“ са били изпратени на Бъртън Корлис в Колдуел, Уисконсин, на шестнайсети октомври хиляда деветстотин и петдесета година.

— По същото време е започнала връзката им с Елън — каза Гант. Кингшип кимна.

— Това е вторият път, когато са му изпращани материали — каза той бавно. — Проспекти са били изпратени на Бъртън Корлис и на шести февруари хиляда деветстотин и петдесета година в Блу Ривър, Айова.

— Когато Дороти... — започна Гант. Мариън простена.

Гант остана с Кингшип, след като Мариън се прибра на горния етаж.

— Не сме мръднали и на косъм оттам, докъдето Елън бе докарала нещата — каза той. — Полицията разполага с доказателства за самоубийство — бележката на Дороти, а това, което ние имаме, са подозрения и недостатъчно подкрепени факти.

Кингшип взе една от брошурите.

— Няма да оставя да ми се измъкне — каза той.

— Не намериха ли нещо в жилището на Пауъл? Отпечатък от пръсти, някакво влакънце от дреха?

— Нищо не намериха — каза Кингшип. — Нито в жилището на Пауъл, нито в онзи ресторант, където Елън...

Гант въздъхна.

— Даже да успеем да убедим полицията да го арестува, веднага ще го пуснат. И най-загубеният адвокат може да го отърве за по-малко от пет минути.

— Ще го пипна някак — каза Кингшип. — Веднъж сигурен ли съм, че го е направил, ще го пипна.

— Или трябва да разберем как е успял да я накара да напише онази бележка, или да намерим оръжието, с което е убил Пауъл и Елън. Трябва да се справим преди събота.

Кингшип погледна снимката върху корицата на брошурата.

— Пещите — каза той печално. — Смятахме да се качим на самолета и да бъдем там утре. Искях да му ги покажа. И Мариън щеше

да дойде, макар че никога преди не се е интересувала от тези неща.

— Постарайте се да я убедите до последния момент да не му казва, че сватбата се отлага.

Кингшип бе сложил брошурата на коляното си и пригладдаше с длан измачканата корица. Вдигна поглед.

— Моля?

— Казах, че трябва да се постараете да я убедите да не му казва за отлагането на сватбата.

— Не се безпокойте.

Кингшип отново впери очи в брошурата. Помълча, сетне, без да вдига поглед от снимката на корицата, тихо добави:

— Сбъркал е адреса. Трябваше да се хване с дъщерите на някой друг, не с моите.

Имало ли е някога такъв прекрасен ден? Само това се питаше — имало ли е? Любуваше се на самолета, който изглеждаше нетърпелив като него самия. Беше вирнал муцуна по посока на пистата. Изящното му тяло със златистомедните букви „Кингшип“ и емблемата блестеше под лъчите на утринното слънце. Той се усмихваше самодоволно, като наблюдаваше суетнята на другите писти, където бяха самолетите на гражданската авиация, а чакащите пътници се тълпяха зад телени огради като добитък. Е, не можем всички да имаме частни самолети на разположение! Усмихваше се на лазурното небе, протягаше се и щастливо потупваше гърди, загледан в белите облачета от дъха си. Не, заключи той категорично, действително не е имало такъв прекрасен ден. Никога ли?! Да, никога! Ами, никога? Горедолу... Обърна се и закрачи обратно към хангара, като си тананикаше една мелодийка на Джилбърт и Съливан.

Мариън и Лео стояха на сянка и пак се бяха наострили нещо.

— Ще дойда — настояваше Мариън.

— Какво мъдрувате? — усмихна се безгрижно Бъд, като застана при тях.

Лео се обърна и тръгна нанякъде.

— Какво има? — запита той Мариън.

— Нищо няма. Малко ми е лошо и той не иска да идвам с вас. — Погледът ѝ бе вперен в самолета зад гърба му.

— Предсватбена изнервеност, а?

— Не, просто не ми е добре, това е.

— О! — каза той съчувствено.

Помълчаха малко, като наблюдаваха двама механици, които се суетяха около резервоара на самолета, а после Бъд се отправи към Лео. Какво се е заял с Мариън в такъв хубав ден? Щом иска да дойде, може и за добро да е. Смяната на обстановката сигурно ще я поуспокои.

— Готови ли сме за полет?

— Още няколко минути — каза Лео. — Чакаме мистър Детуайлър.

— Кого?

— Мистър Детуайлър. Баща му е в управителния съвет на фирмата.

След малко се зададе рус мъж със сиво палто. Имаше продълговата челюст и гъсти вежди. Той кимна на Мариън и застана до него.

— Добро утро, мистър Кингшип.

— Добро утро, мистър Детуайлър. — Ръкуваха се. — Бих желал да се запознаете с моя бъдещ зет, Бъд Корлис. Бъд, това е Гордън Детуайлър.

— Здравейте.

— Аа! — възкликна Детуайлър и за миг склещи ръката му като в преса. — Горях от нетърпение да се запозная с вас. Да, сър, действително.

Ама че перко, помисли си Бъд. Или може би се подмазва на Лео?

— Излитаме ли, сър? — провикна се някакъв мъж от самолета.

— Излитаме — отговори Кингшип.

Мариън тръгна напред.

— Мариън, искам ти да не...

Но тя се мушна пред Лео по стълбичката и влезе в самолета. Баща ѝ сви рамене и поклати глава. Детуайлър последва Мариън. Лео каза:

— След теб, Бъд.

Бъд изкачи бързо трите стъпала и влезе в самолета. Беше шестместен, с бледосиня тапицерия. Зае последното място вдясно, зад крилото. Мариън беше от другата страна на пътеката. Лео седна отпред вляво, редом с Детуайлър, а по средата останаха две празни седалки.

Моторът избоботи, а после забуча и Бъд затегна колана си. Жестока работа — и катарамите медни, че как иначе! Усмихнато поклати глава. Погледна през прозореца към хората, които чакаха зад оградите, и се запита дали те го виждат.

Самолетът потегли. На път... Щеше ли Лео да го води при пещите, ако все още имаше някакви подозрения? Изключено. Изключено ли? Разбира се. Той се облегна, потупа Мариън по лакътя и ѝ се усмихна. Тя също се усмихна, но май наистина ѝ беше лошо;

отново се обърна към прозорчето. Лео и Детуайлър си говореха тихо през пътеката.

— За колко време ще стигнем, Лео? — запита весело Бъд.

Лео се обърна.

— За три часа. Ако не срещнем вятър, и за по-малко. — После пак заговори с Детуайлър.

Е, както и да е, и без това не му се приказваше. Обърна се към прозорчето и се загледа в препускащото насреща поле.

Накрая на пистата самолетът бавно направи завой. Моторите забучаха по-силно, набираха мощ.

Той гледаше през прозорчето, опипвайки медната катарамата на предпазния колан. На път за пещите... Заветните пещи. Изворът на богатството!

Защо майка му се страхуваше да пътува със самолет? Ей богу, щеше да е знаменито да е тук заедно с него.

Самолетът потегли с рев.

Той първи ги забеляза: в далечината върху снежната пелена се чернееше купчинка сгради, край която извиваше железопътна линия. Ето ги!

Забеляза разсеяно, че Мариън седна пред него. Дъхът му запоти прозорчето. Избърса стъклото.

Купчинката изчезна под крилото. Той чакаше. Преглъщаше, но ушите му заглъхнала от спускането на самолета.

Пещите се появиха отново точно под него, сякаш се изплъзнаха изпод крилото. Видя пет-шест кафяви правоъгълни покрива, от средата на които се провлачваха дебели опашки пушек. Бяха един до друг, огромни, изложени на слънце, близо до паркинга, препълнен с леки коли, които лъщяха като металически брънки на ризница. Железопътните линии се разклоняваха и ги обграждаха, а по-надолу се сливаха в едно стебло, по което пълзеше товарен влак. Пушекът му бе тънка струйка в сравнение с огромните димни реки на пещите. Веригата от вагони проблясваше червено-оранжева.

Бавно извърщаше глава. Не можеше да откъсне очи от пещите, които се изплъзваха към опашката на самолета. Ширнаха се заснежени полета. Тук-таме се замяркаха къщи. Пещите изчезнаха. Къщите

зачестиха, появиха се пътища, от които излизаха странични улички. Още повече къщи, сега съвсем нагъсто, магазини, огромни реклами, движещи се коли, хора като точици, парк.

Самолетът се наклони. Земята се килна на една страна, после зае хоризонтално положение и приближи с отскок. Раздрусване. Катарамата на колана се вряза в стомаха му. След това самолетът се заплъзга плавно по пистата. Измъкна бледосиния ремък от медната катарамата.

Когато слязоха от самолета, отпред ги чакаше лимузина. Лъскавочерен пакард, произведен по специална поръчка. Бъд седна на сгъваемата седалка до Детуайлър. Наведен напред, гледаше над раменете на шофьора. Взираше се по дългата главна улица на града към белия хълм, далеч от хоризонта. Иззад билото се издигаха струи дим. Виеха се черни като небосклона и приличаха на безплътните пръсти на някой дух.

Главната улица се превърна в магистрала, която прорязваше заснежените поля, а магистралата — в асфалтово шосе покрай подножието на хълма. Шосето премина в чакълест път, пресечен тук-таме от релси, който завиваше наляво и изкачваше възвишението успоредно с железопътната линия. Задминаха един пуфтящ влак, а сетне и друг. От препълнените с руда товарни вагони искряха метални отблясъци.

Насреща им се появиха пещите. Гледани отдалеч, кафявите сгради оформяха пирамида. Техните бълващи комини обграждаха най-високия. По-отблизо сградите порастаха и се отделяха една от друга. Стените бяха от кафяви метални елементи с напречни дървени греди, а стъклата на несиметрично разположените прозорци бяха покрити със сажди. Формите на сградите бяха строги, изсечени. Помежду си бяха свързани с тесни алеи. Приближиш ли още повече, всичко се сливаше отново и небето се скриваше зад издадените ъгловати форми. Сградите и виещият се дим оформяха един гигантски силует, внушителен като катедрала. Той се възвиси като планина, а сетне тутакси изчезна, щом лимузината зави.

Спряха пред ниска тухлена постройка. На входа с угодническа усмивка ги очакваше слаб побелял мъж в елегантен тъмносив костюм.

Не забелязваше какво яде — обядът изобщо не го интересуваше. Откъсна поглед от прозореца насреща, през който се виждаха сградите на пешите, и си представи как огромните камари сивкавокафяв трошляк се превръщат в бляскава мед. Сетне заби нос в чинията си. Започна да се храни по-бързо с надеждата, че другите ще направят същото.

Оказа се, че елегантният мъж с белите коси е мистър Ото — техническият директор. След като Лео го представи, мистър Ото ги заведе в заседателната зала и взе да се извинява.

— Разбирате, нали? Това все пак не е като приемната на фирмата в Ню Йорк — каза той с усмивка, като посочи покривката, която не застилаше цялата маса.

Извини се учтиво за студената храна и неохладеното вино.

— Боя се, че при нас липсват удобствата, които имат колегите в големия град — оправдаваше се мистър Ото.

Мистър Ото очевидно искаше да подсказе, че му се ще да работи в Ню Йорк. Докато ядяха супата, той обясняваше, че промишлеността изпитва недостиг от мед, и изрази недоволството си от мерките, които правителството взема по този въпрос. От време на време вместо мед казваше „червеният метал“.

— Мистър Корлис.

Бъд вдигна поглед. Детуайлър му се усмихваше от отсрещната страна на масата.

— Яжте по-внимателно, че да не си счупите някой зъб. В чинията ми имаше костички.

Бъд погледна в почти празната си чиния и се засмя.

— Горя от нетърпение да видя пешите — каза той.

— И ние също — отбеляза Детуайлър, като продължаваше да се усмихва.

— Костичка ли намерихте в чинията си? — попита мистър Ото.
— Ужасна жена! Предупредих я да внимава. Тия хора тук едно пиле не могат да нарежат както трябва!

Най-сетне излязоха от тухлената сграда и тръгнаха през асфалтирания двор към пещите. Сега той не бързаше. Другите крачеха напред без палта, а той вървеше по-бавно отзад и се наслаждаваше на приятните мигове. Натоварен с руда влак изчезна зад стоманената врата от лявата страна на сградите. Отдясно товареха друг влак. Кранове спускаха медта във вагоните. Огромните квадратни плочи, всяка една от които вероятно тежеше по около двеста и петдесет килограма, приличаха на втвърден пламък. Туптящо сърце, мислеше си той, като гледаше с възторг гигантския кафяв корпус, който с всяка приближаваща крачка все повече затулваше небето... гигантското сърце на тежката индустрия. Той бе тъй близо до него, всъщност всеки миг щеше да стане част от него, тъй че не можеше да не усети мощния му пулс.

Другите бяха влезли в огромната стоманена сграда, а на входа сега стоеше само мистър Ото и усмихнато го изчакваше. Бъд се забърза напред като влюбен, комуто предстои дългоочаквана среща. Провървя ти, братко. Най-сетне победи, мислеше си той. Тази победа трябваше да се отпразнува с фанфари.

Изви сирена.

Ето на! Благодаря. Muchas Gracias.

Влезе и вратата се затвори зад него.

Сирената изви отново — пронизително като птица в джунгла.

Той стоеше на висеща платформа, оградена с вериги, и гледаше в захлас огромните цилиндрични пещи, строени като войници, като спретната, подредена гора от гигантски секвои. Наоколо делово сновяха хора, които командваха непонятни контролни уреди. Въздухът беше нажежен и просмукан от сяра.

— Всяка пещ е разделена на шест нива — обясняваше мистър Ото. — Рудата се изсипва отгоре. Тя се придвижва бавно надолу, от едно ниво на друго, чрез въртящи се перки, прикрепени към централната ос. Рудата се пържи и така се отстранява излишната сяра.

Бъд слушаше внимателно и кимаше. Обърна се към другите, за да изрази своето възхищение, но само Мариън стоеше от дясната му страна с каменна физиономия, с каквато бе през целия ден. Лео и Детуайлър ги нямаше.

— Къде изчезнаха баща ти и Детуайлър? — попита той.

— Не зная. Татко искал да му покаже нещо.

— Хм. — Той отново се обърна към пещите. Какво искаше да покаже Лео на Детуайлър? Както и да е.

— Колко са?

— Пещите ли? — Мистър Ото избърса потта от горната си устна. — Петдесет и четири.

— Петдесет и четири! Боже мой! Колко руда минава през тях дневно? — попита той.

Беше чудесно! През целия му живот досега нищо не го бе заинтригувало толкова. Зададе хиляди въпроси и мистър Ото, явно въодушевен от възхищението му, обясняваше надълго и нашироко, като говореше само на него, а Мариън унило се влачеше отзад.

В една друга сграда имаше по-различни пещи. Тухлени, ниски, дълги трийсет-четирийсет метра.

— Отражателните пещи — каза мистър Ото. — Рудата, която идва от пещите за пържене, съдържа десетина процента мед. Тук тя се

стопява. По-леките минерали изтичат като шлака. Каквото остава, е желязо и мед, четирийсет процента мед.

— Какво гориво използвате?

— Продухваме въглищен прах. Излишната топлина се използва като енергиен източник.

Бъд поклати глава и подсвирна от възхищение.

— Интересно ли ви е? — Мистър Ото се засмя.

— Невероятно! — каза Бъд. — Чудесно!

Гледаше втренчено безкрайните редици пещи.

— А това е може би най-интересната фаза в целия производствен процес — извиси глас мистър Ото, тъй като грохотът заглушаваше думите му.

— Божичко!

— Конверторите — провикна се мистър Ото.

Сградата имаше огромен стоманен скелет, в който отекваше бумтежът на машините. Зеленикава мъгла забулваше отдалечените кътчета и се стелеше около сноповете слънчева светлина, които проникваха през прозорчетата на сводестия опушен таван.

Близо до входа от двете страни имаше по шест масивни тъмни цилиндъра, разположени хоризонтално — все едно гигантски стоманени варели, край които работниците изглеждаха като джуджета върху оградените с парапети високи платформи. Всеки цилиндър имаше отвор най-отгоре, зейнала паст, откъдето бълваха пламъци, жълти, оранжеви, червени, сини пламъци.

Отворът на един от конверторите беше наклонен настрани. Огнената течност се изливаше от лъчистото гърло в огромна пота отдолу. После конверторът се извъртя обратно с грохот. Кобилицата на потата се вдигна, окачена на кука, за която бяха завързани десетина стоманени въжета, спускащи се от кабинка. Тази кабинка се движеше на релса, прикрепена към тавана. Въжетата се изопнаха. Потата се вдигна бавно и увисна над конверторите на седем-осем метра от земята и тогава кабинката, въжетата и потата започнаха да се отдалечават към зеленикавата мъгла в северния край на сградата.

Центърът на всичко това! Сърце в сърцето! С възхитени очи Бъд гледаше как въздухът над потата трепти нажежен.

— Шлака — каза мистър Ото.

Бяха застанали на една по-ниска платформа с перила, прикрепена към южната стена, между двата реда конвертори. Мистър Ото попи чело с носната си кърпа.

— Разтопеният четирийсетпроцентов концентрат от отражателните пещи се излива в тези конвертори. Добавя се силициев двуокис и тогава по тръби откъм задната част се вкарва въздух под налягане. Излишните примеси се окисляват. Образува се шлака, която, както току-що видяхте, се излива. Добавя се още четирийсетпроцентов концентрат, образува се още шлака и така нататък. Процентното съдържание непрекъснато се увеличава, докато след около пет часа се получи деветдесет и девет процента чиста мед. Тогава медта се излива по същия начин както шлаката.

— Ще изливат ли скоро мед?

Мистър Ото кимна. Циклите на конверторите са така изчислени, че да осигурят непрекъснато производство.

— Искам да видя как изливат медта — каза Бъд. Гледаше един от конверторите вдясно, който изливаше шлака. — Защо пламъците са с различен цвят?

— Цветът се мени в зависимост от това докъде е стигнал. А за техниците той показва какво става вътре.

Вратата зад тях се затвори. Бъд се обърна и видя Лео, застанал до Мариън. Детуайлър се бе облегал на някаква стълба близо до вратата.

— Как ти се вижда тук? — Гласът на Лео се опитваше да надвие шума.

— Лео, това е изумително! Смайващо!

— Ей там всеки момент ще изливат медта — каза високо мистър Ото.

Кранът пред един от конверторите вляво спускаше голяма стоманена вана, по-голяма от потата, в която изливаха шлаката. Скосените ѝ стени от матовосив метал бяха дебели десетина сантиметра и високи колкото човешки ръст, а напречното ѝ сечение беше два метра.

Огромният цилиндър на конвертора започна да се завърта, чу се грохот, отворът се наклони и над него затрептя прозрачносин пламък. Цилиндърът отново се завъртя. От вътрешността му блесна вулканично сияние, издигна се воал от бял пушек и тогава бликна

нажежен поток, който се заизлива в огромния съд. Конверторът спираше и пак се завърташе. Бликваха нови и нови струи. Повърхността на течната маса под трептящия въздух бавно се издигаше. Парливият мирис на мед се усещаше във въздуха. Когато конверторът започна да се върти обратно, струята постепенно намаля, сетне съвсем изтъня и последните ѝ няколко капки се търкулнаха по цилиндъра и паднаха на циментовия под, блещукащи.

Трептящата мараня над ваната постепенно се разреди. Повърхността на разтопената мед на десетина сантиметра под ръба на съда приличаше на блестящ диск, обагрен в морскозелено.

— Та тя е зелена! — каза Бъд изненадан.

— Когато изстине, възстановява обичайния си цвят — каза мистър Ото.

Бъд наблюдаваше шипящата маса във ваната. Блъбваха мехури.

— Какво ти е, Мариън? — чу той гласа на Лео.

Нагорещеният въздух над ваната трептеше, сякаш се поклащаха целофанови листове.

— Нищо ми няма — отвърна Мариън.

— Гледам, че си пребледняла.

Бъд се обърна. Мариън не бе по-бледа от обикновено.

— Не, няма ми нищо — повтори Мариън.

— Бледа си — настояваше Лео, а Детуайлър кимаше за потвърждение.

— Сигурно е от горещината или пък...

— Изпаренията — каза Лео. — Някои хора не понасят изпарения. Мистър Ото, бихте ли завели дъщеря ми в административната сграда. Ние ще дойдем след няколко минути.

— Наистина, татко, чувствам се...

— Недей да се инатиш. — Лео се засмя малко пресилено. — Ние идваме след няколко минути.

— Да, ама... — Мариън се поколеба за миг, сетне малко смутена вдигна рамене и се запъти към изхода. Детуайлър отвори вратата и ѝ направи път.

Мистър Ото последва Мариън, но преди да излезе в коридора, спря и се обърна към Лео:

— Надявам се, че ще покажете на мистър Корлис как отливаме анодите. Много е интересно — добави той, като се усмихна на Бъд.

Сетне излезе. Детуайлър затвори вратата.

— Какви аноди? — попита Бъд.

— Медните плочи, които товарят вън на влака.

Бъд забеляза, че Лео отговаря някак механично, като че ли се бе замислил за нещо друго.

— Изпращат ги в рафинерията в Ню Джърси. Това е електролитна мед.

— Брей — каза Бъд. — Не е проста работа.

Обърна се към конверторите наляво. Всеки миг щяха да вдигнат ваната с мед, чиято ъгловата дръжка бе закачена за куката на крана. Десетина възета се опънаха, завибрираха, след това започнаха да се движат нагоре. Ваната се повдигна от пода.

Застанал зад Бъд, Лео го запитва:

— Господин Ото качи ли те горе на платформата?

— Не.

— Оттам се вижда много по-добре. Не искаш ли да се качим?

Бъд се обърна.

— А дали ще имаме време?

— Ще имаме — каза Лео.

Детуайлър, който бе с гръб към стълбата, отстъпи настрана.

— И аз идвам — каза той с усмивка.

Бъд отиде до стълбата, хвана една от металните и стъпенки и погледна нагоре. Стъпенките, подобни на огромни скоби, се издигаха в тясна редица по кафявата стена. Завършваха до отвор в пода на платформата, който бе закрепен за стената на петнайсетина метра височина.

— Ама че тясно — мърмореше Детуайлър зад гърба му.

Бъд се закатери. Стъпенките бяха топли, гладки и излъскани. Изкачваше се в отмерен ритъм, забил поглед в отвесната стена пред себе си. Чуваше стъпките на Детуайлър и Лео, които го следваха. Опитваше се да си представи гледката, която щеше да се открие от тясната платформа. Да погледне отвисоко това индустриално могъщество...

Изкачи се и стъпи на твърдия метален под на платформата. Тук грохотът на машините позаглъхваше, ала въздухът беше по-горещ и миризмата на мед по-остра. Тясната пътека, заградена с тежка верига,

продължаваше до средата на сградата и опираше в стоманена преградна стена, широка пет-шест метра.

Бъд надзърна вляво, кръстосал длани върху металната стойка за предпазната верига. Гледаше шестте конвертора, между които сновяха хора.

Обърна глава надясно. На няколко метра от платформата, но доста по-надолу, висеше ваната с медта — зелено езерце със стоманени брегове, което се движеше бавно към далечния край на сградата. Призраци от дим се издигаха от лъщящата повърхност на разтопената маса.

Бъд пристъпяше бавно и не откъсваше поглед от ваната, а лявата му длан следваше извивките на веригата, увиснала между стойките. Усещаше топлия лъх откъм ваната и добре, че беше по-далеч. Чуваше Лео и Детуайлър, които го следваха по платформата. Погледът му се отправи към въжетата на ваната, шест от едната и шест от другата страна, а сетне към кабинката на пет-шест метра над него. Виждаше раменете на оператора вътре. Отново се загледа в медта. Колко ли имаше във ваната? Колко тона? И какви пари струваше? Хиляда? Две хиляди? Три? Четири? Пет?...

Той наближи стоманената преградна стена и чак сега видя, че платформата не завършва при нея, а има разклонения — два метра надясно и два наляво до краищата на стената. Ваната с медта се скри от погледа му. Той тръгна по лявата пътека. Постави лявата си ръка на крайната стойка за веригата, а дясната — на ръба на стената, която бе доста топла. Понадвеси се напред да надникне зад ръба, да проследи пътя на ваната.

— Къде отива сега? — извика той.

Отзад се обади Лео:

— В пречиствателните пещи. След това я изливат в калъпи.

Бъд се обърна. Лео и Детуайлър го гледаха, застанали рамо до рамо точно при разклонението. Чудно защо лицата им бяха каменни. Той потупваше преградената стена от лявата си страна.

— Какво има зад нея? — запита той.

— Пречиствателни пещи — отговори Лео. — Други въпроси?

Бъд поклати глава, озадачен от мрачния израз на двамата мъже.

— Тогава аз имам един към тебе — каза Лео. Зад очилата очите му приличаха на сини стъклени топчета. — Как накара Дороти да

напише бележка, че уж ще се самоубива?

Всичко потъна: тясната платформа, сградата, целият свят. Всичко изчезна като пясъчен замък, погълнат от морето, а той оставаше да виси над бездна с две сини стъклени топчета, втреничени в него, и въпроса на Лео, отекващ като в желязна камбана.

Лео и Детуайлър отново изплуваха пред погледа му. Грохотът пак го връхлетя. Усети стената под лявата си длан — този път хлъзгава. С дясната си ръка напипваше топката на стойката. Почувства и пода под краката си, сега той се люлееше, защото коленете му... о, божичко!... бяха прималели, трепереха, тресяха се направо.

— За какво... — започна той, но глас не излезе. Пое си дъх. — За какво говорите?...

— За Дороти — отвърна Детуайлър. — Искал си да се ожениш за нея. Заради парите. Но ето че тя е забременяла. Разбрал си, че няма да се добереш до парите, и си я убил.

Стъписан, той поклати глава да се възпротиви.

— Не! — извика той. — Не! Тя се е самоубила. Изпратила е бележка на Елън! Знаеш го, Лео!

— Подлъгал си я да я напише — каза Лео.

— Как... как мога да я подлъжа? Как, дявол да го вземе, мога да го направя?

— Тъкмо това ще ни кажеш сега — намеси се Детуайлър.

— Та аз почти не я познавах!

— Нали изобщо не я познаваше? — попита Лео. — Така си казал на Мариън.

— Точно така! Изобщо не я познавах!

— Току-що каза, че почти не си я познавал.

— Изобщо не я познавах.

Юмруците на Лео се свиха.

— През февруари 1950 година си поискал да ти изпратим проспекти.

Бъд гледаше втрещено, здраво закрепил ръка на преградната стена.

— Какви проспекти? — От устата му излезе само шепот и той трябваше да повтори: — Какви проспекти?

— Брошурите, които намерих в сейфа в стаята ти в Менасет — намеси се Детуайлър.

Подът се залюля неудържимо. Сейфът! О, божичко! Брошурите и какво още? Изрезките от вестници? Беше ги изхвърлил, слава богу! Брошурите и листът за Мариън! О, божичко!

— Кой сте вие? — избухна той. — От къде на къде ще ровичкате в личните...

— Стой там — предупреди го Детуайлър.

Бъд беше направил само една крачка; отстъпи назад и пак се вкопчи в стойката.

— Кой сте вие? — кресна той.

— Гордън Гант — отговори Детуайлър.

Гант! Оня от радиото, който вечно дразнеше полицията! Как, по дяволите, той...

— Познавах Елън. Срегнах я няколко дни, преди да я убиеш.

— Аз... — Почувства, че го облива пот. — Ти си побъркан! — викаше той. — Ти си побъркан бе! Кого още съм убил? — Към Лео: — И ти го слушаш! Тогава ти също си луд. Никога не съм убивал никого!

— Убил си Дороти и Елън, и Дуайт Пауъл! — продължи Гант.

— А без малко и Мариън да убиеш — добави Лео. — Когато тя видя този лист със списъка...

Видяла е листа! Боже господи!

— Никога не съм убивал никого! Дори се самоуби, а Елън и Пауъл бяха убити от някакъв крадец.

— Дори ли? — засече го Гант.

— Аз... Всички й викаха Дори! Аз... Аз не съм убивал никого. Само един японец, и то през войната.

— Тогава защо ти треперят краката? — попита Гант. — Защо си плувнал в пот?

Обърса чело. Стегни се! Съвземи се! Пое дълбоко дъх... кротко, спокойно. Не могат да докажат нищо, нищо. По дяволите! Знаят за листа, за Мариън, за брошурите... Да, ама не могат да докажат нищо за... Пак си пое дъх.

— Нищо не можете да докажете — заяви той. — Защото няма какво да се доказва. Вие сте побъркани, и двамата. — Отри ръце в

панталона си. — Е, добре — каза той, — познавах се с Дори. Че да не съм бил единственият? И през цялото време очите ми бяха в парите. Това подсъдно ли е? Значи няма да има сватба в събота. Ами хубаво! — Той оправи якето си с вдървени пръсти. — Май по-добре да си остана беден, отколкото тъст ми да е такъв мръсник. А сега се дръпнете да мина. Не ща да се мотая тук и да приказвам с двама побъркани.

Те не помръднаха. Стояха рамо до рамо на два метра от него.

— Хайде де — подкани ги той.

— Я пипни веригата отзад — каза Лео.

— Махнете се да мина!

— Пипни веригата отзад.

За миг се вгледа в каменното лице на Лео, а после се извърна бавно.

Нямаше нужда да пипа веригата. Стигаше му да я погледне. Металната халка на стойката беше разтеглена като буквата „С“ и първата брънка от тежката верига едва се крепеше на нея.

— Ние имаме малко работа тук горе, докато Ото те развеждаше наоколо — каза Лео. — Хвани се за веригата.

Ръката му посегна напред и докосна леко веригата. Тя падна и свободният ѝ край издрънча върху металната платформа, плъзна се и се залюля, като се удряше шумно в преградната стена.

Двайсетина метра надолу в зейналата пропаст се бе оцъклил циментовият под. Всичко сякаш се люлееше...

— Не е толкова високо, колкото при Дороти — каза Гант, — но е достатъчно високо.

Обърна се и ги погледна, вкопчил пръсти в подпората и ръба на преградната стена. Опитваше се да не мисли за бездната зад гърба си.

— Няма... да посмеете... — Гласът му сякаш беше чужд.

— Да не би да нямам основание да го направя? Ти уби дъщерите ми!

— Не съм, Лео! Кълна се, не съм!

— Затова ли се изпоти и разтрепери, щом ти споменах името на Дороти? Затова ли веднага ти стана ясно, че не е просто глупава шегичка, и взе, че загуби и ума и дума. Като те гледам, нямаш вид на невинен.

— Кълна ти се, Лео, в покойния си баща ти се кълна...

Лео го гледаше сурово.

Бъд отпусна за миг ръката, вкопчена в стойката, и отново я вкопчи, но малко по-долу. Мястото над пръстите му беше мокро.

— Няма да посмеете... Мислите ли, че ще можете да се измъкнете... — изсъска той.

— Нямало да можем да се измъкнем! — Лео се изсмя ехидно. — Че ти да не си единственият хитрец на тоя свят? — Той посочи стойката. — Ключът, с който свършихме тая работа, беше увит в плат. На халката няма отпечатащи. Нещастен случай, братко. Просто нещастен случай. Желязото е старо, пък и на тая горещина материалът губи от здравината си. Веригите не са предвидени да се препъваш и да се увисваш на тях. При това си височък. Нещастен случай. Направо трагедия! А ти какво ще направиш? Ще крещиш ли? Че то на този шум никой няма да те чуе. Ще размахваш ръце ли, какво ли? Хората долу си имат работа, пък и случайно да погледнат нагоре, какво ще видят през тая пара и на такова разстояние? А може би ще налетиш на бой? Че да те бутна с пръст, и с теб е свършено. — Лео замълча за миг. — Та казваш, нямало да се измъкна, а? Интересно какво те кара да мислиш така?

— Е, разбира се — продължи след малко Лео, — бих предпочел да не го правя. Бих предпочел да те предам на полицията. — Погледна часовника си. — Тъй че... давам ти три минути. От теб се иска неоспоримо доказателство за престъплението, с което да убедя съда.

— Кажи къде е пистолетът? — попита Гант.

Двамата мъже стояха един до друг. Лео демонстративно гледаше часовника си, а Гант наблюдаваше с ръце на кръста.

— Как накара Дороти да напише бележката? — попита Гант.

Ръцете на Бъд стискаха подпората и преградната стена безчувствени.

— Опитвате се да ме изнудите — рече той.

Те се наклониха напред, за да го чуят.

— Опитвате се да ме сплашите, за да призная нещо, което никога не съм извършил.

Лео бавно поклати глава. Погледна часовника.

— Две минути и трийсет секунди — каза той след малко.

Бъд се завъртя надясно и хвана стойката с лявата си ръка. Долу при конверторите сновяха мъже.

— Помощ! — ревеше той. — Помощ! Помощ!

Викаше с все сила и панически размахваше дясната си ръка. С другата бе вкопчен здраво в стойката.

Отдалеч работниците долу приличаха на нарисувани фигури. Вниманието им бе заето с конвертора, който в момента изливаше мед.

Той обърна глава към Лео и Гант.

— Ето, виждаш ли? — каза Лео.

— Ще убиее невинен човек! Точно това ще направите!

— Къде е пистолетът? — попита отново Гант.

— Нямам никакъв пистолет. Никога не съм имал пистолет!

— Остават ти две минути — съобщи Лео.

Не, невъзможно бе да знаят. Не биваше да се поддава. Очите му шареха отчаяно. Погледна колоната под платформата, бетонния покрив, сетне релсите на крана с кабината, няколкото прозореца... Точно така, релсите на крана!

Бавно, като се стараеше да не забележат, хвърли отново поглед надясно. Конверторът се бе завъртял обратно. Ваната пред него беше пълна и димеше. Стоманените въжета под кабината висяха отпуснати. Всеки миг щяха да повдигнат ваната. Кабината на крана сега бе на повече от седемдесет метра от него, но щяха да я придвижат напред по релсите и щеше да мине почти над главата му — на четири метра отгоре и на около два метра зад гърба му. Може би човекът вътре щеше да го чуе? Да го види?

Да имаше как да ги задържи за малко! Да ги забави, докато кабината дойде достатъчно близо!

Ваната се вдигна...

— Една минута и трийсет секунди — каза Лео.

Очите на Бъд се стрелнаха назад към двамата мъже. За миг се взря в напрегнатите им лица, сетне предпазливо хвърли поглед надясно — съвсем предпазливо, тъй че да не се досетят за плана му. Все още имаше надежда. (Та той дори и в такъв момент бе в състояние да крои план!) Ваната висеше между пода и платформата. Стоманените въжета леко се поклащаха в трептящия нажежен въздух. Кабината все още висеше неподвижна под релсите. Сетне започна бавно да се приближава с ваната под себе си. Божичко, защо толкова бавно! Не можеше ли да побърза?

Отново обърна глава назад.

— Няма да се измъкнеш, Бъд — каза Лео. — Остава ти една минута!

Погледна отново. Кабината сега бе по-близо. На четирийсет метра? А може би на трийсет? Зад мътното стъкло вече се виждаше главата на човека...

— Трийсет секунди.

Как препускаше времето!...

— Чуйте! — извика той обезумял. — Чуйте! Ще ви кажа нещо, нещо за Дори. Тя... тя...

Бързо! Трябваше да измисли нещо!... Изведнъж онемя, очите му се разшириха. Най-сетне искрица надежда! Някой се задаваше откъм далечния край на платформата. Някой се беше изкачил тук! Най-сетне спасение!

— Помощ! — изрева той, размахал бясно едната си ръка. — Помощ! Елате тук! Помощ!

Искрицата надежда, приближаващата се фигура, почти тичаше към тях.

Лео и Гант погледнаха през рамо, явно обезпокоени.

Божичко! Съдбата най-сетне се омилистави!

Беше жена...

Мариън!

— Какво правиш тук?... Махай се, веднага се махай! — извика Лео. — За бога, Мариън, върни се долу!

Тя сякаш не го чуваше. Застана зад тях. Пламналото ѝ лице с широко отворени очи сега се виждаше над слепените им рамене.

Бъд видя как погледът ѝ се плъзна по тялото му и се втренчи в краката му. Краката му трепереха отново... Ех, да имаше оръжие!

— Мариън — взе да ѝ се моли той. — Спри ги! Те са обезумели! Искат да ме убият! Спри ги, Мариън! Само теб ще послушат! Ще ти обясня за онзи лист, всичко ще ти обясня! Кълна ти се, не лъжа...

Мариън продължаваше да го гледа втренчено.

— И мислиш, че ще ти повярвам? — каза след малко тя. — Мислиш, че ще ме залъжеш с някое обяснение като за Стодарт?

— Обичам те, Мариън! Наистина те обичам! Всъщност в началото, признавам си, мислех за парите, но сега те обичам! Знаеш,

че не лъжа!

— И откъде ще знам, че не лъжеш?

— Заклевам се.

— Ти вече се кле за доста неща.

Пръстите ѝ обхванаха раменете на двамата мъже. Бяха дълги, нежни, с лакирани нокти. Стискаха и напъваха, опитваха се да разделят мъжете.

— Мариън! Не... Ти няма... Нали ние?...

Пръстите ѝ се впиваха в плата на дрехите и продължаваха да се борят.

— Мариън — молеше се той, но тя сякаш не чуваше.

Внезапно шумът се усили и към него се прибави някакъв грохот. Отдясно го връхлетя вълна от горещ въздух. Кабината! Той изви тяло и хвана стойката с две ръце. Ето я! Та тя бе на шест-седем метра от него — стържеше по релсите и се приближаваше. Стоманените въжета бяха опънати надолу. През отвора се виждаше главата на човека вътре, наведена, със сива шапка с козирка.

— Хеей! — ревеше той тъй, че челюстите му се разпъваха. — Хей, ти, в кабината! Помощ! Хеей! — Горещата вълна, идеща от ваната, го удари в гърдите. — Помоощ! Хеей! Кабината! — Сивата шапка приближаваше, но не се повдигна. Нима беше глух? Това говедо! — Помоощ! — крещеше той, поемаше си дъх и отново крещеше...

Горещината го накара да се обърне. От отчаяние му идеше да вие.

— Горе в кабината е по-шумно и оттук — каза Лео и пристъпи крачка напред.

— Вижте какво — каза плахо Бъд и отново се хвана с лявата ръка за преградната стена. — Моля ви се... — Взря се в лицата им, непроницаеми като маски, в които святкаха по две очи.

Те пристъпиха още една крачка.

Платформата сякаш потъваше и се издуваше подобно на одеяло, което изтърсват. Горещината, доскоро идеща отдясно, го блъсна и откъм гърба. Щяха да го направят! Не го заблуждаваха! Наистина щяха да го убият! По тялото му пълзяха капки пот, обливаха го целия.

— Добре! — извика той. — Ще кажа! Тя си мислеше, че превежда от испански! Написах бележката на испански. Помолих я да

я преведе. — Гласът му изведнъж секна.

Какво ставаше с тях? Лицата им се промениха, добиха изражение. Първом сякаш се смутиха, сетне в погледа им се появи отвращение, после презрение... Гледаха надолу...

Той също погледна надолу. Отпред на панталона му имаше тъмно петно, което се разширяваше и се разпръсваше на по-дребни петънца по десния му крачол. Божичко! Японецът, японецът, когото бе убил — тази жалка, трепереща, напикана карикатура на човек. Нима това сега бе самият той? Нима?...

Отговорът бе изписан на лицата им.

— Не! — изкрещя той. Захлупи очите си с длани, но лицата им не изчезнаха. — Не, не съм като него!

Отдръпна се и рязко се извърна. Кракът му се подхлъзна на локвичката долу и се огъна под него. Ръцете се отлепиха от лицето му, политнаха и се разхвърчаха във въздуха. Вълната от изгарящ въздух го пое и падайки, той видя приближаването на блестящия в зелено гигантски диск — изпускащ нажежени пари, неспокоен и трептящ. Ръцете му стискаха нещо твърдо. Стоманените въжета! Тялото му се люшкаше под тях, увиснало с цялата си тежест на разпънатите мускули. Краката му се мятаха. Въжетата раздираха дланите му, очите му не се отделяха от стърчащите стоманени нишки, които се впираха в месото като игли. Хаос от звуци... Пронизителна свирка, женски писък, викове отгоре, викове отдолу... Присвил очи, се взря в ръцете си — от дланите му бе започнала да се стича кръв. Горещината го изгаряше като във фурна, задушаваше го. Непоносимата смрад сякаш го поглъщаше. Крещяха... хората крещяха на него... Пръстите му взеха да се разтварят... не, те не се разтваряха сами, а по негова воля... не, не от болката, не че се задушаваше... не заради тези раздиращи дланите му игли... Нали сам скочи... значи сам искаше това?... Инстинктът, само инстинктът го бе накарал да сграбчи тези въжета. Но ето че сега волята му надделя... отпусна лявата си ръка и тя увисна... тялото му се завъртя... Горещината, тази страшна горещина!... Защо ръката му бе черна, омазана с нещо?... Кой знае, може би от стойката, от веригата?... Не, те нямаше да го бутнат... некадърници!... Нямаше да го убият... Та това не е за всяка уста лъжица... Той сам бе скочил и сега сам щеше да се пусне... Ето че и коленете му вече не трепереха... те не трепереха кой знае колко и преди... а сега... сега защо ще

треперят, след като държеше всичко в свои ръце?... Не забеляза кога пръстите на дясната му ръка се разтвориха... трябва да се бяха разтворили, защото падаше... Горещината!... Разтопеният метал!... Въжетата летяха стремително нагоре... Пронизителен писък раздра въздуха... Кой пищеше?... Като Дори в шахтата, като Елън преди втория изстрел, който я довърши... Този човек... нямаше ли най-сетне да спре?... Отвратителен писък!... Нима викаше самият той! Защо? Защо не можеше да спре? Защо, по дяволите, нали сам?... Писъкът, който промуши като с нож внезапно настъпилата тишина, секна изведнъж, тялото изплющя и от ваната отскочиха зелени пръски. Циментът наоколо се покри с милиони лъскави локвички и блестящи капчици, които изсъскваха и постепенно от зелени станаха златистомедни.

Кингшип остана в завода. Гант тръгна с Мариън за Ню Йорк. В самолета, седнали неподвижно от двете страни на пътеката, те дълго мълчаха.

По едно време Мариън извади носна кърпичка и я притисна към очите си. Гант се обърна към нея — блед, с уморен поглед.

— Искахме само да се уплаши и да си признае — каза той с извинителна нотка в гласа. — Всъщност нямаше да му направим нищо. А в края на краищата той си и призна. Защо направи това, дявол да го вземе?

Трябваше да мине доста време, докато думите му стигнат до нея.

— Недейте... — промълви тя едва чуто.

Гант погледна сведеното ѝ лице.

— Не бива да плачете — каза ѝ той мило.

Тя впери поглед в носната кърпичка, която държеше — цялата бе на мокри петна. Сетне я сгъна и обърна глава към прозореца.

— Не плача за него — каза тя спокойно.

Отидоха в дома на Кингшип. След като пое палтото на Мариън — Гант предпочете да не съблича своето, — слугата съобщи:

— Госпожа Корлис чака в дневната.

— Боже мой! — простена Мариън.

Когато влязоха в осветената от късното следобедно слънце дневна, мисис Корлис седеше до старинния бюфет и разглеждаше обърната наопаки порцеланова статуетка. Постави я на мястото ѝ и се обърна към тях.

— Не очаквах да се върнете толкова скоро. Добре ли прекарахте?

— Присви очи срещу светлината и се загледа в Гант. — Извинете, помислих, че е... — Прекоси стаята и надникна в празния вестибюл.

Сетне впери очи в Мариън. Веждите ѝ се повдигнаха и тя се усмихна.

— Къде е Бъд?

Издание:

Айра Левин. Момчетата от Бразилия

Американска, първо издание

Превод: Савина Манолова

Рецензенти: Жечка Георгиева, Марта Симидчиева

Редактор: Павлина Чохаджиева

Художник: Фико Фиков

Художник-редактор: Светлана Йосифова

Технически редактор: Йордан Зашев

Коректори: Стефка Добрева Кристина Илиева

Дадена за набор февруари 1987 г.

Подписана за печат май 1987 г.

Излязла от печат юни 1987 г.

Формат 60х100/16. Печатни коли 27,50. Издателски коли 30,53.

ДИ „Народна култура“ — София, ул. „Гаврил Генов“ 4

ДП „Димитър Найденов“ — В. Търново

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.